

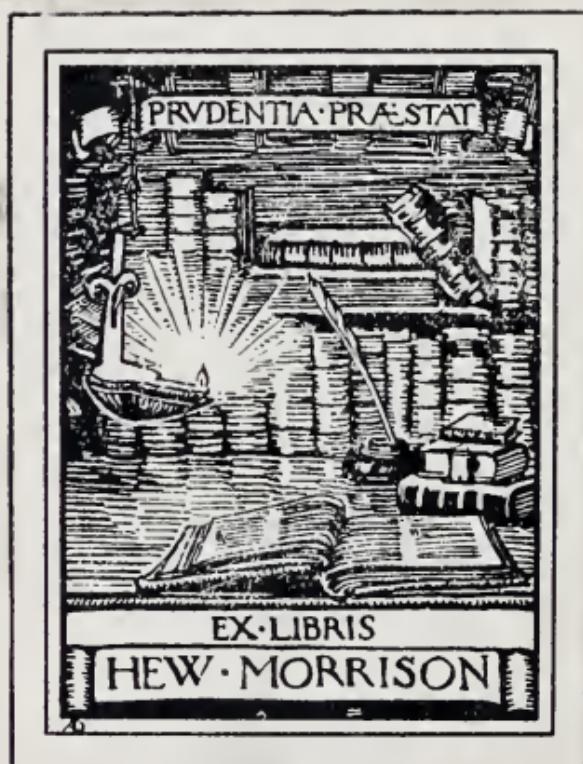

6.Q.

H.M. 161.

T. & J. B. 138

Copied 2 down and with

Solo

Aithghearradh

N A

TEAGAISG CHRIOSDUIDH;

LE DEARBHAIDH SGRIPTUIR,

Air Modh CEISD agus FREAGAIR.

Na puinc consboideach air an fineadh le sgrioptuira soilleir, maille re teagasga h Athreacha Naoimha na Eaglais, anns an cheud chuig linnin deth na Chriosdachd air na puinc sin; agus argumaidean laidir o'n reasun.

EIDARTHEANGAICITTE GU GAOILIG ALBANNACH

L E GRAIDHOIR DO'N FIRINN.

Rithibh ullamh do ghna chum freagar a thoirt do gach uile dhuine a dh iarras oribh teasun an dochais a'ta annibh. I. N. PEAD. iii. 15.

So deirse an Tigharna, seafibh anns na roda, agus faicibh, agus feorichibh airson nan sean slighean. faram bheil an rod maith, agus imichibh anna, agus gheibh sibh fois d'arn anama. IER. vi. 16.

Se so 'n slighe, imichibh anna.

ISAIAS. xxx. 21.

CLO-BHUAILT' airson, agus air a chreiceadh le
SHEUM. P. COGHLAN, Sraid-Dhuic,
Cearnach-Ghrosmhenoir, LUNNUINE.

M,DCC,LXXXI.

**Lauriston Castle
Library Accession**

R O I M H R A D H.

I. **C**H O 'n bheil aon ni, ni 's feimail do Chrios-duidh, aige 'm bheil run laidir, agus miann anam fein shabhladh, agus a chuir go iomlan amach as gach uile cuhntart, na gu 'm bithadh e deagh fhoghluimte, agus teagaisghte ann a Creideamh agus lagh an Tigharna Iosa Criosd. Do bhri, as eugmhais an aolain agus am foghluim fo, cho 'n urradh, agus cho'n fheud aon neach fios no h eolas bhith aige, ciod bu choir dha dheanamh agus a choillionadh, araon chum am maith dheanamh, agus an t' olc sheachnad. Oir ata gach reasun ag brosgeadh an Chrios-duidh, chum bhith do riread teagaisghte san Chreideamh, agus na dleasdanasan ata i teagascadh, chuir ann a gniomh go diochallach, agus go ro churamach.

II. Oir uaidhe dhioth eolais, agus gnathaichd na Creideimh a theagascadh dhoibh, ata teachd meagh-bhlathas agus coidheisachd, no coma ma thiochioll Creideamh, agus ma gach ni tha Creideamh ag aithneadh. Uaidhe so thig dearmadh urnuidh, crabhaichd, agus gach dleasdanasan eile diadhai ; ata 'n t' anam air a dhichiuimhnachadh maille ris gach meadhon a dfheudadh a dheanamh fona. Tre so

fogalar an dorus do gach eagcoir, cionta, agus peaccaidh ; ata peaccadh air a dheanamh gan naire, agus aitheanta Dhea air am briseadh gan cnoidh air bith coguis : ata naomhachd agus diadhachd ann am fanois aca : ata fiad air an seidheadh suas le mor uabhar, uaill, fein-fheothais, agus le goal an t' faoghail so, ni is Dia dhoibh. Ionas gu bheil iad fadheoi tiligte le Dia air chul mar dhaoi.

III. Air dhoibh eagal Dea chailleadh mar so : is tric dhoibh tuitam ann am peaccadh eil, is eagcoiraiche do Dhia, agus is ciuraile do 'n anama fein, ni'se peaccadh na Eireacaichd dhamnaichte, 'se sin barrail chrofanta, antoiloil ann aghai puine na creideimh foill-suichte le Dia; agus mio-umhlachd do Eaglais Dhea, d' an d' orduich e do gach uile, bhith umhal dhi, fuidh phian damnaidh fiorruidh. Oir ata gach Eireacach, a dh eirichas suas ann aghai Eaglais Chriosd, agus ni creideamh ur dhoibh fein, chum an seacharan sgaoleadh meafg fluaigh, iad fein agus gach neach gheillas leo, fein dhannaichte mar a deir N. Pol. Siad so an dream ata 'n sgrioptuir ag earaladh oirne sheachnad, chum agus nach bithamid air ar tonn-ghluasgadh le 'n ceilg no cealgoirachd fa, gu sgrios ar anama fein. Siad so mbuintir sin a 'ta teachd ann culaidh chaorach, ach o leath astigh is madaidh allaidh iad, a 'ta ag taigfin mar theagaisg fhirineach Chriosd, gaoth agus cleasachd cealgach uaibhrach an cinn fein : agus is lionor an seorsa luchd-teagaisg so an diugh san t' faoghail. Nois tuitam anns am pheaccadh so, 'se aon do na

piantan is truime a dfheudas tuitam air duine, no tir; agus ata focal Dea 'g innseadh go minic, gu 'm bith Eireacachd ann, agus luchd-teagaifsg breige go lion-or fan t' saoghal, agus go airid ma thiomchioll deir-eadh an t saoghal.

IV. Ach cho 'n bheil an t' olc ag seafamh ann so; ata 'se go tric ag tachairt, agus go bronach re fhaicin, agus re chluintin fan t' saoghal, daoine tuitam ann a diocreideamh agus miodhiadhachd iomlan; ionas agus a radh 'n an criodhe, agus ag feuchuin 'n an gnionhara, nach bheil Dia ann. Ata siad ag aith-eadh an Dia chruthaich iad, a fhreasdal beannuichte fa, agus gach firinn dhiadhaidh a dfhoillsuich e, agus ag deanamh an duine go shuarach ris a bhruite.

V. Chum gabhail roimh nan uilc mhoir chiurail sin; is iad so na leigheasa falain agus iomchuidh, air tus; ma tha thu aineolach, dean do dhiochall, chum eolas maith na creideimh bhith agad, tre gnathachadh nam meadhona 'ta ann Eaglais Chriosd chum na crioch sin: ma tha thu teagaifgte, agus gur aithne dhuit puinc na Creideimh, bith taingail do Dia airson sin, agus do ghna ioriseal, chum agus nach glacar le uabhar no uайл thu, agus gu 'n tuit thu o'n Chreideamh. Bith teochriodheach ma'n Chreideamh, agus cuimhnich gurtiodhlacadh firineach Dhea, am fior Chreideamh. Ma's aill leat, thu fein chuir amach as gach uile cunntart, bith mosgalach agus faireach ann aghai meagh-bhlathais, namhaidh olc a t' anam, agus na diadhaichd; thug fanear go

maith aitheanta Dhea, agus na Eaglais choimheadh, agus an coilionadh, buannich go seafnihach ann t' uile dhleasdanasa gus an chrioch ; oir is e so t' aon dhionsa.

VI. An dara aite ; bith Ian umhal do'n Eaglais, agus geill d' a' breitheanas fa ann minuchadh agus taigfin seagh an sgrioptuir ; oir is ise post agus stéigh na firinn, agus cho toir geatan Ifrionn buaidh uirre go brath ; le sinn ata do dion laidir, an uair leanas agus gheillas tu dhi ; ach an hair ni thu ceannaireachd 'n a h aghai, no nach geill thu dhi, 's ro eaglach gu'n tuit thu ann peaccadh damnaichte na Eireacaichd, a bheir sgrios air t' anam. Ata e feimal dhuit osbar, aithne bhith agad air na puinc consboideach uile, chum freagar thoirt, mar deir an sgrioptuir, do gach aon neach dfheorichas dhiot, ciod is Creideamh no 's earbsa dhuit. Agus air dhuit bhith umhal do'n Eaglais, agus eolach ann puinc consboideach na Creideimh, cho glacar thu le reasun cealgach nan Eireacach, ni mo dfhailigas tu ann Creideamh.

VII. Fadheoi, chum do thearnuineadh o dhio-creideamh agus miodhiadhachd a 'ta teachd o mheagh-bhlathas, no bhith suarach ma'n Chreideamh ; agus o uabhar, mathair na Eireacaichd ; amhairic air uile phuinc na Creideimh mar fhirinnin djadhaidh air an foillsuchadh leis an Dia bheo, agus fiuntach r'an chreidsin le aontuchadh iomlan t'anaim, do bhri, gur e Dia na firinn a thaifbean iad do'n Eaglais. Na amhairic air am phonc is lugha, mar

ni suarach agus coidheis dhuit re chreidsin ; oir ata Dia go fiuntach re bhith air a chreidsin sam bheag, go maith agus anns na puinc mhoir ; creid iad uile go beothail. Ach thoir fanear, nach basich do Chreideamh as eugmhais deagh oibre ; oir mar ata Creideamh feimail chum flainte an anaim, amhuil sin ata oibre na Creideimh feimail dhuitse ; oir an ti thuairt, as eugmhais Creideimh ni 'm bheil e comasach do aon neach Dia thoileachadh, thuairt e mar ceudhna ; amhuil mar ata 'n corp marbh as eugmhais an anam, mar sin fos ata Creideamh marbh as eugmhais deagh oibre. Bith diochallach agus ioriseal ann a Creideamh, ag toirt amach gach la, agus ag giulan deagh thoraidh na Creideimh, agus dionar thu feasd o dhiocreideamh, agus miadiadhachd.

VIII. Chriosduidh ghradhach ! ma bha curam agad riamh, ma ni sam bith, gabh curam agus bheir an aire do t' anam fein ; oir is e so t' aon ghnothach airid fa 'n chruthaich Dia thu, agus chuir se chum an t' saoghal thu ; ma dfhailigas tu san ni so, is coma dhuit, ciod chosnas tu. Agus chum so dheanamh, bith curamach do theagastg chriosduidh ionnsachadh leat fein trid umhlachd, ma 's urradh thu, agus mar urradh, thoir ort ionnsuidh an dream sin, a 'ta suidhaichte le Dia san Eaglais chum na crioch sin, eadhon Buachaillean na Eaglais d'an gheall Dia bhith marriu gu deireadh an t' saoghail. Bith do ghna ioriseal, agus dian ann oibre na Creideimh, mar ata tean choimheadh nan aitheanta naomh, buan urnuidh ioriseal, ag toirt go tric deirc do na

bochdan, agus tre t' uile dhiochall dheanamh chum t' anam bhith do ghna sgeadaichte le uile fhearta agus subhailcin na Creideimh, chum gu 'n dionar thu san t' saoghal so o mheag-bhlathas, ann a cuifa Creideimh, agus gnothach airid flainte an anaim ; agus o pheaccadh na Eireacaichd a 'ta dolgo direach ann aghai na Creideimh ; agus o dhiocreideamh agus midhiadachd, a 'ta marbhadh an anam san t' saoghal so, agus a sgriosas e go fiorruidh ann Ifrionn. Agus mar bheil thu do ball a cheana san Eaglais Chaitholach, an t' aon slighe gu firinn agus beatha ; iarr go teth, agus bheirar dhuit an fhirinn ; lorgich go durachdach agus gheibh thu slighe na beathai' shiorruidh ; buail go bith-bhuan dorus na trocair, agus fosgalar dhuit e ; tha gealla' Chriosd agad airson so, ionas agus mar bheil an fhirinn agus an Chreideamh Chaitholach agad, 'se do choire fein ann, agus cho ghabh aon ni do leath-sgeul ; oir mhionnaich Dia aris agus aris, gur aill leisan, gu 'n tigeadh gach aon neach gu eolas na firinn agus ar Tigharna Isosa Chriosd : ach cuimhnich gach neach leis an aill firinn agus beatha, gur eigin dhafan feim a dheanamh do na meadhona sin, a dh orduich Dia chum na criocha sin.

Cho 'n abair mi tuille air slighe Roiraidh, ach amhain, guidham air Dia na firinn a bheannachd fein thoirt do mo dhiocháll beag, chum gu 'n tugadh a fhirinn fein buайдhe, gu mhór onoir agus a ghloir fein, agus flainte nan anaman sio, air an saor-eadh tre Fuil phriosoil a Mhic ar Tigharna.

CLAR - CHUMAIL.

CAB.

Taobh

I.	<i>CREUD is Chriosduidh ann, agus deth Trionaidh Bheannuichte</i>	-	-	1
II.	<i>Creideamb air a minuchadh</i>	-	-	4
III.	<i>Creidh nan Apstail air a minuchadh</i>			6
	<i>An dara ponc</i>	-	-	16
	<i>An treas ponc</i>	-	-	19
	<i>An ceathro ponc</i>	-	-	20
	<i>An cuigo ponc</i>	-	-	24
	<i>An siao ponc</i>	-	-	26
	<i>An seachdo ponc</i>	-	-	28
	<i>An t' ochdo ponc</i>	-	-	30
	<i>An nacidho ponc</i>	-	-	31
	<i>Ardcheanas a' Phapa</i>	-	-	33
	<i>Aonachd na Eaglais</i>	-	-	39
	<i>Faicsinachd na Eaglais</i>	-	-	56
	<i>Naomhachd na Eaglais</i>	-	-	63
	<i>Dothuitimachd na Eaglais</i>	-	-	65
	<i>Caithslackd na Eaglais</i>	-	-	92
	<i>Beuloides Apstalach</i>	-	-	100
	<i>Apstalachd na Eaglais</i>	-	-	119
	<i>An ceud linn</i>	-	-	123
	<i>An dara linn</i>	-	-	125
	<i>An treas linn</i>	-	-	128
	<i>An cuigo linn</i>	-	-	130

CAIB.

Taobh

<i>An siao linn</i>	-	-	-	132
<i>An seachdo linn</i>	-	-	-	134
<i>An t' ochdo linn</i>	-	-	-	136
<i>An naiodho linn</i>	-	-	-	137
<i>An deicho linn</i>	-	-	-	138
<i>An t' aon linn deug</i>	-	-	-	139
<i>An dara linn deug</i>	-	-	-	140
<i>An treas linn deug</i>	-	-	-	142
<i>An ceathro linn deug</i>	-	-	-	144
<i>An cuigo linn deug</i>	-	-	-	145
<i>An siao linn deug</i>	-	-	-	147
<i>An seachdo linn deug</i>	-	-	-	148
<i>An t' ochdo linn deug</i>	-	-	-	148
<i>Cochominunn nan Naoimhba</i>	-	-	-	153
<i>An deicho ponc</i>	-	-	-	165
<i>An t' aon ponc deug</i>	-	-	-	167
<i>An dara ponc deug</i>	-	-	-	169

IV. *Dochas agus urnuidh air am minuchadh* 171V. *Am Pater Noster, no urnuidh an Tigh-**arna air a minuchadh* - 178

<i>An ceud Iarrtas</i>	-	-	-	180
<i>An dara Iarrtas</i>	-	-	-	181
<i>An treas Iarrtas</i>	-	-	-	182
<i>An ceathro Iarrtas</i>	-	-	-	182
<i>An cuigo Iarrtas</i>	-	-	-	183
<i>An siao Iarrtas</i>	-	-	-	185
<i>An seachdo Iarrtas</i>	-	-	-	187

VI. *Am Beannachadh Mhuire air a mi-**nuchadh* - - - 188

<i>An dara earrunn</i>	-	-	-	191
<i>An treas earrunn</i>	-	-	-	192

CAIB.		Taobh
VII. <i>An Gradh air a mbinuchadb</i>	-	194
VIII. <i>Air na h Aitheantan ann coitchionta</i>	198	
<i>Deth na h Aitheanta go coitchionta</i>	-	203
<i>An ceud Aithne air a minuchadb</i>	-	205
<i>An dara Aithne air a minuchadb</i>	-	226
<i>An treas Aithne air a minuchadb</i>	-	230
<i>An dara Clar deth an Lagh.</i>		
<i>An ceathro Aithne air a minuchadb</i>	-	236
<i>An cuigo h Aithne air a minuchadb</i>	-	245
<i>An siao h Aithne air a minuchadb</i>	-	247
<i>An seachdo h Aithne air a minuchadb</i>	249	
<i>An t' ochdo h Aithne air a minuchadb</i>	252	
<i>An naoidho h Aithne air a minuchadb</i>	256	
<i>An deicho h Aithne air a minuchadb</i>	259	
IX. <i>Aitheanta na h Eaglais air am minuchadb</i>	263	
<i>An dara h Aithne h Eaglais air a minuchadb</i>	-	265
<i>An treas Aithn' Eaglais air a minuchadb</i>	280	
<i>An ceathro h Aithn' Eaglais air a minuchadb</i>	-	282
<i>An cuigo h Aithn' Eaglais air a minuchadb</i>	283	
<i>An siao h Aithn' Eaglais air a minuchadb</i>	285	
X. <i>Comhairlecan Chriosd agus a h Eaglais</i>		
<i>fan air am minuchadb</i>	-	286
<i>An dara Comhairle</i>	-	287
<i>An treas Comhairle</i>	-	289
XI. <i>Air nan Sacramaidean ann coitchionta</i>	289	
<i>Am Baisde air a mbinuchadb</i>	-	294
<i>An Codhaingnachadb air a mbinuchadb</i>	307	
<i>An Eucharisid Naomh no Corp Chriosd</i>		
<i>air a mkinuchadb</i>	-	316

CAIB.

Taobh

<i>An Tarfusbuinadh no'n Nuabhbrioghach-</i>		
<i>adb air a mbinuchadb</i>	-	337
<i>An Communachadb ann aon seorsa air a</i>		
<i>mbinuchadb</i>	-	354
<i>Iobart naomh na h Aifrionn air a mi-</i>		
<i>nuchadb</i>	-	366
<i>Am Peanas agus an t' Aidmbail air am</i>		
<i>minuchadb</i>	-	380
<i>An t' Ola deirionach air a mbinuchadb</i>	401	
<i>An t' Ordugh Naomh air a mbinuchadb</i>	405	
<i>Am Posadh air a mbinuchadb</i>	-	415
XII. <i>Na Subhailcin air am minuchadb</i>		421
XIII. <i>Tiedblacaidh an Spioraid Naoimh air</i>		
<i>am minuchadb</i>	-	422
XIV. <i>Da thoraidh deug an Spioraid Naoimh</i>		
<i>air am minuchadb</i>	-	423
XV. <i>Oibrídhd na Trocair araon Corporra a-</i>		
<i>- agus Spioradalta air am minuchadb</i>	425	
<i>Agus na h ochd Beannachda</i>	-	430
XVI. <i>Na Gnean Peaccaidh air am minuchadb</i>	433	
<i>Am Purgadoir araon air a mbinuchadb</i>		
<i>agus air a dhearbhadh</i>	-	444
XVII. <i>Na seachd Peaccaidh Basmhoir air</i>		
<i>am minuchadb</i>	-	461
XVIII. <i>Nam Peaccaidh ann aghai Spioraid</i>		
<i>Naoimh air am minuchadb</i>	-	475
XIX. <i>Na Ceithair nithe deirionach air am</i>		
<i>minuchadb</i>	-	479

Aith-

Aithghearradh

N A

TEAGAISG CHRIOSDUIDH.

AN CEUD CAIBDAL.

*Creud is Criofduidh ann; agus deth Trionaидh
Bheannuichте.*

Ceisd. **C**R E U D is creideamh dhuit ?

Freagar. Tre gras Dea is criofduidh mi.

C. Co tha thu tuigfin tre criofduidh ?

F. Eisan ata o leath stigh ag creidfin, agus o leath amuigh ag aidmhaladh creideamh agus lagh Chriosd.

C. Cia 'n uair is eigin duinn aidmhaladh ar creideimh dheanamh o'n leath amuigh ?

F. Go tric agus ghairmas onoir Dea agus maith ar coimhearsnaich fin dhinn.

C. Cionnas ata thu dearbhadh, gu bheil finne ceangailtear creideamh aidmhaladh o'n leath amuigh ?

F. O'n sgrioptuir far am bheil Criofd ag radh.

'Uime fin gach aon dh aidmhalas mise am fiadh-nus dhaoine, aidmhalidh mise eisan mar an ceudh-na am fiadhnuis am Athair a ta air neamh : Ach 'co fa bith dh aithias mise am fiadhnuis dhaoin', 'aithidh mise eisan am fiadhnuis am Athair a ta air 'neamh.' N. Matth. x. 32, 33.

A

C. Am bheil finne marsin ceangailte ar beatha, sgrios ar n oighreachdan, agus caill ar cairdean, chuir ann cunnartas; ionnan ar n anama fein leigeadh sios airson aidnihail agus dion ar creideimh ne?

F. Gan amhasas ata finne ceangailte, ag faicin duinne, gu bheil an duais a ta duil againe fhaighail air neamh; ag dol go ro fhad oscion gach suaimhneas, piantan agus goirtaifa na beathai so: agus do bhri gu 'n dfhuling Criod mac an Dea bheo, moran na bu mhoa air ar son fa, eadhon am bas maflach air a chrois; agus air an abhar sin b' uabhasach an neothaineolachd blithadh annine fa, mar bithamid ullamh ar beatha thoirt air a fhion fa, go minic agus dh iarias onoir se sin dhinn: agus uime sin deir Criod fein. ‘ Ma thig neach sam bith do'm ionn-fuidhs’, agus nach treig se athair, agus am ma-thair, agus am bheatha mar an ceudhna, cho 'n ‘feud e bhith, na dheisciobal agamsa. Tuille fos, ‘ gach uile neach agibhse nach treig gach uile ni ‘ a'ta aige, cho 'n feud e bhith na dheisciobal dhamh-fa.’ N. Luc. xiv. 26. 33.

C. Caite sam bheil lagh agus creideamh Criod go airid ag seafamb?

F. Anns an da phrimh dhiamhir so, eadhon Aonachd agus Trionaigh Dea, Feoilghabhail agus Bas ar Slanuighoir.

C. Ciod ata Aonachd agus Trionaigh Dea ag cialluchadh?

F. Tha siad ad cialluchadh, nach bheil ann Dia ach aon nadur diadhaidh; agus gu bheil fan aon nadur diadhaidh ceudhna tri pearfana, an t'Athair, am Mac, agus an Spiorad Naomh.

C. Cionnas dfheuchas tu sin?

F. O'n sgrioptuir. ‘ Oir ata triuir ata deanamh fiadhnuis air neamh, an t'Athair, am Focal, agus

‘ an Spiorad Naomh, agus an triuir sin is aon iad.’
N. Eoin v. 7.

C. Carson nach bheil ann ach tri pearsana mhain?

F. Do bhri nach bheil toisach air bith aige an Athair, ni mo tha se teachd o phearsa sam bith eile, tha Mac’ ag teachd o’n Athair; ata an t’ Spiorad Naomh ag teachd o’n Athair agus o’n Mhac.

C. Carson nach bheil na tri pearsana sin ach nan aon Dia aimhain?

F. Do bhri nach bheil acasan nan triuir, ach an t’ aon nadur, an t’ aon diadhachd, an t’ aon cumhachd, an t’ aon gliocas, agus an t’ aon maitheas ceudhna.

C. Creud ata Feoilghabhail agus bas Chriosd ag cialluchadh?

F. Cialluichidh sin gu’n do ghabh an dara pearsa do’n Trionaидh bheannuichte nadur an duin’ air fein; ’fe sin re radh, corp agus anam, mar ata againe, agus gu’n do bhafaich e air a chrann cheusaidh chum ar saoradh ne.

C. Ciod an ni sam bheil na diamhira sin cumte?

F. Ann a cothar na crois, mar ata i deante leis na Caitholaich: oir an uair chuiras finn ar laimh dheas re’r ceann ag radh, ann an ainm, cialluichidh ffinn ann t’ aonachd; agus an uair ni finn cothar na crois ag radh an Athair, am Mhic, agus an Spiorad Naomh; ata ffinn ag cialluchadh an Trionaíd bheannuichte.

C. Cia mar thaisbeanas cothar na crois feoilghabhail, agus bas ar Slanuighoir?

F. Le bhith ’g a chuir ann a cuimhne dhuinne, gu’n ghabh e nadur an duin’ air fein chum bas a fhulangadh air ar son, air an chrann cheusaidh.

C A I B. II.

Creideamh air a minuchadh.

C. C R E U D is creideamh ann ?

F. Tha tiodhlacadh Dea, no subhaile oscion nadur air a dortadh asteach san anam, trid an creid sinn go daingean laidir, nan nithe sin uil' a thaifbean Dia duinn' air gach uile doigh agus flighe.

C. Am bheil creideamh riachdanach neo feimail chum, slainte 'n anaim ?

F. Tha go deimhin, oir ata N. Pol ag radh ' As ' eaghais creideimh ni bheil 'n comas Dia a thois leachadh. Eabh. xi. 6.—Agus aris, ' Ge b'e neach ' nach creid damnar e.' N. Marc. xvi.

C. Carson is eigin duinne puinc na creideimh a chreidsin go daingean laidir ?

F. Do bhri gu 'n do thaifbean Dia iad an ti nach feud aon neach mhealladh, no bhith air a mhealladh e fein.

C. Ma dh aithas, no ma chuiras e go antoiloil ann amharas ponc air bith do na chreideimh, an caill eisan an creideamh go ionlan ?

F. Go deimhin caillidh e ; do bhri gur eigin da'n fior chreideanbh bhith ionlan, agus eisan a dfhan-uichas ann aon phonc dhiubh ; ata se ciontach ann na briseadh na h uile puinc da na chreideimh, tre bhith miochreidsin udharas Dea a 'g an taisbeannadh.

C. Nach leoир duinne, gach ni ata sgriobhta sam Bhabal a chreidsin ?

F. Cho leoир, oir is eigin duinn, osbar air sin gach uile beuloideas apstalach chreidsin mar an ceudhna.

C. Cionnas dfheudas tu sin dhearbhadh?

F. O'n sgrioptuir, a ta 'g aithneadh dunne seastamh go daingean ri beuloideasa nan Apstail ag radh—‘ Uime sin, bhraithre, feasibh go daingean, ‘ agus cumibh na beuloideasan a bha air an teagast’ gadh, dhuibh co ac is ann le focal, no le'r litir ne.’

2 Theff. ii. 15.

C. Creud an dearbhadh eile tha agad air sin?

F. Creidh nan Apstail a 's eigin da gach aon neach a creidsin go daingean; ge nach bheil i sан sgrioptuir.

C. Am bheil creideamh amhain, as eagnihais deagh obair air bith, leoir fhoghaintach thabhaladh arn-anama?

F. Cho 'n bheil; eisid re Naomh Sheumas ag radh:—‘ Chi sibh uime sin gu 'm fireanichar duine le oibrigh, agus ni ann le creideamh amhain: oir amhuil ‘ mar ata an corp marbh as eaghais an Spioraid, ‘ mar an ceudhna tha creideamh marbh as eaghais ‘ oibrigh.’ Agus nach bheil N. Pol ag radh.—‘ Ge ‘ do bhithadh agam gach uile gne creideimh, ionas ‘ agus gu 'n atharrichin fleibhte, agus mi gan ghradh ‘ agam, ni bheil annam ach neon: agus ge gu chaitin mo mhaoin uile, chum na bochdan bheatheadh; agus ge do bheirin mo chorp chum a losgadh, agus gan ghradh agam cho 'n bheil tairbhe sam bith dhàmh ann.’ N. Sheumas ii. 24.

1 Cor. xiii.

C. Ciod an gne creideimh ata feimail chum neach sam bith fhireanachd?

F. Tha creideamh ag oibreachadh tre gradh ann Iosa Criofd—‘ Oir ann Iosa Criofd cho 'n bheil eifeacht san bith, ann an timchiollghearradh, ‘ na ann an neo thimchiollghearradh, ach ann creideamh a dh oibrichas tre gradh. Gal v. 6.

- C. Creud an dubhaile atá 'n aghai na creideimh ?
 F. Tha Eireacachd, neo mearachd ann creideamh.
 C. Creud is Eireacachd ann ?
 F. Tha mearachd ceanlaidir crosanta sna nithe aige am bheil buintin re creideamh.
 G. Am peaccadh antromach an Eireacachd ?
 F. Seadh ga deimhin, do bhri gu bheil i deanamh dealachadh iomlan eadar Dia agus an duine ; agus ag treorachadh chum Dia aithach, oir deir Criod, — ‘ Ach ma dhuitas e 'n Eaglais eisdeachd, bithadh ‘ e dhuit mar gheintileach, agus mar phubliocanach.’ N. Matth. xviii. 17.

C A I B. III.

Criedh nan Apstail air a minuchadb.

- C. C I O D i chreidh ?
 F. Suim ar creideimh ne.
 C. Co rinn i ?
 F. Rinn an da Apstail deug.
 C. Ciod an t'am air an d' rinn iad i ?
 F. Roimh an dealachadh o cheile chum duchana air leath san t' faoghal, shearmonachadh na foisgeul.
 C. Carson rinn iad i ?
 F. Chum agus gu bithadh iad comasach an ceart teagasc ceudhna theagascgadh anns gach uile aite agus duthich do 'n t' faoghal.
 C. Ciod ata chreidh ag cumail inte ?
 F. Tha na nithe airid so uile, a 'ta finne ceangailte chreidsin thaobh Dhea agus na Eaglais.
 C. Abair an chreidh ?
 F. ‘ Creidimh ann an Dia t' Athair, uilechumh-achdach Cruthaighoir neimh agustalaimh ; agus ann

‘ Iosa Criosd aon Mhac fa ar Tigharna n’, a ghab-
 ‘ hadh leis an Spiorad Naomh, a ghinadh o Mhuirc
 ‘ na oigh ; dfhuling fuidh Phontius Piolaith ;
 ‘ cheusadh, fhuair bas, agus chuaidh iolacadh ;
 ‘ chuaidh e sios gu Ifrionn ; dheirich e aris air an
 ‘ treas la o nan mairbh ; chuaidh e suas air neamh ;
 ‘ shuidheair laimh dheas Dea an Athair uilechumh-
 ‘ achdaich, as sin thig e aris thoirt breith air na
 ‘ beothaibh agus nam mairbh. Creidamh anns an
 ‘ Spiorad Naomh, an Naomh Eaglais Chaitholach,
 ‘ cochommunn nan Naoimh, maitheanas nan peac-
 ‘ caidh, eiseirigh an chuirp, agus am bheatha shu-
 ‘ thain. Amen.’

C. Creud i ceud ponec na creidh ?

*F. Creidamh ann an Dia an t’ Athair uilechumh-
 achdach Cruthaighoir neimh agus talainmh.*

C. Ciود is ciall do ’n fhocal fin, creidamh ?

*F. Tha fin ag cialluchadh, mhead agus, gur eigin
 dhamh go tean daingean, gan amharas air bith, gach
 aon ni dfhoillsuich Dia chreidsfin agus an cumail.*

C. Ciود chialluichas fin, creidamh ann an Dia ?

*F. Ciallichich fin, cho ’n e mhaин gu bheil mi
 creidsfin, gu bheil Dia ann ; ach fos gu bheil buintin
 agam ris, mar ri mo mhaith is fearre, agus mo
 crioch dheirionach’, le carbs’ annfa. No air doigh
 eile gu bheil mi gluasadh da ionnsuidh fe tre crei-
 deamh, dochas agus gradh.*

C. Ciود ata focal Athair ag cialluchadh ?

*F. Cialluichich fin, ceud pearfa na Trionaид uile-
 bheannuichte, neach is ea reir an naduir Athair aoin
 Mhic ghinte fein dara pearfa na Trionaид bhean-
 nuichte : agus trid uchdmhachachd Athair nan
 uile chriosduidhean maith ; agus thaobh Cruthagh-
 adh Athair nan uile chretoira.*

C. Creud ata focal uilechumhachdach ag ciallu-chadh?

F. Tha sin ag cialluchadh, gu bheil Dia comasach gach aon ni 's aill leis dheanamh; fos gu bheil e faicin gach uile nithe', gur aithne dha na uile nithe; gu bheil e ag sdiuradh gach uile nithe.

C. Carson ata se air a ghairmadh uilechumhach-dach?

F. Chum agus nach gairmamidh aon ni a dfhoill-suich e ann teagamh.

C. Co e Dia?

F. Is Spiorad Dia go neochriochnuidhach iomlan, Cruthaighoir neimh agus talaimh.

C. Creud iad buaidhan Dea?

F. Siorruidhachd, Dosmuaintuchadh, Dothomhas, Neochaochlaidachd, Uilechumhachd, Uile-fhiosrachd, Uileleirsinachd, Uilelathreachd, Maithcas, Trocair, Ceartas, agus Freasdal.

C. Ciod ata thu tuigfin tre Siorruidhachd Dea?

F. Tuigam, gu bheil Dia siorruidh, oir mar is fein bhith e, is e fin, nach bheil abhar bith aige, ach, ata e ann do bhri gur e nadur bhith ann do ghna: mar nach robh toisach air bith aige, mar sin cho bhith deireadh aige. Agus marso tha siorruidhachd Dea fineadh chum gach uile pairt agus rinn do 'n aimsir: aigesan ata t'am a chuaidh thart, ata re teachd mar an t'am ata lathair; oir annsa cho'n bheil neon i thart, no re teachd, ach ata gach ni lathair.

C. Ciod ata thu tuigfin tre Dosmuaintuchadh Dea?

F. Tuigam, gu bheil Dia go mor, agus nach urradh neach air bith ach amhain e fein thomhai-seadh no mheaseadh co e. 'Tha na beannuichte gan ambaras 'g a flaicin mar ata e, agus 'g a mhéaltin; giodheadh ata'n tuigfin fa criochnuichte, agus ata

eisan do ghna go neochriochnuidhach oscion an tuigse: ciod sam bith chi siad deth mhordhachd, bithidh fos tuille re fhaicin agus re fhiosrachadh annsa gan crioch.

C. Ciod ata thu tuigfin tre Dothomhas Dea?

F. Tuigam, gu bheil Dia dothomhaisde, ata e anacomasach aite no rinn air bith smaintuchadh arins nach bheil Dia le uile bhith, lathairachd agus a chumhachd: Ata se sna uile aite agus ionad le bhith fa' thoirt bith da gach uile ni tha ann, agus gluasadhbh da gach ni tha gluasadhbh—‘oir anns an ata finn beo, agus ‘ag gluasadhbh, agus ata ar bith againe’. Tha e anns gach uile tre lathairachd, shealladh air gach uile ni tha deante leis mhaih agus leis an olc. Ata e lathair tre cumhachd fa, ann am mead agus gu bheil gach ni geilleadh dha: agus is iad gach ni toradh agus eifeacht a chumhachd sin. Mar so tha Dia lionadh neamh agus talamh trid a Dhothomhas fa.—‘Caite ‘an d’ theidh mi o do Spiorad, no caite an teith mi ‘o do radharc, ma theidh mi suas gu neamh, ata ‘thusa ann sin, agus ma theidh mi sios gu Ifrionn, ‘feuch ata thusa lathair.’ Salm cxxxviii. 7.

C. Ciod ata thu tuigfin tre Neochaochlaidachd Dea?

F. Tuigam, gu bheil Dia neochaolaidach: ata gach ni cruthaichte tre nadur caochlaidach; is eisan amhain ata go fiorruidh an ceudhna; do ghna gloic, maith agus ceart, agus do gho naomh. Ata e anacomasach gu ‘n chaochlichadh e chum aon ni fuidh fein, oir ann sin cho bhithadh e na Dia; no chum aon ni coionann ris fein; do bhri nach bheil aon neach coionann ris, no chum aon ni tharcis air; bhri gu bheil e oscion gach uile.

C. Ciod ata thu tuigfin trid Uilechumhachd Dea?

F. Tuigam, gu bheil gach cumhachd aige Dia; neo gur eisan fein gach cumhachd: dfhoillsuich e

so ann an chruthachadh neimh agus talaimh; giodh-eadh feudidh e tuille chruthachadh ann aireanigh, agus ni's moa gan chrioich ann iomlanachd, na rinn e cheana agus so tre chumhachd, as eagmhais coghnamh dara abhair sam bith; agus mar rinn e gach uile trid an chumhachd fein; feudidh e trid an chumhachd cheudhna, gach atharrachadh agus caochladh a's aill leis dheanamh san oibrigh dorinne, oir ata'n t' Uilechumhachdach fein oscion a h uile oibrigh fa.

C. Ciod ata thu tuigfin trid Uilefhiосrachd Dea?

F. Tuigam, gu bheil Dia uilefhiосrach : is aithne dha na uile nithe, is aithne dha e fein tre fothuigfin iomlan a bhith neochriochnuidach fein ; agus gach ni's urradh farsneachd iomlan cumhaichd uilecho-masaich dheanamh : agus mar rinn e gach ni tha deante, trid a chumhachd fein, ata beacht iomhan gach naduir agus cretoir a rinn se aige ; agus ata se'g an fothuigfin go uile. Oir is eisan tobar gach eolais agus gliocais ; gach ni's aithne dhuinne san o Dhia agus tre Dia tha e. Do thug thu mo smuaintean fadh as. Sainl. cxxxviii. 2.

C. Ciod ata thu tuigfin trid Uileleirsinachd Dea ?

F. Tuigam gu bheil Dia faicin gach uile ni, agus nach bheil aon ni foluichte air, tha e faicin gach ni chuaidh seachadh agus gach ni re teachd, mar no nithe tha lathair.

C. Ciod ata thu tuigfin trid Uilelathairachd Dea ?

F. Tuigam gu bheil Dia lathair air neamh agus air talamh agus anns gach uile ionad agus aite : ionas agus cia b e sam bith aite anns am bheil finn, no cia b e taobh air an d' theidh finn, ata Dia sin, agus ata ann sin marris uile bhuaidhan diadhaidh fa, an Diadhachd iomlan, an Trionaid bheannuichte golear— Am bith duine foluichte ann aitean uaig-

‘ neach agus nach faic mise e deir an Tigharna,
 ‘ nach bheil mise lionadh neamh agus talamh deir
 ‘ am Tigharna.’ Jeramias xxiii. 24.

C. Ciod ata thu tuigfin tre maitheas Dea?

F. Tuigam, gu bheil Dia maith. Is toil am maitheas, maith chophairtuchadh do fluagh eile: agus so rinn Dia do gach cretoir a chruthaich e, ach am maith a thug e do duine, tha e do ghne is oir-deiraiche; oir mar ata Dia gradhachadh an duine chum a fhior mhaith agus a shonais fiorruidh fa; thug Dia duinne tiodhlacaidh airid agus oirdeireach chum na crioch so, araon ann ordugh naduir agus grais, mar so thaobh an duin’ is gradh, air neo cairdeas maitheas Dea: oir is gradh Dia: marso tha Dia toirt duinne beatha agus bith, agus anns an chrioch bheir e dhuinn e fein, agus leis fein, gach maith ata aige; agus is e thoil fa gu ’m mealleadh finn e go fiorruidh; tuille eile tha se fineadh a mhaitheas fa do gach uile; tairgfin a ghras do gach uile, agus ag tarruing maith o’n olc runaichte duinne le luchd eile, tre domhne a ghliocais agus a chumhaichd fa.

C. Ciod ata thu tuigfin tre Trocair Dea?

F. Tuigam, gu bheil Dia do riread trocairach; agus mar ata e faicin na truaidhean sin uile leis ami bheil daoine buailteach anns am bheatha so; agus maran ni’s moa san t’faoghal eile; a tha go fadh ann aghai mhaitheas agus an t’ sonais sin a shonruich e air ar son fa: tha se dara cuid ag bacadh nan uilc sin, no ’g ar tarruing asdasan, anns na thuit finn trid ar coithre fein, no mirun luchd eile: agus is i so trocair. Dfhoillsuich Dia an trocair so do ’n duin’, ann an doigh dothomhaisde anns gach ni do rinn se air a shon fa, trid a chruthachadh ann fireantachd agus gras chum teachd ionnsuidh na beatha mbairtheanach: agus ann a shaoradh tre feoilghhabhail

agus bas a aon Mhic fa, o ifrionn, an deidh dhafan flaitheanas chailleadh tre peaccadh antoil oil; ionas gur mor an t'abhar againe 'g radh, gu bheil a throcrair oscion a h uile oibrigh fa.

C. Ciad ata thu tuigfin tre Ceartas agus Naomhachd Dea?

F. Tuigam, gu bheil Dia araon ceart agus naomh 'n a h uile oibrigh; naomh air neamh, naomh air talamh, agus naomh ann an ifrionn fein. Tha se ceart araon do 'n olc agus do 'n mhaith; ag toirt duais do 'n aon, agus pian, no dorain do'n aon eile reir an toilteanas fa. Giodheadh ata oibrigh a throcrair oscion oibrigh a cheartais; oir ata throcrair fa dol do gnath roimh a cheartais: agus mhaith e peaccaich iomad uair; agus thug e rabhadh doibh chum an leasachadh ma's buaillead a cheartas. Ach san t'saoghal eile bithidh go deimhin na h aingidh air am pianadh go brath.

C. Ciad ata thu tuigfin tre Freasdal uilechiotchion Dea?

F. Tuigam, gu bheil freasdal chiotchion aige Dia thareis air na rinn e go sonruichte thareis air an duine; agus mar chruthaich e saoghal; co aige 'm bitadh curram an t'saoghail ach aige fein—‘ Co eile dh ain-
‘ muich e thareis air an talamh, no co ti shuidhuich
‘ e thareis air an t'saoghail a rinn e.’ Job. xxxiv. 13. Mar trid a chumhachd fa thug e bitdh dhuinne, am-huil trid a freasdal ata se coimheadh gach uile bitdh. Oir, mar is aithne dha ciad ata gach bitdh ag iarreadh, a reir an naduir, na meadhona chum an toirt ionnsuidh an crioch; na bacail chum na meadhona sin; agus cionnas bhacadh iad; na truaidhean a dfheudadh tachairt do gach neach fa leath agus na meadhiona chum iad san theasairgin as an olc, agus am maith thoirt doibh; agus mar ata toil aige Dia maith

fin cophairtuchadh a runaich e thoirt do gach uile bith 'n an cruthacadh fa, agus cumhachd a chuir ann an gniomh; is amhuil so tha fe solaradh go foghainteach airson an iomlan. Nois ata 'n ceart freasdal ceudhna sin, ata riogheadh thar nan Aingil air neamh, ag ruigsin na beasdog is lugh a tha bhos.

— ‘Ata do fhreasdal o h Athair ag riaghluachadh ‘gach uile nithe.’ Gliocas. xiv. 3. Ach mar nach bheil aon sam bith comasach air sonais, ach na cretoira reasuntach. O so tha e foilleir, go bheil freasdal Dea go airid ag beachdadadh air an duine, agus ata 'm freasdal so fineadh chum corp agus anam, sholaradh dhuinne maith aimsirail, ach go sonruichte maith spioradail. Jonas gu feudh gach aon neach laidheadh go dionach air freasdal athairail Dea; nach bith dad air bith dioth orra fuidh leithide so fhreasdal coitchiont, ata solaradh go pailte airson gach uile, nach bheil dearmadach mu maith aimsirail agus fiorruidh fein.

C. Ciod ata thu tuigfin leis an fhocal so Cruth-aighoir neimh agus talaimh?

F. Tuigam, gu d' rinn Dia neamh agus talamh, agus gach uile cretoira a 'ta anna deth neon, le fhocal amhain.

C. Ciod mhothaich eisan chum an deanamh?

F. Mothaich a ghean maith fein e chum iadsan dheanamh; chum agus gu cophairtichadh e e fein araon do Aingil agus do dhaoine, airson an d' rinn se na uile cretoira.

C. C'uine chruthaich Dia na h Aingil?

F. 'N uair chruthaich e neamh, a bha air an cheud la; oir rinn e sin lan deth Aingil.

C. Cia chrioch airson na chruthaich Dia iad?

F. Chum bhith nam pairtaiche deth ghloir fa, agus nan luchd coimhaidh againe.

C. Cia mar choduichas tu gur iad ar luchd coimhaidh ne?

F. O'n sgrioptuir, far am bheil Criodl fein ag radh—‘ Thugibh an aire, nach dean sibh taircuis ‘ air neach do'n mhuintir bheag so, oir deiram ‘ ribh gu bheil an Aingil se air neamh ag faicin do ‘ ghna gnuis m'Athair se a ta air neamh.’ N. Matth. xviii. 10.

C. Am bheil fios aige na Aingil air ar feim, agus an cluinn iad ar n'urnuidhean?

F. Is cinnteach gu cluinn iad; o na chuir Dia amach iad chum bhith nan luchd coimhaidh dhuinne. Ni tha fos go foilleir air a dhearbhadh o'n sgrioptuir far am bheil e 'g innseadh, gu 'n ghuidh an t'Aingeal air son da bhaille iomlan ag radh ris an Tigharna Dia—‘ Ann sin fhreagair an t'Aingeal an Tigh- ‘ arna, agus a dubhaint e, O Thigharna nan Sloigh ‘ cia fadha bhithas tu gan trocair dheanamh air Je- ‘ rusalem agus air aitreibhaich Juda, ann aghaidh ‘ an robh fearg agad feadh diech blianadh agus tri ‘ fichadh.’ Zach. i. 12.

C. Cia sgrioptuir ata agad airson urnuidhean ris na hAingil?

F. An sgrioptuir so, a' ta 'g innseadh gu 'n d' rinn Jacob air leabe a bhais urnuidh ris an Aingeal, airson Ephraim agus Manasseh a dha oagh fa, 'g radh—‘ An ‘ t'Aingeal a theasfairig mise as gach olc, gu 'm bean- ‘ nuichadh eisan na hogaonaich sin.’ Gen. xlvi. 16. Labhridh finne tuille airso san noio artoigal.

C. Cionnas thuit Satan agus a chuidh Aingil o'n ard fdaid air neamh?

F. Tre peaccadh ceannaireach agus uabhair uab- hasach.

C. Co-leis bhithas an learsgrios san air a dheanaol- fuas? F. Le daoine naomha.

C. Cia 'n uair, agus co coslachadh ris na chruthaich Dia an duine ?

F. Air an t' siao la, agus do reir iomhaigh agus a chosamhalachd fein.

C. C' aite sam bheil an cosamhalachd so ag coseas-eamh ?

F. Ann so gu bheil aige an duine san anam, tuigse neochorporal no spioradalta, agus spiorad neobhas-mhor mar ata Dia ; agus annso, mar nach bheil ann Dia ach aon nadur diadha ro shimplidh ; agus tri pearsana eiderdhealaichte, mar sin ni bheil anns an duine ach aon anam neodhealaichte ; agus ata fos san anam sin tri buaidhan eiderdhealaichte, a' ta sinn ag ainmuichadh an Toil, an Chuimhne agus an Tuigse.

C. Cionnas dhearbas tu t' anam bhith neobhas-mhor ?

F. O'n sgrioptuir, far am bheil Criosd ag radh, — ' Agus na bithadh eagal na muintir sin f'oribh, & ' mliarbhas an corp ; ach aige nach bheil comas an ' t' anam mharbhadh.' N. Matth. x. 28.

C. Ciod an dearbhadh eil' ata agad ?

F. ' Ann sin pillidh an duslach chum na cre mar ' a bha i ; agus pillidh an spiorad chum Dia o 'n 'd ' thanic e.' Eccles. xii. 7.

C. Ciod an fdaid anns na chruthaich Dia duine ?

F. Ann an fdaid na fireantachd bhunudafach, agus iomlanachaидh nan uile thiodhlacaидh nadurra.

C. Am bheil sinne fo mhór chomain do Dia air son ar cruthachadh ne ?

F. Tha sinne go ro mhór ; ag faicin gu 'n do chruthaich e sinn ann an fdaid go fairfe, 'g ar cruthachadh air a shon fein ; agus gach uile ni sam bith eile air ar son sa

C. Cia mar chaill sinn am fireantachd bunudach fo?

F. Trid easlumhlachd Adhaimh ann itheadh am mheas toirmseasghe.

C. Creud ann sdaid sam bheil sinn anois air ar breith?

F. Ann an sdaid peaccaidh gineadh, agus claochum peaccaidh gniomhach; agus buailteach leis am bhas.

C. Cionnas dhearbas tu fin?

F. O fhocal Dea tha 'g radh,—‘ Uime sin mar thainic peaccadh asteach do'n t' saoghal trid aon duine, agus bas trid am pheaccadh, agus mar sin thainic am bas air na h uile dhaoine, do bhri gu 'n do pheaccaich iad uile.’ Rom. v. 12.

C. Am basichadh an duine go brath nam mairtheadh e gan pheaccadh a dheanamh?

F. Cho bhasichadh e go deimhin, ach bhithadh e air a choimheadh beo, tre craobh na beathaидh agus bheirtadh e beo chum compantas fona nan Aingil.

AN DARA PONC NO ARTOIGAL.

C. A BAIR an dara earrunn?

F. Agus ann Iosa Criofd aon Mhic fa ar Tigharna ne.

C. Co air ata 'n earrunn fo labhairt?

F. Air an dara pearfa don Trionaíd bhcannuichte, sam bheil sinne fos ag ereidfin, agus ag cuir ar n earbs agus ar dochas.

C. Co e dara pearfa?

F. Aon Mhac Dhean Athair, an ti tha na Dhia fior agus na dhuine fior, san aon phearsa Iosa Criofd.

C. Cionnas dhearbas tu sin ?

F. O'n sgrioptuir a deir—‘ Anns an toisach bha
 ‘ m focal, agus bha am focal maille re Dia, agus b' c.
 ‘ Dia am focal . . . Agus rinnadh am focal na
 ‘ fheoil, agus ghabh e comhnuidh 'n ar meaig ne?’
 N. Eoin i. 1. &c.

C. Ciod an dearbhadh eile tha agad ?

F. Dearbhadh so; o Naomh Pol a deir—‘ Neach:
 ‘ air bhith dha ann an cruth Dea, cho do mheas e
 ‘ na reubuin e fein bhith coionann re Dia. Ach.
 ‘ chuir fe e fein ann neamhleas ; agus ghabh fe air
 ‘ fein dreach seirbhaifaich, agus rinnadh e ann cos-
 ‘ las dhaoine ; agus air dha bhith air fhaighail ann,
 ‘ cruth mar dhuine.’ Phil. ii. 6, 7, 8.

C. Carson ghlac Dia am Mac naduir an duine ?

F. Chuin an duine cailte shaoradh agus shabhaladh.

C. An robh Feoilghabhail Mhic Dea feimail agus
 riachdanach chum na crioch so ?

F. Bha, ann an doigh ; do bhri gu 'n robl ar
 cionta fa air doigh airid go neocriochnuidhach ann
 aghaidh Dhea, air doibh bhith ann aghaidh a mhaitheas
 neochriochnuidhach fa. Uime sin dh iarr iad co-
 leasachadh go mor agus nach feudadh aon neach ach
 Dia mhain agus eisan a rinnadh na dhuine dhean-
 amh suas.

C. Ciod an dearbhadh eile tha agad, airson feima-
 lachd Feoilhabhail Chriosd ?

F. Do bhri gu bheil Dia ann fein na ni go spio-
 radalt agus go simplidh : mar aomadh e a mhordh-
 achd dho ransuichte fein ; chum lughadh ar comais
 mothachal ; ann a throcair ; le bhith air a dheanamh
 na dhuine 's gann b'urradh aon do na milte eolas
 ghabhail air aon ni go ceart dethsan, no'n lorg sin
 ni'm bithadh aon neaeh comfasach air eisan ghradh-
 achadh agus seirbhais dheanamh dho mar bu choir.

doibh; an ni is e na meadhona feimail chum ar flainte. O nach bheil neon i go efeacht air a mhian-nuchadh, nach bheil air tus go maith air a thuigfin.

C. Ciod an sochair ata againe trid eolas Dea deante na dhuine?

F. Lasidh e sinn le mor gradh do Dia, ti nach b'urradh nadur an duin' ardughadh na bu nhoia, no tuille graidh fheuchin do 'n t', saoghal, no aon Mhac ionmhuin fein chuir 'g a shabhaladh ann ar feoil.

C. Ciod ata ainm Iosa cialluchadh?

F. Tha e cialluchadh an Slanuighoir—‘ Agus ‘ bheir thu Iosa dh ainm air, oir saoridh se a phoball ‘ fein o 'm peaceaidh fa.’ N. Matth. i. 21.

C. Am bheil onoir airid air bith dligheach do'n ainm sin?

F. Tha gu deimhin, do bhri, gur e ainm Dea deante na dhuine, is airde ata ann.

C. Cionnas ata thu dearbhadh sin?

F. O 'n sgrioptuir far ann deir se—‘ Dh arduich ‘ Dia e go ro ard, agus thug se dh 'a ainm oscion gach ‘ uile ainm. Chum ann ainm Iosa gu 'n lubadh gach ‘ uile glun do na nithe ata air neamh, &c. Agus gu ‘ 'n aidmhaladh gach teanga gur e Iosa Criosd an ‘ Tigharna.’ Phil. ii. 9.

C. Creud an dearbhadh eile tha agad?

F. Do bhri—‘ Nach bheil ainm air bith eile fuidh ‘ neamh, air a thoir do dhaoine, tre 'm feud finne ‘ bhith air ar sabhaladh.’ Gniomh. iv. 12.

C. Cionnas ata thu dearbhadh, gur eigin duinne lubadh aig cluintin ainm Iosa?

F. O 'n sgrioptuir ag radh—‘ Ann ainm Iosa ‘ lubidh gach uile glun do na nithe a ta air neamh; ‘ agus do na nithe a 'ta air an talamh; agus do na ‘ nithe a 'ta fo 'n talamh.’ Phil. ii. 10.

C. Ciod is ciall do 'n ainm Iosa ?

F. Cialluichidh e unghte.

C. Carson bha e air a ainmuichadh unghte ?

F. Do bhri gu 'm bu Shagart, Faidh agus Riogh e ; agus doibhsin buinidh an t' ungh.

C. Ciod ata na focail sin aon Mhic fan ar Tigharna n' ag ciallucdadadh ?

F. Cialluichidh iad ; gur e Iosa Criod aon Mhac nadurra Dea'n Athair, air a ghineadh, mar is Dia e, tre, agus do 'n Athair cheudhna, o 'n uile shorruidhachd, aseagmhais mathair ; agus air an abhar sin coionann agus cobhrioghach ris an Athair ; agus do lorg sin Cruthaighoir uilechumhachdach neochriochnuidhach, agus ar Tigharna fa, agus Tigharna gach uile nithe eile, mar ata 'n t' Athair.

AN TREAS ARTOIGAL NO PONC.

C. CREUD i an treas earrunn no artoigal ?

F. A Ghabh leis an Spiorad Naomh, do ghineadh o Mhuire na oigh.

C. Ciod ata sin ag cialluchadh, a ghabh leis an Spiorad Naomh ?

F. Ata sin ag cialluhchadh, gu 'n do ghabh an dara pearfa do 'n Trionaid beannuichte feoil deth Mhuire na oigh, ni an, tre ginealach daona ; ach trid obair an Spioraid Naomh.

C. Cionnas ata thu dearbhadh sin ?

F. O 'n sgrioptuir—‘ Feuch dubhaint an t' Ain-geal, gabhildh tu ann do bhroinn ? agus beiridh tu ‘ Mac, &c. Thig an Spioraid Naomh, agus cuiridh ‘ cumhachd an ti a's airde sgail ort.’ N. Luc. i.

C. Ciod ata thu tuigfin leis na briathran sin do ghineadh o Mhuire na oigh ?

F. Tuigam leo gu 'n robh Criod air a bhreith o 'n oigh aig meadhon oidche ann an stabull bochd aig Bethleheim, eadar damh agus asail.

C. Carson aig meadhon oidche ?

F. Chialluchadh gu 'n d' thainic se thoirt air falbh dorchadas ar peaccaidh ne.

C. Carson aig Bethleheim ?

F. Do bhri, gu 'm b'i ceann chathair teaghalaich Dhabhi, agus bha Criod do Sliochd Dhabhi.

C. Carson ann a stabull pochd ?

F. Cholionadh an sgrioptuir a deir—‘ Aithnichar ‘ thu o Thigharna eadar da bhiasda.’ Habac. i. 2. do reir na septuagin.

C. Ciod ata breith Criod ag fochairadh duinne ?

F. Ata 'g iomlanadh anninne, Creideamh, Dochas, agus Gradh.

C. Ciod ata sin ag cialluchadh ; air a ghineadh o Mhuire na oigh ?

F. Cialluichidh sin, gu robh ar Bantigharna fa nà h oigh, cho 'n an amhain roi sin, ach fos ann, agus an deidh a laidh siubhla mar an ceudhna.

AN CEATHRO ARTOIGAL NO PONC.

C. C R E U D i an ceathro ponc no earrunn !

F. Do dfhuling fuidh Phontius Pilaidh cheuseadh fhuair bas, agus chuaidh iolacadh.

C. Ciod ata thu tuigfin le, dfhuling e fuidh Phontius Pilaidh ?

F. Tuigam gu 'n dfhuling Criod cradhan agus pianta geur fuidh an Uachdaran aingidh Pontius Pilaidh, an deidh beatha phiantach agus goirt feadh tri blianadh deug thar fichadh.

C. Cia'n uair thoifaich na fulangaisa so ?

F. Ann garadh Gethsemane ; ionas agus mar thoifaich am peaccadh anns an gharadh leis an cheudh Adhamh ; mar sin gu'n toisichadh fos gras leis an dara Adhamh.

C. Creud na pianta sin a dfhuling e ?

F. Dfhuling e fallus fuileach, sgiurseadh aig am phosta, culidh no truscan parpi, crunn droighneach ; an t' flat shuaithcheontas, giulanadh a chrainn cheusaidh agus iomad nithe eile.

C. Ciod ata thu tuigfin leis an fhocal sin cheuseadh e no bha air a cheuseadh ?

F. Tuigam gu'n robh Criofd air a chuir ris an chrann cheusaidh le taирgnean eadar da mhearach air son ar ceannaircas ; agus ar cionta chum ar faoradh ne.

C. Am bheil e laghail onoir no urran, choirt do chrois Criofd ?

F. Tha le onoir'iochdarach, do bhri gur cuimhnachan airid i, air bas ar Slanuighoir ; agus ata i air a gairmadh san t' soisgeul cothar Mhic an duin : — ‘ Agus ann sin faillsuichar cothar Mhic an duine ‘ ann neamh, agus ni uile treibhe na talmhain bron.’

N. Matth. xxiv. 30.

C. Ciod an reasun eile tha agad air son so ?

F. Do bhri gu b'i chrois an altair choisfreachte air an d' thug Criofd a corp fein suas ann iobairt air son ar faorsin.

C. Ciod an sgrioptuir ata agad airson sin ?

F. ‘ Nar leigeadh Dia gu deanin se uail ach ann ‘ crois ar Tigharna Iosa Criofd,’ deirse N. Pol. Agus aris ata se ’g radh,—‘ Oir ata moran ag glua- ‘ sadh, mu’n do labhair mi ribh go minic, agus mu ‘ m bheil mi nois eadhon ag gul ag labhairt ribh, ‘ gur naimhdean iad do chrois Criofd, d’ an crioch

‘deirionach bhith air an sgriosadh.’ Agus airis o’n Faidh Ezel. far am bheil finn ag leabhadh,—‘Iadsan a bha cotharaichte le cothar na Litir T. (ni b’ ‘fioghair air crois Chriosd) gu robh iad agus iadsan ‘anhain a bha cotharaichte air an fabdaladh o’n ‘Aingeal mhillaidh.’ Cal. vi. 14. Phil. iii. 18. Ezel. ix. 4.

C. Am b’ e gnathach nan ceudb criosduidhean, iad fein chotharachadh le cothar na crois, mar ata na Caitholaich ag deanamh an diugh?

F. Bu ghnathach leo go deimhin araon urram thoirt d’i agus iad fein chotharachadh lea go crabhach. Agus air an abhar sin deirse N. Dionisius fan dara linn,—‘Tha cothar na chrois go mor air onorachadh; agus gu bheil i go tric air a gnathachadh ‘araon anns am Baitsde agus sna sacraimidean eile?’ L. 2. Eccles. Hierar.

C. B’ e fin fos gnathach an treas linn?

F. B’ e gan’ amharas, oir deirse Tertullian aon deth Athreacha na linn so,—‘Aig gach uile teachd astigh ‘agus ag dol amach; an tra chuiras sinn oirn ar n’ ‘aodhach n’ ar broga; ’n uair nigheas sinn sinn ‘fein, an uair shuidhas finne sios gu bord; an tra ‘lasas sinn coinneal, an uair theidl sinn gu leabe; ‘ciod air bith is deanadas dhuinne; tha sinn ag dea-‘namh cothar na chrois air ar clar aodhain ne.’ L. de corona Milit. c. 3.

San linn so fos deir Origines thaobh cothar na crois.—‘Tha iadsan anhain air an coimheadh leis ‘an Aingeal ata cotharaichte leis an cothar Tau, is ‘e fin cothar na crois; uime fin, togamid suas ar ‘lamha fa gu neamh ann cos-las na crois; aig faicin ‘gu bheil na Diabhail air an antromachach, an uair ‘gheibh iad sinn mar so air ar n armadh.’ Hom. viii.

C. Am b' e so fos gnathach an cheathro linn ?

F. B' e go deimhin ; oir deir N. Cyril dh' Jerusalaim san linn so,—‘ Na gabhamid naire as a chrois ; ‘ ach ma dfholichas aon neach i, dean thusa go fol- ‘ luis cothar na crois air t' aodhain ; chum air da ‘ na Diabhail, bratach do riogh fhaicin, gu bith ball- ‘ chrith orra, gu 'n dean iad cabhag air falbh.’ Catec. iv. de vita christiana.

San linn cheudhna, deir N. Jeroim.—‘ Tha sinn ‘ ag guidheadh ort o Thigharna, air duinne bhith ‘ air ar coimheadh tre cothar na crois, agus air ar ‘ dionadh le coghnamh sa; gu toill finne bhith air ar ‘ faoradh o h uile cheilg an Diabhail.’ In Psal. v. 8.

C. Na ghnathaich creidmhaich no enigo linn cothar na crois mar an ceudhna ?

F. Ghnathaich iad. Oir deir N. Augustin : —‘ Mar bith cothar na crois go maith air a cuireadh ‘ ri clar aodainan nan Creidmhaich ; marris an ‘ uisge leis am bheil iad air an athnuadhachadh, ni ‘ 'm bheil na nithe sin go ceart air am minisdrala- ‘ chadh.’ Tract. cxviii. in Joan. O so faicibh, O naimhdean crois Chriosd ; cia sean an gnathach, cia crabhach an nos iad fein chotharachadh le co- thar na crois, air da na ghnathach a bhith air a shineadh nuas mar ni diadhaidh o h athair gus am mac o h am Chriosd gus an diugh.

C. Ciod is ciall do'n fhocal sin marbh, no fhuair e bas ?

F. Tha e cialluchadh gu 'n dfhuling Chriosd bas firinach agus cinnteach.

C. Carson bha e riachdanach no feimail gu 'm basichadh e ?

F. Thaisbeanadh, gu robh cumhachd a bheatha fein aige ; agus gu 'n d' thug e suas i go deonach air ar son sa, air dhasan bhith laidir agus neartor.

C. Carson bhafaich e ag cromadh a cheann fios ?

F. Chialluchadh a h umhlachd fa do Athair s' ann a gabhail a bhais nairach fa.

C. Ciod is ciall do fin, chuaidh iolacadh ?

F. Tha sin ag cialluchadh gu 'n deachaidh a chorp alain a chuir ann an nuadh uaigh ; agus gu 'n robh e air iolacadh le mor onoir, mar dh' innis am Faidh. Ifaias xi. 10.

AN CUIGO PONC NO ARTOIGAL.

C. C R E U D i cuigo earrunn ?

F. Chuaidh e fios Ifrionn, dh eirich e aris air an treas la o nam mairbh.

C. Ciod ata fin ag cialluchadh, chuaidh e fios Ifrionn ?

F. Cialluichidh sin, go luath agus bha Criost marbh, gu 'n deachaidh anam beannuichte fa fios gu Limbo; fhaoradh nan Athreacha Naomh o bha ann sin.

C. Cionnas ata thu dearbhadh sin ?

F. O 'n sgrioptuir a deir, oir air da Chriost bhith marbh—‘ Thog Dia suas e, air dha piantan am ‘ bhais fhuasgaladh, do bhri nach robh e 'n comas ‘ gu 'n cumtadh eisan leis.’ Aris—‘ Do bhri nach ‘ fag thu 'm anam ann ifrionn, ni mo dfhulingas ‘ tu do d' Naomh aon gu faic se truailleachd.’ Gniomh. ii. 24. 27.

C. Ciod an dearbhadh eile ata agad ?

F. So—‘ Air dol suas da ann aird ; thug e bruid ‘ am braighdeanas : agus thug fe tiodhlacadh do ‘ dhaoine. Noise gu 'n deachaidh e suas, creud e, ‘ ach gu 'n deachaidh e air tus fios gu ionadan ‘ iochdar anach na talmbain ?’ Ephes. iv. 8, 9.

C. An deachaidh aon neach air bith riamh suas gu neamh roi teachd Chriosd chum an t' faoghal?

F. Cho deachaidh aon air bith, oir bha nan Naoimh a fhuair bas ann gras Dearoi teachd Chriosd, air an coimh eadh ann Limbo, mar ann ionad fois agus taimh gu am teachd Chriosd.

C. Ciod an dearbhadh ata agad air sin?

F. 'Cho deachaidh aon neach suas gu neamh, ach an ti thainic anuas o neamh, eadhon Mac an duine a ta air neamh.' N. Eoin. iii. 13.—Labhair Chriosd na briathran fo mancuairt do cheithair mile blianaidh an deidh cruthachadh an t' faoghaile: nois a reir a bhriathran fein, cho deachaidh aon neach roimh an am sin riamh flaitheanas; agus mar deachaidh aon rian:h fhlaitheanas roi bas Chriosd; cait an robh na firinaich a fhuir bas roi teachd Chriosd. Cho robh iad air neamh; air ata Chriosd ag radh nach deachaidh aon neach riamh suas gu neamh roimh a theachd fa: cho robh aid ann Ifrionn, oir bu Naoimh agus b' firinaich iad; agus cho 'n e Ifrionn ionad nan Naoimh: Uime sin is eigin gu 'n robh iad ann Limbo no 'n ionad fois agus taimh ag feitheadh re teachd Chriosd.

C. An deachaidh e fos sios gu Purgadoir, chum an dream a bha sin shaoradh no fhuasgaladh?

F. Chuaidh e gan amharas sios ann sin a reir nam briathran sin—'Air da Chriosd bhith air a chuir gu bas san feoil. Thainic e ann Spiorad, agus shear-monaich e do na Spioradan a bha ann priofun; a bha easumhal; ann laithe Noa, am feadh 'fa bha an airc 'g a ulluchadh no 'g a togail.' i Peadar iii. 19, 20. Faic tuille air fo ann artoigal am phurgadoir fogus do 'n deiread.

C. Ciod ata thu tuigsin le sin, dh eirich e aris air an treas la o nam mairbh?

F. Tuigam le sin, an uair bha Criofd marbh ; re cùid do tri laithe, gu 'n do thog e suas a chorp beannuichte air an treas la o nam mairbh : ni is e Diadomhnuich.

C. Carson nach d' eirich e na bu luaidhe ?

F. Dhearbhadh gu 'n robh e do rireadh marbh, agus fos cholsonadh na fioghairan a bha ma thiomchioll fein.

C. Na ghabh Criofd air fein gach pairt do chorp aris ?

F. Ghabh e airais go deimhin, eadhon an deur bu lugha deth fhuil phriosoil se ; agus gach folta sgaoilte a chinn.

C. Carson chum se air fein cotharan a chreachda naomh ?

F. Chum naire chuir air anacreideanh dhaoine, agus chum an taisbeanadh go minic dha Athair Naomh fa, mar choreite air ar son fa.

C. Ciòd an sochair a ta againe tre 'n Eiseirigh ?

F. Ata i daingnachadh ar creideamh agus ar dochas, gu 'n eirich finne fos aris o 'n bhlas—‘ Oir ‘ata fios againe, an ti a thog an Tigharna Iosa ; gu 'n tog e finne fos suas tre Iosa.’ i. Cor. iv. 24.

AN SIAO PONC NO ARTOIGAL.

C. C R E U D i an siao pone no earrunn ?

F. Chuaidh e suas air neamh, suidhidh e air deas laimh Dhea an Athair uilechumhachdach.

C. Ciòd ata sin ag cialluchadh, chuaidh e suas air neamh ?

F. Cialluichidh sin gu 'n deachaidh, Criofd suas chum neamh, air doigh bhuaadhail, tre mhor chunihachd fein an deidh comhradh dheanamh maille re

Dheisciobail, ag teagascadh d'ioibhse nithe neamhaidh re da fhichadh la an deidh Eiseirig a.

C. Co la air an deachaidh e suas air neamh?

F. Air la na Deasghabhail

C. Ciod an t' ait' o deachaidh e suas?

F. O mhullach fliabh nan oluibh far am bheil feala no lorg a chosan re fhaicin gus an là diugh.

C. Carson o sin?

F. Chum agus, far na thoifaich e re bhith air ioriflachadh tre phais no fhlangas; ann sin fos gu 'n toisichadh e bhith air arduchadh.

C. Co an sealladh san deachaidh e suas?

F. Ann an sealladh a dheagh Apstail agus a dheisciobail fein—‘ Thogadh suas e, agus iadsan 'g a ‘ fhaicin agus thug neul as an sealladh e.’ Gniomh. i. 1.

C. Creud an doigh air an deachaidh e suas?

F. Ag toghail a laimha san, agus 'g an bean-nuchadh.

C. Carson a deitar, chum neamh?

F. Tharruingadh ar criodheacha chum neamh air a dheidh sa—‘ Uime sin ma dh eirich fibhse ‘ maille re Criodl iarribh na nithe ata shuas far am ‘ bheil Criodl ’na shuidhe aig deas laimh Dea.’ Col. iii. 1.

C. Ciod ata thu cialluchadh le sin suidhidh e aig deas laimh Dea?

F. Cho 'n bheil mi tuigfin le sin, ann doigh air bith, lamha no cosan air bith bhith aig Dea 'n Athair, oir is Spiorad e aige nach bheil corp; ach tuigam gu bheil Criodl mar aon ris an Athair ann an cumhachd agus mordhachd, mar is Dia e, agus mar is duin e, gu bheil e san ghloir chruthaichte is airde air neamh.

AN SEACHDO PONC NO ARTOIGAL.

C. C R E U D i an seachdo ponc?

F. O sin thig a aris thoirt breith air na beothaibh agus nam mairbh.

C. Ciod ata thu tuigfin leis an artoigal so?

F. Tuigam gu 'n tig Criod air an la dheirionach o neamh, thoirt breith air gach uile dhaoine reir an oibrigh fa.

C. Am bheil gach duine tachairt re breitheanas shonruichte aig am a bhais fa?

F. Tha go deimhin : ach anns am bhreitheanas choitchion, theidh breith thoirt oirne, cho 'n ann amhain san anam, mar aig ar bas, ach fos 'n ar cuirp fa.

C. Carson ata sin feimail?

F. Chum agus mar bha Criod go folluisach air a dhuitadh, gu 'm bitadh e go folluisach ann sin air aidmhaladh mar an ceudhna ; chum mor aoibheanas agus gloir a chairdean fein ; agus fos gu mor naire naimhdean fa.

C. Cionnas ata thu dearbhadh gu 'n d' thugadh do gach neach sam bhreitheanas so a reir oibrigh fa?

F. O'n sgrioptuir a deir,—‘ Is eigin duinn uile ‘ bhith air ar nochdadhlann lathair cathair bhreith- ‘ eanais Criod ; chum agus gu faidh gach neach ‘ na nithe a rinn e san cholain, a reir an ni do rinn ‘ e, ma's maith no olc e?’ Agus aris,—‘ Oir thig ‘ Mac an duine ann gloir an Athair maille r'a Aingil ‘ fa ; agus ann sin bheir e do gach neach a reir a ‘ ghlinionihara fa.’ Cor. v. 10. N. Matth. xvi. 2, 7.

C. Am bheil toilteanas air bith ann deagh oi- brigh?

F. Tha sin anna go deimhin; do reir fin,—‘ Feuch
‘ thigam go aith-ghear, agus mo luchd fathair maille
‘ rium a thoirt dha gach neach a reir a ghniomhara
‘ fa.’ Taifb. xxii. 12.

C. Ciod na cotharan a theidh roi sin?

F. Caillidh an ghrian agus ghealach an sollus,
bith cogaidh, goirte, daorse, agus plaighan ann,
agus crith talmhunna ann iomad aite.

C. Creud an t’ achd no doigh air an tig Criod
chum breitheanas?

F. Ann mor chumhachd agus moramhlachd air
a chuartuchadh le ioma Sloigh dh’ Aingil.

C. Co iad air an toirar breith?

F. Air fliochd an duine go iomlan.

C. Creud iad na nithe, air an toirar breith?

F. Air ar smuaintean ar air briathran, agus air
ar gniomhara fa, eadhon gu’n uigh na ruin is diamh-
craiche san anam.

C. Co chasaideas finn?

F. Na Diabhail, agus ar coguisa fein, anns am bith,
gan mhoil gan ’sdad ar ’n uile Smuaintean ar bri-
athran agus ar gniomharan air an taifeanadh, agus air
an chuir go folluifach ann an sealladh an t’
faoghaile uile.

C. Cionnas shuidhichar na firinaich agus na h-
aingidh air an la sin?

F. Bithidh na firinaich suidhaichte air a laimh-
dheas agus na h aingidh air a laimh chli.

C. Creud i binn nam firinaich aig an la sin?

F. ‘ Thigibh a shluagh ata beannuichte le m’ Ath-
air se, sealbhichibh mar oighreachd an rioghachd
‘ a’ ta air a deasachadh duibh o leagadh bunachar
‘ an domhain.’ N. Matth. xxv. 34.

C. Ciod am bith binn nan aingidh?

F. ‘ Imichibh uam a shluagh malluichte, dh ion-

‘ suidh an teine fhiorruidh, a dh ull’uichadh do ’n
 ‘ Diabhal agus d’ a h aingil fa : Oir bha mi ocrach,
 ‘ agus cho d’ thug sibh dhamh deoch. &c. Agus
 ‘ imichidh iadsan chum pianais fiorruidh; ach
 ‘ nà firinaich chum na beatha mairtheanach.’ N.
 Matth. xxv. 41. &c. Faicibh o so cia mor bhithas
 cuidthrom am deagh obair aig an la fin.

C. Carson ata e air a chuir ris na beothaibh agus
 nam mairbh ?

F. Chialluchadh gu ’n toir Criod breith cho ’n
 ann amhain orrsan ata-beo aig am theachd fa, ach
 fos orrsan a bha ann am bith o chruthachadh an t’
 faoghail; mar an cheudhna leis nam beothaibh ata
 na h Aingil agus na Naoimh air an tuigfin, leis
 nam mairbh ata air an tuigfin na Diabhail agus anama
 damta.

AN T’ OCHGO PONC NO ARTOIGAL.

C. C R E U D i an t’ ochgo earrunn ?

C F. Creidamh anns Spiorad Naomh.

C. Co air ata an artoigal so labhairt ?

F. Mu ’n treas Pearfa do ’n Trionaid bhean-
 nuichte; anns am bheil sinne fos ag creidfin agus
 ag cuir ar dochas ann; ti tha teachd o ’n Athair
 agus am Mac : agus is eisan an t’ aon Dia ceudhna
 marriu neodhealaichte ann neon, ach ann Pearfa.

C. Cionnas ata thu dearbhadh sin ?

F. O ’n sgrioptuir ata ’g innseadh ;—‘ Gu bheil
 ‘ triuir ata deanamh fiadhnuis air neamh, an t’ Ath-
 ‘ air, am Focal, agus Spiorad Naomh; agus an
 ‘ triuir sin is aon Dia iad.’ 1 Cor. v. 7.

C. Carson ata an t’ ainm Spiorad Naomh air a
 thoirt do ’n treas pearfa; o’n tha na h Aingil fos
 nan Spioraid, agus náomh ?

F. Do bhri, gu bheil eisan marsin tre nadur agus iadsan marsin amhain tre cophairtuchadh agus rainn phairt.

C. San chuidh is lughá, carson nach buineadh an t'ainm fin do'n da phearsa eile?

F. Do bhri gu bheil iadsan air an aithneadh trid ainmean iomchuidh an Athair agus Mhic; ach cho'n bheil ainm ceart agus iomchuidh airson an Spiorad Naomh.

C. Creud an riochd anns an do thaifbean an Spiorad Naomh e fein do dhaoine?

F. Ann an riochd no cruth calmain; chialluchadh an glaineadh agus an neochiontas a ta e'g abhradh ann ar'n anama; agus ann a cruth noil shoilleir, agus teanga teingha: chialluchadh an ghradh, a ta se toirt amach 'n ar criodheacha fa; agus fos tioldh-lacaidh nan teanga: agus o so'ta se air a chinmh-ioladh fo na fuirm fin.

AN NAOIDHO PONC NO ARTOIGAL.

C. C R E U D i an naoidho ponc?

F. Creidamh anns an Naomh Eaglais Chaitheolach, Cochommunn nan Naoimh.

C. Ciod ata thu tuigfin le so?

F. Taigam, gu bheil Eaglais aige Criost air an talamh; a dhaingnaich e'n a fhuil fein, agus gu'n dhordaich eisan duinn, an Eaglais fin chreidfin anns gach uile nithe aige am bheil buintin re creideamh.

C. Ciod an gne creideimh leis an eigin duinne creidfin?

F. Leis an cheart creideamh leis am bheil finn ag creidfin Iosa Criost a fear nuadh posaidh fa Mac Dea, se fin re radh le creideamh dhiadhaidh; ach

leis an dealachadh fo ameasg nithe eile ; gu bheil sinn ag creidfin ann Dia ; ge gu bheil sinn ag creidfin na Eaglais, giodheadh cho 'n bheil sinn go iomchuidh ag creidfin anns an Eaglais. Tha sinn ag creidfin ann Dia mar chusbair deirionach ar creideimh ; anns an Eaglais mar ni air a thaifbeanadh agus air a theagascadh le Dia.

C. Creud i'n Eaglais ?

F. 'Si 'n Eaglais Cochruinnuchadh nan Creidmhaich uile fuidh Iosa Criofd an Ceann neofhaicfinach sa agus am Papa a Comharba n' a fhear ionaid air talamh.

C. Creud e ann sin, creideamh anns an Eaglais ?

F. Chreidfin san Eaglais Chaitholach, cho 'n e mhain ann chreidfin, gu 'n robh Eaglais ann aige Criofd san am chuaidh seachadh, no gu 'm bith i ann san am re teachd ; ach gu bheil leithaid do Eaglaisanois ann, agus do ghna ann am bith ; a 'ta sinne ceangailte chreidfin, eisdachd ; agus fos d'a bheil sinne ceangailte bhith umhal anns gach uile nithe aige am bheil buintin re creideamh. Iadsan nach geill d'a teagasc, agus udharas, a ta siad uile ann taobh amuigh deth Cochommunn fa ; mar ata Paganach, Anacreidinchaich, Turcaich, Iudhaich, Eireacaich, agus Luchd sagraidh o'n Eaglais no Sgismadaich.

C. Creud iad cuid na rainn airid no Eaglais ?

F. 'Siad cuid no rainn airid na Eaglais, Papa no Ardcheann, Easbuigean, Aodhairean no Buachaillean, agus Neochleiraich no Tuath.

C. Cionnas ata thu dearbhadh, gu bheil Easbuigean ann a reir orduigh diadhaidh, no air an ordachadh le Dia ?

F. O'n sgrioptuir a deir,---' Thugibh an aire ' dhuibh fein, agus do 'n trud uile, air na shuidhaich.

‘ an Spiorad Naomh sibh ’n ar Easbuigean riagh-luchadh no bheathachadh Eaglais Dea a cheanaich e le fhuil fein.’ Gniomh. xx. 28.

ARDCHEANAS A’ PHAPA.

C. **C**REUD e bhar teagastg mu ’n phonc so ?

F. Gur e Papa no Easbuig na Roinih Foi-cheimnuichoir N. Peadair, agus Ceann fhaicfinach uile Eaglais Dea ; agus Comharba no fear ionaid Chriosd air talamh.

C. Cionnas ata thu dearbhadh gu b’ e N. Peadar Ceann faicfinach na Eaglais ; agus Prionsa na Apstail ?

F. Marso, tha uachdranachd agus inmhe airid neirt agus buansheasaimh aige steigh no bunachar an toisach air chuid eile deth toghail a ta air a leadadh air ; agus is e ’m Buachaille Ceann a threud fa, agus ata se oscion a Chaoraich fa. Ach b’ e N. Peadar, am foigse air deidh Chriosd fein, steigh no bunachar na Eaglais uile, agus b’ e Buachaille na treud go ionlan. Air an abhar sin bha aige N. Peadar, am foigse air deidh Chriosd, uachdranachd thareis air an Eaglais uile, agus b’ e Ceann na treud go ionlan e, agus oscion nan caoraich eile uile ; agus do ’n aireamh sin bha chuid eile do na Apstail.

C. An dearbh thu o’n sgrioptuir, gu b’ e N. Peadar, am foigse air Chriosd, Ceann faicfinach na Eaglais, agus Comharba Chriosd air talamh ?

F. Dearbhidh me, O na briathran a labhair Chriosd ri Peadar ag radh,—‘ Gur tusa Peadar, (is e sin re ‘ radh gur tusa charraig), agus air a charraig so ‘ togidh mise m’ Eaglais fa, agus cho tabhair geatan ‘ Ifrionn buайдhe virre.’ N. Matth. xvi. 18. Tha

thu faicin o fo gu b' e N. Peadar bunachar no steigh fhaicfinach na Eaglais fuidh Criost; agus ann lorg fin, gu 'n b' eisan Ceann folluifach na Eaglais agus Comharba no fear ionaid Criost air talamh.

C. Cionnas dhearbas tu gu b' e N. Peadar trid ordachadh Criost, Buachaille nan Buachaillean, agus Aodhaire nan Caoraich?

F. O'n sgrioptuir, far am bheil sinn ag faicfin, gu 'n d' thug Criost do N. Peadar airson duais a chreideimh agus a ghraidh fa, cumhachd ionlan araon bheathachadh agus riaghiluchadh a chuidh eile do threud fa, ag radh ris—‘ Anna sin deir Iosa ‘ re Simon Peadar, A Shimoin mhic Ionais, am ‘ bheil agad dhamfa barrachd graidh orra sin? A ‘ deir se ris, ata Thigharna; ata fios agad gur toigh ‘ leam thu. A deir eisan (Criost) ris beathich m’ ‘ Uain fa. A deir se ris aris an dara uair, A Shimoin ‘ mhic Ionais, an toigh leat mise? A deir se ris ‘ seadh, a Thigharna; ata fios agad gur toigh leam ‘ thu. A deir se ris, beathich mo Chaoraich. A ‘ deir se ris an treas uair, A Shimoin mhic Ionais, ‘ an toigh leat mise? Bha Peadar doilich, chionn ‘ gu 'n dubhairt e ris an treas uair, an toigh leat mise? ‘ Agus a dubhairt se ris, a Thigharna, is aithne ‘ dhuit na h uile nithe; ata fios agad gur toig leam ‘ thu. Deir Iosa ris, beathich mo Chaoraich’ N. Eoin xxi. 15, 16, 17.

C. Ciod ata thu tarruing o 'n earrunn fo?

F. Gu bheil e leoir shoillear o 'n aite fo gu 'n d'ordaich agus gu 'n do fluidhaich Criost N. Peadar thareis araon air a Chaoraich agus Uain fa; agus sin an lathair nan Agstail eile: chum am beathachadh, ag radh ris Shimoin Peadar an toigh leat mise? Beathich m' Uain, beathich mo Chaoraich: uime sin fluidhichar N. Peadar le Criost fein, agus mar

Aodhaire nan Caoraich agus nan Uain; is e sin thareis air treud uile Chriosd ar aon chum am beathachadh agus an sdiureadh: agus le sin aris b' e N. Peadar trid ordugh Chriosd fein, agus fuidh Chriosd, Ceann nan Apstail uile agus Ard-bhuachaille na Eaglais uile.

C. An dearbh thu gn'm b' e N. Peadar Prionnsa na Apstail, is e sin, gu'n robh toisachd aige orra uile tre taoghadh Chriosd fein?

F. Dearbhidh mi; do bhri gu bheil N. Peadar anns gach uile aite do'n sgrioptuir, far ann bheil luaidh sam bith air na h Apstail; air a chuir air thoisach orra; giodheadh cho b' e N. Peadar an t' Apstail bu shine no ceud neach a thainic gu Chriosd: agus co uime gheibhadh eisan raoghin o Chriosd thar cach eile, 'n uair nach b' e bu shine no ceud neach a thainic gu Chriosd? mar b' e, gu b'eisan an ti raognuinch Crlosd gu bhith na Cheann aige Eaglais fa, agus a Chomharba fein air talamh; agus deir an sgrioptuir—‘ Is iad so ainmeana an da Apstail deug, an ‘ ceud duine dhuibh, Simon d' an goirthar Peadar. ii. ‘ Agus dh' ordaich e da fhear deug chum is gu'm ‘ bithadh iad maille ris. Agus air Simon thug e ‘ Peadar mar co ainm. iii. Agus air teachd do'n la ‘ ghairm e da ionnsuidh a dheisciobail: agus thaogh ‘ e da fhearg deug asda d' an ghoir se Apstail. Si- ‘ mon d' an ghoir e fos Peadar. iv. Agus thareis ‘ morain deasboireachd, dh eirich Peadar agus ‘ dubhaint se riu Fheara agus a bhraithre, ata fhios ‘ agaibh gu'n d' rinn Dia raoghin 'n ar measg ne, ‘ gu'n cluinneadh na Geintilaich o m' beul fa focal ‘ an t'soisgeil, agus gu'n creideadh iad.’ N. Matth. x. 2. N. Marc. iii. 13. N. Luc. vi. 13, 14. Gniomh. xv. 7.

L. Am bheil dearbhadh air bith eile agad air so?

F. Tha t' argumaid so ; anti ata trid ainmachadh, agus ordachadh Dea gu luchd eile dhaingnachadh anna creideamh ; is eigin dha bhith ni's moa na luchd sin eile ; ann a chumhachd agus ann onir. Ach b' e N. Peadar trid ainmachadh agus ordachadh ar Slanuighoir, an neach bha gu na h Apstail eile dhaingnachadh ann creideamh. Air an abhar fin bha N. Peadar oscion chuid eile do na Apstail araon ann cumhachd agus ann onoir.

C. An dearbh thu fin o 'n sgrioptuir ?

F. Dearbhidih mi ; oir dubhaint Criod re N. Peadar—‘ Ghuidh mise air do shon sa Pheadar, ‘ chumh nach diobradh do chreideamh thu, agus ‘ an uair a dh iompaichar thusa daingnich no near- ‘ tuich do bhrathre.’ N. Luc. xxii. 32.

C. Cionnas dhearbas tu gur e 'm Papa no Easbuig na Roimh Ceann faicsinach na Eaglais ; Comharba no fear ionad Chriosd air talamh, agus Foicheimnuichoир. N. Peadair ?

F. Leis na dearbhaidh ceudhna fin, dhearbh a cheana, Ardcheannas agus Udharas N. Peadair thareis air na h Apstail eile : oir ata siad ag dearbhadh mar an ceudhna, Ardcheannas agus Udharas a' Phapa thar nan Easbuigean eile san Eaglais. Oir is e 'm Papa no Easbuig na Roimh Foicheimnuichoир cinnteach N. Peadair ; nois ma thaibean an sgrioptuir Ardcheannas N. Peadair : thaibean e mar an ceudhna Ardcheannas Papan no Easbuigean na Roimh, an dream is iad Foicheimnuichoira N. Peadair, agus ata h a chumhachd agus a choir sa aca mar shealbhadh. Oir is eigin aidhaladh, gu 'n d' thainic na cumhachdan, air an toirt le 'r Slanuighoir do N. Peadar anuas ionnsuidh Fhoicheimnuichoira fa. Faic tuille air so, ann Apstalachd na Eaglais.

C. Na chreid na ceud chreidimhaich ardcheannas N. Peadair, agus ardcheannas Fhoicheimnuichoир sa am Papa no Easbuig na Roimh ?

F. Chreid iad go deimhin. Oir deir N. Dionysius deisciobal nan Apstail fein—‘ Gu ’n robh e fein ‘ agus Timotheus araon lathair aig bas na oigh ‘ bheannuichte Mhuire, bheachdadhbh air a chorp sin, ‘ a thug toisachd na beatha, agus ann sin fos bha ‘ lathair Peadar Arduachdranach na Eaglais, agus ‘ am Mullach is fine do na Diadhaira.’ Orat. ii.

C. Na chreid agus na theagaifg iad so fan dara linn mar an cheudhna ?

F. Chreid agus theagaifg iad go deimhin. Oir deir N. Ireneus fan dara linn so—‘ Gach uile Eaglais ‘ muncuairt bu choir dhoibhse ritheadh ionnsuidhli ‘ an Eaglais Romanach, tre reasun a Prionnsalachd ‘ ro chunihachdach fa. Agus aris, Is i ’n Eaglais ‘ Romanach suidhaichte san Roimh le N. Peadair ‘ agus Pol is airde agus is fine ata ann.’ L. iii. c. 3. L. Cont. Valen. c. 5.

C. Na chreid iadsan, fan treas linn am ponc so mar an ceudhna ?

F. Chreid iad gan amharas—‘ An uair bha curam ‘ b’ airde air a thoirt do N. Peadar, bheathachadh ‘ Caoraich Chriosd, agus an Eaglais air a suidhachadh air ; cho dh iarreadh aidmhail subhailce sam ‘ bith air, ach graidh amhain.’ Origenes. C. 6. in Epist. ad Romanos.

San linn cheudhna so deir N. Ciprian,—‘ Atasinn ‘ ag creidfin, mar ni ro chinnteach, gur e Peadar ‘ Ceann agus Bunn na Eaglais fuidh Chriosd, ‘ agus gur i ’n Eaglais Romanach Cathair N. ‘ Peadair.’ Epist. v. 5.

C. Na chreid creidimhaich a’ cheathro linn Ardcheannas Easbuig na Roimh ?

F. Chreid iad : Oir deir N. Athanasius anns an linn so—‘ Is tusa Peadar, agus air do bhunachar fa, ‘ ata poftan na Eaglais, ’fiad fin na fuisbaigean, air ‘ an neartuchadh.’ In Epist. ad Felicem.

C. Na chreid iad fos am ponec so anns a chuigo linn ?

F. Chreid iad : Oir deir N. Augustin san linn so—‘ Is e Peadar Ceann nan Apstail uile, agus Bun- ‘ achar na Eaglais.’ In Epist. viii.

C. Am bheil daingnachadh sam bith eile agad ?

F. Tha, oir shocruich ceud Comhairle Nicen ag radh—‘ Gur eisan ata na shuidheadh ann a Cathair na ‘ Roimh Ardcheann nan Ardathreacha uile ; agus ‘ Comharba no fear ionaid Chríosd ar Tigharna fa ‘ thareis air gach pobull, agus Eaglais chiotchion ‘ Chríosd ; agus co sam bith theidh ann a haghair so, ‘ ata eisan air a chuir as Communn na Eaglais leis an ‘ t’ Seanaidh.’ Can. 39. Uime sin is e am Papa no Eas- buig na Roimh Comharba Chríosd air talamh, agus Foicheimnuchoir N. Peadaira gus Ceann fhaicfin- ach na Eaglais fuidh Chríosd ; mar dhearbhadh a cheana o ’n sgrioptuir, agus sgriobhuina nan ceud Creidmhaich. Is ponec creideimh so nach feudar aithadh le aon neach leis an aill pairt bhith aige san t’ Saoghal so ann Eaglais Chríosd, agus ann rioghachd neimh ann deidh so. Oir is e Easbuig na Roimh Ceann faicfinach Eaglais Chríosd air talamh ; ionas gu bheil gach neach, nach bheil ceangailte ris ann a creideamh, anach as Eaglais Chríosd.

C. Ach nach deir Chríosd san t’ soisgeul—‘ Ata ‘ aige rioghan na Geintilaich tigharnas orra. Ach ‘ na bithibhse mar sin.’ Luc. xxii. 25, 26. Uime sin cho robh aon do na Apstail b’ airde na cheile ?

F. Ata Chríosd ann sin amlain ag toirmeargadh antigharnas uachdarain spioradail air iochdarain ; an

ni tha go deimhin araon anns an Eaglais agus ann a rioghachd air a thoirmeasgadh. Giòdheadh, ann sin ata Criosd dh aon ghnothach ag luaidheadh neach a's moa agus neach a's lugha ; uachdaran agus iochdaran bhith measg nan Apstail ag radh riu—‘ Ach an ‘ neach is moa'n ar measg, bithadh e mar an neach ‘ a's oige ; agus an ti a's airde, mar eisan ata re ‘ friothealadh.’ N. Luc. xxii. 26.

C. Ach nach bheil N. Pol. ag radh,—‘ Oir bunachar ‘ eile cho 'n urradh duine sam bith a chuir, ach am ‘ bunachar a chuireadh a cheana, eadhon Iosa ‘ Criosd.’ 1 Cor. iii. 11.

F. Aidmhalam nach urradh duine sam bith priamh bhunaite eile chuir ; ach radh nach bheil bunachar iochdar eile ann, aitha'm sin : oir dubhaint Criosd fein re Peadar,—‘ Is tusa Peadar, agus air a ‘ charraig so togidh mise m' Eaglais.’ N. Matth. 16.

C. Creud iad cothara na Eaglais ?

F. ’Siad so iad eadhon. Aonachd, Naomhachd, Caitholachd no Coitchiontachd, agus Apstalachd.

AONACHD NA EAGLAIS.

C. CIOD ata thu tuigsin trid aonachd na Eaglais?

F. Tuigam gu bheil uile bhuil na Eaglais ag teachd beo fuidh 'n aon lagh shoisgeulach, ag aidmhaladh an aon chreideamh cheudhna, eadhon am ponec a's lugha dhith go daingean laidir ; ag gnathachadh nan sacraimaidan agus an aon iobairt cheudhna, agus ag geilleadh do Bhuachaillean na Eaglais, agus go airid do Papa no Easbuig na Roimh fear ionaid Chriosd, anns gach ni aige 'n bheil buintin re creideamh.

C. Cionnas is aon an Eaglais?

F. Do bhri, gach uile neach a bhuinas do Eaglais fhirlinach Chriosd, ni 'm bheil acasan uile ach an t' aon creideamh, an t' aon cochommunn; agus ata siad uil' ag geilleadh do 'n aon udharas ceudhna.

C. Cionnas ata thu dearbhadh gur aon an Eaglais?

F. O so: Gur aon chorp agus aon treud Eaglais Chriosd, d' a 'n Ardcheann neofhaicfinach e fein; agus is e, a Ceann faicfinach fa air talamh, am Papa fear ionaid Chriosd. Ach is i 'n Eaglais Romanach, agus cho 'n aon sam bith eile; an t' aon corp agus an t' aon treud so. Air an abhar sin 'si 'n Eaglais Romanach Chaitholach, agus cho 'n aon air bith eile, Eaglais Chriosd.

C. An dearbh thu o'n sgrioptuir gur aon Eaglais Chriosd?

F. Dearbhidh mi go deimhin.—‘ Is aon chorp agus aon spiorad ata ann, amhuiil sin fos do ghairimadh sibh ann aon dochas bhar gairm, aon Tigharna, aon chreideamh, aon baifde. Aris, amhuiil sin ge do tha sinne 'n ar moran, is aon chorp finn ann Chriosd, agus is buill finn gach aon d' a cheile.’ Epeff. iv. 4, 5. Rom. xii. 5.. Uime sin, gach uile dhaoine bhuinas do Eaglais Chriosd, ni 'm bheil annta uile ach aon chorp, aig am bheil an t' aon chreideamh agus na coghlaindh ceudhna. Is buill iad uile d' a cheile, ceangailte uile re cheile, san aon creideamh, san aon dochas, san aon spioradh, agus anns an aon cochommunn cheudhna: am bheil e marsin ann am barrail Eaglaisa Phrotestanach a 'ta na cumasg uabhasach do gach seorsa, agus iad uile ag cathadh bithean ann aghai cheile ann puinc creideamh?

C. Ciad an dearbhadh eile 'ta agad, dhearbhadh gur aon an Eaglais?

F. An dhearbhadh so o'n sgrioptuir, far am bheil Criosd ag radh,—‘ Agus ata caoraich eile agam nach bheil do na chro so (na Geintilaich bha san am sin dealaichte o na h Iudhaich) is eigin dhamh iadsan mar an ceudhna thoirt astigh, agus eisidh iad re mo ghuth fa, agus bithidh aon treud ann agus aon bhuauchaille.’ 1 Eoin. x. 16. Nois ata na caoraich ag cumail an aon chro marri cheile, tha siad ag teachd beo maille recheile san aon innealtradh, agus ag dol fuidh aon tigh : is amhuil mar sin ata ’n t’ aonachd a gheall Criosd d’ an Eaglais. Agus aris, deir an sgrioptuir mu ’n Eaglais,—‘ Mo chalman, m’ aon neothruaillta s’ is aon amhain i . . . geal mar a ghrian, agus uabhasach amhuil fluagh ag dol gu cath.’ Oran Soloim. vi. 9. Ach cho bhithadh an t’ arm sin uabhasach no idir oiltoil do na naimhde, san tionndadh gach buidheann san arin bhualadh air a cheile ; ach is ann a reir an t’ samhail fo bhithadh Eaglais Criosd, ann creid na Protestanaich : do bhri nach bheil dias dhiubh ag aontuchadh am meafg a cheile, ann aon phonec creideimh ach gann.

C. Creud an ath dhearbhadh ata agad airson aonachd na Eaglais ?

F. So: gu b’i urnuidh sholamunta agus dhurachadh Criosd ann oidche roimh bhais fa ri Athair neamhaidh fa, gu bithadh a dheisciobail uile ’n an aon ; ag radh,—‘ Athair naomh coimhidh iadsan tre t’ ainm a thug thu dhamhsa, chum agus gu ’m bith iad ’n an aon amhuil mar ata finne. Cho ’n bheil mi guidheadh air an son san amhain, ach mar an ceudhna airson na muintir sin a chreidas annamfa tre ’m focal fa, chum agus bith iad uile ’n an aon.’ N. Eoin xvii. Agus co neach dfheudas a radh nach robh urnuidh Criosd air a h eisdachd leis an Athair, agus gu ’n ghuidh e aig uchd a bhais..

Uime sin dh eisd Dia ri Mac ionmhuin fein agus thug e dha run a chriodhe gu bithadh na creidmhach 'n an aon, ann creideamh ann aoradh, agus ann cochommunn nan sacramaidan ; iad uile 'g aidmaladh an aon teagast, agus ag geilleadh do 'n aon údharas. Air an abhar sin aris is aon an Eaglais anns gach ponc creideimh.

C. Am bheil tuille sgrioptuir agad dhaingnachadh, gur aon an Eaglais ?

F. Tha sgrioptuir so, far am bheil N. Pol ag 'radh,—Gu d' thug Dia droing araidh gu bhith 'n an Apstail : droing eile gu bhith 'n am faidhean ; agus droing eile gu bhith 'n an soisgeulaich ; agus droing eile gu bith 'n an aodhairean no 'n am buachailllean, agus nan luchd teagaifg. Chum nan naoimh dheanamh ionlan, chum obair na minisdralachd, chum togail suas Cuirp Chriosd (an Eaglais) : Gus an d' thig sinn uile ann aonachd creideamh, agus eolais Mhic Dia, chum duine ionlan, chum tomhais airde ionlanachd Chriosd. Chum as nach bith sin o so suas 'n ar leanaban, air ar tonnluasgadh, agus air ar giulan muncuairt leis gach uile ghaoith teagaifg, le cleasachd dhaoine, agus seoltachd cealgach, leis am bheil iad go h innleachdach ag laidheadh ann plaide chum mealadh.' Epeff. iv. 11, 12, 13, 14.

C. Ciod ata thu tarruing o so ?

F. Tha gu bheil e leoir shioilleir o 'n aite so, gu 'm b'e run fuidhaichte Dea, ann toirt droing araid gu blith nan Apstail, nan Soisgeulaich, nan bauchaillean, agus nan luchd teagaifg ; thaibhsceanadh aonachd na Eaglais ann creideamh ; agus chum as gu gleith iad sinn ann aonachd creideimh ann eolais Mhic Dea. Chum as nach bith sinn o so suas 'nar leanaban air ar tonnluasgadh, no air ar giulan mun-

cuairt le gaoith-theagaifg, agus cleasachd cealgach dhaoine aingidh, ag fiarreadh ar mealladh tre tairg-fin duinne gaoth an cinn fein airson teagafg agus creideamh Chriosd. Uime fin, is eigin duinne seamh ann aonachd na Eaglais, chum agus gu dionar sinn o cheilg nam muintir mhealltach sin.

C. Am feud neach air bith, amuigh o 'n aon Eaglais, agus o 'n aon creideamh fo, bhith air a shabhaladh ann Eaglais no barrail air bith eile ?

F. Cho 'n feud gu deimhin; do bhri nach bheil ann ach aon Dia, aon creideamh, aon dochas, chum am bheil sinn air ar gairmadh, agus aon baisde ; oir air do Dia bhith na h udhar do 'n fhior chreideamh, cho 'n urradh e gan labhairt 'n a h aghai fein, ni nach feudar a radh, as eaghais blasphem, bhith mar udhar do thuille, na do dh' aon creideamh.

C. Carson nach feud Protestanaich agus luchd crabhaichd dealaichte eile aig am bheil deagh thoil, bhith air an fabhaladh ann creideamh air bith ?

F. Do bhri,—‘ As eaghais creideamh, ni bheil ‘ e comasach Dia thoilachadh ;’ agus ni 'm bheil ann ach aon creideamh ambain, ionas agus co sam bith aige nach bheil an aon chreideamh chaitholach fo, ciod air bith ni e aisde, cho 'n urradh e Dia gu fiorruidh thoilachadh. Eabh. xi. 6.

C. Creud an reasun ata agad air son sin ?

F. Do bhri, mar ann corp nadurra, ball sin aige neach bheil ceangal no buintir is a chriodhe, no bun, ata se basachadh go grad, do bhri, air dha bhith dealaichte o 'n chriodhe nach bheil beatha aige : amhuil sin san Eaglais, corp diamhirach Chriosd, an duine sin ata dealaichte o'n aonachd na creideamh agus Eaglais, agus aige nach bheil ceangal re Ceann fhaicfinach na Eaglais am Papa ; is eigin do duine sin bhith marbh, agus amach as flighe na flainte.

C. An dearbh thu reasun fin o 'n sgrioptuir ?

F. Dearbhidh mi,—‘ Fanibh annamsa, agus mise ‘ annibhse, mur nach urrad a' gheug toradh a thoirt ‘ uaire fein, mar fan i san fhioneamhuin; cho mho is ‘ urradh sibhse, mar fan sibh annamsa. Is mise an ‘ fhioneamhuin, sibhse na geuga: An ti dfhanas ‘ annamsa, agus mise annsan, bheir eisan mor tho- ‘ radh uaithe; oir as m' eagmhais cho 'n urrad sibh ‘ aon ni dheanamh. Mar fan neach annamsa, 'ta ‘ se air a thilgeadh amach mar gheig, agus air crion- ‘ adh ; agus tionalidh daoine iad, agus tilgidh iad ‘ fan teine iad, agus loisgar iad.’ N. Eoin xv. 4, 5, 6. O so tha thu faicin, co sam bith neach nach fan ann Criofd, gu bheil e mar gheig air a crionadh, agus gan fheim ach chum losgadh. Nois cho'n urradh aon neach fantin ann Criofd, no beatha bhith aige annsan, mar fan eisan fan Eaglais ; agus an huil, mar nach bheil ann ach aon Dia, aon Criofd, agus aon bhuauchaille ; mar sin ni 'm bheil ann ach aon Eaglais, aon treud, agus aon chro : Oir is i 'n Eag- lais corp diaimhirach Criofd, ionas agus co sam bith nach bheil ceangailte ris an aon chorpa so, ata e mar bhall marbh, agus mar gheig air a crionadh dealaichte o 'n chorpa. Nois, ge gur lionor luchd creideimh dhealaichte, agus iad uile cuir rompa gu bheil an creideamh ceart aca ; giodheadh, nam measg go iomlan, cho 'n urradh ach aon diubh a- mhain Dia thoilachadh, ionas agus ciod air bith deagh obair a ni neach amuigh as an aon Eaglais Chaitho- lach so, cho toilich e go brath Dia : Le fin, air an abhar fin is aon an Eaglais. Agus co i 'n Eaglais so ? an Eaglais fin a shuidhaich Criofd fein. agus dfhag e air talamh, gu fantin gu deireadh an t' faoghal, 'n a h aon gan mhearrachd gan atharrachad ann, crei- deamh re theachd uirre. 'N Eaglais d' a na gneall a

gu 'm fanadh a Spioradh fa maille ri go brath, chum a treorachadh ionnsuidh gach uile firinn'; agus nach d' thugadh geatean Ifrionn am feasd buaidh uirre : An Eaglais fin d' a d' thug e buachaillean agus luchd teagaisg chum aonachd creideimh, agus chum ar dionadh o chleafachd agus o sheoltachd dhaoine cealgach aingidh, ag laidhead ann am plaide g' ar mealladh.

C. Am bheil sgrioptuir air bith eile agad dhearbhadh, nach feud aon neach bhith air a shabhaladh ann am barrail, no h aidinhal air bith eile aniach as an aon Eaglais fo ?

F. Tha ffinn agam o Isaias, far am bheil am Faidh fo labhair mu'n Eaglais Chriosduidh,— ' Ge b' e air ' bith iadsan a chrunnichas ann t' aghaifa (an Eaglais) tuitidh iad air son do sgasa. Gach teanga a ' dh eirichas ann t' aghaifa, sam bhreitheanas ditidh ' tu iad.' Isaias xliv. 15, 17. Caib. lx. 12. Tha fo fos na 's foilleir o 'n doigh sam bheil luchd ur chreideimh agus luchd treigfin na Eaglais, is e sin re radh, na h Eireacaich, air am buintin riu san Tiomna Nuadh.

C. Air tus innis dhamh, ciod is Eireacachd ann, no co tha thu tuigfin tre h Eireacaich ?

F. Tuigam le sin, mearachd antoiloiil no crosanta ann cuis creideimh ; no iadsan a dhealicheas iad fein araon o chreideamh agus Eaglais Chaitholach Dhea ; agus a chuiras cothional fa leath, agus creideanib, d' an deanamh fein suas dhoibh fein ann aghaidh udharais Eaglais Dea ; ag gabhail orra gu 'n chuireadh iad amach le Dia shearmonachadh na soisgeul go glan, mar rinn nam Protestanaich tamul beag roimh so, 'n uair nach do labhair Dia riu.

C. Creud anois a deir focal Dea mu 'n droing pheaccach sgriosach sin na h Eireacaich ?

F. Air tus deirse N. Pol.—‘ Guidham oribh a
 ‘ Braithre, cotharichibh amach iadsan ata toghail
 ‘ chonsaichan, agus ag toirt oilbheime ann aghaidh
 ‘ an teagafg a dh’ ionsaich sibh, agus seachnibh iad.
 ‘ Oiriadsan a’ta mar sin, cho’n bheil iad ag deanamh
 ‘ feirhhais d’ ar Tigharna Iosa Criofd, ach d’ am
 ‘ broinn fein; agus ata siad le briathran milse agus
 ‘ le miodal ag mealladh criodheachan nan muintir
 ‘ sin ata neolochdach.’ Rom. xvi. 17, 18.

An dara h aite deirse t’ Apstail ceudhna,—‘ Ge ma
 ‘ shearmonichas finne no Aingeal o neamh, soisgeul
 ‘ air bith eile, ach an t’ soisgeul a sheornionaich
 ‘ finne dhuibh; bithadh eisan malluichte. Amhui
 ‘ mar thuairt finne roimh, deiramfa nois aris, Ma
 ‘ shearmonichas duine air bith soisgeul eile dhuibh,
 ‘ ach an t’ soisgeul a ghabh sibh bithadh eisan mal-
 ‘ luichte.’ Gal. i. 8, 9.

An treas aite deirse t’ Apstail ceudhna,—‘ Duine
 ‘ ata ’n a Eireacach, an deidh a cheud agus an dara
 ‘ comhairle, duilt e, air do fhios bhith agad gu hbeil
 ‘ a leithaidh sin do dhuine air a chuir bonn ofceann,
 ‘ agus ata e ag peaccachadh, air dha bhith fein dham-
 ‘ naichte.’ Tit. iii. 10, 11.

An ceathro aite deir N. Peadar,—‘ Bithidh luchd
 ‘ teagaifg breugach ’n ar measg fa, droing a bheir
 ‘ asteach osiosal Eireacachd (no droch bharrail!)
 ‘ dhamnaichte . . . dream a bheir sgriosadh obbuin
 ‘ orra fein; agus leanidh moran an fhighean meall-
 ‘ tach trid an faidh slighe na firinn miochliu. Agus
 ‘ tre Sannt ni siad marsandachd oribh le briathran
 ‘ mealltach: dream nach bheil am breitheannas
 ‘ anois o chian ag deanamh moille, agus cho ’n bheil
 ‘ am milleadh s’ ag turr chadal . . . agus sgriosar iad
 ‘ ’n an truaillughadh fein; agus gheibh iad tuarasdal
 ‘ na h éagceirt; mar dhream a threig an slighe di-
 ‘ reach, agus a chuaidh air seachran . . . Is tobair

‘ gan uisge iad so, neoil air an iomain le h iom-
 ‘ ghaoith, fa chomhar am bheil ceo an dorchadais air
 ‘ a thasgadh go fiorruidh. Ag gealltuin saorsa
 ‘ dhoibh ; (do luchd leaneamhuin fa) agus gan
 ‘ annta fein ach trailean na truailleachd . . . Oir b’
 ‘ fearre dhoibh gan eolas bhith aca air flighe na
 ‘ firiantachd ; na thareis a h eolas fhaighail pilleadh
 ‘ o’ n aithne naomh a thugadh dhoibh. Ach thach-
 ‘ air dhoibh reir an t’ sean fhocal fhirinich : Phill
 ‘ am madhadh air ais chum a sgeith fein ; agus a
 ‘ mhuc a chuaidh nigheadh chum a eabradh san
 ‘ chlabar.’ 2 Peadar. 2 Leabh an Caibdal go iomlan.

An cuigo h aite tha N. Iadas g’ an samhluchadh
 re garbh thuinn na fairge ag radh—‘ Anaoibhuiinn
 ‘ doibh : air dh imich iad ann flighe Chain, agus
 ‘ ruidh iad go togorrach ann am mearachd Bhalaam
 ‘ air ghaol tuarasdail. Smala iad fin ann bhar
 ‘ feisda ghraidh, is neoil iad gan uisge, air an giulan
 ‘ muncuairt le gaotha : craobhan fearg mheasach,
 ‘ gan toradh, da uair marbh, air an spionadh as am
 ‘ freamhan. Garbh thonna na fairge, ag sgeitheadh
 ‘ an naire fein ; reulta seachranach d’ am bheil
 ‘ duibhre an dorchadais go fiorruidh air a thasgadh
 ‘ . . . Is luchd monmhор agus gearain an droing
 ‘ so, a ta ’gimeachd a reir an ainmhiann fein ; agus
 ‘ ata ’m beul ag labhart briathran uaibhreach no
 ‘ atmhor, agus ag gabhail iongontas do phearsana
 ‘ dhaoine air sga buannachd. Ach cuimhnichibh-
 ‘ se a mhuintir mo ghraidh fa, na focail a labhradh
 ‘ ribh roimh le Apstail an Tigharna Iosa Criosd.
 ‘ Mar dubhairt iad ribh. gu ’m bjthadh san aimsir
 ‘ dheirionach luchd fanoid, ag gluasgadh a reir an
 ‘ ainmhianna midhiadhaidh fein. ’Siad fin an
 ‘ dream a sgaras iad fein o chach,’ (eadhon o Eaglais
 an Dea bheo) ‘ collaidh gan an Spiorad aca.’ Iudas.
 i. gus an 20. leabh fos an Caibdal so uile.

Ann siao h aite. 'Siad so droing fin ata Criosd ag iarreadh oirne sreachnadh ag radh,—' Coimhidhibh ' sibh fein o na faidhean breige a thig d' ar ionnsuidh ' ann an culaidh chaorach, ach ata siad o 'n leith ' astigh nam madhaidh allaidh : ar an toraidh aith- ' nichibh sibh iad.' N. Matth. vii. 15, 16. Tha thu faicin uaidhe so nach bheil flainte na sonas amach o 'n aon Eaglais Chaitholach : agus uime fin gur feimail do gach aon neach chum teachd gu gras flaintail Deasam bheatha so, agus a rioghachd sa fan t' Saoghal eile, bhith ceangailte ris an Eaglais Chaitholach araon ann aonachd creideimh agus aoraidh : oir cho 'n urradh aon neach bhith sabhailte ann a creideamh, no cothional dealaichte nan droing fin a sgar iad fein o h aonachd na Eaglais ; d' am bheil duibhre na dorchachdais go fiorruidh air a thasgadh agus a gheibh iad tuarasdal an eagceirt mar dhream a threig an flighe direach agus chuaidh air seachran.

C. An d' amhairc na h Athreacha Naomh agus na ceud creidmhaich, air an droing fin ata mach as, agus dealaichte o 'n aon Eaglais Chaitholach, mar dhroing aige nach robh sabhail no flainte.

F. Dh amhairc iad go deimhin orrasan mar Eireancaich, dealaichte o 'n firinn, agus do ghna amach o flighe na flainte.

C. An dearbh thu fin o'n sgriobhuin fin?

F. Dearbhidh mi. Oir deir N. Ignatius am Mairtair Easbuig Antioch agus deisciobal nan Apstail fein,—' Co sain bith neach a leanas an droing ' fin ata deanamh dealachadh ; no cochommunn ' dealaichte ni sealbhich iad rioghachd Dea am feasd.' Epist. ad Philadel. Ani feudadh so bhith air a radh, na b' urradh cochommunn dealaichte bhith do ghna na phairt do fhior Eaglais Chriosd.

San dara linn deir N. Ireneus—' Is eigin duinne ' bith umhal do na sagartan fin ata san Eaglais,

‘ dhoibhsin aige am bheil Foicheimnuchadh o na h.
 ‘ Apstail ; agus ata cach eile uile, a dfhag am
 ‘ priomh Fhoicheimnuchadh, cia b’ e sam bith aite
 ‘ tha siad air an cruinnuchadh, ag tuitam o’n fhirinn.’

L. iv. c. 43.

C. Am b’ i sin fos creideamh an treas linn ?

F. B’ i go deimhin. Oir deir N. Ciprian san linn so,—
 ‘ Ni ’m bheil tigh Dea, ach na’ h aon tigh, agus
 ‘ cho ’n urradh neach sam bith sabhail fhaighail, ach
 ‘ san aon Eaglais. Agus aris, ’n a Leabhar thaobh
 ‘ aonachd Eaglais deirse ; Cho ’n urradh Dia bhith
 ‘ aige mar Athair fa, aige nach bheil an Eaglais mar
 ‘ Mhathair dha. Na feudadh aon neach bhith
 ‘ teasairghte nach robh ann Airc Noa : ann sin b’
 ‘ urradh an ti nach bheil san Eaglais bhith sabhailte
 ‘ mar an ceudhna.’ Epist. lxii. P. 10, 9. &c. Nois
 is cinnteach an ni, nach deachaidh aon neach as o’n
 tuille, ach iadsan amhain a bha san Airc ; amhui
 sin mar an ceudhna ni ’m feudh neach air bith dol
 as, nach bheil san aon Eaglais Chaitholach.

C. Na chreid an ceathro linn gu robh aonachd
 Eaglais riachdanach chum flainte ?

F. Chreid iad. Oir deir N. Eoin Crisostom aon
 do h Athreacha na linn so,—‘ S aithne dhuinne gu
 ‘ buin sabhaladh amhain do ’n Eaglais, agus ni ’m
 ‘ feud aon air bith cophairtuchadh bhith aige ann
 ‘ Criosd, no bhith tearuinte mach as an Eaglais
 ‘ Chaitholach, agusa’chreideamh Caitholach.’ Hom.
 in Fasca.

C. B’ i so fos creideamh a’ chuigo linn ?

F. B’ i go deimhin. Oir deir N. Augustin san
 linn so,—‘ Tha san Eaglais Chaitholach, sluagh
 ‘ maith agus olc. Ach iadsan ata dealaicht’ o’n
 ‘ Eaglais ; go fad agus ata ’m barraila san ann
 ‘ aghai na Eaglais, cho ’n urradh iad bhith maith ;

‘ oir ge gu ’m bheil giulan cui'd diubh toilteanach
 ‘ molaidh beag : giodheadh ata ’n dealachadh o’n
 ‘ Eaglais g’ an deanamh olc, a reir radh ar fla-
 ‘ nnuighoir ne. An neach nach bheil leam ata e ’m
 ‘ aghaifa : agus an neach nach bheil ag cruinnuch-
 ‘ adh leam fa ’ta se a sgaoiladh.’ Epist. 209. ad
 Felicia. N. Luc. xi. 23.

San linn so fos deirse N. Fulgentius,—‘ Mar ann
 ‘ Jericho. Cho b’ urradh aon neach air bith am
 ‘ beatha theasairig, ach iadsan a bha asteach ann a
 ‘ tigh Rahab ; mar sin cho ’n faidh aon neach inaith-
 ‘ eanas a pheaccaidh ne mach as an Eaglais Caitho-
 ‘ lach. Aris ; Cum go ro dhaingeant, agus gan teag-
 ‘ amh air bith, nach urradh aon neach, ata air a
 ‘ bhaisdeadh as an Eaglais ; air teachd dha gu rea-
 ‘ sun ; am bheatha shiorryidh chophairtuchadh ;
 ‘ mar tig e ’steach ioensuidh na Eaglais Chaitholach,
 ‘ agus a bhith air a shuidhachadh inte roimh crioch
 ‘ am bheathaidh fa.’ L. de Remis. pecator. c. 22.
 agus L. de fide c. 37.

C. Ach nach feud gach aon neach an coguis fein
 leantin go tearuinte gan an anama chailleadh ?

F. Cho ’n feud ann achd air bith, ma se gu bheil
 an coguis mearachdach ; agus gu feud iad am mear-
 achd thoirt aste le diochail ann iarreadh ceart na
 firinn : agus ge gn ’n saoil iad an slighe fein bhith
 ceart, cho dean sin an tearuinadh ; mar bith iad ann
 slighe ceart na firinn : agus gu bheil so fior ata e lan
 shoilleir o fhocal Dea tha’ g radh,—‘ Ata slighe ann
 ‘ chithar ceart do ’n duine, ach is i crioch an t’ slighe
 ‘ sin am bas. Seanraid.’ Soloim. xvi. 26., —‘ Aris
 ‘ Thig an uair (deirse Criofd) co air bith mharbhias
 ‘ sibh gu ’n saoil e gu ’m bheil e deanamh seirbhais
 ‘ do Dhia.’ Agus an ghabh a choguis mhearachdach
 so leathsgeulaicathaid sin doluchd geur leaneamhuin :

cho ghabh, ni's mo na leathsgeul nan Iudhaich a cheus Criod, air am bheil N. Peadair ag labhairt,—

‘ Tha fios agam gur ann trid aineolas a rinn sibh e,
‘ mar a rinn fos bhar ’n uachdarain.’ N. Eoin. xvi.

2. Gniomh. iii. 17. Agus le sin, ni'm bheil againe re radh riu, ach an ni ata focal Dea ag radh ris am mhuintir sin nach creid,—‘ Ma tha ar soisgeul ne
‘ air a folachadh, is ann doibhsin ata cailte tha i air
‘ a folachadh, annsa do dhall Dia an t' saoghal fo
‘ inntinn na droing sin nach bheil ag creidsin. Agus
‘ aris. Ma threoruichas an dall, an dall eile; tuitidh
‘ iad le cheile san dighe.’ 2 Cor. iv. 3, 4. N.

Mathx xv. 14.

C. Ach nach bheil nam Protestanaich ag radh gu bith fuidhlach fabhailte do gach creideimh agus barrail?

F. Deir siad sin fein, ach is ni sin nach urradh iad a dhearbhadh o thus Leabhafr na Ginalachd gu deireadh Taifbean Eoin. Agus is dearbhadh laidir foilleir fo, gur olc an chuis gan teágamh, nach urradh bhith air a coimheadh le fior sgrioptuir; agus uime sin gu 'm b' eigin doibh rann dhealbhadh nach bheil anns an sgrioptuir. Oir ge gu bheil N. Pol ag radh ann aon aite ma thiochioll nan Iudhaich gu bith fuidhlach do 'n Iudhaich air an Sabhaladh tre 'n iompachadh gu Eaglais Chriosd: ciod an buintin aige fo re fuidhlach do gach seorsa barrial bhith air an fabhaladh.

C. Ach nach bheil e ro h aniochdor agus neo-ghradhach anns na Caitholaich a radh; nach feud aon neach bhith fabhailte, nach bheil do ríread, no 'm fior run ann Cochóinnunn Eaglais Chriosd.

F. Cho 'n bheil sin ag feuchuin di graidh air chor air bith. Oir ata gradh agus firinn ag dol do ghna laimh ann laimh no marri cheile; uime sin an ni sin

ata 'n sgrioptuir ag innseadh go minic, agus a theagaisg Eaglais Chriosd anns gach linn : cho 'n urradh e bhith neoghradhach no h aniochdor anns na Caitholaich. Ata fior ghradh ag feasamh, ann an Dea ghradhachadh oscion gach uile nithe, agus ann ar Coimhearsnaich mar sinn fein ; agus ata gradh so 'g ar sparradh onoir agus gloir Dea, agus flainte ar Coimhearsnaich iarreadh agus a mhiannuchadh.

An eigin duinn, uimiesin chum bhith gradhach, dion agus coimric thoirt doibh 'n am mearachd, an tra tha Dia 'g an gairmadh nan nainihde dha fein ? nar leagadh Dia : an eigin duinne radh riusan ata re sugradh air bruaich an learsgrios fein, nach bheiliad ann cunnartas air bith : tha leithaid so do gradh, na gradh meallteach air a dhealbhadh leis an Diabhal chum daoine chuir 'n an codal 'n an shighean olc, gus an glacar le codal bhais iad. Carson uime sin sheallar oirnemardhaoinegan iochd an uair nach bheil sinn ag radh, ach an ni ceudhna a dubhaint N. Pol.—‘ Nach ‘d’ theid Eireacaich asteach gu brath rioghachd ‘Dea.’ Gal. v. 20.

C. Carson nach feud Protestanaich no Eireacaich eile na's fine na h iadsan, a bha nan seorsa Eaglais shuidhaichte car cheithair fichadh blianadh na mar sin : Sealbh chuir rompa ann cuis Eaglais ?

F D. bhri, gur urradh na Caitholaich fheuchuin doibh an tra agus an t' am anns na thoisfaich iad ; agus dhearbhadh le reasuin agus coduchaidh leoir shoilleir, gu robh sealbh lan daingeant aige 'n Eaglais Caitholaich, aig an ceud toisach, agus gu bheil i do ghna 'ann sealbh ni's moa agus ni's samhaiche na tha iadsan fasd, no dfheudas iad bhith am fasd.

C. Ciod nan abradh Protestanaich, nach bheil na dealachaideh ata eadar sinne agus iadsan nan atharrachaideh air bith ann bunaittaich, no ann creideamh, ach ann barrail amhain ; agus uime sin, cho 'n bheil

fin 'g an druideadh, no 'g am fogaradh amach as ao-nachd na Eaglais Chaoithlach ?

F. Fhreagairin eisín, gu robh e toirt na breug d' a chreideamh agus a' bharrail fein le fin a radh. Oir ata na Protestanaich ag casaidheadh nan Caith-laich airson naomh-ghaoidh ; airson Dia spuilin deth onoirsa, agus airson iodhol aoraidh : chionn gu bheil fínn ag creidfin saorsa shagarteach o pheac-caidh, ag aoradh sacraimaid beannuichte 'n a Eucharist, agus ag guidheadh nan naoimh ; ni nach bheil na puinc shuarach no codeis, ach no puinc mhoir do na chreidheimh Chaitholach.

C. Cionnas ata thu dearbhadh gu bheil na Protestanaich antoiloil agus ceanlaidir, uile nan Eircácaich ?

F. Do bhri gu bheil iad go antoiloil ag seafamh ann aghai binn chotharuigthe no thiomchiolsgriobte Eaglais Chríosd ; agus nach geill iad do bhreitheanas, no Cathair-bhreith air bith a dh'fag Criosd air talamh, chum breith thabhairt air gach amharasa, 's aill leo fein ghluafadadh ; ach feuchar iad amhain le 'n eanchainn diamhaoin fein, agus marbh-litir an sgrioptuir.

C. Agus nach e fo fos an reasun fa bheil na Protestanaich agus luchd leaneamhuin eile, go dealaichte-nam measg fein, ag damnadh a cheile mar anachreidmhaich ?

F. Priomh reasun gan teagamh air bith ; oir cionnas, guidham ort, ata e comasach gu bithadh barrilan, agus meamnai go dealaichte, aontuichte maille re cheile, 'n uair ata gach duine mar is aill leis ag grunteadh a theagascg air buinn dhealaichte.

An dara reasun ; do bhri gur e grunt obair chinn-teach nam Protestanaich, gu bheil gach duine, eadhon Eaglais uile-choitchion Dea tuitimach agus.

buailteach le mearachd, ionas agus nach urradh iad cinntachd, no neomhearachd a chuir rompa ann aon phonec d' an creideimhfa ; giodheadh, gu bheil iad ag labhairt 'n an aghai fein, tre geurleaneamhuin dheanamh oirne airson ar creideamh fa, a dfheudas bhith fior na's leoир airson na tha fhios aca, a reir am buinn fein. Nois, bhith do dh aon chreideimh no crabhaichd, is e sin, bhith dh aon chreideimh shuidhaichte ann puinc creideimh ; agus suidhachadh seasmhach, cho 'n urradh bhith ann, gan neomhearachd, air neo cho bhith e comafach do dha Protestanach, no ur-chreidmhaich eile, bhith go fiorruidh dh aon chreideimh ; gach duine ag minuchadh an sgrioptuir mar is miann leis ; agus gan chumhachd aige duine sam bith thar duine, chum dol ann aghai minuchadh luchd eile.

C. Carson nach feud marbh-litir an sgrioptuir bhith na bhreatheamh chinnteach air consboidean ?

F. Do bhri nach b' urradh riamh a mharbh-litir amhain, o cheud sgriobhadh an sgrioptuir, aon consboid chriochnachadh, no breith thabhairt uirre, mar ata 'n saoghal uile 'g a fhiosfrachadh. Gach uile Eireacach ag cuir rompa mar aon, an sgrioptuir mar dhion d' an nua-sgeul fein, agus d' an Eireacachd fa ; agus cho do gheill aon diubh riamh do 'n aon cile, ann aon phonec creideimh. Agus le sin, co lion ceann, co lion creideamh nam measg fa gus an la dingh.

C. Nach e sin an t' achd sam bheil nam Protestanach mar an ceudhna ?

F. 'Se go deimhin ; oir ata n Eaglais Shasgunach ag diteadh na Prisbiterianaich mar anachreidmhaich : Agus aris, ata na Prisbiterianaich' g' an diteadh fa. Tha na Secedaraich ag diteadh na Prisbiterianaich, agus iadsan 'g an diteadh fa. 'Tha na

h Anabaifdaich agus na Crichreidmhaich ag diteadh gach aon diubh. Dhit Luther Calmhin, agus dhit Calmhin Luther ; agus ata 'm buaireadh no strepag fo frutheadh o 'n creideamh fein : do bhri nam barrail fa, nach bheil cumhachd aige neach thareis air neach eile, eadhon nach bheil aige Eaglais iomlan Dea tuilleadh cumhlachd na aige bhallach is suaraiche san t' soaghla ; ach gu gabhad gach neach an sgrioptuir 'n a laimh fein, agus gu minichadh se e mar mhiannicas e, gan riaghail air bith ach dia-mhaoinas a chinn gaothal fein.

C. Cionnas an fin is urradh finn bhith cinnteach mu 'n firinn, ann puinc air an consboideadh ?

F. Trid udharas neomhearachdach, teagafg, agus taigfinin na Eaglais Chaitholach.

C. Creud fa deachaidh an fin, an sgrioptuir sgriobhadh, mar ann thabhairt breith air consboidean ?

F. Chuireadh am focal amhain ris am mharbh-litir, chum solas agus cofurtuchadh ro phailte, agus chum tre leabhadh cumant agus fo-mhothachal deth, as eagmhais consboid eigantach bhriathran, gu 'm bithamid comasach eolas ghabhail air Dia, agus co eisan ; amhuil fos gu bheil Neamh agus Ifrionn ann, duais airson subhailce, agus piantan airson dubhailce, le eisamlaira do da chuid, an ni uile tha finn ag faighail ann marbh-litir an sgrioptuir tre leabhadh foilleir agus gnathach.

C. Fadheoi, bheil dearbhadh air bith eile agad, chodachadh nach urradh aon neach bhith sabhailte mach as an aon Eaglais Chaothalach ?

F. Tha dearbh laidir, do bhri gur ann o h aidmhail ar naimhde fein ata se, agus air chuir sios ann Leabhar aidmhail an creideimh fa, mar ni reir focal Dea ; agus air a dhaingnachad le Seanaid uile-choitchion nam Prisbiterianaich. 'Se fo na briath-

ran,—‘ An Eaglais fhaicfinnach, ata mar an ceudh-
 ‘ na Caitholach no uile-choitchion fo t’ soisgeul,
 ‘ gan i ceangailte re aon fhineach mar bha si roimh
 ‘ fo’n lagh, ata i air a deanamh suas dhoibhsin uile
 ‘ air feadh an domhain, ata ’g aidmhaladh an fhiор-
 ‘ chreideamh, agus d’an clann: Agus is i Rioghachd
 ‘ (thoir an aire air so) an Tigharna Iosa Criosd,
 ‘ Tigh agus Teaghlaich Dea; agus ni m’ feudar idir
 ‘ an taobh amuigh dhi rigsín go gnathaichte air
 ‘ flainte.’ Leabhar Aidmhail an Chredeimh, Caib.
 xxv. ma ’n Eaglais.

C. Ciod ata thu nois ag codunadh o ’n iomlan?

F. Tha gu bheil an ni fin a’ ta air fhoillseachadh le Dia, air a theagascadh do ghna le Eaglais Dea; air a chreidsin anns gach uile linn o h am Chriosd gus an diugh, le clainn na fior Eaglais; agus ata fos air aidmhaladh le ’r naimhde direach, araon fior agus ciinnteach. Ach dfhoillsuich Dia aonachd na Eaglais san sgrioptuir; theagaig an Eaglais an ni ceudhna do ghna, chreid gach uile linn e, fos ata ’r naimhde direach ag aidmhaladh, nach bheil sonas no flainte re fhaotin aimach as an aon Eaglais Chaitholach so; uime fin, ata se feimail do gach aon neach bhith ’n a bhall asteach san aon Eaglais Chaitholach so, air neo cho ’n faic e Dia go brath ann trocair.

FAIC SINACHD NA EAGLAIS.

C. A M bheil Eaglais Chriosd do ghna faicfinach?

F. Tha ’n Eaglais do ghna faicfinach; agus is pone do chreideimh so: Bha i faicfinach anns gach uile tra o h am Chriosd gus an diugh, amhuil mar bhithas i gu deireadh an t’ saoghal do ghna faicfinach; oir air di’ bith air a deanamh suas do Bhuach-

aillean, no luchd teagaifg agus Pobal : do Bhuachail-lean sduireadh, theagafgadh, agus fhriothealadh nan sacramaidean gu deireadh an t' faoghail, do Phobal ata air an teagafgadh, air an riaghluachadh, agus air an sduireadh leofan, agus aid ag glacadh nan sa-
cramaidean aig an laimh sa. Gach uile neach go folluisach ag aidmhaladh an't aon creideamh ceudh-na: nois is nithe so tha uile folluisach: uime sin ata Eaglais Chriosd do gna faicfinach.

C. Ciod an reasun a' ta agad air sin ?

F. Gur eigin, gu bith Cuideachd, no comunn ud do dhaoine do gha faicfinach, aige 'm bheil agus aige an robh do ghna Ordugh naomh no Riagh Eaglais do shagartan o leith amuigh; ag searmonachadh, ag baisdeadh, agus ag friothealadh nan saeramaidean. Ach ata Eaglais Chriosd na Cuideachd, no na comunn do dhaoine aige 'm bheil do ghna Riagh Eaglais no ordugh naomh shagartan o leith amuigh; ag sear-
monachadh, ag baisdeadh, agus ag friothealadh nan sacramaidean. Air an abhar sin, is eigin gu bith Eaglais Chriosd araoqn folluisach agus faicfinach gu deireadh an t' faoghail.

C. An dearbh thu sin o'n sgrioptuir ?

F. Dearbhidh mi, oir deir Isaias m' an Eaglais chriosduidh,—‘ Agus thig gu crioch 'sna laithe ‘ deirionach, gu 'n daingnichar flaibh tigh an Tigh-‘ arna air mullach nan sleabhte, agus gu 'n togar ‘ oscion nan cnuic i; agus rithidh na cineadh uile d'a ‘ ionnsuidh. Agus theidh nioran fluagh, agus their ‘ iad ; thigibh agus rachainid suas gu sliabh an ‘ Tigharna, gu tigh Dca Jacob, agus teagaifgidh ‘ eisan duinn a slighean, agus imichidh sinn 'n a ‘ lorga fa, neo chumeana ; oir o shion theidh an ‘ an lagh amach, agus focal an Tigharn' o Ieruf-‘ alem.’ Isaias. ii. 23. Nois a reir nam Protestanaich

fein ata Faidh san aite so labhairt ma Theachd Chriosd agus gloir Eaglais fa. Ach cionnas is urradh aon neach shaoilfin, gur urradh sliabh, daingnaichte air mullach nan fleabhte, agus air a thoghail oscion nan cnuic, agus sgaoilte ri sealladh nan Geintilaich uile ritheadh d' a ionnsudh, bhith go brath neo-fhaicfinach : uime sin ata 'n Eaglais do gha faicfinach agus sgaoilte ri sealladh gach neach, mar sliabh air mullach nan fleabhte, agus mar cnoc air arduchabh oscion nan cnuic.

C. Creud an dearbhadh ata agad airson faicfinachd bith bhuan Eaglais Chriosd ?

F. So,—‘ Feuch do chuir mi luchd faire air do ‘ bhallan o Ierusalem, nach dun am bheul fa la no dh ‘ oidche go brath.’ Isaias lxii. 6. Ann so tha gealladh cinnteach againe o’n Dia uilechumhachdach air bhuan mhairtheanachd luchd faire san Eaglais, nach dun am beul fa a la no dh oidche : se sin re radh air buan mhairtheanachd luchd teagaifg fhirinach san Ierusalem spioradail, Eaglais Chriosd ; dream nach leig sios am feasd aitheantan agus teagsaifg a Maifdair neamhaidh fa shearmonachadh. Nois cionnas dfheudas an Eaglais sin bhith folaithe ‘n uair air bith, aige ‘m’ bheil o Dhia gealleadh nach bith a Buachaillean fa go brath air an cuir ‘n an tosd.

C. Creud an dearbhod eile tha agad ?

F. An sgrioptuir so, sam bheil an Dia uilechumhachdach ag radh ris an Eaglais,—‘ Uime sin bhithidh ‘ do gheatan fa fosgailte do ghna, ni ‘n druidhar ‘ iad a la no dh oidche, chum gu ‘n tugadh daoine ‘ chugad neart nan Geintilaich, agus gu ‘n d thugar ‘ nan riogha, da t’ ionsuidh.’ Isaias ix. 11. Cia beag ata so cordadh ris am bharrail phrotestanach sin ma ‘n Eaglais, a deir siad bha folaithe car ochd ceud blianadh no tuilleadh, an tra tha ‘n sgrioptuir

ag radh gu bith a geatan fosgailte la agus a dh oidche,
Air an abhar sin ata 'n Eaglais do ghna sofhaicfinach.

C. Ciod an reasun eile tha agad airson buan
fhaicfinachd Eaglais Chriosd ?

F. An reasun so. An sollus sin ata do ghna dealradh san t' saoghal, agus am baile sin ata suidh-aichte air mullach an chnuic no fleabh, cho 'n feud iad bhith folaithe uair air bith, ach is eigin dhoibh bhith do ghna sofhaicfinach agus folluisach do gach uile neach. Ach is sollus Eaglais Chriosd ata dealradh do ghna air an t' saoghal ; agus baile i suidh-aichte air mullach an chuinc, nach feudar bhith folaithe. Air an abhar sin is eigen do h Eaglais Chriosd bhith do glina faicfinach anns gach linn do 'n t' saoghail.

C. Cionnas ata thu dearbhadh sin on sgrioptuir ?

F. Chunic sinn a cheana o Isaias gur sliabh an Eaglais suidhaichte air mullach n'an fseabhte : agus tre sin foilleir do 'n t' saoghal ; agus do ghna faicfinach. Agus ata t' soisgeul ag innseadh ann ni ceudhna ag radh—‘ Sibhse sollus an t' saoghail,’ (dierse Criod ri Buachaillean na Eaglais,)—‘ Baille air a ‘ shuidhachadh air an t' sliabh ; nach feudar fholaich.’ N. Mat. v. 14. Tuille fos ata firinn buan fhaicfinachd Eaglais Chriosd air a dearbhadh o chos-molachd an deagh shiol, agus an chogail ata araon ag fasadh maille re cheile gus am an fhaoghair, san aon fhearunn ; is e sin gu deireadh an t' saoghail, —‘ Oir is e am faoghair crioch an t' saoghail, ach ‘ siad an deagh shiol clann na rioghach.’ N. Mat. xiii. Nois, ma dfhasas an deagh shiol sam mha-chaire uile maille ris a' chogal gu crioch t' saoghail, is eigin uimhe sin gu 'm bith cuideachd lionor agus faicfinach ann, do ghna gu deirheadh an t' saoghail, ga fior aidmhaladh na creideamh fhirinach : agus

an lorg sin ag sior aidmhaladh na h Eaglais. Oir cionnas is urradh iadsan bhith 'n an deagh shoil, nach hheil ag aidmhaladh an creideamh fa, o na's ann leis a chriodhe tha duin ag creidfin chum fireanachd, agus leis am bheul ag aidmhaladh chum flainte.

C. Am bheil dearbbadh air bith 'eil agad o'n sgrioptuir m' an Eaglais fhaicfinach?

F. Tha, oir deir N. Pol,—‘ Agus thug Dia ‘ droing araid, gu bhith nan Apstail, droing eile gu ‘ bhith nam faidhean, agus droing gu bhith nan ‘ soisgeulaich, agus droing eile gu bhith nam buach- ‘ aillean agus nan luchd teagaifg, chum na naoimh ‘ dheanam ionlan, chum obair na minisdralachd, ‘ chum togail fuas Cuirp Chriosd (an Eaglais) gus ‘ an d' thig sinn uile chum aonachd creideimh.’ Ephess. iv. 11, 12.

C. Ciod ata thu tarruing o'n earrunn so?

F. Tha, na bithadh an Eaglais folaichte no neofhaicfinach air uair a'ir bith, mar ata na Protestanaich ag radh gu robh i; cionnas, guidham ort b' urradh na Buachaillean neofhaicfinach fin na caoraich bheathachadh no'n teagascadh; no cionnas b' urradh na caoraich dhol ionnsuidh nam Buachaillean neofhaicfinach fin, gu bhith air am beathachadh agus air an teagascadh leofan ata folaichte orra; no cionnas dfheudadh na Buachaillean folaichte fin na caoraich choimheadh o'n namhaid, chum agus nach bithadh iad air tonnluasgadh leis gach uile gaoith theagaifg agus cleasachd dhacine cealgach ata laidheadh ann am plaide chum na caoraich mhealladh agus tharruing air seachran o'n fhirinn.

C. Ciod an dearbhadh eile tha agad air son buan fhaicfinachd na Eaglais anns gach linn?

F. Tha t' ordugh so a thug Criosc d'a Apstail ag

radh,—‘ Imichibhse agus teagaifgibh gach uile
 ‘ chinnach ’g am baisteadh ann ainm an Athair, a-
 ‘ gus a’ Mhic, agus an Spioraid Naoimh. Ag tea-
 ‘ gasgadh dhoibh gach uile nithe a dh aithne mise
 ‘ dhuibh a choimheadh.’ N. Matth. xxviii. 19, 20.

Nois co neach nach faic o so, nam bithadh Eaglais
 Chriosd neofhaicfinach aig uair air bith; nach b’
 urradh ordugh agus aithne Chriosd bhith air an coi-
 lionadh: se so an reasun, do bhri gu bheil baisdeadh
 agus teagaifgadh nan nithe folluifach nach feudar
 dheanamh, no coillionadh le Buachaillean neofhaic-
 finach. Tuilleadh eile, nach bheil gach duine cean-
 gailte ’n Eaglais eisdachd fuidh phian damnaidh fior-
 ruidh.—‘ Mar eisd e ris an Eaglais (deirse Chriosd)
 ‘ bithadh e dhuit mar Gheintilaich agus am Publio-
 ‘ canach.’ N. Matth. xviii. Ach cionnas dh eisdas
 am poball an Eaglais sin ata folaithe no neofhaic-
 finach, agus nach feudar a faighail amach air di
 bhith folaithe. Nois is e so ’n fdaid san robh Eaglais
 Chriosd car ochd ceud blianadh a reir teagaifg nam
 Protestanach: araon an Eaglais agus nam Buachail-
 lean neofhaicfinach

C. Na Chreid na h Athreacha naomh agus na
 ceud Chreidmhaich eile, gu ’n robh agus bithadh
 Eaglais Chriosd do ghna faicfinach gu deireadh an
 t’ faoghail?

F. Chrcid iad—‘ Caite, deirse N. Iereneus, am faidh
 ‘ dunie leithaid Bhuachaillean, agus ata N. Pol a
 ‘ g innseadh, an uair deir e gu ’n shuidhaich Dia
 ‘ ’n a Eaglais air tus Apstail, &c.’ Uime sin air
 dhoibh bhith suidhaichte le Dia san Eaglais ata siad
 do ghna faicfinach. L. iv. c. 45.

San dara linn deirse Origenes—‘ Ata ’n Eaglais
 ‘ lan soilse eadhon o h eirghe na greine gu laidheadh
 ‘ sios.’ Hom. iii. air N. Matth. Cionnas uime sin

dfheudadh i bhith neofhaicsinach ann am air bith ?

San treas linn deirse N. Ciprian—‘ Air d’ an ‘ Eaglais bhith air a sgeaduchadh le follus ar Tigh- ‘ arna ne, ata i fgaoleadh a dearsa tre ’n t’ faoghal ‘ go iomlan.’ De unit. Eccles. Uime sin ata i do ghna folluifach.

San cheathro linn deirse N. Crisostom—‘ Is ‘ luaidhe bhithas follus na greine air a chuir as, na ‘ bhithas an Eaglais air a dorchachadh.’ Hom. iv. air Ifaias. Air an abhar sin gu brath cho bith an Eaglais neofhaicsinach.

San chuigo linn deirse N. Augustin —‘ Ata ’n ‘ Eaglais suidhaichte air an t’ fliabh, agus cho ’n ‘ feudar i bhith folaithe. Ata iadsan go ro dhall, air ‘ an abhar sin nach faic fliabh go mor, ata dunadh ‘ an suila ’n aghai follus suidhaichte san choirlair. ‘ Ata ’n cothar uile chinnteach so aige an Eaglais ‘ nach feud i bhith air a folachadh.’ L. iii. cont. Parm. et cont. Petilian.

C. Carson uime sin b’ aill leis nam Protestanaich an Eaglais bhith neofhaicsinach ?

F. Do bhri gu ’n d’ rinn finne mach orra, nach robh Protestanaich re faighail, no re cluintin no re fhaisin san t’ faoghal uile, roimh Martin Luther. Agus nach bheil Eoin Calmin an t’ Ardathleasaichoir ag radh ’n a litir chum Melanthon, (Genemha 1576. p. 108),—‘ B’ eigin duinne briseadh amach o ‘ chommunn an t’ faoghal go iomlan.’ Nois cionnas b’ urradh e so radh, nam bithadh Protestanaich air an t’ faoghal roimh Martin Luther.

C. Ciod ata thu codhunadh o’n iomlan so ?

F. Tha gu ’m bheil an Eaglais sin do ghna faicfinach ; anns am bheil Easbuigean agus Sagartan air an suidhachadh le Dia gu ’n Eaglais sdiureadh agus an treu bheathachadh gu deireadh an t’ faoghal :

anns am bheil am focal re shearmonachadh, na sacramaideanre fhriothealadh agus iobairt re thoirt suas feadh gach aite san domhain o eirghe gu laidheadh greine ; agus fluagh re theagascadh : anns am bheil fluagh, chum na sacramaidean ghabhail o liamh nan Sagarta, chum am focal eisdachd o bheul nan Sagartan, agusan Eaglais eisdachd agus gheilleadh di : Nois is nithe folluisach agus sofhaicfinach so uile : air an abhar sin ata Eaglais Chriosd do ghna faicfinach air an t' faoghal. Agus cho 'n iongantach so, agus gu 'n gheall Criod gu 'm bithadh i do ghna mar bhaille air fliabh, faicfinach do 'n domhain uile, agus mar fhollus ag dhealradh amach san t' faoghal, chum gach uile dhaoine shoilleirachadh.

NAOMHACHD NA EAGLAIS.

C. **C**ARSON ata 'n Eaglais air a gairmadh Naomh ?

F. Do bhri gu bheil i naomh 'n a Ceann eadhon Iosa Criod, naomh ann a creideamh ata teagascadh naomhachd ; naomh ann a sacramaidean ata uile ro naomh ; naomh ann an ioma ball di, no pearsana bha ainmol agus toilteanach mholaidh airson naomhachd, anns gach linn do na Criodachd, tre leantin a teagascfa : fadheoi go firinach naomh, do bhri gu bheil i air a sdiureadh leis an Spiorad Naomh eadhon Spioradh na firinn ionnsuidh gach uile firinn agus naomhachd.

C. Cionnas ata thu dearbhadh "o'n sgrioptuir gu bheil an Eaglais naomh ?

F. O'n aite so, far am bheil N. Pol ag radh, gu 'n d' thug Criod e fein suas mar iobart airson na Eaglais— Chum gu naomhicheadh, agus gu 'n glan-

‘adh sé i le ionnláidh an uisge tríd an fhocail, chum
 ‘gu ’n cuireadh i ’n a lathair fein, na h Eaglais
 ‘ghlormhor, gan smal, gan phreasá no gho, no
 ‘ni air bith do leithidín sin ; ach chum gu ’m bi-
 ‘thadh i naomh, agus neolochach.’ Epheff. v.
 26, 27. Uime sin ata ’n Eaglais naomh agus is ponc
 creideimh gu ’m bheil i naomh ; agus is e so ni tha
 Chreidh ag teagascadh duinn ag radh—‘ Creidamh
 ‘anns an Spiorad Naomh, an Naomh Eaglais
 ‘Chaitholach.’

C. Giodheadh naomhachd na Eaglais Chaitholaich,
 nach bheil cuid Chaitholaichi cheart go h olc ri Pro-
 testanaich air bith ?

F. Tha go deimhin, agus iomad uair níoran na’s
 meafe : oir far am bheil beag naomhachd, ann sin
 cho ’n urradh an t’ olc no naomh ghaoidh bhith
 mor. Cho b’ urradh duin’ air bith a fhliochd go
 iomlan dhamnad, ach eisan aige an robh priomh
 fluireantach re chailleadh. Ni ’m bheil creideamh go
 naomh, no sacramaidean go naomh no h Eaglais
 go naomh aige Protestanaich mar aige Caitholaich,
 chum taire agus dimeas dheanamh orra ; agus uime
 sin cho ’n iongantach gu bheil cuid Chaitholaich
 ni ’s meafe na Protestanach air bith : giodheadh ata
 beagan Naoimh aige Chaitholaich, ach ni ’m bheil
 aon air bith aige Protestanaich. Ach ge gu bheil
 cuid Chaitholaich olc agus gle olc, cho ’n argu-
 maid so ’n aghai naomhachd na Eaglais idir, ni ’s
 mo na ’s argumaid e ’n aghai naomhachd Chriosd
 ar Tigharna ne, gu ’n robh aon do dheisciobail na
 Dhiabhal, Iudas a bhrath e. Oir is cinnteach an ni
 gu ’n dhuair e déagh theagasc o Chriosd, ge gu ’n
 robh e fein aingid agus olc.

DOHTUITIMACHD NA EAGLAIS.

C. **A**M bheil an Eaglais neomhearachdach ann uile phuinc na creideimh?

F. Tha i go deimhin neomhearachdach ann uile phuinc na creideimh; agus air an abhar sin re bhith air a creidisin; ionas agus gu'm feud gach duine tamh ghabhail go dionach sabhailte air a breitheanais fa.

C. An dearbh thu Dothuitimachd no neomhearachd na Eaglais o'n sgrioptuir naomh?

F. Dearbhidh mi, i. do bhri—‘ Gur i'n Eaglais ‘ post agus steigh no bun daingnich na firinn. ii. Air ‘ a charraig fo togidh mise m' Eaglais, agus cho ‘ tabhair geatean Ifrionn buaidh uirre. iii. Ach am ‘ Paraclet, an Spiorad Naomh a chuiras an t'Athair ‘ uайдhe a 'm ainmsa teagaifgidh eisan dhuibh na h ‘ uile nithe a labhair mise ribh. iv. Ach an uair ‘ thig eisan spiorad na firinn, treorichidh e sibh ‘ chum gach uile firinn. v. Agus guidhidh mise ‘ an t'Athair agus bheir e dhuibh Comfurtoir eile ‘ chum agus gu 'm fan e do ghna maille ribh, ‘ eadhon spiorad na firinn.’ i Tim. iii. 15. N. Matth. xvi. 18. N. Eoin xiv. 26. agus 16. 13. c. xiii. 16.

C. Ciod ata so daingnachadh?

F. Tha Dothuitimachd mheartheanach Eaglais Chriosd air talamh, 'se sin re radh nach tuit an Eaglais sin go brath ann mearachd ann aon phonc creideimh; aige 'ni bheil an Spiorad Naomh 'n a cuidh-eachd 'g a buachailleach, 'g a fdiureadh agus 'g a treoruchadh chum gach uile firinn agus gu fantair maille ria gu deireadh an t'saoghail. Ni'm feudar uime sin a radh gu 'n thuit, no gu 'n tuit an Eaglais

go brath ann am mearachd; an deidh do Chriosd ar Dia agus ar Tigharna a mhionna fa thoirt nach tuit i go go bradh o'n firinn, agus nach faidh geat-can Ifrionn cumhachd na dorchadair buaidh uirre. Uime sin ma theirar gu'n do thuit an Eaglais aig uair air bith, ann am mearachd ann puinc credeimh, no gu'm feud i tuitam aig uair air bith. Ann sin is eigin a radh, dara cuid, gu'n robh Criosd meallta 'n-tradubhairt enach faidh geatean Ifrionn buaidh uirre; oir ma thuit i aig uair air bith ann mearachd, fan uair sin thug geatean Ifrionn buaidh uirre: no radh nach b' urradh an Spiorad Naomh d'an d' thugadh i fuidh churam a coimheadh o nanoid no ife sdiureadh no threoruchadh ionnsuidh gach uile firinn, mar ghealt Criosd; ach ann aite sin, aig a cheud ionnsuidh do thug an namhaid uirre, gu'n threig e dhreachd sa mar neach nach b' urradh a dhreachd colionadh. Nois, aon diubh so radh, ni'm bheil diamasladh no blasphem ni's airde ann: ach is e so fein an ni's eigin a radh ann teagasc nam Protestanaich ata cu-mail amach gu'n thuit an Eaglais ann am mearachd, agus gu'n robh i h ann, car ochd ceud blianadh agus tuille, dhaindeoin air gach gealladh a thugadh di le Criosd air an atharrachd.

C. Ciod ata thu tuigfin tre Dothuitimachd na Eaglais?

F. Tuigam le sin gur i'n Eaglais Caitholach Romanach Ard Bhreatheamh faicsinach nan consboidean air talamh; gu bheil i neomhearachdach a raon ann a teagasc agus foillsuichadh puinc na creideimh; agus fos gu'm bheil aice cumhachd o Dhia thoirt air gach duine a creidsin fuidh phian damnaidh fiorruidh.

C. Cionnas dhearbas tu sin?

F. Air an doigh so. Cho'n urradh duine sam

bith, bhith ann am mearachd creideimh, tre bhith ag eisdachd agus ag creidfin an Tigharna Iosa Criosd. Ach ata gach neach ag eisdachd agus ag creidfin Chriosd, tre bhith ag eisdachd agus ag creidfin na Eaglais. Air an abhar sin, cho 'n urradh aon neach mearachd chreidfin no h eisdachd ; tre bhith ag eisdachd no creidfin na Eaglais. Uime sin aris ata 'n Eaglais neomhearachdach ann puinc creimhein ; is eigin dhuit an ceud pairt do 'n argumaid so aid-mhaladh, no ni thu Criosd ciontach do bhreig dham-nichte ; tha dara pairt no cuid deth mar an ceudhna dearbhta,—‘ Ge b' e neach dh eisdas ribhse (Buachaillean na Eaglais) eisidh se riumsa ; agus ge b' e ‘ neach dhiultas mise, ’ta e diultadh an ti chuir ‘ uaidhe mi.’ Luc. x. 16. Ata na coileanaitlan araon dosheachnach.

C. Cia mar atathudearbhadh gu'm bheil foillsuichaidh agus tairgsinin Comhairle uilechoitchion air a dearbhadh le Ardcheann fhaicfinach na Eaglais am Papa, neomhearachdach ann a cuifa creideimh ?

F. Do bhri, gur i leithaid sin Chomhairle uilechoitchion, guth an Eaglais ionlan ; agus ata aige 'm Chomhairle sin an ceart Dothuitimachd, no neomhearachd ceudhna, ata aige 'n Eaglais chraobh sgaoilte tre 'n t' faoghal.

C. Creud an reasun eile a'ta agad air sin ?

F. Do bhri, gur iad leithaidh sin fhoillsuichaidh agus thairgsinin, briathran an Spioraid Naoimh a reir raidh nan Apstail fein cruinnichte ann Comhairle Ierusalem, ag radh,—‘ Cir chunnas do 'n Spiorad Naomh agus duinne, gan ni air bith tuil-leadh a chuir oribh a dh uallaich ach na nithe feimail so ; sibh a sheachnadh nithe a chuaidh iobradh do iodholan agus folo no ful, agus ni tachta, agus striopachas ; uatha so ma choimhead-

‘ as sibh sibh fein, ni sibh go maith flan libh.’
Gniomh. xv. 28, 29.

C. Creud an dara h argumaid ata agad airson
Dothuitimachd na Eaglais?

F. Tha so ; ma bhithas Criod do ghna maille ris
an Eaglais, agus ma rinn e i mar steigh no bun
daingnich na firinn : agus a reir ghealladh fa, nach
faidh agus nach urradh geatean Ifrionn, na h Eirea-
aich buaidh thoirt uirre ; agus gu ’n d thug e a Spio-
rad fa dhi gu neartuchadh agus a treoruchadh chuin
gach uile firinn ; ionas agus gur iad a foillsuichaidh
no taigéin fa, ann Comhairle choitchionn, briath-
ran no deachdan an Spioraid Naoimh : ann sin cho
’n urradh an Eaglais tuitam ann am meardachd.
Ach rinn Criod so uile airson a h Eaglais fein, agus
gheall e e mar an ceudhna. Air an abhar sin ata e
dodheanta gu ’n tuiteadh an Eaglais ann mearachd
air bith, ann am puinc creideimh. Oir deirse
Criod,—‘ Feuch ata mi maille ribh gu deireadh an
‘ t’ faoghail.’ N. Matth xxviii.

C. Cionnas dhearbas tu, gur i h Eaglais Chriod
’n a Comhairlean agus ’n a Buachaillean fa, Ard
Bhreathamh gach confboid ann a cuifa creideimh ;
agus gu bheil na uile Chrioduidhean ceangailte
gheilleadh do gach pone a shocruichas i ?

F. O’n sgrioptuir a deir,—‘ Ma dh eirichas cuis
‘ ro chruaidh dhuit am breitheanas, agus gur cuis
confboidach iad ann taobh astigh do gheatean fa :
‘ ann sin eirichidh tu, agus theidh thu suas ionn-
‘ suidh an aite, a raoghnichas an Tigharna do Dhia.
‘ Agus thig thu dh ionnsuidh nan Sagarta na Lemh-
‘ itaich, agus am Breathamh a bhithas, san am sin,
‘ agus fiosrichidh tu, agus taisbeanidh iadsan dhuit
‘ binn na breitheanais. Agus deanidh tu, a reir na
‘ binn sin a dfheuchas an droing sin dhuit a bhithas.

‘ do ’n aite sin, a raoghnichas an Tigharna. Agus
 ‘ bheir thusa an aire, gu dean thu do reir gach uile
 ‘ ni a thaibheanas iad dhuit : a reir binn an lagh a
 ‘ theagaifgas iad dhuit, agus a reir na breitheanais a
 ‘ dh innfas iad dhuit, deanidh tusa, na cloin o’n
 ‘ bhinn a thaibheanas iad dhuit gu deas na gu cli
 ‘ agus an duine, a ni go ceannaireach, agus nach
 ‘ eisidh ris an t’ Sagart ata seasamh ann sinn ag mi-
 ‘ nisdralachadh ann a lathair an Tigharna do Dhia,
 ‘ no ris am Breathamh ; basichidh an duine sin,
 ‘ agus cuiridh tusa t’ olc air suibhal o’ Israel.’
 Deut. xvii. 8. &c.

C. Ciod ata thu tarruing uaidhe so ?

F. An niso, ma’s e gu’ n robh leithaidh so chumhachd aige ’n Eaglais Iudhach san t’ sean lagh ann a cuifa consboideach, mar ata thu faicin tre focal Dea gu robh aice ; nach mo go mor na sin cumhachd Eaglais Chriosd. San nuadh lagh, eadhon lagh an ghráis agus na firinn. Oir cho robh san Eaglais Iudhach, no sna Sagarta san t’ sean lagh ; ach amhain, mar sgaile agus mar fhioghair lom air Eaglais Chriosd. Ionas gu ’m bheil Eaglais Chriosd go fada oscion an Eaglais Iudhach san t’ sean lagh ; agus ata ’n corp oscion failais an chuirp. Oir cho ’n ann d’ ife bha gealladh, ach do Eaglais Chriosd san nuadh lagh : uime sin mar b’ eigin do clainn Israel ; an Eaglais o shean eisdachd agus geilleadh da breitheanas ann cuifa consboideach fuidh phian bais : nach mo go mor na sin is eigin do gach Criosdhuidh geilleadh do Eaglais Chriosd, agus tamh ghabhail go h umhal air a breitheanas ann cuifa creideimh ; air faicin ma dhiultar i gu ’n damnar an t aman go fiorruidh an Ifrionn.

C. Am bheil dearbhadh agad o tiomna nuadh gur i ’n Eaglais, (se sin Ardbhuachailean na Eaglais) Breathamh gach uile consboid m’ an creideamh ?

F. Ata Fiadhnuisa ghlormhor againe san Tiomna Nuad, airson Udharas Comhairlean agus Buachaillean na Eaglais ag breathnachadh cuisa chonsboideach ann creideamh ; agus fos airson an tean cheagal sin fuidh bheil na creidmhaich uile ceangailte seafamh r' a breitheanas fa fuidh phian damnaidh,—‘ Ma ‘ pheaccichas do bhraithair ann a d’ aghai (co acca ‘ fan tre spid, taire no sgannal) imich agus innis a ‘ lochd dha eidar thu fein agus eisan amhain ; agus ‘ ma dh eisdas e ruit chofainn thu do bhrathair. ‘ Ach mar eisd e ruit, tabhair leatfa aon no dias eile, ‘ agus mar eisd e h iadsan ; innis (a lochd agus a ‘ dhearmad) do ’n Eaglais. Ach mar eisd eisan an ‘ Eaglais, bithadh e dhuit mar Gheintilach agus am ‘ Publiocanach.’ N. Matth. xviii. 15, 16, 17, 18. Is e sin, amhairec air an neach sin a dhiultas an Eaglais mar neach air a sgaradh o’n Eaglais, mar phearsa nach bu coir dhuit bhith ’na cuideachd : mar rinn na Iudhaich san am sin thaobh cuideachd na Geintilaich agus nam Publiocanaich,—‘ Go diemhin deiram ‘ ribhise (Buachaillean na Eaglais d’ am feud leithaid sin chuisa tachairt) ‘ cia b’ e air bith an ni cheangas- ‘ las fibhse air an talamh bithidh iad ceangailte air ‘ neamh, agus ge b’ e air bith ni fhuasgalas fibhse ‘ air an talamh, bithidh iad fuasgailte air neamh.’ Uайдhe so tha sinn ag faicsin gur eigin gach trom chuis thoirt an lathair na Eaglais agus gur ise tha gu ‘m breath deirionach thoirt ; agus gu bheil gealladh aice, ciod air bith cheangalas i air talamh gu bith an ni sin fein ceangailte air neamh : uime sin ata gach duine ceangailte fuidh phian bais fiorruidh seafamh r’ a breitheanas fa ; ’anns gach ponc aige ’m buintin re creideamh.

C. Am bheil, le sin, na creidmhaich uile ceangailte fuidh phian damnaidh fiorruidh, Buachaillean

na Eaglais eisdachd agus seasamh ri 'm breitheanas fa,
anns na puinc consboideach uile ?

F. Tha siad go deimhin uile ceangailte, agus sin
a reir orduchadh Chriosd fein.

C. An dearbh thu sin o'n sgrioptuir ?

F. Dearbhidh mi ; oir deir Chriosd fan t' soisgeul
re Buachaillean na Eaglais na Easbuigean agus na
Sagartan,—i. ‘ Co sam bith neach dh eisdas ribhse
‘ eisd e riumpa, agus co sam bith dhiultas le taire sibhse,
‘ ata e 'g am dhiultas le taire. ii. Mar chuir an t'
‘ Athair uaidhe mise, is amhuil sin ata mise 'g ar
‘ cuir fa (Buachaillean na Eaglais) uamsa mar an
‘ ceudhna. iii. Agus thug e droing araid gu bhith
‘ nan Apstail, &c. agus droing eile gu bhith nan
‘ Buachaillean, agus nan luchd teagaifg chum nan
‘ naoimh dheanamh iomlan. iv. Cuimhnichibh iad-
‘ fan aige 'm bheil an riaghail thareis oribh, a la-
‘ bhair ribhse focal Dea, leanibh an creideamh fa,
‘ Iosa Chriosd an de agus an diugh, agus go siorruidh
‘ an ti ceudhna. Nabithibh air bhargiu lan muncuairt
‘ le teagasgan eagsamhla, agus coimhach. Frea-
‘ gairibh iadsan aige 'm bheil am riaghail thareis
‘ oribh, agus geillibh dhoibhse, oir ata siad re faire
‘ air bhar n anama, mar mhuintir d'an eigin cunn-
‘ tas thoirt uatha. v. An ti aige am bheil eolas air
‘ Dia tha se 'g ar n eisdachd fa, ach an ti nach bheil
‘ o Dhia cho'n eisd e riunne, o so aithnichidh finn
‘ spiorad na firinn, agus spiorad a mhearachd.’ N.
L. x. 16. N. Eoin xx. 21. Ephes. xi. 11. Eabh. xiii.
7, 17. I Eoin, iv. 6.

C. Ciod ata thu tarruing o na sgrioptuira so ?

F. Gu bheil e lan foilleir o na sgrioptuira so, gu
bheil gach Chriosduidh air an orduchadh, na h Ap-
stail agus an luchd leaneamhui fa, ann dreachd,
eadhon Buachaillean agus luchd teagaifg na h Eag-

lais, eisdachd mar gu 'n eisdeadh iad Criod fein ; gheilleadh doibh agus an creideamh a leantin, mar dheanadh iad do Chriosd ann pearsa. Agus ata e fos soilleir, gu 'n robh nam Buachaillean agus an luchd teagaisg so, air an orduchach agus air an toirt duinn, airson ar luchd iuil, agus sdiuraidh san t' fligh ionnsuidh ar sonas siorruidh, chum ar gleith-eadh ann aonachd creideimh, agus ann firinn ; chum ar coimheadh uaidhe bhith air ar giulanadh mun-cuairt le cleasachd Eireacaich, agus gach gaoith theagaisg a thairgas iad : ionas agus gur ann tre 'n leantin fa amhaim is urradh sinne bhith tearuinte agus fabhalte. Ni 'm bheil eidirdhealachadh aic bith deante, eidar nan Apstail, agus Buachaillean, no luchd teagaisg nan linnin re teachd 'n an deidh fa ; thaobh tean cheangail an t' fluaigh sheas-amh riu, agus an leantin. Ach mar ata Iosa Criod an de, agus an diugh, agus go siorruidh an ti ceud-na : amhuil sin bithidh Udharas Buachaillean agus luchd iuil na Eaglais do ghna air a daingnachadh le Criod ; do bhri gu bith se fein do ghna maille ria. — ‘ Imichibh agus teagaisgibh gach uile chinnach ; ‘ agus feuch ata mise maille ribh a ghna gu deireadh ‘ an t' saoghal.’ N. Matth. xxviii. Csbar ata thu faicfin ge b' e neach dhiultas Buachaillean na Eaglais eisdachd, gur e Criod ata se diultadh, agus co sam bith ni sin ni 'm bheil pairt aige ann Dia no 'na Eaglais, — ‘ Oir an ti aige am bheil eolas air Dia, tha se ‘ ’g ar n eisdeachd ach an ti nach bheil o Dhia cho 'a ‘ eisde riunne o fo aithnichidh sinn spiorad na firinn, ‘ agus spiorad a mhearachd.’

C. Cionnas dhearbas tu, gu bheil an Eaglais sin a 'ta na Breathamh ann consboidean creideimh, mar an ceudhna neomhearachdach 'n a breitheanas fa ?

F. O fhocal Dea, leis am bheil Dia gealtin do 'n

Eaglais Chriosduidh Dothuitimachd fiorruidh ag radh,—‘ Thig an Slanuighoir gu sion chum droing ‘ fin a phillas o pheaccaidh ann Iacob; deirse an ‘ Tigharna, air mo shon fa, ‘ si so mo chumhnannt ‘ riusan deirse an Tigharna; mo spiorad, ata ort, ‘ agus mo bhriathran a chuir mi ‘n a d’ bheul ni’ n ‘ imich iad as do bheul fa, no as beul do shiol, no ‘ as beul siol do shil fa deirse an Tigharna o so suas ‘ agus go brath.’ Isaias lix. 20, 21.

C. Ciod ata thu tarruing uaidhe so?

F. Gu bheil gealleadh cinnteach againe o Dia uile chumhachidach, ann slighe cumhnainnt buan sheasmhach agus mairtheanach; an deidh teachd Chriosd ar Slanuighoir fa; nach fagadh a spiorad fa, eadhon an Spiorad Naomh, spioraid na firinn go brath an Eaglais; agus a bhriathran a chuir e aon uair ‘n a beul, is e sin an fhrinn chriosduidh go ionlan, mar bha i air a teagasgadh, agus air a toirt di leis an t’ Slanuighoir cheudhna, nach fagadh iad a beul go brath: is e sin re radh, gu’m bithadh na firinnin sin do ghna air an teagasgadh agus air an aidmhaladh leis an Eaglais feadh gach linn o so suas agus go brath. Uime sin ata ‘n Eaglais go brath neomhearachdach, air dhi bhith aice do ghna ‘n a cuideachd araon spioradh agus focal Dea nach treig go brath i, agus nach d’ thoirar uaipe am feasd.

C. Am bheil dearbhadh air bith eile agad airson neomhearachd na Eaglais Chaitholaich?

F. ‘ Ata leanabh air a bhreith duinn, dhuinne ‘ tha Mac air a thoirt; agus bithidh an t’ uachdra- ‘ nachd air a gulan fa; agus bheirar mar ainm air ‘ an t’ Longantach, an Comhairleach, an Dia cumh- ‘ achdach, an t’ Athair fiorruidh, Prionnsa nā ‘ siothchaint. Air teachd amach a h uachdranachd sé, ‘ agus a shiothchaint se co bhith crioch; air cathair

‘ Dhabhidh, agus air a rioghachd fa, chum sin dh ‘ orduchadh agus dhaingnachadh le breitheanas a- ‘ gus le ceartas o so suas eadhon go brath. Coilionidh ‘ eud an Tigharna so.’ Isaias ix. 6, 7. Uaidhe so tha finne faicsin, nach tig crioch go brath air mead no fas siothchaint na Eaglais; agus fos gu bheil an t’ orduchadh agus an daingnachadh buan mhairtheanach rioghachd spioradalta Chriosd an Eaglais; ann so air a ghealltin, ’g a saoradhfa go siorruidh o gach uile mearachd damnaichte. Cia beag ata ’n t’ iomradh so ma h Eaglais Chriosd, ag cordadh ri beacht nan Protestanaich mu fdaid na Eaglais roimh an ath leafachadh fa; ’n uair b’ aill leo, aghai na talmhuin uile bhith coduichte thareis le idol a raidh car ochd ceud blianadh no tuilleadh roimh ’n am fein.

C. Ciod an ath dhearbhadh ata agad airson Do-thuitimachd Eaglais Chriosd?

F. So,—‘ Feuch thig bhar Dia fa, thig se agus ‘ saoridh e sibhse. Ann sin fosgalar suila nan duill, ‘ &c. Agus bitidh flighe mor ann, agus gaorthar ‘ dheth flighe na naomhaichd ; cho ’n imich an neo- ‘ ghlan thareis air : ionas agus nach d’ theid nan ‘ amadain fein air seachran ann.’ Isaias xxxv. 4, 5, &c. Ann so fos ata Eaglais Chriosd air a sgriobhadh no air chuir sios, mar ard flighe, agus mar flighe na naomhaichd ; mar flighe go direach agus go furaisde : ionas agus nach urradh na amadain fein dol air seachran ann ; ma se gu bith iad, ach air an sdiureadh leis an Eaglais. Cionnas dfheudadh uime sin an Eaglais fein claonadh o t’ flighe cheart, agus le teagast fa a clainn uile threoruchadh air seachran chum flighean na mearachd agus na dampaidh siorruidh, an tra tha gealladh aice o’n Dia uile chruachdach nach d’ theid na h amadain fein air seachran inte, an uair leanas iad a teagast fa.

C. An d' thoir thu dearbhadh eile dhàmh airson
Dothuitimachd Eaglais Chriosd?

F. Bheir mi o'n Faidh ceudhna—‘ Mar mhionaich
‘ mi nach rachadh uisgicha Noa ni's mo thareis air
‘ an t' saoghal, mar sin mhionaich mi, nach bithiù
‘ feargach ruit agus nach cronicin thu, oir imichidh
‘ na fleabhte agus gluasár na cnvic; ach cho 'n
‘ imich mo chaoimhnas uaitse, ni mo gluasár cumh-
‘ nannt mo thiothchaint fa, deirse an Tighar-
‘ na, aig am bheil trocair ort.’ Isaias liv. 9, 10.
Nois thugadh gach neach breith, mar leoir níonnán
solamunta an Dia uile chumhachdach, chum an
Eaglais dhaingnachadh agus a faoradh o gach uile
mearachd damnaichte, ann aghaidh creideamh agus
deagh bheufa. Nois chuireadh i go cinnteach corr-
ruich agus fearg air Dia, na tuitidh i aon uair am
mearachd damnaichte, (mar ata iodail aoraidh), ach
ata Dia ag mionnachadh nach bith corruiuch air;
agus nach cronic e Eaglais Chriosd go siorruidh.
Aris thugadh gach neach breith o'n ghrunt teagaifg
so, co acca bha Eaglais ann, mu'n cuala guth riamh
air Protestantaich fan t' saoghal; aige an robh, ann
a cumhachd a gheallaidh so, caoimhnas Dca, agus
cumhnannt na siothchaint air an deanamh cinnteach
di. Agus ma bha, carson chuaidh iad a' nach as a
Communn sin, an uair nach b' urrin an Communit
sin bhith miotaitneach do Dia go brath a reir a
gheallaidh fein.

C. An daingnich thu fhasda neomhearachd na
Eaglais le sgrioptuir o'n t' sean tioinna?

F. Daingnich mi, oir deir am Faidh ceudhna m'
an Eaglais.—‘ Agus teagaifgar do chlann uile leis
‘ an Tigharna, agus is mor bithas siothchaint do
‘ chlainne fa; oir ann fireantachd daingnichar
‘ thusa, na bithadh eagal ort; oir cho tig se ort,

• Feuch (deirse Dia ris an Eaglais) go deimhin cruinichidh siad re cheile, ach cho 'n ann triomfa no leam fa. Ge b' e air bith cruinnichas re cheile 'n a t' aghai fa tuitidh iad air do sga. Cho toirt ball airni air bith ata air a dheanamh ann a t' aghai fa buai lh ort, agus gach teanga, a dh eirichas ann t' aghai fa, ann am breithreanas damnidh tu.' Ifsias, liv. 13, 15, 17. Iadsan uile a 'ta'g radh agus ag cumail ris, gu 'n do thuit Eaglais Chriosd aig uair air bith chum mearachdan ann a creideamh, gabhadh iad eagal, agus thugadh iad an aire do 'n bhinn uabhairfach so, air a labhradh amach ann aghai naimhdean na Eaglais chriosduidh.

C. An dearbh thu mar an ceudhna, o'n t' foisgeul no Tiomna nuadh Dothuitimachd no neomhearachd na Eaglais ann a cuisa consboideach creideimh?

F. Dearbhidh mi sin go soilleir,— ' Is tusa Peadar ('se sin is tusa charraig) agus air a charraig so togidh mise m' Eaglais, agus cho tabhair geatean Ifrionn buaidh uirte.' N. Matth. xvi. 18. Cho b' urradh neomhearachd na Eaglais bhith air innseadh ann an briathran na's treise na so, a labhair ar Tigharna, leis am bheil sinn air ar deanamh cinnteach gu 'n do thog e fein, am fear oibrigh is glioce Eaglais fein air a charraig mar dearbhadh ann aghai gach stoirm agus tuile a reir nan briathran sin,— ' Thainic an t' uisce anuas, agus thainic na tuilte agus sheidh na gaotha agus bhual iad air an tigh, agus cho do thuit e, oir bha a blunachar suidhaichte air a charraig.' N. Matth. vii. 25. Amhuiil sin ata Eaglais Chriosd, tigh Dea suidhaichte air a charraig, mar dhearbh daingean ann aghai gach stoirm agus tuile Eireacaich, eadlion, ge gu 'n eireadh Ifrionn fein maille riu chathadh ann aghai na Eaglais; giodheadh ata se air innseadh dhuinne, nach toir iad buaidh go brath

uirre ; ach ann feart a agus ann a cumhachd geallaith an Tigharna Iosa Criost gu 'n toir ife buaidh air uile chumhachdan na dorchadair ; agus air gach namhaid a dh eirichas suas 'na h aghaidh fa ; agus air an abhar sin, aris, ann a feart a gheallaith fo, cho 'n urradh an Eaglais tuitam ann am mcarachd no clann fa thoirt go brath air seachran ; uime sin ata 'n Eaglais do ghna dothuitimach agus neomhearachdach ann uile phuinc na creideimh.

C. Creud an dearbhadh eile 'ta agad o'n t' soisgeul airson Dothuitimachd na Eaglais ?

F. An dearbhadh fo,—‘ Uime sin imichibse, agus ‘ teagaisgibh gach uile chinnach, ’g am baisdeadh ann ‘ ainm an Athair, agus a Mhic, agus an Spioraid ‘ Naomh. Agus ag teagafgadh dhoibh gach uile ‘ nithe, a dh aithne mise dhuibhse a choimheadh, ‘ agus feuch ata mise maille ribh do ghna gu deir- ‘ eadh an t' saoghal.’ N. Matth. xxviii. 19.

C. Ciod ata thu tarruing uaidhe fo ?

F. i. Gu bheil e ro shioilleir, nach urradh an gealladh fo bhith ceangailte re pearsana nan Apstail amhain : oir cho rohh iad gu bhith beo gu deireadh an t' saoghal 'n am pearsana fein : agus air an abhar fin is eigin do na ghealladh fo bhith air a shineadh dhoibhse agus d' am Foicheinniuchoira fa Buachailean na Eaglais feedh gach uile linn gu deireadh an t' saoghal. ii. Ni 'm bheil e ni's lugha soilleir, a reir briathran an ti sin nach d theid thart go brath, ge gu 'n rachadh neamh agus talamh thart. Gu 'n gheall ar Tigharna, ann fo, a lathairachd uilechumhachdach agus a chuidbachd mhairtheanach fa d' a Bhuailean ceudhna sin na Eaglais, cho 'n ann airson tri no ceithair cheud blianaidh ; ach do ghna, eadhon gu deireadh an t' saoghal. iii. Tha e soilleir gur eigin do 'n lathairachd chumhachdach fo, agus

comhnadh ar Tigharna : an ti se an slighe, an fhirinn agus bheatha ; Eaglais fhein a choimheadh anns gach uile linn do'n t' saoghail o mhearachda milltach agus idol aoraidh dhamnaichte : ojr cionnas dfheudadh iad dol am mearachd no air seachran o'n fhirinn ann a leith roda na mearaichd agus am bhais, iadsan ata air an deanamh cinnteach, eisan bhith aca maille riu, mar an fear iuil ; an ti 'se an sligh, an fhirinn, agus am bheatha. Uime sin ata 'n Eaglais Chaitho-lach do glina neomhearachach : do bhri gu 'm bheil Criosd an ti' ta neomhearachdach maille ria do ghna.

C. Am bheil dearbhadh air bith eile agad airson Dothuitimachd na Eaglais ?

F. Tha so, o'n N. Pol. far an deir se re Timo-theus,— ‘ Sgriobham na nithe so chugad, chum agus ‘ gu 'm bith fios agad cionnas is coir dhuit thu fein ‘ a ghiulan ann tigh Dea ni 'se Eaglais an Dea bheo, ‘ post agus steigh no bun daignich na firinn.’ i Tim. iii. 14, 15. Ach cho 'n urradh post agus steigh na firinn go brath breug no mearachd ann cuisa creideimh chumail suas. Air an abhar sin cho 'n urradh Eaglais an Dea bheo mearachd ann cuisa creideimh a chumail suas am feasd, agus an lorg sin ata Eaglais an Dea bheo do ghna neomhearachdach ann cuisa creideimh. Oir na tuitadh an Eaglais ann mearachdan aig uair air bith ; mar ata nam Protestanaich ag cumail-ris gu do thuit i go trom ; cionnas ann sin dfheudadh a radh, gur ife post agus bun daingnich na firinn. Nois carson deir nam Protestanaich gu 'n do thuit an Eaglais ann mearachdan agus idol aoraidh, dhain-deoin air an sgrioptuir a' ta 'g innseadh Dothuitimachd na Eaglais ann cuisa creideimh go minic ? Ni 'm bheil abhar eile ann, ach gu bu mhaith leo Criosd bhith neoneartmhор ann cumhachd gu 'n Eaglais choimheadh : agus mealta 'n a gheallaidh chum a

bhriathra choilionadh : agus le fin gu 'm bithadh am barrail fein m' an Eaglais araon cinnteach agus firinach. Oir mar ata 'n Eaglais fein, a rcir an aid-mhail fein araon tuitimach agus mearachdach ann creideamh ; bu mhaith leo Eaglais Chriosd bhith mar fin mar an ceudhna.

C. Creud na coidhunaidh ata thu tarruing o'n a sgrioptuira agus na reasuin air an roinibhradh ?

F. 1. Is i 'n Eaglais a reir nan sgrioptuira sin. Rioghachd Chriosd, anns a riaghluich e go brath : uime fin cho leig Chriosd le Eaglais fa bhith air a claoideadh go brath leis an Diabhal.

2. 'Si 'n Eaglais Cathair Chriosd, ionad a thaimh agus a chonahnuidh fiorruidh ; uime fin cho chead-dich e go fiorruidh do 'n namhaid a toinnadh amach a lamhan fa ?

3. 'Si 'n Eaglais Tigh Dea, nach d' thoir e thareis go brath do 'n Diabhal. Ann so ata Dia gabhail tamh, ann so tha se teagascadh, ann so thog se a Cathair bhreitheanais. Ann so le fin amhain ata Cathair na firinn agus na creideimh.

4. 'Si 'n Eaglais Cro, Corp, agus Bean phosda Chriosd gan smal gan coirthé, cho 'n urradh aon neach a chro thoirt uaidhe n'a chorp dhealachadh uaidhe ; agus cho bhith a bhean phosda fa go brath na Striopach aig an Diabhal.

5. 'Si 'n Eaglais Post agus Steigh na firinn. Cho 'n urradh Post agus Steigh na firinn am mearachd a chumail suas.

6. 'Si 'n Eaglais Slighe ard na naomhaichd, anns nach d' theid eadhon amadain air seachran. Uime fin cho d' theid an Eaglais fein go fiorruidh air seachran.

7. Ata 'n Eaglais air a togail air charraig, agus cho toirt geatean Ifrionn buaidh uirre. Uime fin

ata i go brath tearuinte ann aghai gach uile mear-
achda.

8. Bithidh eagal an Tigharna air an Eaglais, agus bithidh 'si blathor agus laidir ann fireantachd agus ann sioth-chaint, go fada agus mhairthas grian agus gealach. Uime sin cho d' theid i go brath air seachran o'n Tigharna chum leith roda saobh chrabhaichd agus iodoil aoraidh.

9. Gluasidh an Eaglais ann am breitheanaifa Dhean agus coimhididh is e reachda san; agus bithidh a h Ionad Naomh sa'n a meadhon fa go fiorruidh. Uime sin cho bith is e go brath air a truailleadh le mearachdan aingidh.

10. Rinn Dia cumhnannt ria, daingnaichte le moideh sholamunta, nach leig e go fiorruidh a chaoimhneas imeachd uaipe. Cumhnannt tre bith a Spiorad fa, Spiorad na firinn do ghna maille ria, agus na briathran a chuir e air tus 'na beul, bithidh siad air an aidmhaladh le fiol no fliochd fa, air feadh gach linn gu deireadh an t' faoghail. Uime sin cho do treig agus cho treig i firinn Dea go brath.

11. 'Se Criod uachdaran na Eaglais agus ata e g orduchadh agus 'g a daingnachadh le ceartas agus le breitheanas go fiorruidh. Uime sin cho 'n urradh i bhith air a cuir air aimhleas no air seachran leis an Diabhal go brath.

12. Thug Criod Buachaillean agus luchd teagaifg do 'n Eaglais; gu is e chumail ann aonachd agus firinn, gus an tig sinn uile d' a ionnsuidh fein, Easbuig ar 'n anama: tre leanadh ris nan Buachaillean agus an luchd teagaifg sin, bha fenne gu bhith air ar coimheadh o mhearachd, agus gu fasadh suas ann Criod. Uime sin, is neothuigsach an ni shaoilfin gu 'n robh riabh aimfir ann, anns am feudadh a radh gu 'm b' e corp iomlan nan Buachaillean sin, na ceart dhaoine

threoruichadh sinn air seachran o Chriosd, agus ghiulanadh sinn gu mearachd.

13. Maille re Buachaillean na Eaglais, ag leantin nan Apstail, gheall Criosd go solamunta bhith do ghna eadhon gu deireadh an t' faoghail, uime sin cho d' theid iad go brath air seachran uaidhe san.

14. An ti bheir eisdachd do Shagarta MinisDair na Eaglais, ata fe g eisdachd Criosd fein. Air an abhar sin cho b' urradh na Creidmhaich bhith air an treoruchadh air seachran o Chriosd, trid eisdachd a MhinisDair fa, corp iomlan nan Easbuigean agus nan Sagarta luchd leanamhuin nan Apstail.

15. An ti dhiultas an Eaglais eisdachd 'n a Buachailean fa; meafeadh e leis na daoine criosduidh mar Gheintilach agus mar Phubliocanach. Uime sin cho cheadichadh Criosd go brath do chorp uile Bhuachailean Eaglais fa mearachd theagafadh.

16. Maille ri Buachaillean na Eaglais, na Apstail agus an luchd leanamhuin fa fanidh spiorad na fir-iun go brath, chum gach uile nithe theagafadh dhoibh, agus chum iadsan threoruchadh ionnsuidh gach uile firinn. Air an abhar sin cho truaill iad go brath an creideamh sin, a thugadh an toisach do na Naoimh tre cochuireadh ria, no toirt uaire.

17. 'Se Dia fein Sollus fiorruidh na Eaglais; uime sin cho tuit i go brath fo dhorchadas mearaichd.

18. Cho dun a luchd faire fa, go diadhaidh air an orduchadh, am beul fa go brath. Uime sin cho bhrath iad go fiorruidh an t' Earbsa a thugudh dhoibh.

19. Gach uile dhaoine, chuiras 'na aghaifa, thig iad gu neonitheadh, agus sgriosidh gach uile neach, a dhiultas feirbhais a dheanamh dhi. Air an abhar sin ni bith idir aimsir ann, sam bith e feimail cuir 'n a h aghaifa, no ceannaircas a dheanamh uirre.

20. O na ṭairgfinin so uile, tha codhunadh so go leoir shoilleir ag frutheadh; mar nach b'urradh Eaglais ionlan Chriosd go brath dhol air seachran o na chreideamh, amhuil sin cho'n feudadh i seafamh ann feim air bith, air Ath leafachadh a creideimh fa.

C. An robh na sean Athreacha naomh na Eaglais, agus na ceud creidmhaich ag creidsin gu'n robh an Eaglais dothuitimach no neohearachdach 'n an am fein; agus gu'n feasadh i mar sin gu deireadh an t'saoghal. Mar ata na Caitholaich an diugh ag creidsin agus ag aidmhíhaladh?

F. Creid iad, agus uime sin deirse N. Pol an t' Apstal,—‘ Sgriobham na nithe so chugad chum a-gus gu'm bith fios agad cionnas is coir dhuit thu fein a giulan ann tigh Dea ni a's e Eaglais an Dea bheo post agus steigh dainnich na firinn.’ i Tim. iii. 4. So deir an t' Apstal san cheud linn.

C. Ann b'i so creideamh an dara linn, gu robh an Eaglais neomhearachdach?

F. B'i go deimhin, oir deir N. Ireneus aon do Easbuigean agus Martaira na linn so,—‘ Cho'n bheil an fhirinn re h iarreadh o chach eile (na Eireacaich) a dfheudas tu go furasda fhaighail o'n Eaglais, lea d' fag na h Apstail go re ionlan gach uile firinn; chum agus co sam bith dh iaras i, gu faidh e uisge na beathaidh o'n Eaglais; oir is ise geat na beathai; ach cho'n bheil san chuid eile (gach uile Eireacaich) ach mearlaich agus creach-adairan; agus air an abhar sin, 's eigin dhuinn an seachnad; ach na nithe a bhuiñas do'n Eaglais, is eiginn an gradhachadh leis an diochail is moa.’

Am feudadh e so radh na bithadhl an Eaglais com-asach air a clainne fa threoruchadh gu mearachd. Cho'n feudadh go cinnteach: oir san aice fa tha'n fhirinn agus 'ni'm bheil an firinn re fhaighail asta,

—‘ Far am bheil an Eaglais, ann sin ata ’n Spiorad ;
 ‘ agus far am bheil Spiorad Dea ; ann sin ata ’n
 ‘ Eaglais agus gach uile gras.’—Nois ma tha Spiorad
 na firinn agus gach uile gras a ghna far am bheil an
 Eaglais. Cionnas ata se comasach do ’n Eaglais dhol
 air seachran le mearachda milltach. Aris,—‘ Is
 ‘ eigin duinne na Sagarta sin chreidsin a tasan Eag-
 lais, aige ’m bheil Foicheimnuchadh o na h Ap-
 stail a shuair maille re cumhachd Easbuigach tiodh-
 lacadh cinnteach na firinn a reir gean maith an
 Athair. Aris, Ni ’m bith an Eaglais fo bhreith-
 eanas duine sam bith : oir is aithne do ’n Eaglais
 gach uile nithe ; intesa ata creideamh iomlan an
 Athair, agus friotholachaidh uile Criod, agus
 tean eolas an Spioraid Naomh ; ti ’ta teagascadh
 guch uile firinn.’ L. 3. cont. Hæres. c. 4. c. 40.

L. 1. c. 49, 62.

C. Na chreid creidmhaich an treas linn ann neo-mearachd na Eaglais ?

F. Chreid iad, oir deir Origenes san linn so,—
 ‘ Tha sin amhain air a creidsin mar fhirinn, nach
 bheil ann neonineochordadh o bheuloideas na Eag-
 lais. Agus ann ar tuigsin an sgrioptuir, cho ’n feud
 finn a chreidsin air achid eile ; ach mar thug Eaglais
 Dea dhuinn e tre Foicheimnuchadh.’—Præfat. in
 L. Patriarch.

San linn so fos deirse N. Ciprian,—‘ Cho ’n feud
 bean phosda Chriosd (an Eaglais) bhith air a sa-
 lachadh le adhaltranas, oir ata ise glan agus geom-
 nuidh. Aris, co sam bith ata dealaichte o ’n Eag-
 lais agus ata dlu leantin ris am bhanadhaltranas, ata
 eisan dealaicht’ o gheallaidh na Eaglais. Cho ’n
 feud Dia bhith aige san mar Athair fa, aige nach
 bheil an Eaglais mar a mhathairfa. Aris Chum Ca-
 thair Pheadair, am priomh Eaglais cho ’n urradh

‘ anacreideamh no creideamh mhealltach teachd
‘ asteach.’ N. Ciprian de unit. Eccles. Epist. 55.

C. B’ i creidamh an cheathro linn mar an ceudhna
’n Eaglais bhith neomhearachdach?

F. B’ i ga namharas, oir deir Lactantius Firmianus
fan linn so :—‘ San aige ’n Eaglais Chaitholach amh-
‘ ain ata fior aoradh Dea ’s isé fuaran no tobar na-
‘ firinn, agus tigh comhnuidh na creideimh, &c.’
L. 3. ult.

San linn cheudhna deirse N. Ciril Jerusalem.
‘ Chreidamh Romanach air aithneadh leis na h-
‘ Apstail; cho ’n feud i bhith air atharrachadh.’
L. 3. c. 4. Apolog. cont. Ruffin.

C. Na creid muintir an chuigo linn fos ann neo-
mhearachd na Eaglais?

F. Chreid iad, oir a deir Mhencentius Lirinensis
fan linn so,—‘ Iadsan uile, nach aill bhith air an
‘ canntadh mar Eireacaich, is eigin doibh geilleadh
‘ do dhorduichean nan Cumhairlean uilechoitchion.’
Advers. Hæref. c. 41.

San linn so fos deirse N. Augustin,—‘ Is aithne
‘ dhamh tre fuillsuichaидh diaidhaidh; gu bheil
‘ Spiorad na firinn ag teagascadh gach uile firinn do
‘ ’n Eaglais. Aris, is e cu thach is mionaraiche
‘ air bith, consboidh dheanamh ann aghai na Eaglais
‘ iomlan. Agus air mo shon fein; cho chreidin
‘ an t’ soisgeul fein; mar b’ e, gu bheil udharas na
‘ Eaglais ’g am gluaseadh chum sin.’ L. 4. de Bap.
c. 4. Cont. Epist. Fundam, c. 5. Tha thu faicin uaidhe
so cia daingean laidair bha na h Athreacha naomh
ag creidfin an Eaglais bhith neomhearachdach do
ghna.

Osbar sin, nach bheil sinn uile g aidmháladh fan
Chreidh mar an ceudhna, chreidfin san Eaglais Chaitholach mar ann Dia t’ Athair, am Mac agus Spio-

rad Naomh, ag radh. Creidamh anns an Spiorad Naomh, an Naomh Eaglais Chaitholach. Nois cionnas dfheudadh sinne creidsin san Eaglais air an doigh so ; mar bithadh an Eaglais fein araon dothuitimach agus neomhearachdach ann a creideamh. Carson ata mi creidsin ann Dia ? nach e do bhri gur e Dia 'n firinn fein agus gur firinn gach ti do thaif-beane dhuiinne : do bhri nach urradh e bhith meallta ann ni air bith a deirse, no 'ta se 'g innseadh : agus uime sin cho 'n urradh e sinne mhealladh ann aon ni, air an doigh cheudhna 'ta mi creidsin anns an Eaglais mar fhirinn a dfhoillsuich Dia re chreidsin, ata mi creidsin san Eaglais do bhri nach urradh i, ach an fhirinn innseadh, ata mi creidsin anns an Eaglais do bhri nach feud i bhith meallta 'n aon ni 'ta si teaga'gadh ; ata mi creidsin na Eaglais do bhri gu bheil i neomhearachdach 'na creideamh ; agus mar bithadh i neomhearachdach 'n a creideamh cho b' urradh aon neach creidsin inte, no Chreidh a radh ann firinn.

C. Creud anois do bharrail mu 'n dream sin a 'ta cuirmearachd an agus iodalaoraidh as leath na Eaglais ?

F. Gur Eireacaich go deimhin iad, no neochreidimhaich ; oir deirse ar Tigharna,—‘ Eis an nach eisd ‘ an Eaglais, bithadh e dhuit mar Gheintilach agus ‘ mar Phubliocanach.’ N. Matth. xviii. 17.

C. Am bheil dearbhadh air bith eile agad air son Dothuitimachd, no neomhearachd na Eaglais ?

F. Ata go deimhin o Leabhar aidmhail an chreid-eimh Phresbiterianaich ; ionas agus gu 'm bheil naimh-de trean an neomhearachd Eaglais, ag daingnachadh Dothuitimachd na h Eaglais ann creideamh : is e so briuthran an aidmhail creideimh fa,—‘ Do 'n Eaglais Chaitholach fhaicfinach so ; thug Criod am ‘ Minisdralachd, Oracail, agus Orduigha Dhea, chum

‘ na Naoimh thionaladh agus an deanamh fairfe
 ‘ san bheatha fo, gu deireadh an t’ faoghail ; agus
 ‘ ata fe (Criosd) le lathairachd fa, agus le Spiorad
 ‘ fa, do reir a gheallaidhfa, ’g a deanamh eifeach-
 ‘ tach chuige sin. Aris, agus Bithidh do ghna air
 ‘ talamh, Eaglais ag deanamh aoradh do Dhia do
 ‘ reir a thoil fe.’ Aidmhail an chreideimh. Caibdal.

25. p 84. 85.

Ciod ata thu tarruing uaidhe fo ?

F. Gu ’m bheil e leoir shoilleir o h aidmhail ar naimhde fein, gu ’m bheil Eaglais Chriosd dothuitimach, no neomhearachdach ann a creideamh. Oir ata ’n Eaglais sin neomhearachdach ann creideamh : aige ’m bheil Criosd le lathairachd fa bith bhuan ; agus a spiorad fa maille ria do ghna air talamh a reir a gheallaidh fein gu deireadh an t’ faoghail ; chum is e dheanamh eifeachtach chuige sin ; chum na Naoimh thionaladh agus an deanamh fairfe san bheatha fo : aige ’m bheil fior aoradh Dea do ghna ’n a fochair agus ata do ghna deanamh toil Dea air talamh. Ach ata ’n Eaglais Chaitholach ag deanamh do ghna air talamh toil Dea le aoradh firinach agus ceart, agus ata Criosd le lathairachd diadhaidh fa, agus a spioradsa, maille re minisdralachd, oracail agus uile h orduigha Dhea aige an Eaglais Chaitholach chum is e dheanamh eifeachtach, agus na Naoimh thionaladh agus an deanamh fairfe san bheatha fo gu deireadh an t’ faoghail : agus so uile reir aidmhail ar naimhde fein. Air an abhar sin ata ’n Eaglais Chaitholach dothuitimach a ghna no neomhearachdach ann creideamh a reir aidmhail ar naimhde fein.

C Ciod tuille tha thu tarruing màr dhearbhadh as aidmhail nam Protestanaich ?

F. Tha, gu bheil do ghna, agus gu ’n robh riabh

o h am Chriosd, agus gu 'm bith go brath aige Dia fior Eaglais thaicfinach agus Chaitholach air talamh aige 'm bheil, aige an robh, agus aige 'm bith do ghna maille ria Criosd le lathairachd diadhaidh fa, agus a spiorad fa chum a deanamh do ghna eifeachtach, chum na Naoimh thionaladh agus an deanamh fairfe san bheatha so gu deireadh an t' faoghail: agus isc do ghna toirt aoradhl ceart agus firinach do Dhia, agus ag deanamh a thoil fa. Nois gu bith leithaidh fo do Eaglais Chaitholach agus fhaicfinach aige Dia air talamh, a 'ta na Protestanaich fein ag aidmhialadh, ag radh ann Leabhar aidmhail an chreideimh, — ‘ Giodheadh bithidh do ghna air ‘ talamh Eaglais re aoradh a dheanamh do Dhia, do ‘ reir a thoil se.’ Ach gu bheil a leithaid fo dh Eaglais Chaitholach agus fhaicfinach aige Criosd do ghna air talamh, dhearbhar sin cheana le ioma sgrioptuir leoир shoilleir, le aidmhail na ceud creidnighaich; agus fos le aidmhail direach nam Protestanaich fein. Air an abhar sin bha Eaglais Chaitholach no craobhsgaoilteach agus faicfinach aige Criosd air talamh, ag toirt aoradh firinach agus folluisach d'o Dhia agus ag deanamh toil Dea, san cheart vair, agus anns an cheart rinn aimsir; anns na dh imaih Luther ceud Apstal nam Protestanach, amach o'n Eaglais Chaitholach Romanach, anns an robh e fein roimh sin na Shagart; do bliri reir aidmhail ar naimhde fein ata Eaglais Chaitholach agus fhaicfinach do ghna air talamh aige Criosd re aoradh dha, agus ag deanamh a thoilsa; agus ma tha i do ghna ann bith, agus folluisach; blia i fos folluisach agus faicfinach re aoradh do Dhia; san am anns an d' imaih na Protestanaich aiste. Nois cho robh Eaglais Chaitholach agus faicfinach air bith eile san am sin, no roimh an am sin, no deidh 'n am sin aige Criosd air

talamh ; Ach an Corp no cuideachd sin do Chriosd-uidhean a bha ann cochommunn re Papa na Roimh Ceann faicsinach na Eaglais, Fiocheimnuichoир N. Peadair agus Camharba Chriosd air talamh. Oir cho robh Lutheranaich ann, roimh Martin Luther ceud Apstal nan Lutheranaich. Cho robh Calmhi-naich ann, roimh Eoin Calmhin ceud Apstal agus Ceann toisach nan Calmhinaich agus nam Presbiterianaich ; an aon fhocal cho robh Protestanaich ann, roimh nam Protestanach, oir cho chuarainn Phrotestanaich riamh san t' saoghal roimh dealachadh Lutheir agus Chalmhin, agus an luchd leaneamhuin fa, o'n Eaglais Chaitholach a bha san am sin ann lan shealbh aoraidh agus creideimh Chriosd. Uime sin aris dhealaich na Protestanaich iad fein o'n Eaglais sin a bha san am sin re aoradh ceart do Dhia ; agus ag aidmhaladh go folluisach creideamh Chriosd ; o'n Eaglais sin aige an robh Chriosd tre lathairachd agus a spiorad fa maille ria gu deireadh an t' saoghail ; le sin a reir an aidmhail fein, dfhag iad Eaglais Chriosd agus firinn Dea ; chum creideamh uragus barrail dheanamh dhoibh fein dealachte o'n t' sean chreideamh ; fuidh 'n ainm uaibhreach agus ainmol Athleasachaidh maith agus diadhaidh na creideimh ; mar gu seascadh Eaglais agus creideamh Chriosd ann feim air Athleasachadh dhaoine.

C. Creud fa 'n shearmonaich na Protestanaich an toisach ; agus ata siad do ghna ag searmonachadh d' an fluagh fa ; gu deachaidh Eaglais Chriosd air seachran ann creideamh agus gu'n thuit i ann iodol aoraidh agus ann ioma faobh - chrabhaidh eile ; agus le sin gu robh mor fleim airson Athleasachadh ann creideamh, air d' an t' saoghal uile bhith baite ann iodol aoraidh mar dier siad car ochd ceud blianaidh agus tuilleadh roimh sin ?

F. Tha reasun, carson shearmonaich iad ann sin ; agus carson ata siad do ghna ag fearmonachadh an ni ceudhna d' an luchd leaneamhuin fa ; ro shoilleir. Oir air dhoibhse tuitan o' n Eaglais agus aonachd creideimh trid uabhar borb agus Eireacachd ; mar thuit Satan o neamh : bu maith leo luchd leaneamhuin bith aca ; air an abhar sin bha'e ro fheimail d' an ur-creideamh fa ; an Eaglais sin o'n thuit iad dheanamh go dubh go olc agus go truailidh agus dfheudadh iad. Oir ata se leoir shoilleir, na fearmonichadh iad aig an ceud teachd amach fa, o'n Eaglais Chaitholach ; gu robh Eaglais Chriosd dothuitimach no neomhearachdach ann creideamh ; gu robh an Spiorad Naomh, agus gu bithadh e do ghrá maille ri chum ife threoruchadh ionnuidh gach uile firinn agus gu fanadh e marri gu deireadh an t' saoghal ; agus nach faidheadh geatean Ifrionn buaidh am feasd uirre. Deiram na fearmonichadh iad air an doigh so ; nach faidheadh iad aon neach ach beag, a leaneadh iad 'n an ur-creideamh fa : oir ann sin dfheudar radh riu, ma's e gu bheil an Eaglais neomhearachdach ann creideamh ; ciod am fein uime sin ata ann t' athleasachadh fa ; oir ma tha 'n Eaglais neomhearachdach ann creideamh, is eigin le sin gur mealltoir thusa. Ach bha siad tuilleadh is fada san cheann gu so dheanamh : agus air an abhar sin ghabh iad an rod b' aith-ghearré chum luchd leaneamhuin fhaotin ; tre seidheadh suas an ur theagastg le trompaidh eile cogaidh nach cualar riath roimh sin fan t' saoghal ag radh, Dfhailnaich an Eaglais, thuit i go tróm o'n fhirinn, chuaidh i air seachran o chionn iomad la, chlaoin i dhionnsuidh mearachda, agus thruailleadh i le iodol aoraidh ata grainealach agus uabhafach araon do Dhia agus do dhaoine : oir ife bha glan agus sgeaduichte le firinn, ife bha.

na bean phosda chiateach aige Criod feadh cuig ceuda blianadh ; dfhas i fadheoi go falach agus go truaillidh ; chlaon i go mor air ais, dfhag i bhith mar Eaglais do Chriosd ; agus dfhas i na striopach agus sineagoga do Shatan. 'Se Ceann fa Papa na Roimh an t' Ainticriod sin, duine sin a pheaccaidh, mac an sgrios ata 'g a h arduchadh fein anns an Eaglais, ann aghai Chriosd, agus oscionn gach uile ni d' an gairar Dia, no d' an deanar aoradh ; ionas mar Dhia gu bheile na shuidheadh ann Teampull Dheag a nochdadh fein gur e Dia. Uime sin thigibhse amach o Bhabilon Cathair Shatain, thigibhse amach o na bhanstriopach fearlaideach sin ata air misge le fuil nan Naoimh ; agus gabhribh an t' soisgeulanois go glan air a tairgse dhuibh ; an t' soisgeul sin a bha air a cumail ann daorse le Papa na Roimh car ochd ceud blianadh agus tuilleadh ; gus na raoghnaich Dia sinne'n a throcair chum sollus thoirt dhuibh. Uime sin air dhuibh ur shollus fhaighail, tilgibh amach na Easbuigean agus na Sagartan sin o'n Cathreacha uabreach, ni'm bheilann tauile, ach buill an Ainticriod. loisgibh sios an Eaglaisa, brisibh gach iomhaigh agus crois a gheibh sibh. Nois gur ann air an doigh so chuir iad suas an ur-chreideamh an toisach ata gach eachdruin anns an am, ag dearbhadh go leoир shoileir ; agus an uair nach d' rinn an trompaidh bheoil so gnothach rinn iad fein do 'n chlaidheamh go tric mar ata seanachas uile t'saoghal ag feuchuin. Agus gur e so doigh air na libhair iad agus ata siad ag labhairt m' an I'hapa, agus an Eaglais : faic Leabhar aidmhail an chreideimh. Caibdal xxv. p. 25.

C. Ach nach deir na Protestanaich ; ge gu 'n do thoisfaich an creideamh anmoch, gu 'm bith iadsan go maith duais riusan a bha h ann o'n toisachd ; agus

fin, a reir raidh Chriosd fein—‘ Bithidh an droing ‘ dheirionach air thoifach, agus an droing ata air ‘ thoifach air dheireadh.’ N. Matth. xx. 16.

F. Gu bheil an creideamh anmoch, is ni cinn-teach fin; agus o na tha i anmoch, is fior chothar sin nach i creideamh se, creideamh Chriosd, ach creideamh an eanchainn diamhaoin fein: oir ata creideamh Chriosd gan atharrachadh gan chaoch-ladh o h am Chriosd gus an diugh; amhuil mar bithas i do ghna gu deireadh an t’ faoghaill, a reir a gheallaidh fein. Aris ata e fior, gu feud an droing dheirionach barrachd duais bhith aca, air an droing a bha air an gairmadh ann toisach orra, chum na creideamh; agus le sin feudidh droing dheirionach bhith air thoifach, agus an droing ata air thoifach air deireadh. Ach chum an droing dheirionach bhith air thoifach is eigin dhoibh dliol astigh tre ’n dorus do chro nan caorach an Eaglais Chaitholach, aige ’m bheil do ghna an Spiorad Naomh maille ria. Ach airson nan Eireacaich a dhealichas iad fein o’n Eaglais agus cro nan caorach; agus leis am miann dhol gu neamh air slighe agus scol eile; cho ’n ann tre dorus cro nan caorach; ni ’m bheil annta, ach gaduichean agus luchd reubainn ata teachd chum nan caorach mharbhadh agus am mealladh trid an tarruing air seachran o’n Eaglais, cro nan caorach, anns am bheil beatha ’mhain aca re fhaighail. Thugadh Protestanaich, agus gach Eireacaich eile, a dfhag cro nan caorach an Eaglais; agus a chuir cro, no cothional eile suas d’ an deanamh fein, ann aghaidh chro, no ’n Eaglais fin a dfhag Chriosd air talamh, an aire; cia mor an dochair uime fin ata siad deanamh orra fein, tre smuaintuchadh gu ’m feud iad an anama fein shabhaladh air slighe nach d’ ordúich Dia dhoibh.

CAITHOLACHD NA EAGLAIS.

C. CIOD ata thu tuigfin leis an fhocal Caitholachd no h uilechoitchiontachd na Eaglais?

F. Tuigam gu bheil an Eaglais uilechoitchion ar-aon thaobh am agus aite.

C. Cia mar ata 'n Eaglais Caitholach no h uilechoitchion thaobh am?

F. Do bhri gu 'n robh an Eaglais ann o h am Chriosd gus an ceart am so lathair; agus gu bith i fos ann as so suas go deireadh an t' saoghal do ghna faicfinach.

C. Cionnas ata thu dearbhadh sin?

F. O'n sgrioptuir far am bheil Chriosd ag radh ri h Apstail fa, agus an luchd-leaneamhuin Buachaill lean a Eaglais fein,—‘ Imichibhse agus teagaifgibh ‘ gach uile chinnach. Agus feuch ata mise do ‘ ghna maille ribh gu deireadh an t' saoghal. Agus ‘ aris; Bithidh se na riogh air tigh Jacob go brath, agus ‘ cho bhith crioch air a rioghachd.’ N. Matth xxviii. 20. &c. N. Luc. i. 32. A reir a gheallaidh so seafidh Eaglais Chriosd agus mairthidh si do ghna air talamh faicfinach, o'n am fna shuidhaich e fein air a charraig i gu deireadh an t' saoghal gan atharrachadh, gan chaochladh 'n a teagastg no na creideamh fa. Uime sin ata Eaglais Chriosd Caitholach no uilechoitchion thaobh am. Ach cho 'n bheil an Eaglais Phrotestanach Caitholach no uilechoitchion thaobh am: do bhri nach bheil, ach da cheud blianadh agus leath cheud, o na thoifaich an creideamh an toisach mar ata saoghal uile fiosrach air: agus le sin ata cuig ceud deug blianadh agus tuilleadh uatha dheanamh suas a bheallach no beum ata cadar toisachd an creideamh ath-leat-

faichte fa; agus am Chriosd. Air an abhar fin cho 'n i'n Eaglais Phrotestanach Eaglais Chriosd. Ach is e 'n Eaglais Chaitholach Romanach fior Eaglais an Tigharna Iosa Criod: do bhri gu bheil aice fa amhain Foicheinnuchadh Ard-bhuachailean faicfinach na suidheadh as deidh cheile air cathair N. Peadair Prionnsa nan Apstail; o h am Chriosd gus an la diugh, mar ata 'n saoghal uile fiosrach air. Uime fin is i Eaglais na Roimh amhain ata Caitholach thaobh am; le fin is i Eaglais na Roimh amhain, aon Eaglais Chriosd, agus cho 'n aon air bith eile.

C. Ciod ata thu tuigfin tre Caitholachd no uile-choitchiontachd na Eaglais thaobh aite?

F. Tuigam le fin, gu bith an Eaglais air a craobhsgaoladh thareis air gach uile fineadhais agus rioghachdan an t' saoghal go iomlan.

C. Cionnas dhearbas tu fin?

F. O'n sgrioptuir a deir,—‘ Thig gach uile fineadh a rinn thu, agus ni fiad aoradh 'n a do lathair fa, ‘ o Tigharna! Agus aris; Iarr orms, agus bheir mi ‘ dhuit na Geintilaich mar t' oighreachd, agus ‘ criochan iomallaiche na talmhuin mar do shealbh.’ Psal. lxxxvi. 8, 9. Psal. ii. 8. Ann so tha sinne faicsin gu bheil gach fineadh, gach duthich agus rioghachd air an gealleadh do 'n Eaglais agus gu dean iad uile aoradh do Dia inte, le fin ata 'n Eaglais Caitholach thaobh aite reir geallaidh Dhea fein.

C. Ciod an dearbhadh eile tha agad o'n sgrioptuir air Caitholachd na Eaglais?

F. An dearbhadh so, o Isaias an Faidh ag radh m' an Eaglais Chriosduidh,—‘ Sein o h aimrid, ‘ thusa nach do giulain clann, bris a mach ann a ‘ ceol, agus glaodh go ro ard, thusa nach robh re ‘ faothair chlainne: oir is lionor go mor clainne na ‘ h aonarain, no clainne na mnaoi phosda, deirse an

‘ Tigharna ; meaduich aite do phailliunn fa, finadh
 ‘ iad amach curtina t’ ionaid comhnuidh fa, na
 ‘ caomhn, dean fada do theuda, agus neartuich do
 ‘ phosstein. Oir brisidh tu mach air an laimh dheas
 ‘ agus cli, agus sealbhichidh do shiol fa na Geinti-
 ‘ laich agus ni siad nam bealte, no na cathreacha
 ‘ aonarach bhith ataichte le’n shliochd.’ Isaias liv. 1,
 2, 3. Uime sin ata ’n Eaglais Caitholach thoabh aite.

C. Ciod eile dearbhadh ata agad ?

F. So o leabhar na Foillse, far am bheil finne
 leabhadh, gu bith an Eaglais air a cruinnuchadh
 amach as gach uile fine, cineadh, fluagh, treibhe,
 agus teanga ata air feadh an t’ saoghal uile, o thuath
 gu deas, o eirighe gu laidheadh greine : ionas agus
 nach tig crioch air Caitholachd na Eaglais thaobh
 am agus aite gu deireadh an t’ saoghail. Taifb. Eoin.
 vii. 8.

C. An dearbh thu neach tig crioch air Caitho-
 lachd na-Eaglais ?

F. Dearbhidh ni sin o ghealladh Dhea fein ag
 radh,—‘ Rinn mi cumhnannt re mo dhream thao-
 ‘ ghte, agus thug mi mo mhoid do mo sheirbhaifach
 ‘ Dabhi.’ Daingnichidh mi do shliochd go brath,
 ‘ agus suidhichidh mi do chathair rioghol fa o
 ‘ gheinealach gu geinealach am feasd. Mar an
 ‘ ceudhna ni mi eisín mo cheud gineadh ni’s airde
 ‘ na riogha na talmhuin. Coimhididh mi mo thro-
 ‘ cair dhosan go brath, agus seafidh mo chumhnannt
 ‘ go tean ris, agus ni mi fos a shoil fa seasmhach go
 ‘ brath, agus bithidh a chathair rioghol fa mar laethe
 ‘ na flaitheas. Mo chumhnannt cho bhris mi; agus
 ‘ cho ’n atharrich mi an ni sin a chuaidh amach as
 ‘ mo bheul. Aon uair do mhionnaich mi air mo
 ‘ naomhachid fein, nach deanin brcug do Dhabhi.’
 ‘ Mairthidh a shliochd fa go brath, agus a chathair

‘ rioghol mar a ghrian ann mo lathair. Daingnichar
 ‘ i go brath mar a ghealach, agus mar m’ fhaidh-
 ‘ nuaifhirlinach anns na flaitheaisa.’ Psalm lxxxix.
 3, 27, &c. 33. Tha gealladh cinnteach again’ ann
 so air buan mhairtheanachd agus air buan Caith-
 lachid Eaglais Chriosd; ionas agus gu mairth i go
 fada agus mhairthas grian agus gealach o am gu am,
 o cheud teachd Chriosd gu dhara teachd fa,—‘ Oir
 ‘ ann lacthe nan riogha sin cuiridh Dia na flaitheais
 ‘ suas rioghachd (eadhon rioghachd Chriosd an
 ‘ Eaglais) nach millar no nach sgriosar am feasd,
 ‘ agus seasidh si go brath.’ Daniel ii. 44. Tha thu
 faicin anois buan Chaitholachd Eaglais Chriosd air
 a dearbhadh o sgrioptuira lionor: ionas agus gu
 bheil e leoир shoilleir nach urradh an Communn
 sin, no creideamh sin aige nach robh bith do ghna
 air talamh o am Chriosd gus an diugh, bhith na
 Eaglais aige Chriosd. Ach cho robh an Eaglais
 Phrotestanach ann o am Chriosd air talamh mar ata
 saoghal uile fiosrach air: uime sin cho ’n i’n Eaglais
 Phrotestanach Eaglais Chaitholach Chriosd.

C. Cia mar dfheuchas tu, guri ’n Eaglais Roman-
 ach, an Eaglais Chaitholach so, air am bheil an sgriop-
 tuir agus an chreidh ag labhairt go tric?

F. Feuchidh agus dearbhidh mi sin go leoир shoil-
 leir o na nithe so a leanas. Air tus do bhri nach
 robh, nach bheil cochuinnuchadh air bith do
 Chriosduidhean san t’ saoghal, a b’ urradh, na’s ar-
 radh am agus aite ghabhail asteach dhoibh fein; ach
 na Caitholaich Ronanaich amhain; is e sin re radh
 ach amhain an Cochuideachd sin do dhaoine tha ’n
 cochommunn re Papa na Roimh. Thaobh am ata ’n
 Eaglais Chaitholach Romanach ag teachd go direach
 anuas o na Apstail gus an la diugh gan claoadh gan fiar-
 adh gu laimh dheas no cli; ann sior theagasc Chriosd

agus nan Apstail; agus uinie sin deirse an sgrioptuir thaobh Eaglais Chaitholach na Roimh ni nach dubh-airt roimh riabh re cothional eile dhaoine,—‘ Chu-
 ‘ gibhse uile, a’ ta san Roimh air bhar gradhachadh
 ‘ le Dia, air bhar gairmadh a bhith ’n ar Naoimh,
 ‘ gras gu robh dhuibhse, agus sioth chaint o Dhia
 ‘ an Athair, agus o Tigharna Iosa Criosd. Air tus
 ‘ ata mi toirt buidheachas do mo Dhia sa trid Iosa
 ‘ Criosd air bhar son sa uile ; do bhri gu bheil bhar
 ‘ creideamh sa iomraitach air feadh an t’ faoghal uile.’
 Rom. i. 7, 8. Faic uaidhe so cia craobh-sgaoilte no Caitholach, cia chiateach, cia ainmol, agus cia iomraitach bha ’n Eaglais Romanach an am nan Apstail fein, a reir briatharan an Apstail nach feudar an cuir ann amharas. Agus bha si fos ro iomraitach agus cluiteach airson a creideamh anns gach linn do ’n Chriosdachd o’n am sin gus an diugh : agus bha clainne Dea uile ceangailte agus aontuichte ria, ann creideamh anns gach am, o’n am sin, gus an la diugh ; agus co air bith bha cruinnuchte ’n a h aghai sa no dealaichte uaiche, ann an am air bith ; dh amhairc an faoghal uile orrasa mar shluagh dealachte o Chriosd ar Tigharna ne. Uime sin is i ’n Eaglais Romanach Chaitholach, fior Eaglais Chaitholach an Tigharna Iosa Criosd ; agus cho ’n aon air bith eile. Le sin aris ata i Caitholach thaobh am.

‘ An dara aite tha ’n Eaglais Romanach, Caitholach thaobh aite ; ’se sin re radh, gur i ’n Eaglais Chaitholach Romanach umhain ata Caitholach thaobh aite agus ionaid. Do bhri gach uile rioghachd, gach uile fineadh, agus gach uile duthich a ghabh re Criosd an toisach, bha siad uile go lear asteach inte, agus ag geilleadh d’ a h uile orduigha, agus aith-eantan Eaglais na Roimh, mar ata e leoir shoilleir o sgriobhuin agus eachdruim gach uile linn o am

Chriosd agus nan Apstail. Aig an la diugh fein cho 'n bheil Cochruinnuchadh air bith do Chriosd-uidhean air talamh a dfheudas bhith air a gairmadh Caitholach ; ach amhain Eaglais na Roimh : cho 'n e 'mhain do bhri gu bheil i ni 's moa, na gach uile Cochruinnachadh dealaichte do Phroteinnaich ; ach fos do bhri gu bheil i ni 's moa iomad uair, na gach uile Cochruinnachadh air an t' faoghal do Phroteinnaich ceangailte re cheile ann aon Chorp. Uime sin is i Eaglais na Roimh, aon Eaglais Chaitholach ar Tigharna Iosa Chriosd air talamh, agus cho 'n aon eile sam bith.

San treas aite, do bhri, gur ann a reir Caitholachd Eaglais na Roimh, tha sgrioptuir naomh air a choilionadh, bhri gur ann, ann an Eaglais na Roimh, tha 'n lobairt chiateach sin air a toirt suas do Dhia gach la o eirighe greine gu laidheadh fios na ceudhna ; mar ata 'n sgrioptuir ag innseadh roimh laimh ma Eaglais Chriosd ; ag radh,—‘ O eirighe ‘ greine gu dol fios na ceudhna, bithidh m' ainmsa ‘ mor am measg na Geintilaich ; agus ofralar tuis ‘ do m' ainms' anns gach uile aite, agus Iobairt no ‘ h ofrail fhiorghan : oir bithidh m' ainnisa mor am ‘ measg na Geintilaich, deirse Tigharna na fleigh.’ Malach. i. 2. Nois cho 'n bheil an Iobairt fhiorghan so measg Phroteinnaich, no 'n tuis so air ofraladh suas do Dhia gach la o eirighe greine go dol fios na ceudhna, a reir an aidmhail fein : oir ata siad uile cuir cul ris gach uile, uile Iobairt ; agus ag gairmadh na Caitholaich nan luchd iodoil aoraidh airson creid-sin fan iobairt fhiorghan so, chuaidh roimhinnseadh leis an Faidh. Uime sin 'si Eaglais na Roimh fior Eaglais Chaitholach Chriosd air talamh, agus cho 'n aon air bith eile ; do bhri gur isé mhain ata coillionadh an sgrioptuir.

C. An dearbh thu air doigh no modh eile, gur i Eaglais na Roimh, 'n Eaglais Chaitholach, agus nach aon air bith eile?

F. Dearbhidh mi', bhith Caitholach no uilechoit-chion thaobh am agus aite 'se fin bhith cofreagairach ris gach am do 'n Chriosdachd; agus bhith craobh-sgaoilte thareis air gach uile aite. Ach bha Eaglais na Roimh do ghna cofreagairach ris gach uile h am agus aite, o am Chriosd gus an diugh mar bhithas i do ghna gu deireadh an t' faoghail; agus fos do ghna craobh-sgaoilte thareis air an t' faoghal; mar bhithas i do ghna. Air an abhar sin is i Eaglais no Roimh Eaglais Chaitholach an Tigharna Iosa Chriosd, thaobh am agus aite, agus cho 'n aon air bith eile.

C. An dearbh thu mar an ceudhna nach i Eaglais Phrotestanach air bith Eaglais Chaitholach Chriosd?

F. Dearbhidh ni go furasda, do bhri gu bheil e soilleir; an Eaglais sin nach bheil Caitholach no coitchion thaobh am agus aite, nach urradh i bhith Eaglais Chaitholach Chriosd. Ach cho 'n bheil agus cho robh riamh Eaglais Phrotestanach air bith Caitholach no coitchion thaobh am agus aite. Air an abhar sin cho 'n i Eaglais Phrotestanach air bith Eaglais Chaitholach an Tigharna Iosa Chriosd.

C. Cionnas ata thu coduchadh sin?

F. Do bhri, roimh Luther a threig Eaglais na Roimh ann blianadh ar Tigharna ne, 1515, an deidh Chriosd; cho robh re fhaighail Protestanach air bith air aghai 'n t' faoghail go ionlan; mar ata se air a choduchadh agus air aidmhaladh l' ar naimhde fein. Cuir ri sin, nach b' urradh na Protestanaich aon fineadh, cìnach no duthich riamh iompochadh o'n anacreideamh chum creideamh Chriosd; agus nach robh riamh acasa cochommunn ris gach fi-

neadh ; ni 'm bheil do rireadh cochommunn iomlan acasa nam measg no eattorra fein ann aon ponc creid-eimh ach gann : air an abhar sin cho 'n iadsan ann modh air bith Eaglais Chaitholach Chriosd : Oir ann aite fluagh iompochadh ionnsuidh Chriosd, mheall iad moran o'n fhior chreideamh le 'm breugan agus an cleasachd cealgach, chum barraila faoin agus gaothal an cinn fein ; mar ata t' saoghal ag fiosrachadh go trom. Deiram nach bheil cochommunn do rireadh aige na Protestanaich eattorra fein ; agus cho robh riamh aca. Feuch cia mar labhair Luther ri dha Bhrathair athleasaichte fein Calmhin ages Suinglius Ardapstal na creideimh athleasaichte ; 'n uair ata 'g an gairmadh na da Asail, gu 'n dh ' ionnsaich iad an teagaisg o'n Diabhal. Agus is ' eigin deirse Luther, an dara cuid breug chuir air ' an Spiorad Naomh no aidmhalaigh gu bheil corp ' agus fuil naomh fhirlinach Chriosd do rireadh, ' agus go deimhin a lathair san t' sacramaid fein, go ' maith agus do 'n fhear ghabhail.' Sermo. de Sacram. ann blianadh 1527. Agus nach bheil na Protestanaich do ghna fhafda o'n am sin ag damnadh a cheile air an doigh cheudhna sin : ionas agus gu bheil colion Eaglais, creideamh agus Papa nam measg fa, agus ata chinn ann ; thaobh gur e riaghait shuidh-aichte na creideimh Phrotestanaich, gach duine an sgrioptuir mhinuchadh a reir a bhreitheanais uaig-neach fein gan chriodhe na udharas aige duine sam bith annaghairadh thoirt dha 'n a mhinuchadh ; agus le sin cho 'n iongantach cia lion credeamh agus saobh bharrail ata nam measg, agus cho 'n bheil an Eaglais Phrotestanach ni 's mo Caitholach no coit-chion, no tha h aon duine dhiubh Caitholach.

Aris, eadhon anns gach rioghachd agus duthich Phrotestanach far am bheil ioma creideamh eagsaigh-

uil agus dealaichte ; tha finne ceart go maith air ar n eiderdhealachadh leis an ainm Catholaich o chach eile uile ; agus ata Sasgunach eiderdhealaichte o gach Albunach leis an lom ainm Sasgunach ; agus so reir aidmhail ar 'n naimhde fein.

C. Carson ata thu gairmadh an Eaglais, an Eaglais Romanach ?

F. Do bhri, o hatharrachadh Chathair N. Pheadair as Antioch chum na Roimh ; b'i 'n Eaglais Romanach Ceann gach uile Eaglais eile ; agus d' is bha t' Ardcheannas air a dhaingnachadh.

C. Creuid no ciod an riaghait leis am bheil an Eaglais ag coimheadh a Dothuiti nachd fa ?

F. Tre beuloideas no seachadaidh Apstalach no tabhairt Teagaifg tre laimh gu laimh o Chriosd agus Apstail fa.

BEULOIDEAS APSTALACH.

C. CIOD ata thu tuigfin tre beuloideas Apstalach ?

F. Tuigam gur e beuloideas no seachadadh Apstalach fior riaghait cinnteach an chreideimb chriosduidh no toirbheartas teagaifg o Athair gu Mac, tre laimh gu laimh, o Chriosd agus Apstail fa ; ionas agus nach bu cheir aon ni ghabhail mar chreideamh ; ach amhain an ni sin ata air a dhearbhadh a bhith air thoirt seachadu mar so.

C. Cionnas dearbas tu gu 'm bu choir dhuinne seasamh ri beuloideas Apstalach ann creideamh ?

F. O'n sgrioptuir a deir.—‘ Uime sin, bhraithre, ‘ feasibh go daingean, agus cumiibh na beuloidea fa ‘ do theagasgadh dhuibh co acca is ann le focal no ‘ le'r litir ne.’ Theffal. ii. 15. Far am bheil thu faicsin gur eigin seasamh ris an fhocal nach bheil

sgriobhta go maith agus ris an fhocal ata sgriobhta : mar ata sian ag creidfin na Creidh agus seafanh go daingean ria, ge nach bheil i sgriobhta san sgrioptuar,

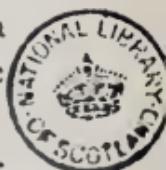
C. Cionnas dhearbas tu gur eigin dhuinne teagasc, gach neach sheachnad, nach bheil a reir riaghaitt na creideinil so ?

F. Fos o'n sgrioptuir a deir,— ‘ Nois guidhain ‘ oribh a bhraithre cotharichibh amach iadsan, ata ‘ togal confaichean agus ag toirt oilbheime ann aghair ‘ na teagaifg a dh ionnsaich fibh agus seachnibh iad; ‘ oir cho ’n bheil an leithaid so ag deanamh seirbhais ‘ d’ar Tigharna Iosa Criost ne. Agus aris, Ach ge gu ‘ feormonichadh sinne no Aingeal o neamh foisgeul ‘ eile dhuibh ach an foisgeul a shearmonaich sinne ‘ cheana dhuibh, bithadh e mallaichte.’ Rom. xvi. 17. Gal. x. 8, 9. Uinne sin is eigin dhuinn ur shoisgeulaich a sheachnad na tuitam maille riu fuidh na mhalluchadh uabhasach so a sgriosas gras Dea san aíam ann sam bheatha so lathair agus a chlaoidhas e go fiorruidh an Ifrionn.

C. Ciod their thu ris na Protestanaich agus sandhroing eile, a thug foisgeul agus teagasc eile chuní an t’ saoghail tuilleadh agus cuig ceud deug blianadh an deidh do’n Apstal sin radh, agus am mallauchadh sin thoirt eadhon air Aingeal o neamh na tigeadh e thoirt teagasc eile seachadh ach na fhuairar cheana?

F. Their, gu bheil am malluchadh so do ghna nan cuideachd agus orra, ionas agus nach urradh iad a chruthadh dhiubh go brath ; mar tig iad asteach chum an Eaglais sin a threig iad, an Eaglais sin air nach toir geatean Ifrionn, Eireacaich cumhachda na dorchadais buaidh go brath a reir geallaidh Chriost fein.

C. An feud an Eaglais dhol air seachran ann

creideamh ag seafamh ris an riaghait fo, gan bhith gabhail ni sam bith mar creideamh ; ach an ni sin ata, leis an Eaglais iomlan, air aontuchadh a bhith air a ghlacadh mar sin o Chriosd air tus agus, na h Apstail ?

F. Cho 'n fheudadh i, do bhri, chum air dhi dhol air feachran ann creideamh ; b' eigin an dara cuid do'n Eaglais iomlan comhairle ghabhail ann breug fholluis chum i fein agus a fliochd dhamnad, no b' eigin dhi blith aineolach air an ni bha air a theag- asgadh dhi mar chreideamh le Eaglais na linn a bha roimpesa : agus ata siad le cheile dodheanta agus anacomfasach annta fein chum tachairt.

C. Cia mar dhearbas tu gur dodheantasa nan nithe sin tre nadur ?

F. Tre seafbheachd agus neochaochlaidachd abhra- ra tuitimach, d' am feud cuid airid dhiubh bhith easbhuideach ach ni 'm feud na coitchionta bhith mar sin.

C. Minich sin beagan ?

F. Do bhri gu 'm feud aon duine, no dias no tri bhith air am breith, ach le aon laimh no suil amhain, trid easbhuidh an abharan airid sú : ach gu failnuich- adh an nadur uile dh aon uair ; agus na uile dhaoine bith breithe mar fo ; ata e go iomlan dodheanta san nadur fein. Air an doigh cheudna feudidh aon duine no dias no triuir comhairle ghabhail eattorra fein ann breuga garbh folluisach, chum iad fein agus an fliochd dhamnad ; no bhith meallta san ni sinn a bha air a theagascadh dhoibh sé mar chreideamh o'n oige sa ; ach gu 'm fagadh an Eaglais iomlan nadur an duine (an ni 'se 'n reasun) go fada, chum comhairle ghabhail, an cinn chuir recheile ann a leithaid bhreug, no bhith meallta ; tha fo go dodheanta san nadur, agus ata e do dhaoine, gan bhith nan daoine.

C. Ach nach feudadh cuid mhíearachda bhith air an gabhail asteach mar chreideamh san Eaglais, no snagadh go neomhoothachal thareis air an Eaglais go ionlan, gan aon duine g' an learsin no tabhairt aire dhoibh?

F. Ni 'm feudadh idir, oir ata sin go dodheanta agus go anacomafach re tachairt; agus gu 'n tachair-eadh no gan sgaoleadh galar ghabháltach no fiabhras loisgach thareis air rioghachda go comlan car iona blianadh, gan aon duine 'g a learsin no 'g iarréadh a grabadh: nois cho 'n bheil aon ni, air an t' faoghal, is moa bheir air daoine an aire thoirt agus bhith faicilach na caochladh no atharrachadh folluisach ann cuifa creideimh.

C. Ach nach feud cumhachd Phrionnsanan aimsíral no thar buadhachd ceill, no tuigse dhaonna agus reasuin, mearachda thoirt asteach chum na Eaglais?

F. Ni 'm bheil sin fos comafach, air faicin duinne, nach bheil finn ann achd air bith air ar riaghluachadh, no air ar sdiureadh ann nithe, aige 'm bheil buintin re creideamh, tre cumhachd na spionadh reasuin air bith: ach tre riaghait bheuloideas, nō seachadaidh Apstalaich, agus tre feoruchadh Eaglais ionlan gach aoin linn, ciod a bha air a theagascadh le'r roimh Athreachan o Chriosd agus a h Apstail sa.

C. 'San chuid is lugha, nach bheil na h Eireacaich ag radh agus ag deimhnuchadh, gu 'n do threig an Eaglais an fhirinn agus gu 'n do mhearaich i ann creideamh?

F. Tha siad ag radh sin, gan teagamh air bith; ach cho dean sin an gnothach, sin radh go lom: mar bheil iad fos comafach sin dhearbhadh; ni nach b' urrin agus nach urrin iad am feasd dheanamh amach le coduchaidh leoir shoilleir agus neodhiultach.

C. Cionnas dhearbas tu sin?

F. Air tus. Do bhri gu bheil creideamh agus fealbh a ionnracais agus Dothuitimaichd air taobh na Eaglais: agus uime sin ni'm bu coir dha bhith air a gheilleadh suas, no air a thoirt thareis gan foilleireachd cinnteach air a foirmheangadh, no nach robh i firinach san earbsa thugadh dhi.

2. Do bhri, an ti chasaideas bean a choimhearsnaich do adhaltranais, gan dearbhaidh leoir shoilleir air sin: cho'n feadar eisdachd ris, ach is eigin dha bhith fuathaichte agus air ghrainadh leis gach uile dheagh dhuine, mar mhafluighoir, no fear cul chaintach ghrainealach; cia mor ni's moa na sin bu coir fuath thoirt dhoibhsin leis na deagh dhaoine go uile, ata cuireadh aith-chreideamh agus cul fleamhnachd as leath an Eaglais, bean phosdá Chriosd! mar bith an coduchaidh fa leoir shoilleir agus neodhiultach; deiram gur coir do gach neach amhaircadh orra mar Eireacaich uabhasach grain-ealach agus blasphemach; mar dean iad an dearbhaidh, ann cui's go trom araon neodhiultach agus neofhreagarach.

3. Do bhri, na bu leoir fiadhnuis agus foilleireachd na bu lughna lan shoilleireachd choduchadh cui's do leithaid fo naduir; nach bheil e comasach, gu cuiridh gach teanga bhreugach tuasaidh agus coistri suas eadar gach duin' agus bean pholda, agus gu'n duisgadh e suas na h iochdranaich is firinaiche san t' faoghal chun ceannaircas dheanamh ann aghaidh am Prionnsanan araon spioradalta agus aimsirial.

C. Ciod an reasun eile tha agad cuime nach feud Eaglais agus lagh Chriosd failnuichadh, agus bhith air am muchadh go iomlan?

F. Do bhri, gu bheil abhara na creideimh; eadhon dochas no earbsa am mhaith agus eagal an uilc o Dhia; coitchion agus feimail, do ghna bualeadh aig

criodheacha dhaoine; agus 'g an cuir do ghna ann cuimhnachan air Dia eigin no eile, agus air an abhar sin, is eigin dhoibh toradh agus efeachta buan mheartheanach agus fheimail bhith aca, chum na crioch fin; ni nach feud bhith, anns an dream fin ata cinnteach gur Dia Criofd; nan aon ni eile, ach creideamb, dochas, agus gradh Chriosd, agus coimheadh a lagh fa, agus fin go brath ag labhairt dhuinne m' an Eaglais ionlan; ge gu 'm feud daoine airid bhith mearachdach, agus fos tuitam air falbh o'n fairinn Chaitholach: mar thuit Arius, Luther, agus Calmhin, agus moran eile.

C. Nach bheul na Protestanaich ag radh agus ag teagascadh; gu bheil teagasc ionlan, ar Slanuighoir agus nan Apstail thaobh gach pone fheimail agus riachdanach na creideimh air an cuir sios anns an fhocal sgriobhta, agus le fin nach bheil ni re chreidsin le creideainh dhiadhaidh, ach na nithe a 'ta sgriobhta sam Bhibal?

F. Ata siad ag radh mar fin, agus osbar air fin ag radh sin fein ann aghaidh focal sgriobhta Dhea fein, a 'ta go soilleir ag deimhnuchadh nach bheil gach pone air a sgriobhadh a 'ta re chreidsin.

C. Cionnas ata thu dearbhadh, nach bheil gach pone creideimh no teagaisg, a 'ta r'an creidsin, air an sgriobhadh anns am Bhibal?

F. Nach bheil Creidh nan Apstail re chreidsin leis gach uile Criofuidh, leis an aill Dia fhaicin ann trocair; giobheadh cho 'n bheil Creidh nan Apstail air a sgriobhadh ann aite sam bith do 'n t'sean Tiomna na Tiomna nuadh. Nois ata Chreidh agus gach pone dhi go feimail agus go riachdanach re chreidsin, re pone air bith a 'ta sgriobhta sam Bhibal: ionas agus geb'e air bhith neach a dh aithas, ach aon pone amhain do na Chreidh cho 'n urradh e go brath

bhith sabhailte. Uime sin is eigin do gach aon neach Beuloideas Apstalach no teagasg beoil nan Apstail, mar ata Chreidh, chreidfin ceart go maith agus go diangean re pone air bith sgriobhta sam Bhibal ; do bhri nach bheil dealachadh air bith eadar an dara aon agus an aon eile ; ach amhain an dealachadh so, gur e dara aon focal Dea sgriobhta, agus an aon eile focal Dea neosgriobhta. Agus uime sin deirse N. Pol ris na ceud Chriosduidhean, ‘ seafibbse go dian-
‘ gean agus cumibhse na beuloideasan a fhuair fibh
‘ co acca is ann le focal nole’r litir ne. Is e sin re radh
‘ co acca is ann le teagasg beoil nole’r sgriobhaidh ne.’

2 Theff. ii. 14. Nach bheil an t’ Apstal ann so do rireadh ag deuinchnuchadh, gu’n do theagaifg e ioma nithe le focal beoil, nach do sgriobh e riamh ; agus uime sin is eigin duinne scasamh re beuloideasan Apstalach, focal neosgriobhta Dhea go maith agus re focal sgriobhta Dhea.

C. Ciod an dearbhadh eile tha agad airson beuloides Apstalach ?

F. An dearbhadh so, o’n sgrioptuir a deir,— ‘ Nois
‘ aithneamid dhuibh, abhraithre, ann ainm an Tighar-
‘ na Iosa Criod, fibh fein dhealachadh ris gach uile
‘ braithair a ta ’gimeachd go nii riaghaitach, agus ni
‘ h ann a reir am bheuloideais no seachadaidh a fhuair
‘ e uainne. Agus aris ; Nois molan fibh, a bhraithre
‘ do bhri gu bheil cuimhn’ agaibh ormsa anns
‘ na uile nithe, agus gu bheil fibh ag coimheadh
‘ nan orduichean, amhui mar thug mi dhuibhiad.’

2 Theff. ii. 6. 1 Cor. xi. 2. Chithar go soilleir uaidhe so, gu bheil focal sgriobhta Dhea, toirt fia-dhnuis, nach bheil gach uile nithe sgriobhta a ta r’ an chreidfin : agus gu do theagaifg an t’ Apstal, N. Pol. ioma nithe araon do na Theffsalonianach agus do na Corinthianaich tre focal beoil amhain : nach

robh air an sgriobhadh idir ; agus ata 'n t' Apstal ag sparradh go tean orra na nithe sin chreidfin agus iad fein an giulanadh d' an reir : do bhri, gu 'n robh an cheart ureadh udharais aige an ni labhair e le focal a bheoil amhain ; agus a bha aige an ni do sgriobh e. Sealladh Protestanaich do rireadh air an sgrioptuir le criodhe direach criosluaidh ; agus chi siad nach bheil gach ni sgriobhta sam Bhabhal a 's eigin dhoibh chreidfin chum iad bhith fabhailte. Osbar, thu-gadh iad fanear, gu 'n chuir luchd eidirthean-gachaидh am Bhabhal Protestanaich asteach nam Bibal do ghna, am focal pone no teagastg ; ann aite 'n fhocail beuloideas, no beul theagaistg ; agus mar sin leis an tionndadh no truailleachd chealgach fo air naomh fhocal Dhea ; thoirt air an t' fluagh ineolach a chreidfin ; nach bheil dad re chreidfin ach an ni tha go foilleir sgriobhta fan sgrioptuir.

C. Am bheil coduchadh tuilleadh agad thaobh beuloideas Apstalach ?

F. Tha go deimhin, oir deir N. Pol. re Timotheus, — ‘ Agus na nithe a chuala thu uamsa am measg ‘ moran fhiadhnuisan, earb thusa na nithe sin fein ‘ re daoine firinach eile, a bhithas foghaintach chum ‘ daione eile theagastgadh mar an ceudhna.’ 2 Tim. ii. 2. Tha thu faicin uaidhè so, gu bheil e lan foilleir, gu 'n d' rinn N. Pol ; go maith ris na Apstail eile, feim do bheuloideas no beul theagaistg : chum a theagastg fein chuir ionnsuidh gach linn re teachid ; tre beul theagaistg amhain ; air tus trid earbsadh a theagastg ri Timotheus a dheisciobal fein ; an ti bha gu 'n teasgasg ceudhna dh earbsadh ri daoine firinach eile ; chum trid an achd so ; gu feudadh i bhith air a buan mhairtheadh o roicheimnuighoir a gu Foicheimnuighoir, o Mhaifdaira gu deisciobail, o h Athair gu Mac gu crioch an t' faoghail.

C. Am bheil dearbhadh air bith agad o n t' foisgeul air an ni so?

F. Tha go deimhin oir deir N. Eoin,—‘ Agus ‘ ata fos moran do nithe eile a rinn Iosa ; nithe ‘ nam bithadh iad uile sgriobhta, ’se mo bharrail ‘ nach cumadh an faoghal fein na rachadh a sgriobh- ‘ adh do leabhareacha.’ N. Eoin xxi. 25. Nach bheil e lan foilleir o bhriathran an t' foisgeulaich so, nach bheil gach uile nithe do rinn agus do theagaifg Criod chum slainte chineadh dhaoine air an sgriobhadh. Ann gairid, ata teagastg nam Protestanach ag toirt annaghairadh go direach asteach : oir mar bheil aon ni sam bith re chreidsin le creid-eamh dhiadhaidh, ach an ni sin ata go foilleir air a chumail anns an fhocal sgriobhta. Ann sin cho ’n bheil an ni sin fior re chreidsin ata na Protestanaich do ghna ag deimhnuchadh, gur eigin a chreidsin, do bhri nach bheil e re fhaighail ann aite. sam bith anns an fhocal sgriobhta. Oir caite bheil e sgriobhta gu ’n robh na h Apstail air an ordughadh le ’r Slanuighoir, gach uile nithe dubhaint agus theagaifg ar Slanuighoir agus iad fein a sgriobhadh. Nach bheil an atharrachadh re fhaicin go foilleir gu robh Eaglaisan criosduidh air an suidhachadh go lionor, agus milte do Chriosduidhean air an iompochadh, air an teagastgadh, agus air an ionnsachadh le fear-monachadh lom nan Apstail amhain ; fada mu ’n robh cuid, no pairt air bith do Tiomna nuadh sgriobhta : Agus nach b’ e so t’ ordugh a thug Criod dhoibh ag radh—‘ Imichibh agus teagaifgilh ‘ gach uile chinnach : cho dubhaint e riu. Imichibh agus sgriobhibh ionnsuidh gach uile chinnach : uime sin ata beul theagaifg nan Apstail go feimail rechreidsin chum slainte chineadh daoine, agus ata teagastg sgriobhta nan Apstail fein.

C. Am feuch thu dhamh ponc fheimil creideimh a' ta na Protestanaich ag creidfin, gan sgrioptuir acasan airson an creideamh fa; agus le sin gu bheil iad ag gabhail re beuloideas Eaglais ann gniomh agus deanadas, agus g' a dhiulteadh le 'm bheul?

F. Feuchidh mi aon phone airid ann aghai gach Protestanach do gach seorsa dhiubh; ata siad juile gabhail ris air lom ghrunt beuloideas Eaglais, an ni's eigin dhoibh fein aidmhaladh; nach feudar fhaighail ann aite sam bith do 'n fhocail sgriobhta.

C. Creud am ponc fheimail creideimh sin, a' ta na Protestanaich do gach seorsa ag creidfin, gan sgrioptuir acasan airson sin?

F. 'Se 'm ponc sin, ciod na Leabhsreacha tha sinne ceangailte ghabhail mar sgrioptuir naomh, agus diadhaidh; am ponc ata ro fheimail do Phrotestanaich fios agus eolas bhith acasan air; giodheadh ata ponc so air aidmhaladh do dheanta agus anachomasach do na sgrioptuir deth fein go brath theaghasgadh; air an reasun so fein b'eigin do na Eaglaifan athleasaichte, no Phrotestanach na Leabhsreacha sgrioptuir a ghabhail mar fhocal glan Dea; o ghrunt lom beuloideas Eaglais na Roimh. Agus cho 'n urradh reasun air bith eile bhith aca, na Leabhsreacha naomh sin chreidfin mar fhocal fliorughlan Dea: ach do bhri gu 'n do chreid an Eaglais Chaitholach iad mar fhocal Dea anns gach linn o h am Chriosd; car cuig ceud blianadh deug agus cuig thar fichadh mu 'n robh Protestanach air bith riamh air an t' foaghla.

C. Cia mead, no coillion soisgeil a bha sgriobhta an toisach?

F. Bha ceithair soisgeil deug no tuille.

C. Cia mead soisgeil dhiubh sin a bha air an gabhall asteach san Eaglais mar fhior fhocal glan Dea?

F. Ceithair amhain, eadhon Soisgeul N. Mhattha, Soisgeul N. Mharcuis, Soisgeul N. Lucais, agus Soisgeul N. Eoin.

C. Co dh orduich na ceithair soisgeil sin bhith air an gabhail mar fhior fhocal glan Dea; agus na deich soisgeil eile dhiulteadh mar ghniomh falsidh?

F. Dh orduich an Naonigh Eaglais Chaitholach air nach toir geatean Ifrionn go brath buaidh.

C. Cia mar le sin is aithne dhuinne aig an la diugh, gur iad na ceithair soisgeil sin an hain fior fhocal Dea agus nach iad an deich eile?

F. 'S aithne dhuinne sin amhain, tre beuloideas bith bhuan agus udharas dothuitimach an Eaglais Chaitholaich.

C. Am bheil sgrioptuir no h udharas air bith aige na Protestanaich aig an la diugh, ag innseadh dhoibh, gur iad na ceithair soisgeil sin fior fhocal Dea, agus gu'm bheil an deich eile sgriobhta go luathe riusa, mealltach agus falsidh?

F. Cho'n bheil udharas air bith aca; ach beuloideas bith bhuan, agus udharas an Eaglais Chaitholaich a dfhag iad.

C. Nach bu choir do Phrotestanaich a reir an creidein, cul chuir ris na ceithair soisgeil sin, mar ata fiad ag cuir cul ri beuloideas bith bhuan agus udharas an Eaglais Chaitholaich, a dh innis gu b' iad an ceithair so fior fhocal Dea; agus nach b' iad an deich eile focal Dea?

F. Bu choir, ag seafamh dhoibh re creideamh fein: oir deir na Protestanaich, nach feudar aon ni chreidsin, nach bheil sgriobhta go foilleir anns an sgrioptuir; nois air d' an na Protestanaich, mar ata fiad ag deanaimh, beuloideas agus udharas an Eaglais Chaitholaich dhiulteadh, ni 'm bheil fios aca co acca tha focal Dea aca no nach bheil. Oir ann

mead agus ata fios aca, cho 'n aithne dhoibh, nach iad na deich soisgeil sin, a dhiult an Eaglais Chaitheolach mar shoisgeil mhealltach agus falsidh ; fior fhocal agus soisgeil an Tigharna Iosa Criosd ; agus an lorg sin, ma 's iad na deich soisgeil sin fior fhocal Dea : cho 'n bheil focal Dea idir aige na Protestanaich, do bhri nach bheil na soisgeil sin idir aca ; agus ma tha fiad ag creidfin, gur iad an cheithair ata aca fior fhocal Dea, agus nach aon air bith eile, carson ata fiad 'g an creidfin ? cho 'n bheil sgrioptuir aca 'g innseadh, gur fior shoisgeil Chriosd an cheithair sin ; agus gu 'm bheil chuid eile mealltach : na ma their iad gu bheil iad 'g an chreidfin fior ; do bhri gu 'n chreid agus gu 'n sheall an Eaglais orra mar fhior fhocal Dea o am Chriosd gus an diugh, agus le sin r' an creidfin ; ach cuimhnichadh n. Protestanaich gu 'n robh agus gu 'm bheil an Eaglais sin a reir an creideimh agus an teagaistg fein do ghna tuitimach agus mearachdach ; agus le sin dfheudadh i soisgeil mhearachdach thoirt seachadh airson fior shoisgeil ; agus air an abhar sin cho 'n bheil fios aige Protestanaich co acca tha soisgeil cheart no bhreugach aca gus an la diugh a reir an creideimh fein : oir cho 'n bheil soisgeul air bith aca, ach amhain na ceithair soisgeil sin fhuair iad o 'n Eaglais Chaitheolach, a 'ta mearachdach a reir an creideimh fein, agus air d' ife bhith mearachdach, feudidh na soisgeil a fhuair iad uaire blith fos mearachdach.

C. Ciod bu choir tharruing o'n deanadas Phrotstanach so ?

F. Gu 'm bu choir do 'n t' fluagh Phrotstanach smuaintuchadh go maith air so ; cia leam leat ata 'n luchd teagaistgsa, ag buintin riu ; aon uair ata fiad ag innseadh dhoibh ; nach feud iad ni sam bith chreidfin, ach an ni a 'ta go soilleir air a chumail anns an fho-

cal sgriobhta : agus aris, anns an am cheudhna tha fiad ag innseadh ; gur eigin am focal sgriobhta fein bhith air a ghabhail air bun lom beuloideais Eaglais na Roimh. Am bheil ni sam bith, is neosheasfmhach re cheile na fo ? na na sgrioptuira, o bheil gach creideamh ag teachd, mar deir iad ; ghabhail air beuloideas lom an Eaglais Chaitholaich ; agus iad anns an am cheudhna cuir cul re ioma ponc eile creideimh a theagaisg an Eaglais Chaitholach, agus a 'ta seasamh air an steigh no bunachar ceudhna, air am bheil cinnteachd an sgrioptuir ag seasamh, ni 'fe beuloideas bith bhuan an Eaglais Chaitholaich.

C. Am bheil ponc air bith eile agad a 'ta na Protestanaich ag creidfin agus ag aidmhaladh, gan sgrioptuir soilleir acasan airson nam puinc sin chreidsin ?

F. Tha sin ann : agus le sin ata na Protestanaich do ghna 'g areadh 'n ann aghai fein. Mar a 'ta Creidh nan Apstail air na labhair mi cheana ; an Focal 'Trionaid ; Foircheimnuchadh no Teachd am Mhic o 'n Athair ; agus an Spiorad Naomh araon o 'n Athair agus am Mhac ; an focal Cobhrioghachd am Mhic ris an Athair, a 's eigin do na Protestanaich a chreidiin gan sgrioptuir ; no radh marris nan Arianaich nach Dia Criofd Mac an Dea bleo ; agus tean choimheadh Dhiadomhnuich ann aite la na Saboid ; air nach bheil aithne sam bith aca, an la sin choimheadh go saor, ach amhain beuloideas no beul theagaisg an Eaglais Chaitholaich : osbar air ioma ponc eile gan sgrioptuir acasan airson nam puinc sin.

C. An do sheasaimh na ceud Chreidmhaich agus sean Athreacha na Eaglais ri beuloideas an Apstalach marata na Caitholaich an diugh ag deanamh ?

F. Sheasaimh iad go deimhin riu, amhuil mar ri focal sgriobhta Dhea ; agus dh aithn' iad gach sliochd 'n an deidh seasamh riu mar an ceudhna, mar atá e lan soilleir o 'n sgriobhuina fein.

C. Creud bu chreideainh anns an cheud linn thaobh beuloideas, no teagaisg beoil nan Apstail?

F. Ciod bu chreideamh do na ceud Chreidmhaich thoabh am phonec so, ata N. Pol ag innseadh duinn' anns na braithra so ris na cend Chriosduidhean,—
 ‘ Uime sin a bhraithre scaibh go daingean, agus
 ‘ cumibh go tean na beuloideasfan do theagaifgeadh
 ‘ dhuibh co acca is ann le focal no le ’r litir ne.’
 2 Theessal. ii. 15. Tha thu faicin ordnugh an teagaifgeadh bheoil chreidsin, go maith ris an teagaisg air a sgriobhadh.

C. Na chreid an dara linn beuloideas Apstalach?

F. Chreid iad, oir deir N. Ireneus aon do h Athreacha na linn so,—‘ Ge nach fhagadh na h
 ‘ Athreacha sgrioptuir air bith dhuinne, nach bu
 ‘ choir dhuinn’ orduichean nan beuloideasfan a lean-
 ‘ tin.’ L. 3. c. 4.

C. Na chreid an treas linn am ponc so, inar ata na Caitholaich ag deanamh an diugha?

F. Chreid iad : oir deirse Tertullian anns an linn so fein.—‘ An ni sin ata mi creidsin fhuair mi sin
 ‘ o ’n Eaglais ata lathair ; agus fhuair an Eaglais
 ‘ ata lath air e, o h Eaglais na ceud linn agus Eag-
 ‘ lais na ceud linn o na h Apstail agus fhuair na h
 ‘ Apstail o Chriosd e.’ L. de præscript. c. xxi. 37.

San linn cheudhna so deirse N. Ciprian—‘ Bithadh
 ‘ fios agaibh, gu bheil sinn air ar n erduchadh ann
 ‘ ofraladh suas Calis no Cupan ; beuloideasfan ar
 ‘ Tigharna ne choimheadh (is e sin tre measgadh
 ‘ uilge marris an fhion anns an Iobairt naonih.) San
 linn ceudhna tha Origenes ag radh,—‘ Ann tuigfin
 ‘ an sgrioptuir dhuinne, cho ’n feud sinn an ceud
 ‘ beuloideas Eaglaisdha fhangail.’ Tract. xxvii. c.
 xxiii. S. Matth.

C. Am b'i so fos creideamh an cheathro linn thaobh beuloideas Apstalach?

F. B'i go deimhin, oir deir N. Athanasius anns an linn so—‘ Dhearrbh finn an teagasg bhith air a toirt ‘ dhuinn’ o laimh gu laimh le h Athreacha chum ‘ nam Mac.’ L. i. Decret. Concil. Nicen.

San linn cheudhna deirse N. Crisostom,—‘ Tha e ‘ leoir shoilleir nach d’ thug na Apstail seachadh gaclí ‘ uile nithe ann sgriobhadh ; ach thug iad seachadh ‘ ioma nithe gan sgriobhadh ; agus ata nan nithe ‘ sin ceart go fiuntach agus toilteanach air creidais ; ‘ agus ata nan nithe eile do sgriobh iad.’ 2 Thessl. ii.

San linn cheudhna deirse N. Epiphanius,—‘ Is ‘ eigin dhuinne feim dheanamh do bheuloideaasa ; ‘ oir cho ’n bheil gach ni feimail anns an sgrioptuir ‘ naomh.’ L. de Haeres.

C. Ciod an chreideamh bh’ aca san chuigo linn thaobh beuloideas Apstalach?

F. Bha cheart chreideamh, bh’ aca anns gach linn roimh sin ; agus uime sin deirse N. Augustin san linn so—‘ An gnathach sin, ata aig’ ar Mathair an ‘ Eaglais ag baisdeadh nan leanabhan cho ’n feudar ‘ taire no dimeas dheanamh air, ann modh air bith ; ‘ ni moa bu choir chreidsin, mar bithadh e na beu- ‘ loideas Apstalach.’ L. x. de Genesi ad literam.

C. xx. 3.

Shocruich fos an dara Comhairle choitchion Nicen—‘ Ge b’ e air bith neach ghabhas an danadas ‘ sinuaintuchadh air achd air bith eile, no theagaifgas ‘ air deidh nos, no gnathach nan droch Eireacaich ‘ aingidh, chum beuloideas Eaglaisda bhriseadh, ‘ bithadh an neach sin anathema no malluichte.’ Gníomh vii. p. 686. Anno Dom. 781. Tha thu nois ag faicin uaidhe so uile, cia daingeann laidir theasaimh Athreacha naomh nan ceud linnin ri beul-

loideas Apstalach ; agus cionnas is aon an creideamh, agus ar creideamh fa an diugh, mar gheall Criosd gu bithadh a h Eaglais mar aon ann creideamh agus ann aon dochas gu deireadh an t' saoghail ; agus le sin is diamhaoin do Eireacaich cogadh dheanamh 'na aghai fa ; oir go brath cho toir iad buaidh uirre.

C. Ach nach bheil na Protestanaich ag radh, gu bheil na sgrioptuira leoир shoilleir uile, agus furasda r'an tuigsin leis gach aon neach ; ionas agus nach bheil feim air bith air beuloideas an Eaglais ?

F. Tha siad ag radh sin fein ; ach ata sgrioptuir ag radh an atharrachadh agus ag innseadh gu 'm bheil e ar aon doilleir agus doilich re thuigfin ann iomad aite dheth.—‘ Sgriobh fos ar Braithair gradh- ‘ ach Pol, a reir a ghliocais a thugadh dha, d'ar ionn- ‘ fuidh ; amhuil fos ann a litreacha uile, ag labhairt ‘ annta mu na nithe so, anns am bheil cuid do nithe ‘ dothuigfin, ata an droing no dream a 'ta neo- ‘ fhoghluimte agus neosheasmhach 'g am fiaradh ‘ mar na sgrioptuira eile, fos chum an sgrios no ‘ damnadh fein.’ 2 N. Peadar iii. 15, 16. Gu bheil cuid nithe go airid ann litreacha N. Phoil cruaidh agus dothuigfinach annta fein ; cho 'n ur- radh Protestanach air bith aitheadh, gan bhreug chumte fholluisach thoirt do na sgrioptuir so, tha 'g innseadh gu bheil an droing neofhoghlumte, a- gus neosheasmhach ; an ni se mead mhior an t' fluaigh, ag fiaradh an sgrioptuir agus cuir seagh fiar dochair- ach, cho 'n e mhain air litreacha N. Phoil ; ach fos air a chuid eile do na sgrioptuir naomh ; agus sin ann nithe feimail chum flainte : no cho bhithadh e fior re radh, gu bheil iad ag fiaradh an sgrioptuir chum an damnadh agus an sgrioffa fein. Ann so uime sin tha thu faicsin am focal sgriobhta ag toirt annaghairadh do cheud bun no steigh na creideamh

Phroteinnaich ; eadhon mar deir iad gu bheil na sgrioptuira sothuigfinach anns gach pone ata feimail chum flainte ; agus le fin gu 'm feud an fluagh cum-manta uile co acca 'ta iad foghluimte no neofhogh-luimte na sgrioptuira mhinuchadh agus an leabhadh mar is aill leo go dan agus misnachail.

C. Ach na deir fos na Protestanaich gu bheil an ceart dlighe leabhaidh agus minuchaidh an sgrioptuir aige gach duine agus bean uaigneach ain measg nan neochleiraich ; ionas agus nach bheil udharas air bith is urradh an comas fo thoirt uatha ?

F. Tha siad ag radh fin, ach ata sgrioptuir fein ag radh 'n ann aghaisa — ‘ Air dhuisibh f hios fo bhith ‘ agaibh ; air tus nach bheil faidheadoireachd air ‘ bith do'nsgrioptuir do eidermhinuchadh uaigneach ‘ no h o thogradh dhaoine fein. Oir cho d' thainic ‘ am faidheadoireachd reir toil duine o shean : ach ‘ labhair daoine naomha Dhea mar sheoladh iad leis ‘ an Spiorad Naomh.’ 2 Peadar i. 20, 21. Tha thu faicin uaidhe fo nach bheil minuchadh na breith uaigneach an sgrioptuir dligheach ; mar bith neach air a sheoladh chum fin dheanamh leis an Spiorad Naomh.

C. Ach ata na Protestanaich ag radh gu bheil iad-san uile air an seoladh leis an spiorad, agus le fin nan luchd ro iomchuidh chum an sgrioptuir eidermhinuchadh ?

F. Deir iad fin fein, ach is mor m' eagal nach ann le spiorad Dea tha siad air an seoladh, ach le spiorad nam mearachd ; mar ata e lan shoilleir o'n toradh a'ta teachd o sheoladh sa ; oir an spiorad ata 'g an seoladh se, ni bheil ann ach spiorad leam leat ; is e fin re radh, an spiorad fin ata seoladh an neach so, an sgrioptuir mhinuchadh agus a chreidsin air aon doigh ; tha se teagastgadh do na Phroteinnaich fo

eile, an ceart ponc sin a mhinuchadh agus a chreid-sin air doigh eile; agus le sin cia lion ceann coilion creideamh am measg nam Protestanaich: nois is cinnteach an ni, nach e spiorad na fuinn ata 'g an feoladh air an doigh so. Ach gan amharas ata na Protestanaich uile gabhail orra fein tuillead eolas bhith aca anns an sgrioptuir, na gabh deisciobail Chriosd orra fein; oir cho do thug iad an sgrioptuir gus na mhinuich Criosd dhoibh e.—‘ Agus air dha tois-‘ feach o Mhaois, agus o na Faidhean uile; dh ei-‘ dermhinuich e dhoibh anns na sgrioptuira uile na-‘ nithe ma thiomchioll fein. Ann sin do fhosgail e-‘ an tuigse, chum gu 'n tuigeadh iad an sgrioptuir.’

Luc. xxiv. 27. 45.

C. Am bheil sgrioptuir air bith eile agad ann aghai minuchadh uaigneach an sgrioptuir; se sin re radh, fheuchain nach bheil e furasda re thuigsin eadhon dhaoine naomh fein; gan chuideachd fhaigh-ail chum a thuigsin?

F. Tha 'n sgrioptuir so,—‘ Agus dh eirich e; agus dh imich se: agus feuch duine araid Cailtean-ach o Etiopia, aig' an robh mor udharas fuidh Chandace bain rioghain na h Etiopia; aig' an robh maitsdaireachd a h ionmhais uile, agus bha air teachd gu Ierusalem chum aoradh dheanamh, bha e pilleadh air ais, agus na shuidhe na charbad, agus bha e leabhadh an Fhaidh Isaias. Agus ann sin dubhaint an spiorad re Philip, imich am fogus, agus druidh ris a charbad so. Agus ruidh Philip d' a ionnsuidh, agus chuala se e a leabhadh am Faidh Isaias; agus dubhaint se ris: Am bheil thu tuigsin nan nithe ata thu leabhadh? Agus dubh-aint eisan: cionnas is urradh mi, mar scol neach eigin mi?’ Gniomh 8. 27. gus 32. Mar b' urradh an Cailteanach so; ti bha na dhuithe naomh agus

na fhear ionnsach diochaillach, an sgrioptuir a thuigfin gan sliuradair; cho 'n urradh e bhith ni 's lugha na andanadas uabhasach anns gach duine agus bean uaigneach am measg Phrotestanaich a thionndadh amach nan luchd eidernhinuchaidh an sgrioptuir.

C. Creud e aon riaghait amhain nan Protestanach a reir an creideimh fein chum puinc confboideach chriochnachadh?

F. Tha focal Dea 'mhain mar ata e air a cuir fios anns an t'sean Tiomnad agus an Tiomna nuadh go foilleir.

C. Am bheil an riaghait sin iomchuidh chum crioch chuir air puinc chonsboideach ann creideamh?

F. Cho 'n bheil e, ann achd no'n doigh air bith iomchuidh; cho do chriochnuich e riamh, agus ni mò chriochnichas e confboid air bith, gan bhreatheamh. Oir cionnas is urradh am focal lom, gan bhreatheamh idir, sin dheanamh; air do gach pairt seasamh re mhinuchadh fein do na sgrioptuir, cho d' thig, agus cho d' theidh crioch air an chonsboid go siorruidh? Ata cuis so mar gu bithadh dias dhaoine re confboid ma thiomchioll cuis eigin faoghlalta; agus gu 'n gabhadh gach aon dhiubh lon Í Leabhar an lagh, gan Bhreatheamh air bith eile, chum an chonsboid fa chriochnachadh: co neach nach deanadh fanoid air leithaid so dhaoine? co neach nach abradh nach criochnichadh iad, air an doigh sin, an confboid go bradh? Giodheadh is ann a reir an achd amaideach so, ata na Protestanaich g' an giulanadh fein ann minuchadh an sgrioptuir, agus ann puinc chonsboideach: cho gheil an dara h aon do 'n aon eile ann pone air bith: do bhri gu bheil gach aon dhiubh a reir bunachair an creideimh fein nam breatheamh ceart agus iomchuidh air an sgrioptuir.

APSTALACHD NA EAGLAIS.

C. CIOD ata thu tuigfin leis an Eaglais bhith Apstalach?

F. Tuigam, gu 'n do thoisaich an Eaglais leis na h Apstail; agus gu 'n robh i air a craobh-sgaoileadh leofan mar an ceudhna; agus gu bheil aice Foicheimnuchadh bith bhuan Bhuachaillean agus luchd teagaifg o na h Apstail gus an diugh mar bhithas aice fos gu deireadh an t' saoghail.

C. Ciod eile tha thu tuigfin trid Apstalachd na h Eaglais?

F. Tuigam gur i'n Eaglais a tha nois ann cochom-munn maille re Cathair na Roimh, fior agus aon Eaglais chinnteach Dhea: a dhearbas mi air an doigh so.

Si sin fior Eaglais Dhea amhain, aige an robh Foicheimnuchadh bith bhuan no luchd leaneamhuin ann an teagafg agus ann am Buachaillean laghail, o na h Apstail, gus an la diugh, agus aige am bith e fos o so suas gu crioch an t' saoghail. Ach si'n Eaglais ata nois ann cochom-munn re Cathair na Roimh, agus cho 'n aon eile, an Eaglais aige an robh agus aige 'm bheil Foicheimnuchadh bith bhuan Bhuachaillean laghail agus teagaifg o Chriosd, agus a na h Apstail fa gus an la diugh; agus an lorg sin aige 'm bith sin gu crioch, no deireadh an t' saoghail. Air an abhar sin is i'n Eaglais ata nois ann cochom-munn ri Cathair na Roimh, agus cho 'n aon eile, fior Eaglais Dhea.

C. Cia mead no coilion nithe tha feimail chum Apstalachd na h Eaglais?

F. Ceithair nithe; eadhon air tus; Foicheimnuchadh Eaglais, is e sin Cuideachd no Compantas

floigh, no cochommuinn, ag teachd anuas gan bhriseadh air bith o na cheud Chuideachd no cochommunn dhaoine, air a thogail agus air a dhaingnachadh leis na h Apstail. An dara h aite ; Foileaneamhuin creideimh agus teagaifg ag teachd anuas anns an aon ghrinnal ceudhna gan bhriseadh gan fhiareadhl o na h Apstail gus an la diugh. An treas aite ; Foicheimnuchadh orduigha naoimh ag teachd anuas o'n dream sin a bha air an orduchadh leis na h Apstail fein. An ceathro aite ; Foicheimnuchadh barantais no comais dlighe spioradailta, agus udharais shearmonachadh an fhocail agus mhinisdralachadh nam sacramaidean ; agus choilionadh gach pairt deth an offig bhuachaillieach a thug Criod d' a Apstail sa, chum gu 'n d' thugadh iadsan. an cumhachd ceudhna d' an luchd leaneamhuin ann dreachd, Minisdira, Sagarta na Eaglais go laghail air an gairmadh, agus air an cuir amach. Nois ata na ceithair gnean Fhoicheimnuchaidh so air an gealleadh do Eaglais Criod ; agus mairthidh iad inte do ghna.

C. Am bheil na ceithair nithe feimail so aige Eaglais air bith Phrotestanach ?

F. Cho 'n bheil go deimhin aon dhiubh acasan. Air tus, ata e lan foilleir nach urradh aon do 'n Urchreidmhaich no iadsan a thug urchreideamh asteach chum an t' saoghal o chionn ghairid, Foicheimnuchadh an coithionail, no cochommuinn sa chuir rompa o laethe nan Apstail ; do bhri gu 'm bheil e folluisach do 'n t' saoghal go ionlan ; gu 'n thoifaich iad leis an ni sin tha siad gairmadh Athleasachadh, agus gur cochommunn ur thogailte iad air a dhealbhadh trid an dol amach as Eaglais na Roimh ; nois far am bheil urchochommunn togailte no suidhaichte, agus atharrachadh creideimh ; ata

e foilleir nach urradh bhith ann sin a leithaid do Fhoicheimnuchadh bith bhuan no luchd leaneamh-uin, gan bhriseadh anns an aon chommunn agus anns an aon creideamh cheudhna. Ann aon fhocal, cho robh a leithaid do ni agus Protestanaich, Presbiterianaich, Lutheranaich, agus Calmhinaich san t' faoghal da cheud blianadh gu leath roimh an am fo. Uime sin cho 'n urradh iad Foicheimnuchadh bith bhuan o nan Apstail chuir rompasa. Agus le sin cho 'n urradh aon dhiubh uile coir dligheach bhith aca; dara cuid, air an sgrioptuir, no air pairt air bith do 'n oighreachd Apstalach; do bhri nach bheil iad ag teachd anuas o na h Apstail; agus an lorg sin cho 'n iad oighreacha dligheach nan Apstail; ach ur fiochd aige nach bheil cochomunn air bith ris na h Apstail. An dara aite: tha e fos lan shoilleir nach bheil Foicheimnuchadh no foileaneamhuin teagaifg aige nam Protestanaich o na h Apstail; oir ata e folluisach do 'n t' faoghal go ionlan, nach robh teagafg Phrotestanach air bith riamh air a cluintin san t' faoghal roimh blianadh ar Tigharna 1525. Uime sin cho n i 'n teagafg Phrotestanach, teagafg nan Apstail. An treas aite; cho 'n bheil e na's lugha foilleir, thaobh Foicheimnuchadh no foileaneamhuin Ordugha Naomh, nach urradh Protestanaich coir ghabhail orra; do bhri nach bheil Easbuigean agus Buachaillean acasan ag teachd anuas go direach tre Foicheimnuchadh o na h Apstail gus an la diugh; agus as eagmhais fo cho 'n urradh Ordugha Naomh bith aca uaidhe na Apstail: ionas agus nach fearr' a Chleir Lutheranach agus a Phresbiterianach ni's mo, na tuath chumhanta, no neochleiraich agus fo cho 'n e 'mhain ann breitheanas na h Eaglais Chaitholaich; ach eadhon ann am breitheanas nan Diadhlairan is fearre san Eaglais Phrotestanach Shasgunach:

agus cho 'n fhearr' an Eaglais Phrotstanach Shasgunach aon dad no chuid eile, ge gu bheil i gabhail uirre Easbuigean bith aice; thaobh gu 'n d' fhag i'n Eaglais sin o bheil i 'g radh gu 'n dhuair i a h ordugh. Oir cionnas bheiradh i h ordugh d' a clainne cheannaireach sa chum cogadh dheanamh 'na h aghai fein? Oir dhearbh an Eaglais Chaitholach thareis agus thareis nach bheil Naomh Ordugh aige an Eaglais Shasgunach ni's mo na 'ta aige aon do 'n tuath. An ceathro aite; tha e ro shoilleir, thaobh an ni sin is ro fheimail do Fhoicheimnuchadh Apstalach, nach bheil e idir aca; eadhon cuir amach, no barantas agus udharas, air a thoirt le Criod d'o h Apstail fa, agus ag teachd anuas ann a grinnal dobhriste no gan bhacadh air bith o na h Apstail gns an la diugh, chun am focal shearmonachadh agus na sacramaidean mhiniúdrachadh, &c. (eadhon ag faolsin gu robh Ordugha Naomh aca nam measg) chaill iad an barantas agus an cumhachd sin, anns an cheart uair anns na dhealaich iad iad fein o na Chorp mhór sin do Chriosduidhean a 'ta teachd anuas go direach ann an aon Chochomunn o na h Apstail, leis an d' fhag na Apstail amhain an cumhachd agus am barantas fa. Oir ciod an coir is urradh bith aige Protestanaich air barantas no cumhachd spioradalta air bith ag teachd anuas go direach o na h Apstail tre grinnal na h Eaglais; iadsan, aig an ceud teachd amach, a bhris air falbh o na ghrinnal sin, is e sin, o Chochomunn na ceart Eaglais sin fein, chun am bheil iad ag gabhail orra siadhuis thogail airson an barantas agus am Foicheimnuchadh fa, agus bha siad air an sagradh aiste le h Ardbhuachaillean fa, ni b 'e cor cinnteach ceud Apstail nam Protestanaich. Uime sin cho 'n i'n Eaglais Phrotstanach ann doigh air bith an Eaglais Apstalach, do bhri nach bheil

Foicheimnuchadh creideimh, teagaifg no Bhuachail-lean aice teachd anuas gan bhriseadh o na h Apstail, mar ata aige an Eaglais Chaitholach; uime sin aris cho 'n i 'n Eaglais Phrotestanach air achd sam bith Eaglais Chriosd do bhri gu bheil gach ni airidh dhioth uirre, tha deanamh suas Eaglais an Tigharna Iosa Criosd.

C. An toir thu dhamh areamh no h ainmeana nan Ardbhuachaillean no nan Ardeasbuigean san Eaglais ag foicheimnuchadh a cheile san Chathair Apstal-ach go direach o h am Chriosd ar Slanuighoir bean-nuichte ne gus an la diugh; agus fos cunntas air Comhairlean coitchion na Eaglais, air na Cinnach agus na Rioghachdan air an iompochadh ionnsuidh creideamh agus Eaglais an Tigharna Iosa Criosd; agus cunntas mar an ceudhna air na h Ard-Eireac-ach a thainic amach as an Eaglais agus a bha air an diteadh lea airson an Eireacachd fa?

F. Bheir mi sin dhuit go toileach; agus uime sin, thoir go maith fanear Foicheimnuchadh Ardbhuachaillean na h Eaglais.

C. Co bha nam Papan, no 'n Ardbhuachaillean anns an Eaglais nan suidheadh ann Cathair na Roimh san cheart linn anns an dhuair Criosd bas, is e sin, ann ceud linn na Criosdachd?

F. Iadsan a leanas fios ann so mar ann ordugh.

AN CEUD LINN.

<i>Ardbh<u>u</u>achaillean.</i>	<i>Comhairlean Coitchion.</i>
A. D.	
34. N. Peadar Apstal.	Comhairle coitchion nan Apstail aig Baille Ierufa-leim N. Peadar ag foir-shuidheadh thareis orra.
69. Linus.	
80. Cletus.	
93. Clemaint.	

Anns an cheud linn so, sna bhafaich Criosd air arfon sa, tha sinn ag faighail an t' Ardcheannas ann N. Peadar mar ata e leoир shoilleir o Ghniomhara nan Apstail, far am bheil sinn ag faicin N. Peadar ag focruchadh na cuis ann deidh confboid dhurachdach; co acca bu choir deasghnachachd nan Iudhaich chuir air na Geintilaich na nach bu choir; mathiomchiorr fin, dh eirich N. Peadar suas mar am Breatheamh deirionach, ag radh,—‘ Agus thareis moran deas-· boirachd (deirse an sgrioptuir) dh eirich Peadar · suas, agus a dubhaint se riufan: Fheara agus a · Bhraithre ata fios agaibh, gu 'n d'rinn Dia o chian · raoghin 'n ar measg gu 'n cluinnadh na Geinti- · laich o mo bheul sa focal an t' soisgeil, agus gu · creideadh iad; agus rinn an Dia d' an aithne an · criodhe fiadhuis dhoibh ag tabhairt an Spiorad · Naomh dhoibh, mar thug e fos dhuinne. Agus · cho d' rinn se eiderdhealachadh eidar sinne agus · iadsan ag glanadh an criodheachan le creideamh. · Carson uimse sin ata sibh anois ag cuir cathachadh · air Dea, le cuing chuir air muineal nan deisciobail · nach robh ar Athreacha, na sinne fein comasach · air a giulan?’ Gniomh. xv. 7. &c.

Lean N. Seumas 'n a bhinn, an ni shocruich N. Peadar, do bhri gu 'm b' eisan Easbuig an aite, ag radh,—‘ Chuir Simon Peadar ann ceill cionnas · dfhiosfraich Dia na Geintilaich,’ agus mar sin fios. Bha Chuidhachd uile nan toid, deirse N. Ierom, agus ionnsuidh binn Pheadair chuaidhaidh N. Seumas an t' Apstal; agus na Sagartan eile asteach dh aon ghuth. Epist. 89. ad Augustinum. B' e Peadar, deirse san aite cheudhna, Prionnsa agus Udar an orduigh. Gu 'n d' thug N. Peadar a Chat hair Easbuigeach as Antioch chum na Roimh ata e lan dearbhta: Air tus; do bhri nach do dfhan e do ghna-

aig Antioch; mar ata 'n Eaglais sin uile 'g aidimhadh: ni mo ghabh i riagh chuice fein an ceud Cathair Easbuigeach ann Comhairle coitchion air bith, mar ata e foilleir anns na Comhairlean sin fein. An dara aite; tha e dearbhta go foilleir o h orduichean na Comhairlean coitchion nam Papan, agus na h Athreacha uile; ag toirt do ghna an t' Ardcheannas do h Eaglais na Roimh; agus ata e fos dearbhta, agus Ian shoilleir do 'n t' saoghal uile gu robh N. Peadar na h Ardeasbuig anns an Roimh, car aon blianadh thar fíochadh ann deidh dha teachd o h Antioch chum na Roimh, far an deachaidh e cheus-eadh airson Chriosd. Faic tuilleadh air so ann pons Ardcheannais am Phapa.

C. An robh Cinnach na Rioghachdan air bith anns an cheud linn so air an iompochadh chusai na creideannib Chriosduidh?

F. Bha ioma tir agus duthich mar ata e lan thoilleir o Gniomharan agus Litreacha nan Apstail, air an iompochadh chum Eaglais Chriosd.

AN DARA LINN AG TOISACHD..

C. Creud nan Papan a bha fan linn so?

F. Iadsan a leanas.

Ardbhuachaillean.

A. D.

103. Anaclet.	158. Pius I.
112. Eimharistus.	165. Anicetus.
121. Alasdair.	173. Soter.
132. Sictus I.	179. Eleutherius.
142. Telesphor.	194. Mhiictor.
154. Higinus.	

C. An robh Comhairle air bith choitchion fan linn so?

F. Cho robh aon sam bith choitchion.

C. Creud na Cinnach agus na Rioghachda bha air an iompochadh san linn fo, air ball ann deidh nan Apstail?

F. Bha 'n Eaglais anns an linn fo craobh-sgaoilte thareis air na duchana agus tira sin d' an sgriobh N. Pol Litreacha; agus fos bha Fhraing, an Spaint, agus moran do Shasguin air an iompochadh chum na creideamh Chriosduidh anns an linn fo.

AN TREAS LINN AG TOISACHD.

C. Creud na Ardbhuachaillean no Papan a bha 'nn car na linn fo?

F. Iadfan a leanas.

Ardbhuachaillean.

A. D.

204. Sephirinus.	257. Steaphan.
221. Calicstus.	260. Sicstus II.
227. Urban I.	261. Dionisius I.
233. Pontian.	273. Felics I.
238. Antherus.	275. Eutichian.
239. Fabian.	284. Caius.
254. Cornelius.	296. Marcellinus.
255. Lucius.	

C. An robh Comhairle choitchion air bith san linn fo?

F. Cho robh aon air bith; co acca thathair sa tre mor gheur-leaneamuin air an Eaglais, no nach d' eirich Eireacaich ainmol air bith suas ann agħai na creideimh, cho 'n aithne dħuinne. Giodheadh ata Foicheimnuchadh bith bhuan do Phapa no h Ardbhuachaillean againe, ni's ro leo ir air son ar gnothachd fa.

C. Am bheil orduichean air bith Phapan agad anns an linn so ?

F. Tha ; shocruich am Papa Anaclet,—‘ Nach ‘ fheud Sagartan antra dh ofralas iad iobairt do ’n ‘ Tigharna, a deanamh nan aonar ; ach is eigin ‘ fiadhnuisa bhith aca marriu ; chum gu ’m bith ‘ iadsan dearbhte, gu ’n d’ ofrail iad iobairt iomlan ‘ do Dhia sna h ionada naomha. Amhuil sin dh ‘ orduich na Apstail agus ata ’n Eaglais Romanach ‘ ag creidsin.’ 1 Epist. de consecrat. d. 1. c. Episcop.

Agus ann a crioch na litir ceudhna deir am Papa so—‘ Ma dh eirichas ceisdean doilghe no cruidh, ‘ bithadh iad air an toirt ionnsuidh Cathair Apstailach na Roimh : oir mar sin dh orduich na h Apstail, trid aithn’ ar Tigharna ne.’ Anno Dom. 101. Shocruich am Papa Alasdair—‘ Gu ’m bithadh ‘ amhain aran, agus fion coimeasgte le uisge, air ‘ ofraladh ann iobairt na h Aifroinn.’ Epist. Orthod. de consecrat. d. 2. c. in Sacrament.

Dh orduich am Papa Sictus—‘ Nach bithadh na Diamhira beannuichte (an Eucharisfd naomh) agus ‘ na Saothaich naomh air am buintin riu ; ach amhain leis nam Minisfdaira naomh. Agus air toisachd do ’n t’ Sagart air an Aifroinn, ag radh ; gu feinadh am Pobal is Naomh, is Naomh, is Naomh an Tigharna, &c.’ Ann a Litir chum Creidmhaich Chriosd uile. Anno Dom. 129.

Dh orduich am Papa Telephor sia seachduin an Charguis bhith air an trosgadh. Epist. Decret. Anno Dom. 139.

Dh orduich, am Papa Pius ann a Litir ionnsuidh nan Feudaitaich, peanas d’ an neach sin ; nandorteadh cuid air bith do fhola ar Tigharna, trid a dhear-madh fa. q. 1. c. Qui compulsus. Anno Dom. 147.

Tha Papa Anicetus ag innseadh dhuinne gu 'n robh Seumas air orduchadh na Easbuig Ierusaleim le N. Peadar, Seumas agus Eoin, ann a Litir orduchail chum Easbuig na Fraing. Anacletus Epist. 2. dict. 25. c. Prohibet Fratres.

Dh orduich am Papa Soter—‘ Nach abradh duine ‘ air bith an Aifroinn ann deidh dha biadh itheadh ‘ no deoch oladh.’ De consec. dist. c. 1. Ut illud.

Dh orduich am Papa Sephirinus anns an linn so —‘ Gu bithadh na cuisa b' airde san Eaglais air an ‘ suidhachadh le Cathair Apstalach na Roimh. Do ‘ bhri, mar sin dh orduich na h Apstail agus am ‘ Foicheimnuichoira fa.’ Ann a Litir chum Easbuigean na Sicili. 217.

Nois bu Phapan na Roimh an dream so uile; ach is cinnteach mi nach bu Phrotestanaich fhior bha 'nnata. O cia bronach sdaid nan Protestanaich ata dealaichte araon ann a creideamh agus teagaisg o Eaglais nan ceud linnin so do na Chriosdachd! Giodheadh b' i Eaglais nan ceud linnin so fior Eaglais ghradhach Chriosd a reir an aidmhaladh fein.

C. Creud na Cinnach agus Rioghachda a bha air an iompachadh chum na creideamh Chaitholach san linn so?

F. Bha na Dacianaich na Getaich, na Bessitaich, na Scithianaich, na Morinaich, na h Armenianaich, na Hunnaich, na h Indianaich, na Ethiopianaich, &c. air an iompochadh uile chum na creideamh Chaitholach.

AN CEATHRO LINN AG TOISACHD.

C. Creud na Papan a bha san linn so?

F. Iadsan a leanas.

*Ardbhuachaillean.**Comhairleann Coitchion.*

A. D.

404. Marcellus.
 309. Eusebius.
 312. Melchiades.
 314. Silmhester.
 336. Malchus.
 337. Iulius.
 352. Liberius.
 358. Felics II.
 367. Damascus.
 385. Siricius.
 398. Anastasius.

An ceud Comhairle Nicen (Athreacha 328) air a dearbhadh le Papa Silmhester ann a blianadh ar Tigharna ne 325. ann aghai Arius an t' Eireacach mor a dh aitha Criodh bhith na Dhiamar an t' Athair. Udhara Socrates, Photius, agus Baronius.

An ceud Comhairle Constantinoplach (Athreacha 150) am Papa Damascus ag foirshuidheadh thareis orra ; ann a blianadh ar Tigharna ne 384. ann aghai Macedonius an t' Eireacach. Faic na h Udhara ceudhna air so.

C. Ciod shocruich Comhairle Nicen anns an linn so, ann aghai Arius an t' Eireacach ?

F. Shocruich an Chomhairle fo'n aghai Arius eadhon,— 1. Gu bheil Mac Dea cobhriogach no dh aon bhriogh ris an Athair agus na Dhia fior.

2. ‘ Gur eisan a ’ta cumail Cathair na Roimh ‘ Ardcheann nan Ardathreachan uile, ag faicin ‘ dhuiinne gur eisan an ceud neach, mar Pheadar, ‘ da d’ thugadh cumhachd Eaglaifda thar gach uile ‘ Phrionnsa criofduidh agus an fluagh sa uile. ‘ Agus ge b’ e air bith neach a bheir annaghairadh ‘ do so, a ’ta se air chuir as an Eaglais leis an ’t ‘ feanaid.’ Can. 39. Arab.

3. ‘ Gu bheil an duine tre Baifde air a shaoradh o ‘ dhaorse agus truailughadh am pheaccaidh.’ L. 3. Decret.

4. ‘ Gu bheil Uan Dea a ’ta toirt air falbh peac-
 ‘ caidh an ’t saoghailean fuidhaichte air Bord naomh
 ‘ na h Altair, chum bhith air iobradh go neofhui-
 ‘ leach leis an t’ Sagart ; agus gu bheil sinn ag
 ‘ creidsin, ag glacadh dhuinn’ a Chorp agus a Fhuil
 ‘ phriosoilse ; gur cothara na nithe sin air arn
 ‘ Aiseirighe fa.’ L. 2. Decret. de divina mensa. .

Dh orduich an Chomhairle so mar an ceudhna—
 ‘ Air da Easbuig bas fhaighail, gu ’n d’ thugadh
 ‘ rabhadh bhais fa do gach uil’ Eaglais agus Manachd
 ‘ anns an Sgireachd muncuairt. Agus nach buchoir
 ‘ do Dheacoine aige nach bheil cumhachd iobairt
 ‘ ofraladh, Corp agus Fuil Chriosd thoirt do na
 ‘ Sagartan aige am bheil a leithaid a chumhachd
 ‘ agus iobairt ofraladh.’ Can. 14.

Shocruich ceud Comhairle Constantinoplach ann
 aghai Macedonius an t’ Eireacach a dh aitha an
 Spiorad Naomh bhith na Dhia. Agus shocruich
 i fos gur e Easbuig Constantinoplach a ’s airde ’ta
 ann ann deidh Easbuig na Roimh.

C. Creud na Cinnach no Rioghachda bha air an
 iompochadh chum na creideamh anns an linn so ?

F. Bha na h Albanaich le N. Palladius, agus
 na Francaich le N. Remigius agus Mhedáistus,
 agus ioma Tira eile air ann iompochadh chum na
 creideamh Chaitholach anns an linn so.

AN CUIGO LINN AG TOISACHD.

C. Creud na Papan a bha san linn so ag riagh-
 luchadh na Eaglais ?

F. Iadsan a leanas.

Ardbhuachaillean.

A. D.

402. Innocent I.
 417. Sosimus.
 419. Bonifas I.
 424. Celestiu I.
 432. Sictus III.
 440. Leo an t'ainmol.
 461. Hilarius.
 468. Simplicius.
 483. Felics III.
 492. Gelasius I.
 497. Anastasius II.
 499. Simmachus.

Comhairlean Coitchion.

Ceud Comhairle Ephesianach, (Athreacha 200) am Papa Celestin ag foirshuidheadh thareis orra, blianadh ar Tigharna ne 431. Ann aghai Nestorius an t' Eireacach a rinn da Phearsa ann Criosd. Faic na udhara Nicephorus agus Baronius air so.

Comhairle Chalcedoin (Athreacha 600) am Papa Leo a' foirshuidheadh thareis orra ann blianadh ar Tigharna ne 451. Ann aghaidh Eutiches an t' Eireacach. Faic air so na h udhara Leo, Epist. 59. agus Baronius.

C. Ciod shocruich na Comhairlean so fan linn so ?

F. Shocruich ceud Comhairle h Ephesianach ann aghai Nestorius an t' Eireacach an ti dh aitha an Oigh bheannuichte bhith na Mathair Dea. Shocruich an Chomhairle so gu 'm b'i n' Oigh bheannuichte Mathair Dea. c. 1, 2, 3, 4. *

Shocruich i mar an ceudhna gu 'm b'e N. Peadar an t' Apstal Ceann agus Prionnsa nan Apstail eile : agus gu 'n robh cumhachd fuasgalaidh agus ceangalaidh peaccaidh air a thoirt le 'r Tigharna ne do N. Pheadar (an ti 'ta 'n a Fhoicheimnuichoira fa) beo agus ag toirt breitheanas gus an diugh agus do ghna. Gniomhara. 3.

Shocruich Comhairle Chalcedoin, ann aghaidh Eutiches agus Dioscorus an da Eireacach a dheimh-

nuich nach robh da nadur ann Criod ; agus a chum ris gu 'n robh an nadur daonna air a chaochladh chum an Diadhachd. Ann an treas Gniomh na Comhairle so, tha 'm Papa Leo gairmte Ardeasbuig Coitchion, agus Ardathair na sean Roimh : agus ata binn air a labhairt a mach ann aghai Dioscorus, ann ainmeana Leo agus N. Peadair dh aidmhaladh gu 'm b' e Leo Foicheimnuchoir N. Peadair.

C. Creud na Cinnach agus na Rioghachda bha air ann iompochadh anns an linn so chum na creideamh ?

F. Bha Erin le N. Patric, Persia agus Bamharia, agus ioma duchana eile air an iompochadh chum na creideamh anns an linn so.

AN SIAO LINN AG TOISACHD.

C. Creud nam Papan a bha san linn so ?

F. Iadsan a leanas.

Ardbhuachailean.

A. D.

- 514. Hormisda.
- 524. Eoin I.
- 525. Felics IV.
- 530. Bonifas II.
- 532. Eoin II.
- 535. Agapetus.
- 537. Silmherius.
- 540. Mhigilius.
- 556. Pelagius I.
- 560. Eoin III.
- 573. Benedic I.
- 578. Pelagius.
- 590. Gregor an t' ainnmol.

Comhairlean Coitchion.

An dara Comhairle Constantinoplach, am Papa Mhigilius ag foir-fluidheadh (Athreacha 165. ann blianadh ar Tigharna ne 553.) Ann aghaidh Anthimius agus Theodor an da Eireacach. Faic na h-udhara Sonaras, Niciphorus, agus Baroniuss air an ni so.

C. Ciod shocruich an dara Comhairle so ?

F. Shocruich an dara Comhairle so,—‘ Gur e
‘ ar Tigharna Iosa Criosd ceusda san Fheoil, fior
‘ Thigharna na gloir, agus aon do ’n Trionaid bhean-
‘ nuichte.’—Can. 10. Ann aghai Peadair Ardeasbuig
Chonstantinopla, ti chum ris, agus a chreid gu
’n robh an Trionaid uile ceusda air ar son fa.—
Gniomh. 1.

Shocruich i fos,—‘ Nach bheil ach aon nadur
‘ amhain anns na tri Pearsana uile, Can. 1. Da
‘ Bhreith ann Criosd ; agus aon pearsa bhith amh-
‘ ain ann Criosd ; ge gu ’m bheil da nadur eidir-
‘ dhealaichte aige.’ Ann aghaidh Anthimius agus
Theodoir. Can. 4, 5.

Shocruich i mar an ceudhn’ ann aghai Theodoir.
Nach robh Criosd buailteach le fulangas inntinn a-
agus ainmhiann na feoila, Can. 13.

C. An d’ orduich aon air bith do na Papan,
ni air bith anns an linn so ?

F. San linn so dh orduich an ceud Papa Eoin,—
‘ Nach coir an Aifroinn ag radh, ach ann ionada
‘ coisfreaghte do Tigharna ; n’ as lugha na dh iarras
‘ mor fheim an t’ atharrachd.’ Ann a litir chun
Easbuigean nan ionada fa leath, ag toirt an reasun
so airson sin ; do bhri gu bheil e sgriobhta,—‘ Thoir
‘ an aire nach ofrail thu t’ Iobairt loisgte anns gach
‘ uile ionad, ach san ionad a raoghsnuich an Tigharna
‘ do Dhia se.’ Deut. c. 12. Ann blianadh ar Tigh-
arna 525.

C. Creud na Cinnach agus na Rioghachda bha
air an iompochadh chum no creideamh Chaitholach
anns an linn so ?

F. Anns an linn so chuir am Papa Gregor an t’
ainmol N. Augustin am Manach gu Sasgun, tre ’n
robh na Sasgunaich air an toirt asteach chum na

creideamh Chaitholach. Bha fos na Pichaich tua-thaich, na Gothaich agus na Burgundianaich air am iompochadh chum na creideamh.

AN SEACHDO LINN AG TOISACHD.

C. Creud na Papan a bha fan linn so ?

F. Iadsan a leanas.

Ardbhuaibhaillean.

A. D.

605. Sabinian.	684. Benedict II.
606. Bonifas III.	685. Eoin V.
615. Deusdedit.	686. Conon.
618. Bonifas IV.	688. Sergius.
626. Honorius.	
639. Semherinus.	
640. Eoin IV.	
642. Theodor I.	
649. Martuin I.	
654. Eugenius.	
655. Mhitalian.	
669. Adeodatus.	
676. Domnus I.	
678. Agatho.	
683. Leo II.	

Comhairlean Coitchion.

An treas Comhairle Constantinoplach (Athreacha 289) am Papa Agatho foirshuidheadh thareis orra, ann blianaadh ar Tigharna ne 680, ann aghai na Monotholitach. Faic na h udhara Cedrenus, Baronius, air so.

C. Caite an robh a' Chomhairle so air a cumail ?

F. Bha 'n treas Comhairle Constantinoplach air a cumail ann Trullo; far an robh Sergius, Pol, Peadar, Cirus, agus Theodor, air an diteadh, a theagaifg go h aingidh aon toil agus obair bhith ann Criosd.

C. Ciod shocruich a Chomhairle so ?

F. Shocruich i fuidh Anathema,— ‘ Gu 'm bith-adh gach uile nithe air an cumail a bha air an socruichadh, anns na ceud sia Comhairlean Coitchion, ‘ maille ris na 85 Canoin ris an gaorthar Canoin

‘ no riaghailta nan Apstail, agus Comhairlean airid
 ‘ eile annsin ainmuigthe.’ Can. 1, 2.

Shocruich i mar an ceudhna nach feud Sagart, no Deacon, no Foidheacon air bith ann deidh dhoibh Ordugh Naoimh glacadh, posadh, c. 6. agus so do reir Canoin no riaghailta nan Apstail (Can. 27) far an d’ orduich iad nach posadh aon neach, ach Leabhadairan agus Cantoiran ann deidh an t’ Ordugh Naomh ghlacadh.

Shocruich i fos,—‘ Gu ’m bu coir uisge bhith air
 ‘ a coimeasgadh marris an fhion ann Iobairt neo-
 ‘ fhuilach nah Aifroinn areir N. Seumais Braithair ar
 ‘ Tigharna; agus Easbuig Ierusalem, ’n a Iobairt dhia-
 ‘ mhirach air thoirt dhuinne (deir iad) ann sgriobh-
 ‘ adh.’ Deconsecrat. dist. 1. verbo Jacobi, c. 32. Ann
 aghai Eireacachda nan Hidroparastach, a choisreag
 amhain ann uisge; agus na h Armenianaich a chois-
 reag amhain ann Fion.

Dh orduich i,—‘ Gu ’m bu choir dhuinn’ aoradhl
 ‘ iochdranach thoirt do na chrois, agus bhac i
 ‘ chrois dheanamh air cabhaifair a thaobh sga ur-
 ‘ raim.’ Can. 73.

Dh orduich i mar an ceudhna,—‘ Gu ’m bu choir
 ‘ dhoibhsan a’ fhuair cumhachd o Dia fhuasgaladh
 ‘ agus cheangaleadh, an aire thoirt go maith, agus
 ‘ nadur am pheaccaidh mheaseadh, agus suidhachadh
 ‘ am pheaccaich; chum agus gu feud iad leigh-
 ‘ eás iomchuidh chochuir ris an ghalair; d’ eagal, ma
 ‘ bheir iad breith air a pheaccaidh gan eidirdheal-
 ‘ achadh, gu bac iad le sin flainte ’n easlain.’ Can.
 102. Dh iarr so aidmhail, agus eolas no fios airid
 nam peaccaidh r’ an fuasgaladh.

Dh orduich i fos,—‘ Gu ’m feud an Criosduidh
 ‘ ag aoradh an t’ aon Dia ’mhain a Chruthaichoир;
 ‘ nan Naoimh ghairmadh chum agus gu deonichadh

‘ iad am Mordachd diadhai ghuidheadh air a shon
‘ fa.’ Can. 7.

C. Ciod na Cinnach agus na Rioghachda bha air
an iompochadh chum na creideamh Chaitholach
anns an linn so ?

F. Bha na Flamaich le Eligius, na Niarphalia-
naich leis an da h Eduarda, na Franconianaich le
Cillian : moran do Spaintaich trid Andonius, na
Frisiaich le h Uillebrod, air an iompochadh
chum na creideamh Chaitholach anns an linn so.

AN T’ COHDO LINN AG TOISACHD.

C. Creud iad na Papan a bha san linn so ?

F. Iadsan a leanas.

Ardbhuachaillean.

A. D.

702. Eoin VI.	752. Steaphan II.
705. Eoin VII.	Steaphan III.
708. Sifimus.	757. Pol. I.
Constantius. } }	768. Steaphan IV.
714. Gregor II.	772. Adrian I.
731. Gregor III.	796. Leo III.
742. Sacharias.	

C. Ciod na Comhairlean a bha san linn so ?

F. Bha an dara Comhairle Nicen. (Athreacha 350.) am Papa Adrian ag foirshuidheadh thareis
orra ; ann blianadh ar Tigharna 777, ann agha
luchd briseadh nan iomhaigha. Faic na h udhara
Cedrenus, Sonaras, agus Baronius, air an ni so.

Dhearbh an dara Comhairle Nicen, san dara gniomh
litir am Phapa Adrian chum Tarasius an t’ Ard-
athair, anns am bheil e teagascadh gur i ’n Eaglais
Romanach Ceann gach uil’ Eaglais.

‘ San treas gniomh ata i dearbhadh agus ag gabh-
 ‘ ail ri beuloideas Apstalach na h Eaglais, leis am bheil
 ‘ h urram agus aoradh nan Naoimh teagaifte, mar
 ‘ Sheirbhaifaich, Clainn’ agus Cairdean dilis Dea.

San t’ seachdo gniomh dhearbh i na sia Comhair-
 lean Coitchion, ag deimhnuchadh—‘ Iadsan uile
 ‘ bhith nan Eireacaich a dhit iad mar leithaid fin ;
 ‘ agus fos gu bu choir iomhaigha Chriofd, na h
 ‘ Oigh Mhuire bheannuichte, nan Aingil agus nan
 ‘ Naoimh bhith air an coisfreagadh, agus air an cu-
 ‘ mail ann naomh Theampul Dhea, chum leo, gu
 ‘ ’n tigamid ionnsuidh cuimhne cheud Chruth.’ Faic
 tuilleadh air so ann pone beuloideas Eaglais.

C. Creud na Cinnach agus na Rioghachda bha
 fan linn so, air an iompochadh chum na creideamh?

F. Bha na Husianaich, na Turinganaich, ’n Erf-
 ordianaich, agus na Cattianaich le Bonifas am Manach
 Sasgunach, na Lombardaich le Sebaldus ; uile air
 an iompochadh chum na creideamh anns an linn so.

AN NOIO LINN AG TOISACHD.

C. Creud na Papan a bha fan linn so ?

F. Iadsan a leanas.

Ardbhuachailllean.

A. D.

816.	Steaphan V.	868.	Adrian II.
817.	Paschafius I.	873.	Eoin VIII.
824.	Eugenius.	883.	Martuin II.
827.	Mhalentin.	884.	Adrian III.
832.	Gregor IV.	885.	Steaphan VI.
844.	Sergius II.	891.	Formosus.
847.	Leo IV.	897.	Bonifas VI.
855.	Benedic III.	900.	Steaphan VII.
858.	Neachcal I.		Romanus.

C. An robh Comhairle Choitchion air bith san linn fo?

F. Bha 'n Ceathro Comhairle Coitchion Constantinoplach anns an linn fo (Athreacha 101) am Papa Adrian ag foirshuidheadh thareis orra, ann blianadh ar Tigharna 869, ann aghai Photius. Faic udhara Nicephorus, Platina, agus Baronius.

Anns an Comhairle fo bha Photius air a dhiteadh, air son foirghlacadh dha fein Cathair Constantinoplach, agus a neamhumhlachd do Chiathair Apstalach na Roimh. Dheimhnuich an Comhairle fo fos nach robh Photius riamh na Easbuig. Can. vi.

Dhearbh i mar an ceudhna na seachd Comhairleean Coitchion air an cumail roimh sin.

C. Creud na Cinnach, agus na Rioghachda bha air an iompochadh chum na creideamh Chaitholach anns an linn fo?

F. Bha na Lochlunaich, agus na Suainaich le Ansgrarius, na Bulgarianaich le Ioanicius, na Ruggianaich le Manach do Chorbia, na Moramhianaich le Uithgungus, agus na Russianaich le Sagart chuir-eadh 'n an ionnsuidh leis an Empair Basilius; uile air an iompochadh chum na creideamh Chaitholach san linn fo.

AN DEICHO LINN AG TOISACHD.

C. Creud na Papan a bha san linn fo?

F. Iadsan a leanas.

Ardbhuachaillean.

A. D.

901. Theodor II.	903. Gillecriosd.
Eoin IX.	Sergius III.
905. Benedict IV.	910. Anastasius II.
907. Leo V.	912. Laudo.

Ardbhachaillean.

A. D.

912. Eoin X.	966. Eoin XIII.
928. Leo VI.	972. Domnus II.
929. Steaphan VIII.	973. Benedic VI.
931. Eoin XI.	975. Benedic VII.
936. Leo VII.	984. Eoin XIV.
940. Steaphan IX.	985. Eoin XV.
943. Agapetus II.	995. Eoin XVI.
956. Eoin XII.	996. Gregor V.
965. Benedic V.	999. Silmhester II.

Cho 'n bheil mi faighail gu 'n robh Comhairle air bith Coitchion anns an linn so, no Seanaid anns an robh consboid air bith air an d' thugadh breith. Giodheadh ata Foicheimnuchadh Ardbhuachaillean no Papan againe fan linn fo ni 's leoir.

C. Creud na Cinnach no Rioghachda bha air an iompochadh chum na creideamh Chaitholach fan linn so?

F. Bha na Polonianaich le Aigidius Tusculanus air a chuir chum fin le Papa Eoin XIII. Na Sgalmhonianach le Adelbeart ; agus na Hungarianach le Adelbeart eile ; air an iompochadh chum na creideamh Chaitholach fan linn so fein.

AN T' AON LINN DEUG AG TOISACHD.

C. Creud iad na Papan a bha fan linn fo ?

F. Iadsan a leanas.

Ardbhuachaillcan.

A. D.

1003.	Eoin XVII.	?	1049.	Leo IX.
	Eoin XVIII.	5	1055.	Mhiictor II.
1309.	Sergius IV.		1058.	Steaphan X.
1012.	Benedic VIII.		1059.	Neachcal II.
1024.	Eoin XIX.		1061.	Alasdair II.
1034.	Benedic IX.		1073.	Gregor VII.
1044.	Gregor VI.		1086.	Mhiictor III.
1047.	Clemaint II.		1088.	Urban II.
1047.	Damascus II.		1090.	Paschal II.

C. Ciod thachair anns an linn so ?

F. Ma thiomchioll blianadh ar Tigharna 1049 Iun thoifaich Berengarius Arddeacon Ghent a h Eireacachd fhosgaladh m' an t' Sacramail bheannuichte ; agus airson sin dhiteadh e fuidh Phapa Leo IX. ann Comhairle Mhercelluis ; agus fos dhitteadh e aris ann Comhairle Laterain fuidh Phapa Innocent II. ann a blianadh ar Tigharna, 1077. far na chuir e cul r' a Eireacachd ann a Comhairle fhoisgailte, agus bhafaich e na Chaitholach ann deidh ioma peanasa dheanamh air son a pheaccaidh. Faic Guilielmus Bibliothecarius, 1. de Gestis Anglorum.

C. Ciod na Cinnach a bha air an iompochadh chum na creideamh Chaitholach anns an linn so ?

F. Bha na Mhindicianaich agus Prussiaich air an iompochadh chum na creideamh anns an linn so.

AN DARA LINN DEUG AG TOISACHD.

C. Creud na Papan a bha san linn so ?

F. Iadsan a leanas.

Ardbhuachaillean.

A. D.

- 1118. Gelasius II.
- 1119. Calicstus II.
- 1125. Honorius II.
- 1130. Innocent II.
- 1144. Lucius II.
- 1145. Eugenius III.
- 1154. Anastasius IV.
- 1155. Adrian IV.
- 1160. Alasdair III.
- 1182. Lucius III.
- 1185. Urban III.
- 1187. Gregor VIII.
- 1191. Celestín III.
- 1198. Innocent III.

Comhairlean Coitchion.

Bha ceud Comhairle Lateranach chum togail suas an fhoghluim (Athreacha 300) am Papa Calicstus II. ag foirshuidheadh thareis orra. Anno Dom. 1122.

Bha dara Comhairle Lateranach airson Coirna Cleir (Athreacha 1000) am Papa Innocent II. ag foirshuidheadh thareis orra. Anno Dom. 1139. —Faic na h udhara Platinia, Onuphrius, agus Baronius air an ni so.

Bha treas Comhairle Lateranach (Athreacha 300) airson a Athleasachadh; am Papa Alasdair III. ag foirshuidheadh. Anno Dom. 1179.

C. Ciod thachair anns an linn so?

F. Dhit an treas Comhairle Lateranach Peadar Ualdo Ceannaire Lions, an ti theagaifg gu'm bu Neochleiraich na h Apstail agus gu'm feudadh minaan coisreagadh, agus searmonachadh, nach bu choir coir no sealbh bhith aige na Cleiraich, gu'n robh moida moilaghail anns gach uile cor, gu'n thuit gach Sagart agus Uachdaran o'n dreachd agus oirdeircas tre peaccadh bais; agus ni robh iad re fhreagrath no re geilleadh dhoibh. Bha Chinn teagaifgsa ann so

air an socruchadh'n a h aghai, agus e fein air a mhál-luchadh leis am Chomhairle.

C. Creud na Cinnach a bha air an iompochadh chum na creideamh anns an linn so?

F. Bha na Pomeranianaich agus Normhegianaich air an iompochadh chum na creideamh le Neachcal am Manach a bha 'nn deidh sin na Papa san Roimh agus air a ghairmadh Neachcal III.

AN TREAS LINN DEUG AG TOISACHID.

C. Creud na Papan a bha san linn so?

F. Iadsan a leanas.

Ardbhuaileann.

A. D.

- 1215. Gelasius.
- 1222. Gregor IX.
- 2241. Celestin IV.
- 1242. Innocent IV.
- 1254. Alasdair IV.
- 1264. Urban IV.
- 1264. Clemaint IV.
- 1272. Gregor X.
Innocent V.
- 1276. Adrian V.
Eoin XX. }
- 1277. Neachcal III.
- 1281. Martiun IV.
- 1285. Honorius IV.
- 1288. Neachcal IV.
- 1294. Celestin V.
- 1295. Bonifas VIII.

Comhairlean Caithion.

An ceathro Comhairle Lateranach (Athreacha 1285) am Papa Innocent III. ag foirshuidheadh thareis orra. A. D. 1215. Faic udhara Onuphrius, Platina, Genebrard, agus Spondanus.

Comhairle Lions (Athreacha 100) am Papa Gregor X. foirshuidheadh thareis orra. Anno Dom. 1274, ann aghai nan Greigaich. Faic na udhara Gulielmus de Nangis, Onuphrius, Platina, agus Spondanus, air an ni so.

C. Ciod shocruich an ceathro Comhairle Lateranach?

F. Shocruich an ceathro Comhairle so, ann aid mhail na Creideimh.—i. ‘Gu ’m faidh gachduin’ ‘aig an Aiseirigh a reir a thoilteanais fa, co acca is ‘maith no olc e.—ii. Gur aon an Eaglais Choitchion ‘nan Creidmhach, amach aiste ni ’m bheil aon neach ‘fabhailte.—iii. Gu bheil fior Chorp agus Fuil fhir- ‘inach Chriosd ann a Sacramaid an Altair fuidh ‘fhuirm no sgeimh arain agus fhion; air d’ an aran ‘bith air a tharbhrioghachadh no atharraichte ‘chum a Chorp fa agus am fion chum a Fhuilse ‘trid an chumhachd diadhaidh.—iv. Nach urradh ‘duin’ air bith an Sacramaid so dheanamh, ach ‘amhain, iadsan a’ta air an orduchadh go laghail trid ‘Iuchaira na Eaglais, a thug Iosa Criosd fein do na h ‘Apstail agus d’ am Foicheimnuichoira fa.—v. Gu ‘ ’m bheil am Baisde feimal agus tairbhach do ’n ‘aonda beag, agus dhoibhse a thainic gu reasun, ‘chum flainte.’ Can. i.

Dhit am Chomhairle so Eireacachd Abbais Ioachim an neach a dh’ aitha nach b’ aon bhith, no nadur an t’ Athair, am Mac agus an Spiorad Naomh, ge gu ’m bu thriuir eidirdhealaichte iad. Can. ii.

Shocruich i fos,—‘Gu ’n aidmhaladh na Creidmhaich uile, am peaccaidh ne, aon uair sam bhlianadh do Shagartan an sgireachd fein, anns an chuidh is lugha, no do Shagart eile trid a chead fa; agus gu glacadh iad an Eucharisid no Corp Chriosd ma thiomchioll na Caifg.’ Can. xii. Extra. de Pænit.

Shocruich Comhairle Lions,—‘Gu bheil an Spiorad Naomh ag teachd go siorruidh o’n Athair agus am Mac, cho ’n ann mar o dha bbun, ach trid aon, cho ’n an tre da sheidh, ach trid aon. Gus an uair so, deirse Chomhairle, sliarmon-

‘ aich agus theagaifg an Naomh Eaglais Romanach,
 ‘ Mathair agus Banmhaisdair nan Eaglaisan uile,
 ‘ ni so. So binn fhior neochaochlaideach nan Ath-
 ‘ reacha Ceart chreidmhaich, ata ’n Eaglais Ghrei-
 ‘ gach go maith ris an Laidionnach ag cumail ris.’
 Can. vi. de sum. Trinit et Fide Catholica.

C. Creud na Cinnach a bha air an iompochadh
 chum na Creideamh Chaitholach anns an linn so ?

F Bha na Limhonianaich le Medardes, na Lithuan
 ianaich le Ridirean N. Mhuire, an t’ Empair Caf-
 sahan maille ri moran do Thartarianaich air an iom-
 pochadh chum na Creideamh Chaitholach anns an
 linn so.

AN CEATHRO LINN DEUG AG TOISACHD.

C. Creud na Papan a bha fan linn so ?

F. Iadfan a leanas.

<i>Ardbhuachailllean.</i>	<i>Comhairlean Coitction.</i>
A. D.	
1303. Benedict IX.	Comhairle Mhienna (Ath- reacha 300) am Papa Cle- mant V. foirshuidheadh
1305. Clemaint V.	
1316. Eoin XXI.	thareis orra. A. D. 1311.
2334. Benedict X.	Faic na udhara Platina, Onu- phrius, Spondanus.
1343. Clemaint VI.	
1352. Innocent VI.	
1362 Urban V.	
1371. Gregor XI.	
1378. Urban IVi	
1389. Bonifas IX.	

C. Ciod shocruich an Chomhairle so ?

F. Shocruich an Chomhairle so,—‘ Gu bheil am
 ‘ Baisde feimail donoidheana go maith agus dhoibh-
 ‘ se a thainic chum aois reasuin.’ Clementina de
 sum. Trinit. et Fide Catholica.

Dhit i fos na Begardaich agus na Beguinaich a theagaisg nach peaccadh idir ainmhiann colnach ag teachd o bhuaireadh. Clement. ad nostrum de Hæreticis.

C. Creud na Cinnach agus na Rioghachda bha air an iompochadh chum na creideamh Chaitholach anns an linn so ?

F. Bha Empair nan Turcaich Asatines, oileina nan Canariana, na Cunianaich, na Bosnianaich, na Lipriensianaich, na Patrinianaich, agus na Sgalmhonianach air an iompochadh chum na Creideanli Chaitholach tre meadhon am Phapa Chlemaint VI. agus Luais Riogh na Hungaraid.

AN CUIGO LINN DEUG AG TOISACHD.

C. Ciod na Papan a bha san linn so ?

F. Iadsan a lèanas.

Ardbhuachaillean.

- A. D.
 1404. Innocent VII.
 1406. Gregor XII.
 1409. Alasdair V.
 1410. Eoin XXII.
 1417. Martuin V.
 1430. Eugenius IV.
 1447. Neachcal V.
 1455. Calicstus III.
 1458. Pius II.
 1464. Pol II.
 1471. Sictus IV.
 1484. Innocent VIII.
 1492. Alasdair VI.

Comhairlean Coitction.

- Comhairle Chonftans,
 ann blianadh ar Tigharna
 1415. ann aghaidh Eoin
 Uisccliff, Eoin Hus, agus
 Ierom na Prague ; am
 Papa Eoin XXII. agus
 Martuin V. ag foirshuidh-
 eadh ann.

- Comhairle na Floreins
 (Athreacha 145) am Papa
 Eugenius IV. ag foir-
 shuidheadh thareis orra.
 A. D. 1439. ann aghaidh
 iomad Eireacachda.

Faic na udhara Calmerinus, Mholateran, Platina,
 agus Spondanus, air an ni so.

C. Ciod a shocruich Comhairle na Constaing?

F. Shocruich Comhairle Chonstans ann aghaidh,
agus fos mhallaich i Eoin Uiccliff, Eoin Hufs, agus
Ierom na Prague, airson teagascadh,—i. ‘Gu’ n
‘do thuit gach uile Sagart agus Uachdaran o’n
‘onoir agus an inmhé tre peaccadh air bith bais;
‘agus ni bu choir na b’ fade geilleadh dhoibh.—ii.
‘Nach bheil Chorp agus Fuil Chriosd do ríread a
‘lathair san t’ Sacraimaid.—iii. Cur eigin do Dhia
‘bhíth umhal do’n Diabhal.—iv. Gu bheil e’n aghai
‘sgrioptuir sealbh air bith bhith aige Sagarta.—v. Gu
‘feud Tigharna aimsirail beothlaint Eaglais ghla-
‘cadh air falbh an uair is aill leo.—vi. Gu’ n robh
‘gach uile nithe air tachairt trid eigean do sheach-
‘anta, &c.’ Seft. viii.

Shocruich i fos,—‘Gur leoir fhoghaintach
‘chum flainte, Communachadh fuidh an aon ghne:
‘agus gu’ m Eireacachd radh, gu feudadh Prionnsa
‘h antigharnal bhith air a chuir gu bas go laghail
‘le hochdranaich fein.’ Seft. xiii.

Shocruich mar an ceudhna Comhairle na Flor-
eins,—‘Gu bheil anama nam muintir, ata basachadh
‘ann sdaid na gais; nach d’ rinn leoir shasachadh
‘airson ain peaccaidh ne, san t’ saoghal so, air an
‘glanadh tre pianta glanaidh. Agus aris-gu bheil
‘aig’ an Naomh Cathair Apstalach, agus an t’
‘Easbuig Romanach Ardcheannas thareis air an t’
‘saoghal uile agus is e Foicleimnuchoir N. Peadair
‘Prionnsa nan Apstail; agus Ceann na h Eaglais
‘uile fuidh Chriosd.’ In Decret Eugenii Pap. iv.

Aris-shocruich i,—‘Gu bheil briogh an arain
‘air atharrachadh gu Corp Chriosd; agus briogh an
‘Fhion gu Fhuil se tre feart briathran a choisreag-
‘aidh, agus gu bheil Chriosd iomlan fuidh dara
‘ghne, agus fuidh gach uile pairt dealachte do dara
‘gne agus an ghne eile.’

C. Co na Cinnach agus na Rioghachda bha air an iompochadh chum na creideamh anns an linn fo?

F. Bha na Gamogosianaich, agus fluagh Rioghachda Bhentonin, Ghuinea, h Angola, agus Chongo air an iompochadh chum na creideamh Chaitholach-san linn fo.

AN SIAO LINN DEUG AG TOISACHD.

C. Creud na Papan a bha san linn fo?

F. Iadsan a leanas.

Ardbhuachailllean.

A. D.

1503. Pius III.	?	1560. Pius IV.
	Iulius III.	1566. Pius V.
1513. Leo X.		1572. Gregor XIII.
1522. Adrian VI.		1585. Sictus V.
1523. Clemaint VII.		1590. Urban VII.
1533. Pol III.		1591. Gregor XIV.
1550. Iulius III.		1591. Innocent IX.
1555. Marcellus II.	?	1592. Clemaint VIII.
	Pol IV.	

C. Creud na Comhairlean a bha san linn fo?

F. Bha Comhairle dheirionach Laterain fuidh Phapa Iulius II. A. D. 1512. Agus Comhairle na Treint, fuidh Phapa Pol. III. agus Iulius IV. A. D. 1546. Ann aghai Mhartuin Lutheir, agus a Shandhroing. Chompanaich a bha uile air an diteadh agus air an damnadh leis an Chomhairle mhor fo mar Eireacaich.

C. Co na Cinnach agus na Rioghachdan a bha air an iompochadh chum na Creideamh Chaitholach anns an t'siao linn deug fo?

F. Bha Rioghachdan Iaponia, China, America, agus India, agus moran dhuchana eile air an iompochadh chum na creideamh Chaitholach anns an linn fo.

AN SECHDO LINN DEUG AG TOISACHD.

C. Creud nam Papan a bha san linn so ?

F. Iadsan a leanas.

Ardbhuachaillean.

A.D. 1605.	Leo XI.	1669.	Clemaint IX.
	Pol V.	1676.	Clemaint X.
1620.	Gregor XV.	1689.	Innocent XI.
1623.	Urban VIII.	1691.	Alasdair VIII.
1645.	Innocent X.	1700.	Innocent XII.
1667.	Alasdair VII.		

Ann san linn so cho robh Comhairle Choitchion air bith ; ach giodheadh bha cuig Tairgfinnin Easbuig Ipreis Iansenius air an diteadh le Papa Innocent X.

Anns an linn so fos dhit am Papa Innocent II. mearachda Mholinois agus na Cuietaich.

C. Creud na Rioghachdan a bha air an iompochadh chum na creideamh Chaitholach anns an linn so ?

F. Bha Paraguai, Riogh Serra-Liena, Rioghachd Thibet, Rioghachd Siam, agus an Nua Fhraing air an iompochadh anns an lin so chum na creideamh Chaitholach.

AN OCHDO LINN DEUG AG TOISACHD.

C. Creud na Papan bha san linn so ?

F. Iadsan a leanas.

Ardbhuachaillean.

1721.	Clemaint XI.	1758.	Benedic XIV.
1724.	Innocent XIII.	1769.	Clemaint XIII.
1730.	Benedic XIII.	1774.	Clemaint XIV.
1740.	Clemaint XII.		Pius VI. am Papa a 'ta diugh ag suidheadh ann Cathair Apstalach N. Peadair.

Nois bithadh gach duine firinach agus reasuntach air bith mar Breatheamh anns an cuis ; co acca b' fior Phrotestanaich na Athreacha, no Papan nan Comhairlean - coitchion sin air na labhair mi osairde, no bu Chaitholach Romanach iad ; is e sin re radh, co acca theagaifg agus dhion iad an teagafg Phrotestanach, no Chaitholach Romanach ; agus gan amharas air bith their e gu 'n do theagaifg iad an teagafg Chaitholach Romanach : agus a reir sin bha gach linn agus duthich a ghabh agus a dhearbh na Comhairlean sin mar cheart chreideamh tre geilleadh umhal d' an Orduichean fa, na Caitholach Romanach, agus fuidh chomais dlighe spioradailta Papan na Roimh. Uime sin na mealladh Protestanach air bith e fein na luchd leaneamhuin aineolach, agus so-chreidmhach ; ag faicin nach bheil aon Chomhairle choitchion re faighail dhoibh a shocruich no theagaifg riamh an teagafg Phrotestanach ; ach ann aite sin gu 'n do shocruich agus theagaifg iad uile anns gach uile linn an teagafg Chaitholach Romanach. Ionas gur gniomh dodheanta do Phrotestanaich Ainmchlar d' an Ardbhuachaillean agus an Comhairlean anns gach linn, dheanamh amach go brath. Mar ata sinn ag foillsuichadh do shealladh na ful, Foi-cheimnuchadh ar Ardbhuachaillean o'n Apstail gus an la diugh. Ach air son nam Protestanaich, no Urchreidmhaich air bith eile ; ata sinn ag gairmadh orra, mar ghairm Tertullian air na scan Eireacaich (Præscript. c. 32.) aon ni do léithaid sò chuir ann lathair.

' Cuireadh iad, (deir se) ann lathair bunudhas
 ' no freimh an Eáglaisa, thugadh iad dhuinn' Ainm-
 ' chlar an Easbuigean fa, tarruingte anuas tre Foi-
 ' cheimnuchadh no foileaneamhuin o'n toisachd ;
 ' ionas gu robh aige an ceud Easbuig (no Buachaille)
 ' an dara cuid aon do na h Apstail no Duine Ap-

‘ stàach, a mhairth do ghna, ann Communn mar-
 ‘ ris na h Apstail mar a Sheansearra fa. Oir anns
 ‘ an achd, no modh so, tha na h Eaglaisan Apsta-
 ‘ lach ag firinachadh an glun ginealaich fa. Feuch-
 ‘ eadh na h Eireacaich aon ni do leithaid so ma’s
 ‘ urradh iad.’ O so tha e codhunadh, cap. 37.
 O na fan mar so tha sfaid ag feasamh, gur finn
 amhain a ’ta cophairtuchadh ris na h Eaglaisan Ap-
 stalach, agus aige am bheil Foicheimnuchadh bith
 bhuan Easbuigean ann aon Communn uatha : cho
 ’n bheil feim again’ air sgrioptuir dhearbhadh, nach
 bheil gnothach air bith aige h Eireacaich ris an
 sgrioptuir no cuibhrionn idir ann : ach gu ’m feud
 an Eaglais radh riu,—‘ Co iad sibhse ? Cia ’n uair,
 ‘ agus co as thainic sibh ? Ciod ata agaibh re dhean-
 ‘ amh ann m’ fearunn, sibh nach buin dhamh ? Ata
 ‘ mise ann sealbh : ata mo shealbh do sheasamh
 ‘ fada ; ata i do h aimsir as fine. Is mise Oidhre
 ‘ nan Apstail. Ach co uайдhe thainic sibh ?

Ach go deimhin ata na Protestanaich fein ag aid-
 mhaladh, gu robh an saoghal iomlan, roimh deal-
 achadh Lutheir o h Eaglais na Roimh, re mile
 blianaidh agus tuille na Chaitholach, agus ann a
 smachd agus riaghachadh Papa na Roimh ; am
 feadh nach robh Protestanach air bith re fhaighail
 no re chluintin san t’ saoghal uile. Bithadh uime
 sin ar naimhde fein nan luchd breith air an fhirin
 fholluisach so.

C. Ciod thuairt Luther m’ a dhealachadh o’n
 Eaglais Chaitholach ?

F. Nam briathra so—‘ Cia lion leigheasa (deir
 ‘ se) cia laidir agus foilleir nan earrunn sgrioptuir
 ‘ leis an gann fhasda shuidhaich mi mo choguis ;
 ‘ chum an danadas ghabhail ; air dhamh bhith m’
 ‘ aon duin’ aonarach, labhradh aon aghaidh Phapa,

‘ agus chreidsin gur eisan an t’ Anticriosd, na h
 ‘ Easbuigean Apstail sa, nan Ardscoil a dhruthlan-
 ‘ na sa ? Cia minic smachduich mo chriodhe critha-
 ‘ nach mi, ag cuir am aghai t’ aon argumaid is
 ‘ laidire tha aca ? An tusa t’ aon duine tuigseach
 ‘ san t’ faoghal ? Am bheil mar so coillion anns an
 ‘ eagcoir ? An deachaidh coillion linn seachadh san
 ‘ aineolas ? Ciod ma ’s tusa ’m Pearsa sin ata
 ‘ meallta, agus gu ’n treoruich thu marso, coillion
 ‘ eile chum mearachd, gu bhith air an damnad
 ‘ marruit go fiorruidh ?’ Tom. ii. de Missa privata.
 Vittenib. Tha thu faicin o so reir aidmhail Lutheir
 fein, nach robh Protestanach air bith san t’ faoghal
 car iomad, iomad linn roimh am Lutheir.

C. Ciod thuairt Eoin Calmhin ?

F. Dubhaint e—‘ Gu ’n dhion gach Eaglais anns
 ‘ an Niar a Chreideamh Phapanach.’ Respon. ad
 Versipell. P. 154.

C. Ciod thuairt Hospinian Protestanach eile ?

F. Dubhaint e—‘ Gu ’n robh dealachadh Lutheir
 ‘ o ’n t’ faoghal iomlan.’ Epist. 141.

C. Ciod thuairt Uhite Protestanach eile ?

F. Dubhaint e—‘ Gu ’m bu Loibre Phapanachd
 ‘ uile, gineadh go ro choitchion san Eaglais ; ionas
 ‘ agus roimh Luther cho robh cuideachd air bith
 ‘ fhaicfinach do dhaoine re fhaicfin anns an t’
 ‘ faoghal saor do ’n Creideamh Phapanach.’ Def.
 c. 37. p. 136.

C. Ciod thuairt Bennet Norton Protestanach eile ?

F. Dubhaint e—‘ S aithne do ’n t’ faoghal iomlan
 ‘ gu ’n robh gach Eaglais roimh Luther coduichte
 ‘ thareis le tuille na dorchadas Egipteach.’ Treatise
 of the Church, p. 145.

C. Ciod thuairt Uhitacer Protestanach eile ?

F. Dubhaint e—‘ San am chuaidhaidh seachadh
 ‘ cho robh ait’ aige creideamh air bith anns an Eag-

‘ lais, ach aige Chreideamh Phapanach.’ Controv. iv. q. 5. c. 3.—Aris ata e fior an ni sgriobh Calmhin agus na Centuraich, ‘ Gu ’n deachaidh an t’ fean ‘ Eaglais air seachran ann ioma nithe, &c.’ Controv. ii. q. 5. c. 7.

C. Ciod aris thuairt Eoin Calmhin ?

F. Dubhaint e—‘ Gu ’m bu nos no gnathachd, ‘ feadh tre cheud blianadh deug roimh an am so, ‘ ghuidheadh air son na mairbh; ach bha fluagh ‘ an am sin uile tha mi ’gaidh haladh, air an giulanadh ‘ air falbh chuni mearachd’ Institut. L. iii. c. 5. par. 10.

Is leoир so, ann am measg morain do Protesta-naich thoirt fiadhnuis, nach robh creideamh Phro-testanach riamh san t’ saoghal roimh Martuin Luther; is e sin re radh, tuilleadh agus cuig ceud deug blianadh ann deidh Chriosd. Is ro h anmoch thainic iad, uime sin bhith n’ an Eaglais aige Criod ar Sla-nuighoir ne.

Do bhri gur eigin bhith aige fior Eaglais Dea Foicheiminuchadh bith bhuan do Bhuachaillean no luchd teagaisg faicfinach no folluisach anns gach linn o h am Chriosd gus an la diugh; mar dfheuch finne trid aireamh nam Papan no h Ardbhuachaillean o h am Chriosd gus an la diugh; agus mar bhithas fos, a reir geallaidh Chriosd aige fior Eaglais Chriosd gu deireadh an t’ saoghail. Ach cho ’n bheil Foicheiminuchadh bith bhuan Bhuachaillean, aige Eaglais air bith Phrotestanach o h am Chriosd gus an la diugh. Uime sin cho ni Eaglais air bith Phro-testanach fior Eaglais an Tigharna Iosa Criod.

Nois as eagmhais aireamh no Ainm-chlar bith bhuan Easbuigean Shagartan agus fluaigh ag foilean-eamhuiñ a cheile, o Chriosd agus a h Apstail ann aidmhail na h aoin creideimh cheudhna gus an la.

diugh ; cho 'n urradh Foileaneamhuin Bhuachaillean bhith ann, ach cho 'n bheil aireamh bith bhuan Easbuigean, Shagartan, agus fluagh ag foileaneamhuin cheile do ghna aige Protestanaich o Chriosd agus a chuid Apstail fa, gus an la diugh, anns an aon aidnihail creideimh no teagaisg gan atharrachadh air bith inte. Agus uime sin cho 'n bheil Foileaneamhuin Bhuachaillean bith bhuan aige na Protestanaich o Chriosd agus a chuid Apstailfa, gus an la diugh, mar ata h againe, mar ata e foilleir do gach duine reasuntach air bith aige 'm bheil suila 'gu fhaicin no criodhe gu sin chreidfin : air an abhar sin thugadh Protestanaich fanear agus pilleadh iad chum an Naomh Eaglais Chaitholach a threig iad trid Eireacadh ; agus cuimhnichadh iad a reir geallaidh Chriosd nach d theidh Eaglais Chriosd go brath air seachran, ni mo thuitas i o' n fhirinn, agus nach toir geatean Ifrionn buaidh uirre ; agus le sin ata e feimail do gach neach bhith 'na h aidmhail, chum bhith fabhailte.

COCHOMMUNN NAN NAOIMHA.

CIOD ata Cochommunn nan Naoimh ag cialluchadh ?

F. Cialluichidh sin ; air tus, gu bheil na creidmhach uile cophairtuchadh anns an aon chreideamh ; anns na h aon Sacramaidean, agus anns an aon Iobairt cheudhna, agus fos ag cophairtuchadh ann a toilteanas a' cheile.

C. Cionnas dhearbas tu sin ?

F. O 'n sgrioptuir a deir,—‘ Agus ma dfulingas ‘ aon bhal, cofhulingidh na buill uile ; no ma ‘ gheibh aon ball onoir, ni na buill uile gairdeachas

‘ maraon ris : is fibhse corp Chriosd, agus is buill
‘ fibh fa leath deth cheile.’ 1 Cor. xii. 26.

Ann dara h aite, cialluichidh sin, gu ’in bheil Co-chommunn aige na Creidmhaich air talamh ris nan Aingil agus nan Naoimh air Neamh ; againe tre ’m moladh agus an guidheadh se, acasa tre guidheadh air ar son fa.

C. Cionnas dhearbas tu sin ?

F. O ’N. Luais far am bheil e radh,—‘ Mar an
‘ ceudhna (deir Criofd) deiram ribh ata gairdeachas
‘ an lathair Aingil Dea, airson aoin peaccaich ag
‘ deanamh peanas no h aithreachas. Thugibh an
‘ aire nach dean fibh tairchuis air aon neach do
‘ mhuintir bheag so ; oir deiram fe ribh gu bheil an
‘ Aingil sin air neamh ag faicsin do ghna gnuis m’
‘ Athair fa, ata air neamh.’ N. Luc. xv. 10. N.
Matth. xviii. 10.—Nois ata fo feuchuin duinne go
maith agus go ro shoilleir, gur aithne do na h Aingil,
agus nan Naoimh (do bhri gu bheil iad cos-lach riu)
go maith an uair ata eagcoir air a dheanamh
oirne ; agus gu bheil iad deanamh urnuidh ri Dia,
araon as ar leath, agus air ar son fa : ‘ Oir ata nan
‘ Naoimh mar Aingil Dea air neamh.’ N. Matth.
xxii. 31.

C. Ciod an dearbhadh eile tha agad air so ?

F. An dearbhadh so eile o ’n sgrioptuir far na
gheall Criofd cumhachd dhoibh se thareis oirne.
—‘ Agus an ti bhuaidhichas, agus choimhidas m’
‘ oibrigh gus an chrioch, dhafsan bheir mi cumhachd
‘ oscean nan cinnach. Agus riaghlidh se iad le
‘ flait earuinn.’ Taifb. ii. 16. 17.

C. Cionnas dhearbas tu, gu bheil e laghail urnuidh dheanamh ris nan Aingil ?

F. Dearbham sin o ’n sgrioptuir, far am bheil
finn ag leabhadh gu ’n d’ rinn N. Eoin an t’ Apstal

urnuidh ris nan Aingil ag radh—‘ Gras gu robh
 ‘ dhuibhse agus sioth o ’n ti h ’ta, bha, agus a ’ta re
 ‘ teachd ; agus o na seachd spioradan a ’ta h am
 ‘ fiadhnuis a riogh chathair fa.’ Taifb. i. 4.

Nois an ni sin a bha laghail do ’n Apstal Eoin dheanamh thaobbh nan Aingil, ata sin laghail dhuinne mar an ceudhna dheanamh ; ach bha e laghail do ’n Apstal Eoin urnuidh dheanamh ris nan Aingil mar ata thu faicin, agus mar ata ’n sgrioptuir ag toirt fiadhnuis air ; amhuil sin ata e laghail dhuinne, mar an ceudhna dh’ iarreadh air nan Aingil urnuidh dheanamh re Dia air ar son fa ; agus air sin ata deagh eisamlair againe, do bhri gu ’n thaifbean an t’ Apstal N. Eoin an rod direach duinne tre gras agus sioth-chainte-ghuidheadh agus iarreadh o nan Aingil. Nois ma ’s iodol aoraidh urnuidh dheanamh ris nan Aingil, mar deir na Protestanaich gur e, ann sin is eigin radh gu ’n robh an t’ Apstal ciontach anns am pheaccadh mhallaichte sin, an uair thuaireart e—‘ Gras
 ‘ gu robh dhuibhse agus sioth o ti ’ta, a bha, agus
 ‘ ata re teachd, agus o na seachd spioradan ata h
 ‘ am fiadhnuis a riogh chathair fa, ach bu bhlas-
 ‘ pheim so radh.’ Uime sin ata e laghail urnuidh deanamh ris nan Aingil ; amhuil mar ata e laghail dhuinne dheanamh re daoine. Oir ciod i ’n urnuidh ? Nach i ni eigin ghuidheadh gu ’n deanadh neach an ’n sin air ar son ne.

C. Ciod an dearbhadh eile ata agad air so ?

F. An dearbhadh so o ’n sgrioptuir, far am bheil sinn ag leabhadh gu bheil iadsan, eadhon, na h Aingil ag ofraladh suas urnuidhean na h Eaglaisa do ghna do Dhia—‘ Agus chuaidh teatach na tuise suas
 ‘ maille re urnuidhean nan Naoimh, o laimh an
 ‘ Aingil ann lathair Dea.’ Taifb. Eoin viii. 4.

C. Cionnas dhearbas tu gu bheil na h Aingil ag deanamh urnuidh air ar son ne?

F. Fos o'n sgrioptuir far am bheil urnuidh an Aingil airson dhaoine air a cuir sios—‘ Ann sin ‘ fhreagair Aingeal an Tigharna, agus dubhaint e ; ‘ cia fada, O Thigharna na sloigh! bhithas tu gan ‘ trocair dheanamh air Ierusalem agus Cathreacha ‘ Iudai ris an robh thu ann fearg, ’se fo nois an tri ‘ fichadh blianadh agus deich. Agus fhreagair an ‘ Tigharna ’n t’ Aingeal ag labhaint an nam briathra ‘ maith, briathra solasach.’ Sacha. i. 12. Tha thu faicin ann so, t’ Aingeal ag guidheadh airson an t’ fluagh Iudhach ; agus Dia g eisdachd urnuidh fa air an son fa.

C. Tha mi faicin le sin gu bheil e laghail dhuinn’ urnuidh nan Aingil iarreadh?

F. Tha gan amharas air bith sin laghail dhuinn ; oir cho ’n urradh e go brath bhith miolaghail dhuinne ni sin iarreadh air na h Aingil dheanamh, ata siad fein do ghna deanamh go poncail ; oir is e mor obair nan Aingil Dia mholadh agus a glorachadh ; agus guidheadh airson slainte chineadh daoine ; chum gu tigeadh gach uile mholadh agus ghlorachadh Dhia go brath maille riu.

C. Cionnas dhearbas tu, gu bheil e fos laghail urram agus onoir thoirt do h Aingil, agus gu bheil e fos focharach dhuinn’ an urnuidh iarreadh?

F. Gu bheil e araon laghail, maith agus sacharach dhuinn’ urram agus onoir thoirt do ’n Aingil, agus an urnuidh iarreadh ; ata e air a dhearbhadh air an doigh fo : do bhri gu bheil e air innseadh mar chardean taoghta Dea fein, anns an sgrioptuir naomh, gu ’n d thug iad urram agus mor onoir go tric do na h Aingil : agus gu ’n do ghuidh no h Aingil go tric air an son fa.

C. An dearbh thu sin o'n sgrioptuir naomh?

F. Dearbhidh mi o'n aite sin, far am bheil an t' Aingeal ag radh re Iosua,—‘ Is mise Caipitain no ‘ Ceannfeadhna sloigh an Tigharna (deirse an t' ‘ Aingeal) agus thuit Iosua sios gu talamh, agus rinn ‘ e aoradh dho. Aris thuairt an t' Aingeal ris; Thoir ‘ do bhroga deth do chosa, oir is naomh an aite air ‘ am bheil thu t' feasainh, agus rinn Iosua mar sin. ‘ Agus an uair chunnic Lot na h Aingil dh eirich ‘ e suas, agus chuaidh e nan coinamh, agus rinn e ‘ aoradh le gneis sios gu talamh.’ Iosua. v. 4. Gen. xix. Tha thu faicin uaidhe so gu 'n d' thug Iosua agus Lot aoradh, urram agus onoir do na Aingil; agus chion gu 'n d'rinn iad so, an dean Protestanaich iad ciontach do dh iodoil aoraidh? cho dean iad: agus carson ni siad uime sin na Caitholaich ciontach ann iodol aoraidh, an uair nach bheil iad toirt urraidi aoraidh onoir agus urraim do na h Aingil, agus a thug an da dhuine naomh so: cho bheil grunt no reasun aca, bhreug no gniomh go malluichte chuir ‘ as leath nan Caitholaich, ach amhain am mirun fein dhuinne: oir air dhoibh an fhior Eaglais treig-eadh, bha e feimail d' an cuis fa, agus chum luchd leaneambuin fhaighail, an Eaglais fhirinach deanamh go dubh go daoí, agus go salach agus dfheudadh iad eo acca ceart no h eagcoireach.

C. Cionnas ata e socharach dhuinn' urnuidh nan Aingil iarreadh?

F. Tha sin socharach dhuinne do bhri,—‘ Gu ‘ bheil na h Aingil uile nan Spiorada friothealaidh, air ‘ an chuir amach chum friothealadh dhoibhse a ‘ bhithas nan oidhrean air slainte.’ Eabh. i. 14.

C. Cionnas dhearbas tu, gu feud sinn' urnuidh & heanamh ris nan Naoimh?

F. O'n sgrioptuir far am bheil e go foilleir air innseadh gu 'n theagaifg Iacob do chlainn' urnuidh dheanamh riu ag radh,—‘ An t' Aingeal a dhuaſ-
 ‘ gail mi as gach uile olc, gu 'm beannuichadh e na
 ‘ h oganaich bheag, agus gairmar m' ainmfa orra
 ‘ agus ainm m' Athreacha Abrahaim agus Isaic.’
 Gen. xlvi. 16. Giodheadh bha h Athreacha fa marbh fada roimh an am fin; agus ata Iacob ag teagasgadh a chlainne fa ghairmadh orra ann deidh am bais: nois ata duil agam go deimhin nach robh Jacob aineolach air toil Dhea, agus fos nach bheil Protestanaich go olc agus gu cuir iad iodol aoraidh as leath Iacob, chion agus gu 'n do theagaifg e do chlainn' urnuidh dheanamh ris nan Naoimh.

C. Cionnas dhearbas tu gu bheil nan Naoimh ag guidheadh air ar son ne?

F. Fos o'n sgrioptuir ata 'g innseadh dhuinne,—
 ‘ Agus thuit na ceithair seanoira fichadh sios ann la-
 ‘ thair an Uain, agus bha aige gach aon clarsaich,
 ‘ agus tuis shothaicheoir lan do dheagh bholaidh, an
 ‘ nithe a's iad urnuidhean nan Naoimh Taifb.’ Eoin.
 v. 8. Uime fin ata e laghail gu gairmamid go tric air nan Naoimh, chum gu guidheadh iad Iosa Criost ar Dia ne air ar son sa.

C. Cionnas dhearbas tu, gur aithne do nan Naoimh air neamh, agus gu bheil fhios aca, ciod ata sinn ag deanamh anns am bheatha fo?

F. O bhriathran ar Slanuighoir ata deinhnuchadh dhuinne,—‘ Gu bith gairdeachas agus aoibhneas
 ‘ an lathair Aingil Dea air aon pheaccach ag dean-
 ‘ amh peanas. Luc. xv. 10. Nois is gniomh fo-
 laichte asteach anns an chriodhe fior pheanas; giobh-
 eadh isleir dona hAingil agus nan Naoimh e,—‘ Agus
 ‘ aris; Ann fin dubhaint an Geocair bearteach ann
 ‘ Isrionn. Uime fin guidham ort Athair, gu 'n

‘ cuireadh tu Lazarus gu tigh ’m Athair. Oir ata
 ‘ agam cuignear bhraithre: chum agus gu ’n toir e
 ‘ fiadhuis dhoibh, an t’ eagal gu ’n d’ thig iadsan
 ‘ mar an ceudna do ’n ionad ro phiantach so. Dubh-
 ‘ airt Abraham ris ata Maois agus na Faidhean-aca,
 ‘ eisdeadh iad riusan; agus mar eisd iad re Maois
 ‘ agus ris na Faidhean, ni mo creidas iad; ge gu ’n
 ‘ eireadh neach o na mairbh.’ N. Luc. xvi. 27. O
 so tha e lan shoilleir gu b’ aithne do h Abraham
 Maois agus na Faidhean, ge nach robh iad air an t’
 saoghal gu ceann ioma ceud blianadh ann deidh do h
 Abraham bhith marbh; b’ aithne dha fos na Leabhr-
 reacha sgriobh iad; uime sin is aithne do na Naoimh
 air neamh ciod is cor duinne air talamh.

C. Ach nach bheil e eagcoireach do eidermheadh-
 onoirachd Chriosd dh iarreadh air na h Aingil agus
 nan Naoimh ghuidheadh air ar son fa?

F. An robh e eagcoreach do eidermheadhonoir-
 achd Chriosd, an uair ghuidh an t’ Apstal N. Eoin
 gras agus sioth o na seachd Spiorada bha lathair riogh
 chathair Dhea? no bheil e fos eagcoireach do eider-
 mheadhonoirachd Chriosd urnuidhean a cheile iarr-
 readh? Nois mar ata e laghail ghuidheadh air son a
 cheile san t’ saoghal so; tha e moran ni’s laghail agus
 ni’s fearre gu guidheadh nan Naoimh air ar son fa,
 do bhri gur iad a’s taitnaiche do Dhia no h aon air
 bith air talamh.

C. Am bheil argumaid sgrioptureach air bith agad
 dhearbhadh gur aithne do na h Aingil agus nan
 Naoimh, ciod ata sinn ag deanamh air an talamh;
 agus gu bheil iad ag guidheadh air ar son air
 Neamh?

F. Tha, cheithair so a leanas.

C. Creud e do cheud argumaid?

F. So, an ni sin bha comafach do na Faidhean

anns am bheatha so, tre follus airid gráis amhain, cho 'n urradh sin bhith dodheatá do nan Naoimh agus na h Aingil air Neamh. Ach b' urradh agus b' aithne do na Faidhean anns am bheatha so, tre follus airid gráis l'ea, na nithe bha deanta fada uatha. Air an abhar sin, is urradh, agus is aithne do nan Naoimh agus na h Aingil air Neamh na nithe 'ta deanta fada uatha. Tha cheud pairt lan shioilleir, do bhri gu bheil aige nan Naoimh agus na h Aingil air Neamh tuilleadh go mor sholluis gráis ni's airide, na dfheudas bhith aige Faidhean anns am bheatha so. Tha dara pairt fos dearbhta ; do bhri gu 'm fac Eliseus am Faidh tre follus airid gráis amhain, ciod bha deanta, ann seomar uaigneachl Riogh Siria : agus ciod chuaidh dheanamh eadar a sheirbhaisach fhein Gehasi agus Naaman, ge nach robh e lathair. B' aithne do N. Peadar gniomharan aingidh Ananiais agus Saphira, ge gu 'n d' rinn iad sin go uaigneach eattorra fein.

C. Creud e dara argumaid ?

F. So, na nithe sin uile, is aithne do na Diabhail fein tre foílus an naduir amhain, cho 'n urradh an t' eolas agus am fios sin bhith air aitheadh do na h Aingil agus nan Naoimh aige 'm bheil, thuilleadh air sin, follus a ghrais agus na gloir. Ach is aithne do na Diabhail fein ar 'n uile ghniomhara tre follus an naduir amhain. Air an abhar sin, cho 'n urradh an t' eolas sin bhith air aitheadh do na h Aingil agus nan Naoimh air Neamh, ni's lugha na their thu gu bheil tuilleadh eolais aige na Diabhail, na 'ta aige na h Aingil agus nan Naoimh.

C. Creud e treas argumaid ?

F. Iadsan a 'ta faicin Dia go fairfe le h uile bhuaidhan agus iomolanachaíd ; is eigin dhoibh gu faic iad sinne le 'r n uile ghniomhara sa. Ach ata na h Aingil bheannuichte agus nan Naoimh air Neamh ag faicin Dia go fairfe le h uile bhuaidhan agus

iomlanachaидh fa. Air an abhar sin, is eigin do na h Aingil bheannuichte, agus do nan Naoimh air Neamh, gu faic iad sinne agus ar n uile ghniomhara fa air talamh.

C. Creud e ceathro argumaid ?

F. So, ma's e guriad na h Aingil agus nan Naoimh ar luchd coimhaidh agus arn uachdarain trid orduchadh Dhea fein ; is aithne dhoibh ar deantas, agus gu bheil siad fos ag guidheadh air ar son, ann sin is eigin dha bhith araon maith agus tairbheach dhuinne iadsan dh aoradh, ghairmadh, agus an guidheadh. Ach is iad na h Aingil agus nan Naoimh trid orduchadh Dhea fein, ar luchd coimhaidh agus arn uachdarain agus is aithne dhoibh ar deantas, agus ata siad guidheadh air ar son fa. Air an abhar sin, ata e araon maith agus tairbheach dhuinn' iadsan dh aoradh, ghairmadh agus an guidheadh. Agus gur iad na h Aingil ar luchd coimhaidh do rireadh, ata sgrioptuir ag toirt fiadhnuis air sin—‘ Oir bheir e aithne d’ a ‘ Aingil a d’ thiomchioll, agus togidh iadsan thu suas ‘ ’n an lamhan, chum agus nach buail thu uair air bith ‘ do chos air cloich.’ Salm. xci. 11. N. Matth. iv. 6.

C. Am b’ e gnathachd na ceud Chreidimhaich na h Aingil agus nan Naoimh ghuidheadh agus urram thoirt dhoibh ; mar ata na Caitholaich ag deanamh an diugh ?

F. B’ e go deimhin, oir deir N. Eoin an t’ Apstal fan cheud linn—‘ Gras go robh dhuibhse agus ‘ sioth o’ n ti ’ta, bha, águs a ’ta re teachd ; agus o ‘ na seachd Spiordan a ’ta ’m fiadhnuis a riogh- ‘ chathair fa.’ Taifb. i. 4.

C. B’ e sin fos nos an dara linn ?

F. B’ e go deimhin, oir fan linn so deir N. Dionisius —‘ Go seasmhach ata mi deimhnuchadh, leis an ‘ sgrioptuir dhiadhaidh, gu bheil urnuidhean nan.

‘ Naoimh ro thairbheach dhuinne sam bheatha so, air
 ‘ an achd so ; an uair ata duine air a lasadh le togar na
 ‘ Naoimh lorgairadh no leantin ; agus ag neamh-
 ‘ earbsadh anmhunachd fein, agus bheir e fein chum
 ‘ Naomh air bith, ag guidheadh airfan bhith na
 ‘ fhear combnaidh dha agus mar fhear guidheadh
 ‘ re Dia air a shon fa ; trid an achd sin ghcibh eisan
 ‘ comhnadh ro mhór.’ Eccles. Hierar. c. 7. par.
 3. Sect. 3. prope finem.

San linn cheudhna so deirse N. Clemaint Deisciobal
 nan Apstail fein—‘ Ata sinne ’g aithneadh dhuibh,
 ‘ na Mairtaira bhith ann mor onoir ’n ar measg
 ‘ eadhon Sheumas an t’ Easbuig, agus Steaphan ar
 ‘ compananach Deacoin a bha ’n ar measg ne ; oir
 ‘ rinn Dia beannuichte iad, agus dh onoraich daoine
 ‘ naomh iad.’ Lib. Apost. constitut. 5.

San linn cheudhna, deirse N. Iustin am Mairtair
 —‘ Ata finn ag aoradh agus ag toirt urram araon
 ‘ do ’n Dhia ’n Athair agus am Mac a thainic agus
 ‘ a theagaifg na nithe sin dhuinne, &c. Agus fos
 ‘ cuideachd a luchd leaneamhuin fa, agus na h
 ‘ Aingil mhaith ; agus ata sinne ’g an aoradh araon
 ‘ tre briathran agus gniomharan, agus ann a firinn ;
 ‘ amhul mar bha sinne fein air arn ionnsachadh agus
 ‘ air ar teagaisgadh.’ In Apolog. ii. ad Antoninum
 Pium. Nach b’ e so Caitholach agus am Papanach
 do rireadh, giodheadh b’ eisan an deisciobal dilis thug
 ful, air son ful tre ghradh bh’ aige do Mhaisdair
 neamhaidh.

C. Am b’ e so fos gnathachd an treas linn ?

F. B’ e gan amharas, oir fan linn so fein deir Ori-
gcnes—‘ Toisichidh mi re tuitam fios air mo ghluna ;
‘ agus guidhidh mi air nan Naoimh uile comhnadh
‘ dheanamh lein fa, nach feud Dia ghuidheadh tre
‘ ro mhéad mo chionta. O Naoimh Dhea ! le

‘ deura agus ag caoinadh guidham oribh tuitam fios
 ‘ ann lathair a throcair air mo shon fa am peaccach.’

In Lamentat.

Agus aris—‘ Ata fos gradh aige na Naoimh a
 ‘ threig am bheatha so, thaobh iadsan ata beo, ni’m
 ‘ bith e neoiomchuidh a radh gu bheil curam aca d’
 ‘ an flainte, agus iad ’g an coimhnadh le ’n urnuidh-
 ‘ ean ri Dia air an son fa: oir ata fe sgriobhta sna
 ‘ Macchabeis, ’fe so Ieremia ’ta guidheadh airson
 ‘ am Phobal, &c.’ Homil. iii. Cantica. Giodheadl
 bha ’m Faidh Ieremia marbh ioma blianadh roimh
 an am fin.

C. Na ghnathaich Criosduidhean an cheathro linn
 onoir agus urram thoirt do nan Naoimh ?

F. Ghnathaich iad, oir deir N. Crisostom san
 linn so—‘ Dh aor iad nan Naoimh ceudhna sin a ’ta
 ‘ sinn ag aoradh aig an la diugh. Hom. de juven.
 Maxim..

Anns an linn cheudhna deirse N. Ambros—‘ Ata
 ‘ se ’g onorachadh Chriosd, an ti dh onorichas a
 ‘ Mhaintaira fa.’ Agus aris—‘ Is eigin dhuinne na h
 ‘ Aingil ghuidheadh a thugadh dhuinne mar ar luchd
 ‘ dionaidh agus comaircaidh. Is eigin dhuinne
 ‘ na Mairtaira ghuidheadh; oir ata siad comasach
 ‘ ghuidheadh airson ar peaccaidh ne. ’Siad sin
 ‘ Mairtaira Dhea, arn Uachdarain fa, agus luchd
 ‘ faicsin mosgalach ar beathaidh agus ar gniomhara
 ‘ fa.’ Sermo. vi. L. de viduis.

C. Na ghnathaich Criosduidhean an chuigo linn
 mar an ceudhna, nan Naoimh ghuidheadh agus onoir
 thoirt dhoibh mar ata na Caitholaich ag deanamh
 an diugh ?

F. Ghnathaich iad go deimhin, oir deir N. Au-
 gustin san linn so—‘ Ata mor shluagh nan Geinti-
 ‘ lach anois ag aoradh le gluin lubte, Peadar bean-

‘ nuichte an t’ Iasgair. Agus aris, Ni ’m bheil
 ‘ finne ’g an aoradh mar Dhee, ach mar dhaoine
 ‘ naomha. Agus ann ait’ eile; Ata na Mairtaira
 ‘ h uile, a ’ta maille re Criodl ag deanamh eider-
 ‘ ghuidheadh air ar son fa, ni sguir iad ghuidheadh
 ‘ air ar son, mar sguir finne bhith ag osnadh air ann
 ‘ deidh.’ Agus fadheoi ’ta fe guidheadh mar so.
 —‘ O Thriónaid bheannuichte coimhde mi as
 ‘ gach olc, trid Urnuidhean nan Ardathreacha,
 ‘ trid Eiderghuidheadh nan Apstail, tre Seafbheachd
 ‘ buan nam Mairtaira, agus trid Eiderghuidheadh nan
 ‘ uile Naoimh.’ Ann sin air dha ’n Oigh bheann-
 nuichte, agus iomad Aingeal agus Naomh air ainm
 ghairmadh ata fe codhunadh—‘ Guidham oribh
 ‘ eiderghuidhe dheanamh ri Dia air mo shon s’
 ‘ am Peaccach chum gu bithin tearuinte o ghiall an
 ‘ Diabhail agus o bhas fiorruidh.’ Sermo. de
 Sanctis Petro et Paulo. In Ps. 96. Meditat. 40.

Agus deir an dara Comhairle Nicen—‘ Deanamid
 ‘ gach uile nithe tre h eagal Dea, ’g iarreadh eider-
 ‘ ghuidhe Mathair neolochdaich Dea, mar an ceudh-
 ‘ na nan Aingil agus nan Naoimh.’ Gniomh. iii. 6.
 Anno Dom. 781.

C. Ach nach deir an sgrioptuir,—‘ Gloir gu ’n
 ‘ robh do Dhia ’amhain.’ Uime sin cho ’n bheil e
 laghail onoir no h urram thoirt do h Aingil agus
 Naoimh ?

F. Ard onoir thigharnail is coir thoirt do Dhia
 ’mhain, aidmhalam : ach aitham gu ’m bheil an
 sgrioptuir ag dirlteadh onoir agus urram, jochdranach
 thoirt do na h Aingil, no nan Naoimh, no eadhond-
 dhaoine ; agus nach deir an sgrioptuir,—‘ Gloir, a-
 ‘ gus onoir, agus fioth-chainte do gach uile neach
 ‘ a ’ta deanamh maith.’

C. Ach nach deir fos an sgrioptuir,—‘ Gur aon
 ‘ Eidermheadhoinoir a’ta ann eidar Dia agus daoine,
 ‘ an duine Iosa Criofd.’ 1 Tim. ii. 5.

F. Aidmhalam, nach bheil ann, ach aon phriomh
 Eidermheadhoinoir, ach giodheadh gur e Criofd am
 priom Eidermheadhoinoir ; ata fos iomad Eide-
 mheadhoinoir iochdranach eile ann ; mar ata gach
 Sagart sgireachd trid eiderghuidheadh airson a pho-
 bal se : ann gairid nach Eidermheadhoinoir eidar
 Dia agus an duine, gach aon neach ghuidhas air a shon
 ri Dia co acca is Aingil, Naoimh no daoine iad?—
 Osbar, am bheil nam Protestanaich fein ag feasamh
 ris an aon Eidernheadhoinoir Iosa Criofd? Cho ’n
 bheil iad : oir ata ’n fluagh Protestanach ag iarreadh
 air am Minisdaira fa eiderghuidhe no urnuidh dhean-
 amh ri Dia air an son : agus aris, ata nam Minisdaira
 ’g iarreadh air an fluagh fa urnuidh dheanamh air
 an son mar ceudhna. Uime sin, ata coillion Eider-
 mheadhoinoir aige Protestanaich, osbar air Criofd,
 agus ata do chinn nam measg.

AN DEICHO PONC NO ARTOIGAL.

C. CREUD i an deicho ponc ?

F. Maitheanas am pheaccaidh.

C. Ciod ata thu tuigsin le sin ?

F. Tuigam le so, gu bheil Dia araon comasach
 agus toileach, mhaitheadh duinn’ ar peaccaidh ne,
 ma bhithas finn go criodhol bronach caointach air
 an son ne, agus ma dh aidmhlas finn’ iad ; oir thug e
 cumhachd dh’ a h Eaglais chum am maitheadh tre
 Baifde agus Peanas.

C. Cionnas dhearbas tu sin ?

F. O fhocal Dea, far am bheil e air innseadh leis
 an Spiorad Naomb,—‘ Ach an uair a chunnic

‘ am pobal sin, ghabh iongantas iad, agus thug iad
 ‘ gloir do Dhia, a thug leithaid sin a chumhachd
 ‘ do dhaoine.’ Eadhon a mhaiteadh peaccaidh
 air d’ a Chriosd an chumhachd ceadhna sin a
 dhearbhadh roimh sin le miorbhuille ag radh,—‘ Ach
 ‘ chum gu ’m bith fios agaibh, gu ’m bheil cumh-
 ‘ achd aige Mac an duine, peaccaidh a mhaith-
 ‘ eadh air an talainh, a deir se ann sin re fear na pa-
 ‘ rilis, eirich, tog do leaba agus imich do d’ thigh,
 agus air eirigh dhosan chuaidh se d’ a thigh fein.’

N. Matth. ix. 8. 6, 7.

C. Am bheil peaccadh sa bith go mor, is nach
 feud Dia h a mhaiteadh?

F. Ni ’m bheil aon ann, oir ata h a throcair fada
 h oscion ar mirun agus ar peaccaidh ne.

C. Am feud aon pheaccadh basmhorr air bith,
 bhith air a mhaiteadh gan a chuid eile?

F. Cho ’n feud, do bhri gur e maitheanas am
 pheaccaidhr bhasmhor, athnuadhachadh cairdeais
 maille re Dia trid a gras fa, ni nach coilionar am
 seasd, go fhad agus a mhairthas aon peaccadh bas-
 mhorr annine.

C. Am feud finn cinntachd iomlan a bhith againe,
 gu bheil ar peaccaidh air am maiteadh dhuinne?

F. Cho ’n feud finn, gan fhoillsuichadh airid air
 sin,—‘ Oir cho ’n fhiös dhamh, ni sam bith do ’m
 ‘ thaobh fein (deirse N. Pol) giolheadh ni ’m bheil
 ‘ mi le fo, air ni’ fhirinachadh.’ 1 Cor. iv. 4.

C. Creud na dearbhaidh eile h ata agad?

F. Do bhri, Nach aithne do dhuine air bith, co
 acca tha se toilteanach air gradh no fauth. Eccles.
 ix. 1.

C. Am feud finne bhith cinntach thaobh ar buan-
 sheasamh ann am maith?

F. Cho ’n feud finn, gan fhoillsuichadh airid; a-

gus air an abhar sin dubhairt N. Pol,—‘ Trom-bhuailam mo chorp, agus cuiram fuidh smachd e, ‘ an t’ eagal air chor sam bhith, thareis dhamh an ‘ soisgeul a shearmonachadh do dhroing eile, gu ’n ‘ cuirar mi fein air cul; agus tha e ’g ar chomhair-luchadh ag radh. Lan oibrichibh bhar flainte fein ‘ le h eagal, agus le ball chrith.’ 1 Cor. ix. 27. Phil. ii. 12.

C. Cionnas uime sin dfheudas finne sioth coguis a bhith againe?

F. Do bhri gu ’n feud finne, cinntachd bheusach no moralta h a bhith againe, agus dochas ro bheothail gu bheil ar peaccaidh ne air am maitheadh dhuinne trid gnathachadh dligheach nam sacramайдean ni h is leoир airson ar sioth ceudhna.

AN T’ AONO PONC DEUG NO AR-TOIGAL.

C. C R E U D i an t’ aono ponc deug?

F. Aiseirigh na collainn no Chuirp.

C. Creud ata phonc so cialluchadh?

F. Ata h i cialluchadh, gu bhith na cuirp ceudhna so, anns am bheil finne beo an drafda, air an toghail suas aris aig la bhreitheanais o blas gu beatha.

C. Creud am meadhon leis am bith so air a dheanamh?

F. Trid ordugh uilechomasach Dhea, agus Minisdralachd nan Aingil

C. Cionnas choduichas tu sin?

F. O fhocal Dea : Oir thig an Tigharna fein anuas o Neamh le ardiolachd, le guth an Ardaingeil agus le trompaidh Dhea : agus eiridh na mairbh a ’ta ann Chriosd air tus. 1 Thest. iv. 16.

C. An eirich na cuirp ceudhna h aris ?

F. Ann briogh eiridh na cuirp ceudhna, ge go neochosmhui ann buaidh agus dreach.

C. Cionnas tha thu dearbhadh sin ?

F. O 'n sgrioptuir naomh,—‘ Oir ata fios agam
‘ gu bheil mo Fhuasgluighoir no m' fear saoraidh
‘ beo ; agus anns an la deirionach eiridh mi as an
‘ talamh, agus bithidh mi air mo chuartuchadh le
‘ mo chroicconn, agus chi mi mo Dia ann m feoil :
‘ an ti a chi mise fein le mo shuil, agus cho neach
‘ eile.’ iob. xix. 26, 27.

C. Creud na buaidhan a bhithas aige na cuirp
ghlormhor ?

F. Bithidh aca dofhulangas, luthorachd, soilleireachd,
agus finealtachd.

C. Cionnas tha thu dearbhadh an dofhulangas
fa, na h an neobhasmhorachd fa ?

F. O 'n sgrioptuir,—‘ Oir is eigin do ni thruaillidh
‘ fo, neothruailleadh a chuir uime, agus do ni
‘ bhasmhor fo, neombasmhorachd a chuir uime.’

i Cor. xv. 53.

C. Cia mar choduichas tu h an luthorachd fa ?

F. O 'n Chaibdal cheudhna,—‘ Cuirar ann an-
‘ muinachd e, eiridh se h ann cumbachd ; cuirar e
‘ na chorp nadurra, eiridh se na chorp spioradail.
43, 44. ‘Se sin re radh, ann a gluasachd agus obair;
gu bith iad cochoflach re spiorad ; agus dearbhidh
an ni fo fos am finealteachd fa.

C. Cionnas a dhearbas tu, an soilleireachd fa ?

F. O 'n aite cheudhna,—‘ Oir ata eiderdhealach-
‘ adh eidar reult agus reult thaobh gloire, is mar
‘ sin a bhithas aiseirigh nam marbh ; cuirar e ann
‘ easfonaír, togar e ann gloir.’ i Cor. xv. 42, 43.

C. Ciod an uine anns an eirichar na mairbh ;
agus an caochlar an fluagh taoghte marfin ?

F. ‘Ann am mionaid, am prioba na ful, re
‘guth na trompaid dheirionach, eiridh na mairbh
‘go neo thruaillidh, agus caochlichar finn.’—
1 Cor. xv. 52.

C. Creud an t’ eisamlair a ’ta agad anns an nadur
airson na h Aiseirigh?

F. Graine h arbhair a ’ta lobhadh air tus anns an
talamh, agus dfhasas suas, agus ata beo aris.

C. Ciod an fochair a ’ta h againesa trid eolas na h
Aiseirigh?

F. Ata sin ’g ar neartuchadh a dfulangadh geur-
leaneamhuin, agus am bas fein ann dochas na gloir
re teachd; do reir briathara N. Phoil,—‘Oir measam,
‘nach fu fulangas na h aimisir a ’ta lathair an coim-
‘eas ris a ghloir a dfhoillsichar annine.’ Rom.
viii. 18.

AN DARA PONC DEUG NO ARTOIGAL.

C. C R E U D i an dara ponc deug?

F. Agus a bheatha shiorruidh.

C. Carson ’si fo am ponc deirionach?

F. Do bhri, gur i h am bheatha shiorruidh crioch
deirionach an duine.

C. Ciod tha thu tuigsin leis a phonc fo?

F. Tuigam, gu bith an droing sin a ’ta coimheadh
nan aitheantan, agus ag basachadh ann sdaid grais,
beo go brath maille re Dia ann beannachadh agus
sonas fiorruidh.

C. Cionnas tha thu dearbhadh, gu bheil e fei-
mail no gur eigin na h aitheantan a choimheadh,
chuni am beannachadh sin fhaighail?

F. O ’n sgrioptuir, far an duairt Criodl ris an
oganach, ag feoruchadh deth, ciad bu choir dosan

a dheanamh chum a bheatha shiorruidh fhaotin,—
 ‘ Ach ma ’s aill leat dol asteach chum na beatha,
 ‘ coimhid na h aitheanta.’ Matth. xix. 17.

C. Am bheil am bheatha shiorruidh air a toirt
 dhuinne mar dhuais ar deagh obaira?

F. Ata reir briathran an sgrioptuir,—‘ Bheir Dia
 ‘ do gach aon reir a ghniomhara : dhoibhsin a ’ta le
 ‘ buanachadh go foighidneach ann deagh obair ag
 ‘ iarreadh gloir, agus onoir, agus neobhasmhorachd
 ‘ a bheatha mbairtheanach.’ Rom. ii. 6, 7.

C. An d’ rinnadh gach duine chum na beatha
 shiorruidh?

F. Bha h iad,—‘ Oir is aill le Dia, na h uile
 ‘ dhaoine bhith air an fabhaladh, agus iad a theachd
 ‘ chum eolas na firinn.’ 1 Tim. ii. 4. Ni ’n aill
 leis bas am pheaccaich, ach gu b’ fearr gu pilladh e
 agus gu bithadh fe beo.

C. Carson uime sin ata coillion air an damnad?

F. Tre reasun am peaccaidh ceannaireach fein,
 ann aighai lagh Dhea, agus an neamhaithreachais
 deirionach fa.

C. Cionnas ata thu dearbhadh, gur e an duine
 fior abhar am pheaccaidhne agus a dhamnaidh fein?

F. Air tus ; uaidhe Iob, far am bheil e ’g radh,
 ‘ Thug Dia dha h aite chum peanas a dhéanamh,
 ‘ ach thruaill se sin chum uabhar.’ Iob 24.

An dara aite,—‘ Tha do sgrios uait fein o Israel,
 ‘ annam fa h amhain tha do dhochas.’ Hos. 13.

An treas aite,—‘ No ’n dean thu taircuis air
 ‘ saibhreas a mhaiteas, agus foighidin, agus fad
 ‘ fhulangais Dea, gan fhios bhith agad, gu bheil
 ‘ maiteas Dea ’g a d’ threorachadh chum peanas no
 ‘ aithreachas? Ach ata thu carnadh suas dhuit
 ‘ fein feirge fa chomhairla na feirge; reir do chruais,
 ‘ agus do chriodhe neamhaithreachail.’ Rom. ii. 4.

C. Co h ann, anns am bheil a bheatha fhiorruidh ag coiseasamh ?

F. Ann a sealladh agus mealltin Dhea, a reir raidh ar Slanuighoir,—‘ Is se so bheatha mhairtheach nach, colas a bhith aca ortsan an t’ aon Dia fior, agus air Iosa Criost a chuir thu uait.’ N. Eoin xvii. 3.

C. Am faic sinn ní air bith eile air Neamh ach Dia ?

F. Chi sinn osbar air sin uile bhuaidhan agus tuil-cheimnaidh Dhea, agus annsan fos mar ann sgathan naduran agus iomlanachda nan uile chretoira : oir ata se comhaladh ann fein na h uile nithe, ann modh ro inmhach.

C. Creud an doigh air an dearbh thu fin ?

F. O’n Apstal ag radh,—‘ Oir is ann uaithe fin, agus trid fin, agus air shon san ata na h uile nithe.’ Rom. xi. 36.

C. Creud an fochair a leanas o shealladh agus mealltin Dhea ?

F. Leanidh gradh diadhaidh, sealbhachadh seasmhach, solas, agus aoibhneas dolabhairt ; agus mach as fin thig moladh, urgairdeas, luathgairas agus buidheachas go fiorruidh.

C. Creud is ciall do ’n fhocal fin, Amen ?

F. Cialluichidh fin, gur firinn diadhaidh achreidh uile ; agus air an abhar fin, is eigin dhuinn’ a creidfin agus aontuchadh lea o ar criodhe.

C A I B. IV.

Dochas agus urnuidh air an minuchadh.

C. C R E U D is dochas ann ?

F. Is subhaile dhiadhaidh i, air adortadha asteach ann san anam, trid ain bheil duil earbsach

na gloir re teachd againe re fhaotin tre gras agus toilteanas Chriosd, agus ar toilteanas fa fein ag fruthadh o thoilteanas agus oirdheircas Chriosd.

C. Ciod air am bheil ari muingin no dochas sin go airid air a shuidheachadh?

F. Air oirdheircas no toilteanas agus geallaidh Chriosd, an ti gheall gloir do 'n droing sin a chuiras an dochas annsan, agus tha deanamh obairsa, agus tha eisan toirt fos gras leis an dean iad an obair cheudhna.

C. Am bheil ar deagh obair ne ag toiltin duais na gloir shiorruidh?

F. Mar ata h iad ag fruthadh oghras Chriosd agus air an suidheachadh air a gheallaidh fa ata iad toilteanach air duais na gloir.

C. Cionnas tha thu coduchadh sin?

F. O 'n sgrioptuir, air tus,—‘ Oir ge b' e neach a bheir cupan uisge dhuibhse re h ol ann ainmsa (chionn gur le Criod fibh) go deimhin a deiram ribh, nach caill se a dhuais.’ Marc. ix. 51.

An dara h aite,—‘ Gheibh gach aon a dhuais fein do deir a shaothair fein, oir is coichuidaich-oira Dheia sinn.’ Cor. iii. 9.

San treas aite,—‘ Is beannuichte bhithas fibh an uair a bheir daoine anchaint dhuibh, agus ni siad geurleaneamhuin oribh : oir is mor bhar duais air Neamh. Deirse ar Tigharna.’ Matth. v. 11.

C. Am bheil e dligheach agus laghail dhuinne deagh obair a dheanamh ann duil duais fhaotin?

F. Cho 'n e hamhain gu bheil e laghail agus dligheach dhuinne : ach fos ionmholta do reir sin,—‘ Chlaoin mi mo chriodhe chum' do reachda fa colionadh go brath airson duais.’ Salm. cxviii. 113.

C. Creud an dearbhadh eile tha agad?

F. —‘ Agus ge b' e ni dh iarras sinn gheibh finn uaithe e, do bhri gu bheil sinn ag coimheadh

‘ aitheanta fa ; agus ag deanamh nan nithe sin ata
taitneach.’ n a fhiadhuis sin.’ i Eoin iii. 22.

C. Cionnas dfheuchas tu gu bheil an dochas
feimail chum ruigsin air sabhaladh ?

F. Do bhri gu bheil i toirt amach annine umh-
lachd do lagh Dhea, agus fos toilleachas inntinn a
dfhulangadh air a sga fa.

C. Cionnas ata thu dearbhadh sin ?

F. O’n sgrioptuir,—‘ Ge gu ’m marbhadh se mi,
‘ cuiridh mi mo dhochas annsan.’ Iob xiii.—Agus
aris, ‘ Ann a Dia cuiridh mi mo dhochas ; agus ni
‘ gabh mi h eagal ciod dfheendas feoil dheanamh
oram.’ Salm. lv.

C. Am bheil an dochas tairbheach chum maith-
eanas peaccaidh ?

F. Tha reir an t’ Salmadoir,—‘ Ach an ti chuiras
‘ a dhochas ann ar Tigharna, cuartuich trocair e.
‘ Agus aris ; Tha ar Tigharna ro thoillaichte annta
‘ san a ’ta ’g earbsadh as, agus ag cuir an dochas
‘ ann.’ Salm. xiii. 10. Salm. clxvi.

C. Creud am maith eile tha againe o’n dochas ?

F. Tha i ’g ar gluasadhl chum urnuidh ioriseal
chrabhach a dheanamh.

C. Creud is urnuidh ann ?

F. ’Si ’n urnuidh togail suas ar ’n inntinn re
Dia, trid an iarreadh sinn, airson nithe maith : agus
bhith air ar faoradh o gach olc, na leis am bheil
sinn ag toirt beannachadh agus moladh do Dhia

C. Creud iad comhnannta no coingealla na
deagh urnuidh ?

F. Gu bitadh i deanta le mor churam, aire, io-
riflachd, agus buanshcascamh.

C. Creud iad na dubhailcin a ’ta cuir ann aighai na
dochais ?

F. Tha eadochas, agus andochas no andanadas.

C. Creud is eadochas ann ?

F. Tha, anamharas ann cumhachd Dea, agus toilteanas Chriosd ; mar nach bithadh iad leoir chomhasach chum ar fabhaladh-ne.

C. Creud is andochas ann ?

F. Tha muingin aimidach andanail fabhalaidh gan diochall no spairn a dheanamh, chum deagh caitheadh beathai, no coimheadh nan aitheanta.

C. Cionnas is abhar peaccaidh an t' eadochas ?

F. Do bhri, gur gnathach le daoine miomhuinginach dh radh ; ma dhamnar mi, bithidh mi air ino dhamnadh ; agus mar fo ni dean iad diochall chum am maith a dheanamh, no t' olc a sheachnadh.

C. Cionnas is abhar peaccaidh an t' andochas ?

F. Do bhri, gur gnathach le daoine h andochasach dh radh go minic : tha Dia trocairach agus iochmhor, agus maithidh te dhuinn' ar cionntan agus ar peaccaidh ne, ge mor no graineal no lionor gu bheil iad, agus aig ge b' e uair sam bith anns an dean sinn peanas no aithreachas air an son ; agus o dhuil aithreachais leabe bais, ata iad gabhail cead am peaccadh a dheanamh anns an am ata lathair.

C. Cionnas is eigin d' ar dochas a bhith air a tomheisadh eadar an da iomallaichd fo ?

F. Trid eagal machail agus miomhuingin ioriseal deth ar gniomhara fein, mar ata iad uainne fein.

C. Am bheil an urnuidh maith 'n an aighaid le cheile ?

F. Tha, reir na soisgeil,—‘ Deanibh urnuidh ‘ chum agus nach tuit sibh am buairead.’ N. Luc. xxii. 40.

C. Creud an tairbh' eile tha teachd o'n urnuidh ?

F. Tha i araon maith chuin gach olc sheachnad, agus gach sochaira fhaotin.

C. Cionnas tha thu dearbhadh sin ?

F. O'n t' soisgeul, far am bheil ar Slanuighoir ag radh,—‘ Gu deimhin deimhin deiram ribh, ge b' e ‘ nithe dh iarras fih air an Athair ann m'ainmse gu'n ‘ toir se dhuibh iad.—Iarribh agus bheirar dhuibh.’

N. Eoin xvi. 23. N. Luc. xi.

C. Am bheil e laghail urnuidh a dheanamh ann a caint choimhach ?

F. Ata, reir sin, —‘ Oir an ti labhras ann a teangan ‘ coimhaich, ni ann re daoine labhras e, ach re Dia,’ agus tha ’n tairbh’ agus am cumhachd ceudhna aige an iarrtas no ’n aithuinge ; ma se agus gu ’n tuigar i leis an ti a ’ta air a ghuidheadh, co acca thuig an guidhoir i no nach do thuig.

C. Creud an coduchadh eile tha agad fa ?

F. Tha dearbhadh so agam mach o'n Chaibdal ceudhna, far am bheil N. Pol ag radh,—‘ Ach ‘ ma bheannichas tu anns an Spiorad (se sin re ‘ radh ann a caint choimhach) cionnas a deir an ti ‘ a ’ta ann ait’ an duine gan fhoghlum Amen re ‘ do bhreith-bhuidheachas fa. Oir go deimhin ata ‘ thusa tört buidheachas go maith ; giodheadh, ‘ ni bheil an neach eile air a theagafgadh.’ 1 Cor. xiv. 16, 17. Ata thu faicin o so, gu bheil an ni maith ann fein ; agus le so gu bheil urnuidh ann caint choimhach araon laghail agus maith, oir tha se toirt buidheachas go maith deise an t' Apstal,—‘ Uime ‘ sin, a bhrathre, no bacaibh labhairt le teangan no ‘ caint choimhach.’ 39.

C. Ciod tha an t' Apstal ag tuigsin an uair tha e ’g ar comhairluchadhn’ urnuidh a dheanamh do ghna,—‘ Deanibh urnuidh gan sgur ; anns gach uile ‘ ni thugibh buidheachas ; oir is e so toil Dea ann ‘ Iosa Criosd d’ ar taobh fa.’ 1 Theff. v. 17, 18.

F. Tha se chialluchadh le sin, gu ’m bu choir dhuinne gach la, uine airid a chaithheadh ann urnuidh ; a reis-

N. Sheumais,—‘ Deanibh urnuidh air son a cheile, ‘ chum agus gu ’n flanuichar sibh : oir ata mor ‘ eifeacht’ agus buaidh ann an urnuidh dhurachd- ‘ ach an fhirinaich.’ N. Sheumas v. 16.

C. Am bheil e comasach urnuidh dheanamh do ghna ?

F. Ata ann cuid do sheagh, air ainm, le bhith tabhairt suas ar ’n uile ghniomhara agus deanadas ar beathaidh, chum mor onoir an Dhe a mhor.

C. Cia an t’ aite anns am fearr an urnuidh a dheanamh ?

F. Anns na h Eaglaisa : do bhri, gur aitean sin, tha air an coisreagadh, agus air an cuir air leath chum urnuidh ; agus ann sin at’ ar ’n urnuidhean air an arduchadh go mor tre lathairachd airid Dhe a : agus fos a ’ta chuideachd airid san air a h iarradh le Cleir nan Eaglaisan ann coisreagadh nan aitean sin, agus uime sin iomchuidh chum urnuidh.

C. Cia mar dhearbas tu sin ?

F. O’n t’ soisgeul,—‘ Oir ge b’ e aite am bheil ‘ dias no triuir air an cruinnuchadh ann ceann a cheile ‘ ann m’ ainmsa, ata mise ann sin nam meadhonsa.’ N. Matth xviii. 20. Nois siad nah Eaglaisa na h aitean airid ann san cruinnuchadh an fluagh ; agus le sin, an t’ aite is ro iomchuidh chum urnuidh dheanamh ann.

C. Cionnas a dhearbas tu, gu bheil Eaglaisan a reir orduigh Dhe a ?

F. Dhearbhar sin, air tus ; do bhri, gu ’n dh ord- uich Dia d’ a Riogh Solom Teampul no Eaglais a thogail dhafan, agus a coisreagadh dha sheirbhais fa. 2 Croinic. vii.

An dara aite ; o’n t’ soisgeul, far am bheil Criod ag gairmadh an Teampul a thigh fein ; agus ag cuir amach dha as am Teampul an luchd reicaihd agus

ceannaithe deir se riū—‘ Ta e sgriobhta, is tigh ur-nuidh mo thigh se, ach rinn sibh se fiochd mhearr-laich deth.’ N. Luc. xix. 45, 46.

An treas aite; o’ n t’ soisgeul cheudhna, far an deachaidh am Publiocanach suas do ’n Teampul a dheanamh urnuidh—‘ Agus chuaidh e sios gu thigh fein air a fhireanachadh.’ N. Luc. xviii. 10. 14.

C. Cionnas tha thu dearbhadh, gu bheil e laghail Teampuil no Eaglaisan a choisfreagadh?

F. O’ n sgrioptuir—‘ Oir do thog mianois agus do naomhaich mi an tigh fo (eadhon an Team-pul) chor gu bithadh m’ ainmsa ann go brath: agus bithadh mo shuil agus mo chriodhe ann a comhnuidh.’ 2 Croinic. vii. Agus o’ n t’ soisgeul, far am bheil e air innseadh, gu ’n chum Criost e fein la coisfeagaidh na Teampuil ann Jerusalem an ceart la bha air orduchadh le Iudas Macchabeus, gu bhith air a choimheadh naomh. Mac. iv. 56.

C. Cionnas a dhearbas tu, gu bheil e laghail Eaglaisa sgeadachadh, agus am busgadh le greus obair, agus le cinmholaidh no iomhaighan?

F. O’ n t’ soisgeul, far am bheil sinn ag leabhadh gu ’n dh’ orduich Criost a Shuipair dheirionach a bhith air a deasachadh ann a seomar mor air a dheagh sgeadachadh—‘ Agus nochdaidh se dhuibh seomar arda fairsing na lan uidheam agus deasaichte: ann sin ullamhichibh dhuinne.’ Marc. xiv. 15. Osbar dh orduich Dia fein anns an t’ sean lagh, a Eaglais no theampul fein bhith air a sgeadachadh uile thareis le iomhaighan grabhalta, mar tha e lan shoilleir on t’ sheachdo Caibdal do ’n cheud Riogh, agus uaidh’ iomad aite eile deth na sgrioptuir naomh.

C. Am bheil e maith, feim dheanamh do deasnath-achaидh o’ n leath amuigh ann am na urnuidh; mar atá dol air gluna, bualadh uchd, agus leithaid fin?

F. Ata, oir tha iad foillsuichadh amach urram agus crabhachd asteach no astigh a chriodhe; oir thilig Criod e fein fios air aighai, ann uair rinn e urnuidh anns an gharadh—‘ Agus air dha imeachd ‘ beagan air adhart, thuit se fios air aighai dheanamh urnuidh.’ Matth. xxvi. 39.

C. Carson tha mhadhin na h am go iomchuidh airson urnuidh a dheanamh ?

F. Tha i iomchuidh, chum uinneogan an anaim fhosgaladh re sollus a ghrais dhiadhaidh, agus thoirt suas chum mor onoir Dhea obaira agus gniomhara an la h uile.

C. Carson am feascar mar an ceudhna ?

F. Tha, chum uinneogan an anaim dhunadh ann-aighai dorchadas am pheaccaidh, agus fanoid no meallaidh an Diabhail, mar an ceudhna thoirt buidheachas do Dhia airson uile bheannachaidh agus sochaira h an la a chuaidh seachadh.

C. Creud na nithe bu choir dhuinn’ iarreadh ann ar ’n urnuidhne ?

F. Bu choir dhuinne gach uile ni maith a ghuidheadh agus a h iarreadh ann ar ’n urnuidh, araon spioradail agus aimsirail, agus gu ’n saorar sinn o gach olc : oir is san air an doigh so theagaisg ar Slánuighoir sinn ’n a urnuidh fein.

C A I B. V.

Am Pater Noster, no urnuidh ar Tigharna air a minuchadb.

C. CREUD e am Pater Noster, no urnuidh ar Tigharna ?

F. ’Si sin an urnuidh is ro naomha bha riaghla air a deanamh.

C. Co rinn an urnuidh so ?

F. Rinn Criod ar Tigharna, gliocas fiorruidh an Athair.

C. Abeir urnuidh an Tigharna ?

F. ' Ar 'n Athair ata air neamb, gu naomhichar t' ainm. Tigeadh do rioghachd ; deanar do thoil air an talamh, mar nithar air neamh. Tabhair dhuinn' an diugh ar 'n aran laithail ; agus maith dhuinn' ar fiachan amhuil, mar maithas finn d' ar luchd fiachaich ; agus na leig finn ann buairead ; ach faor finn o olc.' Amen. N. Matth. vi. 9, 10.

C. Carson rinn se an urnuidh so ?

F. Chum foirm urnuidh i theagascadh dhuinn', agus cionnas is coir dhuinn' urnuidh dheanamh.

C. Carson rinn se i, air doigh go Reidh go shoilleir agus go gaoirridh ?

F. Chum gu bithadh gach aon neach comasach air a foghlumadh.

C. Ciad ata an urnuidh so cumhail innte ?

F. Na nithe so uile a dfheudas finn iarreadh, no duil bhith againe re fhaotin o Dhia.

C. Co mead iarrtas ata anns an urnuidh so ?

F. Seachd iarrtasa.

C. Ciad tha thu cialluchadh leis na focail sin a ta air an cuir roimh nan iarrtasa : Ar 'n Athair ata air neamh ?

F. Tuigam leofan, gur e Dia ar 'n Athair se araon tre cruthachadh, agus uchd-mhachadh, ma bhithas finn anns daid an ghrais : agus air an abharsin, feudidh sion teachd dha h ionnsuidh se le mor mhuingin chum gach beannachaidh a h iarreadh uaidhse.

C. Cionnas dhearbas tu sin ?

F. O'n sgrioptuir— Feuchibh, ciad an ghne graidh thug an t' Athair dhuinne, gu 'n gairtadh clann Dea dhinn.' I N. Eoin iii. 1.

C. Carson deir finn, ar n' Athair, agus cho 'n e m' Athairfa ?

F. Do bhri, gur e Dia Athair coitchionta na h uile neach ; agus is eigin d' a na deagh Chriosduidhean uile ghuidheadh airson a cheile, reir sin 'Cochom-munn nan Naoimh.'

C. Ciod tha thu tuigfin leis na focail sin, a 'ta air neamh ?

F. Gu bheil an Dia, a 'ta lionadh neamh agus talamh, agus a 'ta h anns na uile nithe, am agus aite ; air neamh air doigh airid, ag innseadh agus ag foillsuichadh amach a ghloir fein do 'n t' fluagh bheannuichte : agus air an abhar sin, antra ni fonn urnuidh, is eigin dhuinn' ar 'n inntinna thogail suas dh' a h ionnsuidhse, agus an cumailse suighe air nithe neamhaidh.

C. Cionás tha thu deabhadh sin ?

C O 'n sgrioptuir—‘ Is malluichte an ti a 'ta deanamh obair Dea go neochuramach.’ Ier. xlvi. 10. Agus air an abhar sin, is eigin curam a glacadh, go airid ann am na urnuidh.

AN CEUD IARRTAS.

C. Creud i an ceud Iarrtas ?

F. Gu naomhichar t' ainm.

C. Ciod ata finn ag guidheadh leis an iarrtas so ?

F. Gu'm bithadh Dia air aithnuichadh leis an t' faoghal uile, agus acasan fos eolas airson, agus gu 'm bithadh Dia go fiuntach air a mholadh, air a h onorachadh, agus seirbhais air a deanamh dha leis na uile chretoira, ni nach feudar a dheanamh, agh le, agus trid a ghras fa.

C. Co iadsan ata 'g radh na h iarrtas so go olc ?

F. Iadsan uile tha toirt masluchadh do h ainm Dea, tre diamhafladh, mionnuchadh, 'g innseadh bhreagan, malluchadh, agus comhraidh anchaintach falach.

C. Ciod is coir dhuinne codhunadh o so ?

F. Bu choir dhuinne ghuidheadh, gu'n d' thugadh Dia dhuinne gras do ghna, chum ainmsa h a naomhachadh 'n ar 'n uile dheanadasa, agus fos gu'n d' thugadh se dhuinne fonn diadhaidh a mhoir ghloirfein anns na uile ni, chum gu bithadh an fonn sin do ghna mar fhulang riaghlaichte arcriodhe ne; agus le so glorichidh se finn feadh na siorruidhachd.

AN DARA H IARRTAS.

C. Creud i an dara h iarrtas ?

F. Is i an dara h iarrtas—‘ Tigeadh do rioghachd.’

C. Ciod tha finn ag guidheadh o Dhia trid an iarrtas so ;—‘ gu tigeadh do rioghachd ?’

F. Ata finn ag guidheadh, gu'm bithadh ar truaidhan agus ar 'n amhighara ne air an criochnachadh anns am bheatha so, agus gu'm bithamid air ar deanamh 'n ar luchd-rùnphartuiche deth rioghachd aoibhnach neamhaidh am feasd.

C. Co iadsan a 'ta 'g radh na iarrtas so go olc ?

F. Iadsan a 'ta na traillan toileach do'n pheaccadh agus do'n Diabhal.

C. Ciod is coir dhuinne codhunadh o so ?

F. Ar gnothach airid dheanamh deth, rioghachd Dea shirreadh anns an cheud aite, trid solaradh a cheartasa ann ar 'n anama fein; agus mar gheall e, cho bhíbh ni air bhith uireasbhuidh oirne; 's eigin do Dia bhith na riogh ann ar 'n anaman ann a so, ma bhithas am feasd dochas againe teachd chum a rioghachd se ann deidh so.

AN TREAS IARRTAS.

- C. Creud i h an treas iarrtas ?
- F. Is i 'n treas iarrtas :— ' deanar do thoil air an talamh, mar nithar air neamh.'
- C. Ciod ata sion ag guidheadh le fo ?
- F. Guidhamid, gu neartuichadh Dia ffinn trid a gras naomhsa chum aitheanta choimheadh, agus gu geillamid do thoil naomhsa anns gach uile nithe.
- C. Ciod tha thu tuigfin leis na focail sin— ' air talamh mar nithar air neamh ?'
- F. Ata ffinn ag guidheadh trid na focail sin, gu bithadh ffinn cheart go h ullamh agus toileach chum toil Dea dheanamh air an talamh, mar ata nan Naoimh agus na h Aingil bheannuichte 'g a dheanamh air neamh.
- C. Ciod is coir dhuinne codhunadh o fo ?
- F. Is coir dhuinne h an treas iarrtas fo deth ur-nuidh an Tigharna, h aithriseadh le fuinn graidi Dhea, agus a thoil naomh fa, agus tre comhaontuchadh iomlan anns gach uile ni r' a thoil naomhsa. Och ! nach bithamid do ghna go sona agus an t'iarrtas fo 'g radh go brath ann fonn graidi Dhea.

AN CEATHRO IARRTAS.

- C. Creud i an ceathro h iarrtas ?
- F. 'Tabhair dhuinn' an diugh ar 'n aran laithail.'
- C. Ciod tha ffinn ag guidheadh le fo ?
- F. Tha ffinn ag guidheadh le fo, gach uile lon agus teachd-antir araon airson ar 'n anaman agus ar cuirp.
- C. Creud e biadh no lon an anaim ?
- F. 'Se biadh no lon an anaim focal Dea, na Sacramidean naomha, go airid Corp Chriosd no 'n Eucharisd.

C. Cionnas tha thu dearbhadh gu'n chuir Chriosd roimh trid an iarrtas so, aran beannuichte na h Eucharisfd.

F. Air an doigh so, ge gu bheil sinn ag leabhadh an N. Luais 'ar'n aran laithail' ach ann N. Matha tha sinn ag leabhadh, 'ar'n aran brioghach no fus- 'buineach.'

C. Carson ata 'n Eucharisfd no Corp Chriosd air a gairmadh ar'n aran laithail?

F. Do bhri, gu bheil e go laithail air a thoirt suas air a'n Altair airson ar peaccaidh ne, agus bu choir dhuinne go laithail a glacadh, anns an chuid as lughe h ann a miann agus fonn spioradail.

C. Co tha 'g radh na h iarrtas so go olc?

F. Iadsan ata fuarchrabhach, agus neochuramach ann an am na urnuidh, agus ann teachd chum na Sacramaidean. Agus fos iadsan ata mar sin ann am eisdachd na seirbhais dhiadhaidh no focail Dea, na deagh earala; agus mar an ceudhna iadsan ata cuir am maoin agus am beannachaidh aimsirail as leath an diochall agus an surdolachd fein, no as leath am freasdal curamach fein, agus cho'n an as leath mor phailtas no tiodhlacadh airid Dhea.

C. Ciod is coir dhuinne codhunadh o'n iarrtas so?

F. Bu choir dhuinn' ar'n aran laithail a ghuidheadh air leithaid do mhodh agus achd, agus gu bithadh aran na beathaidd againe do ghina ann sealla, agus faothair a dheanamh cophartuchadh bhith againe deth go laithail, anns an chuid a's lughe tre com munn spioradail.

AN CUIGO IARRTAS.

C. Creud i an cuigo Iarrtas?

F. 'Agus maith dhuinn' ar fiachan amhuil mar mhaithas sinn d' ar luchd fiachaich.'

C. Ciod tha ffinn ag firreadh leis an iarrtas so ?

F. Gu 'n d' thugadh Dia dhuinne maitheanas ann ar peaccaidh ne h a chuaidh seachadh, agus fos na piantan a 'ta dligheach dhoibh ?

C. Carson ata na peaccaidh agus piantan am pheaccaidh air an gairmadh fiachan ?

F. Do bhri, gu bheil iad 'g ar deanamh n'ar luchd fiachaich do cheartas Dhea ; an ti o bheil ffinn trid ar peaccaidh ne toirt an onoir a 'ta dligheach dha.

C. Carson ata e air a chuir ris, mar mhaithas ffinn d' ar luch fiachaich ne ?

F. Chialluchadh dhuinne, nach maith Dia dhuinn' ar peaccaidh ne fein, mar maith ffinn fos d' ar brathaira fein—‘ Ach mar maith sibh an cionnta do ‘ dhaoine, ni mo mhaithas bhar 'n Athair dhuibhs ‘ bhar cionnta fein.’ Matth. vi. 15.

C. Co iadsan a deir an t' iarrtas so go olc ?

F. Iadsan a 'ta giulanadh fearmad, miorun agus fuathas ann aghai h am coimhearsnaich agus iadian fos a bhithas firreadh dioghaltas.

C. Ciod is coir dhuinne codhunadh o'n iarrtas so ?

F. Bu choir dhuinne h am agus fath gabhail o'n iarrtas so deth urnuidh ar Tigharna, na tri teagaisga so ghnathachadh go laithail. Air tus ; a chuir roimhne go laithail aithreachas criodhol dheanamh airson ar peaccaidhne. An dara aite ; ar bronn agus ar brisadh criodhe athnuadhachadh airson ar peaccaidh ne ceannaireach antoileach chuaidh seachadh. Agus fadheoi ; gradh agus trocair a cuir ann gniomh go laithail, agus bhith ag toirt maitheanas do gach aon neach a rinn eagcoir oirne no lochdaich 'n ar 'n aghai ; agus le bhith deanamh so bheir Dia maitheanas dhuinne fein ann ar cionnta ne.

AN SIAO IARRTAS.

C. Creud i an siao iarrtas?

F. ' Agus na leig sinn ann buairead.'

C. Ciod tha sinn ag guidheadh le fo?

F. Nach ceaduichadh Dia dhuinn' a bhith air ar buaireadh ofcion ar neart agus ar treunas ne.

C. Am bheil Dia buaireadh aon neach air bith chum peaccadh?

F. Cho 'n bheil e,—‘ Na abradh neach fa bith ‘ an uair a bhuaigar e, ata mi air mo bhuaireadh le ‘ Dia, oir cho 'n bheil e na bhuairadar uilc, ni mo ‘ bhuairas e neach fa bith.’ N. Sheum. i. 13.

C. Ciod an coduchadh eile tha agad air fin?

F. ‘ Cho Dia thu leis am miann an t’ olc (no peaccadh) Salm. v. 4.—Agus aris, ‘ Creud a deir finn ma seadh, am bheil am peaccadh maille re ‘ Dia? nar leigeadh Dia.’ Rom. ix. 14.

C. Co leis uime sin ata sinn air ar buaireadh?

F. Leis an Diabhal agus ar 'n ainmhianna fein, —‘ Ach tha gach duine air a bhuaireadh an uair a ‘ thairngar agus a bhreugar e le ainmhianna fein.’ N. Sheum. i. 14.

C. Am feud duine bhith beo anns an t’ saoghal fo, faor o gach uile gne buaireaid?

F. Ag labhairt go moralta no go modhamhuil cho 'n feud duine fa bith,—‘ Oir is cath bith ‘ bhuan beatha iomlan an duine air an talamh?’ Job. vii. 1.

C. Cia uime ma seadh ata sinn ag guidheadh gu 'n faorar sinn o bhuairead?

F. Chum nach d’ thugadh iad buaidh oirne agus nach faruichar sinn leofan air chor fa bhith.

C. Am bheil buairead na pheaccadh deth fein na h o nadur fein?

F. Cho 'n bheil e, gan aontuchadh air ar taobhse; seadh is mor am fath toilteanais e, ma dhiultas sinn e go criodhol, mar bu choir dhuinne dheanamh.

C. Cionnas tha thu coduchadh sin?

F. O'n sgrioptuir naomh, air tus—‘ Bithadh thusa ‘ firineach gu bas, agus bheir mise dhuit crun na ‘ beatha.—Antibheir buaidh cho chiurar leis an dara ‘ bas e.’ Taisbeun. ii. 10, 11. An dara aite; do bhri, gu 'm b' aill le Criod fein, neach nach do pheac- caich riamh a bhith air a bhuaireadh,—‘ Agus ‘ ann sin do threoruichadh Iosa leis an Spiorad ‘ do 'n fhlasach, chum gu bithadh e air a bhuaireadh ‘ leis an Diabhal : agus thanic am buairadar d' a ‘ ionnsuidh ; agus dubhairt se ris, &c.’ Matth. iv. 1, 3. Agus air an reasun sin ni peaccadh e do neach fa bith bhith air a bhuaireadh.

C. Am bheil sinn am feasd air ar saruchadh, ach trid ar coire fein.

F. Ni bheil sinn am feasd air ar saruchadh le buairead ach trid ar coire fein, a reir an fhreagair sin a bha air thoirt do N. Pol fo bhuairead ag fir- readh dha bhith air a shaoradh uaidhe,—‘ Ata mo ‘ ghras fa foghaintach dhuit.’

C. Ciod an coduchadh eile tha agad?

F. ‘ Cuiribh ann aghai an Diabhal, agus teichidh ‘ se uaibhse.’ N. Sheum. iv. 4. O so tha e foilleir ma thuitas sinn ann peaccadh, gur an trid ar coire fein ata sinn ag tuitamh annta, agus ni ann tre dioth grais Dea.

C. Co iadsan ata 'g rádh an iarrtas fo go olc agus gan tairbh' air bith?

F. Iadsan ata firreadh air deidh fath agus mathair abhair am peaccaidh, agus ata go antoileach 'g an euir fein ann slighe agus cunnart am pheaccaidh.

C. Creud iad na leigheasain is fearr ann aghai buair-eaid?

F. Dhol ionnsuidh Dhia trid urnuidh ioriseal agus chum a Naoimhse, agus dh' an ionnsuidh fan go airid a bha air am buaireadh anns an t' seorsa cheudhna : chuir ann aghai h, am pheaccadh go treunach calamach agus duinal, agus nan nithe deirionach a chuimhnachadh go tric, mar ata Bas, Breatheanas, Ifroinn agus Flaitheanas.

C. Creud is coir dhuinne codhunadh uaidhe so?

C. Na riaghailtan sin coimheadh thaobh buair-ead : miomhuingin ioriseal do ghna cheangaladh annine fein, maille re earbsa ioriseal agus muingin ann a Dia; agus dluchadh tean re Dia 'nar 'n uile comhraca agus cathachd, trid urnuidh ioriseal teth agus durachdach, agus thig finn deth, no as maille re buaidh.

AN SEACHDO IARRTAS.

C. Creud i an seachdo iarrtas?

F. 'Ach saor sinn o h olc.'

C. Ciod ata sinn ag guidheadh leis ad iarrtas so?

F. Guidhamid, gu 'n faoradh Dia sinn o ar 'n uile uilc araon spioradail agus aimsirail, agus go airid o h uilc am pheaccaidh, a chuaidh seachadh, ata lathair, no re teachd.

C. Co is udhar da 'h uile uilc am pheaccaidh?

F. Tha an Diabhal,—'Oir ni bheil peaccadh air 'bith ann Dia. Agus ata fios agaibh gu 'n dfhoill-sicheadh eisan chum ar peaccaidhne thoirt air falbh 'agus ni bheil peaccadh fa bith annsan.' i Eoin iii. 5.

C. Creud an dearbhadh eile tha agad air so?

F. 'Gur fuathach le Dia an duine malluichte 'agus fos eagcoirfa.' Gliocas. xiv. 9.

C. Co iadsan a deir an t' iarrtas fo go olc ?

F. Iadsan uile 'ta cuir nan uilc sin ann gniomh ann lathair Dhea agus ag meaduchadh am peaccaidh se go laithail, gan aithreachas, agus cnaoidh choguis air an son.

C. Ciod bu choir dhuinne codhunadh o fo ?

F. Bu choir dhuinn' urnuidh ioriseal theth agus dhurachdach ghlacadh chugaine, mar na meadhona agus innealan is ro arde chum bhith air ar saoradh o gach uilc araon thaobh corp agus anam, agus o phian am pheaccaidh a chuaidh seachadh tha lathair no re teachd : agus mar ata na h uilc sin do ghna 'g ar bagaradh, amhuiil sin bithadh ar 'n urnuidh se, ann a cuid thomhais buansheasinhach agus mairtheanach.

C A I B. VI.

*Am Beannachadh Mhuire no Failte an Aingil d'ise
air a minuchadh.*

C. CREUD i am Beannachadh Mhuire no Failte an Aingil d' ise ?

F. 'Si sin Beannachadh urramach agus onorach na h Oigh Mhuire, agus urnuidh d' ise.

C. Cionnas dhearbas tu, gu bheil e laghail urram agus onoir thoirt d' ise ?

F. O'n sgrioptuir, far an d' rinn i faidhoirachd tre teagast an Spioraid Naoimh mu tiomchioll fein, ag radh,—‘ Oir feuch o fo suas gairmidh gach linn ‘ mise beannuichte.’ Luc. i. 48.

C. Ciod tha thu tuigsin leis an urnuidh fo ?

F. Tuigam, gur urnuidh i air deasachadh no air a deanamh o bhriathran an Aingil, Elisabeath, agus na Eaglais ; urnuidh ata ro chiatach agus taitnach do

'n Oigh Mhuire: agus is nos go cumanta 'g radh ann deidh urnuidh an Tigharna.

C. Carson ata i air a gairmadh Failte an Aingil?

F. Do bhri, gu 'm b' e t' Aingeal Gabriel a rinn a cheud cuid no earrunn d' i, air dha cogairdeachas a dheanamh leis an Oigh Mhuire, agus failte a chuir uirre; an uair thanic e le teachdairachd d' a ionnsuidhsa o Dhia, ag innseadh d' ife, gu glacadh an dara Pearsa do 'n Trionaidh naoimh feoil 'n a bronnsa.

C. Abair Failte an Aingil no beannachadh Mhuire, no 'n Ave Maria?

F. 'Failte dhuit Mhuire a 'ta lan do ghras, tha 'Tigharna maille riut; is beannuichte thu am 'measg nam mnaan: agus is beannuichte toradh do 'bhronn Iosa: naomh Mhuire Mhathair Dheaguidhe 'air ar sonsa peaccaich,anois, agus aig uair ar bais. 'Amen.'

C. Cia lion earrunn no pairt ata aige an Fhailte Mhuire?

F. Tha tri pairta no earrunnan aice.

C. Creud i an ceud earrunn dhi?

F. Failte dhuit Mhuire, tha thu lan do ghras, tha an Tigharna maille riut.

C. Co rinn an earrunn so?

F. An Spiorad Naomh ge gu 'n do liobhradh i leis an Aingeal Ghabriel,—' Agus anns an 't seach- 'do mios do chuireadh an 't Aingeal Gabriel o 'Dhia, dh ionnsuidh Oigh a bha fa cheangal po- 'faidh aige fear d' am b' ainm Joseph do thigh 'Daibhidh: agus b' e ainm na Oigh, Muire. Agus 'air dol asteach do 'n Aingeal d' a ionnsuidh fa a 'dubhairt se: Failte dhuit, o thusa tha lan do ghras, 'ata an Tigharna maille riut; is beannuichte thu 'am measg nan mnaan.' N. Luc. i. 28, 29.

C. Creud is ciall do 'n fhocal sin, Failte?

F. Is ciall dha, dean gairdeachas, no bith aoibhnach o Mhathair Dhea.

C. Carson ata finn ag firreadh air an Oigh bheannuichte leis an urnuidh so, gairdeachas a dheanamh?

F. Do bhri, gu 'm bheil finn 'g athnuadhachadh bronngabhall no ginneadh a Mic bheannuichte sa: ni's abhar aoibhneais neochriochnach dh' ife, agus do chuirt iomlan na flaitheanais uile.

C. Creud is ciall do 'n fhocal sin, Muire?

F. Is ciall dha reult na fairge no reult na mara.

C. Carson ata i gu foruigthe air a gairmadh reult na fairge no na mara?

F. Do bhri, gu bheil ife ag foillsuichadh dhuinne trid a subhailcin eisamlairach fa ann a fairge neo-truaidhan agus amhghara na beatha so, mar reult ro ghlormhóir.

C. Ciod tha thu cialluchadh leis na focail sin; Ian do ghras?

F. Cialluicham, gu 'n robh aige an Oigh bheannuichte tiodhlacadh agus iomlanachd airid grais chum ginneadh a Mic sa.

C. Ciod is ciall do sin, ata an Tigharna maille riut?

F. Is ciall dha sin an Trionaid Naomh go iomlan maille ria; aig an am sin air doigh airid iongantach.

C. Cionnas a dh innfas thu sin?

F. Air an doigh so: do bhri, gu 'n robh an t'Athair maille ria, mar maille re bhean nua phosda fein; bha 'm Mac maille ria, mar maille re Mhathair fein; agus bha 'n Spiorad Naomh maille ria, mar maille re theampul no bhothan ro raoghnaichte fein.

C. Am bheil iad anois fos maille ria?

F. Tha iad ann a gloir, agus bithidh iad mar sin re na siorruidhachd maille ria.

AN DARA EARRUNN DO 'N FHAILTE
MHUIRE.

C. Creud i an dara cuibhroinn do 'n Failte Mhuire?

F. 'Is beannuichte thu am measg nam mnaan; is
' beannuichte toradh do bhronn Iosa.'

C. Co rinn an earrunn so?

F. Bha na briathran sin,—'is beannuichte thu am
' measg nan mnaan,' air an liobhradh leis an Aingeal,
agus ann deidh sin, bha iad air an labhairt le
Elisabeath maille ris a chuid eile, air bhith dh i lan
leis an Spiorad Naomh,—'Agus ghlaodh i mach
' le guth ard, agus a dubhaint fi; 's beannuichte thu
' am measg nam mnaan; agus is beannuichte toradh
' do bhronn Iosa.' N. Luc. i. 42.

C. Ciod tha thu tuigfin le sin,—'is beannuichte
' thu am measg nam mnaan?

F. Tuigam gu 'n robh ise amhain air a raogh-
nachadh amach am measg mhnaan chum a bhith na
Mathair do Dhia: agus air an abhar sin, bu choir
d' ise bhith air a beannachadh, agus air a moladh
leis nam mnaan uile.

C. Ciod is ciall do sin,—'is beannuichte toradh
' do bhronn Iosa?

F. Tha sin ag cialluchadh, gur e Iosa Criost
a Mac nadurra firineach sa, agus gur eisan udhar
ar 'n uile bheannachaidh ne, agus fos gur i an Oigh
a fhior Mhathair se, agus gur furasda dh ise gach
sochair agus beannachaidh fhaotin uaidhse dhuinne
trid a h urnuidh sa. Oir cho 'n bheil a h urnuidh an
diugh (agus ise ann gloir lamh ri Mac sa), na 's lughe
cunhachd, na bha i air an talamh so bhos: ach dh
eisd Iosa a Mac sa ria h iarrtas sa air an talamh so;
nach moa na sin dh eisdas eisan anois ri a h urnuidh

fa as ar leath se, nōis an uair ata i ann gloir maille risan.

C. Carson ata na Caitholaich nan luchd onoir go mor do h ainm Iosa ?

F. Do bhri, gur ainm sin oscionn gach uile h ainm, mar chuala thu anns an chreidh, agus mar dh caralas N. Pol oirne,—‘ Agus geb’ e ni air bith a ni ‘ fibh ann focal no ann gniomh, deanibh na h uile ‘ nithe ann ainm a’ Tigharna Iosa, ag toirt buidh- ‘ eachas do Dhia an t’ Athair trid sin.’ Col. iii. 17.

AN TREAS EARRUNN DO ’N FHAILTE MHUIRE.

C. Creud i an treas pairt do ’n Fhailte Mhuire ?

F. ‘ Naomh Mhuire Mhathair Dhea, guidh’ air ar ‘ sonne peaccaich, nois, agus aig uair ar bais. Amen.’

C. Co rinn ann earrunn so do ’n Fhailte Mhuire ?

F. Rinn ann Eaglais Naomh Chaitholach, ann a Comhairle Ephesuis, ann blianadh ar Tigharna 431. Agus am Papa Celestin ag foirshuidheadh anns a Comhairle, ann aghai Nestorius an ’t Eireacach, an ti dh aitha ar Baintigharna bheannuichte a bhith na Mathair Dhea, agus dh’am b’ aill isé bhith air a gair-madh amhain Mathair Chriosd. Faic Baronius, tom. 5. blianadh 431.

C. Cionnas tha thu dearbhadh, gur i an Oigh bheannuichte Mathair Dhea ?

F. O ’n sgrioptuir naomh, agus Eaglais an Dhea uilechumhachdach, steigh agus grunnt gach firinn, air nach toir geatean Ifroinn buaidh am feasd,—‘ A- ‘ gus cionnas dh eirich so dhamh fa gu ’n d’ thig- ‘ eadh Mathair mo Thigharna dha ’m ionnsuidh.’ Luc. i. 43. Nois cho da Tigharna a Mac fa, ach aon Tigharna, agus cho da Chriosd e, ach aon Chriosd.

Oir ni bheil ann ach aon Tigharna, deirse N. Pol ; ach is i 'n Oigh Mhuire Mathair an aon Tigharna so, agus air an abhar fin, 'si 'n Oigh Mhuire Mathair Dhea, agus ar Tigharna ne.

C. Ach nach bheil cuid do Phrotestaich ag radh agus ag cuir rompa, nach feud agus nach bheil e comasach dhi bhith na Mathair do Dhia, do bhri nach do ghinn i h a Dhiadhachd fa ?

F. Chuala mi go minic cuid dhiubh ag radh fin, araon deth an luchd teagaisg agus o mhoran deth na chumanta. Ach co acca tha iad ag radh so tre miorun do 'n Oigh bheannuichte, no trid aineolas, ni fios dhamh ; ach tha fios agam gu 'm bheil iad ag aitheadh agus diulteadh tuille go mor na dheonichas iad le 'n toil, m' as daoine na Criosduidhean iad.

C. Cionnas ata thu dearbhadh fin ?

F. Air an doigh so, air tus ; ni bheil e comasach do 'n Oigh Mhuire (deir siad) bhith na Mathair. Dhea, mar ginnadh ise a Dhiadhachd fa, 'se so an ni bha dodheanta dhi, agus le fin cho 'n i Muirc Mathair Dhea : o 'n reasun so tha e leantin nach feud agus nach urradh bean air bith, bhith na Mathair do dhuine, do bhri, nach do ghinn bean air bith riamh anam an duine, agus cho duine neach air bith gan anam. 'Se so an ni thuairt mi, nach deonichadh iad go toileach ma 's daoine iad. Nois ma 's ro leoir do bhean air bith, chum ise bhith na Mathair do dhuine go firineach, gu 'n ghinn i eisan aige an robh anam agus corp ; tha mi 'g radh, ma's leoir so, air an doigh cheudhna, is leoir do 'n Oigh bheannuichte, chum ise dheanamh agus a bhith na Mathair do Dhia, gu 'n ghinn agus gu 'n do rugh i eisan a bha na Dhia agus na dhuine ann aon Phearsa eider-dhealaichte : agus air an abhar fin, is i 'n Oigh Mhuirc Mathair Dhea go firineach.

An dara aite; ma their iad nach i 'n Oigh Mhuire Mathair Dhea, ach amhain Mathair an duine; ann sin is eigin dhoibh an dara cuid aidhne haladh nach Dia Criosd, no da Phearsa gabhail asteach ann Criosd. Ma their iad, mar tha duil agam, gur Dia Criosd, tha e leoir shoilleir, gur i'n Oigh Mhuire Mathair Dhea; ach ma their iad gu bheil da Phearsa ann a Criosd, tha e leantin air tus as so, nach do bhafaich Dia riagh air ar sonne, do bhri, gu bheil dearbh fhios againe gur eisan amhain a bhafaich air ar sonne a rugh o 'n Oigh Mhuire. An dara aite; iadsan ata 'g radh nach i 'n Oigh Mhuire Mathair Dhea, tha iad tuitamh ann a sean Eireacachd nan Nestorianach, a bha air an damnadhl leis an Eaglais ann bliadanadh ar Tigharna 431, agus fos leis a chuid isnia deth na Protestantaich fein.

C. Ciod is ciall do sin,—‘ guidh’ air ar sonne peaccaichi, nois?’

F. Tha sin ag cialluchadh, gu bheil feim againe air cabhair agus cuideachd diadhaidh do ghna.

C. Ciod is ciall do sin,—‘ agus aig uair ar bais. ‘ Amen?’

F. Tha sin ag cialluchadh, gu 'm bith feim againe go airid ann sin air cuideachd a h urnuidh sa, chum trocair fhaotin o Iosa Criosd a Mac sa. Tha focal ‘ Amen,’ ag cialluchadh bithadh e deante, no bithadh e mar sin.

C A I B. VII.

An gradh air a mbinuchadh.

C. C R E U D is gradh ann?

F. Is tiodhlacadh o Dhia an gradh na subhailce oscionn naduir, air a dhortadh astigh le Dia anns an anam, trid am bheil gradh againe do Dhia

oscionn na h uile nithe, agus d' ar coimhearsnach, mar dhuinne fein.

C. Carson ata an gradh air a ghairmadh subhaile no buaidh oscionn naduir?

F. Do bhri, nach bheil e ann a comas an naduir a fhaighail no h a sholaradh, ach tha air a thoirt dhuinne tre gras agus tiodhlacadh airid Dea.

C. Am bheil an gradh air a mheafeadh dhuinne, mar 's aill leis na Protestanaich gu 'm bitadh e, no cailidheach no buaidh nadurra do riread e anns an anam?

F. Tha e go firineach nadurra anns an anam, amhuil mar ata gliocas nadurra anns an anam a 'ta glioc, agus gradh anns an anam a 'ta gradhach.

C. Cionnas tha thu còdughadh sin?

F. O 'n sgrioptuir,—‘ Do bliri,—gu bheil gradh ‘ Dhea air a dhortadh amach ann ar criodheachan ‘ trid an Spiorad Naomh a thugadh dhuinne.’ Rom. v. 5.—‘ Na lathairse (eadhon Dea) bha fireantachd ‘ air a faotin annamfa.’ Dan. vi. 22. Agus aris, o 'n aite sam bheil N. Pol ag guidheadh airson a bhraithre fa,—‘ Gu 'n gabhadh Criofd comhnuidh ‘ 'n an criodheacha fa tre creideamh, air am freamh- ‘ achadh, agus air am bonn-shuidheadh ann gradh?’ Ephes. iii. 17.

C. Creud e sin, Dia ghradhachadh oscionn gach uile nithe?

F. Tha bhith ian toilaichte a chailleadh gach uile ni, na 's fearre na gras agus gradh Dhea chailleadh tre peaccadh air bith basmhòr.

C. Co aige am bheil an gradh so?

F. Acaasan ata coimheadh aitheanta fa, do reir sin,—‘ Oir is e fo gradh Dhea gu coimheadh finn ‘ a h aitheanta san, agus ni bheil aitheanta fa trom ‘ (no dodheanta.)’ i Eoin v. 3.

C. Nach bheil gradh uime sin aige san ata briseadh nan aitheanta ?

F. Cho 'n bheil gradh Dhea go firineach aige, do reir sin,—‘ Oir an ti a deir, is aithne dhamh Dia, a-
‘ gus nach bheil coimheadh aitheanta san, is breugoir
‘ e, agus ni bheil sirinn annsan. Ach co sa bith
‘ coimheadas aitheanta fa, (no a fhocal) annsan
‘ go deimhin ata gradh Dhea air a dheanamh foirfe.’
1 Eoin ii. 5.

C. Creud e sin, ar coimhearsnach a ghradhachadh mar sinn fein ?

F. Gach maith agus sonas shirreadh dhafan, amhail mar shirras agus mhiannichas sinn dhuinne fein,
agus gan eagcoir air bith a dheanamh airfan.

C. Co e ar coimhearsnach fa ?

F. Gach uile duine, bean agus leanabh, agus go airid na Caitholaich.

C. Carson fin ?

F. Do bhri, gur iad uile iomhaighan Dhea, agus gu bheil iad uile air an saoradh le ful an Tigharna Iosa Criostd.

C. Carson go airid na Caitholaich ?

F. Do bhri, gur buil iad uile chuirp diamhirach Criostd.

C. Caite as o bheil e 'g eireadh nasgadh no ceangal ar coimhearsnach a ghradhachadh ?

F. O h ordugh Dhea an ti dhí aithne sin dhuinne.
—‘ Ach ma their neach fa bith tha gradh agam do
‘ Dhia, agus fuathas aige dh'a bhrathair, is breug-
‘ oir e.’ 1 Eoin iv. 20.

C. Am bheil finn fos nasgte no ceangailte ar naimhdean ne a ghradhachadh ?

F. Tha finn go deimhin nasgte chum sin, do reir sin,—‘ Ach deiramse ribh, bithadh gradh agaibh
‘ do bhar naimhdean ; beannichibh an droing a

' mhallaichas fibh, deanibh maith do na daoine
 ' air am beag fibh; agus deanibh urnuidh airson na
 ' muintir sin ata buintin ribh go naimhdail, agus
 ' ata 'g ar geurleaneamhuin.' Matth. v. 44.

C. Creud an gne graidh 's eigin dhuinne a thaif-beunadh d' ar naimhdean ne?

F. Tha sinn ceangailte giulan fiobhalta bhith againe d' an taobh fa; ghuidheadh air an son fa go coitchionta, agus a bhithi ann deasachadh inntinn, gach oifig a shiobhalta ghraidhol a dheanamh air an son san, an uair bhithas am feim moralta 'g iarreadh sin dhinn.

C. Creud an gniombh graidh is airde ata ann?

F. Ar beatha no ar 'n anam thoirt airson onoir Dhea, no flainte ar coimilearsnaich.

C. Carson 'se an gradh am buaidh is fearr' agus is ro h oirdheireach am measg nan subhailcin?

F. Do bhri, gur e an gradh beatha agus anam chach uile—' Oir tha creideamh marbh as eugmhais ' oibrigh.' N. Sheum. ii. 26.

C. Creud an sfaid beathaidh anns am bu choir iomlanachd graidh bhith anns an cheim is airde?

F. Ann an sfaid sin ata deth naduir fein agus do reic an ordugh cheart, ag ceangaladh chum an ghradh is airde agus is moa; agus dhiubh sin tha sfaid, cho 'n e 'mhain nan Easbuigean, ach fos nan Sagartan aige am bheil curam anama 'n an lamhan.

C. Cionnas tha thu dearbhadh sin?

F. O'n sgrioptuir—' Gradh is moa na so cho 'n bheil aige neach air bith, gu 'n leigeadh duine anam sios airson a chairdean fa.' 'Se so ceangal no nasgadh ceart gach Sagairt, do reir sin.—' Bheir ' am buachaille maith anam airson nan caoraich.¹

¹ Eoin xv. 13. Caib. x. 11.

C. Cionnas dhearbas tu feimalachd no eigin a ghraidh?

F. O'n sgrioptuir:—‘An ti ata fantic ann gradh, ata e'n a chomhnuidh ann Dia, agus Dia annsan.’—Aris, ‘An ti nach gradhich, tha e fantic ann am bas.’ 1 Eoin iv. 16. Caib. iii. 14.

C. Creud iad toraidh no tairbh’ a ghraidh?

F. ’Se so a thoradh fa maithidh sin gach peaccaidh—‘Folichidh gradh moran peaccaidh.—Tha ‘fios againe gu ’n deachaidh sinn thareis o bhas gu ‘beatha; do bhri gu bheil gradh againe do na braithre.’ Sheum. v. 20. 1 Eoin iv. 14.

C. Ciod is coir dhuinne codhunadh o fo?

F. Is coir dhuinne chuir roimhne o fo suas mor gnothachd ar beathai go ionlan dheanamh deth, chum an teagast mhor fo do ghradh Dheá fhoghlu-madh o Dhia fein, an ti’s urradh ar teagastgadh ann: agus mar nach bheil aon ann, ach Dia fein a dfheudas go ionlan, an t’ard eolas agus an foghlum diadhaidh fo a theagastgadh dhuinne: guidhamid e do ghna, gu ’n treoruichadh e fein sinn chum a sgoil fein, a ’ta e cumail ’n ar taobh stigh: agus fos guidhamid gu ’n d’thugadh e gras dhuinne chum ar coimhearsnach ghradhachadh mar sinn fein.

C A I B. VIII.

· *Air na h Aitheantan ann coitchionta.*

C. CREUD is crioch airid do na h Aitheanta?

F. ’Se’s crioch airid dhoibh, a theagastgadly dhuinne toil agus aill an Dea shiorruidh, no gradh Dheá agus ar coimhearsnaich.—‘Oir an ti gbradh-ichas a choimhearsnach choillionidh se an lagh.’ Rom. xiii. 8.

C. Carson ata na h Aitheanta (saor o shuidhachadh na Saboid) air an gairmadh Aitheanta laigh an naduir?

F. Do bhri, gu'n do sgriobh Dia iad air tus ann a criodhe an duine aig a chruthachadh fa, air dhoibh bhith briathran an reasuin nadurra fein.

C. C'uine dh athnuadhaich se iad aris ann san lagh sgriobhta?

F. An tra thug se iad do Mhaois air fliabh Sinaidh ann tairnenach agus teine athair no dealanach, air an sgriobhadh air da chlar chloiche. Exod. xx.

C. Carson ann tairnenach agus dealanach?

F. Chum ar gluasadhl ne'g an coimheadh fa go ro churamach.

C. Am bheil gach duine a'ta air teachd chum-reasun, ceangailte chum aithne agus eolas a bhith aige air na h Aitheanta?

F. Tha gach neach air teachd gureasun ceangailte agus naigte briogh agus suim nan Aitheanta bhith aige; do bhri, gur iad riaghait ar'n uile bheatha, obair agus gniomh.

C. Cionnas tha thu coduchadh gur deich Aitheantan amhain 'ta ann?

F. O'n sgrioptuir naomh—‘Agus dfhoillsuich se dhoibh an cumhnannt, a dh aithne se dhoibh re choilionadh, eadhon na deich focail a sgriobh se ann da chlar chloiche.’ Deut. iv. 13.

C. Creud an gne peaccaidh leis am bheil na h Aitheantan air am briseadh?

F. Tre peaccaidh basmhòr amhain. Oir ni bheil peaccaidh fologhte no ionmhaithte ann aghaidh crioch nan Aitheantan, an ni 'se gradh, agus uime sin, (ag labhairt go ceart) cho'n an 'n an aghaidh tha iad do rireadh, ach laimh riu no air leath taobh nan Ath-eanta. 'Se sin re radh, nach bheil peaccaidh beag ag toirt air falbh gras, no deagh-ghean Dhea o'n anam, ge gu bheil iad ag laghachadh gradh Dhea annine.

C. Cionnas tha thu foillsuchadh sin ?

F. Gabhamid mar eisamlair air fo focal diamhaoin, breug ann sugradh, nach bheil ag ciuradh aon neach ; gaoid deilg, pinnaidh no ubhail agus leithaidin sin deth pheaccaidh beag : tha mi 'g radh nach bheil aige leithaidh so do chionnta na's leoir deth chudthrom chum an dearbh gradh a bhriseadh eidar duine agus duine, agus moran na's lughe na sin a bhriseadh eidar Dia agus an duine.

C. Am bheil e comasach dhuinne na h Aitheantan uile choimhéadh ?

F. Cho 'n e 'mhain gu bheil iad comasach dhuinne r' an coimheadh, ach fos feimail agus furasda r' an coimheadh, tre comhnadh agus cuideachadh grais Dhea.

C. Cionnas dfhoillsuichas tu sin ?

F. Do bhri, nach antigharna air bith Dia, chum nithe dodheanta dh orduchadh dhuinne fo phian damnaidh siorruidh ; agus uime sin gach ni dh ordúich Dia dhuinne, mar chumhnannt feimail, chum flainte ar 'n anama sholaradh, tha sin comasach dhuinne dheanamh agus a coillionadh, trid a cuideachadh fein. Ach tha e lan shoilleir, gu 'n do dh ordúich Dia dhuinne, mar chumhnannt feimail, chum ar 'n anama shabhaladh, gu coimheadamid na h Aitheanta fo phian damnaidh siorruidh. Agus air an abhar sin, tha e leoir shoilleir, gu bheil e comasach dhuinne na h Aitheantan a choimheadh, tre comhnadh agus cuideachadh Dhea, an ti nach d'ordúich riamh do Chlann aon ni dodheanta dheanamh.

C. Cionnas tha thu dearbhadh sin ?

F. O'n sgrioptuir, air tus, far am bheil Diago tric ag sparradh oirn' an coimheadh, agus fos ag bagaradh an droing sin a bhrifas iad leis a phian is moa agus is truimie, ni nach deanadh e, na bithadh iad dodheanta dhuinne.

An dara aite,—‘ Ge b’ e nach bhrisas aon aithne
 ‘ do na h Aitheanta so, a’s lugha, agus theagaifgas
 ‘ daoine mar sin, gairmar an duine a’s lugha deth
 ‘ ann rioghachd neimh : ach ge b’ e neach a ni agus
 ‘ theagaifgas iad gairmar duine mor deth ann riogh-
 ‘ achd neimh.’—Aris, ‘ Ma ’s toigh leibhse mise
 ‘ coimheadibh m’ Aitheanta fa.’ N. Matth. v. 10.

Eoin xiv. 15.

An treas aite,—‘ Gabhibh mo chuing oribh agus
 ‘ foghlumibh uam : oir ata mo chuing fe of-iomchar,
 ‘ agus ata m’ uallach eatrom.’ O so tha thu faicin,
 gu bheil Aitheanta Dhea araon eatrom agus
 furasda r’ an giulanadh.—Aris, ‘ Se so gradh Dhea,
 ‘ gu coimheadamid Aitheanta fa, agus ni bheil
 ‘ Aitheanta fa trom. (no dodheanta).’ N. Matth. xi.
 29, 30. 1 N. Eoin v. 3.

C. Na gheall Dia riamh daoine neartuchadh
 chum na h Aitheanta choimheadh ?

F. Gheall se, agus fos thoirt orrasan an coimheadh
 agus an deanamh.

C. Cionnas choduichas tu sin ?

F. Air an doigh so ; ma ’s e gu ’n gheall Dia
 daoine neartuchadh chum Aitheanta fa choimheadh,
 agus gu ’n do choimheadh do riread cuid deth
 dhaoine iad, an sin, no le sin, tha e comasach na h
 Aitheanta choimheadh. Ach ata e soilleir, gu ’n gheall
 Dia daoine neartuchadh chum iadsan a choimheadh,
 agus gu ’n do choimheadh cuid deth dhaoine
 do riread iad. Uime sin, tha e leoir shoilleir, gu bheil
 e ’n ar comas tre cuideachadh airid Dhea na h
 Aitheantan a choimheadh.

C. An dearbh thu sin o’n sgrioptuir ?

F. Dearbhidh mi go deimhin,—‘ Cuiridh mise
 ‘ mo Spiorad astigh annibh, agus bheir mise h
 ‘ oribh siubhaladh agus gluasadhbh ann mo reach-

‘ dan agus m’ Aitheantan uile : agus bheir mi oribh
 ‘ m’ Aitheantan a choimheadh agus an deanamh.
 ‘ Bithidh iadsan na pobal dhamhsé agus bithidh
 ‘ mise ’n am Dhia acasan, agus bithidh aon
 ‘ bhuauchaille acasan uile : siubhalidh iadsan ann mo
 ‘ bhreitheanasan uile, agus coimheadidh iadsan
 ‘ mo reachdan, agus ni iad m’ Aitheanta.’ Esech.
 xxxvi. 27. Caib. xxxvii. 24.

C. Cionnas tha thu deanamh amach gu ’n
 choimheadh aon neach riamh na h Aitheanta ?

F. O’n t’ soisgeul,—‘ Agus bha iad (Sacharias
 ‘ agus Elisabeath) faraon ionnruic agus firineach am
 ‘ fiadhuis Dea, ag imeachd ann a h uile Aitheanta
 ‘ agus orduichean an Tigharna go neolochdach.’
 Luc. i. 6.

C. Cionnas tha thu deanamh amach gu bheil
 coimheadh nan Aitheanta feimail chum flainte agus
 fabhaladh an anaim ?

F. O so, air tus,—‘ Ach ma ’s aill leat dhol asteach
 ‘ chum na beatha, coimhid na h Aitheanta.’ Oso tha e
 foilleir, nach feud agus nach urradh aon neach dhol
 go brath asteach chum na beatha shiorruidh, mar
 coimhid se na h Aitheanta, deirse Criod fein, an
 ti nach feud breug innseadh no dheanamh. N.
 Matth. xix. 16.

An dara aite ; o’n aite anns am bheil ar Tigharna
 ‘ g radh ris an fhear laigh, an uair dfheoruich se
 deth, creud bu choir dhasan dheanamh, chum gu
 fealbhichadh se am bheatha mhairtheanach : agus
 air dha suim nan Aitheanta radh, thuairt Criod ris,
 ‘ Dean so agus bithidh tu beo.’ Luc. xix.

An treas aite,—‘ Oir cho ’niad luchd eisdachd an
 ‘ laigh a ’ta nam firinaich am fiadhuis Dea : ach
 ‘ bithidh luchd deanaimh an laigh air am firinack-
 ‘ adh.’ Rom. ii. 13.

Uime sin, is diabhlaidh an ni radh, gu 'm bheil na h Aitheanta dodheanta no do chomasach dhuinne r' an coimheadh fa; antra tha Dia 'g innseadh dhuinne, gu bheil iad comasach dhuinne h an coimheadh trid a ghras fein, agus gu bheil se gealltin an gras sin thoirt dhuinne, ma shirras ffinne o ar criothe ne, antra tha se 'g ar bagaradh le damnadh fiorruidh mar coimheadh finn iad; agus eisan fos ag innseadh dhuinne, nach bheil trocair re fhaotin ach tre coimheadh nan Aitheanta. Am bith neach air bith go dall, ann deidh so, agus gu 'n abair e, gu bheil iad dodheanta no anachomasach r'an coimheadh? Antra tha Dia 'g radh gu bheil iad fo-dheanta, tre cuideachadh a ghrais dhiadhai fein: no bith e go dan, agus a bhreug thoirt do Dhia? nar leigheadh Dia.

DETH NA H AITHEANTA GO COITCHIONTA.

C. Abair na h Aitheanta mar tha iad anns an Bhibal naomh?

F. Rann 1. 'Agus dolabhair Dia na briathran fo 'uil' ag radh.'

2. 'Is mise an Tigharna do Dhia, neach threor- uich thusa mach as talamh na Eghipte agus tigh na 'daoirse.'

3. 'Na bithidh Dee choimhaich eile agad am 'fhiadhnuis fa.'

4. 'Na dean dhuit fein, ni grabhalta air bith, no 'cosamhlachd ni air bith, a 'ta shuas air Neambh, no 'bhos air Talamh, no deth nithe a 'ta anns na h 'uisgicha fo h an talamh.'

5. 'Na dean thusa h aoradh, no feirbhais dhoibh: 'oir is mise Tigharna do Dhia laidir agus eadmhor, 'a leanas peaccaidh nan Athreacha air an clainne gus

‘ an treas agus an ceathro ginealachd do droing a
‘ dfhuathichas mi.’

6. ‘ Agus ag foillsuchadh trocair do mhilte deth
‘ droing fin, a ghradhichas mi agus choimheadas
‘ m’ Aitheanta fa.’

7. ‘ Na tabhair ainm an Tigharna do Dhia ann
‘ diamhaoinas ; dir ge b’ e bheir ainm an Tigharna
‘ ann diamhaoinas, cho mheas an Tigharna neo-
‘ chiontach e.’

8. ‘ Cuimhnich la na Saboid choimheadh naomh.

9. ‘ Sia la dean t’ obair agus t’ uile shaothair.

10. ‘ Ach ’se an seachdo la, Saboid an Tigharna
‘ do Dhia ; na dean aon obair ann san la fin, thu
‘ fein, no do Mhac, no d’ inghean, t’ oglach, no
‘ do bhanoglach, no t’ ainmhidhe, no do choigrach
‘ a ’ta’n taobh astigh do d’ dhorsa.

11. ‘ Oir an sia laan rinn Dia Neamh agus Ta-
‘ lamh, an Fhairge, agus gach ni a ’ta annta ; agus
‘ ghabh e comhnuidh air an t’ seachdo la ; uime fin,
‘ bheannuich an Tigharna la na Saboid, agus naomh-
‘ aich fe e.’

12. ‘ Thoir onoir do t’ Athair agus do t’ Mhathair,
‘ chum gu finneadh do laan air an talamh, a bheir
‘ an Tigharna do Dhia dhuit.’

13. ‘ Na dean marbhadh.’

14. ‘ Na dean adhaltranas.’

15. ‘ Na dean gaoid.’

16. ‘ Na toir fiadhnuis bhreige ann aghai do
‘ choimhearsnach.’

17. ‘ Na fantuich dhuit fein tigh do choimhears-
‘ naich. Na fantuich dhuit fein bean do choimh-
‘ earsnaich, no h oglach, no bhanoglach, no a
‘ dhamh, no asal , no aon ni eile a bhuinas do choi-
‘ mhearsnach.’ Exod. xx.

Tha thu faicin go soilleir uaidhe so, nach bheil aon deth na h Aitheantan air an rainadh, agus ni mo tha e air innseadh ciall ion Aithne bu choir bhithi anns an cheud clar, no anns an dara clar; agus le sin gu 'n robh an rainn san air a fhagail do bhreitheanas na h Eaglais. Is e sin re radh, co acca bu choir tri bhith anns an cheud clar, agus seachd anns an dara clar, no ceithair anns an cheud clar, agus sia anns an dara clar: tha mi 'g radh nach bheil aon fhocal air so, anns a Bhibal.

AN CEUD AITHNE AIR A MINUCHADH.

C. Abair an ceud Aithne?

F. ' Na bithidh Dee eile choimhaich agad am fhiadhnuis se. Na dean dhuit fein ni grabhalta air bith, no cosamhlachd ni air bith, a 'ta shuas air Neamh, no bhos air Talamh, no deth nithe a 'ta anns na h uisgicha fo h an talamh. Na dean thusa aoradh no seirbhais dhoibh: oir is mise an Tigh-arna do Dhia laidir agus eadmhor, a leanas peac-caidh nan Athreachan air an clainne, gus an treas agus an ceathro ginealachd do droing a dfhuath-ichas mi. Agus ag foillsuchadh trocair do mhilte deth droing sin a ghradhichas mi, agus choimheadas m' Aitheanta fa.' Exod. xx. 2, 4, 5, 6.

C. Ciod tha air a h ordughadh dhuinne leis an Aithne so?

F. Tha gradh, seirbhais, aoradh, agus ian urram thoirt amhain do 'n aon Dhia fhior, fhirineach, bheo, agus shiorruidh, agus gan thoirt do h aon air bith eile.

C. Ciod tha air a thoirmeasgadh no air chosgadh dhuinne leis an Aithne so?

F. Tha air a thoirmeasgadh dhuinne, cretoir air

bith dh aoradh mar Dhia no 'n onoir a 'ta dligheach amhain do Dhia thoirt do dh aon ni a 'ta fhuas air neamh, no bhos air talamh.

C. Creud an onoir a 'ta dligheach amhain do Dhia ?

F. Tha onoir ard thigharnail dligheach dhasan, an onoir sin a 'ta air gairmadh leis na Diadhaira, 'Latria,' trid am bheil finn 'g a h onorachadh sa mar Mhaifdair mor agus ard 'Thigharn' araon beathaidh agus bais, mar ar Cruthaichoir, Slanuighoir, Fearcoimhaidh, agus ar Crioch deirionach ne.

C. Cionnas ata daoine ag peaccachadh ann aghaidh a li Aithne so ?

F. Trid aoradh Iodolan agus Dee bhreige, trid mearachda no h amharas dur ann a creideamh, tre faobh-chrabhaidh, agus buitseachas no draoitheadh.

C. Creud an doigh eile air am briseadh i ?

F. Tre cophairtuchadh le Anachreidmhaich, no Eireacaich ; agus tre creidsin no bhith ag toirt an aire dho aislinga agus bhruadara.

C. Cionnas tha thu dearbhadh, gur peaccadh mor dhol gu h Eaglais maille re Eireacaich no luchd do-bharrail ann creideamh ?

F. Do bhri, le bhith deanamh so, tha sinn ag aitheadh agus ag diulteadh ar creideamh fein o leath amuigh, agus ag aidmhuchadh an creideamh mhealltach san. Anns an chuid is lugha 'n ar duthich agus n' ar talamh sa, far am bheil e tre reachdan agus lagha na rioghachd, le bhith dol d' an Eaglaisa air a dheanamh na chothar eiderdhealaichte eidir iadsan agus sinne.

C. Creud an sgrioptuir a 'ta agad air sin ?

F. Ata 'n t' soisgeul agam, far am bheil Criofd ag toirmearsgadh dhuinne sin dheanamh ag radh,— 'Agus an uair their iad ribh : feuch tha Criofd ann

‘ so, no feuch tha e ann sud, na rachibh ann, agus
 ‘ no leanibh iadsan.’ Agus uaidhe so, tha e foilleir nach
 feudar dhuinne dhol dh ionnsuidh an Eaglaifa san
 air aon chor, ge gu ’n abair iad go mealltach gu bheil
 Criod acasan, se sin re radh a fhior theagascg san
 agus a fhirinn san. Ach ’s eigin dhuinne seasamh ris
 an t’ sean theagascg thug Criod agus Apstail seach-
 adh do ’n Eaglais Chaitholach, agus d’ an gheall e,
 gu fanadh i glan agus neothruaillidh ann a creideamh
 agus ann a teagascg gu deireadh an t’ saoghail gan ath-
 arrachadh air bith. Luc. xvii. 23.

C. Ciod an dearbhadh eile tha agad?

F. Tha N. Pol ag guidheadh oirne luchd ur-chreid-
 eimh sheachnad mar an t’ olc is moa, do bhri,
 gu bheil an duin’ eireacach fein dhamnaichte am
 fiadhnuis Dhea: agus eisan fos a dh eisdas no cho-
 phairtuichas ris ’n a theagascg fa, tha e ’g a dhamn-
 adh fein air an doigh cheudhna,—‘ An duine, a ’ta
 ‘ na Eireacach seaching agus diult e; air dhuit fios
 ‘ bhith agad, gu bheil leithaid fin do dhuine ar
 ‘ chuir bun os ceann, agus gu bheil e peaccachadh,
 ‘ air dha bhith fein dhamnaichte.’ Tit. iii. 10.

C. Cionnas tha thu dearbhadh, gu bheil e mio-
 laghail agus peaccach dhol dh ionnsuidh buitseach
 no luchd leabhaidh fortuinn no cineamhui no
 luchd chupain, agus leithaidin fin deth nithe surach?

F. O’n sgrioptuir,—‘ Na faidhar ’n ar measg
 ‘ fan, aon duine bheir air a mhac no nian dhol
 ‘ feadh (no trid) an teine; no h aon neach ghnath-
 ‘ ichas faistine, (fiosach no piseog) no fear aireach
 ‘ aimsira; no draoit, no buitseach, no fear
 ‘ beuldhraoitheadh, no feilcheadair, no fear
 ‘ marbhdraoitheadh. Oir gach uile duine ni na
 ‘ nithe fin, is grainealachd do Tigharna iad.’ Deut.
 xviii. 10, 11, 12.

C. Am bheil e na pheaccadh trom feim a dheanamh deth dhraoitheachd, phiseogan, no deth chupana, le bhith 'g an leabhadh, no dhol dh ionnsuidh na muintir sin a 'ta gnathachadh an leithaidin sin do nithe leabhadh ?

F. Tha e na pheaccadh trom gan amharas, agus go ro mhór ann aghaidh Dhea, do bhri, gur ann o'n Diabhal tha iadsan faotán gach eolas a 'ta acasan. Libbit. xix. 31. Agus uinne sin, is peaccadh grainnealach e am fiadhuis Dhea piseog no draoitheachd ghnathachadh leo fein, no tre neach air bith eile.

C. Ciod tha thu tuigfin le piseog ?

F. Tuigam le sin, bhith ag radh focail, agus ag deanamh feim deth chotharan, chum crioch eigin da nach bheil briogh no buaidh' air bith acasan o'n nadur, o Dhia, no h o 'n Eaglais.

C. Carson ata thu cuir tuille na na briathran so,—‘Na bithidh Dee choimhaich eile agad (no Dee eile) ‘ann am fhiadhuis se;’ anns an cheud Aithne ?

F. Do bhri, nach bheil an sgrioptuir ag ainmchadh ann aite air bith deth, cia i an ceud, no dara, no treas Aithne, agus air an abhar sin, cho'n bheil anns na briathran sin,—‘Na dean dhuit fein ni grábhalta air bith,’ ach amhain minuchadh nani briathran sin a 'ta air thoisach orra, ‘Na bith Dee choimh-aich eile agad ann am fhiadhuis se.’ Uime sin, cho'n bheil sinne deanamh dhiubh (maille re N. Augustin) ach aon Aithn' amhain, mar is ro chosmhuil a bha air a dheanamh fos le Maois fein, far am bheil se 'g radh—‘Na deanibh dhuibh fein Dee ‘deth dh airgaid no deth dh or.’ Exod. xx. 23. Ni's aon re radh agus so ; na bithidh Dee choimh-aich agad ann am fhiadhuis : na dean aoradh dhoibh, agus na dean seirbhais do h aon ni ghrabhalta no do chosamhlachd aoin ni 'ta fhuas air neamh, no air

an talamh: air chor gur leoir shoilleir nach bheil anns an ionlan, ach aon Aithne, air a minuchadh agus air a cuir fios go farsuing.

C. Ciod tha thu tuigfin leis na focail so—‘ Na dean dhuit fein nigrabhalta air bith, &c.—‘ Na dean aoradh dhoibh ?’

F. Tuigam, nach feud sinn iodola no h ionlhaigha, no ni air bith grabhalta no snoichte a dheanamh, chum an aoradh mar Dhia no leis an onoir a bhuiñas do Dhia.

C. Carson nach bheil na focail sin air an labhradh go farsuing ann a moran deth ar ceisduichean gairrid no aithghearr ne ?

F. Do bhri gu bheil iad go leoir air an druidadh asteach anns na briathran air thoisach orra—‘ Na bithidh Dee choimhaich (no eile) agad ann am fhiadhnuis fe.’

C. Cionnas dfhoillsuichas tu sin ?

F. Uайде so, do bhri mar nach feud sinne Dee air bith eile bhith againe, ach amhain an t' aon fhior Dhia, an ti rinn neamh agus talamh, agus gach ni a' ta anna: ann sin tha e lan shoilleir do reasun leanaibh, nach feud bhith againe, ach aon Dia amhain, nach feud sinn aon ni grabhalta bhith againe mar Dhee, no airson Dhee, no aon ni eile mar Dhia, no airson Dhia, ach amhain an t' ard Chruthaichoir, eadhon, an Dia do rinn neamh agus talamh.

C. Carson ata na Protestanaich no muintir na urchreideimh, ag eidertheangachadh no'g atharrachadh ‘ Iomhaigh grabhalta,’ ann aite ‘ ni grabhalta,’ mar bu choir dhoibh eidertheangachadh, agus mar tha iad ceangailte sin a dheanamh ?

F. Do bhri, gu bheil agus robh toil mhor acasan an sgrioptuir a thruailleadh; ann dochas le so dheanamh, an fluagh aineolach chombeignucht-

adh a chreidsin, gur luchd Iodoil aoraidh na Caitholaich, agus gu bheil iad ag briseadh na ceud Aithne, tre deanamh, agus aoradh Iomhaigha naomh.

C. Cionnas dhearbhias tu sin gu bheil iad ag truailleadh an sgrioptuir?

F. Uайде so, do bhri, gur e am focal eabhruidhach 'Pefel,' a tha go direach ag cialluchadh ni grabh-alta, agus cho 'n e Iomhaigh: 'se'm focal greugach 'Eidolon,' is e sin Iodol: agus 'se'm focal laidhionnach 'Sculptile,' a'ta cialluchadh ni grabhalta. Agus air an abhar sin, ni bheil anns an fhocal Iomhaigh air a thoirt asteach anns an Aithne leis na Protestantaich, ach truailleadh salach a rinn iad air focal glan Dea, chum droch ainm agus olc chuir air an coimh-earsnach; agus chum am muintir fein lionadh le do-bharrail araon bronnach agus mealltach mu thiomchioll na Caitholaich.

C. Am bheil e uime sin, laghail onoir no urram air bith thoirt d' a Iomhaigha Chriosd agus a Naoimh se?

F. Thae laghail onoir iosle no dhaimhail, aig' am bheil buintin ri Dia, thoirt dhoibh; ann a mead agus gu bheil iad ag taisbeunadh dhuinne nithe neamhaidh, ach cho 'n ann leis an onoir bhuiñas do Dhia air aon chor, no fos leis an onoir a 'ta dligheach do 'n na Naoimh.

C. Cionnas tha thu coduchadh sin?

F. Dearbham sin, leis na reasuna so a leanas. Gach ni tha air innseadh anns a sgrioptuir, bha air a dheanamh le Naoimh fhiocrach Dhea, gan toir-measg agus gan chosg air bith eadhon gusan la diugh; seadh agus sin chum am maith agus an sochair airid fein; tha sin maith agus sochairach dhuinne dheanamh mar an ceudhna. Ach tha e air innseadh go foilleir

dhuinne anns an sgrioptuir naomh, gu 'n d' thug Naoimh fhiosrach Dhea urram no aoradh iofle no dhaimhail araon do Iomhaighan agus do Naoimh Dhea : agus rinn iad so gan achmhafan gan toir-measg air bith airson sin gus an la diugh : seadh rinn iad sin chum am mor mhaith agus an sochair airid fein. Agus air an abhar cheudhna, tha e araon laghail, maith agus sochairach dhuinne, urram thoirt dhoibh le onoir dhaimhail aig' am bheil buintin ri Dia.

C. An dearbh thu sin o h eisamlair nan Naoimh a rinn mar sin ?

F. Dearbhidh mi : dh aor N. Eoin Baisde iallan broige Chriosd,—‘ Se so anti, nach fiu mise iallan ‘ a bhroige fhuasgaladh.’ N. Eoin i. 27. Agus air son a ghniomh so, tha N. Augustin air an aite so codhunadh gu robh Eoin Baisde lan do 'n Spioraid Naoimh—‘ Dhaor Iacob bar (no mulach) bait Ioseph.’ (ni b 'e cothar no Iomhaigh a chumhachd rioghul se). Eabh. xi. 12. Bha na h Israelitaich air an slanuchadh o ghreim fhiacail an nathair theinaich tre sealltin le urram air Iomhaigh phraigach na nathair theinaich a bha air a togail suas anns an fhasach, mar chothar agus Iomhaigh Chriosd air a cheuseadh.

Chuaidh na h Iudhaich fein air an glunan ann lathair Iomhaigha nan Cearubinin a bha ag dorchuchadh no cuir sgaile air an Aric. Exod. xxv. Thug na ceud Criosuidhean urram mor do fhailais no dubhradh N. Pheadair agus do eadach N. Phoil : agus shuair iad sochaire mor trid an urram so thaifbeunadh do Iomhaigh no sgaile Pheadair agus do eadach N. Phoil—‘ Agus thug iad ‘ amach a mhuintir eaflan air na sraividin, chum ag ‘ teachd do Pheadar, gu 'n cuireadh fhailais se, mar

‘ bu lugha sgaile air neach eigin acasan. Agus
 ‘ thanic fos mor sluagh agus bha’ iad uile air an
 ‘ leigheaseadh.’ Gniomb. 15, 16.—‘ Agus rinn Dia
 ‘ miorbhuite mora tre lamhan Phoil, ionas, gu’n
 ‘ d’ thugadh o chorp san chum na daoine tinne nea-
 ‘ paicinne agus aprain : agus dfhalbh an easlaintidh
 ‘ uile uatha fan ; agus gu ’n deachaidh na droch
 ‘ spioraid amach asdasan.’ Gniomb. xix. 11, 12.
 Nach bu mhór an gradh agus an t’ urram bh’ aige
 na ceud Crioduidhean do na nithe fin o’ n duair
 iad coillion sochaire agus maith.

C. Creud an reasun eile a’ ta agad ?

F. Gu bheil gach aon ni dh’ orduich Dia, agus
 nach do thoirmisg e ann aite air bith, araon laghail,
 maith agus sochairach dhuinne dheannamh. Ach
 dh’ orduich Dia fein Deilbh, Iomhaighan agus Co-
 thara bhith air an deanamh, agus air an cuir suas le
 mor mheas, onoir agus urram ann a Theampul no
 Eaglais fein, agus cho do thoirmisg e sin ann aite air
 bith. Air an abhar sin, tha e laghail, maith agus
 sochairach dhuinn’ an deanamh, agus an cuir suas
 araon ’n ar Eaglaisan ne agus ’n ar tighean agus
 urram no onoir iofle dhaimhail thoirt dhoibh ; airson
 an ni tha iad ag taisbeunadh dhuinne.

C. An dearbh thu fin o’ n sgrioptuir, gu ’n d’
 orduich Dia Deilbh agus Iomhaighan dheannamh,
 agus an cuir suas ’n a Theampul fein ?

F. Dearbham fin go furasda o’ n sgrioptuir
 naomh, far ann d’ orduich Dia fein do Mhaois,
 da Iomhaigh mhór ghrabhalta dheannamh deth dh
 or buailte agus an cuir suas air da cheann Cathair
 na trocair, ag radh ris,—‘ Agus deanidh tusá da
 ‘ Clearubin (’se fin da Iomhaigh) deth dh or buailte,
 ‘ dethi obair ghrabhalta, agus ni thusa iad, air da
 ‘ thaobh Cathair na trocair ; agus bithidh Clearub-

' air aon taobh, agus Cearub eile air an taoblach
 ' eile do Chathair na trocair; agus finidh na
 ' Cearubinin an sgiathan amach go ard ag follach-
 ' adh Cathair na trocair l' an sgiathan agus an aghaidh
 ' fan ag amhaircadh air a cheile agus o dha thaobh
 ' nan Cearubinin a bhithas air an Aric 'n a m'
 ' fhiadhnuis fe; ann sin labhradh mise riut, gach uile
 ' nithe dh ordichas mise do chlainn Israeil, leatse.'

Exod. xxv. 18, 19, 22.

Aris an uair thog Riogh Solom an Teampul; bha 'n da Clearubin aris air an athnuadhachadh, agus air an cuir suas le mor onoir ann meadhon na Teampuil fein. i Riogh. vi. 24. Cho 'n e 'mhain gu 'n d'orduich Dia an da Clearubin so dheanamh, agusan cuir suas; ach fos iomad obair agus Iomhaigha ghrabhadh eile dheanamh air Cathair na trocair, agus fos air ballan na Teampuil, mar dfheudas tu fhaicin anns a chaibdal cheudhna. Dh orduich Dia do 'n Iudhaich an Aric dh aoradh. Salm. xcix. An ni nach b' e ach amhain, coistol Dhea, agus cothar a chumhachd fan. i Cron. xxviii. Dh orduich Dia mar an ceudhna h ainm fein bhith air a h onorachadh agus air a naomhachadh. Exod. xx. N. Matth. vi.—

' Ann ainm Iosa lubadh gach glun', &c. Phil. ii. 8. Nois ni bheil ann ainm Iosa, ach amhain Cothar no Iomhaigh ar Fear-saoraidhne, no Dia a rinnadh na dhuine. Dh orduich e gu bithadh an Teampul a bha na cothar air a thigh neamhaidh fein, air a h onorachadh mar aite no h ionad naomh, ag dith-eadh nan Sagartan a thruaill a h ionad naomh fan. Esech. x. 26.

C. Creud an treas reasun no arguimaid a 'ta agad airson laghalachd nan Iomhaigha?

F. Tha reasun so agam dhuit. Gach aon ni bheir chum ar 'n inntinn gniomharan agus obair

Chriosd agus a shaothair, agus fos obair a Naoimh fa; agus gach ni shuidhichas gradh 'n ar criodheacha dh' an taobh fa, tha sin gan amharas air bith araon laghail, maith agus sochairach dhuinne. Ach tha 'n gnathachadh agus an t' urram a 'ta sinn taifbeunadh do Dheilbh agus Iomhaigha Chriosd agus a Naoimh fan, ag toirt go beothail chum ar n inntinn agus ar cuimhne diamhiran agus gniomhara Chriosd agus a Naoimh fan, agus fos ag suidhachadh gradh dhoibh sin 'n ar criodheacha fa. Agus air an abhar sin, tha gnathachadh no feim nan Deilbh agus nan Iomhaigha naomh, gan amharas air bith araon laghail, maith agus sochairach dhuinne.

C. Creud an ceathro reasun a 'ta agad air laghachd nan Iomhaighan, agus an t' urram a 'ta na Caitholaich ag taifbeunadh dhoibh?

F. An ni sin is e cothar an t' fluaigh thaoghte agus bratach Chriosd fein; tha sin toilteanach agus airigh air urram agus onoir dhaimhail uainne. Ach is e Crann-ceusaidh no Chrois, (Iomhaigh Chriosd) air a cheuseadh air ar son ne, agus cothar an t' fluaigh thaoghte, agus fos bratach rioghol an Tigharna Iosa Chriosd. Uime sin, tha Chrois (Iomhaigh Chriosd) air a cheuseadh, toilteanach agus airigh air urram agus onoir dhaimhail uainne se. Agus tha an ni ceudhna seasamh airson gach uile iomhaigh eile, tha taifbeunadh amach beatha agus fulangas Chriosd agus mairtirachd a Naoimh fa dhuinne.

C. An dearbh thu o 'n sgrioptuir gur i Chrois cothar an t' fluaigh thaoghte agus bratach rioghol an Tigharna Iosa Chriosd?

F. Dearbham sin,—Na deanibh dochair (deirse an t' Aingeal) do 'n talamh no do 'n fhairge, no do na craobhan, gus an cuir sinne cothar air feirbhaifach ar Dea ne air clar an eudain fan, (se sin co-

thar na Crois) Taifbeun. vii. 3. Iadsan uile bha air an sealadh le cothar na litir ‘Tau’ (ni b’ e fgaile no Crois). Bha iadsan air an sabhaladh o’n Aingeal mhillaidh. Esech. ix. 4. ‘ Ann sin (aig la bhreith-eanais) ‘ foillfichar cothar Mhic an duine ann ‘ neamh (a Chrois).’ N. Matth. xxiv. 38.

C. Nach bheil na Caitholaich deanamh urnuidh ris na h Iomhaighan agus Fuidheala nan Naoimh ?

F. Ni bheil iad air aon chor fa bith : gan amharas tha sinn deanamh urnnidh ’n an lathair fa, chum ar coimheadh o sheachran inntinn ; agus chuideachadh ar meomhaira ne no ar cuimhne, ann a labhairt agus tuigse nithe neamhaidh ; ach cho ’n ann riusan. Oir is aithne dhuinne go ro mhaith, nach feud iad, air chor fa bith ar faicin, n’ ar cluintin, no h ar cuideachadh.

C. Am bheil dearbhadh air bith eil’ agad air laghalachd nan Iomhaigha ?

F. Tha o ’n sgrioptuir, ‘far am bheil Criod fein ag dearbhadh, agus ag gabhail tlachd ann a deanamh, agus ann a toghail suas na nathair ungach no phraifach anns an fhlasach, leis an robh clann Israeil air an slanuchadh An ni tha Criod fein ag aidmhuchadh go ro shoilleir gu ’m b’ iomhaigh no cothar air fein ise, air a thogail suas air chrann cheusaidh ag radh,—‘ Agus mar thog Maois suas an ‘ nathair anns an fhlasach ; is an mar sin is eigin do ‘ Mhac an duine bhith air a thogail suas : chum ge ‘ b’ e neach chreidas annsan, nach rachadh eisan a ‘ sgriosadh : ach gu ’m bithadh bheatha mhairthean ‘ ach aige.’ N. Eoin iii. 14, 15.

Cuir ri so an dara Comhairle Nicen. Gniomh. vii. 2 ’ta maliuchadh luchd briseaidh nan Iomhaigha : iadsan a ’ta deanamh sin tre fuath, dimeas, taire no fanoid : agus iadsan uile a ’ta deimhnuchadh na h aitean sin deth sgrioptuir a ’ta ann aghai Iodola,

gu bheil iad ann aghai nan Iomhaigha naomh, agus iadsan fos a 'ta 'g radh gu bheil na Caitholaich ag onorachadh Iomhaigha mar Dhee le ard onoir thigh-arnail.

C. Ciod tha mor Chomhairle na Treint ag teagasg-adh dhuinne thaobh Iomhaigha?

F. Feuch, ciod tha i teagasgadh dhuinne thaobh Iomhaigha,—‘ Cho 'n bheil Iomhaigha gu bhith ‘ air an onorachadh airson aon bhuaidh no diadh-‘ acdh a 'ta air a chreidfin re bhith annta, no airson ‘ aon ni a 'ta re ghuidheadh dhiubhse, no airson ‘ earbsa no muingin a 'ta re chuir annta, mar rinn ‘ na Geintilaich o shean, a chuir an earbsa agus ‘ am muingin 'n an Iodola fan. Ach do bhri, gu ‘ bheil an onoir a 'ta air a taisbeunadh dhoibhse, ‘ air a leigeadh ri Criod, no an ceud cruth a 'ta air ‘ a thaifbeunadh leofan.’ Comhairle na Treint, Seft. ii. 5.

Oisbar air so faic Seanathreacha naomh na Eag-lais ag labhairt mu 'n Chrois no Iomhaigh Chriosd air a cheuseadh : mar chuir mi sios iad anns an treas ponc do 'n Chreidh, mu 'n Chrois.

C. Creud an sochair a 'ta sinn faotin leis na Iomhaigha?

F. Tha sinne factin leofan mor shochair, do bhri, gu bheil iad go beothail agus go mothuchail ag taisbeunadh dhuinne diamhira fulungais ar Slanuigheoirne agus fos mairtirachd, agus eisamlairan a Naoimh san.

C. Nach bheil cuid deth chunntairt Iodoil aoraidh ann a gnathachadh tric nan Iomhaigha?

F. Ni bheil cunnart air bith annta : oir cho 'n bheil e go maith comasach, gu 'n smuaintichadh duinereasunta air bith aig' am bheil am foghlum is lugha anns an teagasg chriosduidh : gu 'n saoiladh

e, tha mi 'g radh, gur e mir no pairt deth fhioghla
no deth mharmuir an Dia agus an duine losa
Criofd sin do rugh o'n Oigh Mhuire, agus fhuair bas
air an chrann cheusa'dh, dh eirich o nam mairbh,
chuaidh suas air neamh, agus tha nois ag fuidheadh
air deas laimh Dhea an Athair.

C. Ach cionnas na tachaireadh neochoidheas-
achd air bith trid tubaifd no tapag o ghnathachadh
tric nan Iomhaigha?

F. Ann sin bithadh am miognathachadh air a
leasachadh, agus no bithadh an deagh ordugh air
a thoirt air falbh no air a chronachadh. Oir tha 'n
duine, trid an nadur buailteach chum e fein chiur-
adh, eadhon anns na nithe is ro fhearr, ni nach
feudar air an abbar sin, bhith air a thoirt thareis.

C. Cionnas tha thu dearbhadh gu bheil e laghail
Dia an t' Athair chinmbioladh cosmhuiil re sean
duine, no h Iomhaigh Dhea an Athair tharruing
ann fioghair no riochd shean duine, air faicin dhuinne,
gur Spiorad fior ghlan e, agus nach bheil corp no
buill chuirp aige fa?

F. Dearbham gu bheil sin laghail a dhceanamh
uaidhe so: do bhri gu 'n do thaisbeun se e fein air an
doigh sin, ann a riochd no fioghair shean duine do
'n Fhaidh Dhaniel,—‘Chunnic mi, gus an robh na
‘ cathaira rioghol air an tilgeadh sios, agus gu 'n
‘ shuidh Seanoir nan laan (eadhon Dia) aig’ an robh
‘ a chuladh (no aodach) coigheal re sneachd, agus
‘ foltaclinnamhuiolannghlan: bhachathair rioghol
‘ fa amhuiil lasair theintidh agus a rathan fa mar
‘ theine loisgach; dhoirt fruth teintidh amach, agus
‘ thanic e amach o lathair san: bha mile do mhilte ag
‘ minisdralachadh dhosan, agus deich mile uair deicn
‘ mile 'n an seasamh 'n a fhiadhnuis fa: shuidh am
‘ breitheanas, agus bha na leabharan air an

‘ fosgaladh.’ Dan. vii. 9, 10. Ach tha so re bhith air a thuigfin, nach e na Iomhaighan a ’ta sinn ag deanamh fior Iomhaigh cheart an Athair, ach amhain Iomhaigh an riochd sin anns na thaisbeún se e fein do Dhaniel. Agus tha ni ceudhna re thuigfin mu h Iomhaigha nan Aingil, ’se sin re radh, nach fior Iomhaigha iad air aon chor air na h Aingil, reir an fusbuin no ’m briogh spioradail, ach deth riochd no coslas anns an do leig iad iad fein a lathair do dhaoine.

C. Creud am feim no buannachd a ’ta teachd d’ ar ’n ionnsuidh ne trid onorachadh agus trid Canondas nan Naoimh, no neach chuir asteach ann air-camh nan Naoimh ?

F. Tha mor bhuannachd againe trid sin ag faicin, gu bheil sin treorachadh chum ginadh subhailce agus gradh Dhea : tha sin toirt éolas agus fios dhuinne, gu bheil e ’n ar comas fein teachd chum an duais cheudhna, ma blithas finne toilcach saothreachail.

C. Cionnas tha thu ’g innseadh sin ?

F. Do bhri, mar is airde t’ urram a ’ta-againe do nan Naoimh agus deth oirdheircais an fdaid ro ghlor-inhor sa ; is airde mar an ceudhna, is eigin ar miann agus ar tograiddh bhith, agus is laidire agus is moa go mor bhithas ar misneachd dheanamh agus ghabhail of-laimh, an ni rinn agus gnathaich iadsan chum an gloir sin fhaotin.

C. Am bheil e laghail Aingil agus Naoimh dh onorachadh ?

F. Tha le onoir dhaimhail iosle coifreagareach r’ an oirdeircas san, ach cho ’n ann le onoir Dhea, no mar Dhee.

C. Cionnas tha thu coduchadh sin ?

F. O’n sgrioptuir naomb, air tus, far am bheil e air

innseadh, gu 'n d' rinn Iosua sin, no gu 'n d' thug se an onoir sin do 'n Aingeal,—‘ Is mise Ar-munn no Prionnsa sloigh an Tigharna (dubhairt ant' Aingeal re Iosua). Agusthuit Iosua sios go blar, agus ag aoradh, agus dubhairt se : creud a 'ta mo Thigharna 'g radh r'a sheirbhaisach se ?’ Iosua v. 14, 15.

An dara aite ; o eisamlair N. Eoin an ti rinn aoradh do'n Aingeal, ge gu 'n do bhacadh e leis an Aingeal roimh sin thaobh ard inmhe Apstalachd san, an uair b'aill leis aoradh dheanamh do 'n Aingeal,—‘ Agus thuit mi sios dheanamh aoradh roimh cosan an Aingil a nochd na nithe so dhamh.’ Taisbeun. xxii. 8.

C. Ciod tha thu tuigfin trid Fuidheala no Fuidhlacha nan Naoimh ?

F. Tuigam le sin aon ni air bith bhuinas do nan Naoimh, mar ata an cuirp sa no pairt air bith deth cuirp sa, mar ata an cnamhan no an aodach, no ni air bhith eile bhuinas dhoibhse.

C. Am bheil e laghail onoir air bith thoirt do Fuidheala nan Naoimh ?

F. ‘Tha, trid onoir iofle dhaimhail aige am bheil buintin ri Dia, ach cho 'n ann le onoir Dhea.

C. Cionnas dhearbas tu sin ?

F. Uaidhe reasun so ; do bhri, gu bheil an ni sin air an deachaidh Dia fein ann urras, agus dhearbh e le iomad miorbhuelle h ainmol, araon maith agus laghail dhuinne. Ach chuaidh Dia fein ann urras agus dhearbh se an onoir a 'ta air a taisbeunadh do Fuidheala nan Naoimh, le iomad miorbhuelle h iongantach agus ainmol. Air an abhar sin, tha urram agus onoir Fuidhlacha nan Naoimh araon laghail agus maith.

C. An dearbh thu an reasun sin o'n sgrioptuir naomh ?

F. Dearbhidh mi go furasda, air tus ; do bhri,
 gu 'n robh duine marbh air a dhusgadh o bhas
 chum beatha trid buintin ri cnamhan an Fhaidh E-
 lisa—‘ Agus tharla e 'n uair bha duine 'g a h adh-
 * lacadh ; feuch, chunnicar buidhan, agus thilgar
 * an duine marbh ann uaigh Elisa ; agus an uair do
 * leigeadh an t'oglach fios anns an uaigh, agus bhean
 * se ri cnamhan Elisa, dh ath-bheothaich e agus dh
 * eirich se suas air a chosan.’ 2 Riogh xiii. 21. Nois
 tha e go ro neofhreagarach, no ann aghai maiheais
 agus firinn Dhea, gu 'n cuireadh e chothar
 no sheala fein, ri leithaid so deth mhiorbhuille,
 chum breug dhaingnachadh, agus sinne fos threor-
 achadh chum mearachd. Agus air an abhar sin,
 tha e laghail dhuinn' onoir dhaimhail thaifbeunadh
 do Fhuidhlacha nan Naoimh, ag faicin dhuinne,
 gu d' onoraich Dia fein go mor iad, agus gu 'n
 d' rinn se miORBHUILLLEAN iongantach, eadhon le 'n
 cnamhan, agus gu 'n eireadh am marbh o bhas gu
 beatha trid buintin r' an cnamhan san amhain.

An dara aite ; tha sinn ag leabhadh anns an t' soisgeul, gu 'n robh bean, air a robh dortadh folá, air a flanuchadh uailhe sin trid buintin amhain re iomall aodaich san, agus ag creidfin gu 'n flanui-
 chadh sin i,—‘ Agus feuch, thanic bean air an robh
 * dortadh folá re da bhlianadh deug, air a chul
 * taobh, agus bhean i re iomall aodaich san ; oir
 * a dubhairt i innte fein, ma bheanas mi, ach re
 * aodach fa, bithidh mi flan. Agus bha bhean flan
 * o'n uair sin amach.’ N. Matth. ix. 20, 21.

An treas aite ; o'n aite far am bheil sinn ag leabhadh—‘ Gu 'n thilg nan neapaicinne agus nan aprain
 * a bhean re corp N. Phoil amach Diabhalan, agus
 * gu 'n do flanuich iad gach uile easlainte.’ Gniomh.
 xix. 12. Na bithadh nan nithe sin 'n ar fochair fein

gus an diugh, agus gu 'm faicamid na miorbhuiilean sin 'g an deanamh leofan 'n ar fiadhuis ne: nach d' thugamid tuille h onoir agus urraim dhoibhse, na bheiramid do nithe air bith cumanta eile : 'fe mo dhuil gu 'n d' thugadh finn. Agus fan air an abhar so, tha na Caithlaich ag toirt urram dhaimhail do Fhuidheala nan Naoimh.

C. An d' thug na ceud Chreidmhaich urram ne h onoir dhaimhail do Fhuidheala nan Naoimh agus nam Mairtaira ?

F. Thug iad onoir dhoibh gan amharas, mar fheuchas mi dhuit o 'n sgriobhaidh na ceud Athreacha naomh.

Tha 'Tertullian ag ainmchadh am measg deasgh-nachaidh nan ceud Chriosduidhean—' Dhol air ' ghlunan do Altair Dhea fuidh an robh Fuidh- ' calan nan Naoimh air an coimheadh.' L. de Pænitent.

Anns a cheathro linn, tha Eusebius ag labhairt mu Chathair fhiogh N. Sheumais an t' Apstail ag radh, ' Tha i air a coimheadh (deirse eisan) le mor churam ' mar chuimhnachan deth naomhachadh a 'ta air a ' toirt dhuinne o ar Sinsiran, agus i againe ann ' mor urram.' Histor. 14. ad finem. In Ruffin. 15.

Anns an linn cheudhna tha N. Basil ag radh—' An ' uair thachairas bas air bith air sga Chriosd, tha ' Fuidhlacha nan Naoimh luach-mhor agus priosol.' Psal. cxv.

Anns an linn cheudhna tha N. Crisostom ag radh, —' Rachamid go tric dh' an ionnsuidh sa ; thugamid ' urram agus onoir dh' an uaigha san, agus bean- ' amid r' am Fuidhlacha fa le mor chreideamh ; ' chum gu 'm faidhamid o sin beannachadh eigin.' Serm. de Sanctis. Juvent. et Maximo.

Anns an linn cheudhna tha N. Ambros ag radh,

agus ag deanamh na ceisde fo, agtis 'g a freagaradh,
 —‘ Ach thuairt thusa rium. Ciod tha thu 'g ono-
 ‘ rachadh ann am feoil a 'ta nois air a cnamhadh ? On-
 ‘ oraicham ann am feoil nam Mairtairan an cneimh a
 ‘ fhuair iadsan air sga Chriosd. Onoraicham an corp
 ‘ sin a 'ta taisbeunadh dhamh cionnas bheir mi gradh
 ‘ dom' Thigharna, an corp sin tha teagascadh dhainh
 ‘ gan eagal ghabhail bhfasachadh airson sga Chriosd.
 ‘ Carson nach d' thugadh na creidmhaich onoir do
 ‘ 'n' chorp sin, as am bheil eadhon na Diabhala
 ‘ fein ag gabhail geilt agus eagal.’ Serm. 93. in fine.

Anns an chuigo linn, tha N. Augustin ag labhairt
 dha mu Chathair Dhea 'g radh—‘ Aig Fuidhlacha an
 ‘ N. Steaphain amhain, bha 'nn uine ghairrid iomad
 ‘ miorbhuelle air an deanamh, ionas agus na bithadh
 ‘ iad uile air an innseadh, gu 'n lionadh iad iomad
 ‘ leabhar,’ &c. 22.

C. Cionnas dhearbas tu gu bheil nithe marbh
 gan anam no beatha, mar tha Croisan, Eaglaisan,
 Cnaip no Paidruina, Uisge, agus Buinnitar ann onoir
 neach, comasach air naomhachd agus onoir ?

F. O'n sgrioptuir, air tus, far an dubhaint an t'Ain-
 geal, araon re Maois agus Iosua—‘ Fuasgail do bhro-
 ‘ gan deth do chosan, oir tha an talamh air am bheil
 ‘ thu do sheasamh naomh.’ Le so tha finne faicin gu
 bheil nithe gan bheatha, mar ata 'n talamh comasach
 air naomhachd a ghabhail.’ Iosua v. 15.

An dara aite ; o'n t'soisgeul, far am bheil finn ag
 leabhadh, gu bheil an Teampul no 'n Eaglais ag
 naomhachadh an or, agus an Altair an tiodhlacadh.
 —‘ Amadana agus a dhaoine dalla (deirse ar Tighar-
 ‘ na) co acca is moa an t'or no Teampul a 'ta naomh-
 ‘ achadh an or ? Amadana agus dhaoine dalla co
 ‘ acca is moa an tiodhlacadh no h an Altair a 'ta
 ‘ naomhachadh na tiodhlacadh ?’ Uaidhe so aris tha

ian shoilleir, gu bheil nithe marbh mar an Team-pul no 'n Eaglais comasach air naomhachadh ghla-cadh, do bhri gu bheil an Teampul ag naomhachadh an or a 'ta air a thairgfin innte ; agus an Altair mar an ceudhna ag naomhachadh an tiodhlacadh a 'ta air a thoirt suas orra. N. Matth. xxiii. 17, 18.

An treas aite—‘ Oir tha h uile chretoira Dhea air an naomhachadh le focal Dhea agus le urnuidh.’ Tuille fos tha N. Peadar ag gairmadh sliabh Thabor na shliabh naomh, do bhri gu 'n robh Criosd ann sin air a chruth-chaochladh. ‘ Agus chuala sinn an guth so a thanic o neamh, an uair bha sinne maille ris air an t' sliabh naomh.’ N. Matth. xiii. 17, 18. Tim. iv. 1 Peadar i. 18.

C. An bheil anois cumhachd air bith anns an Eaglais dheanamh Miorbhuillean ?

F. Tha go deimhia do reir geallai’ Chriosd—‘ A-gus leanidh na cotharan so an dream a chreidas annamfa; ann m'ainm fe tilgidh iad amach Diabhal ; labhridh iad le teangan nuath ; togidh iad na-thiran nimbe. Cuiridh iad an lamhan air daoine tinne, agus bithidh iad flan (no go maith.)’ Marc. xvi. 17, 18.

C. An robh na nithe sin air an deanamh anns na linna so is deirionaiche ?

F. Tha, agus bha iad air an deanamh anns an Eaglais Naomh Chaitholach, mar dfheudas tu fhaicin ann an eachdruina no seanachasa agus leabharan cuimhne neotheagmhach gach uile duthich no tir Chaitholach thareis air an t' saoghal, far am bheil iomad Miorbhuille air an deanamh le seirbhaifaich no h oglach naomh Dhea; agus aig ionad coimheaidh Fuidlacha nan Naoimh, tha fiad gach blianadh air an cuir ann leabhar cuimhne fuidh mhionnan Fiadhnuifan suí, daoine oscionn gach amharas agus

teagamh, ni nach feudar dhiultadh, na 's lugha na dhiultas finn agus chuiras ffinn cul ris gach each-druin agus seanachas an t' faoghail uile.

C. Carson uime sin, tha na h Ath-leasaighoir a no na Protestanaich, ag radh gu 'n sgiur Miorbhuilean go iomlan, agus nach bheil aon 'g an deanamh ni 's mo ?

F. Do bhri nach fheud iad, no nach b' urradh iadsan, no 'n drong Mhaisdaira fa riamh aon Mhiorbhuille dheanamh ann a codhaingnachadh an seachrain bronnach agus am mearachda bochd ne : agus le fo, o nach feudtadh iad Miorbhuille air bith a dheanamh, chunnachadh ionchuidh dhoibhse chuir rompa fa go runshuichte 'g radh gu 'n sgiur na Miorbhuilean. Cosmhuil ris an t' seannach anns an sgeul, an uair nach feudtadh e riugfin air na fiondhearca, dubhaint se gu 'n robh iad fearbh agus goirt.

C. Carson nach bheil iad 'g an deanamh ann Eaglais nan a h Ath-leasaighoir a no nam Protestanach ?

F. Trid reasun an anachreideamh san, agus do bhri, nach bheil an fhirinn acasan, agus nach oibrich Dia Miorbhuille air bith chodhaingnachadh breug no mearachd air bith.

C. Carson nach bheil Dia deanamh Miorbhuilean leis na Caitholaich a' measg Phrotestanaich ?

F. Do bhri, gu bheil iad neamhiomchuidh air an son, thaobh an anachreideamh san. Oir, air an dara lamh tha iad ag cuireadh rompa focal Dea chreidfin, agus air an lamh eile cho chreid iad e 'n uair their no dh' innsae dhoibh gu lean Miorbhuilean Eaglais Naomh sa gu deireadh an t' faoghail, dhain-deoin gach neach a deir an atharrachadh. Agus ma chluinnas no ma chi siad Miorbhuille air bith air a dheanamh anns an Eaglais Chaitholach, eadhon air son

fein ; gan mhoile gan stad glaoidhidh iad 'n an aghaidh fan, agus their iad go eagcoirach, gur cealgoirachd nan Sagartan, no piseog no draoitheadh air a dheanamh trid comhnadh agus cumhachd an Diabhalail a 'ta'n ; agus do bhri nach feud iad an ni dh aitheadh go ionlan, their iad ris na Caitholaich, mar thuaireart na Pharisaich ri Criosd ag radh ris : gur ann trid Blieselbub Prionnsa nan Diabhala bha eisan ag tilgeadh amach Dhiabhalan. Is amhuil sin-deir na h ur-chreidmhaich ris na Caitholaich, ann aite gloir thoirt do Dhia an ti tha 'g an deanamh fa.

C. Ciod am feim a 'ta ann Miorbhuillean chreidsin ?

F. Tha mor fheim gan amharas, do bhri, gu bheil creidas na Miorbhuillean air a dheagh shuidhachadh, ag deanamh daoine go ro eagalach thaobh lathairachd Dhea agus m' a riaghluachadh lathair-amhuil fan ann a gnothacha dhaoine : ionas gu bheil an tisfin dh' aithas Miorbhuillean go ionlan, r'a chuir ann an amharas, nach bheil e creidsin na 's mo freasdal airid Dhea, an ni 'se an teud no 'n freung' is laidire air am bheil a Chriosduidhachd uile an crochadh.

C. Ciod bu choir dhuinne codhunadh o'n Aithne so ?

F. Tha an t'aoradhl fin, a 'ta mar fhiacha oirne thoirt do Dhia, leis an cheud Aithne so ; bhith do ghna roimh ar suilan, agus ann lorg fin, uile laan ar 'n oilirtheachd ne choisfreagadh do ghradh agus seirbhais dhiadhaidh Dhea ; oir is i so cleasdanas ionlan an duine. Tha sinn ceangulte, cul chuir ann gnathachadh agus cleachdin ar beathai ris gach meanglan dh' Iodoil aoraidh agus saobh-chrabhaidh. Air an abhar sin tilgamid amach a tigh Dhea a 'ta annine fe gach Iodol cinn agus criodhe ; agus riaghluichadh agus rioghichadh an Tigharna

Iosa Criod, ann am buaidhan uile agus cumhachdan ar 'n anaim as eaghais coghraidhoir air bith eile: na bithadh cuid no pairt air bith againe r' a namh-adh fa, no re aon air bith deth innleachdan fa: na leigamid do aoradh fa bhith air a thruailleadh le cumasg falsaichd agus breugan.

AN DARA H AITHNE AIR A MINUCHADH.

C. Creud i an dara h Aithne?

F. ' Na tabhair ainm an Tigharna do Dhia ann ' diamhaoinas; oir ge b' e bheir ainm an Tigh- ' arna ann diamhaoinas, cho mheas an Tigharna ' neochiontach e.'

C. Ciod tha air a thoirmearfadh leis an Aithne so, ' Na tabhair ainm an Tigharna do Dhia ann diamh- ' aoinas ?'

F. Tha gach uile Mionna no Moida mhealltach, fhalsidh, obbuin, dhan agus dhiorrusgach gan fheim, air an toirmearfadh leasa.

C. Ciod an gne peaccaidh tha ann am Mionnan no Moidan mealltach, falsidh, obbuin dan agus dior- rufsgach?

F. Is peaccaidh basmhòr iad uile, ma 's Mionnan no Moidan toileach air an foirsmaintuchadh iad. Do bhri gu bheilar trid leithaidin sin deth Mhionna no Mhoidan, ag gairmadh an Dia bheo chum fiadhuis thoirt air breug no li anns an chuid is lugha mar fhiadhuis air amharas no ni neo-chinntach.

C. Creud iad cumhnannta nan Mionnan agus Moidan laghail?

F. Se iò iad: Firinn, chum nach ciuradh sinn onoir Dheas: Ceartas, chum agus nach deanamid dochair air ar coimhearsnach ann aon ni: Breith-

éanas, chum agus nach d' thugamid Mionnan no
Moida go diamhaoin.

C. Ciod e abhar ceart nan Mionnan ?

F. 'Se abhar ceart nam Mionnan, onoir Dhea,
agus ar 'n onoir fein, no maith laghail agus dion
ar coimhearsnaich.

C. Ma bheir duine Mionn no Moid ni h eigin
dheanamh a 'ta olc deth fein ; am bheil eisan cean-
gailte Mhoid sin choillionadh no a coimheadh ?

F. Ni bheil eisan air chor sam bith nasgte leasa,
ach tha e ceangailte gan a coimheadh, oir cho
bhann eiceart no peaccaidh Mionn no Moid air
doigh fa bith.

C. Cionnas tha thu dearbhadh gur peaccadh Mionn
no Moid dhiamhaoin no sugraidh ?

F. Dearbham sin o 'n t' soisgeul far am bheil ar
Tigharna'g radh,—‘ Chuala fibh gu 'n dubhradh o
‘ shean, na tabhair Mionnan eitheich ; ach deiramse
‘ ribh, na tugibh Mionnan air mhodh fa bith ('se
‘ fin re radh gan deagh reasun no abhar ceart) na
‘ tugibh air neamh, oir is se riogh cathair Dhea e ;
‘ na tugibh air an talamh e, oir is se stol a chois e ;
‘ na tugibh air Ierusalem e, oir is se baille an riogh
‘ mhor e. Na tabhair do cheann fein mar Mhion-
‘ nan ; oir ni 'm feudar leatse aon folt deth' dhean-
‘ amh geal no dubh ; ach gu 'm bithadh bhar comh-
‘ radh fa, seadh, seadh, ni h e, ni h e ; oir ciod fa
‘ bith ni bhithas oscionn so is ann o 'n olc ata e.’
Matth. v. 33, 34, 35, 36, 37.’

C. Am bheil dearbhadh air bith eile agad air an
ni so ?

F. Tha sin agam, o N. Sheumas far am bheil
eisan fos ag radh,—‘ Ach roimh na uile nithe mo
‘ bhraithre, na deanibh Mionnan, no air neamh, no
‘ air an talamh, no air cretoir air bith eile : ach

‘ bithadh bhar comhradh seadh, seadh, cho ne, cho
 ‘ ne, air eagal gu ’n tuit fibh ann an damnadh.’ N.
 Sheum. v. 12.

C. Am bheil iadsan ag peaccachadh go mor ata deanamh Mionnan go h obbuin agus go tric, air an anam, air an ceann, air an suilan, air an cosan, air an lamhan, air nan Naoimh, agus an ni ’s maslaiche, air ainm naomh Dhea gan suim air bith ciod tha iad ag radh no deanamh ?

F. Go deimhin tha iad ag peaccachadh go trom, trid leithaidin sin deth Mhionnan, agus ag ciuradh an anama fein go mor : agus is mor cothar e, nach bheil mor sgoinn no speis acasan do’n anama fein á ’ta gnathachadh Mionnan obbuin, agus go airid iadsan a ’ta toirt ainm an Dea naomh ann diamhaoinas, cho mhór aig gach focal a deir iad : agus le sin ata iad cionntach ann an briseadh na h Aithne so,—‘ Bithidh an duine ’ta miounnuchadh go tric
 ‘ air a lionadh le eiceart agus peaccadh, agus cho ’n
 ‘ imich an fgiurs o thigh se.’ Eccles. xxii. 12.

C. Ciod eile tha air thoirmeasgadh leis an Aithne so ?

F. Tha gach uile malluchaidh agus diamhaflachaidh no blasphem air an toirmearfagh leis an Aithne so fos.

C. Creud an doigh eile air am bheil daoine peaccachadh ann aghai na h Aithne so ?

F. Tha, tre briseadh Mhoidan no Boidan no Mionnan agus Geallan laghail ; agus trid deanamh, no coimheadh Moidan agus Mionnan miolaghail.

C. Am bheil e mar sin na pheaccadh Moid no Gealla laghail bhriseadh ?

F. Tha sin nam peaccaidh mor gan amharas Moid no Gealla laghail bhriseadh, co acca san do Dhia no do dhuiine chuaidh an deanamh, agus am Moid

gan bhith obbuin ; oir ma's ann do Dhia bha i air a deanamh, ann sin tha Dia 'g radh ris a mhoidoir coilion do Mhoid no do Gealla do Tigharna : agus ma's ann do dhuine bha Mhoid no 'n Gealla air a deanamh, agus ise gan bhith obbuin, is eagcoir mhor a briseadh agus le sin is peaccaidh Moid laghail a bluiriseadh.

C. Creud is Moid no Boid ann ?

F. Tha Gealla saor toileach agus faicilach air a dheanamh do Dhia chuni crioch na's fearr no maith na's moa.

C. Cionnas tha thu dearbhadh gu bheil e laghail Moid dheanamh ?

F. O'n sgrioptuir,—‘ Deanidh iad Moidan do ‘ Tigharna, agus coillionidh iad do Dhia no Moidan ‘ sin.’ Isaias. xix. 21.

C. Ciod tha air orduchadh leis an Aithne so ?

F. Tha ni so air orduchadh dhuinne, labhradh do ghna air Dia maille re mor urram agus fos air a Naoimh se.

C. Ciod bu choir dhuinne codhunadh o'n Aithne so ?

F. Bu choir dhuinne do ghna coimircidh no diodeann a chuir oirne fein, feadh na time re teachd chum agus nach guathich sinn ainm naomh Dhea, ach le mor urram, onoir agus crabhachd. Agus thaobh gach minaomhachd air a dheagh ainm naomh fa anns an robh sinne cionntach gu so : cair-amid an cionta sin no 'n coire le deuran aithreachail, agus go fada agus tha e 'n ar comasne, deanamid tre comhnadh grais Dhea air beatha ionlan re teachd choisreagadh chum mor ghloir sholaradh dhà h ainm naomh Dhea.

AN TREAS AITHNE AIR A MINUCHADH.

C. Creud i an treas Aithne?

F. ' Cuimhnich la na Saboid choimheadh naomh.

' Sia la dean t' obair agus t' uile shaothair. Ach
 ' se an seachdo la, Saboid an Tigharna do Dhia;
 ' na dean aon obair anns an la sin, thu fein, no
 ' do Mhac, no d' inghean, t' oglach, no do bhano-
 ' glach, no t' ainmhíde, no do choigrach a 'ta 'n
 ' taobh astigh do d' dhorsan. Oir ann sialaan rinn Dia
 ' Neamh agus Talamh, an Fhairge, agus gach ni ata
 ' annta; agus ghabh e comhnuidh air an t' seachdo
 ' la; uime sin, bheannuich an Tigharna la na Sa-
 ' boid, agus naomhaich se c.' Exod. xx. 9. 10,
 II, 12.

C. Cuine no cia an uair thoifaich an t' Saboid,
 re bliith air a coimheadh?

F. O fhior chruthachadh an t' saoghal, oir an
 fin,—' Bheannuich Dia e agus ghabh e comhnuidh
 ' air an la sin o uile obairse.' Gin. ii. 2.

C. Cuine no cia an uair bha 'n Aithne fo air
 athnuadhachadh?

F. Anns an t' sean lagh, an uair thug Dia na
 h Aitheanta do Mhaois air fliabh Sinaidh ann a
 tairnenach agus dealanach, air an sgriobhadh le
 inheoir fein, air da chlar cloiche. Exod. xx.

C. Carson bha 'n t' Saboid Iudhach air athar-
 rachadh, no air a caochladh chum Dia-domhnuich?

F. Do bhri gu 'n d' rugadh Criofd, no gu 'n
 robh e air a bhreith air Dia-domhnuich; gu 'n d'
 eirich se air Dia-domhnuich; agus gu 'n chuir e
 nuas an Spiorad Naomh fos air Dia-domhnuich;
 obair nach bheil na 's iosle na cruthachadh an t'
 saoghal.

C. Co leis bha 'n t' Saboid air atharrachadh no air a caochladh chum Dia-domhnuich?

F. Dh atharrachadh an t' Saboid leis na Apstala Euachaillean agus Riaghluichoira Naoimh Eaglais Dhea, an dream a choimheadh agus chun e fos,— ‘Oir bha N. Eoin anns an Spiorad air la an Tigh-‘narna.’ Ni b’ e Dia-domhnich air atharrachadh leis an Eaglais o’n t’ seachdo la deth t’ seachduin, ni b’ e’n t’ Saboid, gus an ceud la deth t’ seachduin, ni ’se Dia-domhnuich. Taibh. i. 19.

C. Cionnas dhearbas tu, gu bheil cumhachd aige 'n Eaglais Laan Feille no faor agus naomh dh orduchadh?

F. Dearbham sin o ghniomh ceart atharrachaidh, no caochlaidh na Saboid chum Dia-domhnuich, an t’ atharrachadh a ’ta na Protestanaich fos ag ceadachadh. Agus air an abhar sin, tha na Protestanaich, no na Ath-leasaighoira go ciatach gaolach ag labhradh 'n an aghai fein do riread, tre coimheadh an Dia-domhnuich go tean, agus iad ag briseadh gach La Feille agus naomh eile a dh orduich an Eaglais, amhuil mar Dhia-domhnuich; agus le sin tha e ceart go peaccach dhoibhse na laan naomh sin a bhriseadh, agus tha e dhoibh Dia-domhnuich bhriseadh: do bhri, gu bheil iad ag cuir ann aghai 'n udharas cheudhna a dh orduich an coimheadh agus an aire le cheile.

C. Cia mar tha thu dearbhadh sin?

F. Do bhri, trid coimheadh agus aire Dhia-domhnuich, tha siad ag aidhmhuchadh cumhachd agus udharas na h Eaglais dh orduchadh Laan Feille agus naomh chum an coimheadh, seadh fuidh pheaccadh, agus tre neochoinheadh nan Laan sin eile naomh air an orduchadh leis an Eaglais cheudhna, tha siad aris, tha mi 'g radh, ag aith-

cadh ann a gniomh, an cumhachd agus an t' udharas eadhna; agus le so tha siad ag toirt annaghairaidh dhoibh fein do riread.

C. Ciod an dearbhadh eile a 'ta agad?

F. Tha dearbhadh fo eile agam o'n sgrioptuir, far am bheil finn ag leabhadh, gu 'n robh Criod fein a lathair, agus gu 'n do choimheadh e feisd choisreagaidh na Teampuil ann Ierusalem, eadhon am feisd sin dh orduich Iudas Macchabeus,—‘ Agus ‘ bha feisd cuimhne coisreagaidh na Teampuil ann ‘ Ierusalem.—Agus bha Iosa 'g imachd san Teampul ‘ am porfa Soloimí.’ N. Eoin. x. 12.—Aris, ‘ Agus ‘ dh orduich Iudas Macchabeus, agus a braithre a- ‘ gus Eaglais coitchion Israeil gu coimhtadh la ‘ coisreagaidh na h Altair 'n an aman fein, o ‘ bhlianadh gu blianadh am feadh ochd Laan, o'n ‘ chuigo la fichadh deth mhios Castle maille re mor ‘ ghairdeachas agus aoibhneas.’ Mach. iv. 59.

C. Ciod an t' ordugh a 'ta agad o Dhia airson geill agus umhlachd do 'n Eaglais ann an nithe deth naduir so?

F. Tha gan amharas ordugh againe o Dhia fein airson geill agus umhlachd thoirt do 'n Eaglais, mar tha finn ag leabhadh 'n a fhocail fein—‘ Gu 'n shiu- ‘ bhail (N. Pol) tre Shiria agus Cilicia ag daingna- ‘ chadh nan Eaglaisan, agus ag orduchadh dhoibhse ‘ Aitheantan nan Apstail agus nan Seanoiran choimh- ‘ eadh.’ Agus o N. Luais—‘ Ge b'e dh eisdes ‘ ribh se eisnidh se riomsa. Agus ge b'e dhiultas ‘ le taire fibhse, ata e 'g am dhiultas fa, agus an ‘ neach dhiultas mise, a 'ta e diultadh an ti chuir ‘ uайдhe mise.’ Gniomh. xv. 40, 41. N. Luc. x. 16.

C. Am feud Prionnsana faoghalta no aimsirail, agus an tuath no neochleiraich Laan naomh no Feille dheanamh?

F. Le h aontuchadh, no gean-maith agus dearbhadh na h Eaglais dfheudadh iad ; air achd eile cho 'n fheud iad, do bhri, gur gniomh comais dlighe spioradail sin.

C. Ciod chrioch tha aige an Eaglais ann an ordughadh Laan naomh no Feille.

F. 'Se's crioch d' ise 'n an ordughadh sa, fas no cinnachdin graidh Dhea agus crabhaidh ann a cui-mhnachan nan socharan airid fhuaigar o Dhia go tric.

C. Ma 's Aithne h Eaglais 'coimheadh an Dia-domhnuich, carson ata e air a aireamh ann san Deich-bhrighe, an ni 'siad Aitheantan Dhea, agus lagh an naduir ?

F. Do bhri, gu bheil a briogh no chuid is airde dhi, 'se sin re radh, gu bithadh aon la air a chuir gu taobh airson seirbhais Dhea, tha mi 'g'radh do reir ordugh diadhaidh agus lagh an naduir. Ge gur Aithne agus ordugh Eaglais cotharachadh amach Dhia-domhnuich na 's fearre na Disarthuirne.

C. Nach do dhaingnaich Criodh an Aithne fo—
‘ Cuimhnich la na Saboid choimheadh naomh ; ’ an uair dhaingnaich se a chuid eile dhiubh ?

F. Dhaingnaich se gan amharas go fhad agus bhuinas i do lagh an naduir : ach cho do dhaingnaich se i, mar bhuin i do lagh dheasghnathach nan Iudhach, agus air a ceangaladh re Disarthuirne ; agus air an abhar sin, cho 'n bheil finne ceangailte anois Disarthuirne choimheadh, ach Dia-domhnuich agus Laan naomh eile air an ordughadh leis an Eaglais.

C. Carson mar sin guidham ort ?

F. Do bhri, gu 'm b'e la h airid sin Disarthuirne ordugh laigh dheasghnathaich nan Iudhach, a bha air a chuir air chul agus a sguir fe cheangaladh ann deidh bas Chriodh.

C. Co ris ata ffinn air ar ceangaladh leis an Aithne fo?

F. Tha ffinn ceangailte ri Dia-domhnuich agus Laan naomh eile chaitheadh ann an urnuidh agus feirbhais dhiadhaidh Dhea.

C. Ciod am modh no slighe is fearre chum Dia-domhnuich a naomhachadh?

F. Trid eisdachd Aifrionn naomh, aidmhuchadh ar peaccaidh ne, communachadh, ag eisdachd fearainnoin no teagastg, agus tre leabhadh leabhara maith agus crabhach.

C. Creud a 'ta air a thoirmeasgadh leis an Aithne fo?

F. Tha gach uile gnathachd minaomh agus gach uile saothair no obair no gniomh thuarasdalach no dhiomeasach air an toirmeasgadh innte: ach cho 'n bheil obair na eigin agus na trocar air a toirmeasgadh air an la fo, mar ata deasachadh agus lamhachadh loin no beith, friothealadh no riaruchadh spreidh no'r n eallach. No leithaidin sin do nithe bhuinas re diadhachd no crabhachd agus obair na trocar.

C. Co iadsan a 'ta briseadh na h Aithne fo?

F. Iadsan uile tha gan fheim gan eigeantas air bith, ag caitheadh a chuid is moa agus is fearre de' Dia-domhnuich ann a saothair agus obair thuarasdalach agus dhiomeasach.

C. Cionnas eile tha Dia-domhnuich air a mhinnaomhachadh le fluagh?

F. Tre caitheadh na maddin uile ann laidheadh, no leisge lundach ann a leaba, no le 'r sgeadachadh agus ar deasachadh diamhaoinein fein, trid an caillar go tric an t' feirbhais dhiadha, an uair dfheudtadh iad a h eisdachd. No tre caitheadh chuid no phairt is moa deth la naomh fo ann oladh, ann imirt, ann

cluith, ann damhsadh, agus ann leithaidin sin deth nithe suarach.

C. Am bheil anois ni sam bith anns a cheud chlar so deth laigh, dodheanta dhuinne re choimheadh agus re choilionadh ?

F. Ni bheil gan amharas aon ni dodheanta dhuinn' anns a cheud chlar so deth laigh. Oir cho 'n fheud ni air bith, bhith na's furasda agus na's taitnaiche do fhior ghraidhoir Dhea, na na nithe sin uile, a 'ta air an orduchadh anns a chlar so, araon an deanamh agus an coillionadh go suilbhír maille re cuid-eachadh agus comhnadh grásníhor Dhea.

C. Creud an reasun dfheudas freagaradh airson dearmad no fagail amach pairt no cuid mhor de 'n earrunn theagaisg so, an uair dh ath-sgriobhas sinne na h Aitheanta chum ar leabhar a cheisduichean beaga no ath-gairrid ?

F. Tha leithaidin sin deth leabhar a, air dhoibh bhith air an cumadh go sonruighe airson feim an t' fluaigh aineolaich, air an aith-ghearradh le Buachailllean na Eaglais, chum an ordugh no 'n slighe sin is gearre agus is furaisde do chlainne thogail, ag aontuchadh ann so go ro ghlioc, chum meomhaira lag, agus comasa no tuigse iofle an t' fluaigh. Agus air an abhar sin, cho 'n fheud an Eaglais bhith air a ditheadh, no casáid a dheanamh urre, leis an sgaile is lugha deth thruailleadh no dhearmaid aoin pháirt deth Aitheanta no dheth fhocail Dea, o nach bheil aon fioladh no litir air a dhearmandh no air a fhagail amach ann aon Bhabhal air bith Chaitholach. Agus uime sin, co acca bhithas an ceud Aithne air a rainnadh gu dias, agus an dias dheirionach air an cuir 'n an aon Aithne, mar a 'ta na Protestanaich ag deanamh, no gu rainnadh an Aithne dheirionach acasan 'n a dias, agus fos gu cuireadh a cheud da h

Aithne acasan ann aon Aithne, mar tha na Caith-olaich ag deanamh, ni bheil mor bhriogh ann, air da na deich Aitheanta bhith air an cumhail annta le cheile, no air da mhòdh.

C. Ciod is coir dhuinne codhunadh o'n Aithne fo, is deironaich' annsan cheud chlar?

F. Is coir dhuinn' ar gnothachd airid dheanamh deth, gu 'n d thugadh sinn do Dhia, an ni sin bhuinas do Dhia, tre seirbhais iomchuidh agus ceart dheanamh dh' asan air a la fein, agus bheir an diochall so d' ar 'n ionnsuidh ne, agus dh ionnsuidh ar muintir san, a bheannachadh fa, agus bithidh naomhachadh a la fa, mar achd agus mar flighe cumhachdach chum sinne fein a naomhachadh mar an ceudhna.

An dara Clar deth an Lagh.

AN CEATHRO AITHNE AIR A MINUCHADH.

C. CREUD i an ceathro h Aithne?

F. Is i an ceathro h Aithne,—‘ Thoir onoir ‘ do t' Athair agus do t' Mhathair: chum gu ‘ fineadh do laan air an talamh a bheir an Tigharna ‘ do Dhia dhuit.’ Exod. x2. 12.

C. Ciod ata air orduchadh dhuinne leis an Aithne fo,—‘ Tabhair onoir do t' thair agus, do d' ‘ Mhathair, &c.’

F. Ata e air orduchadh dhuinne leis an Aithne fo, gradh agus mor urram thoirt d' ar Paranta ne: agus fuasgaladh thoirt dhoibhse 'n am feim agus 'n an eigeantas fa.

C. Carson bu choir dhuinne gradh thoirt dhoibhse?

F. Do bhri, gur iadsan, fuidh Dhia, ard nò priomh abhar araon ar beatheaidh agus ar bith;

cho 'n e 'mhain gu bheil iadsan 'g ar thoirt chum an t' saoghal le mor phian agus bronn ; ach fos 'g ar togail suas ne le mor gradh, faothair, agus curam.

C. Cionnas tha finne ceangailte urram agus onoir thoirt dhoibhse ?

F. Tha finne ceangailte urram agus onoir thoirt d' ar Paranta ne, cho 'n e 'mhain asteach 'n ar criodheacha ne, ach o 'n leath amuigh araon ann ar giulan agus iomchar ne.

C. Carson bu choirduinne gheilleadh, agus bhith umhal d' ar Paranta ne ?

F. Do bhri, gur iadsan, luchd ionaid Dhea, o bheil ag teachd gach Athairachd air neamh agus air talamh, araon chum ar treoruchadh, ar feoladh, ar 'n aoladh, ar teagasgadh, ar ceartuchadh, agus ar smachduchadh ne.

C. Creud nan nithe anns am bheil finne ceangailte gheilleadh d' ar Paranta ne ?

F. Tha finne ceangailte geill thoirt dhoibhse anns gach uile ni, nach bheil peaccach, do reir sin, — ‘A chlann bithibh umhal d' ar Parantan anns na ‘ uile nithe : oir ata so taitnach do 'n Tigharna.’ Aris, — ‘ Thoir onoir! do 't Athair agus do 't Mha- ‘ thair : oir is i so cheud Aithne le gealla : chum gu ‘ bith rath ort, agus gu 'm bith tu fada shaoghal- ‘ ach air an talamh.’ Ephes. vi. 2. Col. iii. 20.

C. Ciod tha mar fhiachan air na Paranta dheanamh do 'n clainne se ?

F. Tha iadsan ceangailte an clann a theagasgadh o'n oige ann gradh agus seirbhais Dea, agus go sonruighte ann am puinc airid na creideimh, leo fein, ma dfheudas iad, mar feud iad, tha iad ceangailte thoirt fanear, gu 'm bith so air a dheanamh leofan a dfheudas sin dheanamh ; agus chum na crioch so, thoirt fos fanear ann clann chuir dh ionnsuidh an

teagasg chriosduidh o'n oige sa: tuile eile tha mar fhiachan orra, gan an clann bhrofnachadh chum feirge no mionnan, agus gan droch eisamlair thoirt dhoibhse ann aon ni.

C. Cionnas dhearbas tu sin?

F. Dearbham sin o fhocal Dea far am bheil sinn ag leabhadh mu dhleasdanasa nam Paranta thaoblí an cuid clainne,—‘ Athaira na brosnichibh bhar ‘ clann chum feirge; ach togibh suas iad ann oilean; ‘ agus ann teagasg an Tigharna.—Aris, ‘ Athaira na ‘ brosnichibh bhar clann chum feirge; air eagal gu ‘ caill iadsan am misneach.’ Col. iii. 21. Ephes. vi. 4.

C. Ciod an ni tha air thoirmeasgadh leis an Aithne so?

F. Tha gach uile geiradh no fearbas focail no bhriathiara, gach ceannlaidirachd, no ragmuinachd, agus easumhlachd do Pharantan air an toirmeasgadh leis an Aithne so.

C. Creud e duais no tuarasdal na Clainne dhleasdanach no dhualach do Pharanta?

F. ‘Se’s duais dhoibhse beatha fhad agus shona, agus deagh chlann, ma phosas iad, agus bas maith ann lorg sin.

C. Cionnas dhearbas tusa, gur e sin is duais do ‘n chlann dhualach, ata freagarach, umhal agus urramach do ‘m Paranta sa?

F. O’n sgrioptuir naomh, far am bheil sinn ag leabhadh mu bheannachda na clainne sin a ’ta umhal freagarach do ‘m Paranta san,—‘ Thoir onoir do ‘t’ Athair an gniomh agus ann am focal, chum gu ‘n d’ thigeadh beannachadh ort uaidhesan, agus ‘gu’im fanadh a bheannachadh san anns an crioch ‘dheirionach, oir daingnichidh beannachadh an ‘Athair tighean (no arofa) na Clainne: ach foireamhichidh malluchd na Mathair anios ami

‘ bunachar. A Mhic cum suas fean aois a t’ Athair
 ‘ fa, agus na cuir doilgheas air ’n a bheatha fa, a-
 ‘ gus ma dfhaillichas a thuigse e, gabh foighidin
 ‘ leis, agus na dean taircuisne air, an uair a ’ta
 ‘ thusa ann treine do neart. Agus ann a firintachd
 ‘ togar thusa suas, agus cuimhnichar thusa ann
 ‘ la t’ amhghair agus do bhroinn : agus leaghidh do
 ‘ pheaccaidh fan air falbh amhuil, reothadh (no
 ‘ cirdhre) ann aimsir theth.’—Agus aris, ‘ An ti dh
 ‘ onorichas Athair fa, bithidh gairdheachas aige ’n
 ‘ a chlann fein : agus eisdar e ann an la h urnuidh
 ‘ fan. An ti dh onorichas Athair fa, meallidh e
 ‘ beatha fhada, &c.—‘ An ti air am bheil eagal an
 ‘ Tigharna, tha eisan ag toirt onoir do Pharanta
 ‘ fan, agus ni eisan seirbhais dhoibhse, mar dh’ a
 ‘ Mhaisdairan a thug chum an t’ saoghale.’ Eccles. 3.

C. Creud is tuarasdal do chlann neodhleasdanach no neodhualach do ’m Paranta fa ?

F. ’Se’s duais dhoibh go ro thric beatha ghairrid pheaccaidh, le bas obbuin ainaimsirail ’n a cuideachd fa : mar fhiadhluis air so eisamlair bronach Absoloin. 2 Riogh. no Samuel. xviii. 14.

C. Creud an dearbhadh tha air so thaobh clann easumhal.

F. Tha ’n dearbhadh so, o ’n sgrioptuir am measg moran eile,—‘ An t’ suil ata deanamh taircuisne (no fanoid) air Athair se, agus a ’ta deanamh taircuisne air saothair a Mhathair fa ’n a ghiulain fa, gu creimadh fichachan na creugan amach i agus gu ’n itheadh macraidd (no h oganan) nan Iolair suas i.’ Seanraidh. iii. 17.

C. Ciod is ciall do ’n fhocal, Athair ?

F. Tha e cialluchadh, cho ’n e ’mhain ar Paranta corporra ; ach fos ar ’n Athaira spioradalta, agus gach uile Uachdarana dligheach eile.

C. Ciod tha mar fhiachan oirne thoirt dhoibhse?

F. Tha se mar fhiachan oirne, gradh, urram umhlachd, agus teachd-antir thoirt dhoibhse.

C. Carson bu choir dhuinne gradh thoirt dhoibhse?

F. Do bhri, gur iadsan Athairan agus Biadhtoiran ar 'n anamasa; agus fuidh Dhia, is iad abharan in-nealach ar 'n uile mhaith spioradail,—‘ Oir ann ‘ Iosa Criosd ghn mise sibh trid an t’ soisgeul.’ 1. Cor. iv. 14.

C. Carson bu choir dhuinne urram thoirt dhoibh?

F. Do bhri, gur iad unghte an Tigharna, agus gu bheil iad ag taibseunadh amach pearsa Chriosd air talamh.

C. Carson bu choir dhuinne bhith umhal dhoibhse?

F. Do bhri, gu'n d'orduich Dia iadsan chum bhith nam Buachaillean spioradail againe, chum bhith nan Treoruichoiran agus nan Riaghluichoiran againe.

C. Creund an ni anns am bheil finne ceangailte bhith umhal dhoibhse?

F. Tha finn ceangailte bhith umhal anns gach ni bhuinas re creideamh, teagastg agus riaghluichadh ar 'n anam a ne.

C. Am bheil onoir air bith mhor dligheach do na Sagartan, agus Athaira spioradail?

F. Tha mor onoir dligheach dhoibhse do reir raidh N. Phoit,—‘ Measair gur fiu na Sagartan a-‘ riaghluichas go niaith, onoir dhu-builde go airid ‘ iadsan a ’ta saothreachadh ann san fhocal agus ann ‘ a teagastg. Oir deir an sgrioptuir, na ceangail ‘ beul an daimh a ’ta bualadh an arbhair. Oir ‘ fiu an t’ oibriche a thuarasdal. Na gabh casaid ‘ ann aghai Sagart, ach le dias no triuir dfhiadh-

‘ nuisan.’ Faic o fo cia-mor an t’ urram bu choir bhith aige an t’ fluagh do na Sagartan, agus sin trid ordugh Dhea. i. Tim. 17, 18, 19.

C. Am bheil dearbhadh eile agad fa air so h o’n sgrioptuir naomh?

F. Tha sin agam,—‘ Bithadh eagal an Tigharna ort ann t’ uile h anam, agus naomhich a Shagarta fa le t’ uile neart; gradhich an ti do rinn thu, agus na treig a Mhinisdaira fa: thoir onoir do Dhia le t’ uile anain, agus thoir onoir do na Sagarta.’ Eccles. vii. Agus ’se so ani fior reasun air sin.

Oir ma ’s e, gu bheil gradh, onoir agus umhachd dligheach d’ ar Paranta feoilmhor, cia mor na ’s moa na sin tha e dligheach d’ ar Paranta spioradail. Oir mhead agus an t’ anam oscionn a chuirp, go fhada re sin tha onoir dligheach d’ ar Parantan spioradail. Agus aris; ma leanas onoir cumhachd, ni bheil cumhachd ann is airde na cumhachd nan Sagartan air talamh, aige am bheil cumhachd o Chriosd, chum geatean Neimh dhunadh agus fhosgaladh, agus fos cumhachd susbuin no briogh an arain, agus an fhion chaochlacadh gu Corp agus Fuil Chriosd, is mor le sin onoir nan Sagarta thaobh an cumhachd san. Osbar ni bheil onoir dligheach do aon neach, go mor agus do na Sagartan a ’ta taibhsneachd amach no pearsuighadh Chriosd fein, ionas gu bheil an ti ni taircuisne orrasan ag deanamh taircuisne air Chriosd fein; an ti dfheuchas easongoir dhoibhse tha e toirt easongoir do Chriosd fein; agus an ti nach eisd riusan, tha se diultadh easdachd thoirt do Chriosd: ionas agus gur e bhith deanamh taircuisn ’orrafan, toisach na neodhiadhachd agus na uabhair.

C. Creud an t’ achd no modh air am feud sinne

peaccachadh ann aghai nan Sagartan agus Athreacha spioradalta ?

F. Le bhith easumhal dhoibhse no le bhith 'g am masluchadh, no creidfin iomraidh na droch sgeul sgannulach 'n an aghai san, air sgeul beoil amhain, no air teisdas neochomasach, no gan fhiadhnuifa dhireach.

C. Creud an teisdas is leoир ann aghai Sagart air bith ?

F. Innuidh mi sin dhuit o bheul N. Phoil,—‘ Na gabh casaid ann aghai Sagart, ach le dias no triuir d' fhiadhnuifa (deirse N. Pol.) sparram ort ann fiadhnuis Dea, agus an Tigharna Iosa Criosd, agus nan Aingil thaoghte gu 'n coimheadh thusa nanithe so, gan aon a chuir roimh neach eile, agus gan ni air bith bhith air a dheanamh le claoen bhreith.’ 1. Tim. v. 19, 21.

C. Am bheile h iomchuidh beannachadh nan Sagarta dh iarreadh ?

F. Tha sin maith re dheanamh, do bhri, gu bheil iad ag beannachadh ann ainm, agus ann a pearsa Criosd ar Tigharna ne.

C. Creud an coduchadh a 'ta agad air sin ?

F. Tha dearbhadh so h agam, air tus, o'n t' soisgeul, far am bheil sinn ag leabhadh,—‘ Air do Criosd a lamhan a chuir air clann ; gu 'n bheannuich se iad.’ N. Marc. x. 16.

An dara aite ; o eisamlair Mhelchisedic ag beannachadh Abraham, air am bheil N. Pol ag radh,—‘ Agus gu 'n agadh sam bith, bheannuichar an ti a's lugha leis an ti a's fearre.’ Eabh. vii. 7.

C. Creud an sgrioptuir a 'ta agad air son umhachd do na Sagartan ?

F. Tha ordugh againe airson sin o Dhia fein,—‘ Bithibh umhal d' ar Riaghluichoira fe (no bhar

‘ cinniuil se), agus geillibh dhoibhsan oir tha iad re faire air bhar’n anama se mar mhuintir, d’ an eigin cunntas thoirt uathasamu’r’ uanama se.’ Agus anns an t’ sean lagh bha easunn-lachd do ’n t’ Sagart air a pheanasadh le bas trid ordugh Dhea fein,—‘ Agus an duine dheanas go easurramach agus nach eisd ris an t’ Sagart a ’ta seasamh ann sin ag minisdralachadh ann lathair an Tigharna do Dhia fa, no ris am bhreithamh, fulingidh an duine sin bas. Agus cuiridh tusa an t’ olc air falbh o Israeil, agus cluinidh am Pobal uile agus bithidh eagal orrafan, agus ni dean iad go dan ni’s ino.’ Deut. xvii. 12, 13. Eabh. iii. 17.

C. Creud anns am bheil finne ceangailte fuidh pheaccadh, bhith umhal do Phrionnsana, Riogh-an aimsirail agus do Riaghluichoira bhailte mhoir, agus Shiurramachda?

F. Tha finne ceangailte go deinihin fuidh pheaccadh, bhith umhal dhoibhsin, anns gach ni nach bheil na pheaccadh, agus anns gach ni aige am bheil buintin re maith agus sioth-chaint coitchionta na rioghachd no ’n tir sam bheil sinn.

C. Cia mar dhearbas tu sin?

F. Dhearbham sin, o’n sgrioptuir naomh,—‘ Bithadh gach anam umhal do h Ard-chumhachdan : oir cho ’n bheil cumhachd ann, ach o Dhia, agus na cumhachdan a ’ta ann, is ann o Dhia a dhorduchadh iad : agus air an abhar sin, co sain bith chuiras ann aghai a chumbachd a ’ta se cuipe ann aghai ordugh Dhea, agus iadsan chuiras ’n aghai h ordugh Dhea, gheibh iad damnadh dhoibh fein. Aris, o N. Pheadar,—Uime sin, bithibh fa, umhal do gach uile ordugh dhaoine airson an Tigharna, ma ’s ann do ’n Riogh, mar an ti is airde innhe no do Riaghluichoira, mar do ’n

‘ mhuintir a chuireadh uaidhe chum dioghaltas
 ‘ dheanamh air luchd an uile, agus chum cliu
 ‘ dhoibhsan a ni maith.’ i. Peadar. ii. 13, 14.
 Rom. xiii. 1.

C. Ciod ma dh ordichas Rioghan agus Riaghluich-oira dhuinne peaccadh a dheanamh no ni do riread ann aghai ar coguis ne?

F. Ann sin’s eigin dhuinn’ am freagaradh no ’g radh riu maille ris na h Apstail,—‘ Is coir Dia fhreachadh roimh dhaoine.

C. Creud anns am bheil Seirbhaifaich ceangailte chum bhith umhal do ’m Maisdaira fe?

F. Tha iad ceangailte bhith umhal anns gach uile nithe nach bheil na pheaccadh agus fos bhith dilis anns gach ni aige bheil buintin r’ an curam fa.

C. Cionnas dhearbas tu sin?

F. Dearbham sin o’n sgrioptuir,—‘ A Sheirbhais aifaich bithibh umhal d’ ar Maisdairan a reir na feoila anns na uile nithe, ni ann le seirbhais ful mar an droing a ’ta toileachadh dhaoine, ach am simplidhachd agus treimh-dhiras criodhe, ann an eagal Dea.’ Col. iii. 22.

C. Cionnas tha Seirbhaifaich ag peaccachadh ann aghai ’m Maisdaira fa?

F. Tre dearmaid an ordugha san, tre gaoideadh no creachadh am maoin san, agus tre caitheadh an aimsir go leisg.

C. Ciod is coir dhuinne codhunadh o ’n Aithne so,—Thoir onoir do t’ Athair agus do t’ Mhathair?

F. Tha gach aon againe fa leath ceangailte ar dleasdanas dligheach choilionadh, agus is e so an ni is coir do gach neach dheanamh, co accais Clann, no Paranta, no Iochdarana, no Uachdarana sinn a reir ar fdaid agus inmhe anns na shuidhaich agus dhaitaich Dia sinn san t’fioshalso. Na rachamid thareis

air an ni fo go eatrom ann a ceasnachadh ar coguis ne, mar ata moran ag deanamh go bronach 'g am breugadh fein, no deanamh fotal le tearuintachd faltidh, am feadh ata iad ag caitheadh am beatha uile agus ag bafachadh ann a dearmad antoilol nan dleasdanasa mhoir dhaimhail so.

AN CUIGO H AITHNE AIR A MINUCHADH.

C. Creud i an cuigo h Aithne ?

F. Is i an cuigo Aithne—‘ Na dean Marbhadh.’

C. Ciod tha air a thoirmeasgadh leis an Aithne so,—‘ Na dean Marbhadh ?’

F. Tha gach uile mort, dortadh eagcoirach fola, comhracadh no gleicadh, agus gach uile easarda, strith, agus trodan falach, air an toирmeasgadh leis an Aithne so.

C. Nach bheil e laghail Marbhadh dheanamh ann cuiis air bith ?

F. Tha e laghail Marbhadh dheanamh ann cogadh no cath ceart agus laghail, no 'n uair ata 'n ceartas folluisach ag iarreadh fin—‘ Oir ni bheil an riaghluichoир ag giulanadh a chlaidhamh gan abhar.’ Rom. xiii. 4. Agus tha e laghail fos ann dion neolochdach fein, no 'n dion beathaiddh neochiontaich an coimhearsnaich ne, ann aghai fear ionnsuigh no sgriosadair ar beatha fein, no beathaiddh ar coimhearsnaich ne.

C. Am bheil e laghail Comhlan no Comhrac dias a dheanamh le lannan no le dagan, ag suidhachadh aite agus am sonruighe airson an Comhlan sa choilionadh, airson sochair no tairbhe uaignach, no airson onoir ghaothol ?

F. Cho 'n bheil fin laghail air achd sam bith ;

oir thoirmisg an Eaglais fo fuidh ascaoin Eaglais : agus iadsan a 'ta basachadh ann a Comhlana, ni feud iad adhlacadh criosduidh fhaotin, no urnuidh dbeanamh air an son leis an Eaglais.

C. Cionnas tha thu dearbhadh, gu bheil gach Comhracadh, gach Easarda, gach Trodan, agus gach Coistrith miolaghail ?

F. Dearbham sin o 'n t' soisgeul, far bheil sinn ag leabhadh mu thoirmeasg nan nithe sin—‘ Chuala ‘ fibh ; gu 'n dubhradh o shean, suil airson ful, ‘ agus fiacail airson siacula : ach deiramse ribh (deirse ‘ Criod) na cuiribh ann aghaidh an uile ; ach co ‘ sam bith an neach bhuaillas thusa air do ghial deas ‘ iompich thusa chuge an gial eile mar an ceudhna.’ N. Matth. v. 38, 39.

C. Ciod eile tha air a thoirmeasgadh leis au Aithne so ?

F. Tha dh iarreadh no bhith toilachadh no runachadh ar bas fein, no bas duine eile o mhiofhoighidin, fulangas no pais air bith, air an toirmeasgadh leis an Aithne so ; no fos thoirt air bean ri clann no torrach failnuchadh no sgaradh ri clann ; agus tha osbar gach uile gne dioghaltais air a thoirmeasgadh leasa.

G. Ciod is coir dhuinne codhunadh o 'n Aithne so,—Na dean Marbhadh ?

F. Is coir dhuinne nia 's maith leinne sinn fein choimheadh fada o chionta moirt, gach smuainte aige ain bheil daimh no finadh ri miorun agus dioghaltais fhogaradh fada o 'r 'n anam agus ar 'n inntinn ; agus uime fin, foghlumid o theagast agus gnathachadh ar Slanuighoir gradhach gach dochair fhulangadh ann ar pearsa, ann ar 'n onoir, agus ann ar maoin saoghalta, na 's luithe na le firreadh dioghaltais, ar 'n anama fein a chuir ann doruinn no cunnart tre caill no dioth hea agus a ghras fa.

AN SIAO H AITHNE AIR A MINUCHADH.

C. Creud i an siao h Aithne ?

F. Is i an siao h Aithne—‘ Na dean Adhaltranas.’

C. Ciod tha air a thoirmeasgadh leis an Aithne so,—Na dean Adhaltranas ?

F. Tha gach uile peaccadh feolmhor no colghairi bean duine eile, no ri fear bean eile, agus go airid Adhaltranas ; agus tha fos striopachas no druis, fein thruaillaghadh, agus feolmhorachd air an toirmeasgadh leis ann Aithne so.

C. Cionnas tha thu dearbhadh, gur peaccaidh basmhor Striopachas, agus fein Thruaillaghadh ?

F. Dearbham sin o ‘n sgrioptuir,—‘ Uime sin, ‘ (deirse N. Pol) marbhíbh bhar buill a ‘ta air an ‘ talamh. Striopachas neoghlanas, fon collaidh ‘ ainmhianna, agus sannt, ni a ‘fe seirbhais iodoil ‘ aoraidh : oir is fan airson nan nithe so tha feirge ‘ Dhea ag teachd air clainne na dio-chreidmhachd ‘ (no easumhlachd).’ Col. iii. 5, 6.

C. Ciod an sfáid no achd ann sam feud, no gu bheil e laghail do dhuine a bhean phosda chuir air falbh uайдhe ?

F. Ann a sfáid no cor Adhaltranas shoilleir amhain.

C. Am feud eifan a bhean phosda a chuir mar so air falbh uайдhe, agus bean eile phosadh re a beatha sa a chuirar air falbh.

F. Cho ‘n feud e air chor sam bith ; oir tha ar Tigharna Iosa Criofd ag radh,—‘ Oir co sam bith ‘ neach chuiras air falbh a bhean fein, agus phosadh ‘ bean eile, ata se deanamh Adhaltranas : agus ma ‘ chuiras bean air falbh a fear fein, agus ma bhithas ‘ i air a posadh ri fear eile, ata ise dheanamh Adhaltranas.’

Agus aris ; o N. Luais,—‘ Gach uile neach a chuiras uaidhe a bhean, agus phosas bean eile, ata fe deanamh Adhaltranas ; agus ge b’ e neach phosas am bhean a chuireadh air falbh o a fear fein, ata fe deanamh Adhaltranas.’ Luc. xvi. 18. N. Marc. x. 11.

C. Carson ata Adhaltranas na peaccadh moran na’s moa na’s striopachas no druis ?

F. Do bhri, gu bheil Adhaltranas na eagcoir agus na mhiocothrom moran na’s moa, d’ ar coimhearsnach neochiontach, agus fos na thaire inhor do Shacramaid am phosaidh.

C. Cionnas tha thu dearbhadh nach feud bean, a chuirar mar fo alf falbh uaidhe fear posda fa, fear eile phosadh re beatha a h fir fein ?

F. Dearbham sin go furasd’o’n sgrioptuir naomh, —‘ Agus dhoibhsin a ’ta posda, aithnam, giodh-eadh ni e mise, ach an Tigharna, gan a bhean a dhealachadh r’ a fear. Ach ma dhealichas i fanadh i gan phosadh. Tha bhean ceangailte ris an lagh re na h uine a’s Leo d’ a fear ; ach ma gheibh a fear bas ata ise saor gu posadh re aon neach a’s toil leasa, amhain anns an Tigharna.’

1 Cor vii. 10, 11, 39.

C. Ciod eile tha air a thoirmeasgadh anns an Aithne fo—‘ Na dean Adhaltranas ?’

F. Tha druis no meirdreachas, ainmhiann, peaccadh colgha, naomh-ghaoid, agus am peaccadh ann aghai an naduir, air an toirmeasgadh fos leis an Aithne fo.

C. Carson tha ainmhiann no druis agus striopachas fuathmhор agus graineal an lathair Dhea ?

F. Do bhri, gu bheil sin ag truailleadh agus ag salachadh annine san iomhaigh Dhea, agus teampul an Spioraid Naoimh.

C. Ciod tuille tha air a thoirmeasgadh leis an Aithne so ?

F. Tha gach uile buintin no beanachd mio-gheamnuidh no neoghlan oirne fein no air fluagh eile, maille ris gach tlachd agus faimh ann a smuaintin druisambuil no ainmhiannach agus pogan miogheamnuidh.

C. Ciod is duais no 's tuarasdal do dhruis ainmhiann agus striopachas no leithaidin sin deth peaccaidh fuathmhor agus graineal ?

F. 'Se 's duais dhoibh bas agus damnadh fiorruidh,—' Na meallar sibh : cho sealbhich luchd ' striopachais no luchd Adhaltranais, no luchd mac-nuis : (se sin iadsan a 'ta 'g an truailleadh fein le ' truaillaghadh toileach) no na daoine a 'ta cion-tach do neoghlanas mionadurra, rioghachd Dea ' go brath.' 1. Cor. vi. 9.

C. Ciod is coir dhuinne codhunadh o 'n Aithne so ?

F. Codhunamid, ma mhiannuichas finne pairt no cuid go brath bhith againe ann Criod agus ann a oighreachd san, ar aon ar 'n anaman agus ar cuirp sa choimheadh glan o gach uile truailleadh ainmhiann agus druis : agus chum so dheanamh, seachnamid uair agus cionfath am pheaccaidh ghraiseal so agus guidhamid gu 'n saoradh Dia sinn uaidhe agus gu 'n cruthichadh e annine criodhe glan agus gu 'n athnuadhichadh se annine spiorad ceart.

AN SEACHDO H AITHNE AIR A MINUCHADH.

C. Creud i an seachdo h Aithne ?

F. Is i an seachdo h Aithne,—' Na dean Gaoid.'

C. Ciod tha air a thoirmearsgadh leis an Aithne so?

F. Tha gach uile glacal air falbh, no coimheadh eagcoirach an ni sin bhuinas do dhuine eile.

C. Cia lion gne no seorsa Gaoid agus mearle a 'ta h ann?

F. Tha tri ghnean no sheorsan ann; eadhon, Gaoid simplidh; an ni is e glacal a'r falbh eignach an ni sin a bhuinas do neach eile. Spuilin: an ni is e glacal fiochmhor no fhoirneartach fholluisach air falbh, no a choimheadh dhaindeoin, an ni sin a bhuinas do dhuine eile; agus Naomh-ghaoid, an ni is e gaoidadh nithe naomha, no mach as aitean naomha, mar amach as na h Eaglaisa no ionada coisreaghte eile do Dhia agus a sheirbhais fa.

C. Cia an uair tha Gaoid agus mearle nam pheaccaidh basmhor.

F. Tha an uair ata an ni air a ghaoidadh luachmhor, agus ag deanamh dochan agus gortughadh trom agus comharaichte air ar coimhearsnach.

C. Cionnas dhearbas tu sin?

F. Dearbham sin o 'n sgrioptuir, far am bheil sinn ag leabhadh,—‘ Nach sealbhich luchd-gaoid, ‘ no luchd-saint, no luchd-foireigin rioghachd Dea ‘ am feasd.’ 1. Cor. vi. 10.

C. Ciod tha peaccadh na Gaoid cuir oirne mar shiacha, no co ris tha peaccadh na mearle 'g ar ceangaladh ne?

F. Tha luchd-gaoid ceangailte aifagadh no diol air ais a dheanamh do nighaoidadh do 'n aodhnaire dhligheach agus cearti, ma tha sin na chomas a dheanamh. Oir gan aifagadh dheanamh an uair dfheudar a deanamh, cho mhaithar am peaccadh go brath.

C. Ciod eile tha air a thoirmearsgadh leis an Aithne so,—‘ Na dean Gaoid?’

F. Tha gach uile Uisfaireachd, Briob, Feill agus Mealltachd, ann cluithadh, no ann buingin agus buannachd eagcoirach tré ceannuchadh no reicadh.

C. Creud is Uisfaireachd ann?

F. Tha airgaid no ni, no airneis ghlacadh no mhiannuchadh oscionn am priomh bhun no 'n stochd air ball amach a meafeadh an iasachd.

C. Cionnas dhearbas tu gu bheil Uisfaireachd agus Briob nam peaccaidh mor agus fuath-mhor do Dhia?

F. Dearbham sin o 'n sgrioptuir naomh ag radh,
— 'Thigharna co ghabhas comhnuidh ann do
' phailluin naomh, no co dfhanas ann do chnoc
' naomh? an ti nach do chuir a' chuid airgaid fa
' chum Uisfaireachd, agus nach do ghlac Brioban air
' a duine neochiontach.' Salm. xv. 5.

C. Ciod an t' achd air am bheil daoine beartach agus faibhir air an toirt na 's luatha chum bochdin agus truaillidh?

F. Tha, tre coimheasgadh ni no maoin dhaoine eile, am measg an cuid no am maoin fein.

C. Cionnas tha daoine go coitchionta ag peacachadh ann aghai na h Aithne so— 'Na dean Gaoid
(no mearle) ?'

F. Tha Prionnsan, ag peacachadh ann aghai na h Aithne so, le bhith cuir cios eagcoirach air an cuid iochdarain fa : agus na Lochdarain fos ag peacachadh ann aghai na h Aithne so, le bhith diulteadh an cios dhligheach a dhioladh no phaidheadh d' an uachdarain fa. Agus fos tre reicadh agus ceannuchadh tre cudthrom agus tomhasa mealtach no le dol thareis air luach no prios laghail na tir. Maisdaira tre mealladh an seirbhaifaich se deth tuarasdala dligheach se. Agus Seirbhaifaich tre gaoidadh cuid agus maoin am maisdaira fa.

C. Am bheil na Seirbhaifaich ag peaccachadh ann aghai na h Aithne so, an uair bheir iad an deirc do na bochdan deth chuid agus mhaoin am Maifdaira fa, no an h uair choimhidas iad an cuid fa gu 'm feim fein no Parantan fan?

F. Tha siad gan amharas ag briseadh na h Aithne so, le bhith deanamh leithaidin sin do ghniomhara gan fhios do 'm Maifdaira fan, agus gan chomas acasan chum an deirc thoirt seachadh; oir tha an deirc fan ann sin fuath-mhor agus graineal ann lathair Dhea, do bhri, gur i Ghaoid a 'ta ann. Tuille eile tha Clann ag briseadh na h Aithne so mar an ceudhna, go tric agus bheir iad cuid no maoin am Parantan fa chum sin a dheanamh.

C. Ciod is coir dhuinne codlunadh o 'n Aithne so,—‘ Na dean Gaoid?’

F. Is coir dhuinne an aire thoirt air gach gne agus seorsa miochothrom, agus seasamid co fada agus a dfheudas finn o gach uile gne h eiceart, mar o h ar namhadh basmhor se. Thugamid an aire, air eagal, gu 'n cuireadh gradh inhammoine na eiceart feill oirne aig uair air bith anns an ni so: oir cho 'n bheil finn am feasd ann dion o dhoruinn agus cunnart, co fada agus nach bheil an t' iodol so air a thilgead amach as ar criodheachan; oir mar ata an duine glioc ag deimhnachadh dhuinne—‘ Cho ‘ 'n bheil ni ann a 's malluichte, na gradh thoirt ‘ do 'n airgaid; oir tha leithaid sin do dhuine cuir ‘ eadhon anam sein gu reic.’ Eccles. x. 10.

AN T' OCHDOH AITHNE AIR A MINUCHADH.

C. Creud i an t' ochdo h Aithne?

F. ‘ Na toir fiadhnuis Bhreige ann aghai do ‘ choimhearsnaich.’ Exod. xx. 16.

C. Ciod tha air a thoirmeasgadh leis an Aithne so?

F. Tha gach uile Teifdasa falisdh, Breith obbuin, agus Breugan air an toirmeasgadh lea.

C. Carson ata Teifdas falisdh na peaccadh ro mhór?

F. Do bhri, gu bheil sin go ro mhór ann aghaidh ceartais Dhea agus ar coimhearsnaich.

C. Cionnas dhearbas tu gu bheil Breith thruailidh no choiripidh na peaccadh mor agus fuath-mhór ann lathair Dhea?

F. Dearbham sin o'n sgrioptuir naomh—‘ An-
‘ aoibhin do droing a ghairmas do 'n olc, maith,
‘ agus do 'n mhaith, olc, agus a chuiras dorchadas
‘ airson sollus, agus sollus airson dorchadas, a
‘ dfhirinichas an droch duine airson brioban agus
‘ ceannachadh, agus a spuilas an duine coir deth
‘ fhirinn sa. Uime sin, mar loisgas an laisfair am
‘ moll, amhuil sin bith freamh nan daoine sin na
‘ luathreachd.’ Isaias. v. 33, 34.

C. Carson ata Breith obbuin na peaccadh ro mhór?

F. Do bhri, gu bheil Obbuinn ag spuiladh Dhea deth bhreitheanais ceart fein, agus ag toirt deagh ainm ar coimhearsnaich uaidhe—‘ Na tugibh Breith,
‘ chuai nach toirar Breith oribh; oir do reir na
‘ Breith bheir sibh, bheirar Breith oribh fein, agus
‘ leis an tomhas a thomhaifas sibh, tomhaifar dhuibh
‘ aris.’ N. Matth. vii. 1, 2.

C. Carson is peaccadh mor Breagan dheanamh, n' an radh?

F. Do bhri,—‘ Gur Breugoir an Diabhal, agus Athair nan Breuga.’ N. Eoin. viii. 4.

C. Ciod eile tha air a thoirmeasgadh leis an Aithne so?

F. Tha cionta nan Cogar, nan Sotal no nan Meodal, agus Maflaidh no diomeais air an toirmeasgadh leis an Aithne so.

C. Ciod is Cogar ann ?

F. 'Se's Cogar ann, cairdeas bhriseadh eidar duine agus duine le labhradh beoil air an dara h aon, gus an aon eile, air a chul.

C. Ciod is Sotal no Miodal ann ?

F. 'Se's Sotal ann, iomlanachd eigin chuir as leath neach eile, nach bheil do riread aige, no moladh thoirt dha airson an ni sin nach bheil toilltin molaidh.

C. Ciod is Mafladli no taircuisne ann ?

F. 'Se's Mafladh ann, truailluchadh no dochan a dheanamh air deagh ainm neach eile.

C. Ciod tha mar fhiachan airson a rinn dochan air a choimhearsnach ann aon air bith deth na seorsa peaccaidh sin ?

F. Tha eisan ceangailte chum leoir dhiol agus safachadh dheanamh, agus fos a dheagh ainm sa dhaisagadl.

C. Cionnas sin mar chomhadh ?

F. Ma dhi innis e Breug dhochanach air, tha an ti sin ceangailte a gairmadh air ais agus diol dheanamh air a son ; ma dfhoillsuich e peaccadh uaigneach no diamhirach neach eile, tha e ceangailte chum labhradh agus luadhadh go maith air an neach cheudhna agus an chuis chiuinuchadh agus a h aotromuchadh go fad agus dfheudas e sin dheanamh.

C. Am bheil e na pheaccadh eisdachd thoirt do'n Mhasladh agus do'n Chul-chainte ?

F. Is peaccadh mor sin dheanamh go toileach agus le tlachd anns an Mhasladh, no ma bheirar le sin misnachd do'n Mhasluighoir, no do'n Fhear chul-

chainaidh, oir tre so dheanamh tha sinn coimhoi-breachadh maille ris an Fhear chul-chainaidh agus am Mastruighoir.

C. Cionnas uime sin, is eigin dhuinne sinn fein a ghiulanadh ann measg Luchd cul-chainaidh agus Mastruighoir?

F. Ma's iochdarain iad is eigin dhuinn' an cro-nachadh agus achmhafan thoirt dhoibh sin air a shon, ma's h coionann iad riun fein, no ma's uachdarain iad, ann sin, is eigin dhuinne sinn fein thaifbeunadh diomach deth comhradh fa agus mio-thoilaichte le conluadar fa.

C. Ciod is Breith obbuin ann?

F. Tha an ni sin radh air neach a 'ta suidhaichte amhain air sgeul cluais no beoil, eada, farmad agus air fios neobhleachdidih gan bheacht, no deimhinas beusach air sin, agus gan daichalachd mhor air bith.

C. Cia an uair ata Breug na peaccadh basmhor?

F. Tha i na peaccadh basmhor ann uair ata i na h easfonaир mhor do Dhia no na dochan combhraichte d' ar coimhearsnach ne. Air áchd eile ni bheil innse ach Breug bheag no sugraiddh, agus is peaccadh beag no fologhte i.

C. Am bheil e ceaduichte Breugan beaga dheanamh, mar ata Breugan sugraiddh no fein leath-sgeul?

F. Cho'n bheil sin laghail air chor sam bith, ge gu'n saoradh an saoghal uile lea; oir cho'n fheudar an t'olc a dheanainh chum agus gu'n d thigeadh am maith as.

C. Ciod is coir dhuinne codhunadh o'n Aithne so?

F. Is coir dhuinne sinn fein cheasnuchadh go maith air a cheann so, do thaobh nan peaccaidh a' ta'n aghaidh na h Aithne so, chum nach cuireadh feill qirne leo, tre gnathachadh cumanta agus bichionta

na muintir sin a 'ta beo agus ag basachadh, gan aithreachas gan cnaoidh coguis air bith, fuidh chionta laithail briseaidh na h Aithne so. Agus cumamid finn fein o gach seorsa Breith obbuin, mar o ni a 'ta fuath-mhor do Dhia, eagcoirach d' ar coimhearsnach, agus sgriosach do flainte ar 'n anama fein. Ionnfachamid uime sin, gnathachadh agus cleachdin a ghraidh agus na h iorisalachd, mar an t' achd is fearre chum buaidh fhaotin air an olcas ghraineal fo: agus na h innsamid go brath Breug sam bith le sios dhuinne, eadhon chum ar 'n anama fein thearuinadh: oir cho 'n fheud ni air bith Breug fhirinachadh, do bhri, gur cionta fuath-mhor i ann aghai Dhea, air nach coir lochd a dheanamh eadhon chum an saoghal uile shabhaladh.

AN NAOIDHO HAITHNE AIR A MINUCHADH.

C. Creud i an naoidho h Aithne?

F. Is i an naoidho h Aithne—‘Na fantuich dhuit fein bean do choimhearsnaich.’ Exod. xx. 17.

C. Ciod tha air a thoirmeasgadh leis an Aithne so?

F. Tha gach Toil agus Miann mioriagaitach na druis agus na h ainmhiann, agus go h airid Adh-altranais.

C. Ciod eile tha air a thoirmeasgadh leis an Aithne so?

F. Cho 'n e 'mhain, gu bheil Ainmhiann, Togar, agus Aontuchadh suidhaichte agus faicilach air an toirmearasgadh leis an Aithne so, ach fos gach tlachd saor, agus folas toileach ann a sinuaintean sanntach agus neoglan.

C. Cionnas tha thu dearbhadh gur peaccaidh bas-mhoir Togara no fonn agus Poga miogheamnuidh?

F. Dearbham sin o 'n sgrioptuir naoimh, far am,
bheil Criosd ag radh,—Chuala sibh gn 'n dubhtradh
‘ o shean, na dean Adhaltranas, ach deiramse ribh
‘ ge b' e neach dh ambaircas air mnaoi chum mian-
‘ nuchadh, gu 'n d' rinn se Adhaltranas lea cheana
‘ 'n a chriodh se.’ N. Matth. v. 27, 28.

C. Am bheil peaccadh air bith anns na gluasachda
sin do ainnihiann a 'ta sinn ag mothachadh agus
a fulungadh o la gu la h annine 'n agbai ar toil
ne?

F. Cho 'n bheil aon pheaccadh annta, oir cho
pheaccadh dad, nach bheil faor, runsuidhaichte,
agus faicilach.

C. Creud iad na Ceima chum peaccadh smuainte
dh iomlanadh no choilionadh?

F. Is e an ceud Ceim chum sin, Cogar an Diabhall,
no 'n droch smuainte tha teachd chum na h inntinn,
agus cho 'n bheil an ni so na pheaccadh idir, an
uair a 'ta 'n smuainte neothoilach, no 'n aghai
na toil. B'e so an ni mhothaich N. Pol ann fein an
uair thuairt se,—‘ Tha mi mothachadh (no faicin)
‘ lagh eile ann mo bhuill fa, a 'ta cogadh ann aghai
‘ lagh m' inntin.’ Rom. vii. 23. ‘ Tha an droch
smuaint’ ag teachd o'n Diabhal no h uaidhe thruaill-
eadh no coiripidhachd ar naduir bochd fein, air
dhuinne bhith araon air ar ginadh agus air ar breith
ann a peaccadh.

C. Creud e an dara Ceim chum peaccadh smuainte
choilionadh?

F. Is e 'n dara Ceim chum sin, Tlachd, a 'ta 'g
cireadh o smuaint’ an t’ suaimhnais mhiolaghail,
agus ni mo tha Ceim so na pheaccadh, an uair thig
se gan fhiros, agus ann aghai ar toil: ach amhain
an uair bheir finne misnach dha, agus a dfhuirichas
finn air gan chuir 'n ah aghai san, ann sin is peaccadh

mor stadh dheanamh air a smuainte olc, araon o'n doruin anns an feudar finn tuitamh, agus do bhri gu bheil finn ag gabhail Tlachd anns an ni sin a 'ta do rircad na pheaccadh.

C. Creud e an treas Ceim chum peaccadh smuainte choillionadh?

F. Is e 'n treas Ceim, agus an Ceim a 'ta deanamh agus ag ionlanadh am pheaccadh, Aontuchadh no Geilleadh leis an smuainte olc,—‘ Ann sin air bhith ‘ do 'n ainmhiann torrach beiridh se peaccadh, agus · air do 'n pheaccadh bhith air a chriochnachadh ‘ beiridh se am bas.’ N. Sheum. i. 15. Nois mar atagaich peaccadh ag toisachadh le droch smuaintean, agus air an aontuchadh leo anns a chriodhe ma 's taisbeunar am peaccadh ann a gniomh. Tha lagh Dhea o fo toirmearsgadh droch smuaintean, agus droch thogara, chuin gu 'n sgriosadh am peaccadh 'n a fhior fhreamh.

C. Nach bheil an naoidho h Aithne so, agus an siao h Aithne,—‘ Na dean Adhaltranas,’ ag coifreagradh ri cheile?

F. Tha iad gan amharas ag freagaradh d' a cheile. Oir mar ata an siao h Aithne ag toirmearsgadh gach gniomh colgha, mar ata Adhaltranas, Striopachas, agus Peaccadh colgha: tha an naoidho h Aithne ag toirmearsgadh gach uile peaccadh colgha ann a Togar agus ann a Miann, no aon ni feoil-mhor choimheadh ann ar 'n inntinn sa maille re geill agus tlachd anna. Agus mar ata an siao h Aithne cuir frian agus ceannsachd air ar suila, cluasa, lamhan, agus air ar teanga ne; amhuil sin tha 'n Aithne so cuir ceannsachd air buaidhan ar 'n anama ne; inar ata air ar cuimhne ar toil, ar criodhe, ar smuaintean agus air ar mianna. Tha e ro fhior nach feud gach neach anns gach uair agus am, ghabhail roimh smuaintean peaccach ag eireadh

o'n inntinn a 'ta ceangalte go druidte agus go teanri truailleadh; giodheadh dfheudadh gach aon neach s'dad a chuir air a chinnachdin fa agus aon-tuchadh dhiultadh d' a tre cuideachadh ghrais Dea.

C. Ciod is coir dhuinne codhunadh o'n Aithne so?

F. Is coir dhuinne dion agus coimhad chuir air ar smuaintean, ar criodheachan, ar suilan, agus air ar 'n uile cheadfuidha ne chum nach deanadh teine na h ainmhiann a slighe fa 'steach chum ar 'n ana-ma fa, tre nan dorusa sin, gu 'r losgadh le teine na h ainmhiann anns an t' saoghal so, agus le lasair a dubh Ifrionn ann deidh so. Agus cuimhnichamid do ghna nach fealbhich luchd adhaltranais no luchd striopachais agus luchd fainnt rioghachd Dea go brath.

AN DEICHO H AITHNE AIR A MINUCHADH.

C. Creud i an deicho h Aithne?

F. Is i an deicho h Aithne,—‘ Na santuich dhuit ‘ fein tigh do Choimhearsnaich, oglach no bhan-‘ oglach, no dhamh, no asal, no aon ni eile bhuiñas ‘ do d' Choimhearsnach.’ Exod. xx. 17.

C. Ciod tha air a thoirmeasgadh leis an Aithne so?

F. Tha thu faicin gu bheil na briathran leoир shoilleir, nach feud finn aon ni bhuiñas d' ar Coimhearsnach shantuchadh, no dochan air bith a dheanamh air, eadhon ann a criodhe no smuainte.

C. Ciod tha air orduchadh leis an Aithne so?

F. Tha e air orduchadh dhuinne, finne bhith toiliachte l' ar cuid agus l' ar nithe fein, agus deagh smuaintean-bhith againe thaobh gach ni bhuiñas d' ar Coimhearsnach.

C. Nach bheil an deicho h Aithn' ag freagaradh d' a t' seachdo h Aithne,—‘ Na dean Gaoid, (no mearle) ?’

F. Tha i gan amharas ag freagaradh d' an t' seachdo h Aithne. Oir mar ata e air a thoir-measgadh dhuinne leis an t' seachdo, gan Ghaoid no spuilin a dheanamh: tha deicho toirmeasgadh ni air bith shiantuchadh no mhiannuchadh nach buin dhuinne fein, do bhri, gur fosgal an Sannt do Ghaoid agus mhearle. Air tus; fantuichidh tu ni no cuid do Coimhearsnaich, an sin theid thu air t' aghart mar dfheudas tu le meadhona maith no eagcoirach, chum thu fein dheanamh do thigharna agus do mhaisdair air cuid agus maoin do Choimhearsnaich,—‘ Oir is i an Sannt freamh gach uilc’ 1. Tim. vi. 10. An dara aite; tilgidh an Sannt suil air gach ni, agus an uair gheibh i comas, cho ’n bheil cuid duine air bith ann dion uaice. Uaidhe so tha finne faicin, cia naomh ata lagh Dhea a ’ta toirmeasgadh na Sannt, agus ag aithneadh dhuinn’ ar criodheachan eadhon choimheadh fior-ghlan agus faor o Shannt.

C. Ciod is coir dhuinne codhunadh o’n Aithne fo?

F. Is coir dhuinn’ an tuadh chuir ri ’freamh no ri bun na Sainnt, an ni is e gradh mor mhammoin na h eiceart: oir cho ’n fhuling dubhailce mioshona na Sainnt so, do ghras Dea freamh no comhnuidh ghabhail annine, mar gearrar agus mar tilgar amach i, do reir briathran an Apstail,—‘ Uime fin air ‘ dhuinne biadh agus aodach bhith againe bithamid ‘ toilaichte le fin: oir an dream le ’n aill bhith ‘ beartach a ’ta iad tuitamh ann a buaireadh agus ‘ ann a riob an Diabhail, ann an iomad miann aim- ‘ aideach agus ciurail (no dochanach) a ’ta bathadh

‘ daoine ann am milleadh ann a sgrios : oir is e
 ‘ gaol (no gradh) an airgaid freamh gach uilc.’
 ‘ Tim. vi. 9, 10.

C. Ciod tha thu nois ag smuaintuchadh do thaobh
 an dara clar so do ’n lagh, am bheil ni air bith ann
 dodheanta no h anachomasach dhuinn’ re choimh-
 eadh ?

F. Cho ’n bheil gan amharas aon ni dodheanta
 no anachomasach anns a chlar so ; oir cho ’n bheil
 aon ni anns a chlar so air orduchadh dhuinne, ach
 an ni sin a ’ta fior lagh an naduir agus an cheart rea-
 suin ag teagascadh dhuinne, an ni uime sin, bu
 choir bith air a dheanamh agus air a choimheadb,
 ge nach bithadh e air orduchadh idir.

C. Am bheil ni air bith ann a so, ach an ni sin
 tha duil aige gach duine, agus gu ’m bheil e fos
 ag iarreadh gu ’n deanar d’ a fein e le fluagh eile ?

F. Cho ’n bheil aon ni, agus uime sin, is eigin
 dhuinn’ an ni ceudhna dheanamh do dhaoine eile do
 reir sin,— ‘ Uime sin, gach uile ni bu mhiann leibh
 ‘ daoine eile dheanamh dhuibh fein ; deanibhse a
 ‘ leithaid eile dhoibhsin mar an ceudhna : oir is e
 ‘ so an Lagh agus na Faidhean.’ N. Matth. vii. 12.

C. Carson uime sin, tha na Protestanaich ag cuir
 rompa, gu bheil na h Aitheanta dodheanta agus
 anachomasach r’ an coimheadh ?

F. Deir iadsan sin, do bhri, nach bheil iad toil-
 each iad fein cheangaladh chum an coimheadh no
 coillionadh : ach b’ fearre leo Dia dheanamh na h
 Udar do ’n pheaccadh, tre nithe dodheanta agus
 anachomasach orduchadh do dhaoine ri dheanamh
 (an ni re radh, is e an diamhasluchadh is airde air
 bith) agus le so tha iad ag firinnachadh an eagcoira
 fein, le ’g radh, cho ’n urradh sinn na h Aithean-
 tan a choimheadh, na gu ’n aidmhaladh iad am peac-

caidh ne go ioriseal, le run am beatha leafachadh na 's fearre, trid gabhail ri lagh eatrom Dhea go gradhach criodhol, an ti tha 'g radh,—‘ Se fo gradh ‘ Dhea gu coimhidamid Aitheanta fa agus ni bheil ‘ Aitheanta san trom.’ i. Eoin. v. 3.

C. Ciod an codhunadh deirionach a 'ta agad air na h Aitheanta ?

F. Is e fo e, agus gabh beachd air : tha thu faicin ciod iad na h Aitheantan agus fos ciod is feagh, tuigse, agus ciall dhoibh go airid, agus ann a coitchionta : dean d' fhoghlum, do dhiochall, do churam, agus t' faothair deth aithne ghabhail orra, chum iadsan choilionadh, le bhith deanamh nan nithe sin a 'ta air an orduchadh annta, agus le bhith seachnadh nan nithe sin a 'ta air an toirmeasgadh annta go ro churamach. Is riaghait iad araon dhoibhsin a 'ta beartach agus bochd. Is eigin araon do Rioghan agus do Iochdaranan am beatha fan chaitheadh agus a sdiureadh d' an reir fan, chum bas sona agus fiorruidhachd bheannuichte fhaotin, —‘ Ma 's aill leat dhol chum beatha coimhidh na h Aitheanta.’ Is iad lagh gach tir agus rioghachd, tha iad coitchion ceart, agus firineach do na chinneadh daoine uile : gabh comhairle uime sin, ann uair a-gus ann am ceart thaobh maith agus sonas fiorruidh t' anam fein 'n an coimheadh fan, agus 'n an coillionadh. O gabh eagal roimh gach uile ni, iadsan bhriseadh, oir cho d' thugadh iad le duine, ach leis an Dia shiorruidh ann a tairnenach agus dealanach, an ti ni dioghaltas air an luchd-briseaidh fan, ann lasairan teine moran na 's uabhasach agus na 's oiltoil. Leofan theidh t' fleuchuin, agus bheirar breitheanas ort : leofan damnar no fao-rar thu aig an li dheirionach. Tha 'n coillionadh fan air a leaneadh le iomad beannachaидh anns an t'

saoghal so, agus anns a chrioch le beatha shiorruidh. Tha 'm briseadh fan ag toirt leo iomad malluchaidh, agus fa dheiread sgrios fiorruidh araon air an anam, agus air a chorp. Faic uime sin, gu coilion thu iad, oir cho 'n urradh creidéamh air bith do shabhaladh a seugmhais Aitheanta Dheachoirimheadh, an ni's eigin go brath bith ceangailte ri aidmhaladh na fior chreideimh. Ni leoir dhuit cuid no pairt dhiubh a choimheadh chum t' anam shabhaladh, ach is eigin dhuinn an coilionadh go iomlan : aon dhiubh bhriseadh, agus bhafachadh gan aithreachas agus gan pheanas dheanamh, anns an pheaccadh sin, is ro leoir e gu t' anam fa dhamnadhl go fiorruidh,—‘ Oir ge ‘ b’ e neach choimhidas an lagh uile, agus a blrifas ‘ aon Aithne,’ (no ponc deth) a ’ta se ciontach do ‘n iomlan. N. Sheum. ii. 10. Ann mead agus gu bheil e briseadh ionnracas na cumhnainnt sin do rinn Dia fein riun. Agus cionnas ’choillionas thusa iad uile, feuch an t’ achd, gradhich do Dhia oscionn gach ni, agus do Choimhearsnach mar thu fein ; an neach a ’ta deanamh so, tha eisan ag coilionadh an Lagh go iomlan agus na Faidhean, agus thà bheatha mhairtheanach aige,—‘ Dean so agus bith—‘ idh tu beo.’ N. Luc. x. 28.

C A I B. IX.

Aitheanta na h Eaglais air am minuchadh.

C. CIA lion iad Aitheanta na h Eaglais ?

F. Tha sia h Aitheantan airid ann.

C. Creud i h an ceud Aithne ?

F. Is i h an ceud Aithne ; Aifrionn easdachd air gach Dia-domhnuich, agus air Laan naomh no Feille,

ma tha trath no fath againe sin dheanamh, agus gan abhar ceart bhith againe gus an 't atharrachadh no contrardha dheanamh.

C. Carson Aifrionn eisdachd air gach uile Dia-domhnuich?

F. Ann a buidheachas airson nan sochara, agus buannachda na seachduin chuaidh seachadh, agus fos chum an la a 'ta lathair a naomhachadh.

C. Carson eile?

F. Ann cuimhnachan gu 'n d' rugadh an Criod ceudhn' an ti a 'ta air a thairg sin no air ofraladh suas air an Altair airson ar peaccaidhne air an la fo: gu 'n d' eirich e aris o nam mairbh, agus gu 'n do chuir e nuas an Spiorad Naomh air Dia-domhnuich.

C. Carson air gach La naomh no Feille?

F. An dara cuid ann cuimhnachan sochar no buannachd airid no h ann cuimhnachan Naomh sonruighe, chum sinn fein a ghluasad gus eisam-lair fa leantin.

C. Cionnas dhearbas tu gu bheil udharas agus cumhachd aige an Eaglais dh orduchadh Laan naomh, agus Feisdean, agus an aithneadh?

F. Dearbhám sin, air tus; le eisamlair na h Eaglais ann am nan Apstail fein, a dh orduich Feisid an Nolluig ann onoir breith Chriosd air an la sin: Feisid na Caisg ann onoir Aiseirigh Chriosd; agus Feisid na Conguis ann onoir teachd anuas a Spioraid Naoimh ann riochd teangana teine air na h Apstail air an la sin.

An dara aite; o N. Clemaint deisciobal N. Pheadair ann a h ochdo Leabhar do h orduichean Apstalach san, far am bheil e toirt fiadhnuis,—
 • Gu 'n d thug na Apstalan ordugh seachadh La
 • Feille N. Steaphain, agus cuid Laan eile deth an
 • Coimh-Apstalan san re choimheadh ann deidh am
 • bas san?

Anns an treas aite ; o 'n sgrioptuir,—^c Agus atá
 ' earbhsa againe anns an Tigharna d' ar taobhse gu
 ' bheil sibh araon ag deanamh, agus gu 'n dean sibh
 ' na nithe a 'ta finn ag aithneadh dhuibh. Agus maz
 ' 'ta neach sam bith nachtoir umhlachd d' ar focal ne,
 ' na bithadh conluadar agaibh ris, cum gu bithadh
 ' e air a nairachadh.' 2. Theff. iii. 4, 14.

An ceathro aite ; o 'n cheud Theff. far am bheil
 N. Pol. ag labhradh thaobh na h Aitheantan sin
 thug se do bhraithran san ag radh,—^c Uime sin, an
 ' neach a ni tair air na nithe sin (dh orduich mi) ni
 ' h ann ar duinne tha se deanamh tair, ach air Dia,
 ' neach thug fos dhuinne a Spiorad Naomh.' 1.
 Theff. iv. 8. Faic ciod bha air a radh roimh so, air
 ni so ann a treas Aithne Dhea.

AN DARA H AITHNE H EAGLAIS AIR A MINUCHADH.

C. Creud i an dara h Aithn' Eaglais

F. Is i an dara h Aithn' Eaglais, an Cargus throsgadh, fos Fairean air an orduchadh, agus Laan an luathreimhain no na Ceithair Aman, maille re Treighanas no Seachnadh feoil air Dia-aoine agus Disathuirne.

C. Carson an Cargus throsgadh ?

F. Ann a lorgairachd no h ann a leantin Chriosd ar Tigharna, neach throisg da fhichad la agus do fhichad oiche anns an fhafach, gan ithead no gan cladh aon uair.

C. An urradh finn eisan a leantin anns am mhodh Throsgaide fin ?

F. Cho 'n urradh finn, ach is eigin dhuinne na 's urradh sin anns a chuid is lugha dheanamh.

C. Cionnas dhearbas tu, gur gnathachadh diadhaidh an Trosgadh ?

F. O h eisamhair Chriosd, an ti throisg go minic agus fos o h eisamhair a chuid Naoimh sa throisg mar an ceudhna,—1. ‘ Ann sin threoruichadh Iosa leis an Spiorad do ’n fhasach, agus an uair throisg se da fhichad la agus da fhichad oiche, bha se ann deidh sin air ocras.’—‘ Agus cho deachaidh Anna bhan-fhaidhe o ’n Teampul ag deanamh seirbhais do Dhia a la agus oiche le Trosgadh agus le urningidh.’ Matth. iv. 2. Luc. ii. 37.

2. Dh iorisflaich mi m’ anam le Trosgadh,—‘ Ann sin ghuil mi, agus rinn mi bron, agus smachduich mi m’ anam le Trosgadh—Tha mo ghlunan air laguchadh le Trosgadh, agus tha m’ fheoil ag failluchadh deth raimhaidh.’ Salm. xxxv. 13.—lxix, 10.—cix, 24.—Faic ann a so an Trosgadh air a mholadh dhuinne trid eisamhair Riogh Dhaibhidh, an ti a ’ta na dheagh eisamhair araon do na Naoimh agus do na peaccaich.

3. ‘ Agus chuír mi m’ aghai air an Tigharna Dia, dh-iarreadh le urningidh agus le guidhe maille re Trosgadh agus le aodach faich, agus le luathreach.—Ann na sin bha mise Daniel ri bron feadh tri seachduin ionlan. Cho d’ ith mi biadh blasda air bith, ni mo chuaidh feoil no fion asteach ann mo bheul gus na choilionar na tri seachduin ionlan.’ Dan. ix. 3.—x, 2, 3.

4. ‘ Ann sin ghairm mi Trosgadh anns an aite sin, aig an amhuin Ahamha chum gu cradheadh sinne sinn fein ann lathairachd ar Dea se, dh iarreadh airfan slighe direach dhuinne fein, agus d’ arnaonda beaga agus d’ar maoin ne uile. —Agus tharla ’n uair do chuala mi na briathran so gu ’n ghuil mi, agus rinn mi bron re laan airid, agus gu ’n throisg mi, agus gu ’n ghuidh mi ann am fiadhuis Dea neimh.’ Esra. viii. 21. Neh. i. 4.

C. Nach bheil Dia fein 'g ar comhairlachadh ne Trosgadh a dheanamh ?

F. Tha se go deimhin g ar comhairlachadh Trosgadh a dheanamh leis na briathran so,—‘ Agus anois ‘ fos deirse an Tigharna pilibh eadhon ann m’ ionn- ‘ suidh le ’r ’n uile chriodhe, agus le Trosgadh, a- ‘ gus le dobhron.’ Joel. ii. 12.

C. Ach nach Trosgadh o pheaccadh a ’ta Dia ag iarreadh ann a so, agus anns gach aite eile air am bheil aithriseadh air Trosgadh, mar ata na Protestanaich ag cuir ronipasan agus ag teagascadh do ghna d’ an fluagh se ?

F. Cho ’ne Trosgadh amhain o pheaccadh air am bheil an sgrioptuir ag labhradh, ach fos o bhiadh agus o dheoch, mar ata an sgrioptuir ag toirt fiadh-nuis air ann an iomad aite deth.

C. An dearbh thu gu ’n throifg nan Naoimh o bhiadh, agus ‘fos nam peaccaich an tra’ phillas iad re Dia o bhiadh go maith agus o ’n pheaccadh, mar ata na Caitholaich ag teagascadh ?

F. Dearbhidh mi sin go foilleir o dheanadas an luchd-trosgaidh air am bheil an sgrioptuir ag labhradh,—‘ Agus thug se fanear Trosgadh a ghairmadh ‘ feadh Ninimheth (maille re h ordugh an Riogh agus ‘ nan Uasail) ag radh na blaifadh duine, no beothach, ‘ no buachaille, no treud, aon ni : na beatlichadh ‘ iad, agus na h oladh iad uisge.’ Nach bu tean an Trosgadh fo : oir cho d’ ith iad mir deth arain, ni mo dh oil iad aon bhraon deth uisge, re na h am bha air a h orduchadh airson an Trosgadh; agus gan teagamh air bith bha Trosgadh muintir Ninimheth go ro thaitneach ann lathair Dhea, mar dfheuchas mi dhuit go gaoirrid. Ionas. iii. 7.

C. Am bheil dearbhadh air bith eile agad airson Trosgadh o bhiadh agus o dheoch ?

F. Tha sin agam iomad dearbhadh, ach am measg
 cuid dhiubh, gheibh thu an dias fo h a leanas,—
 ‘ Imich, cruinnich re cheile na h Iudhaich uile tha
 lathair ann Sushan, agus deanibh Trosgadh air
 mo shon sa ; na h ithibh agus na h olibh re tri
 laan. Troisgidh mise fos agus mo bhanoglaichsa
 mar an ceudhna : agus mar sin theid mise dh ionn-
 suidh an Riogh.’ Ester. iv. 16. Ann so tha sompla
 sonrach eile againe anns an sgriobhadh naonih do
 tbaobh Trosgadh, cho ’n e h amhain o pneaccadh,
 ach Trosgadh thri laan iomlan o bhiadh agus o
 dheoch, agus sholaraidh an Trosgadh so maille re
 urnuidh ioriseal chrabhach, o neamh faoradh agus
 fuasgaladh do na Iudhaich uile h ann Persia o ’n
 duinemharbhadh no ’n mort coitchion sian bha gu
 teachd orra ann aon oiche.

Aris, o ’n Fhaidh Dhaniel—‘ Cho d’ ith mi biadh
 blasda air bith, ni mo chuaidh scoil no fion asteach
 ann mo bheul, gus no choilienar ’n a tri seachduin
 iomlan.’ Dan. x. 3. Tha thu faicin ann a so-h
 aris Trosgadh araon o bhiadh agus o dheoch air a
 dheanamh le Faidh mor feadh tri seachduin iomlan.

C. Am bheil an Trosgadh taitneach an lathair
 Dhea no do Dhia mar ata na Caitholaich araon ag
 radh agus ag teagascadh ?

F. Tha e go deimhin, eadhon Trosgadh nam
 peaccaich mhoir, mar ata sinne faicin o Throsgadh
 Riogh Achab an neach bha do rireadh olc ann lathaic
 Dhea—‘ Agus tharla, ’n uair chuala h Achab na
 briathran sin, gu ’n reub se h aodach san, agus
 gu ’n chuir se h aodaich faich air a chorp sa, agus
 gu ’n laidhe se ann aodach gaoisde, agus dh imich
 e go min. Agus thanic briathar an Tigharna dh
 ionnsuidh Helias an Tisbitach ag radh, am bheil
 thu faicin cionnas ata h Achab ’g a h iorislachd

‘ fein ann mo lathair se ? Bhri gu ’n do dhiorislaich
 ‘ se e fein ann mo lathair se, cho toir mi an t’ olc
 ‘ air ann a laan fein, ach ann laan a Mhic se bheir
 ‘ mise an t’ olc (no t’ amhgar) air a thigh se.’ I.
 Riogh. xxi. 27, 28, 29.

C. Am bheil an Trosgadh maith gu cosg chuir
 air feirge Dhea, agus chum maitheanas sholaradh
 do na peaccaich ?

F. Tha se gan amharas mar dfheudas fain fhaicin
 o ’n achd anns na ghiulan Dia e fein thaobh nan
 Ninimhetaich an uair phill iad d’ a h ionnuidh se
 ann a Trosgadh agus ann am bron—‘ Mar sin chreid
 ‘ pobal Ninimheth Dia, agus ghairm iad Trosgadh ;
 ‘ agus chuir iad aodaich saich umpa fein, eadhon o
 ‘ ti b’ airde gus an ti bu lugha. Agus chunnic Dia
 ‘ an obair san, agus ghabh Dia aithreachas fa ’n olc
 ‘ a dubhaint e gu ’n deanadh e dhoibh, agus ni d’
 ‘ rinn se h e.’ Ionas. iii. 5, 10.

Tha focal Dhea h ann a so cuir ann a geill dhuinne,
 gu ’n chuir an Trosgadh so cosg air feirge Dhea,
 agus gu ’n sholaraich se maitheanas o Dhia do na
 Bhaille olc so, eadhon an uair bha h a ghairdin cumh-
 achdach neartmhор air a thogail suas agus air a shin-
 adh amach chum an sgrios iomlan san.

C. Nach bheil an Trosgadh maith mar an ceudh-
 na chum ainmhiannan no h aintoilidheachd na feoil
 a mharbhadh, agus fos mar choimheadh agus mar
 dhion laidir airid agus sonruighe ann aghai ’n
 Diabhail ?

F. Tha ’n Trosgadh gan amharas maith chum
 togaran ainmhiannach no feoil mharbhadh agus an-
 sonachduchadh : agus fos tha cumhachd airid aige
 h an Trosgadh ann aghai ’n Diabhail, do reir sin,—
 ‘ Ni feudar gu ’n d’ theid an gne so do Dhiabhalan

‘ amach le ni air bith, ach le urnuidh agus Trosgadh.’
N. Marc. ix. 29.

C. Cionnas tha thu dearbhadh gu bheil an Trosgadh luach-mhor agus toilteaneach no airigh air duais no tuarasdal?

F. Dearbham sin o’n t’soisgeul—‘ Ach an uair
ni sibh Trosgadh, na bithadh gruaim air bhar
gnuis mar chealgoiran; ach cuir ola air do cheann
agus nigh t’ aghai, chum nach faicar le daoine,
gu bheil thu trosgadh, ach d’ a t’ Athair a ’ta
ann uaigneas, agus bheir t’ Athair a chi ann uaig-
neas duais dhuit se go folluisach.’ N. Matth. vi.
16, 17, 18.

Nois is eigin aidmhuchadh gur Trosgadh o bhiadh agus o dheoch an Trosgadh so, a’ta Criod ag moladh agus ag comhairlachadh dhuinne dheanamh, deiram gur Trosgadh e o bhiad agus o dheoch, cho ’n ann o pheaccadh amhain: oir cho ’n fheud e bhith gu ’n aithneadh Criod d’ a dheisciobail ola chuir air an ceann agus an aghai san a nigheadh chum iad fein fhollachadh na b’ fearre, chum nach faicar le daoine iad ag trosgadh o pheaccadh, an ni tha mar fhianchan air gach neach fhoillsuichadh do t’ faoghal gu bheil iad araon ag seachnadh agus ag trosgadh o pheaccadh. Tha h an t’ soisgeul uime sin ag labhradh ma Throsgadh o bhiadh agus o dheoch, agus anns an am cheudhna tha duais air a ghealleadh do ’n Trosgadh chum agus nach cuireadh duine air bith ann an amharas nach bheil an Trosgadh luach-mhor agus toilteanach air duais no tuarasdal.

C. Nach robh Trosgadh da fhichad la Chriod anns an fhasach, na dheagh eisanilair do ’n Eaglais chum eisan a leantin ann ordugh Trosgaидh da fhichad la h an Carguis: agus nach do gheall Criod gu ’n troisgadh a dheisciobail se, agus a h Eaglais ann deidh a bhais agus a dhol suas air Neamh se?

F. Bha 'Trosgadh Chriosd gan amharas mar dheagh eisamlair do 'n Eaglais chum eisan leantin ann Trosgadh a Charguis, agus gheall Criod fein mar an ceudhna gu 'n troisgadh a dheisciobail se agus a h Eaglais fa ann deidh dh' a h an saoghal so fhagail,—‘ Ann sinn thanic deisciobail Eoin d’ a ‘ ionnsuidh ag radh. Creud fa ’m bheil sinne agus ‘ na Phairfaich ag trosgadh go minic, ach ni ’m ‘ bheil do dheisciobails’ ag trosgadh. Agus dubhaint ‘ Iosa riu. Am feud clainn seomair fir na bainnsé ‘ bhith bronach, am feadh ata am fear nua’ posda ‘ marriu: ach thig an la ’fan glacar am fear nua’ ‘ posda uatha fan; agus ann sin ni iad trosgadh.’ N. Matth. ix. 14, 15. Nach bheil ar Slanuighoir anns na briathran so re faidheadoirachd agus ag innseadh go ro shoilleir, an uair bheirar eisan air falbh as an t’ saoghal so trid am bhas agus a dhol suas air neamh se, gu 'n troisgadh a dheisciobail se h agus a Eaglais ann sin: agus gu coimhidadh iad go tean riaghait na Trosgaidh as a lathairachd fa. Nois ata an fhaidheadoirachd so, no faistin’ ar Slanuighoir beannuichte air achoilionadh leis na Caitholaich gach uile blianadh le Trosgadh anns a Chargus ma thiombhioll am fulungais ar Slanuighoir priosol; ni b’ e an t’ am anns an robh am fear nua’ posda air a thoirt air falbh, agus uime sin, is ami broin agus peanais so gach blianadh anns an Eaglais.

C. Nach robh na h Apstail agus deisciobail Chriosd re trosgadh, ann deidh d’ a Chriosd an saoghal so fhagail, mar ata na Caitholaich deanamh anois?

F. Bha iad gan amharas, mar ata h an sgríobhaidh fein ag toirt fiadhuis air sin,—‘ Ach anns • ‘ gach uile ni ’g ar dearbhadh fein mar Mhinis daira ‘ Dea, ann a mor fhoighidin, ann trioblóidean, ann

‘ uireasbhuidh, ann am hgharan, ann am buillean,
 ‘ ann am priosunan, ann luafgadh o h aite gu h aite,
 ‘ ann saothair, ann faire, ann Trosgadh.—Agus aris,
 ‘ Ann sgios, ann am briseadh crioche, ann fairean go
 ‘ minic, ann ocras agus ann tart, ann Trosgadh go
 ‘ ro thric, am fuachd, agus ann nochduichadh.’
 2. Cor. xi. 27.—vi. 4, 5. Co nach faic ann a so
 gnathachadh agus cleachdin na h Eaglais ann a
 Trosgaidh san ag coifreagaradh go direach ri nos
 agus gnathachadh nan Apstalan fein ’n an Trosgadh
 fa?

C. Carson Fairean no h oichean faire?

F. Chum finn fein dheasachadh airson coimheadh
 crabhadh nam Feisdean a leanas iad.

C. Carson Laan an Luathreimhain no Laan na
 Ceithar Aman?

F. Bhri gur ann air nan Laan so tha ’n Eaglais
 ag toirt Ordugha Naomh agus ag sonruchadh amach
 no ’g orduchadh nan Sagartan, agus air an abhar
 sin, is Laan coisreachte iad leis an Eaglais chum ur-
 nuidh agus Trosgadh.

C. Ciod an grunnt no reasun a ’ta agad airson sin?

F. Tha reasun so agam o nos nan Apstalan fein,
 d’ am bu gnathachadh Sagartan orduchadh air Laan
 Trosgaidh,—‘ Agus air bhith dhoibh re minisdral-
 achd do ’n Tigharna agus re trosgadh ; dubhaint
 an Spiorad Naomh, cuiribh air leath dhamh sa
 Barnabas agus Saul chum na h obair gus an do
 ghairm mi iad ; ann sin air dhoibh Trosgadh agus
 urnuidh dheanamh, agus an lamhan a chuir or-
 rasan chuir iad iadsan air falbh.—Agus aris, Agus
 an uair dh orduich iad Sagartan dhoibh anns gach
 uile Eaglais, agus rinn iad urnuidh maille re Trof-
 gadh, dh earb siad iad ris an Tigharna, ti, anns
 an do chreid iad.’ Gniomh. xiv. 23.—xiii. 2, 3.

Tha grunnt teagaifg so go foilleir ag innseadh dhuinne gu 'm bu nos bichionta e anns an Eaglais Apstalach Trosgadh dheanamh ann am orduchaidh Easbuigean agus Shagartan. Nach robh so mar dheagh shompla agus mar leafan maith agus ceart re leantin do 'n Eaglais Chaitholach air deidh sin, ann-a Trosgadh na Ceithair Aman? Oir is e so an t' am a 'ta air a shonruchadh amach chum Ordugh Naomh anns an Eaglais Chaitholach.

C. Cionnas tha thu dearbhadh Treighanas no Seachnadh beidh airid?

F. Dearbham sin o'n sgrioptuir, far am bheil sinn ag leabhadh ma bhiadhean airid air an toirmeargadh le Dia fein agus fos air an seachnadh trid ordugh Dhea,—‘ Labhair (deirse Dia ri Maois) ri ‘ clainn Israeil, agus abair riufan, an uair dheal-‘ ichas fear no bean iad fein, chum moid thoirt mar ‘ mhoid nan Nasaritaich, chum iad fein eiderdheal-‘ achadh do 'n Tigharna. Dealichidh se e fein o ‘ fhion agus dheoch laidir, agus ni mo dh olas e ‘ deoch do stugh fhiondhearc air bith, ni mo ‘ dh ithas e siondhearc fliuch no tirim.’ Num. vi. 2, 3. Tha thu faicin ann a so, Dia fein ag orduchadh gu 'n seachnadh an droing so, fion agus gach deoch laidir air bith. Agus sheachain am Faidh Daniel araon feoil agus fion re tri seachduin; agus mhol Dia fein e chionn sin dheanamh niall re Trosgadh: ‘ Na gabh eagal Dhaniel, oir, o'n ‘ cheud la, chuir thu do chriodhe chum tuigsin, a-‘ gus a smachduich thu t' anam am fiadhuis do ‘ Dhia, chualar do briathran, agus thanic nise air-‘ son do bhriathran san.’ Daniel. x. 12. Faic an t' achd air an do smachduich e e fein le Trosgadh agus le Seachnadh feoil, fion, agus gach uile biadh blasda, anns an treas rann do'n chaibdal cheudna.—

Faic tuille air Seachnadh beidh, ann Ierimia, caib. xxxv. 5, 6, 8, agus 19.

C. An do chuir na h Apstail Aithne air bith air na ceud Criosduidhean biadh airid air bith sheachnadh agus threigfin mar ata nan Caitholaich ag deanamh an diugh?

F. Dh aithne na h Apstail gan amharas do na ceud Chreidmhaich biadhean airid sheachnadh, mar ata e lan shoilleir o'n sgrioptuir,—‘ Oir chunnicar ‘ do ’n Spiorad Naomh agus dhuinne, gan’ni air ‘ bith thuillead chuir oribh dh’ ullaich na ’s truime; , ach amhain nan nithe feimail so : gu ’n seachnadh ‘ sibh biadhean a chuaidh iobradh do Iodolan, a- ‘ gus fuil, agus o nithe air an tachdta, agus o ‘ striopachas ; uайдhe na nithe so ma choimhidas ‘ sibh sibh fein, ni sibh go maith slan leibh.’ Gníomh. xv. 28, 29.

Ann so tha h Aithne chinntach Eaglais agaíne san ag toirm easgadh do na ceud Chreidmhaich biadhean airid mar ata, fuil agus nithe tachdta itheadh : nithe bha do ’n naduir fein suarach no coidheas, nithe nach robh go ro fheimail maith no olc agus le fin cho robh e mar fhiachan air nan Creidmhaich nan nithe sin sheachnadh ; ach amhain bha e mar fhiachan orrasan biadhean, fuil agus nithe tachdta sheachnadh trid Ordugh agus Aithne nan Apstail. Agus gun a cheangail an Aithne h Eaglais so na ceud Criosduidhean ann a coguis, chum fuil, feoil, agus nithe tachdta sheachnadh agus an treigfin, tha N. Pol agam mar dhearbhadh agus mar mo bharantas fe airson sin,—‘ Agus mar dh imich iad tre nam ‘ bailtean thug iad dhoibh na h Orduichean r’ an ‘ coimheadh a bha air an orduchadh leis na h Ap- ‘ stalan agus na Seanóira (na Sagarta) a bha ann ‘ Ierufaleim.’ Gníomh. xvi. 4.

C. Ciod tharruingas tu o 'n Ordugh Apstalach so ?

F. So : ma bha h an Aithne h Eaglais Apstalach so, ag ceangaladh Crioduidhean an am sin ann a coguis na Orduichean Apstalach sin a choimheadh : ni nach do ghairm iad riamh ann a teageamh ; tha e lan shoilleir, gu bheil aige 'n Eaglais, is e aige 'm bheil an t' udharas agus an cumhachd ceudhn' an duigh amhuil mar an la de : deiram gu bheil aice fa an cumhachd ceudhna gu lagha dheanamh a 'ta ceangaladh na Crioduidhean ann a coguis na h Orduichean sin choimheadh.

C. Am bheil sinne uime sin, ceangailte ann a coguis geill thoirt do lagh na h Eaglais agus bhith umhal d' i ?

F. Thafsin mar fhiachan oirne gan amharas, bhri gu 'n dubhairt Criod,-- ' Mar eisd e ris an Eaglais, bithadh e dhuit mar an Geintilach agus am Publioceanach.' N. Matth. xviii. Ann aon fhocal, ma 's eigin dhuinne gheilleadh agus bhith umhal do Rioghan agus do Phrionnsanan aimsirail air sga coguis, airson an reasun so 'mhain, gu bheil an cumhachd san ag teachd o Dhia agus air a dhearbhadh fos le Dia, agus uime sin,— ' Iadsan chuiras ann aghai chumhachd aimsirail, tha iad ag cuir ann aghaidh orduigh Dhea, agus gheibh iad dhoibh fein damnad.' Air an abhar cheudna, iadsan chuiras ann aghai cumhachd Spioradail na h Eaglais, tha siad ag cuir ann aghai h orduigh Dhea mar an ceudhna, do bhri gu bheil cumhachd spioradail na h Eaglais ag teachd air ball o Chriosd fein,— ' Bithibh umhal dhoibhsan aige am bheil an riaghaitt thareis oribh, agus geillibh dhoibh se; air ata iad re faire air bhar 'n anaman, mar mhuintir d' an eigin cunntas thoirt uatha san.' Eabh. iii. 17.

C. Nach bheil iadsan uime sin, ag peaccachadh

go trom, a 'ta briseadh an h Aithne so, le bhith ag itheadh feoil gan chomas aca sin dheanamh, air Dia-aoine, Disathuirne agus air Laan Trosgaidh eile, dara cuid trid eagal gu 'n aithnuichar iad le Seachnadh feoil am measg Phrotestanaich, gur Caitholaich iad, agus le so, chum spid agus fanoid nam Protestanach sheachnadh, brisidh iad Aithne na h Eaglais no gan suim no aire do 'n Aithne gu 'n ith iad feoil air na Laan sin ?

F. Tha iad ag peaccachadh go trom go deimhin : oir tha cheud chuid, cho mhor ag aitheadh an creideamh le so dheanamh am measg Phrotestanaich agus tha iad fos toirt sgannal mor araon do na Caitholaich eile, agus do na Protestanaich fein : tha droing eile ciontach ann a peaccadh na craois agus ann easumh-lachd do 'n Eaglais.

C. Ach nach bheil na Protestanaich ag radh agus ag teagascadh do 'n t' fluagh aca, gur teagasc dhroch Spiordan no Dhiabhalan bhith seachnadh biadh air bith a chruthaich Dia gu bhith air a ghabhail maille re buidheachas, agus le sin gu bheil Eaglais na Roimh, le bhith ag orduchadh Trosgadh Carguis, Laan Trosgaidh eile agus le bhith ag toirmeasgadh feoil air na Laan sin ag teagascadh teagascga Dhiabhalan ?

F. Tha na Protestanaich ag radh sin fein, mar ata iad ag radh ioma' ni falsidh eile, agus ag toirt mar dhearbhadh air sin briatharan N. Phoil o 'n cheathro caibdal d'a litir se gu Timotheus 1, 3. Agus o 'n litir so deir iad, gu bheil Eaglais na Roimh, le bhith ag orduchadh do'n Chleir am posadh threig-sin, agus do na Creidmhaich an Cargus agus Laan eile throsgadh, ag teagascadh teagascga Dhiabhalan. Ach ma 's teagascga Dhiabhalan am posadh threig-sin, biadhan sheachnadh agus trosgadh dheanamh :

ann sin is eigin dhuinn' radh, gu 'n theagaifg an t' Apstal N. Pol fein teagasga Dhiabhalan, do bhri gu 'n theagaifg e gach aon dhiubh, agus gu 'n chuir e gach aon dhiubh ann a gniomh ; oir threig e fein ami posadh agus throifg se go minic : tuille fos tha se go laidir ag comhairlachadh an da chineal, 'se sin gach fear agus bean, beatha neophiosda raognuchadh mar an fdaid is ro fhearr, agus is ro naomhe. Tha se fos 'g ar comhairlachadh uile le h eisamlair fein Trosgadh dheanamh. 1. Cor. vii. 2. 2. Cor. vi. 11. 27.

C. Ach ciod their thu ma Sheachnadh feoil, nach teagasga Dhiabhalan sin ?

F. Deiram, ma 's teagasga Dhiabhalan feoil sheachnadh, gur olc rinn Dia 'n uair dh orduich se do na h Iudhaich le Maois muicfheoil sheachnadh fo phian bais na 'n itheadh iad e. Agus fos gur olc rinn an Spiorad Naomh agus na h Apstalan cruin-nuichte ann Ierusalem, an uair dh aithn' iad do na ceud Chriosduidhean, fuli, nithe tachdta, agus biadhean airid sheachnadh, mar gu 'n seachnadh iad striopachas ag radh,—‘ Chunnicar do 'n Spiorad ‘ Naomh agus dhuinne, gu 'n seachnadh sibh biadhean, agus fuli, agus nithe air an tachdta, agus ‘ striopachas, uaidhe so ma choimhidas sibh sibh fein, ‘ ni sibh go maith, slan leibh.’ Gniomh. xv. 28, 29.

C. Creud iad na teagasga Dhiabhalan sin air am bheil an t' Apstal ag labhradh ?

F. B'e sin teagasgan nan Eireacaich, Saturninus, Tatianus, Marcion, nan Adamitaich, agus nam Manicheanaich bha uile air an ditheadh leis an Eaglais Chaitholach airson na ceart teagasgan sin air am bheil an t' Apstal ag labhradh ; agus a tha nam Protestanaich ag cuir asleath nan Caitholaich gobreugach. Oir theagaifg nan Eireacaich sin, gu 'n robh da Dhia

ann, no da Bhith, aon Bith maith, agus Bith olc ; theagaifg iad gu 'n robh am posadh olc agus dia-bhalidh 'n a nadur fein, gu 'n robh gach uile gne beidh-fheoil air a chruthachadh leis a Bhith olc no leis an Diabhal, agus fos fion ann barrail nam Manicheanaich ; agus air an abhar sin, cho bu bhiadh no lon iad do Chriosduidhean air dhoibh bhith thaobh an nadur fein olc, neoghan agus fuath-mhor. Ionas gu 'n theagaifg nan Eireacaich sin do 'n t' fluagh, nan nithe sin threigadh agus an seachnad mach a fuath araon dhoibhsin agus do Dhia an Cruthaichoir fa. 'Se so na teagasgan Dheamhanan agus Dhiabhalan air am bheil an t' Apstal ag labhradh ; an ni d' am bheil sinne na Catholaich ag toirt fuath agus grainn mar an ceudhna, mar theagasgan Dhiabhalan agus mar dhiamhasladh is mugha, ann aghai Dhea Cruthaichoir gach uile nithe. Faic Tillemont air so 'n a sheanachas air nan Eireacaich so. Tom. ii. p. 231. 450. 296. 280.

C. Ach nach deir nam Protestanaich—‘ Ni e an ‘ ni theid asteach anns am bheul a shalichas an duine, ‘ ach an ni thig amach as a bheul, is e so shalichas ‘ an duine.’ Uime sin feudar feoil itheadh air Laan Trosgaidh le deagh choguis. N. Matth. xv. 11.

F. Ni 'm bheil briathran ar Slanuighoir—‘ Ni e ‘ an ni theid asteach anns am bheul’ ag cialluchadh tuille na so. Nach bheil gne beidh air bith a chruthaich Dia trid an nadur fein neoghan, agus le sin nach urradh biadh no deoch, an rud is e fusbuin no stugh corporra an t' anam shalachadh an ni is e fusbuin spioradail. Ach giodheadh an teagasg fhirineach so ar Slanuighoir, cho b'urradh na Iudh-aich muicfheoil itheadh, agus biadhean eile a thoirmisg an lagh sa dhoibh sin, fo leathsgeul.— Nach e ni theid asteach anns am bheul shalichas

‘ an duine.’ Ni mo b’ urradh na priomh Chriosd-uidhean fuil, no biadh, no feoil air ofraladh do dh Iodolan agus nithe tachdta itheadh ann deidh toirmeasg nan Apstalan ann a Comhairle Ierusalem, fo leathsgaile—‘ Ni e an ni theid asteach anns am bheul ‘ shalicbas an duine.’ Ni ’m b’ urradh Adhamh meas craoibh na h eolais itheadh fo leathsgaile gu ’n robh am meas maith gu biadh, agus taitneach do ’n t’ suil ; ge gu ’n robh am meas maith, mar bha gach ni eile rinn Dia. Uime sin, cho b’ e h itheadh am mheais a shalaich eisan agus a shliochd ’n a dheidh, giodeadh thalaich easumhlachd san e fein, agus a shliochd ’n a dheidh ann itheadh am, mheais toirmesgthe agus dfhogair an t’itheadh sin le cheile iad amach as a Pharthais naomh.

C. Ciod tha thu tarruingadh o so ?

F. Tarruingam an codhunadh so uaidhe sin ; anti dh ithas feoil, agus biadhean eile air an toirmeasgadh anns a Chargus, agus air Laan Trosgaidheile air an orduchadh leis an Eaglais : tha eisan, deiram, mar an ceudhna ’g a shalachadh fein go trom ; giodeadh cho ’n i an fheoil a ’ta ’g a shalachadh, och a h easumhlachd fein anihain : oirtha ’n fheoil dith fein go maith air na laan sin, agus ata i h air laan eile, mar bha t’ ubhal go maith thaobh naduir fein, ri ubhal air bith eile h anns am Pharthais. Sealladh na Protestanaich go maith air so, an uair tha iad ag fluigadhr sios feoil anns an Chargus agus air Laan Trosgaidh eile, air an orduchadh uile leis an Eaglais sin d’ a dh orduich Criosd iadsan agus gach neach eile bhith umhal fo phian damnaidh fiorruidh, agus gu cunntadh mar Gheintilaich agus mar Phubliocanaich : oir ge gu bbeil iad re sotal umpa fein le barrail, nach salich am biadh tleid asteach anns am bheul iad, giodeadh tha na nithe a ’ta teachd

o'n chriodhe 'g an salachadh go trom, mar ata'n easumhlachd san, an spiorad Eireacachd san, an sgaradh bronach o h Eaglais Dhea agus an ceannairachd fuath-mhor san ann aghai Eaglais Chriosd 'g an salachadh agus 'g an ciuradh go mor; oir is e so na nithe thasalachadh an duine, agus 'siad so na nithe sam bheil na Protestanaich go uabhasach cionntach.

C. Carson Treighanas no Seachnadh feoil air Dia-aoine agus air Difethuirne?

F. Tha sinne treigfin no feachnadh feoil air nan Laan sin, air tus; ann cuimhnachan gu'n dfhuling Chriosd bas na crois air ar son n' air Dia-aoine ag oladh an domblas agus fiongheur air a chrois; agus mar pheanas airson ar'n anamheasradh craosach fein: ach go h airid trid nos no cleachdin a 'ta araon maith agus laghail. An dara aite; chum sinn fein ullamhachadh airson coimhead crabhadh an Dia-domhnuich, agus fos ann onoir na h Oigh Bheannuichte Mhuire a sheasbh go daingean laidir air an la sin ann creideamh; am feadh bha na h Apstalan fein air an crathadh eidar da comhairle.

AN TREAS AITHN' EAGLAIS AIR A MICHUADH.

C. Creud i an treas Aithn' Eaglais?

F. Ar peaccaidh n' aidmhuchadh aon uair anns am bhlianadh anns a chuid is lugha, maille ris na gleasan feimail.

C. Creud an ceangaladh no fiacha tha'n Aithne so cuir oirne?

F. Tha h i cuir oirne mar fhiachan ar peaccaidh ne uile h aidmhuchadh.

C. Carson ar peaccaidh ne uile?

F. Do bhri, ma chumas, no ma dli aithas aon neach go toileach peaccaidh basmhor air bhith, ni faidh se maitheanas a pheaccaidh fa; osbar air sin thas fe cionntach ann mionaomhachadh Sacramaid an Aidmhail.

C. An leoir chum Aithne na h Eaglais choilionadh ar peaccaidh ne uil' aidmhuchadh aon uair anns a bhlianadh anns an chuid is lughad?

F. Cho leoir: ach is eigin fos an aidmhuchadh uile leis na gleasan agus na deasachaidh fheimail agus iomchuidh.

C. Carson leis na gleasan agus deasachaidh fheimail?

F. Do bhri, nach bheil an Eaglais ag ordúchadh amhain, gu 'n aidinhuichadh sinn ar peaccaidh ne, ach fos gu 'n aidmbuichadh sinn iad go naomha: agus uime sin, an ti ni droch Aidmhail, cho 'n bhitile coilionadh na h Aithne fo, ach o leath amuigh agus ann fiadhnuis dhaoine, ach cho 'n bheil e 'g a coilionadh asteach agus ann fiadhnuis Dhea.

C. Cia iad na deasachaidh agus na gleasan feimail sin?

F. Tha chuig fo leanas.—i. An coguis cheasnuchadh go maith agus go ro churamach roimh laimh.—ii. Bhith ro bhrónach gu 'n pheaccaich sinn ann aghai Dhea.—iii. Run daingean a dheanamh, gan lochd a dheanamh ni 's mo ann aghai Dhea.—iv. Ar peaccaidh ne uil' aidmhuchadh go glán.—v. Bhith ann run suidhaichte firineach, Dia agus ar Coimhearsnach. leoir shasachadh airson gach eagcoir a rinnadh orra. Ann deanamh nan cuig nithe fo, cho'n urradh neach gan deagh Aidmhail a dheanamh.

C. Carson bha h Aidmhail blianaidh air a h ordúchadh leis an Eaglais?

F. Chionn nach deanadh Anachreidimhaich no droch dhaoine sin air achd eile, eadhon aon uair anns am bhlianadh fein.

AN CEATHRO H AITHN' EAGLAIS AIR A MINUCHADH.

C. Creud i an ceathro h Aithn' Eaglais ?

F. Is i an ceathro h Aithne, Sacramaid Beannuichte no Corp Chriosd ghlacadh aon uair anns am blíanadh, anns a chuid is lugha; agus sin aig Caifg no ma 'n am sin.

C. Carson aig Caifg ?

F. Bhri gu 'n d' ordúich Criodh ar Slanuighoir gradhach Sacramaid Beannuichte na h Eucharisid no Corp Chriosd, aig a Shuipair dheirionach, air Diar-daoine roimh La Caifg.

C. Carson deirar no ma 'n am sin ?

F. Do bhri, gu coillionar an Aithne so, ma ghlaear an Sacramaid Beannuichte so, air la air bith eidar Dia-domhnuich na Pailm agus Min-chaisg.

C. An leoir chum an Aithne so shasachadh an Sacramaid ghabhail anns gach blianadh ma thiombhioll am na Caifg ?

F. Cho leoir, oir is eigin osbar a ghlacadh leis an urram sin a ' ta dligeach do Shacrainaid ro naomh na h Eucharisid.

C. Cia 'n uair ghlacar e leis an urram dhligeach agus iomchuidh ?

F.—i. An uair chommunichas neach le coguis għlan, agus faor o gach uile peaccadh basmhor air biti.—ii. An uair chommunichas neach le beo chreideamh, dochas daingean teaf-ghradh, agus le fmuaintean doimhain na h ioriflachd, aoraidh, agus buidh achaits.

AN CUIGO AITHN' EAGLAIS AIR A MINUCHADH.

C. Creud i an cuigo Aithn' Eaglais?

F. An Deachmhaidh phaigadh d' ar 'n Aodhaira no 'r Buachaillean spioradail.

C. Carson fin?

F. Do bhri, gu 'm bheil iadsan 'g ar beathachadh ne air modh agus achd spioradail; tha e uime fin ceart agus dileasdanach gu 'm beathichadh iadsan iad ann modh corporra.

C. Creud an reasun eile tha agad fa airson so?

F. Tha reasun so agam, gu 'm bheil an reasun nadurra amhain agus ceartas ag teagasgadh dhuinne, gu bheil e mar fhiachan oirn' ar 'n Aodhaira spioradail chumail suas, agus teachd-antir thoirt dhoibh-fin, dream aige 'm bheil curam ar 'n anama ne: do bhri, gu 'm bheil iadsan le bhith deanamh seirbhais dhuinn' air an cumail uaidhe gach achd agus slighe eile, chum an teachd-antir san bhuingadh dhoibh fein; agus uime fin, tha coir aca teachd-antir onorach fhaotin o dream fin d' am bheil iad ag deanamh seirbhais, cheart urraidh go cinntach agus tha aca-san a 'ta deanamh seirbhais do mhuintir an t' saoghal 'n an oiffiga agus 'n an gairma fa leath. Go sonruighte an trath tha iad deanamh seirbhais dhuinne moran na 's mugha, ann a teagasgadh an t' fluagh creideamh agus deagh bheasan; ni tha; cho 'n e 'mhain ag treoruchadh chum maith agus fochar uaigneach gach aon anam, ach fos chum fioth agus fois na Rioghachd uile.

C. Am bheil an ni ceudhna so air a theagasgadh, dhuinn' an lagh Dhea?

F. Tha 'n ceart ni so go deimhin air aithneadh

go sonruighte an lagh Dhea. Dh ordugh ar Tigharna fos dhoibhse a 'ta scormonachadh an t' soisgeul, an teachd-antir fhaighail o'n t' soisgeul,—‘ Oir co ‘ saighaidair (deirse N. Pol) theid chum cogaidh air ‘ uair air bith, air a chostus fein? co neach bhlann-‘ dichas fion-gharaidh, agus nach ith d' a thoraidh? ‘ no co neach bheathichas treud agus nach blais do‘ bhainne an treud? Oir ata e sgriobhta ann lagh ‘ Mhaois; na cuir ceangal air beul an daimh a 'ta ‘ bualahd (no briseadh) an arbhair. Am bheil ‘ curam nan damh air Dia? Nach ann go deimhin ‘ air ar son ne deirse so? Is ann go deimhin air ar ‘ son ne 'ta se sgriobhta.—Bhri gu 'm bu choir, ‘ d'a ti tha re treabhachadh, treabhachadh dhean-‘ amh ann dochas choiphairtuchadh an toraidh: ‘ agus an neach a 'ta bualahd an arbhair a 'ta e ‘ deanamh sin ann dochas gu 'm bith e na fhear ‘ coiphairt d' a toraidh. Ma chuir finne nithe ‘ spioradail dhuibhse, an ni mor e ma bhuanas finne ‘ bhar nithe feoilmhor ta. Ma 'ta muintir eile nan ‘ luchd-coiphairt do 'n cuimhachadh to oribh, nach ‘ moa na 's fin is coir dhuinne bhith? Nach bheil ‘ fios agaibh gu bheil iadsan ata saothreachadh ma ‘ thiomchioll nithe naomh, air am beathachadh le ‘ nithe an teanipuil? agus iadsan a 'ta friothealadh ‘ do 'n Altair, gu bheil iad nan luchd-coiphairt risan ‘ Altair.’ 1. Cor. ix. 14, 7, 9, 10, 11, 12, 13.

C. Am bheil dearbhadh air bith eil' agad airson an ni so?

F. Tha sin agam,—‘ Pairtuichadh an neach a 'ta ‘ air a theagafadh ris an neach a 'ta 'g a theagafadh ‘ anns na h uile nithe maith is leas fe? Gal. vi. 6. Uaidhe so, tha e foilleir gu 'm bheil cheart urraidh do choir aige 'm Bhuachaille spioradail chum a theachd-antir fa fhaotin o 'n t' fluagh, tre gach lagh.

araon diadhaidh agus daona, agus tha do choir aige neach sam bith air a fhearrann fein. Gan amharas, teachd-antir ghabhail o 'n treud, agus gan saothair a dheanamh airson an treud, cho 'n bheil ann ach creachadh agus spuilin: ach an teachd-antir ghabhail o 'n treud an uair nitar saothair airson an treud, ni bheil ann, ach dlighe ceart aoin Apstail.

AN SIAO H AITHN' EAGLAIS AIR A MINUCHADH.

C. Creud i an siao h Aithn' Eaglais?

F. Is i h an siao h Aithne Eaglais gan Phosadh no Banis dheanamh air Aman air an toirmeargadh leis an Eaglais: is e sin re radh, o 'n cheud Dia-domhnuich do dh am Teachd Chriosd no 'n Aidhmhaid gu da la dheug ann deidh La Nolluig: agus o thus Cargus gu Mia-chaisg; no phosadh ann taobh stigh do Cheiman daimh agus Cliamhnais.

C. Carson sin?

F. Do bhri, gur Aman airid urnuidh agus peannais so: agus uime sin, cho 'n fheudar na h Aman sin chaithead ann feisdean agus ann suaimhneas feoil-mhor; agus fos gu bheil e ann aghai laigh na deagh bheasan phosadh ann Ceiman ro dhaimhail da cheile.

C. Ciod am peaccadh ata ann, aon do h Aithcanta na h Eaglais bhriseadh le toil?

F. Is peaccadh basmh or an easumhlaichd aon dhiubh bhriseadh le lan toil do reir sin,—‘ Ach ‘ ma dhiultas e 'n Eaglais eisdeachd, bithadh e ‘ dhuit mar an Geintileach, agus mar an Publioca-‘ nach.’ N. Matth. xviii. 17.

C. Ciod is coir dhuinne codlunadh o h Aith-eanta na h Eaglais?

F. Is coir dhuinne, lagh agus orduichean Eaglais Dhea choimheadh go crabhach diadhaidh: agus fos thoirt fanear gu bith iad go crabhach air an coimh-eadh leis gach aon fo 'r curam fa. Ma bhithas feim againe aig uair air bith, air friodholadh no cead fhaotin ann aon air bith do lagh na h Eaglais: rachamid gu'r Buachaillean spioradail fein fhaotin am friotholadh no cead fo: ach na bithamid go dan agus cead ghabhail dhuinne fein ann lagh na h Eaglais. Oir is iad amhain Buachaillean na h Eaglais, is ur-radh fuasgaladh thoirt ann lagha na h Eaglais.

C A I B. X.

Comhairlean Chriosd agus a b Eaglais san air am minuchadh.

C. COILION comhairlean ata ann?

F. Tha tri airid ann.

C. Creud i cheud chomhairle dhiubh?

F. Is i cheud chomhairle dhiubh: Saor-bhochdin no toileach, an ni is e faor threigfin gach uile nithe chum Criosd leantin.

C. Cionnas dhearbas tu gur obair iomlanachd sin?

F. Dearbham sin o bhriathran Chriosd far am bheil 'fe'g radh,—‘ Ma's aill leat bhith coilionte, ‘ imich agus reic na bheil agad, agus thoir do na ‘ bochdan e, agus gheibh thu iombas air neamh ‘ agus thig agus lean mise.’ N. Matth. xix. 21.

C. Cionnas tha thu dearbhadh gu bheil Saor-bhochdin luach-mhor no toilteaneach air duais?

F. Dearbham sin o 'n chaibdal cheudhna, far

an d' fheoruich N. Peadar deth Chriosd ag radh,
 —‘ Feuch do threig sinne gach uile nithe, agus lean
 ‘ sinn thusa ; air an abhar sin, creud a gheibh sinne ?
 Fhreagair ar Tigharna eisan ag radh,—‘ Ge b'e
 ‘ neach a threig a thigh, no a bhraithre, no phear-
 ‘ aichean, no Athair, no Mhathair, na shearann,
 ‘ no bhean phosda, na chlann air sga' m' ainmse,
 ‘ gheibh se a cheud urraid anns a bheatha fo agus
 ‘ a bheatha mhairtheanach mar oighreachd.’ N.
 Matth. xix. 29.

AN DARA COMHAIRLE.

C. Creud i an dara Comhairle ?

F. Is i an dara Comhairle, Buan-gheamnuidhachd,
 an ui 's e faor-sheachnadha no treigfin posaidh, agus
 gach uile suaimhnais feoilmhor airson gradh Dhean-

C. An obair iomlanachd no foirfeachdaichd fo
 mar an ceudhna ?

F. Seadh go deimhin, oir rugadh Chriosd fein o
 h Oigh, agus chomhairlaich se dhuinne Maighdean-
 nas no h Oighachd, ge nach d' aithne se fin dhuinne.

C. Cionnas dhearbas tusfa sin ?

F. Dearbham sin o 'n t' soisgeul far am bheil
 Chriosd ag radh,—‘ Agus ata cuid do Chailteanaich
 ‘ ann, a rinn iad fein nan Caillteanaich airson riogh-
 ‘ achd neimh : ge b' e neach dfheudas a ghabhail
 ‘ chuige, gabhadh e e. Matth. xix. 12.

C. Cionnas ata thu dearbhadh, ‘ gu 'm bheil
 Maighdeanas no h Oighachd na staid na 's iomlan-
 aiche na sfaid phosaidh, no gu bheil e laghail Moid
 Mhaigheanais dheanamh ?

F. Dearbham sin o 'n sgrioptuir naomh far am
 bheil an t' Apstal N. Pol ag radh,—‘ An ti sin a '12

‘ suidhaichte, go daingean ’n a chriodhe fein ar da
 ‘ bhith suidhaichte, gan eigin sam bith aige, ach
 ‘ aige ’m bheil cumhachd air a thoil fein chum a
 ‘ Mhaighdean a choimheadh, ata se deanamh go
 ‘ maith. Uime sin an ti bheir seachadh a Mhaigh-
 ‘ dean ann posadh ata se deanamh go maith, ach
 ‘ ata an ti nach toir seachadh ann posadh i, ag dea-
 ‘ namh na’s fearre.’ 1. Cor. vii. 37, 38.

C. Ciod an dearbhadh eile tha agad fa?

F. Tha dearbhadh eile agam o ’n cheud Tim.—
 ‘ Ach ife a ’ta na bantreibhach do riread (’se sin re
 ‘ radh bantreibhach a thug moid geamnuidhachd)
 ‘ agus air a fagail na h aonnar, cuireadh ife a dochas
 ‘ ann a Dia, agus buanichadh ife a la agus a dh
 ‘ oiche ann athchuinghean, agus ann urnuidhean.’
 ‘ — Agus aris, ‘ Ach diult (no searching) nam ban-
 ‘ treabhaich ogha : oir an uair dfhasas iad mear ann
 ‘ aghai Clriosd, posidh iad ; muintir a ta fo dham-
 ‘ nadh, do bhri gu do threig iad an ceud chreid-
 ‘ eamh.’ Is e sin moid an geamnuidhachd thug iad,
 reir ceathro Chomhairle Charthaign. Canon. 104.
 agus a reir minuchaidh nan Athreacha naomh uile
 air an aite so. 1. Tim. v. 5, 11, 12.

C. Co ti b’ e ceud neach theagaifg, gu b’ e sdaid
 phosaidh b’ fearre no sdaid na Maighdeanais ; agus
 fos chomhairlaich Sagartan agus Maighdeana fo
 mhoid geamnuidhachd, posadh dheanamh ?

F. B’ e sin Iomhinian an sean Eireacach air a
 dhiteadh, reir N. Augustin ann a Leabhar ma Eireac-
 achda. Hær. 82. agus ann a dhara Leabhar do h
 ath-tharruingaidh, tha se ’g a gairmadh n a bhiasd
 airson sin, agus ag radh gun chuir an Eaglais go
 laidir ’n a h aghai san. C. 22.

AN TREAS COMHAIRLE.

C. Creud i'n treas Comhairle?

F. Is i an treas Comhairle, Umhlachd, an ni is e geille toileach agus saor do thoil luchd eile, anns gach ni nach bheil na pheaccadh.

C. Ciod am barantas ata agad airson sin?

F. Airson sin tha h eisamhair Chriosd agam, an ti bha umhal d' ar Bantigharna agus d' a N. Ioseph, —‘ Agus chuaidh e sios maille riu, agus thanic e ‘ gu Nasaret, agus bha e umhal dhoibh.’ N. Luc. ii. 51.

Aris, —‘ Bithibh umhal d' ar Cin-iuil (no 'r ‘ Easbuigean) agus geillibh dhoibhse; oir ata iad ‘ re faire air bhar n anama mar mhuintir d' an eigin ‘ cunntas thoirt uatha.’ Eabh. xiii. 17.

C A I B. XI.

Air nan Sacramaidean ann Coitchionta.

C. COILION Sacramaid a 'ta ann?

F. Ata seachd ann.

C. Cionnas ghairmas tusa iad?

F. Baisde, Codhaingnachadh no dol fo lamh Easbuig, Corp Chriosd, no Naomh Eucharis, Peanas, Ola Deirionach, Ordugh Naomh, agus Posadh.

C. Cionnas tha thu dearbhadh eigean no riach-danas nan seachd Sacramaidean, nach bheil ni's moa no ni's lugha h ann na seachd?

F. O na chochudthrom a'ta eadar am bheatha spioradail agus corporra.

C. Cai'e anns am bheil an cochudthrom sin ag feasamh.

F. Ann so, mar tha seachd priomh eigeanan anns am bhcatha chorporra nadurra, amhuil sin fos tha tam bheatha spioradail, d' am bheil na seachd Sacramidean ag coifreagaradh.

C. Creud e ar ceud eigean no 'r feim corporra ?

F. Bhith air ar breith chum an t' faoghal so ; d' a so tha 'm Baisde coifreagaradh, trid am bheil sinn air arn ath-ghineadh gu Dia, agus bhith breithe 'n ar oidhrean Dhea agus coimh-oidhrean Chriosd.

C. Creud an dara eigean no feim corporra ?

F. Bhith air ar codhaingnachadh ann ar neart agus ar fas ne, gan so cho 'n fheudadh sinn am feasd bhith 'n ar daoine, d' a so tha 'n Codhaingnachadh ag freagaradh, trid am bheil sinne deante n' ar Crioduidhean laidir agus ionlan, comasach ar creideamh gaidhhaladh lathair ar nainnihdean ne.

C. Creud an treas feim corporra ?

F. Air dhuinne bhith n' ar daoine gu 'm bithadh cuimse loin agus fusbuin laithail againe, d' a so tha Corp Chriosd no 'n Eucharisid Bheannuichte coifreagaradh, trid am bheil ar n anama feiri air am beathachadh le gras diadha, go tric agus glacas sinn e go siuntach no dh offralas sinne suas e maille ris an t' Sagart air an Altair.

C. Creud an ceathro feim corporra ?

F. Gu bithadh leigheasan againe 'n uair tha sinne go tinn no loite, d' a so tha Sacramaid Pheanajs no 'n Aidmhail ag coifreagaradh, trid am bheil ar tinnas no 'r galara agus creuchda pheaccaidh air an leigh-easadach go glan.

C. Creud an cuigo feim corporra ?

F. Gu bithadh deoch bheathail agus aifagach againe li ann aghai braifan agus uspaga pianach a bhais, d' a so tha t' Oia Deirionach ag coifreagaradh, trid am bheil ar 'n anam air a neartuchadh ann a doruinn

deirionach ann aghai h ionnsuigh foireigeanach an Diabhail.

C. Creud an siao feim corporra ?

F. Gu bithadh sinn air ar riaghluachad le laghan agus Uachdaranan, ionas agus gu 'n seachnadh eagcoir agus easordugh, d' a fo tha Naomh Ordugh ag coifreagaradh, trid an bheil sinn' air ar solaradh le Uachdaranan spioradail gur sdiureadh agus ar riaghluachadh.

C. Creud an seachdo feim corporra ?

F. Chum gu 'n iomadichtadh agus gu meadichtadh sinn ann achd laghail ; agus d' a fo tha Posadh ag coifreagaradh, trid am bheil sinn air ar meadachadh cho 'n e 'mhain ann slighe nadarra, ach fos ann slighe naomh sacramaideach.

C. Creud is Sacramaid go coitchion ann ?

F. Is cothar faicfinach an ghrais neofhaicfinaich e, go diadhaidh air orduchadh le Criosd chumi ar naomhachadh ne.

C. Cionnas dhearbas tu gu 'n d' orduich Criosd iad uile ?

F. Do bhri, nach bheil e ann comas aon chretoir glan air bith, buaidh neothuitimach thoirt, a bhithas na h abhar grais, mar ata na Sacramaidean uile, reir Comhairle na Treint. Seff. vii. Con. i.

C. Co as aige 'm bheil na Sacramaidean an neart agus an comas ?

F. O Fhuil agus Fulangas Chriosd a 'ta-iad ag cuir leath ri 'rn anama ne.

C. Cionnas tha thu dearbhadh sin ?

F. O'n sgrioptuir naomh far am bheil N. Pol ag radh,— Nach bheil fios agaibh a mhead again' is ata ' air ar baisteadh ann an Iosa Criosd, gu 'n bhaisteadh ' sinn chumi a bhais. Is mor is moa uime sin, air

‘ dhuinn’anoise bhith air ar firinachadh tre fhuil
 ‘ se, a shabhal ar finne trid sin o fheirg se.’ Rom.
 vi. 3. v. 9.

C. Carson dh orduich Chriosd na Sacramaidean?

C. Bhith nan cotharan agus nan aidmhala faic-
 finach iomallach a chreideimh naoimh se, trid an
 aithnuichadh na creidmhaich o bhith ’n anachreid-
 mhaich agus Eireacaich; agus fos chum bhith nam
 meadhona comasach gur fabhaladh, agus nan leigh-
 easan cinntach ann aghai pheaccaidh.

C. Creud nan nithe tha feimail no riachdanach
 gu Sacramaid?

F. Tha stugh agus foirm.

C. Am bheil na seachd Sacramaidean uile ag toirt
 gras?

F. Tha iad reir Comhairle na Treint. Seft. vii.

C. Creud is gras ann?

F. Buaidh no cailidhachd oscionn naduir air
 thoirt amach ann ar n anama, nadurra annta, tre
 bheil sinn ’n ar clainne uchd-mhachdaich Dhea agus
 ’n ar coiphairtuichoiran airid an naduir dhiadhaidh
 cosmhuil ri Dia ann cuid thomhais, mar tha iarrunn
 air a dheanamh cosmhuil ri teine le teas.

C. Coillion deth nan Sacramaidean a ’ta deanamh
 no toirt cothar?

F. Tri; Baisde, Codhaingnachadh, agus Ordugh
 Naomh.

C. Creud is cothar sacramaideach ann

F. Is cothar spioradail e h anns an anam, leis
 ami bheil sinn air ar cotharachadh amach ’n ar clain-
 ne do Dia, noch nach feud go brath bhith air a
 dhuthadh amach.

C. Creud an t’ achd anns am bheil nan Sacramaid-
 can ag toirt agus n’ an abhara grais?

F. Go h innealach no go meadhonach amhain,
 oir is e Dia do ghna priomh abhar an ghráis.

C. Co e Minisdair coitchion no gnathach an t' Sacraimaid?

F. Is e 'n Sagart am Minisdair coitchion an t' Sacraimaid, saor o h Ordugh Naomh agus Sacraimaid Chodhaingnachadh a 'ta air an coimheadh d' an Easbuigean amhain.

C. Carson cheangail Criostd minisdralachadh nan Sacraimidean ri Naomh-Thigharnas Eaglais, agus ri Sagartan amhain?

F. Thoirt cumhachd, ardinmhachd, creideas agus udharas dhoibh am meafg am phobail.

C. An robh feim air bith air sin?

F. Bha go deimhin, do bhri, mar bith a Chleir air an coimheadh ann mor urram leis na neochleir-aich, cho 'n urradh e bhith na h abhar toraidh annta fan airson an robh e air orduchadh, se sin re radh, na abhar creideas nan nithe sin tha oscionn an naduir, maille re umhlachd ullamh, beatha, agus agh, no fortuin chuir ann cunntart; an uair their iad gu 'm bheil lagh Dhea 'g iarreadh sin, agus mar bith so deanta, cho bhith lagh Chriosd air a choimheadh, agus nior feud flainte bhith air a fhaotin.

C. Am bheil run no miann a Mhinisdair dheanamh an ni dh orduigh Criostd na h achd no na chumhnannt, ionas agus nach seasamh an Sacraimaid as eugmhais?

F. Tha sin feimail, agus fos run an fhir ghabhail, a ghabhail an ni sin dh orduich Criostd (saor o'n Eucharis), ma thanic se gu blianaidh tuigse agus reasuin.

C. Carson deir thu ma tha e air teachd gu blianaidh tuigse no reasuin?

F. Do bhri, airson naoidheanan ann a Sacraimaid am Bhaisde, gur leoир run na h Eaglais agus an Dia-Athair agus an Dia-Mhathair se.

C. Coilion nithe ann gairrid tha feimail gu Sacramaid ?

F. Tha trid nithe feimail ann.

C. Creud iad ?

F. Air tus ; gu bith cothar faicfinach iomallach o'n leath amuigh air a gnathachadh anns an t' Sacramaid. Dara aite ; gu bith e na nheadhon iomchuidh thoirt gras Dhea gus an anam. Treas aite ; gu bith e air orduchadh leis an Tigharna Iosa Chriosd.

AM BAISDE AIR A MHINUCHADH.

C. Carson is e 'm Baisde an ceud Sacramaid ?

F. Do bhri, roimh Baisde cho 'n bheil duine comasach air aon air bith eile.

C. Creud is Baisde h ann ?

F. Tha nigheadh iomallach cuirp fo fhuirm fuidhaichte bhriathran.

C. Creud e stugh riachdanach no feimail am Baisde ?

F. Uisge nadurra amhain, oir ni leoir air aon chor uisge ceardail air bith.

C. Creud na baisdeadh neach le uisge an rois no le bainne agus uisge ?

F. Bhithadh am Baisde ann sin araon fallamh agus neonithach, no gan tairbhe.

C. Am bheil na tri nithe feimail gu Sacramaid re fhaighail anns am Baisde ?

F. Tha go deimhin.

C. Creud e an ceud ni feimail ?

F. Gu bith cothar faicfinach iomallach air a gnathachadh anns an t' Sacramaid ; nois is e cothar faicfinach iomallach, no leath amuigh am Baisde,

nigheadh no h ionnladh cuirp fo fhuirm nan briatharan sin air an orduchadh le Criod.

C. Creud e an dara ni feimail ?

F. Gu bith e na mheadhon iomchuidh thoirt gras Dhea dh ionnsuidh an anam, agus is e so ni tha 'm Baisde deanamh, oir is cothar faicsinach e air a ghras neofhaiclinach, oir tha firinachadh agus naomhachadh air a thoirt do 'n ti tha air a bhaisd-eadh, ni nach tachairar mar bithadh am Baisde na h abhar grais,—‘ An ti chreidas (deirse Criod) agus a ‘ bhaisdar, bithidh e air a shabhaladh.—Agus aris, ‘ Ach ata fibh se air bhar n ionnladh, ach ata fibh se ‘ air bhar naomhachadh, ach ata fibh se air bhar ‘ firinachadh ann ainm an Tigharna Iosa, agus tre ‘ Spiorad ar Dea ne.’ N. Mar. xvi. 16. 1. Cor. vi. 11.

C. Creud e an treas ni feimail ?

F. Gu bith e air orduchadh le Iosa Criod ar Tigharna ne.

F. Caite 'm bheil an t' ordugh sin air a chuir sios ?

F. Anns an t' soisgeul far am bheil Criod ag radh,—‘ Imichibh air an abhar sin, agus teagaitsgibh ‘ gach uile chinneach, 'g am bairdeadh ann ainm ‘ an Athair, agus a Mhic, agus an Spioraid Naoimh.’

Matth. xxviii. 19.

C. Creud e foirm am Bhaisdé ?

F. Baismad thu N. N. an Ainm an Athair, agus a Mhic, agus an Spioraid Naoimh. Amen.

C. Creud ma dfhagas duine mach am focal sin (baismad thu) no h aon do na tri Pearsana ?

F. Ann sin tha Baisde fallam agus neonithach go deimhin.

C. Am feud duine air bith bhith air a shabhaladh gan am Baisde ?

F. Cho 'n fheud go deimhin ; oir is eigin dha an dara cuid bhith air a bairdeadh go firineach le uisge ;

no bhith aige ann fior run maille re dubhron, no bhith air a bhaisdeadh ann fhuil fein, mar bha nan naoidheana naomh dfhuling airson Chriosd.

C. Cionnas tha thu dearbhadh sin?

F. O'n t' foisgeul naomh far am bheil Chriosd ag radh,—‘ Go deimhin, deimhin deiram riut mar bith ‘ duine air a bhreith o'n uisge agus o'n Spiorad, ‘ cho'n urradh e dhol astigh do rioghachd Dea.’

N. Eoin. c. iii. 5.

C. Cionnas dhearbas tu gu bheil am Baisde feimail fos do naoidheana?

F. Dearbham sin o'n earrunn sin chuala thu cheana,—‘ Mar bith duine air a bhreith o'n uisge a- ‘ gus o'n spiorad, cho'n urradh e dhol astigh do ‘ rioghachd Dea.’ Nois is duine gach aon naoidhean air bith no leanabh, oir is duine an ti sin aige ‘m bheil corp agus anam, ach tha corp agus anam aige gach uile naoidhean no leanabh. Air an abhar sin, is duine gach aon naoidhean no leanabh, agus le sin’s eigin d’ a gach leanabh no naoidhean bhith air a bhaisdeadh no air a bhreith o'n uisge a- ‘ gus o'n spiorad, no cho'n urradh e dhol astigh do rioghachd Dea ; agus uime sin, tha ‘m Baisde lan fheimail do gach uile naoidhean air bith.

C. Creud iad efeachta no toraidh am Baisde?

F. Air tus ; tha se nigheadh as an anam am peaccadh ginaidh, anns an d’ rugadh finn uile, trid reasun peaccaidh ar ceud Athair ne Adhamh. An dara aite ; tha se maithleadh gach uile peaccadh gniomhach no pearsanta araon thaobh cionta agus pian, a chuir sinne fein ann a gniomh, ann a cor mairinn sinne peaccadh air bith roimh Baisde. An treas aite ; tha dortadh astigh gu'r n anam ne cleachdin a ghraisdhiadhaidh, agus 'g ar deanamh 'n ar clainne huchd-mhachdaich Dhea. An ceathro aite ; tha e toirt

dhuinne dlighe agus coir air rioghachd neimh. An cuigo aite; tha e deanamh lorg no cothar spioradail anns an anam a mhairthas go brath dara cuid gu 'r mor aoibheas ann a Flaitheanas, no gu 'r mor easonoir ne agus truaidhe ann Ifrionn na doroinn. Fadheoi, gabhaidh e stigh sinne gu'h Eaglais Dhea agus tha se 'g ar deanamh 'n ar clainn' is 'n ar buill do 'n Eaglais.

C. Cionnas tha thu dearbhadh sin?

F. O'n sgrioptuir far am bheil N. Pol ag radh,—‘ Oir mhead agaibhse ’s a bhaisdeadh ann Criosd ‘ chuir sibh umaibh Criosd.’ Gal. iii. 17. Ni nach tachairar go brath dhoibhse bha roimh na Cinnach, mar bha na Galatianaich, mar [glanadh iad o 'm peaccadh ginaidh agus guiomh.

C. Creud an dearbhadh eile tha h agad air so?

F. Tha dearbhadh so eile h agam o 'n N. Pol ceudhna far am bheil e labhradh air luchd striopachais, luchd Iodoil aoraidh, mearlaich, luchd adhaltranais agus breuga, nam peaccaidh anns an robh na Corintianaich go trom ciontach,—‘ Mar sin ‘ bha cuida gaibhse; (deirse N. Pol ris na Corintianaich) ‘ ach tha sibh air bhar n' ionnladh, ach tha ‘ sibh air bhar naomhachadh, ach ata sibh air bhar ‘ firinachadh ann an ainm an Tigharna Iosa, agus ‘ tre Spiorad ar Dea ne.’—Aris, ‘ Shabbalaich e ‘ sinne trid ionnladh na h 2th-ghineamhuin, agus ‘ ath-nuadhachadh an Spioraid Naoimh a dhoirt e ‘ oirne go saibhirach trid Iosa Criosd ar Slanuighoir; ‘ chum air dhuinne bhith air ar firinachadh trid a ‘ ghrais sin, gu 'm bithamid air ar deanamh 'n ar n ‘ oidhrean a reir dochais na beathaidh mhairthean-‘ aich.’ 1. Cor. vi. 10, 11. Titus iii. 5, 6, 7.

C. Cionnas chodichas tu gu bheil gach uile peaccadh air a mhaitheadh anns am Bhaisde?

F. Coduicham sin fos o 'n sgrioptuir naomh,—

‘ Deanibh aithreachas agus bithibh air bhar bairnsdeadh
 ‘ gach aon agaibh ann an ainm Iosa Chriosd chun
 ‘ maitheanas nam peaccaidh.’—Aris, ‘ Eirich agus
 ‘ bith air do bhaisdeadh agus air do nigheadh uaidhe
 ‘ do pheaccaidh se ag gairmadh air ainm an Tigh-
 ‘ arna.’—Agus aris, ‘ Doirtidh mi mach uisge glan
 ‘ oribh, agus bithidh sibh air bhar glanadh o bhar
 ‘ ’n uile shalchara.’ Gniomh. ii. 38.—xxii. 16.—
 Esec. xxxvi. 25.

C. Nach feud neach air bith maitheanas am pheaccaidh se, agus fabhaladh fiorruidh fhaotin as eugmhais Baisde do riread?

F. Ann da chor feudidh e, ’se ceud cor no achd, an uair tha pearsa nach bheil fos air a bhaisdeadh, ach tha go criodhol ag miannuchadh am Baisde, air a chuir gu bas airson creideamh Chriosd roimh dha comas bhith aige an Sacramaid so bhith air a mhini-dralachadh dha : oir tha leithaid so neach air bhaisdeadh ann a fhuil fein, agus ag faotin araon maithheanas a pheaccaidh se agus am bheatha shiorruidh reir gealla’ Chriosd. Is e an dara cor, an uair nach urradh neach trid doigh no seoladh air bith minidralachadh am Baisde fhaotin no sholaradh, agus gu bheil run durachdach aige am Baisde ghlacadh, ceangailte ri gradh iomlan Dhea agus aithreachas firineach a pheaccaidh se ; agus gu ’m basichadh eisan anns an sfaid so, ata so air a gairmadh Baisde an Spioraid Naoimh.

C. Cait’ as am bheil cumhachd aige ’m Baisde gras thoirt, agus ar peaccaidh ne nigheadh as?

F. Tha ’n cunihachd sin aige ’m Baisde, o h ordugh Chriosd, agus ann a feart a fhuil, a fhuilangais agus a bhais fe ; uaidhe sin fos ata h aige nan Sacramidean eile an efeachta san ; oir cho ’n bheil trocair, gras, no fabhaladh re fhaotin, ach tre fulangas agus bas Iosa Chriosd.

C. Creud am peaccadh ata h ann, duine air bith bhaisdeadh da h uair thareis?

F. Is peaccadh bhafmhór na naomh-ghaoidh fin.

C. Cionnas a dhearbas tu fin?

F. O'n sgrioptuir, far bheil N. Pol ag radh,—

Oir is anacomafach dhoibhsin a chuaidh aon uair an foillseachadh ('s e sin trid Baisde) agus a rinnadh nan luchd-coiphairt do 'n Spioraid Naoimh, agus thuit air falbh, a bhith aris air an athnuadhachadh chum peanas (no aithreachas). Is e sin re radh leis an dara Baisde. Eabh. vi. 4, 5, 6.

C. Carson ata Dia-Athair agus Dia-Mhathair again' anns am Bhaisde?

F. Gu teafgaisgadh iadsan fínn ann creideamh Chriosd, an ceangal go deimhin tha tuitam orra, nan dearmadadh ar paranta fein sin dheanamh, no nam basichadh iad roimh dhuinne teachd gu h aois reasuin.

C. Coillion Dia-Athair agus Dia-Mhathair dfheudas bhith againe?

F. Aon Dia-Athair agus aon Dia-Mhathair amhain reir Comhairle na Treint.

C. Carson fin?

F. Chum sineadh tuille 's fada cliamhnais spioradail bhacadh, an ni tha air a cotharruingadh eadar iadsan agus an leanabh-Dia se, agus a h Athair agus a Mhathair se, ni tha na bhacal cho 'ne 'mhain gu posadh dheanamh miolaghail, ach fos neonithach, eadar nam pairtuichoira.

C. Cionnas dfheudas naoidheanan am baisteadh aige nach bheil creideamh fhirineach?

F. Ann creideamh na h Eaglais agus ann Dia-Athairan agus ann Dia-Mhathairan san.

C. Creud an t' achd anns an eigin pearsa air teachd gu h aois reasuin e fein dheasachadh airson Sacramaid am Bhaisde ghlacadh?

F. Air tus ; tre creideamh agus aithreachas firineach, agus air an abhar sin tha e ro fheimail gu bith e go maith air a theagascadh anns an teagasc chriosduidh, agus gu creid e go daingean uile phuinc na creideimh Chaitholaich. An dara h aite ; gu bith e go criodhol bronach airson a h uile pheaccaidh se, ag cuir roimh go laidir deagh bheatha chriosduidh chaitheadh, uile cleachdin pheaccach dhiultadh, agus lan fasachadh no dioladh iomlan dheanamh d' a gach neach air an d' rinn eis an eagcoir.

C. Creud nam bitadh pearfa air a bhaisdeadh as eugmhais bhith anns na suidhachaideh sin ?

F. Anns an chor sin ghlacadh eis an Sacramaid agus cothar am Bhaisde, ach cho 'n fhaidheadh e gras an t' Sacramaid no maitheanas a pheaccaidh se, ni nach urradh e fhaotin gus an cuir se cul ri h uile pheaccaidh se agus fuath thoirt dhoibh sin trid aithreachas firineach.

C. Creud do bharrail fe deth na mhuintir sin chuiras daii fhada h ann Baisde h an clainne se ?

F. 'Si mo bharrail se, gu bheil iad ciontach deth pheaccadh trom, le bhith 'g an cuir ri cunntart bhasachadh gan Bhaisde, o 'n bu choir am fiosfarachadh laithail fein dhearbhadh dhoibhse gu bheil clann go grad agus go ro fhurasda air an glacadh as le bas.

C. Am bheil e mar fhiachan air gach neach air teachd gu h aois reasuin, leanabh ann cruog no cunnartas bais bhaisdeadh an uair nach bheil Sagart re fhaotin?

F. Tha go deimhin iad ceangailte sin dheanamh an uair ata naoidhean ann cunnartas bais agus nach bheil Sagart re fhaotin ; osbar tha orra fios bhith acasan air fuirm am Bhaisde, 'se sin re radh iad thoirt fanear go maith an uair bhaisdas iad leanabh air bith, gu bith an t' uisge agus briathran am Bhaisde

maille re cheile, anns an aon am ag radh, aig am dortadh an uisge air an leanabh. Baifdam thu N. ann ainm an Athair, agus an Mhic, agus an Spioraid Naoimh. Amen.

C. Carson ata sinn deanamh feim do choilion dea-ghnathachaidh anns am Bhaiske?

F. Gu h urram bhrofnuchadh suas do 'n t' Sa-cramaid, agus chialluchadh efeachtan inmheadhonach se no h astigh.

C. Ciod ata seidadh anail an t' Sagairt air aodainn an leanaibh ag cialluchadh?

F. Cialluichidh sin gu tiligadh amach an droch spiorad tre Baisde agus gu tugadh Spiorad Deadhafsan a 'ta air a bhaiskeadh.

C. Carson ata 'n leanabh cotharaichte air a bhroil-lach agus clar aodainn le cothair na Crois?

F. Chialluchadh gu d' rinnadh e h ann sin na sheirbhaisach do Chriosd ceuste.

C. Carson chuireadh salunn ann beula na clainne aig Baisde?

F. Chialluchadh gu 'n glac iad tre Baisde gras agus tiodhlacaideh gu h anamse choimheadh o thruallid-eachd pheaccaideh, agus rabhadh thoirt do chriosd-uidhean gu 'm bu choir an uile gniomharan agus am briatharan se bhith air an deagh dheasfachadh le gliocas agus crionachd ata cialluichte leis an t' salunn.

C. Carson ata an Sagart ag cuir seile air cluasan agus pollaran an leanaibh?

F. Do bhri, gu 'n do slanuich Chriosd fein tre sin dheanamh, aon bha h araon balbh agus bodhar, agus fos chialluchadh gu bheil a chluasan foisgailte do fhocal na creideimh tre Baisde, agus a phollaran do dh aile cubhruidh nan subhailcin chriosduidh.

C. Carson dfheoruichas an Sagart deth leanabh, am bheil se diulteadh an Diabhal agus a ghloireimfa uile?

F. Chialluchadh an ti sin leis an aill bhith na leanabh aig Dia nach urradh e bhith na leanabh aige an Diabhal no buintin bhith aige ris.

C. Ciod is ciall do iomad ungaidh an leanaibh?

F.—i. Ungadh e air a cheann chialluchadh gur coiphairtuiche tre Baisde e do h inmhe rioghol Chriosd.—ii. Ungadh e air a ghualinn se chialluchadh gur eigin dhafan a chrois se ghiulanadh go misnachail.—iii. Ungadh e air a bhroillach se chialluchadh gu neartuichadh an crioilthe ann sin le gras gu cathachadh ann aghai an Diabhail.

C. Creud is ciall do 'n chulidh glan gheal sin air a toirt do 'n leanabh?

F. Cialluichidh sin an glanadh agus an neochiontas sin a 'ta fe glacadh anns am Bhaifde.

C. Creud ata 'n sollus beannuichte sin air a thoirt do 'n leanabh ag cialluchadh?

F. Cialluichidh sin sollus na creideimh agus teine h a ghraidh sin leis am bheil anamse air a sgeada-chadh tre Baisde.

C. Nach chreid Athreacha nan ceud linnin gu 'm bu choir gach leanabh no naoidhean bhith air am baisteadh, agus fos gu robh am Baisde feimail agus riachdanach dhoibhse chum bhith fabhlaithe?

F. Chreid iad go deimhin mar ata fe ro shoilleir uaidhe sgriobhuina fein air a cheann teagaist so, agus mar dhearbhadh air so, tha N. Dionisius Deisciobal nan Apstal fein ag radh san cheud linn, agus fos ag deimhnuchadh gur beuloideas no toirbheartas firineach o na h Apstail e—‘ Gur coir naoidheana bhith ‘ air am baisteadh.’ L. Eccles. Hierar. C. ult. part. ult.

San cheud linn so mar an ceudhna deir N. Cle-maint—‘ Bhri gu bheil anbhainachd ar ceud Breith, ‘ a rinnadh dhuibhse leis an duine, air gearradh air

‘ falbh do aon ath-ghinte le uisge, agus air a bhreith
 ‘ do Dhia, agus mar fo fadheoi thig thu chum
 ‘ flainte; air ach eile ni bheil e comasach.’ Epist.

C. Am b’ i sin creideamh an dara linn mar an
 ceudhna thaobh Baisde nan naoidheana?

F. B’ i so an creideamh gan amharas, agus mar
 fhiadhnuis air sin N. Ireneus a deir san linn so—‘ Tha
 ‘ iadsan uile air an sabhaladh a’ ta air an ath-ghineadh
 ‘ ann Criod, Naoidheana, Clann, Daoine og, agus
 ‘ sean.’ L. 2. c. 39. Tha thu faicin uaidhe so gur
 eigin do gach naoidhean go maith ri duine bhith aic
 am baisdeadh chum bhith sabhailte.

C. B’ i so fos creideamh an treas linn thaobh
 feimalachd am Baisde chum flainte agus sonas fior-
 guidh?

F. B’ i go deimhin, oir anns an linn so deir Ori-
 genes—‘ Gu ’n duair an Eaglais beuloideas o na
 ‘ h Apstail, thoirt Baisde fos do nan aondan beag.’
 L. 5. in c. 6. ad Rom.

San linn so fos deir N. Ciprian—‘ Chunnigar
 ‘ maith cho ’n e ’mhain dhafan, ach do na Chomh-
 ‘ airle iomlan, gu ’m bithadh nan aondan beag
 ‘ air am baisdeadh, eadhon roimh an t’sheachdo la.’
 L. 3. Epist. ad Fidum.

C. B’ i so mar an ceudhna creideamh an cheathro
 linn?

F. B’ i go deimhin, oir dhith N. Epiphanius,
 Cerinthus airson Eireacachd—‘ Chionn teagascadh
 ‘ gu feud duine bhith sabhailte as eugmhais Baisde.’
 Hæres. 27.

C. B’ i so fos creideamh an chuigo linn thaobh
 Baisde?

F. B’ i gan amharas, oir deir N. Augustin san
 linn so—‘ Ma’s aill leat bhith na do Chaitholach, na-
 ‘ creid, na teagaifg, na abair, gu feud naoidheana,

‘ air an toirt as le bas roimh dhoibh bhith air am
 ‘ baifdeadh, teachd chum maitheanas am peaccaidh
 ‘ ginaidh.’ Agus aris,—‘ Co b’ e air bith a their
 ‘ gu bith nan aondan beag air an ath-bheothachadh
 ‘ ann Criofd a ’ta tar amach as a bheatha fo, as eug-
 ‘ mhais coiphairtuchadh an t’ Sacramaid fo : tha
 ‘ duine fo araon ag toirt annaghairadh do shearmino-
 ‘ nachadh nan Apstal, agus ag ditheadh na h Eag-
 ‘ lais ionlan. Carson uime fin ata fiad deanamh
 ‘ cabhag agus ag ritheadh go grad leis nan aondan
 ‘ beag gu bhith air am baifdeadh, ach chionn gu
 ‘ bheil iad ag creidfin gan teagamh, air achd eile
 ‘ nach urradh iad bhith air an ath-bheothachadh
 ‘ ann Criofd?’ Epist. 28. ad Hierom.

C. Creud thuairt Comhairlean na h Eaglais thaobh Bhaifde?

F. Shocruich ceud Comhairle coitchion Nicen ag radh—‘ Co b’ e air b’th an neach ata air a bhaifdeadh, a ’ta se dol fios (chum an uisge) ciontach do pheaccaidh, &c. agus dol suas faor o pheacadh (as an uisge) air a dheinamh do Dhia, na h oidhre do ghras fe, comhoidire fos do Chriofd, air dha Criofd fein chuir airfan, mar ata e sgriobhta, &c;’ L. 3. Decret. de Sancto Baptismo.

Shocruich an-lara Comhairle Milemhitanach—‘ Co air bith neach dh aithas Baisde do Clann air an urbhreith, no their, nach bheil iad ag cotharruingadh neonid do pheaccaidh ghinaidh o h Adhamh, a dfheudas bhith air a ghlanadh le tobar na h athgheineamh uin, bithadh e Anathema.’ C. 2. A&t. 5.

C. Ach nach dubhaint Dia ri Abraham, is mise do Dhia fa, agus Dia do shliochd fa. Gen. xvii. 7. Uime fin, ata finn air ar deanamh ’n ar Clann do Dhia le bhith air ar bhreith o Pharanta creidmhaich; agus le fin, ni bheil feim sam Baisde?

F. Tha gealladh fin go litireach ma thiomchioll

dion airid agus agh saoghalta, cho 'n ann ma mhaith-eanas peaccaidh agus a bheatha shiorruidh ; ni mo dfheudas sinne bhith 'n ar Clann do h Abraham tre genealachd feoilmhor, no tre Parantan feoilmhor, (oir cho 'n Iudhaich sinne) ach amhain tre genealachd spioradail (eadhon tre Baisde) trid am bheil finn air ar gineadh do Dhia, agus air ar deanamh 'n ar Braithre do Criod, Mic Abrahim, an ti 'se Athair gach uile tre creideamh, cho 'n ann tre genealachd feoilmhor.

C. Ach nach deir fos an sgrioptuir—‘ Oir ata ‘ an duine gan chreideamh air a naomhachadh leis. ‘ a mhnaoi creidmhach, agus ata am bhean gan ‘ creideamh air a naomhachadh leis an flear chreid- ‘ mhach, air neo bhithadh bhar Clann neoghlan, ‘ ach anois ata siad naomha.’ 1 Cor. vii. 14. ?

F. Nan dearbhadh an earrunn so ni sam bith air do shon, ghearbhadh i mar an ceudhna gu 'm feud. an duine anachreidmhach agus a bhean ana-chreidmhach bhith air an naomhachadh agus air an fabhaladh fos gan Bhaisde gan creideamh, go maith ri 'n Clann fa, ni nach do chum duine riamh ris : ach leig do N. Augustin da fhreagaradh,—‘ Cho 'n bheil e 're chumail ris gan teagamh ‘ air bhith, ciod air bhith bha san naomhachadh sin, ‘ ni robh cumhachd aige Crioduidhcean dheanamh, ‘ no peaccaidh mhaitheadh, mar bithadh iad air an ‘ deanamh nan Creidmhaich tre naomhachadh Eag- ‘ laisda, agus Sacramaid. Ni mo dfheudas Clann ‘ bheag (cia naomh air bith no firineach bha 'm. ‘ Paranta) bhith air an saoreadh o chionta peaccaidh ‘ ginaidh, mar bith iad air am beisdeadh ann a ‘ Criod. Uайдhe so tha e tarla nach urradh aon ‘ neach bhith air an ath-ghineadh 'n am Paranta se, ‘ air dha bhith, gan bhith air a bhreith ; ach ma-

‘ bhithas eisan air a bhreith, ata e iomchuidh gu ‘ ’n ath-ghineadh e, do bhri, mar bith neach air ‘ a bhreith aris, cho ’n urradh e Rioghachd Dheà ‘ fhaicin.’ L. iii. De peccat. merit. et remiss. C. 12.

C. Cho robh Criodl fein air a bhaisdeadh gu deich blianadh thar fichad dh’ aois. Uime sin, cho ’n bheil am Baisde feimail do naoidheana chum slainte?

F. Cho do ghineadh, cho d’ rugadh eisan ann peaccadh ginaidh, mar ghineadh agus mar rugadh finn, agus cho robh feim idir aige san air a Bhaisde, ni mo bha se ann cunntart air bith bais, mar ata sinne gach la.

C. Tha an sgrioptuir ag radh ann iomad aite deth, gur eigin dhoibh bhith air an teagascadh ma ’s baisdar iad. Uime sin cho bu choir naoidheana, bhaisdeadh, bhri nach urradh iad teagasc ghlacadh?

F. ’Seigin dhoibhse a thanic gu tuigse agus rea-fun bhith air an teagascadh, ata mi ’g aidmhuchadh, ach aitham gur eigin naoidheana theagascadh ; giodheadh is eigin am bai-sdeadh mar dhearbhadh a cheana.

C. Na bithadh am Baisde feimail chum slainte agus sonas fiorruidh gach aon neach, bhithadh mil-tean do naoidheana air an damnadh gan pheaccadh air bith, ni tha eagcoirach?

F. Gan pheaccadh gniomh ach ata mi ’g aidmhuchadh, as eugmhais pheaccadh ginaidh aitham,—‘ Oir ‘ mar ann Adhamh ata gach uile ag faighail bais ; ‘ agus gach uile air am breith nan Clainne na feirge.’ I. Cor. xv. 22. Is leoир so chum damnadh gach neach gheibh bas fo leithaid so do chionta fhirinachadh.

C. Nach deir mar an ceudhna an sgrioptuir as eugmhais creideannu ni bheil e comasach Dia thoilachadh, agus ann lorg sia ni bheil e comasach bhith

sabhairte: ach cho 'n urradh creideamh bhith aige
Clann bheag; uime sin, cho 'n bheil am Baifde
feimail dhoibhisi chum flainte?

F. Aidmhuicham nach urradh iad creideamh
ghniombach bhith aca, agus ni mo tha so feimail
dhoibh, ge gu bheil e feimail dhoibhse a thanic gu
aois: oir mar fhuair iad bas ann Adhamh, agus
mar pheaccaich iad amhain tre toil luchd eile,
amhail sin ata e ceart gu 'n ath-bheothichar iad
tre creideamh luchd eile, eadhon tre creideamh na
h Eaglais.

AN CODHAINGNACHADH AIR A MHINUCHADH.

C. Creud is ciall do 'n Chodhaingnachadh no
dhol fo lamh Easbuig?

F. Sacramaid trid an glac na creidmhaich ann
deidh Baifde an Spiorad Naomh le dol fo lamhan
an Easbuig agus urnuidh, air a dhol ann compailt
maille re h ungadh air an clar-chinn sc.

C. Creud is stugh do 'n t' Sacramaid so?

F. Ola coimheasgte le h Ice air a beannachadh
leis an Easbuig.

C. Creud e foirm an t' Sacramaid so?

F. Tha na briatharan so.—‘ Cotharaicham thu
‘ le cothar na crois, codhaingnaicham thu le h ola
‘ na flainte ann ainm an Athair, agus am Mhic, a-
‘ gus an Spioraid Naoimh.’ Amen.

C. Creud e cothar iomollach an t' Sacramaid so?

F. Dhol fo lamhan an Easbuig maille re urnuidh
agus ungadh.

C. Cionnas choduichas tu sin?

F. O'n sgrioptuir far leabhidh sinne, 'n uair dh

iompaich N. Philip an Deacoin Baille nan Samaria-anach dh ionnsuidh na creideamh : gu 'n chuir na Apstalan bh' aig Ierusalem sios da Easbuig eadhon N. Peadar agus Eoin 'g an codhaingnachadh ne,—

- ‘ Agus an uair chuala na h Apstalan a bha ann
- ‘ Ierusalem gu 'n ghabh Samaria re focal Dea, chuir
- ‘ iad d' an ionnsuidh ne Peadar agus Eoin. Agus
- ‘ air dol sios dhoibhse, ghuidh iad air an son ne
- ‘ gu 'm faidheadh iad an Spiorad Naomh : oic
- ‘ cho tanic e fos anuas orra, ach bhaisdeadh iad
- ‘ amhain ann ainm an Tigharna Iosa : ann sin
- ‘ chuir iad an lamhan orra, agus ghlac iad an
- ‘ Spiorad Naomh.’ Gniomh. xviii. 14, 15, 16.

C. An tug fos N. Pol an Sacramaid so do na creidmaich go maith ris ami Baifde ?

F. Thug e go deimhin mar chi sinn o ghniomhara nan Agstal, far bheil sinn ag leabhadh gu 'n chodhaingnaich e ma thiomchioll dha dheug detle dheisciobail N. Eoin Baifde,—Dubhaint Pol riu

- ‘ an duair fibh an Spiorad Naomh o'n chreid fibh ?
- ‘ Agus thuairt iadsan ris, cho chuala finn an unread
- ‘ agus am bheil an Spiorad Naomh ann. Agus
- ‘ dubhaint e riu creud ma feadh anns na bhaisdeadh
- ‘ fibh ? Agus thuairt iadsan ris am Baifde Eoin.—
- ‘ Agus an uair chuala iad so bhaisdeadh iad ann-
- ‘ ainm an Tigharna Iosa. Agus an uair chuir Pol
- ‘ a lamhan se orra thanic an Spiorad Naomh anuas
- ‘ orra.’ Gniomh. xix. 2, 3, 5, 9.

C. Creud an dearbhadh agad airson an ungadh ata air a ghnathachadh anns an t' Sacramaid so ?

F. Tha sgrioptuir so agam air sin far bheil N. Pol ag radh,—‘ Nois an ti tha 'g ar codhaingnachadh ne maille ribhse ann Criod, agus a dh ung-sinn, is e Dia e ; neach fos chuir seal a h oirne (leis an chothar Spioradail) agus thug dhùinna' gcall.

‘ daingnaich (no h earlas) an Spioraid Naoimh ann
‘ ar criodheacha ne.’ 2. Cor. i. 21, 22.

C. Creud e toradh ininheadhonach an t’ Sacra-maid so ?

F. Tha glacadh an Spioraid Naoimh, oir tha an Sacramaid so coiphairtuchadh ris an anam tobar gach grais eadhon an Spiorad Naomh le uile thiodh-lacaidh se. Ach tha se toirt ann a tomhas airid gras na neartais no na treunais neartuchadh an anam ann aghai h uile naimhde faicfinach agus neofhaic-finach na Creideimh.

C. Cionnas dhearbas tu gu ’n d’ orduich Criosd an Sacramaid so ?

F. Dearbham sin o ghnathachadh direach agus deantas soilleir nan Apstal agus creideamh bith bhuan na h Eaglais. ’Se sin re radh gu ’n tug na h Apstalan an Spiorad Naomh do na creidmh-aich ’n an laan fein tre dol fo lamhan, agus ann lorg a ghniomh sin, thanic an Spiorad Naomh anuas orra. Nois cho robh e comafach gu ’n deanadh na h Apstalan so mar bithadh ordugh aca o Dhia chum sin dheanamh : ni mo bha e comafach, gu ’n tigeadh an Spiorad Naomh anuas dhaingnachadh an ghniomh so, mar b’ e h ordugh fein bha ’n : ach chi sinn gu ’n tanic an Spiorad Naomh anuas orra go deimhin, ni ’s ro leoir dhearbhadh gur Sacramaid firineach an Codhaingnachadh. Ofbar b’ e fo buan chreideamh Eaglais Chriosd anns gach uile linn.

C. Cionnas ata thu dearbhadh gur Sacramaid firineach an Codhaingnachadh no dhol fo lamhan an Easbuig ?

F. Do bhri, gu bheil e soilleir o Ghniomhara nan Apstal viii. gu bheil aige an t’ Sacramaid cothar faicfinach o taobh amuigh ann dol fo lamhan an

Easbuig, air a ghras neofhaicfinach ceangailte ris sin ; 'se sin re radh coiphairtuchad an Spioraid Naoimh, agus ann lorg sin is cothar faicfinach air a ghras neofhaicfinach an Chodhaingnachadh, agus air an abhar sin is fior Shacramaid e.

C. Carson ata h Ola air a gnathachadh anns an t' Sacramaid fo ?

F. Chialluchadh gur e priomh gniomh airid an t' Sacramaid fo ar deanamh 'n ar Criosduidhean-iomlan, coillionte, agus comasach air ar creideamh aidmhaladh ann lathair Antigharnan gheur-lean-eamhuinach.

C. Carson ata 'n Ice air a gnathachadh anns an t' Sacramaid fo ?

F. Chialluchadh deagh aile milis an Ainn Chriosduidh reir sin,—‘ Oir ata finne do Dhia 'n ‘ ar 'n aile cubhruidh Chriosd.’ 2. Corin. ii. 15.

C. Caite anns am bheil spionnadhl no neart an Chodhaingnachaidh ag foillsuichadh amach ?

F. Ann muingen neoghealtach agus misnachail nan Apstal, nan Mairtairan, agus Naoimh Dhea ann deidh dhoibh an Spiorad Naomh ghlacadh.

C. C' uine no creud an uair bha na h Apstalan air an codhaingnachadh ?

F. Air Dia-domhnuich na Coinguis ann an achd iongantach agus neochumanta ag tuirlinadh nuas do 'n Spioraid Naoimh orra h ann a Teangean teine.

C. Am bheil an Codhainguachadh ag toirt cothar ?

F. Tha go deimhin reir an sgrioptuir a 'ta osard coduichte far am bheil sinn ag leabhadh,—‘ An ‘ ti fos chuir seala oirne.’ 'Se sin, le cothar spioradail. 2. Corin. i. 22.

C. Co e Minis'dair an t' Sacramaid fo ?

F. An t' Easbuig ambain mar chi sinn o ghniomhara nan Apstal, gu robh da h Easbuig air an chuir fios gu Samaria thoirt an t' Sacramaid so do na ceud creidmhaich.

C. Am bheil an Sacramaid so uime sin, go h ionilan feimail chum flainte siorruidh?

C. Cho'n bheil e go ro fheimail agus nach feud pearfa bhith fabhalite as eugmhais se, giodeadh bu' pheaccadh bhith ann a dhearmad an uair dfheudadh pearfa sin bhith aige go furasda; agus bu ro mhor an cionta tair dheanamh air.

C. Creud iadsan aige am bheil an tuille feim do ghras an t' Sacramaid so?

F. Iadsan uile tha nochde do gheur-leaneamhuin airson an creideamh no 'n crabhachd firineach, no do bhuaireadh ann aghai na creideimh.

C. Am bheil e na pheaccadh mor gan a ghlagadh an uair dfheudar fhaotin go socarach?

C. Tha go deimhin ma 's an tre tair no dearmad a nitar sin.

C. Cionnas choduichas tu sin?

F. Do bhri, tre sin dheanamh tha finne 'g ar cuir fein ann mor chunnartas ar creideamh aitheadh: oir is ann ann aghai an chunnartais so go h airid dh orduich Criod ar Tigharna an Sacramaid fo.

C. Ciod an suidhachadh anns an eigin neach bhith ann, chum dluthachadh go fiuntach ionnsuidh Sacramaid na Codhaingnachaidh?

F. Is eigin dha bhith faor o gach uile peaccadh basmhorr, agus bhith ann sdaid grais: oir cho tig an Spiorad Naomh go brath ionnsuidh anam a 'ta Satan ag sealbhachadh tre peaccadh basmhorr air bith.

C. Creud an t' achd uime sin, anns an eigin neach

c fein dheasachadh airson Sacramaid na Codhaing-nachaidh ghlacadh.

F. Air tus ; 's eigin dha h a choguis fein cheas-nuchadh go maith agus ma gheibh e i trom le peac-cadh antoiloil, is eigin dha thoirt fanear go maith a glanadh tre fior aidmhal a pheaccaidh se. An dara aite ; 's eigin dha go tric agus go durachdach gairm-adh air Dia chum anamfe dheasachadh airson glacadh an Spioraid Naoimh.

C. Am feud neach an Sacramaid so ghlacadh da h uair ?

F. Cho 'n fheud e; do bhri, gu bheil an Sacramaid so cuir cothar no feala anns an anam a 'ta fantin ann go brath. O so tha iadsan ceangailte na 's moa, a 'ta gu bhith air an codhaingnachadh bhith moran na's curamaich ag teachd ionnsuidh an t' Sacramaid so go fiuntach agus go ro dheasaichte; bhri nach feud neach a ghlacadh ach aon uair amhain, agus ma ghlacas iad e go neoshuidhaichte, ni bheil pairt acasan anns a ghras a 'ta air a choiphairtuchadh ris an anam, oir ann aite gras fhaotin tha iad ag tuitam ann a cionta trom na naomh-gbaoid.

C. Ciod an aois aig am bheil anois an Codhaing-nachadh air a ghlacadh go cumanta ?

F. Aig seachd blianadh aois.

C. Carson nach glucar na 's luathe e ?

F. Chum gu bithamid coimseach finne fein dheasachadh air a lhon, agus chuimhnachadh gu 'n duair finn e ; oir cho 'n urradh e bhith air a thoirt da h uair.

C. Carson ata buille beag air a thoirt do 'n ti tha daingnaichte air a ghruaidh se ?

F. Chialluchadh gu 'n d' rinnadh e ann sin na Shaighaidair do Chriosd, agus gur eigin dhafan bhith deas dfhulangadh buillean, sgiursan agus tair air a sga se.

C. An eigin dhuinne, Dia-Athair air bith bhith again' anns a Chodhaingnachadh?

F. Bu choir aon Dia-Athair no Dia-Mhathair bhith againe go deimhin.

C. An eigin a ghlacadh ag trosgadh?

F. Tha e ceart teachd da ionnsuidh ag trosgadh; oir is ann ag trosgadh fhuair na h Apstalan an Spiorad Naomh, ach cho 'n bheil an trosgadh go h iomlan feimail.

C. Am bheil udharas nan sean Athreacha nan ceud linnin agad airson Sacramaid Chodhaingnachaidh?

F. Tha sin agam mar chi thu o'n sgriobhuinan fein go soilleir. Ata N. Clemaint am Papa, am Mairtair agus Deisciobal nan Apstal fein, ag radh. (Thoir a bhriathran go maith fanear),—‘S eigin do ‘gach uile cabhag dheanamh (cotharich am focal ‘cabhag) gan dail gu bhith air ath-ghineadh do ‘Dhia, agus fadheoi bhith air a chodhaingnach-‘adh leis an Easbuig, is e fin, ghlacadh gràs ‘seachd phillte h an Spioraid Naoimh. Do bhri ‘air modh eile cho 'n urradh an ti tha baisdta ‘bhith na Chriosduidh iomlan, &c. An ni fhuair ‘finn' o Pheadar beannuichte, agus a theagaistg na ‘h Apstalan eile uile, agus dh orduich ar Tigharna.’ In epist. ad Iulium.

C. Creud an dearbhadh ata agad airson ola h an t'Sacramaid so, o'n linn so?

F. Tha briathran N. Dionisius (thoir an aire); ‘Ach ata criochnachadh ungaidh nan ungadh ag ‘toirt fos teachd an Spiorad Naoimh dhoibhsin a 'ta ‘coisfreaghte tre diamhir ro naomh na h ath-ghin-‘eaidh.’ Eccles. Hierarch. c. viii. part. 3.

C. Creud an dearbhadh air son so o'n treas linn?

F. Anns an treas linn tha Tertullian ag radh,—
 • Ata 'n fheoil air a laungadh, chum gu 'm bithadh
 • an t' anam coisreaghte, tha 'n fheoil air a dorcha-
 • achadh le dol fo nan lamhan, chum gu 'm bithadh
 • an t' anam soillsuichte leis an Spiorad Naomh.' L.
 De resurrect. carnis.

Anns an linn cheudhna tha Clemaint Alexandria ag radh,—‘ An ti shoillsuich eisan le Sacra-
 maid am Bhaisd, chotharaichi se eisan ann deidh
 fin le seala (no cothar) ar Tigharna.’ Apud Euseb.
 I. iii. c. 17. In Ruff. 23.

C. Creud an dearbhadh a 'ta agad airson an t'
 Sacramaid so anns an cheathro linn?

F. Tha Papa Melchiades ag teagascadh,—‘ Nach
 • feud am Baisde agus an Codhaingnachadh bhith
 • air aon achd air an dealachadh o cheile, ach leis am
 • bhas ag bacadh, agus cho 'n urradh aon diubh go
 • ceart bhith iomlan gan an aon eile: agus mar ata an
 • Codhaingnachadh aira thoirt leis nadoin' is airde,
 • amhuil fin bhearar tuille urram dha na do 'n
 • Bhaisd.’ Faic Papa Urban. Diss. distinct. 4, &c.
 5. cap. De his, &c.

Anns an linn cheudhna so deirse N. Ambros,
 —‘ Tha cothar no seala naomh ag leantin, bhri
 • gu bheil se leantin ann deidh an Tobar chum gu
 • 'm bithadh iomlanachd deanta 'n uair ag gairm-
 • adh do 'n Easbuig, ata an Spiorad Naomh air a
 • thoirt.’ L. de Sacramentis, c. 2.

Anns an linn so fos deirse N. Ierom air a
 phonc fo,—‘ Nach aithne dhuit fos (deir se) gur e
 • so nos nan Eaglaifan, gu 'n cuireadh lamhan air
 • an leithaidin fin, agus a bha baisdta, agus mar fo
 • gu 'm bith an Spiorad Naomh air a ghairmadh.
 • An iarr thu caite bheil e sgriobhta? Ann a
 • Gniomhara nan Apstal, agus ge nach robh udh-

‘aras sgrioptuir ann airson fin, giodheadh bhithadh
 ‘aontuchadh an t’ faoghailean anns an chuis fo,
 ‘ionnann ri riaghaitl no h aithne, oir ata iomad
 ‘nithe eile fos ann, a ’ta air an coimheadh anns na h
 ‘Eaglaifa (tre beuloideas no toirbheartas) ag glacadh
 ‘udharas an lagha sgriobhta.’ Ann a Litirfa ann
 aghai Lucifeir.

Tha thu faicin gu bheil e ’g aidmhalaadh fin bhith
 air aithneadh anns an sgrioptuir, agus ge nach bithadh
 e mar fin, giodheadh gur ionnann e ri h aithne, agus
 gu bheil udharas an lagha sgriobhta aige : bhri gur
 toirbheartas no beuloideas Apstalach ann, gur eigin
 iadsan chuaidh bhaisdeadh bhith fos air an codhaing-
 nachadh tre dol fo lamhan Easbuig.

E. Am bheil aon do Chomhairlean na h Eaglais
 agad sa air fo ?

F. Tha, dh orduich Comhairle Eleberinach,—
 ‘Ma ni se fearbhais (’se fin ann deidh Baifde)
 ‘thugadh eisan dh ionnsuidh an Easbuig, chum gu
 ‘deanadh iomlan e tre dol fo nan lamhan.’ Can.
 38. anns an cheathro linn mu thiomchioll am ceud
 Chomhairle Nicen.

Dh orduich fos Comhairle Laodoceanach,—‘Gur
 ‘eigin iadsan a ’ta air ari bairfdeadh, fos an t’ ungdadh
 ‘naomh ghlacadh ann deidh Baifde agus bhith air
 ‘an deanamh nan luchd cophairtuiche air an Riogh-
 ‘achd neamhaidh.’ c. 48. Faic uaidhe fo cionnas
 ata ’n aon creideamh air a teagafgadh an diugh leis
 an Eaglais Chaitholach a bha air a teagafgadh leis
 na ceud chreidmhaich aon fior thoisach na h Eaglais
 Chriosduidh.

**AN EUCHARISD NAOMH, NO CORP
CHRIOSD, NO SUIPAIR AN TIGH-
ARNA AIR A MHINUCHADH.**

C. **C**REUD e an treas Sacramaid ?

F. Tha an Eucharisd bheannuichte no Sacramaid Cuirp agus Fola Chriosd ar Slanuighoir beannuichte sa.

C. Co leis bha 'n Sacramaid so air a chotharachadh amach anns an t' sean lagh ?

F. Le Craobh na beathaidh, an Tom losgaidh, Aran agus Fion Mhelchisedec, an t' Uan Caifg, Manna neamhaidh, agus le Airc na Cumhainnnta.

C. Am bheil an Eucharisd bheannuichte no Suipair an Tigharna dol fada oscionn nan cothara sin, ann feothas agus ann oirdheircas ?

F. Tha go fada agus ata 'n Corp Sufbuinach ag dol oscionn sgaile a Chuirp.

C. Creud is ciall do 'n ainm Eucharisd ?

F. Cialluichidh sin deagh ghras no bnuidheachas, bhri gu bheil i cumail innte fein Udar agus Tobar gach grais, agus fos an tiodhlacadh Dea agus duine 's airde.

C. C' uine dh ordreich Chriosd an Eucharisd bheannuichte ?

F. Aig an t' Suipair dheirionach.

C. Carson sin ?

F. Chum sin fhagail d' a Eaglais se mar a gheall deirionach agus bu mho a deth ghraidh se.

C. Creud i 'n Eucharisd bheannuichte ?

F. Is i 'n Eucharisd, fior Chorp agus Fuil flirineach Iosa Chriosd, am fior Dhia agus am fior Dhuine, Chriosd go h iomlan fo sceimha no riochda li iomollach arain agus fion.

C. Creud an t' achd anns am bheil Criosd a lathair fo na riochda sin?

F. Ata Criosd ann sin tre Lathairachd fior agus firineach a naduir diadhaidh agus daona se, agus cho 'n ann go fioghairach amhain mar is aill le moran dona Protestanaich.

C. Cionnas dhearbas tu Fior-Lathairachd Cuirp agus Fola Chriosd anns an t' Sacramaid so?

F. Dearbham sin leis na argumaidean agus na sgrioptuira so leanas.

C. Creud e do cheud argumaid se?

F. Ata finne glacadh no gabhail ann a Sacramaid beannuichte na h Eucharisid no Suipair an Tigharna, an Corp ceudhna sin a bha air a thoirt, agus air a bhriseadh air ar son fa, agus an Fhuil cheudhna sin a bha air a dortadh airson maitheanas ar peaccaidh ne. Ach an Corp a bha air a thoirt, agus air a bhriseadh air ar son fa, agus an Fhuil a bha air a dortadh airson maitheanas ar peaccaidh ne, b' e sin go deimhin Corp agus Fuil fhirineach nadurra agus shusbuinach Iosa Criosd, agus cho b' e fioghair no cothar amhain bha 'n deth. Air an abhar sin, ata finn' ag glacadh ann a Saeramaid beannuichte na h Eucharisid no Suipair an Tigharna, Corp agus Fuil fhirineach nadurra agus shusbuinach Iosa Criosd, agus cho 'n e fioghair no cothar amhain deth.

C. An dearbh thu an t' argumaid so o'n sgrioptuir naomh?

F. Dearbham sin o bhriathran soilleir an ordugh dhiadhaidh, air tus— 'Ghlac Iosa Aran, agus bhean-nuich se e, agus thug e do na Deisciobail e, agus a dubhaint e, Gabhribh, ithibh; 'Se fo mo Chorp fa. ' Agus air glacadh a chupan, agus air toirt buidh-eachas, thug e dhoibhsin e, ag radh, Olibh uile dheth. Oir is i so m' Fhuil se na 'Tiomnaí' Nuaidh

‘ a dhoirtar airson morain chum maitheanas peac-caidh.’ N. Matth. xxvi. 26, 27, 28.

An dara h aite ; o N. Marc,—‘ Ghlac Iosa Aran, agus thareis a bheannachadh, bhris se e, agus thug e dhoibhsin e, agus dubhaint se riu, Glacibh, ithibh; ’Se fo mo Chorp fa. Agus air glacadh a chupan, agus air buidheachas thoirt, thug e dhoibh e, agus dh oil iad uile dheth, ag radh, Is i fo m’ Fhuil se na Tiomnai’ Nuaidh a dhoirtar airson morain.’ N. Marc. xiv. 22, 23.

An treas aite ; o N. Luais,—‘ Agus Ghlac se Aran, agus thareis buidheachas a thoirt, bhris se e, agus thug e dhoibhsin e, ag radh, ’Se fo mo Chorp fa a ’ta air a thoirt air bhar son fa: deanibh fo ann a cuimhnachan ornsa. Agus mar an ceudhna an cupan ann deidh na Suipair, ag radh, Is e an cupan fo an Tiomna’ Nuadh ann m’ Fhuil se, a dhoirteadh ar bhar son fa.’ N. Luc. xxii. 19, 20.

An ceathro h aite ; o N. Pol,—‘ Oir fhuair mise o’n Tigharna an ni sin fos thug mi dhuibhse, gun ghlac an Tigharna Iosa Aran, anns an oiche an do bhrathadh e, agus air buidheachas thoirt, bhris se e, agus a dubhaint e, Gabhíbh, ithibh; ’Se fo mo Chorpfa a ’ta air a bhriseadh air bhar son fa: deanibh fo ann a cuimhnachan ornsa ; fos air an achd ceudhna ghlac se an cupan thareis an t’ Suipair, ag radh, Is e an cupan fo an Tiomna’ Nuadh ann m’ Fhuil se.’ 1. Cor. xi. 23, 24.

C. Ciod ata thu codhunadh o’n sgrioptuir fo ?

F. An ni fo : nois an Corp fin a bha air a bhriseadh, agus air iobradh air ar son fa, agus Fuil na tiomnai’ nuaidh a dhoirtadh air ar son fa ; b’ e sin gan amharas, fior Chorp agus fior Fhuil Chriosd. Air an abhar fin, an ni sin ata Criod ag toirt dhuinn’ anns an t’ Sacraimaid bheannuichte fo, ’se go deimhin

a fhior Chorp agus a fhior Fhuilse ann, cho 'n urradh ni bhith na 's foilleire.

C. Cionnas choduichas tu gu 'n tug Criod a Chorp agus a Fhuil fhirineach se air ar son fa ?

F. Dearbham sin o N. Pol, far bheil e ag radh, — ‘ Ghradhaich Criod fos an Eaglais, agus thug se ‘ e fein air a son fa, &c. Tre Fhuil fein chuaidh e ‘ ’steach aon uair do 'n ionad naomh.’ Ephes. v. 25. Eabh. ix. 12. Nois radh, gu 'n tug Criod Corp taibhseach no sgaileach air ar son fa, no gu 'n dhoirt se Fuil air bith eile airson maitheanas ar peacaidh ne, ach a fhior Fhuil nadurra fein ; deiram so radh is e h ann Eireacachd nam Manicheanach, o chean fada air an ditheadh leis an Eaglais. Ach cho 'n bheil e na Eireacachd na 's lughe radh gu 'n tug se aran cumanta, no gu 'n dhoirt e Fuil chumanta amhain airson maitheanas ar peacaidh ne, air dhoibh bhith deante na cotharan agus na fioghaira naomh amhain, mar deir na Protestanaich.

C. Carson ata thu gabhair briathran Chriosd aig an t' Suipair dheirionach a reir na litir, na 's tocha no reir an t' seagh fhioghaireach ?

F. Dfheudadh tu go maith iarreadh carson ata fear-asdair ag taoghadh an t' slighe no rod mor na 's fearre na dhol tre frith rod le cunnartas lan shoilleir a slighe fa chailleadh, oir is ionann sin agus iarreadh carson ghabhar focail Chriosd anns an t' seagh litireach, na 's tocha na seagh fioghairach. Ata sinne ag gabhair briatharan Chriosd reir an cialluchadh nadurra agus foilleir fa, taitneach ris an riaghait choitchionta sin air a h aidmhaladh leis na Protestanaich fein ann eiderin hinuchadh an sgrioptuir ag radh nach bheil tuigse no 'n seagh litireach nam briathran re fhagail, agus an seagh fioghairach re leantin gan mhor eigin, agus gu bheil an tuigse no seagh ceart

agus nadurra do ghna re thaoghadh, an uair luigh-
asfachas chuis e : cho 'n bheil e mar fhiachan oirne
air an abhar sin, reasun air bith thoirt, carson
ghabhas sinne briatharan Chriosd reir an tuigse no
h an seagh ceart agus nadurra, ach is e gnothachd
ar naimhdean fa ann, fheuchuin am mor eigin a 'ta
ann, an gabhail air achd eile.

C. Ciod an reasun eile a 'ta agad air an gabhail
ann seagh litireach nan briatharan ?

F. Tha reasun is treise agam airson sin, gu bheil
briatharan Chriosd ag labhairt go ro shoilleir air ar
son fa. Oir cho dubhaint Chriosd, is e so fioghair
no cothar mo Chuip fa, agus is e so fioghair m'
Fhuil se : ach dubhaint se, 'Se so mo Chorp fa, 'Is i
so m' Fhuil se.' Deiram uime sin, gur e gnothachd
nan Protestanach mar ata gradh acasan mu 'n
anama fein an aire thoirt go maith gan fhoirneart
dheanamh air briatharan go soilleir, agus gan am
fiareadh o'n cialluchadh nadurra soilleir fein.

C. Ach nach bheil na focail so a labhair Chriosd
N. Luc. xxii. 29.—' Deanibh so ann cuimhnachan
ormsa,' ag reitichadh suas no cuis go soilleir, agus
ag cotharachadh amach nam briatharan eile gu seagh
fioghairach ?

F. Atana focail sin,—' Deanibh so ann cuimhnachan
ormsa', ag feuchuin agus ag innseadh dhuinne gan
amharas, an chrioch sin fa bheil finne gu dh offral-
adh suas, agus a ghabhail Corp agus Fuil Chriosd,
eadhon buan chuimhnachan a bhais se, ach cho 'n
bheil buintin aca ris na focail so air achd air bith,—
‘ 'Se so mo Chorp fa, agus 'Si so m' Fhuil se,' ionas
agus gu'm minuchadh iad air falbh Fior-Lathairachd
Cuirp agus Fola Iosa Chriosd anns an t' Sacramaid.
Ofbar cho do sheall N. Matha, no N. Marcus air na
briathran sin a dfhag iad amach 'n an soisgeula, mar

mhinuchadh feinail focail na Suipair, no mar flighe air bith dh atharrachadh ciall no tuigse nadurra agus foilleir nam focail so,—‘Se so mo Chorp fa; Is i ‘so m’ Fhuil se.’

C. Ach nach bheil cuimhnachan nithe ’g a shaolfin as lathair no as an t’ shealla’, oir air achd eile cionnas dh ordúichadh finn’ a chuimhnachadh?

F. Ciod sam bith is gnathach leine dhiochuimhnachadh feudidh sin bhith mar chusbair deise ar cuimhnachan fa, co acca go firineach a lathair no go firineach as lathair, agus mar so ’ta ffinn air ar ’n ordúchadh,—‘Dia chuimhnachadh.’ Deut. viii. 18. giodheadh, ‘—Anns an ata finne beo, agus ata ffinn ‘ag gluasadh, agus ata ar beatha againe.’ Gniomh. xvii. 28.

C. Ciod uime sin, ata ’m focal cuimhnachan ag cialluchadh?

F. Tha N. Polag feuchuin dhuinne go foilleircréud is ciall do na focail sin,—‘Deanibh so ann ciumhnachan ormsa. Oir cia minic (deir se) dh ithas ‘sibh an t’aran so, agus dh olas sibh an cupan so, ‘tha sibh ag foillseachadh bas an Tigharna gus ‘an tig e.’ Cor. xi. 26. Feuch ann so an ni sin a ’ta air ordúchadh dhuinn’ a chuimhnachadh do ghna, eadhon bas Chriosd ar Tigharna fa; nois cho rud bas Chriosd a ’ta go firineach a lathair, ach ni chuaidh go firineach seachadh, agus uime sin, is cuspair ro cheart ar cuimhnachain fa bas Chriosd.

C. Creud an dara argumaid ata agad choduchadh gur e a Chorp firineach agus a Fhuil fhirineach fein thug Criod aig an t’ Suipair dheirionach, agus nach bu chothar no fioghair amhain deth Chorp fa agus a Fhuil se thug se, mar deir moran do na Protestanaich?

F. Thoir an t' argumaid fanear: an Fheoil a thug Criosd airson beatha an t' saoghail, b' e h a Chorp agus a Fhuil fhirineach fein bha 'n, ann a tuigse no seagh ceart agus litireach nam briathran. Ach thuairt Criosd go foilleir agus dh aon ghnothach anns an sgrioptuir gu b' e ni dh orduich e aig an t' Suipair dheimirionach, an Fheoil agus an Fhuil sin a thug se airson beatha an t' saoghail. Air an abhar sin, thuairt Criosd go foilleir agus dh aon ghnothach anns an sgrioptuir gu 'm b' e ni dh orduich e aig an t' Suipair dheimirionach a Chorp agus a Fhuil fhirineach agus nadurra fein bha 'n, ann a tuigse no seagh ceart agus litireach nam briathran.

C. An coduich thu da phairt an argumaid sin o'n sgrioptuir naomh?

F. Dearbhidh mi go deimhin o na briathran sin a chuala thu cheana—‘ ‘Se so mo Chorp fa; Is i so ‘ m’ Fhuilse, a dhoirtar airson morain chum maith-‘ eanas peaccaidh. ‘Se so mo Chorp fa, a ’ta air a ‘ thoirt air bhar son fa. ‘Se ’n cupan so an tiomna ‘ nuadh ann a m’ Fhuilse, a dhoirtar air bhar son fa.’ N. Matth. xxvi. 27, 28. N. Luc. xxii. 21, 22. Uime sin, thuairt Criosd go foilleir anns an sgrioptuir gu 'm b' e an ni dh orduich e aig an t' Suipair dheimirionach, gu b' e bha 'n deiram a Chorp agus a Fhuil fhirineach nadurrafein reir tuigse no seagh ceart agus litireach nam briathran, cho 'n fheud aon ni bhith na 's foilleir ma tha creideas re thoirt do bhriathran Criosd.

C. Ach cionnas dhearbas tu gur i an Fheoil sin a thug Criosd airson beatha an domhain, gur i sin an Fheoil fos a thuairt agus a gheall se thoirt dhuinne re h itheadh annsan t' Sacramaid?

F. Dearbham sin o'n t'soisgeul, far am bheil Criosd ag radh—‘ Ma dh ithas neach air bith do 'n aran

' so, bithidh se beo go brath, agus an t'aran a bheir
 ' mise uam, is e m' Fheoil e a bheir mise airson
 ' beatha an domhain.' O so tha thu faicin go foilleir
 gur i an Fheoil sin fein a thug Criosd airson beatha an
 domhain, gur i sin an Fheoil, deiram, a gheall Criosd
 agus fos a thug e dhuinn' anns an t'Sacramaid, ma's
 fior a bhriathran fein. N. Eoin. vi. 51.

C. Ciod a thuairt na h Iudhaich ri Criosd 'n uair
 chuala fiad e 'g radh—' An t' Aran a bheir mise
 ' uam, is e m' Fheoil e bheir mi airson beatha an
 ' domhain ?'

F. Thoir an aire ann so, agus chi thu go foilleir,
 gan chuir na Iudhaich ann aghai Chriosd thaobh
 a chumhachd fa, mar ata na Protestanaich ag cuir
 an diugh ann aghai nan Caitholaich ag radh—' Cion-
 ' nas dfheudas an duine so a Fheoil fa thoirt duinne
 ' r a itheadh.' N. Eoin. vi. 52.

C. Ciod bu choir duinne tharruing o so ?

F. Bu choir duinne 'n aire thoirt, gu b'i so h an uair
 agus an t'am annsam bu choiran cheisdbhith air a rei-
 ticheadh annach, an uair annsam bu choiran fhirin inn-
 seadh le beul na firinn fein, o 'n chuaidh a chumhachd
 fa ghairmadh ann teagamh, co acca b'e Chorp fa agus
 a Fhuil fhirineach a bha se gu thoirt dhoibh sin anns
 an t'Sacramaid so, no bu chothar, no fioghair amhain
 e air a Chorp fa agus a Fhuil se, 'se sin re radh gu 'm
 bu choir da Chriosd innseadh co acca b'e Chorp
 firineach agus a Fbuil fhirineach fa, bha se gu thoirt
 seachadh anns an t'Sacramaid naomh, no gu 'm b'
 aran lom agus fion lom'marchothar agus mar fhiogh-
 air air a Chorp fa, agus air a Fhuil se bheiradh e
 dhoibh mar deir na Protestanaich; deiram gu 'm b'e
 so t' am anns an robh Criosd fo fhiacha a chuis so
 reitichadh suas.

C. Co acca reituich Criosd suas an cheisid air son

Fior-Lathairachd a Chuirp fa, agus Fhola fa ann san t' Sacramaid, mar ata na Caitholaich ag creidfin, no airson cothar no fioghair lom Cuirp agus Fola Chriosd mar deir moran do Phrotestanaich ?

F. Reit uich Criod an cheisfd sin airson Fior-Lathairachd a Chuirp agus a Fhola fhirineach fa 'san t' Sacramaid mar ata 'n Eaglais Chaitholach araon ag creidfin agus ag teagascadh, agus ata 'n fhirinn so go foilleir ag fruthadh o 'n fhreagar sin thug Criod do 'n ludhaich re consachadh re cheile mu 'n chuis, agus tha se foilleir gu bheil Dia h ann, agus gu bheil la agus oiche ann.

C. Cionnas fhreagair Criod iadsan ag consachadh re cheile mu 'n chuis.

F. Air an doigh so—‘ Ann sin dubhaint Iosa riu ;
 ‘ go deimhin deimhin deiram ribh, mar ith sibh
 ‘ Feoil Mic an duine, agus mar oil sibh Fhuil se cho
 ‘ ’n bheil beatha agaibh annibh. Ge b'e dh ithas
 ‘ m' Fheoil se agus a dh olas m' Fhuil se, ata bheatha
 ‘ shiorruidh aige, agus togidh mise fuas e air an la
 ‘ dheirionach. Oir is biadh go firineach m' Fheoil se,
 ‘ agus is deoch go firineach m' Fhuil se. Ge b'e dh
 ‘ ithas m' Fheoil se agus a dh olas m' Fhuil se, ’ta se
 ‘ gabhail comhnuidh annamsa agus mise annsan.
 ‘ Mar chuir an t' Athair beo mise uaidhe agus ata
 ‘ mise beo tre 'n Athair, is amhuiil sin ge b'e neach
 ‘ dh ithas mise bithidh se beo mar an ceudhna
 ‘ triomfa. Is e so an t' aran sin thanic anuas o
 ‘ neamh: ni e mar dh ith bhar'n Athreacha fa manna,
 ‘ agus fhuair iad bas ; an ti dh ithas an t' aran so
 ‘ bithidh se beo am feasd.’ N. Eoin. vi. 53, 54, 55,
 56, 57, 58.

C. Creud an coleannait a 'ta thu tarruing o so ?

F. Gu bheil anns na briathran so, fior itheadh Feoil fhirineach Chriosd agus fior oladh a Fhuil se air

an cuir sios go lan soilleir laidir, agus go tric air innseadh dhuinne gu b' e t' aran bha Criodl gu thoirt, gu b' e sin deiram, an Fleoil fhirineach sin a thug e airson beatha an t' saoghal; ionas gur eigin da neach, cho 'n e 'mhain bhith cailte thaoblh creid-eimh, reasuin agus tuigse, ach fos bhith suidhaichte a shuilan fa dhunadh ann aghai an t' solluis, mar leir dha firinn go ro shoilleir ris an fhirinn so.

C. Ciod thuairt na h Iudhaich ri Criodl an uair chuala siad e 'g radh nam briathran sin?

F. Dubhaint iad mar deir moran do na Protestanaichanois ris na Caitholaich—‘ Is cruaidh an ‘ chaint’ so, co dfheudas eisdeachd ria? —O ’n uair ‘ sin amach chuaidh moran da dheisciobail se air an ‘ ais, agus cho d’ imich iad tuille maille ris.’ N. Eoin. vi. 60, 66.

C. Creud ata re thoirt fanear ann so?

F. Gu ’m bu choir da Chriosd chum na deisciobail anachreidmhaich sin a ghabh oilbheim o bhriathran fa, a theasfairgin o ’n leirsgrios se, ’g radh riu, mar b’ e Chorp firineach bha se gu thoirt dhoibhse re itheadh, agus a Fhuiil fhirineach se re oladh. Na bithadh eagal oribh agus na gabhindh oilbheim o mo bbriathran fa; oir cho ’n e m’ Fhcoil fhirineach fa re itheadh no m’ Fhuiil fhirineach r’ a oladh bheir mise dhuibhse, ach aran cumanta agus fion cumanta, mar chothar agus fioghair amhain air mo Chorp fa, agus m’ Fhuiil se, gu bhith air an gabhail ann lom chuimhnachan ormsa; nan abradh Criodl mar so no leithaidh eile, bha crioch dh aon uair air a chonsboid so go iomlan: ach ann aite sin radh, ge gu ’m b’ eisan Slanuighoir priosoil an t’ saoghal, a thanic anuas fliarreadh an dream sin bha cailte: giodheadh cheaduich se na deisciobail anachreidmhaich sin bhith cailte go brath, na b’

fearre na nam briathran a thuairt se ghairmadh air an ais, agus air an abhar sin, mhionnaich e dhoibh an t' atharrachadh ag radh—‘ Go deimhin, deimhin ‘ a deiram ribh, mar ith fibh Feoil Mic an Duine ‘ agus mar oil fibh a Fhuil se, cho'n bheil beatha ‘ agaibh annibhse.’ N. Eoin. vi. 53.

C. Cionnas choduichas tu, gu bheil Criodl anns an aite fo, ag labhairt mu'n t' Sacramaid bheannuichte?

F. Tre samhluchadh direach re cheile na briathran sin a labhair e air an uair fo, riusan a labhair e aig an t' Suipair dheirionach ann orduchadh an t' Sacramaid bheannuichte. Ann aon aite deir se—
 ‘ An t'aran a bheir mise uam is e m' Fheoil e a bheir
 ‘ mise airson beatha an domhain.’ Anns an aite eile,
 ag glacadh an aran agus ag a rainadh deirse—‘ Se
 ‘ fo mo Chorp fa, a 'ta air a thoirt air bhar son fa.’
 Far bheil e lan shioilleir gur gealla’ an dara aon, a
 ‘ta 'n aon eile coillionadh, agus do lorg sin, gu bheil
 buintin aig’ an dara aon agus aon eile ris an t' Sacraimaid cheudhna.

C. Na thuig na Iudhaich agus na deisciobail sin a ghlaodh amach—‘ Is cruaidh an chaint’ fo, co
 ‘ dfheudas eisdeachd ria?’ ar Slanuighoir go ceart no na mhearachaich iad a chiall fa?

F. Thuig siad e go ceart, go fad agus a bhuiñas sin ri glacadh firineach a Fheoil agus a Fhuil se: ach thaobh achd a ghabhail cho do thuig siad e; o nach robh smuaintean acasan, gu 'n tugadh e e fein go ionlan foluichte anns an t' Sacramaid; ach thuig iad itheadh a Fheoil se gearrte deth na cnamhan, agus oladh a Fhola se reir achd no nos beidh agus deoch chumanta eile, a 'ta finn ag cramhadh ; giodheadh cho b'e an di tuigsin se, bu chiontaiche anna, ach an diulteadh se eisan a chreidfin; o sin

cho'n e an di tuigsin se'ta ar Tigharna cronachadh annatasan, ach an di creideamh se.

C. Ciod thuairt Criodl ann sin ris na h Apstail, agus ciod fhreagair iad?

F. Dubhaint Iosa ris an da fhearr dheug—‘ Am bheil a run oribhse falbh cuideachd? Ann sin fhreagair Peadar, ann ainm nan Apstal eile—‘ A Thigharna co dh ionnsuidh theidh sinn? agadfa ‘ ’ta briathran na beathai’ mheartheanaich. Agus ata finn ag creidfin, agus ata fios againe; gur tu ‘ Criodl Mac an Dea bheo.’ N. Eoin. vi. 67, 68, 69.

C. Ciod bu choir tharraing o so?

F. Gu’m bu choir da t’ fluagh sin gheilleadh da Chriodl, agus an ni sin fos noch do thuig iad, a chreidfin air udharas Chriodl, agus cho b’e ruidh air falbh o’n ti sin a dhearbh dhoibh le trom mhior-bhuillean Ian shoilleir gu b’ eisan fein Mac an Dea bheo, agus do lorg sin, neochomasach air breug h innseadh. Tre’n eisamlair so, ’ta sin ag faicin, cia glioc ata na Caitholaich ’g an giulanadh fein, ata ’fan diamhir naomh so ag toirt geille do dh udharas Chriodl, mar na Apstail; agus a ’ta creidfin an ni sin noch bheil iad fos ag tuigfin. Do bhri gur aithne dhoibh gur e Criodl Mac an Dea bheo, agus gur annaige fan ata briathran na beathai’ mheartheanaich; na gu’m bitdhad iad cosmhuil ris na deisciobail anachreidmhaich sin agus na Protestanaich no anachreidmhaich eile ag glaodhadh go h ard—‘ Is ‘ cruidh an chaint’ so, co dfheudas eisdeachd ria?’ agus uime sin is fearre leo, na Criodl a chreidfin, iad fein dhealachadh o’n Englais agus gan imeachd ni’s mo maille ri Criodl, agus a h Englais fa.

C. Ciod thuairt Criodl r’ a dheisciobail fa d’ an tug e oilbheim le bhriathran fa thaobh itheadh a Fheoil se—‘ Am bheil so toirt oilbheim dhuibh?’

F. Thuairt se riu—‘ Ciod ma chi sibh Mac an ‘ duine ag dol suas do ’n aite anns an robh e roimh.’ N. Eoin. vi. 62. Ata na briathran so go h eagfaidh-uil air an eidermhinuchadh, agus feudidh iadsan bhith air an tuigfin air iomad achd; an dara cuid, chialluchadh ma bha sin cruadal dhoibhse re chreid-fin gu ’n tugadh e dhoibh a Fheoil fa re h itheadh, an tra bha se faicfinach nam measg fa air an talamh, gu ’m bithadh e na chruadal moran na ’s moa re chreidfin, gu ’n tugadh e dhoibh a Fheoil se re h itheadh ann deidh dhafan iadsan fhagail trid a Dheas-ghabhail fa; no gu ’m b’ aill le Criod trid iomradh a dhol suas air neamh, am barrail mealtach fa chronachadh: oir shaoil iad gu ’n robh e dol thoirt dhoibh a Fheoil se r’ a itheadh anns an achd gharbh fin anns am bheil feoil chumanta na margaidh air a itheadh: is e so chuir eagal orra, agus is e so chronaich e trid iomradh a dhol suas air neamh; no fadheoi, rinn e iomradh air a Dheas-ghabhail fa gu neamh, dhearbhadh dh aon uair an ana-chreideamh fa tre soillearachd miorbhuille bu mhoa, shoillsuichadh araon uilechumhachd fa agus firinn a bhriathran fa—‘ Se fo mo Chorp fa; Is i fo ‘ m’ Fhuil se.—An t’ aran a bheir mise dhuibh, ’e ‘ m’ Feoil e a bheir mise airson beatha an dom-‘ hain.’

C. Creud is ciall do na focail sin—‘ Se an Spiorad a bheodhichas, ni bheil tairbhe fa bith ’s an ‘ Fheoil, na briathran a ’ta mise ag labhairt ribh, ‘ is spiorad agus beatha iad.’ N. Eoin. vi. 63.?

F. ‘Se is ciali dhoibh, nach bheil tairbhe air bith ’fan Fheoil dealachte o ’n Spiorad, anns an achd anns na shaoil na h Iudhaich agus na deisciobail ana-chreidmhaich sin, gu ’n tugadh Criod dhoibhse a Fheoil fa r’ a h itheadh. Oir creud am feim dhéan-

adh e dhuinne, teachd beo air Feoil mar dealaichte o'n anam agus an Diadhachd, agus do lorg sin o'n Spiorad ag toirt na beatha? Ach bu blasphem no diamhasladh e re radh nach bheil tairbhe fa bith ann Feoil Chriosd coicheangailte ris an Spiorad, anns an achd anns am bheil an Eaglais Chaitholach ag creidfin Feoil Chriosd bhith anns an 't Sacramaid bheannuichte maille r'a h anam fa agus a Dhiadhachd fa. Oir mar bithadh tairbhe air bith ann a Feoil Chriosd, cho ghabhadh eisan am feasd Feoil air ar son fa: agus bhithadh faraon a Fheoil-ghabhal fa, agus a bhas fa neothairbheach dhuinn' an ni'se an diamhasladh is moa re dheimhnuchadh no re luaidhadh.

C. Am bheil dearbhadh fa bith eile agad dhaingnachadh Fior-Lathairachd Cuirp agus Fola Chriosd anns an 't Sacramaid o'n sgrioptuir?

F. Tha go deimhin oir deirse N. Pol,—‘ Cupan ‘ am bheannachaидh a'ta sinn ag beannachadh, nach ‘ cochromunn Fola Chriosd e? An t'aran a'ta sinn ‘ ag briseadh nach e cochromunn Cuirp Chriosd e?’ I. Cor. x. 16. Ann so tha t' Apstal, a reir an ni thuaireart Chriosd, ag cuir orra, mar gu 'm bithadh na Corintianach 'g a chreidfin,—‘ Nach e cupan ‘ a' bheannachaидh a'ta sinn ag beannachadh cochromunn Fola Chriosd?’ Nois creud e chochromunnachadh no choiphairtuchadh do Chorp agus do Fhuil Chriosd? Nach e go cinnteach dh itheadh agus dh oladh do Chorp agus do Fhuil Chriosd, mar is e coiphairtuchadh arain agus fhion, dh itheadh do'n aran agus a dh oladh do'n fhion.

C. Creud an sgrioptuir eile 'ta agad airson Fior-Lathairachd Chriosd anns an 't Sacramaid?

F. ‘ Uime sin ge b'e neach a dh ithas an t'aran ‘ so, no dh olas cupan an Tigharna go neo-ion-

‘ chuidh, bithidh se ciontach do Chorp agus do ‘ Fhuil an Tigharna.’ 1. Cor. xi. 27. Ach cionnas dfheudas an duine neo-iomchuidh bhith ciontach do Chorp agus do Fhuil an Tigharna, mar bheil tuilleadh anns an rud a ’ta duine neo-iomchuidh ag gabhail, ach aran agus fion lom amhain, agus gan Chorp no Fuil an Tigharna bhith ann idir? An uair a mharbhais no dhoirtas duine ful neach eile, ni bheil e, ach ciontach do fhuilse, ’se so cainte chumanta chineadh daoine: agus cho do shaoil duine riamh ’n a cheillse, gu ’m bithadh duine, a rinn duineas air cothar, fioghair no dealbh neach eile, ciontach uimh sin do chorp agus do fhuil an duine a thaisbeanadh leis an dealbh. Air faicin dhuinne le sin gu bheil N. Pol ag deimhnuchadh iadsan a ’ta deanamh dimeas no gabhail an aran bheannuichte so, agus an cupan so go neo-iomchuidh, gu bheil iad ciontach do Chorp agus do Fhuil Chriosd; deiram gur taisbeanadh soilleir ionlan e, nach do chreid, N. Pol riamh iad a bhith nan cothar amhain no nam sioghair air a Chorpsa agus a Fhuil se. Cheus na Iudhaich Chriosd, agus dhoirt iad a Fhuilse, giobheadh, ni bheil an sgrioptuir ag radh ann aite sam bith dheth, gu ’n robh iad ciontach do thuilleadh, na do Chorp agus do Fhuil Chriosd: agus ann ni na bu mhoa cho ’n fheudadh iad bhith ciontach ann. Ciad an reasun uime sin, leis am feud e bhith air aibheimhnuchadh no air a radh, gu’m bithadh duine ciontach do Chorp agus do Fhuil Chriosd, mar bha na Iudhaich ciontach, gan tuilleadh a dheanamh, ach amhain fioghair no cothar do Chorp agus do Fhuil Chriosd gabhail go neo-iomchuidh? Ann aon fhocal cho ’n urradh duine sa bith, bhith ciontach do fhuil neach sa bith eile, mar doirt e a fhuil se no bheatha sa thoirt uaidhe;

ach ata N. Pol ann so, ag deimhnuchadh go laidir, agus ag radh,—‘ Ge b’ e neach a dh ithas an t’ aran so, no dh olas an cupan so an Tigharna go neo-iomchuidh, bithidh se ciontach do Chorp agus do Fhuil an Tigharna.’

C. Am bheil coduchadh air bith eile agad o ’n sgrioptuir airson so?

F. ‘ Ach ceafnuichadh duine e fein, agus mar sin, itheadh e do ’n aran so, agus oladh e do ’n chupan so. Oir ge b’ e dh ithas agus a dh olas go neo-iomchuidh, a ’ta se ’g itheadh agus ag oladh damnadh (no breitheanas) da fein: do bhri nach bheil e deanamh aithneadh air Corp an Tigharna.’ 1. Cor. xi. 28, 29. Ach cionnas ni se aithneadh air Corp an Tigharna, mar bheil e sin do rireadh a lathair? No cionnas bhi thas e ciontach do Corp agus do Fhuil an Tigharna, an uair nach bheil Corp no Fuil an Tigharna aige gu bith ciontach anna, an uair nach bheil aige ach aran lom agus sion amhain? No cionnas dh itheadh agus dh oladh e damnadh dha fein, mar ata t’ Apstal ag radh, gu ’n ith an luchd neo-iomchuidh? Uime sin, tha e lan shoilleir gu ’n chreid an t’ Apstal N. Pol, agus bha se cinnteach deth, gu ’m b’ e t’ aran beannuichte so, agus cupan am bheannachaидh Corp firineach agus Fuil chinn-teach Chriosd. Agus ata so go ro shoilleir o h a briathran deirionach fa, agus gur iongantach lean fein e, gu bithadh an teagamh is lugha ma thiombhioll so aige duine sam bith na cheill nadurra fa. Oir ata ’t Apstal ag codhunadh gur e an reasun, fa bheil an luchd neo-iomchuidh ag itheadh agus ag oladh damnadh dhoibh fein, bhri nach bheil iad ag toirt an aire, gur e am biadh spioradail sin, air am bheil iad deanamh dimeas, Corp agus Fuil firineach an Tigharna.

C. Creud e do threas argumaid fa?

F. Dheanamh cotharan agus fioghairan aoin ni no ruid, na 's oirdheirce agus na 's onoraiche na ni no rud leofan air a roichialluchadh; b' e so dimeas no mor thair dheanamh air gliocas agus freasdal an oibruiche. Ach tha na Protestanaich ag deanamh cotharan agus fioghairan an t' Sacramaid na 's oirdheirce agus na 's onoraiche na 'n Sacramaid fein. Uime sin, ata nam Protestanaich ag deanamh dimeas air gliocas agus freasdal an oibruiche, se sin re radh air Criod fein an ti dh orduich an Sacramaid so.

C. Cionnas choduichas tu an ceud pairt do 'n argumaid so?

F. Air an doigh so : do bhri, gur slighe cearbhach oibraidh, cotharan, fioghaira no sgaila nan nithe re teachd dheanamh na 's oirdheirce agus na 's onoraiche na na fusbuina agus firinnin nan sgailan sin : agus gu bheil e fad ann aghai riaghait na fior ghliocais agus na freasdail nam meadhona dheanamh na 's moa agus na 's urramaiche na chrioch.

C. Cionnas dhearbas tu an dara pairt?

F. Mar so : do bhri, mar bithadh dad anns an t' Sacramaid so, ach cothar, no fioghair lom amhain do Chorp agus do Fhuil Chriosd, mar ata moran do na Protestanaich ag teagascadh : ann sin bhithadh cotharan agus sgailan an t' sean laigh na b' urramaiche agus na b' onoraiche na Sacramaid Suipair an Tigharna. Co nach faic, reir teagaifg naim Protestanach, gu 'm b' urramaiche go mor am fioghair air an t' Sacramaid so, manna aig' an robh da mhiorbhuille dheug ag buintin da air clar sgriobhta, nah an Sacramaid so aige nach bheil miorbhuille sam bith ann teagasc nam Protestanach? Co fos nach

faic gu 'm b' urrainaiche go mor am fioghair an t' Uan Caifg chuaidh iobradh suas go solamunta do Dhia agus chuaidh itheadh, air Criod agus a bhas fa, na h aran lom agus fion mar chuimhnachan airfan? Agus do lorg sin is eigin do 'n t' Sacramaide fo, bhith na 's onoraiche no na fioghairan sin, agus Criod araon a chumail agus go firineach eisan thaibheanadh dhuinne.

C. Ach nach feud neach a shaolfin gu rachadh cotharan agus fioghairan an t' sean Tiomnai' thareis air Sacramaidean na Tiomnai' nua', no gu bithadh iad anns an chuidh is lugha coimh-ionnann riu ann maitheas agus feothas?

F. Cho 'n fheud aon neach a 'ta gabhail air fein an t' ainm criosduidh fo shaolfin o'n tha an h Apstal ag dearbheachdadh dhuinne go foilleir nach robh dad no neon i aige t' sean lagh,—‘ Ach sgaile nan ni-‘ the maith re teachd.’ Eabh. x. i. ‘ Agus nach robh ‘ ann uile Iobartan agus Sacramaidean an laigh, ‘ ach an ceud toiseach (no elemaidean) anmhunna ‘ uireasbhuidheach.’ Gal. iv. 9. ‘ Agus bha sin uile ‘ air a chuir air chul airson e bhith anmhunn agus ‘ neothairbheach.’ Eabh. vii. 18. Agus nach bheil fior nadur an ni 'g a dhearbheachdadh dhuinne, gur eigin do ghna do 'n fhioghair bhith na 's iofle, na ni air a roichoثارachadh leis an.

C. Creud e do cheathro argumaid fo?

F. Is e fo e: gu 'm bu bhlaspheim mor e no dia-mhafladh a chuir air Criod an nisindheanamh, noch deanadh duine glioc fa bith no reasantach am feasd; ach cho shealeadh agus cho choimhiomlanadh duine glioc fa bith no reasantach go brath a thoil fa no thiomna deirionach le briathran fioghaireach, neo-iomchuidh agus taifgintineach: uime sin, bu dia-mhafladh inor an ni neocheilleach sin a chuir air

Criosd a dheanamh, nach deanadh aon duine glioc fa bith am feasd.

Agus air an abhar fin, cho 'n bheil na briathran fin,— ' Se fo mo Chorp fa; Is i fo m' Fhuil fe.' leis na chuir e seala air a thoil agus a thiomna deirionach fa, fioghaireach, neo-iomchuidh no taisgintineach, ach gu bhith air an gabhail reir an tuigse shoilleir, iomchuidh agus litireach : agus ann lorg sin ata siad ag dearbhadh go soilleir Fior-Lathairachd Cuirp agus Fola Criosd anns an t' Sacramaid bheannuichte.

Thuairt mi nach sealeadh duine glioc no reasan-tach fa bith go brath a thoil dheimionach fa, le dubh-briathran no fioghaireach fa bith ; do bhri na deanadh e feim do briathran taisgintineach agus fioghaireach ann a dealbhadh a thoil dheimionach fa, b' e sin an rod mor no flighe cinnteach gu shliochda fa chuir gu miochordadh bith bhuan ma thiomchioll tuigse agus ciall a thoil dheimionach fa. Nois is ni so anns nach bithadh duine glioc le thoil fa ciontach deth go brath. Agus cionnas ata e comasach, gu bithadh an Tigharna Iosa Criosd, gliocas fior-ruidh an Athair, ciontach ann a leithaid fin neogliocas, agus fin aig an am agus an uair anns an robh e deanamh a thoil dheimionach fa aig uchd am bhais, gu ni sin fein fhagail againe mar gheall agus urras a ghraidh se, gus an tigeadh e aris ?

C. Am bheil argumaid air bith eile agad o 'n sgrioptuir ann fabhar Fior-Lathairachd Cuirp agus Fola Chriosd ar Tigharna fa, ann Sacramaid bean-nuichte na h Altair ?

F. Tha na h earrunna do-aireamh so do na sgrioptuir, a 'ta dearbhadh udharas neomheareachdach Eaglais Chriosd, agus fos buan cheangailt neofhuasgalte nan creidmhach uile leantin a breith-

eanas fa, agus fois ghabhail air a breith fa, go foil-leir ag innseadh dhuinne, gur firinn sin a dfhoill-suich Dia, agus shocruich an Eaglais o chion fada thaobh na confboid fo, agus gu bheil fiacha air gach uile criosduidh a gheilleadh d' a breith fa.

C. Creud an sgrioptuir bheir thu choduchadh gu bheil gach criosduidh ceangailte gheilleadh d' a bhreith Chomhairlean choitchion agus Buachaillean na Eaglais?

F. ' Ma dhiultas e 'n Eaglais eisdeachd bithadh ' e dhuit mar Gheintileach agus mar Phubliocan-ach.—Ge b' e neach dh eisdas ribh se, eisdidh se ' rium fa; agus ge b' e dhiultas le tair sibh se, ata ' se 'g am dhiulteadh fa; agus an neach a dhiultas ' mife, 'ta e diulteadh an ti chuir uaidhe mi.—Mar ' a chuir an t' Athair uaidhe mifè, is amhuil sin ' ata mife 'g ar cuir fa uam fa.—Cuimhnichibh iad- ' fan aig' am bheil an riaghaitt thareis oribh : a ' labhair ribh focal Dea, leanibh an creideamh sin. ' —Bithibh umhal dhoibh sin aig' am bheil an ' riaghaitt thareis oribh, agus geillibh dhoibh.— ' An ti aig am bheil eolas air Dia, eisdidh e riunne: ' (Buachaillean na Eaglais) 'án ti nach bheil o Dhia ' cho 'n eisde riunn': o so aithnichidh finne Spiorad ' na firinn, agus na mearachd.' Agus creud an tionantas, gu 'n iarread Chriosd an geille fo da Eaglais se agus da' r Buachaillean agus ar luchd teagaifg fa?—' An droing airid a thug e chum na Naoimh a ' dheanamh iomlan, &c. Chum as nach bith sinn o ' so suas n' ar leanabhan air ar tonn-luaifgadh, ' agus air ar giulan muncuairt leis gach uile gaoidh ' theagaifg.' N. Matth. xiii. 17. N. Luc. x. 16. N. Eoin. xx. 21. Eabh. viii. 7, 17. 1. N. Eoin. iv. 6. Ephes. iv 12, 14.

C. Ciod an sgrioptuir ata agad fa dhearbhadh

nach feud an Eaglais bhith mearachdach anns na breitha sin?

F. Tha so coduichte go leoir shoillear o iomad earrunn araon do t' sean Tiomnaidh agus an Tiomnai'nuaidh; anns am bheil sinn' air ar deanamh cinn-teach; air tus,—‘ Gur i an Eaglais tigh an Dea ‘ bheo, post agus steigh daingnaich na firinn.’ 1. Tim. iii. 15. Agus thaobh sin ata i neomhearachdach; oir cho 'n urradh post na firinn mearachd a chumail suas. Dara aite;—‘ Gu 'n thog Criod a ‘ Eaglais fa air a charraig agus cho toir geatean ‘ Ifrionn (cumhachda na dorchadais agus nam ‘ mearachd) buaidh uirre.’ N. Matth. xvi. 18. An treas aite;—‘ Gu bith Criod, an ti se an slighe, ‘ an fhirinn agus bheatha, do ghna maille re teag- ‘ asgoira na Eaglais, eadhon gu deireadh an t’ ‘ saoghail.’ N. Matth. xxviii. 20. An ceathro aite;—‘ Gu'm fan an Spiorad Naomh, Spiorad na firinn, ‘ go brath maille ris an luchd teagaifg cheudhna ‘ nu Eaglais.’ N. Eoin. xvi. 16, 17.—‘ Agus treo- ‘ richidh e iadsan chum gach uile firinn.’ 13. An cuigo aite;—Gu 'n d' rinn Dia cumhnannt r' a Eaglais fa,—‘ Nach imich a Spiorad fa, agus a ‘ bhriathran fa, a chuir eisan asteach 'n a beul fa ‘ (aig am teachd ar Slanuighoir fa) machas a beul fa; ‘ no mach as beul a fil fa, no mach as beul a fil, a fil ‘ fa o so suas, agus go brath.’ Isaias. lxix. 20, 21. An fiao aite—‘ Thug Dia moid d' an Eaglais, mar ‘ rinn se do Noa nach bithadh e feargach ria agus ‘ na cronicadh e i go brath,’ Isaias. xlvi. 9, 10. Gu 'n gheall e fein bhith na shollus mairtheanach dhi. Isaias. lx. 18, 19, &c. agus gu 'n cuireadh e ionad naomh fa 'n a meadhon fa go brath. Efse. xxxvii. 26. Nois tha so uile neofhreagareach ris an Eaglais bhith air a toirt air seachran aig uair fa bith

le mearachd damnaichte. Agus mar so tha sgrioptuir ag toirt fiadhuis go soilleir d' an Eaglais, agus air a h udharas neomhearachdach, agus ata fos udharas na Eaglais ag toirt fiadhuis do fhirinn Fior-Lathairachd Chriosd, anns an Eucharis; an fhirinn sin a bha go tric air a foillsuichadh, air a socruchadh agus air innseadh leis an udharas cheudna sin.

C Ciod a 'ta go nadurra air a tharruing o Fior-Lathairachd Cuirp agus Fola Chriosd anns an t' Sacramaid, nois go soilleir dearbhta agus coduichte o 'n sgrioptuir, udharas Eaglais, agus reasun?

F. Tha 'n Tarfusbuinadh no Nuabhrioghachadh go ro nadurra leantin o na dearbhaidd shoilleir sin. Oir co fa bith chreidas briathran Chriosd,—‘ ‘Se so ‘ mo Corp fa; Is i so ‘m Fhuilse.’ ’S eigin dha fos a chreidsin nach aran no fion ann, ach fior Chorp agus Fuil Chriosd fo sceimh no foirm arain agus fion; agus do lorg sin, gu bheil uile bhriogh an arain agus an fhion air atharrachadh gu Corp agus Fuil Iosa Chriosd.

AN TARSUSBUINADH, NO 'N NUABHRIOGHACHADH, AIR A MHINUCHADH GO SOILLEIR.

C CIOD an t' achd leis am bheil Corp agus Fuil Chriosd deanta fo dheilbh no sceimha 'n arain agus an fhion?

F. Tre fior iompochadh no atharrachadh do shusbuin no bhriogh iomlain an arain agus an fhion, gu briogh no fusbuin ionlan Cuirp agus Fola Chriosd; ata t' iompochadh no t' atharrachadh iongantach so air a dheanamh le briathran ro chumhachdach naomh na coisreagaidh, orduichte le Chriosd,

agus air an labhairt leis an t' Sagart anns an Aifrionn: agus atat' iompochadh no t' atharrachadh so go ceart agus go ionchuidh air a ghairmadh an Tarsusbuinadh no Nuabhrioghachadh le Comhairleán coit-chionta Laterain agus na Treint: ata 'n Tarsusbuinadh ag cialluchadh caochladh no atharrachadh aoin fusbuin no briogh iomlan gu fusbuin iomlain eile : 'se fin re radh, gu bheil an t' aran agus am fion anns an t' Sacramaid bheannuichte, do riread, go fior, go brioghol agus go fusbuineach air atharrachadh gu Corpagus Fuil Chriosd, gan chaochladh no atharrachadh fa bith ann a riochda no sceimhan iomollaich an arain agus an fhion.

C. Cionnas dhearbas tu 'n Tarsusbuinadh no Nuabhrioghachadh?

F. O bhriathran an ordúigh naoimh,—‘ Se fo mo ‘ Chorp fa, ata air a thoirt air bhar son fa.’ N. Luc. xxii. 19. Roimh nam briathran sin ata Soisgeulaiche ’g innseadh dhuiinne,—‘ Gu ’n ghlac Chriosd ‘ aran agus thug e buidheachas, agus bhris se e, agus ‘ thug se e d’ a dheisciobail fa: agus chum leigail dhoibh se thuigfin, ciod an gne arain bha ’n, no na ’s tocha, ciod a chuir e roimh a dheanamh dheth: deirse riu, gur e Chorp fa h ann : agus thoirt gach fath amharais air falbh, co acca chuir e roimh a Chorp firineach fa thoirt dhoibh, no fioghair a Chuirp fa, chuir e ris ag radh, ata air a thoirt air bhar son fa; ionas nach b’ urradh iadsan, a chreid cumhachd uilechomafach Chriosd, a chuir ni’s mo ann amharas, nach b’ e Chorp firineach fa, a bha gu bhith air a thoirt air an son fa, a thug e an sin do dheisciobail fa aig an t’ Suipair dheirionach. Nois ma’s e fior Chorp Chriosd a bha air a thoirt air an son fa, tha sinne cinnteach dheth, gu ’m b’ e Corp si, a thug Chriosd dhoibh, a fhior Chorp firineach

fein, mar deir sé, gur e 'n Corp sin h ann a thug e air ar son fa,—‘ Se so mo Chorp fa, ata air ‘ a thoirt air bhar son fa :’ ach ata 'n saoghal criosd-uidh uil' ag cordadh, gu 'm b' e Corp firineach Chriosd araon bha air a thoirt, agus a dfhuling air a Chrois air ar son fa. Uime sin, is taisbeanadh leoир shoilleir e, gu 'm b' e ni, a thug Criod d' a h Apstail fa a Chorp firineach fein. Agus ann a lorg sin, is eigin a bhriathran fa ghabhail anns an t' seagh cheart agus litireach ; agus air d'a na briathran sin a bhith air an tuigsin anns an t' seagh litireach, is eigin dhoibh an Tarfusbuinadh no Nuabrioghachadh a dhearbhadh go foilleir.

C. Ach ciód atá teachd air briogh an arain agus an fhion anns an t' Sacramaid, mar bheil iad ag mairtheadh ann deidh choisreagadh, ach amhain na riochdan agus na sceimhan iomollaich an arain agus an fhion ?

F. Ann a Sacramaid na Eucharis, cho' n bheil briogh no fusbuin an arain agus an fhion ag mairtheadh mar aon maille ri Corp agus Fuil Chriosd ; ach ata t' iomlan atharraichte gu Corp agus Fuil Chriosd.

C. Am bheil sgrioptuir idir agad airson an Tarfusbuinadh no 'm Brioghatharrachadh ?

F. Tha go deimhin gach earrunn sgrioptuir a thug mi' steach dhearbhadh Fior-Lathairachd Chriosd anns an t' Sacramaid ; ach is leoир na focail so gu dhearbhadh,—‘ 'Se so mo Chorp fa ; Is i so 'm ' Fhuilse ;' agus ma's e Corp agus Fuil firineach Chriosd ann, mar deir beul na firinn gur e, cho' n aran no fion ni's mo h ann, ach fior Chorp agus Fuil Chriosd fo riocdh agus sceimh arain agus fion.

C. Creud an dearbhadh eil' ata agad airson an Tarfusbuinadh no Brioghatharrachadh an arain

agus an fhion gu Corp agus Fuil an Tigharna Iosa Chriosd ?

F. Tha udharas Eaglais Dhea agam airson sin cruinnuichte ann tri Chomhairlean choitchionta. Air tus ; shocruich Comhairle Laterain ag radh,—
 ‘ Gu bheil an t’aran air a tharshusbuineadh (no air a bhrioghatharrachadh) gu Corp agus Fuil Chriosd
 ‘ trid an chumhachd dhiadhai.’ Can. i. Anno Dom.

1215.

An dara aite ; shocruich Comhairle Floreins,—
 ‘ Gu bheil susbuin (no briogh) an arain air atharrachadh gu Corp Chriosd, agus susbuin an fhion
 ‘ gu Fhuil se tre feart briathran an choisreagaidh,’ Decret. sub. union. Jacobinorum et Armenorum.
 Anno Dom. 1439.

An treas aite ; shocruich mor Chomhairle na Treint an ni ceudhna, ag radh,—‘ Ma their duine
 ‘ fa bith, gu bheil susbuin (no briogh) an arain a-
 ‘ gus an fhion ag mairtheadh ann a Sacramaid bean-
 ‘ nuichte na h Eucharisid maille ri Corp agus Fuil
 ‘ Iosa Chriosd ; agus a dh aithas an t’ iompochadh
 ‘ (no ’n t’ atharrachadh) airid iongantach sin do
 ‘ shusbuin (no bhriogh) iomlain an arain gu Corp,
 ‘ agus briogh iomlain an fhion gu Fuil Chriosd,
 ‘ riochda ’n arain agus an fhion amhain ag mairth-
 ‘ eadh ; an t’ atharrachadh so ’ta ’n Eaglais Chaitho-
 ‘ lach go ro iomchuidh ag gairmadh an Tar susbuin-
 ‘ adh (no ’n Nuabhríoghachadh) bitadh e Anraith-
 ‘ ema no malluichte.’ Seff. xiii. 2. Tha thu faicin o
 so cionnas ata Eaglais Chriosd, air nach toir geatean
 Ifrionn buaidh am feasd ag socruchadh a teagast fein.

C. Na chreid na sean Athreacha Naoimh agus na ceud creidmhaich ann a Fior-Lathairachid Cuirp
 agus Fola Chriosd ann a Sacramaid beannuichte na h Eucharisid ; agus anns an atharrachadh iongan-

tach so, no h ann fior iompochadh an arain agus an fhion gu Corp agus Fuil Chriosd, mar ata na Caitholaich ag creidsin?

F. Chreid iad go deimhin, mar dfheuchas mí dhuit o'n sgriobhuinan fein, ionas agus gu faic thu gu b' ionnann creideamh nan ceud creidmhach, agus creideamh nan Caitholach an diugh mu Fhior-Lathairachd Cuirp agus Fola Chriosd anns an t' Sacramaid.

Ann fan cheud linn anns na bhfasaich Chriosd ata N. Pol, eadhon Apstal Chriosd fein ag radh,—‘ Oir ‘ fhuair mise o'n Tigharna, an ni sin fos thug mi ‘ dhuibh se, gu ’n ghlac an Tigharna Iosa aran anns ‘ an oiche an do bhradhadh e . . . . agus thuairte e ‘ . . . . ’Se fo mo Chorpfa, a ’ta air a bhriseadh air ‘ bhar son fa.’ 1. Cor. 11. 23, 23.

San linn cheudhna tha N. Ignatius deisciobal nan Apstal fein ag radh ina h Eireacaich aimsir fein,—‘ Cho ’n bheil iadsan ag luigseachadh iobartan agus ‘ breith-bhuidheachais, do bhri nach creid iad, gur ‘ i ’n Eucharisid Feoil ar Slanuighoir Iosa Chriosd a ‘ dfhuling airson ar peaccaidh ne, a thog an t’ ‘ Athair suas tre ghradh fein.’ Epist. ad Smirnenses, apud Theodoreum, Dialog. 3.

C. Na Chreid an dara linn ann Fior-Lathairachd Cuirp agus Fola Chriosd anns an t' Sacramaid?

F. Chreid iad go daingean, oir anns an linn so ata N. Iustin am Maitair ag radh,—‘ Mar bha san ‘ Fheoil aig’ Iosa Chriosd Feoil agus Fuil airson ar ‘ slainte sa, ’famhail sin theagascadh sinne gur i ’n ‘ Eucharisid Feoil agus Fuil an Iosa cheudhna, ‘ thanic anns an Fheoil.’ Apolog. ii. ad Ant.

Aris, anns an linn cheudhna tha N. Ciprian ag radh,—‘ Air do ’n aran a thug Chriosd d’ a dheisciobail sa, bhith air atharrachadh, cho ’n ann ann

‘ cumadh no dreach, ach ann nadur no ’m briogh ;
 ‘ trid uilechumhachd an fhocail, ata e deanta na
 ‘ Fheoil.’ Sermo de Coena Dom.

C. Na chreid Eaglais an treas linn ann a Fior-Lathairachd Cuirp agus Fola Chriosd ?

F. Chreid iad go deimhin, mar fhiadhnuis air fin anns an linn so deir Origenes,—‘ Ann fin (san t’ seán lagh) bha manna na bhiadh ann a fioghair ;
 ‘ ach nois is biadh Feoil Dheal ann gne (no ’m firinn) mar a deirfe fein, is biadh go firineach ’m Fheoil se.’ Homil. vii. in Livot.

Agus aris, an ata t’ udhar ceudhna’g radh,—‘ Nuair ghlacas tu ’m biadh naomh ud, agus an cuirm neothruaillidh ud : an uair shealbhichas tuaran agus cupan na beathai’ tha thu ’g itheadh agus ag oladh Corp agus Fuil an Tigharna. Ann fin ata Tigharna dol asteach fo do chleith se. Uime fin, thusa ’g a t’ iorisluchadh fein ; aithris an Caibtain cead (no Centurion) agus abair o Tigharna ! cho ’n fhiu mise gu tigeadh tu ’steach fo mo chleith se. Oir far an d’ theid an neach neo-iomchuidh asteach, ann fin ata se (Chriosd) air teachd astigh gu breitheanas do neach a ghabhas e go neo-iomchuidh.’ Homil. vii. in diversos.

. San lian cheudhna tha Tertullian ag radh,—‘ Do ’n aran ghlacadh agus rainadh, do rinn se Chorp fa.’ L. iv. cont. Marcion. c. 40.

C. Na chreid creidmhaich an cheathro linn ann a Fior-Lathairachd Cuirp agus Fola Chriosd anns an t’ Sacramaid so ?

F. Chreid iad gan amharas. Oir deirfe N. Cyril Easbuig Ierufaleim aon do sgriobhadair na linn so, mar so thaobh Fior-Lathairachd Chriosd agus an atharrachadh so san t’ Sacramaid,—‘ Uime fin o’n thuairt Chriosd mu ’n aran ; Se so mo Chorp fa. Co

' aig' am bith chriodhe chuir ni's mo'n amharas?
 ' Agus o na dheimhnuich e fein go seasmhach ag
 ' radh; Is i so m' Fhuil se; co riamh chuir so ann
 ' teagamh, ionas agus radh, nach b'i sin Fhuil se?
 ' San am chuaidh seachadh aig banis Chanain ann
 ' a Galilea, dh iompoich (no dh atharraich) e
 ' uisge gu fion, an ni aig' am bheil coslachadh airid
 ' ri Fuil. Agus an saoil finne nach fiu e bith air a
 ' chreidsin, gu 'm feud e fion atharrachadh no
 ' chaochladh gu Fhuil fein? Aris, fo riochd arain
 ' ata se toirt dhuinn'a Chorpfa, agus fo riochd fhion
 ' ata se toirt dhuinn'a Fhuil se. Agus beagan ann
 ' deidh sin. Giogh gu bheil do cheadfuidhsa cuir
 ' ann a t' aghai fa, giodheadh is eigin creideamh
 ' do dhaingnachadh fa. Na toir breith air an ni leis
 ' am bhlas, ach leig le creideamh do dheanamh fa
 ' cinnteach thareis air gach amharas, gu bheil thu
 ' coiphairtuchadh do Chorp agus do Fhuil Chriosd.
 Cat. Mistag. 50.

San linn cheudhna tha N. Ambros ag radh mu'n
 t' Sacramaid so—' Is aran, an t' aran roimh briath-
 ran an choisfreagaiddh, ach an uair ata coisfreagadh
 ag teachd da h ionnsuidh, do'n aran ata Feoil
 Chriosd air a dheanamh; dearbhámid so. Cion-
 nas dfheudas sin a'ta na h aran bhith na Chorp
 Chriosd? Tre coisfreagadh. Co leis, agus co nain
 briathran leis am bheil an coisfreagadh air a dhean-
 amh? Tre briathran an Tigharna Iosa—Oir an
 uair ata Sagart ag teachd a dheanamh an t' Sacra-
 maid urramach, ni bheil e gnathachadh a bhriath-
 ran fein, ach briathran Chriosd. Uime sin, ata
 focal Chriosd ag deanamh an t' Sacramaid so.
 Creud am focal Chriosd? Eadhon am focal sin,
 leis an d'rinnadh gach aon ni.—Dh ordúich an
 Tigharna, agus rinnadh an talamh. Dh ordúich

‘ an Tigharna, agus ghineadh gach uile cretoir.
 ‘ Tha thu faicin uime sin, cia comasach agus dean-
 ‘ asach a ’ta briathran Chriosd—Ionas agus thoirt
 ‘ air na nithe nach robh idir ann, bith a bhith
 ‘ acasan. Cia mor na ’s moa na sin, an comas fe
 ‘ dheanamh nan nithe sin a ’ta ’n lathair, bhith air
 ‘ an atharrachadh gu nithe eile. Ni robh neamh
 ‘ ann, ni robh muir ann, ni robh talamh ann ;
 ‘ ach eisd risan a deir.—Labhair e, agus rinnadh
 ‘ iad. Dh orduich e, agus chruthaichadh iad.
 ‘ Chum gu feud mi nois do fhreagaradh se : cho
 ‘ b’ e Corp Chriosd bha ’n roimh coisfreagadh ; ach
 ‘ ann deidh choisfreagadh, deiram fe riut, gur e
 ‘ Corp Chriosd a ’ta sin ann.’ Lib. iv. de Sacra.
 c. iv.

San linn cheudna tha N. Gregor Nasianum ag
 radh—‘ Go firineach ata finn’ ag creidsin, eadhon
 ‘ tre focal Dea, gu bheil an t’ Aran beannuichte
 ‘ air atharrachadh, gu Corp Dhea ’m Focal.’ Orat.
 Catechis. c. 17.

Anns an linn sofos ata N. Crisostom ag radh—‘ An
 ‘ ti tha suidheadh shuas marris an Athair, a ’ta fe
 ‘ air a bheaneadh ris anns am mhamuin ceudhna le
 ‘ lamha gach uile, agus ’g a thoirt fein dhoibhsin
 ‘ uile, ’s aill a ghlacadh fa. Agus ag fagail do
 ‘ Chriosd a Fheoil fa dhuinne, giodheadh ag dol
 ‘ suas dosan gu neamh ; ann sin fos ata i aige san.’
 Lib. de Sacerdotio.

C. Na chreid creidmhaich a chuigo linn ann a
 Fior-Lathairachd Cuirp : agus Fola Chriosd anns an
 t’ Sacramaid bheannuichte ?

F. Chreid iad go deimhin, oir deirse N. Augustin
 aon do h Athreacha na linn sin fein—‘ Cionnas
 ‘ dfheudadh Dabhi’ bhith air a ghiulanadh ’n a
 ‘ lamha fein, ni faidh sinn, ach ann Chriosd atá

‘ finne ’g a fhaotin : oir bha se air a ghiulanadh ’n
 ‘ a lamha fein, an uair ag toirt a Chorp fa, dubh-
 ‘ airt se, ’Se so mo Chorp fa, oir ann sin ghiulain
 ‘ e ’n Corp sin ann a lamha fein.’ In Psaln. xxxiii.
 Con. i.

San linn cheudhna tha N. Ciril Easbuig Alexandria ’g radh—‘ Nar leigeadh Dia gu gabheadh
 ‘ finn e mar Fheoil chumanta, no fos mar Fheoil a
 ‘ dhuine naomhaichte, agus ceangaile ris an Fhocal
 ‘ tre cocheangal onoir ; ach gabhidh sinn’ e mar
 ‘ ata e go firineach, Feoil ceart agus ath-bheotha-
 ‘ chadh an Fhocail fein.’ In Epist. ad Nestorium.

C. Na chreid Criosduidhean an t’ siao linn fos
 ann Fior-Lathairachd Cuirp agus Fola Chriosd anns
 an t’ Sacramaid ?

F. Chreid iad go deimhin, oir ata N. Remigius
 Easbuig na Remein aon deth sgriobhadaira na linn
 sin fein ag radh mu ’n aran choisfreaghte leis an t’
 Sagart—‘ Giogh gur aran ata air a fhaicin, ach
 ‘ ann a firinn is e Corp Chriosd e.’ In Commentario,
 cap. 10. Epist. prima ad Corint. De pane
 consecrato a Sacerdote.

Nois ata thu faicin go foilleir o nan earrunna so
 do sgriobhuinan nan ceud creidmhach ann Criosd,
 gu ’n creid iad go daingean laidir ann Fior-Lathair-
 achd Cuirp agus Fola Chriosd anns an t’ Sacramaid ;
 mar ata ’n Eaglais Chaitholach an diugh ag teagastg-
 adh d’ a clainn’. Oir is ann ann aimsir nan Naoimh
 sin, ata na Protestanaich fein ag aidmhuchadh gu ’n
 robh an Eaglais fior-ghlan, agus saor o gach uile
 mearachd. Ach chreid Eaglais an aim sin, gu ’m
 b’ e Corp agus Fuil fhirineach Chriosd bli’ aice sa
 fan t’ Sacramaid, mar ata ’n Eaglais Chaitholach an
 diugh ag creidfin : agus le sin is aon ar creideamh sa
 ’n diugh, agus an creideamh sa ann sin ; agus cho ’n

iongantach so, ann deidh do Criosd radh—‘ Se fo
‘ mo Chorp fa; Is i fo m’ Fhuil se—Agus air a
‘ charraig fo togidh mi ’m Eaglais fa, agus cho toirt
‘ geatean Ifrionn buaidh virre.’ Is e so gealla’ feas-
mhach agus daingnaich Criosd.

C. Ach nach bheil N. Pol ag labhairt mu ’n t’
Sacramaid ann deidh choisfreagadh ag radh aran ris?
I. Corint. x. xi.

F. Deirse, agus fos sinne, air tus; do bliri gur
e h aran na beathai’, biadh agus lon arn anaim. An
dara aite; do bhri gu bheil e ghna cumail gne agus
tupaifdan an arain, agus gu bheil sceimh agus riochd
an arain aige; agus uime fin, reir raidh an sgrioptuir,
theirar aran ris, mar ata Aingil, ’g an taisbeand-
eadh fein ann a cumadh agus riochd dhaoine, go
tric anns an sgrioptuir air an gairmadh nan dioine.
Faic N. Luc. xxiv. 4. Gniomh i. 10, &c. An treas aite;
do bhri gu robh e air a choisfreagadh o ’n aran, agus
uime fin, reir modh no nos labhraidh gnathaich an
sgrioptuir gairmar aran dheth, bhri, gu ’n d’ rinn-
adh o ’n aran e, mar ata duin’ air a ghairmadh an
duflach, bhri gu ’n d’ rinnadh o dhusflach e. Gen.
iii. 19. Agus ata nathair air a gairmadh na flat, bhri
gu ’n d’ rinnadh o fhlat i. Exod. vii. 12.

Osbar ata Minuchoir maith againe ’g innseadh
dhuinne ciod e t’ aran so mu bheil N. Pol ag labhairt
ann fin, eadhon an t’ Apstal ceudhna, far am
bheil e ’g innseadh dhuinn’—‘ An t’ aran a ’ta sinn
‘ ag briseadh, nach e cochomunn Cuirp Criost e?’
I. Corint. x. 16.—‘ An t’ aran a bheir mise dhuibh
‘ se, se m’ Fheoil e, a bheir mi airson beatha an
‘ domhain.’ N. Eoin. vi. 52.

C. Ach ciod their thu r’ ar Slanuighoir ag gair-
madh an t’ Sacramaid toradh na fionearlain? N.
Matth. xxvi. 29.

F. Na bithadh sin cinnteach, gu 'n ghairm ar Slanuighoir mar sin fion coisreaghte an t' Sacramaid bheannuichte, ni dearbhadh e tuilleadh na ghairmadh e le N. Pol an gne eile, aran : 'se sin re radh, dheardhadh e 'mhain gu 'm feudadh ainm an fhion no toraidh na fioneamhain thoirt do 'n Fhuil, air dhi riocd agus blas an fhion bhith aice, agus air dhi bhith coisreaghte o 'n fhion. Ach ata gach reasúن sam bith ag toirt oirne shaolsin, nach robh ainm toraidh na fioneamhain, air a thoirt le 'r Slanuighoir do 'n Chalis no Cupan coisreaghte, ach do fhion an t' Suipair Chaisgeach, a dh oil iad roimh orduchadh an t' Sacramaid so ; gur ann mar so tha chuis a 'ta e lan shoilleir o N. Lucas a 'ta 'g innseadh na cuis so go h iomlan. Caib. xxii.

Rann 14. ' Agus an tra thanic an uair shuidh e ' sios, agus an da Apstal deug maille ris.

15. ' Agus a dubhairt se riu, le mor thogradh ' mhiannaich mi a Chaisg so itheadh maille ribh ' roimh dhamh fulang.

16. ' Oir deiram ribh, nach ith mi dhith tuilleadh ' gus an coilionar i ann rioghachd Dea.

17. ' Agus ghlac se 'n Cupan agus thareis buidh- ' eachas thoirt a dubhairt se, gabhíbh so agus rain- ' nibh eadruibh fein e.

18. ' Oir deiram ribh, nach oil mi do thoradh ' na fioneamhain, gus an tig rioghachd Dea.

19. ' Agus Ghlac fe Aran agus thareis buidheachas ' thoirt, bhris se e, agus thug e dhoibhse e ag radh, ' 'Se so mo Chorp fa, a 'ta air a thoirt air bhar son ' fa ; deanibh so ann a cuimhnachan ormsa.

20. ' Agus mar an ceudhna an Cupan ann deidh ' na Suipair, ag radh : Is e 'n Cupan so an Tiomna ' nuadh ann m' Fhuil se, a dhoirteadh air bhar son fa.

21. ' Ach feuch lamh an ti bhrathas mise maille ' ri um air a bhord, &c.'

Far am bheil e lan shoilleir, nach b' e sin an Cupan sacramaideach, ach an Cupan sin a dh oil iad maille ris an Chaifg, da tug ar Slanuighoir ainm toraidh na fioneamhain.

C. Ach mar bheil an t' aran agus am fion ag mairtheadh san t' Sacramaid ann deidh choisfreagadh ciod mata tha teachd orra?

F. Ata siad air an atharrachadh gu Corp agus Fuil Chriosd ar Tigharna ne mar dearbh finn' go foilleir cheana.

C. Ach cionnas dfheudas aran agus fion bhith air an atharrachadh gu Corp agus Fuil Chriosd?

F. Le cumhachd uilechomafach Dhea da nach bheil ni sam bith cruaidh no do dheanta, an ti roimh so dh atharraich uisge gu ful, agus flat gu nathair bheo. Exod. vii. Agus uisge gu fion aig banis Chanain. N. Eoin. ii. Agus an ti sin ata go laithail ag atharrachadh aran agus fion no deoch agus biadhean eile tre cramh gur feoil agus ar ful fein, agus cho'n iongantach leine so, ge cho'n aithne dhuinne cionnas ata so deanta no tachairt.

C. Nior tuig sinne cionnas dfheudas an atharrachadh so bhith air a dheanamh, agus uime inn, cho choir a creidfin?

F. An tuig thu cia mar rinn Dia an saoghal o neo-ni, ni's ro mhoa, no ni'ta h ann atharrachadh gu ni eile, mar aran agus fion gu Corp agus Fuil Chriosd? An tuig thu cionnas is urradh triuir bhith ann aon, mar an Trionaid? Giobheadh ma's criosduidh thu tha creidfin so, giobh gur ard e oscionn do thugse, do chomais agus t' uile reasun fa; agus ma'ta thu 'g a creidfin, ata thu deanamh sin, cho'n ann bhri gu bheil thu 'g a thugse, ach bhri gu'n d' innis Dia e. Agus an saoil thu nach fiu Dia chreidfin cheart go maith an tra their se ruit,— 'Se so mo

‘ Chorpfa ; Is i so m’ Fhuiil se, agus an uair dh inn-sas e dhuit gu bheil tri Pearsa san Trionaid, no gu ’n chruthaich eisan an saoghal do neoní ?

C. Ach nach bheil ar ceadfuidh fa uile toirt fiadh-nuis gu bheil an t’ aran agus am sion do ghna a’ mairtheadh ?

F. Cho ’n bheil iad, ata siad amhain ag toirt fiadhnuis gu bheil dath no dreach agus blas an arain agus an fhion ag mairtheadh ann sin, mar ata siad go deimhin ann sin, ach thaobh am briogh no fusbuin o leath astigh fa, ni cuspair fo dh aon do na ceadfuidha, agus ni moa dfheudar a mhothuchadh le h aon dhiubh.

C. Ach nach bheil ar ceadfuidha fa meallta uime sin, anns a chuis fo ?

F. Labhradh go ceart cho ’n bheil iad ; do bhri, gu bheil iad go firineach ag taifbeaneadh an ni tha go fior ann sin, eadhon an dath, dreach, cumadh agus blas, &c. an arain agus an fhion. Ach is i breitheanas ata meallta ’n uair air abhar blais, cumaidh agus daith, deir ise go ro h obbuin gur aran agus fion fo.

C. An coir dhuinne creideas thoirt d’ ar ceadfuidha fa, aig uair sam bith ?

F. Bu choir dhuinne gan teagamh creideas thoirt dhoibhsin do ghna, ’n uair nach bheil reasun maith, no udharas Dea ’g innseadh an atharrachadh dhuinn’, ach ann so tha chuis go mor air atharrachadhl, oir ata focal Dhea ’g innseadh dhuinne nach aran no fion ata h ann, ach Corp agus Fuil Chriosd : agus do lorg sin, bu choir dhuinne creideas thoirt do fhocal agus udharas Dea roimh gach reasun agus ceadfuidh fa bith.

C. An toir thu dhamh sompla sam bith anns na thaisbean teasdeas ceadfuidban an duine aon ni,

agus anns an d' rinn udharas dhiadhaidh focail Dea sinne cinnteach, nach b' e go deimhin an ni tha'sbeaneadh leofan bha 'n, ach ni sonruighte eile?

F. Tha ioma sompla leithaid sin againe anns a sgrioptuir naomh, mar ata, 'n uair theasbean Aingil iad fein ann a cumadh agus dealbh dhaoine. Gen. xix. N. Marc. &c. Agus tha'sbean an Spiorad Naomh e fein ann a riochd columain. N. Luc. iii. 22, &c. Thoir an aire ann so: nach feudadh N. Eoin Baisde radh an uair chunnic e an Spiorad Naomh ag teachd anuas air ar Slanuighoir ann cumadh no riochd columain. Cho 'n e Spiorad Naomh ata ann so, ach columnan, oir cho 'n urradh mo cheadfuidha fa bhith mearachdach, ach ata mo cheadfuidha fa 'g innseadh dhamh, gur columnan an ni so tha mi faic-in air teachd anuas air Iosa, agus cho 'n e 'n Spiorad Naomh a dh iunis thu dhamh a thigeadh anuas air an ti bha gu teachd ann m' dheidh fa, agus le sin is cinnteach mi nach e so neach sin m' an dubhaint thu rium,— 'Ge b' e neach air am faic thu an Spiorad ag teachd anuas, agus ag gabhail comhnuidh air, is e sin an ti a bha is das leis an Spiorad Naomh.' N. Eoin. i. 33. Is an air an achd so fein a reasunichadh Eoin Baisde, na creideadh e a cheadfuidha fa roimh focal Dea.

C. Nach feud sinn aon fa bith d' ar ceadfuidh fa chreidfinn thaobh na breitheanais a 'ta finn' ag toirt mu phairt astigh an t' Sacramaid so?

F. Feudidh sinne go tearuinteach creideas a thoirt do cheadfuidh an eisdeachd a 'ta 'g innseadh dhuinne tre focal Dea agus udharas Eaglais Dea, gur e ni sin aig' am bheil coslas arain agus fion anns an t' Sacramaid, do riread Corp agus Fuil Chriosd,— 'Nois ata creideamh trid eisdeachd agus eisdeachd tre focal Dea.' Deirse N. Pol. Rom. x. 17.

C. Cionnas dfheudas Corp agus Fuil Chriosd bhith air an cumail ann aite go beag ris an abhlannt choisfreachte, seadh anns a chrimag is lughe dheth?

F. Trid an chumhachd uilechomafach cheudhna sin, leis an feud camhul dhol tre cro na snathaid, —‘ Do dhaoine tha so dochomafach, ach do Dhia ‘ ata gach uile nithe comafach (no sodheanta).’ N. ‘ Matth. xix. 26.

C. Cionnas is urradh Corp Chriosd bhith araon ann neamh agus anns an am cheudhna, ann iomad aite fa leath air an talamh?

F. Tre cumhachd uilechomafach Dhea, a ’ta finne’g aidmhaladh ann ceud ponc ar creid ne, deiriam leis an chumhachd sin fein leis am bheil e do ghna suidheadh air lamh dheas Dhea ’n Athair : agus giodheadh thaisbean se e fein agus rinn e comhradh ri N. Pol air an talamh anns an aon am do bha se air neamh : ag radh ris, —‘ A Shauil a Shauil ‘ carson ata thu a’ geurleanamhuin ormsa?’ Agus an uair fhreagair, Pol ag radh, —‘ Co thusa a Thig- ‘ harna? Is mise Iosa air am bheil thusa a deanamh ‘ geurleanamhuin.’ Gniomh. ix. 4, 5. Uime sin bha Chriosd ann da aite dh aon uair.

C. Ach nach contrailleacha’ foilleir e, an Corp ceudhna bhith dh aon uair ann a da aite fa leath?

F. Ni head na ’s moa no do ’n aon Dia bhith ann tri Pearsanan eiderdhealaichte, no dh aon Pear- sa bhith ann da nadur, no do ’n aon anam cheudhna bhith dh aon uair anns a cheann agus anns a chriodhie, no do dha Chorp a bhith dh aon uair anns an aon aite cheudhna, mar an uair, do thanic Corp Chriosd ionnsuidh nan deisciobail :—‘ Air da na ‘ dorsa bhith duinte.’ N. Eoin. xx. 26. no fadheoi, do ’n aon Chorp ann deidh a philleadh gu duslach, a bhith ann deidh ioma linn aris air aifageadh aig an Eiseirigh.

C. Ach nach feud Corp agus Fuil Chriosd a bhith air an dochaneadh, agus air am niognathachadh anns an t' Sacramaid?

F. Cho 'n fheud iad, oir ata Corp agus Fuil Chriosd anois neobhasmhor dofhulangte agus neo-thruaillidh: giodh gu feudar a radh gu deanadh tair agus 'd i n as orra, leis an ti neo-iomchuidh, agus air an abhar sin, deir N. Pol. gu bheil leithaid sin neach ciontach do Chorp agus do Fhuil Chriosd: ach cho 'n bheil an dimeas sin ag dochaneadh Corp do-bhasmhor Chriosd, ni 's moa na 'ta cionta air bith eile ag dochaneadh no truailligeadh a Dhiadhachd fa.

C. Cho 'n bheil am focal Tarsusbuinadh air a fbaotin anns an sgrioptuir, uime sin, cho choir a chreidsin?

F. Cho 'n bheil an lom fhocal sin anns an sgrioptuir; ach ata ni air a chialluchadh leis anns an sgrioptuir, agus is leoир sin, eadhon atharrachadh ionlan an arain agus an fhion gu Corp agus Fuil Chriosd. Oir ma 's e Corp agus Fuil fhirineach Chriosd, a 'ta san t' Sacramaid, mar deirse fein ag radh,—‘ Se so mo Chorpfa; Is i so m' Fhuilse? tha e foilleir nach aran no fion ni 's mo.'ta h ann: agus le sin gu bheil briogh ionlan an arain agus an fhion air iompochadh no air atharrachadh gu Corp agus Fuil Chriosd, an ni do riread a 'ta air a theigsin leis an Nuabhrioghachadh no'n Tarsusbuinadh: agus uime sin, is coir a chreidsin, ge nach faidhar an lom fhocal anns an sgrioptuir, go maith ris an fhocal so 'ta sinn ag creidsin, eadhon am focal Trionaid, giodheadh cho 'n fhaidhar e 'n aite sa bith anns an sgrioptuir naomh.

C. Fadheoi, bheil dearbhadh sam bith eile agad airson Fior-Lathairachd Chriosd anns an t' Sacramaid bheannuichte?

F. Ata sin agam dearbhadh maith eile, airson Fior-Lathairachd Cuirp agus Fola Chriosd anns an t' Sacramaid, eadhon gu bheil moran do na Protestanaich fein ag creidfin, gur e fior Chorp agus Fuil Chriosd a 'ta finn' ag glacadh anns an t' Sacramaid; mar ata Protestanaich na Gearmaitl, Protestanaich na Suain, agus Protestanaich na Lochluin; ann aon fhocal ata na Protestanaich Lutheranaich go iomlan ag creidfin ann Fior-Lathairachd Chriosd anns an t' Sacramaid, go maith ris na Caitholaich. Ionas agus gu bheil an sgrioptuir, na sean Athreacha agus an Eaglais Chaitholach go iomlan, agus fos cuid mhor, agus a chuid is fine do na Protestanaich fein ag ditheadh nan Protestanaich eile a 'ta 'g aitheadh Fior-Lathairachd Cuirp agus Fola Chriosd anns an t' Sacramaid so.

Ionas agus gu bheil Luther ceud Apstal nan Protestanach ag radh—‘ Creud an coduchadh ata acasan (na Sacramaidarianaich, is e sin re radh, na Suinglianaich agus na Calmhinaich a dh aitha Corp agus Fuil Chriosd a bhith anns an t' Sacramaid) ‘ a dhear-
 ‘ bhadh nan taigfinn fin bhith contrailleach. Ata
 ‘ Criod air neamh, agus ata Criod anns an t' Suip-
 ‘ air? Ata 'n contrailleacha' 'n an smuaintiche inn-
 ‘ tinn, cho 'n ann ann a creideamh no h ann a focal
 ‘ Dhea.’ Tom. Vitemberg. Anno 1557.

C. Ciod thuairt e ri luchd aithaidh Corp-Chriosd anns an t' Sacramaid, eadhon nam Protestanaich eile?

F. Thuairte—‘ Nach robh annta, ach drong dham-
 ‘ naichte, malaid do bhreugaira malluichte, uaibh-
 ‘ reach, agus spiorada ceannareach, luchd arain
 ‘ ithaidh, fion-olaira, mortairan anaman.’ Deirfe fos
 gu bheil Corp Chriosd go cinnteach, corporra agus
 go firneach anns an t' Sacramaid—‘ Go treabh-
 ‘ dhireach ata mi smuaintuchadh gur Eireacaich iad.

(na Suinglianaich, na Calmhinaich, agus na Sacramaidarianaich uile), ‘ agus gu bheil iad dealaichte o’ Eaglais Dhea, a’ta’g aitheadh Corpagus Fuil Chriosd ‘ a bhith air a ghabhail le beul ar Cuirp sa anns an ‘ t’ Sacramaid bheannuichte.’ In parva. Confess. Anno 1544. et Thesi contra Lovan.

Deir fos Melancthon deisciobal Lutheir fein,—
 ‘ B’ fearre leam basachadh no radh marris na Suinglianaich agus na Calmhinaich, nach urradh Corp Chriosd a bhith, ach ann aon aite.’ Epist. ad Mart. Gerol.

C. Creud e stugh feimail no riachdanach an t’ Sacramaid so ?

F. Tha arau cruinnachda agus fion na fion dhearca ?
 C. Creud e foirm airid an t’ Sacramaid ?
 F. ’Se so mo Chorp sa ; Is i so m’ Fhuil se.
 C. Carson ata beagan uisge coimeasgthe marris an fhion anns a Chalis no Cupan ?

F. Chialluchadh an Fhuil agusan uisge shrutheadh o thaobh Chriosd ; agus fos ceangal nan creidmhach maille ri Criosd tre feart an t’ Sacramaid so.

AN COMMUNACHADH ANN AON SEORSA NO GNE AIR A MHINUCHADH.

C. CREUD bhar teagasc fa thaobh no ponc so ?
 F. ’Se so ar teagasc fa, nach bheil eigean sam bith ann, airson nan Neochleiraich an Communachadh a ghabhail fo da sheorsa no gne : ach gur leoir e, agus gu bheil e laghail dhoibhse sin a dheanamh fo’n dara h aon no ’n aon eile, mar dh ordúichas Eaglais Dea.

C. Cionnas dhearbas tu, gur leoir Communachadh fo’n dara seorsa, no fo ghne ’n arain amhain ?

F. Air an doigh so ; ma's leoir do na Neochleir-aich no'n Tuath chum na beatha shiorruidh fhaotin agus a sealbhachadh an Communachadh a gabhail fo'n aon ghne no fo'n aran anhain : ann sin ata se lan shoilleir, nach bheil e feimail dhoibhse chum na beatha mhairtheaneach fhaotin, an Communachadh a ghabhail fo'n da sheorsa. Ach is foilleir e, gu leoir do na Neochleiraich chum na beatha shiorruidh fhaotin an Communachadh ghabhail fo'n aon ghne 'mhain. Agus uime sin, ni bheil e feimail dhoibhse Communachadh a ghlacadh fo'n da ghne ; 'se sin re radh, ghabhail araon fo ghne'n arain agus an fhion.

C. Ma dhearbas tu o'n sgrioptuir gu bheil am bheatha shiorruidh air a gealleadh do'n neach a ghabhas an Communachadh fo'n aon ghne 'mhain, ann sin go deimhin aidichidh mi go toileach, gur leoir Communachadh fo'n aon ghne 'mhain ?

F. Dearbhidh mi sin go furasda o'n t' foisgeul, far am bheil Criofd ag gealltin na beatha shiorruidh ceithair uaira do'n ti dh ithas fo ghne'n arain amhain.—i. 'Se fo t' aran a'ta teachd anuas o neamh ' chum ma dh ithas aon neach dheth, nach faidh ' se bas.—ii. Ma dh ithas neach air bith do'n aran ' fo, bithidh se beo go brath, agus an t' aran a bheir ' mise uam, is e m' Fheoil e, a bheir mise airson ' beatha an domhain.—iii. Mar a chuir an t' Athair ' beo uaidhe mise, agus ata mi beo tre m' Athair ' fa, is amhuil sin, ge b'e neach dh ithas mise, ' bithidh se beo triomfa mar an ceudhna.—iv. Is e ' so an t' aran sin a thanic anuas o neamh ; an ti ' dh ithas an t' aran so, bithidh se beo am feasd.' N. Eoin. vi. 50, 51. 57, 58.—Tha thu cluintin o bheul na firinn fein, gur leoir itheadh amhain, chum bhith beo am feasd agus ann lorg sin, ata e lan shoil-

leir, gur leoir an Communachadh fo'n aon ghne, chum am bheatha mhairtheaneach fhaotin; agus ciod tuille thar re shiarreadh no re fhaotin?

C. Creud an dara argumaid ata agad airson lagh-alachd Communachaидh fo'n aon ghne?

F. 'Se fo e, agus thoir fanear e; ma thug Criosd fein agus a dheisciobail fa, an Sacramaid fo'n aon ghne no scorsa 'mhain; ann sin ata e leoir shoilleir, gu bheil e laghail agus ceart dhuinn' a thoirt fo'n aon ghne mar an ceudhna. Ach is cinniteach e gu gu'n tug Criosd fein agus fos a dheisciobail fa, air uairan an Sacramaid Naomh so fo'n aon ghne 'mhain. Air an abhar sin fein, ata e laghail agus ceart duien' a thoirt fo'n aon ghne mar an ceudhna; do bhri gu bheil e laghail dhuinne dheanamh mar rinn Criosd agus na h Apstail, agus le sin ata e laghail dhuinne dheanamh mar rinn Criosd.

C. An dearbh thu o'n sgrioptuir, gu'n tug Criosd agus a dheisciobail fa an Sacramaid air uaira fo'n aon ghne?

F. Dearbhidh mi go deimhin—' Agus tharladh
 ' an uair do shuidh e (Criosd) aig bord maille riu,
 ' air dha aran a ghlacadh, bheannuich se e, agus
 ' bhris se e, agus thug se dhoibh e.'—Agus dfhosg-
 ' aladh an suilan fa, agus dh aithnaich siad e, agus
 ' chuaidh e as an sealladh uatha.' N. Luc. xxiv.
 30, 31.

' Agus bhuanach iad go seasmhach ann a teagastg
 ' nan Apstal, agus ann a cochommunn briseaidh
 ' an arain agus urnuidh.' Gniomh. ii. 42.

Aris,—' Agus an ceud la do'n t' seachduin air
 ' do na deisciobail cruinnuchadh an ceann cheile a
 ' bhriseadh an arain, shearmonaich Pol dhoibh, &c.'
 Gniomh. xx. 7.

Cho'n bheil an Cupan ann aon do na h aitean-

so, uirreadh agus air a ainmuchtadh ; ge gu bheil buintin aca uile ris an t' Sacramaid so. Osbar ata thu cluintin toradh agus tairbhe an arain sin a fhuair na deisciobail o Chriosd : cionnas a dfhoisgail e an suilan fa, agus dh aithnaich siad an Dia fa ; ni 's dearbhadh cinnteach gu b'e a Chorp fa, a thug Criosd dhoibh sin anns an uair sin, mar is leir e go foilleir o'n toradh a thug e mach anna fan. Agus le sin ata thu faicin cia laghail agus ceart ata Communachadh fo 'n aon ghne, air dha bhith air a thoirt anns an achd sin araon le Criosd fein agus le Apstail fa do na ceud creidmhaich air uaira.

C. Creud an treas argumaid a 'ta agad airson laghalachd Communachaideh fo 'n ghne 'mhain ?

F. 'Se so e, agus thoir e fanear go maith ; ma dfheudas fusbuin no briogh iomlan an t' Sacramaid a bhith againe, maille r' a uile chriocha fa fo 'n aon ghne 'mhain ; se sin re radh Corp agus Fuil Chriosd, Criosd go iomlan as eugmhais an glacadh fo 'n da ghne. Ann sin ata e leoир shoilleir nach bheil Communachadh fo 'n da sheorsa feimail no riachdanach chum flainte no flanuchadh anaim. Ach ata fusbuin no briogh iomlan an t' Sacramaid againe fo 'n aon ghne 'mhain, maille r' a uile chriocha fa : agus uime sin, ni bheil Communachadh fo 'n da sheorsa feimail chum flainte fhaotin ; is e sin, co acca ghabhar an Sacramaid so, fo riochd an arain amhain no fo riochd an fhion amhain, gu bheil finn 'ag gabhail Corp agus Fuil Chriosd go iomlan.

C An dearbh thu o'n sgrioptuir gu bheil finn' ag gabhail Corp agus Fuil Chriosd anns an t' Sacramaid, co acca is ann fo ghne arain amhain no gne an fhion amhain ata sinne 'g a ghabhail ?

F. Dearbhídh mi sin dhuit go ro shoilleir o'n aite sin, far am bheil N. Pol ag daingnachadh na

firinn fo, thaobh Communachadh fo 'n aon ghne : ge gu 'n do thruaill agus mhuisg na Protestanaich an earrunn fo 'n am Bibal fa, 'ta airson Communachadh fo 'n aon ghne, go ro oiltoil agus uabhasach ; air faicin dhoibh a spionnadhl agus a neart sa gu Communachadh fo 'n aon ghne dhaingnachadh, chuir iad go cealgach agus dh aon glinothach asteach : anis an earrunn am focal, Agus, a 'ta ceangaladh an Aran agus an Cupan ri cheile, ann aite 'n fhocail, No, a 'ta 'g an dealachadh o cheile. Nois is e 'm focal No tha san greugais, eadhon anns an 'Tiomna' nuadh do chuir na Protestanaich fein amach, agus cho 'n e focal, Agus, mar chuir iad araon, nan eidertheangachadh bheurlach agus ghaelic ; am focal a 'ta 'gatharrachadh seagh agus tuigse an sgrioptuir go uabhasach, gu mor naire agus maslachadh nam niuntir sin a chuir ann e. Uime sin is i fo 'n earrunn mar ata i go firineach air a cuir sios leis an Apstal anns an greugais,—‘ Uime sin, ge b' e neach a dh ithas an t'aran ‘ so, no dh olas an Cupan fo an Tigharna, go neo- ‘ iomchuidh bithidh se ciontach do Chorp agus do ‘ Fhuil an Tigharna.’ 1. Cor. xi. 27.

C. Creud e ciall nadurra nam briathran sin ?

F. Is e ciall nadurra agus soilleir nam briathran fo, ge b' e neach ghabhas an Sacramaid fo, go neo-iomchuidh fo 'n aon ghne 'mhain gu bheil e ciontach do Chorp agus do Fhuil Chriosd an Tigharna ; nois ma ni Communachadh, giodh anns an aon gline 'mhain, an Communaiche neo-iomchuidh, araon ciontach do Chorp agus do Fhuil an Tigharna : uime sin ata fos an Communachadh, giodh ach anns an aon ghne 'mhain air a ghabhail, ag deanamh an Communaiche iomchuidh na Choiphairtoir do Chorp agus do Fhuil an Tigharna. Agus do lorg sin, ata Sacramaid air a ghlagadh anns an dara gne dhiubh,

'se sin re radh gu bheil Criodl go iomlan fo ghne an arain, agus go iomlan fo ghne an fhion : agus le sin, co acca ghabhas neach an Sacramaid fo 'n aon ghne no fo 'n da ghne, gu bheil e glacadh Criodl go iomlan.

C. Creud an reasun eile ata agad airson Communachadh fo 'n aon ghne ?

F. Tha deagh reasun agam airson sin, eadhon, ge b' e neach a ghlacas Corp Chriosd, a 'ta se fos ag gabhail Fuil Chriosd : oir cho 'n urradh Corp beo Chriosd bhith as eugmhais na Fola ; nois cho 'n bheil Corp marbh aige Chriosd, ach Corp neobhaf-mhor, neofhulangte agus neothruaillidh ; agus ni's mo cho 'n bheil cumhachd 'aig am bhas thareis airfan : uime sin, cia sam bith aite sam bheil Corp Chriosd, ann sin is eigin Fuil Chriosd bhith mar an ceudhna : agus cia sam bith aite sam bheil Fuil Chriosd, ann sin fos is eigin Corp Chriosd bhith : ach ata Corp iomilan Chriosd fo ghne an arain amhain anns an t' Sacramaid, mar ata se fein ag deimhnuchadh gu bheile ag radh, 'Se fo mo Chorp fa. Uime sin aris, co sam bith a ghabhas an Communachadh fo 'n aon ghne no seorsa an arain amhain, ata se gabhail Corp Chriosd maille r' a anam agus a Dhiadhachd fa, Chriosd go iomlan ; oir cia b' e aite sam bheil Corp Chriosd, ann sin ata Fuil Chriosd : agus uime sin, is leoir an Communachadh fo 'n aon ghne 'mhain.

C. Creud an ceathro argumaid a 'ta agad airson laghalachd Communachaideh fo 'n aon ghne ?

F. Thoir an aire dha : an ni sin nach bheil air aithneadh ann a focal sgriobhta no neosgriobhta Dhea ; cho 'n aithne idir a 'ta h ann. Ach cho 'n bheil Communachadh nan Neochleirach ann a focal sgriobhta no neosgriobhta Dhea air aithneadh. Uime sin, cho 'n aithne dhiadhaideh idir ata h ann Communachadh nan Neochleirach fo '■

da ghne, agus far nach bheil aithne cho 'n bheil briseadh aithne ann sin : agus le sin, ata e laghail dhoibh sin an Communachadh a ghabhail fo 'n aon ghne 'mhain, no 'da ghne, mar dh ordúichas an Eaglais. Agus cuimhnich gu bheil an Eaglais air a charraig, agus nach toir geatan Ifrionn buaidh uirre go brath : agus gu bheil Criost marri gu deireadh an t' faoghaill, agus fos gu bheil an Spiorad Naomh 'g a teagascadh, agus 'g a treoruchadh ionnsuidh gach uile firinn, agus gu 'm fan e marri go brath ; agus nach urradh i mearrachd a theagascadh am feasd reir geallai' tric Criost.

C. Ach nach duairt Criost,—‘ Mar ith sibh ‘ Feoil Mic an Duine agus mar oil sibh a Fhuil se, ni ' bheil beatha agaibh annibh.’ N. Eoin. vi. 53. Uime sin, ata 'n Communachadh fo 'n da sheorsa feimail ?

F. Dh aithne Criost amhain ann sin, leis na briatharán sin, gabhail a Chuirp fa agus Fhola fa : ach ata Corp agus Fuil Criost air an glacadh go firineach fo 'n aon ghne, agus ata e fo 'n da ghne 'n uair ata Criost go iomlan fo gach aon ghne fa leath : agus uime sin ata 'n aithne go iomlan air a coillionadh tre gabhail an t' Sacramaid fo 'n aon ghne 'mhain : oir co sam bith a ghabhas Corp Criost, ata se fos go ro chinnteach ag gabhail a Fhuil se anns an uair cheudhna. Air do na Chorp sin a 'ta se gabhail bhith beo, cho 'n urradh e bhith gan an Fhuil agus cho 'n bheil Criost re ghabhail tre chrimaga, an ti ghabhas e tha se 'g a ghabhail go iomlan.

G. Ach nach duairt Criost—‘ Olibh uile dheth, ‘ uime sin tha 'n Communachadh fo 'n da ghne feimail.’ N. Matth. xxvi. ?

F. Bha fo 'mhain air a radh ris na h Apstail a bha lathair ann sin ambain marri Criost aig an t' Suipair. ‘ Olibh uile dheth, agus dh oil iad uile dheth.’

N. Marc. xiv. Tha thu faicin o fo an t' ordugh a thug Criofd anns an am sin, air a choilionadh leis na Apstail: ' Agus dh oil iad dheth.' Agus le sin ni bheil na briathran sin ag buintin ris nan Neochleiraich, ach ris na h Apstail agus na Sagartan.

C. Ach nach duairt fos Criofd agus an t' Apstal Pol mar an ceudhna,—' Deanibh fo ann a cuimhnachan ormsa.' N. Luc. xxii. Le sin bu choir an Communachadh thoirt fo 'n da ghne ?

F. Leis na briathran sin, rinn Criofd na h Apstail nan Sagartan, agus thug e dhoibhsin lan cumhachd choisreagadh a Chorp agus a Fhuil se, mar rinn e fein ann sin nan lathairachd sa ; ni nach urradh buintin bhith aige ris na Neochleiraich, mar aill leat gach duine agus bean bhith nan Sagartan, agus ann sin bithidh na 's leoir Shagartan againe. Osbar thoir an aire gu bheil na briathran sin aige N. Luais air ball ann deidh coisreagadh an arain, agus cho 'n bheil iad idir ann deidh coisreagadh an fhion ; agus ma 'ta spionnadh idir annta thuilleadh, a 'ta e go laidir airson Communachadh fo 'n aon ghne agus cho 'n ann airson an da ghne.

C. Tre diulteadh an Chupan do 'n t' fluagh ata thu toirt uathasan Fuil Criofd ?

F. Cho 'n bheil, oir ata Corp agus Fuil Criofd go ionlan fo gach gne; cho 'n fheud a Chorp agus a Fhuil se anois bhith air an raineadh no air an dealachadh ni 's mo o cheile ; oir ata Criofd anois dobhafmhor, dofhulangte, cho bhasich agus cho 'n fhuling e ni 's mo.

C. Ach nach d' orduich Criofd an da ghne, agus nach e dhol ann aghai 'n orduigh ann sin, an Sacramaid ghabhail fo 'n aon ghne ?

F. Freagairam air tus ; nach do shaoil an t' seann Eaglais an Communachadh fo 'n aon ghne bhith

ann aghai orduchaidh Chriosd, ge gu 'n tug i go tric e seachadh fo 'n aon ghne, agus ni faicam reasun fa bith carson sleallamid oirne fein na 's glioc na bha 'n ceud Eaglais.

Freagairam fan dara aite ; gur mor an t' eider-dhealachadh ata eadar orduchadh an da ghne, agus ceangal gach uile chum an da ghne ghlacadh. Dh orduich Dia am posadh, ach cho 'n bheil gach uile ceangailte phosadh. Dh orduich Criosd an t' Sagartachd agus an t' Easbuigachd, ach cho 'n bheil gach uile neach ceangailte bhith nan Easbuigean agus nan Sagartan. Uime sin, mar feuchar aithne dhireach a 'ta ceangaladh gach neach, gan aon as dhiubh, an Sacramaid fo ghabhail fo 'n da ghne ; ni bheil an t' orduchadh na h aonar ag tabhairt asteach a leithaid air bith cocheangal coitchionta. Nois ata e ro iongantach nia bha leithaid sin dh aithne dhireach ann, nach b' aithne do 'n cheud Eaglais i ; na ma bha fios aice air an aithne sin, gu 'n deanadh i t' atharrachadh le Communachadh thoirt fo 'n aon ghne mar a rinn i go ro thric.

C. Ach carson uime sin, dh orduich Criosd an da ghne, mar b' ann gu thoirt fo 'n da ghne ?

F. Freagairam, do bhri, nach Sacramaid amhain an Eucharisid air orduchadh airson biadh arn anama ; ach fos Iobart, an ni 'fe aon do phairtean is ro h airde san chreideamh ; agus air an abhar so dh orduich e an Eucharisid bheannuichte fo 'n da ghne, chum tre dealachadh diamhirach a Chuirp agus a Fhola fa air an Altair, air a chialluchadh le fuirm dhealaichte a choisreagaidh ; gu bithadh an dealachadh firineach fa o cheile air a Chrois na 's iomlaine air an taisbeaneadh, agus le so bhith maraon inar chuimhnachan beothail air a bhas a dfhuling 'se aon uair, agus mar ofral bith bhuan ro luach-mhor air arson fa.

C. An robh Communachadh fo 'n aon ghne gnathaichte ann a ceud linnin na Eaglais?

F. Chuala thu cheana gu 'n tug Criosd fein agus na h Apstail air uaira seachadh an Communachadh fo 'n aon' ghne; feuchidh mi nois dhiut, gu bu gnathachd an Communachadh fo 'n aon ghne, anns na ceud linnin air ball ann deidh nan Apstail, ionas agus gu faic thu go soilleir, gu bheil an Communachadh fo 'n aon ghne no scorsa, go shean ris a Chriosdachd fein.

An dara linn ata N. Dionisius ag deimhnuchadh Communachadh na clainne fo 'n aon gline 'mhain.

L. Eccles. Hierarch. c. ult. prope finem.

San treas linn ata Tertullian ag innseadh dhuinne Gu 'm b' e nos ann sin an Eucharisid a ghiulanadh dathigh gu 'n tighean fein airson Communachadh uaigneach (L. ad uxorem) ni nach b' urradh a dheanamh ach fo fhoirm an arain amhain, do bhri, nach robh e ceadaichte Califa no Cupain bhith ann a tighean na Neochleirach. N. Athanasius Apol. 2. cont. Arianos.

Anns an linn cheudhna tha N. Ciprian ag deimhnuchadh gu robh an Communachadh air a thoirt do naoidheanan, agus do 'n t' fluagh thinn fo 'n aon ghne 'mhain. Serm. de Lapsis, num. 10.

Anns a cheathro linn ata N. Ambros fos ag deimhnuchadh, gu 'n choimheadh iad an Eucharisid ann deidh coisreagadh, agus gu 'n robh a bhraithair fein Satirus ann a long-bhliuseadh go miorbhuiileach air a thearuineadh o na h uisgichan, air dha 'n Eucharisid bhith aige ceangailte ma mhuinnal sa ann an stoil. Orat. de obitu Satyri.

Anns an chuigo linn ata N. Augustin ag teagastadh an nos Communachaide fo 'n aon gline 'mhain airson naoidheana. L. adversus Iulium. Pelag.

c. iv. prope finem. Tom. ii. Epist. 106. post medium.

Anns an linn so fein bu rud coidheis bha 'nn do na Neochleiraich an Communachadh a ghabhail an dara cuid fo 'n aon ghne no fo 'n da ghne; ach air da na Manicheanaich am follachadh fein am measg nan Caitholaich tre Communachadh fo fhoirm no riocdh an arain amhain, ni feudadh iad bhith air an eiderdhealachadh o na Caitholaich. Gus an tug an an ceud Papa Leo ordugh airid amach ag aithneadh do na Neochleiraich uile an Sacramaid a ghabhail aon uair anns am bhlianadh fo 'n da ghne, agus sin aig Communachadh folluis na Caisg. An Drong a chreid nach robh Fuil flirineach aige Criod agus gu 'm b'e'm fion domblas no bearran an Diabhal, agus air an abhar sin ni gabhadh iad an Cupan: Uime sin trid orduchadh communachaideh fo 'n da ghne, fhuair am Papa Leo mach iad, agus dhruid e mach iad as communna Eaglais Chaitholaich. Faic Leo Serm. iv. de Quadrages. et Baronius. Annal. Anno 490. num. 21, 22.

Tha thu faicin cia laghail uime sin ata Communachadh fo 'n aon ghne air dba bhith air ghnathachadh le Criod, leis na Apstail agus leis na ceud chreidmhaich. Ach cuimhnich anns an am cheudhna, ge gur ponc creideimh gu bheil Corp agus Fuil Chriod go iomlan araon fo ghne 'n arain amhain agus fo ghne 'n fhion amhain, cheart go maith agus go iomlan agus fo 'n da ghne no seorsa: ach is riaghaitt Eaglais amhain ata h an Communachadh a thoirt seachadh fo 'n aon ghne, no da ghne mar chi 'n Eaglais sin feimail agus iomchuidh.

C. Creud an onoir ata dligheach do Chorp agus do Fhuil Chriod anns an t'Sacramaid bhean-nuichte?

F. Ard-onoir agus aoradh diadhai' dligheach dha; do bhri gu bheil Pearfa dhiadhaidh Iosa Chriosd Mic an Dea bheo go firineach fior anns an t' Sacramaid. An ti sin, mar is Dia go firineach e fein, bu choir dha bhith air aoradh leine caite sam bith anns ain bheil e.

C. Creud nan gleusa no suidlachaidh ata air iarréadh anns an ti, a 'ta gabhail an Eucharisid ro bheannuichte?

F. Gu 'n d' aidaich e toisach a pheaccaidh fa, agus a bhith ann a fdaid gráis, maille re run laidir gan pheaccachadh ni 's mo tre comhnadh gráis Dea.

C. Cionnas ata thu dearbhadh sin?

F. O'n sgrioptuir, far am bheil N. Pol ag radh, — 'Ach ceasnuichadh duine e fein, agus mar sin ' itheadh e do 'n aran fo, agus oladh e do na Chup- ' an fo : oir ge b' e neach dh ithas no dh olas go ' neo-iomchuidh ata e 'g itheadh agus ag oladh ' damnaidh dha fein, do bhri nach bheil e deanamh ' aithneadh air Corp an Tigharna.' 1. Cor. xi. 28, 29.

C. Creud iad toraidh na h Eucharisid?

F. Ata i lionadh an anam le gras diadhaidh agus ag altramadh an anam no 'g a bhiadheadh ann am beatha spioradalta,— 'Oir an ti dh ithas an t' aran ' fo, bithidh e beo go brath.' N. Eoin. vi. 59.

C. Creud nan socharan eile tha againe leis an Eucharisid bheannuichte?

F. Is cuimhnachan gluaisdach, neartor agus mothuchail i air Feoil-ghabhail, Breith, Fulangas, Bas, Aiseirigh, agus air Deas-ghabhail Chriosd.

JOBART NAOMH, NA H AIFRIONN, AIR A
MINUCHADH.

C. CIOD ata thu tuigfin leis an Aifrionn?

F. Is i'n Aifrionn fuirm urnuidh an Eaglais Chaitholaich, agus ata i coiseasamh ann a coisreagadh arain agus fion gu Corp agus Fuil Chriosd ar Tigharna fa, agus ann ofraladh suas an Chuirp agus an Fhola cheudhna do Dhia tre minisdralachadh an t'Sagairt, mar chuimhnhachan bith bhuan do Iobairt Chriosd air a Chrois air ar son fa, agus mar mhairtheanachadh do ni cheudhna gu deireadh an 't faoghail.

C. An Iobart cheart an Aifrionn?

F. Seadh go deimhini.

C. Ciod ata thu cialluchadh le Iobart?

F. Tuigam gu bheil Iobart go ceart air a gairm-adh, ofral no taigfin ni eigin mothuchail do Dhia le Minisdaир laghail dh aidmhuchadh tre milleadh no caochladh anns an ni do dh ofraladh suas; mor-chumhachd agus ard-thigharnas Dhea, agus a thoirt dhofan an onoir agus an t' aoradhl sin dligheach do h ard-mhoramhlachd so.

C. Cionnas ann sin is Iobart an Aifrionn?

F. Do bhri, gur ofral i no taigfin do Chorp agus do Fhuil losa Chriosd air ofraladh suas fo fhuirm mothuchail arain agus fion do Dhia tre minisdralachd Sagartan na h Eaglais go laghail coisreachte agus orduichte le Chriosd: agus ata t' ofral so dol ann compailt nō marri fior atharrachadh briogh ionlain an arain agus an fhion trid an coisreagadh si, gu Corp agus Fuil Chriosd, agus taisbeanadh firineach Chriosd arn Iobart fa, roimh so air iobradhl air a Chrois, agus ann so go diamhirach ag

basachadh ann a coisfreagadh dealaichte fa leath an arain agus an fhion gu Chorp agus a Fhuil fein : agus ata t' ofral so deanta do Dhia, a dh aidmhaladh a h ard-chumhachd thigharnail fa ; fos dhioladh dhosan arn onoira, arn aoraidh agus arn urrama fa, agus airson nan uile chriocha fa 'n bheil Iobart air ofraladh suas do mhoramhlachd dhiadhai' fa.

C. Creud na criocha fa robh Iobart o shean air a h ofraladh, agus ata i do ghna gu bhith air a h ofraladh suas do 'n Dia bheo ?

F. Airson nan ceithair chriocha so.—i. Airson mor onoir agus gloir Dhea fein trid aideachadh ard-uchdarachd rioghoil fa agus tre dioladh dhosan arn urramasa.—ii. Thoirt buidheachas dhosan airson a h uile shoccharan agus a bheannachaidh fa dhuinne.—iii. Ghuidheadh maitheanas airson ar peaccaidh ne.—iv. Fhaotin gras agus gach sochar agus bean-nachaidh eile o mhordachd dhiadhai' fa.

C. An robh seirbhaisaich Dhea do ghna o thus an t' saoghail ag gnathachadh eisan onorachadh le 'n Iobartan fa ?

F. Bha siad go deimhin, mar fhiadhnuis Iobart Abeil, Gen. iv. Iobart Noai, Gen. viii. Iobart Mhelchisedec, Gen. xiv. Iobart Iob, i. 42. Iobartan Abraham, Gen. xv. agus iomad Iobartan laigh Mhaois.

C. An robh na h Iobartan sin taitneach ann lathair an Dea bheo ?

F. Bha siad go deimhin, go tric agus bha siad ag dol marri Iobart asteach a chriodhe, agus ann a sealladh Iobart Chriosd re teachd : oir b' e Fhuilse 'mhain bha comasach ar reituchadh ri Dia. .

C. Carson ata na h Iobarta sin uile nois air an cuir air chul ?

F. Do bhri nach robh annta san, ach fioghairan Iobairt Chriosd re teachd : agus uime sin, bha siad gu aite thoirt da h Iobart fa, mar fhioghaira do'n flirinn.

C. Cionnas ata thu dearbhadh nach robh cumhachd no feart aige na sean Iobarta sin dhiubh fein ; agus gu robh iad gu flighe dheanamh airson Iobart eile eadhon Iobart Chriosd ?

F. Ata fo leoir shoilleir o h iomad earrunn do na sgrioptuir : aig an uair fo bheiram amhain aon asteach dhiubh ; eadhon nan earrunn so labharadh ann a Pearsa Chriosd ris an Athair.—‘ Iobart agus ofral ‘ cho d’ iarr thu, ach dfhoisgail thu cluasa dhamh.’ No mar ata N. Pol ’g a cuir sios, ‘ Uime sin, ag ‘ teachd dha do ’n t’ saoghal a deirse, Iobart agus ‘ ofral ni b aill leat ; ach dh ulluich thu Corp ‘ dhamh fa. Ann a Iobarta losgáidh agus ann an ‘ Iobartan airson peaccaidh ni ’n robh tlachd agad. ‘ Ann sin a dubhaint mise ; feuch, ata mi teachd ‘ chum do thoilse dheanamh, o Dhia !’ Psalm. xxxix. (alias) 4. Eabh. x. 5, 6, 7.

C. Creud i ann sin Iobart nan Criosduidhean fo nua’ lagh ?

F. Cho ’n bheil Iobart air bhith eile againe, ach Iobart Chriosd a thug e fein suas aon uair air a chrann cheufaidh, agus a ’ta se go laithail ag ofraladh suas air an Altair anns an Eucharisid tre minisdralachadh a Shagarta fein.

C. An ionnann Iobart na Crois agus Iobart na h Eucharisid, no da Iobart eiderdhealaichte iadsan ?

F. Is i ’n aon Iobart cheudhna h ann, eadhon Iosa Chriosd : agus is e ’n Sagart no priomh ofralair ceudhna ’ta h ann Iosa Chriosd. B’ eisan an ti dh ofrall e fein suas air a Chrois no crann ceufaidh, is eisan fos an ti tha ’g a h ofraladh fein suas anois air an Altair. Ata dealachadh amhain ann achd no modh an ofralaidh ; do bhri, ann Iobart na Crois bhasaich Chriosd go deimhin, agus uime sin, b’ Iobart fhuileach bha ’nn sin. Ach ann Iobart na h Altair

ata e 'mhain ag basachadh go diamhirach, agus uime sin, is Iobart neo-fhuileach so. Deiram gu bheil Criod ag basachadh go diamhirach, ann a mead agus gu bheil a bhais fa air a thaibhseanadh ann a coisfreagadh fa leath an arain agus an fhion, ag nochdadh dorteadh a Fhola naomh fa o Chorpfaig am a bhais fa.

C. Carson a deir thu gur e Iosa Criod an Sagart ata 'g ofraladh suas Iobart na h Altair, an uair ata Sagart eile do ghna ann sin ag coillionadh an oifig so ?

F. Do bhri, gu bheil an Sagart a 'ta coillionadh an oifig anns an Aifrionn, ata e deanamh sin mar fhear ionaidh Chriod, agus ann a Pearsa Chriod : agus uime sin, an uair ata e h ag teachd ionnsuidh coisfreagadh nan elemaidean, anns am bheil an Iobart so go brioghol ag coiseasamh ; labhridh e, ni 'n ann, ann a h ainm fein, ach ann an ainm agus Pearsa Chriod, ag radh ; Se so mo Chorpfa ; Is e so Calis (no Cupan) ann m' Fhuisle, &c. Ionas gur e Chriod fein an t' ard agus am priomh Shagart, ata Sagart foilluisach amhain ag deanamh Aifrionn trid udharas Chriod, ann ainm agus ann am Pearsa Chriod.

C. Ach creud am feim no eigin bha 'nn airson Iobart na h Altair o 'n bha sinn go iomlan air ar saoreadh trid Iobart an chrainn cheufaidh ?

F. i. Chum gu 'm bitadh again' ann Iobart na h Altair cuimhnachan seasmhach bais Chriod.—ii. Chum gu 'm bitadh toraidh a bhais fa air a cho-chuir r' ar 'n anama fa go laithail trid Iobart na h Altair.—iii. Chum gu 'm bitadh Iobart o 'n leath amuigh aig' a chlainne fa gu deireadh an t' faoghail, anns am feudadh iad iad fein cheangaladh ri cheile ann aoradh iomollach na creideimh, mar rinn do ghna feirbhaifaich Dhea o thoifach an t' faoghail.—

iv. Chum gu ceangaladh iad iad fein ann agus leis an Iobart so go laithail r' an ard Shagart sa agus an Iobart sa Iosa Criofd : agus fhreagaradh go laithail ri ceithair chrioche na h Iobairt.

C. Creud na dearbhaidh a 'ta agad dfheuchuin gur Iobart cheart an Aifrionn ?

F. Na dearbhaidh so o'n sgrioptuir far am bheil Criofd ag radh, air tús,—‘ Oir is i so m' Fhuil se na ‘ Tiomnai’ nuaidh a 'ta doirte airson moran chum ‘ maitheanas peaccaidh. An dara aite ; Is i so m’ ‘ Fhuil se na Tiomnai’ nuaidh a 'ta doirte airson ‘ moran.’ An treas aite,—‘ Se so mo Chorpfa a ‘ 'ta air a thoirt air son fa,—Is e 'n Cupan so an ‘ Tiomna’ nuadh ann m' Fhuilse a dhoirteadh air ‘ bhar son fa.’ N. Matth. xxvi. 28. N. Marc. xiv. 25. N. Luc. xxii. 19, 20.

Ata so na 's ro shoilleir anns an greugais ; ‘ An ‘ Cupan a 'ta air a dhorteadh air bhar son fa.’ Nois ma bha ni sin a bha anns an am sin anns a Chupan air a dhorteadh air ar son fa, is ro shoilleir an coileanailt e gu 'm b' e fior Fhuil fhirineach ar Slanuighoir beannuichte sa bha sin anns a Chupan ; do bhri, nach Fuil air bith eile, ach fior Fhuil fhirineach Criofd chuaidh a dhorteadh air ar son fa. Aris, gu 'n robh an Eucharisfd naomh no Corp agus Fuil Criofd air a h ofraladh suas le 'r Slanuighoir mar reite agus diol airson peaccaidh, agus ann a lorg sin, is ofral no Iobart cheart agus firineach an Eucharisfd, go maith agus is Sacramaid i : mar bha, t' Uan Caifg o shean araon na Iobart agus na Shacramaid.

C. Creud an dara dearbhadh a 'ta agad airson Iobart na h Aifrionn ?

F. ‘ Do mhionnaich an Tigharna agus ni gabh ‘ e aithreachas, gur Sagart thu am feasd do reir or- ‘ duigh Mhelchisedec.’ Salm. cx. 4. Do reir N. Phoil

chum nan Eabhrach c. iv. 20. agus c. vii. 11. bha so air a radh m' ar Slanuighoir Criofd. ‘ An ti, (mar deir an t’ Apstal ceudhna) bha air a ghair-madh le Dia na h ard Shagart do reir orduigh ‘ Mhelchisedec, agus ni ’n ann do reir orduigh ‘ Aaroin.’ Nois b’ ofral arain agus fhion bha ’nn Iobart Mhelchisedec, do reir leabhar na Gienealachd, mar mhinuich na sean Athreacha uile e. ‘ Agus thug Melchisedec Riogh Saleim amach aran agus fion, agus b’ eisan Sagart an Dea ro h’ arde.’ Gen. xiv. 18. Uime sin, is eigin an dara cuid aideachadh gu ’n tug ar Slanuighoir Iobart cheart agus fhirineach suas aig a Shuipair dheirionach sa fo fhuirm arain agus fion, neo iad, nach d’ iobair Criofd riamh idir do reir orduigh Mhelchisedec ; agus uime sin, mar d’ rinn e sin, cionnas le sin, is Sagart Criofd go brath do reir orduigh Mhelchisedec? Nois o ’n ata h orduigha dealaithe nan Sagarta go airid air an eiderdhealachadh trid an Iobarta san, an ni ’se priomh ghairm an t’ Sagairt. Ach ma dh iobair e no ma thug Criofd Iobart aig an t’ Suipair dheirionach fo fhuirm arain agus fion, thug e fos dha Apstail fa araon aithne agus cumhachd an ni ceudhna dheanamh a rinn e fein, an cumhachd ata mairtheadh anns an Eaglais do ghna, agus mairthidh e h innte gu deireadh an t’ faoghail. Uime sin ata n’ Eucharisfd do ghna re bhith air a h ofraladh anns an Eaglais, mar Iobart fhior agus cheart tre lamhan nam muintir sin a ’ta nan Sagartan innte, trid an lamhsan tha Criofd fein go priomhach ’g a h ofraladh fein suas ; agus mar so, go brath is Sagart e do reir deagh orduigh Mhelchisedec.

C. Creud an dearbhadh eile ’ta agad o ’n sgrioptuir gur Iobart an Aifrionn ?

F. Tha dearbhadh so agam far am bheil an sgrioptuir ag labradh thaobh Iobart nan criosduidhean ann deidh teachd Chriosd,—‘ Oir o eirigh ‘ greine gu dol sios an cheudhna, bitlidh m’ ainm ‘ se mor am measg nan Geintilaich, agus ofralar ‘ tuis do m’ ainmsa anns gach uile aite, agus ofral ‘ fhior-ghlan.’ Malach. i. 11.

Anns an rann roimh so tha ’m Faidh ag innseadh dhuinne roimh laimh, gu ’n robh Sagartachd agus Iobartan an t’ sean laigh gu sguireadh ann deidh teachd Chriosd ionnsuidh an t’ saoghal; agus gu robh Iobart eile no ofral fior-ghlan gu ’m foileaneadh fa, agus gu bhith air ofraladh suas leis na Geintilaich iompoichte chum na creideamh anns gach uile aite do Dhia fhior Israeil. Nois cho ’n fheud e bhith gu ’m b’ e t’ ofral so, a ’ta air a luaidheadh le Malachi, Iobart Chriosd air a Chrois; do bhri nach robh an Iobart sin air a h ofraladh, ach aon uair agus ann aon aite ’mhain, ~~vamp~~ aite gu robh an Iobart so, air am bheil ann Faidh ag labhradh, gu bhith air a h ofraladh anns gach uile aite o eirigh greine, gu dol sios an cheudhna; ni mo tha e gu bhith air a thuigfin thaobh Iobairt spioradalta molaidh, buidheachais, urnuidh, no crabhaichd; do bhri, gu bheil an gne Iobairt so araon cumanta do na Iudhaich agus na Geintilaich, agus fos bha riamh an gne Iobairt so air a h ofraladh do Dhia le luchd fior-aoraidh Dheo o thoisach an t’ saoghal: ann aite, gu bheil am Faidh ag labhairt ann so ma thiomchioll ofral fhor-ghlan an ‘Tiomnaí’ nuaidh a bha gu foileaneadh ann aite Iobartan an t’ sean ‘Tiomnaí’ a bha gu sguireadh aig am teachd Chriosd. Agus bha ’nn Iobart so gu bhith air a h ofraladh do Dhia leis na Geintilaich air an iompochadh: cho ’n fheud e bhith gur Iobart air bith eile a h ann, ach an Iobart

eucharisdeach a 'ta air ofraladh suas do Dhia go laithail anns gach uile tir agus duthich amach feadh an t' saoghal : eadhon gu deireadh an t' saoghal.

C. Creud an reasun cil' ata agad mar dearbhadh airson Iobart na h Aifrionn ?

F. An dearbhadh so, gu bheil sinn' air ar teagascadh araon le focal agus Eaglais Dhea, gu bheil an t' aran agus am fion ann a coisreagadh na naoimh Eucharisd air an atharrachadh go susbuineach no brioghol gu Corp agus Fuil Chriosd ; agus ann a lorg sin, ata Corp agus Fuil Chriosd, ann, agus trid an coisreagadhl fa anns an Aifrionn, air am foill-suichadh agus air an taibhseanadh do Dhia. Uime sin is Iobart cheart agus iomchuidh an Aifrionn, agus ann Iobart cheudhna sin a thug Criosd suas air a chrann cheusaigh.

C. Am bheil dearbhadh eile idir agad o'n sgrioptuit airson lobart na h Aifrionn ?

F. Tha go deinnin far am bheil N. Pol ag radh agus ag innseadh dhuinne go ro shioilleir, gu bheil Altair againe fuidh nuadh lagh agus an a lorg sin, Iobart, oir far am bheil Altair ann sin ata Iobart mar an ceudhna,—‘ Tha Altair againe dheth nach ‘ bheil coir acasan itheadh ata deanamh seirbhais do ‘ ’n tabernacal,’ (eadhon na h Iudhaich a mhair ann a seirbhais an t’ sean laigh.) Aris ata Iobart na h Aifrionn air luaidheadh ann a Gniomhara nan Apstal,—‘ Agus air dhoibh bhith ag iobradh (’se ’m ‘ focal iobradh ata san gheugais) agus ag trosgadh ‘ a dubhaint an Spiorad Naomh cuiribhse air leath ‘ dhamh fa Carnabas agus Saul chum na h oibre ‘ gus an do ghairm mi iad.’ Eabh. xiii. 10. Gniomh. xiii. 2. Far am bheil am focal Iobart a dh eider-theangaich sinne gu Gaelic, air a ghnathachadh leis na Greugaich gus an la diugh a labhradh amach na h Aifrionna.

C. Am bheil coduchadh air bith eile agad?

F. Tha sin agam go deimhin osbar air na h argu-maidean sin araon o'n sgrioptuir agus reasun. Eadhon beuloideas no toirbhheartas bithean no buan na h Eaglais o h aimsir 'nan Apstal gus an la diugh; mar fhiadhnuis sean fhuirm urnuidhean gach Eaglais agus tir, Laidinaich, Greugaich, Gothaich, Sirian-aich, Armenianach, Eigiptaich, Ethiopianaich, Indianaich. Mar fhiadhnuis teasdeasa lionor nan Comhairlean agus nan Athreacha naomh anns gach linn. Mar fhiadhnuis nos tric ainman Altair, Iobairt, Ofrail, Sagairt anns gach uile linn do na Chriosd-eachd. Mar fhiadhnuis aontuchadh nan Criosd-uidhean do gach ainm agus barrail roimh am Lu-their ag ofraladh suas do Dhia an Eucharisid mar fhior Iobart. Cuis ghniomhl a' ta go soilleir, agus nach urradh a gairmadh ann a teagainh no h amharas.

C. Creud a b' i creideamh nan ceud linnin do na chriosdachd thaobh Iobart na h Eucharisid?

F. Anns an cheud linn ata N. Andrea an t' Apstal ag radh,—‘ Ata mi 'g iobradh do Dhia uile-‘ chumhachdach go laithail Uan gan smial; an ti 'n ‘ uair ata se go firineach air iobradh, agus a Fheoil ‘ fa go firineach air itheadh, atá se nairtheadh iom-‘ lan agus beo.’ Ann Leabhar fulangais N. Andrea air a sgriobhadh le a Dheisciobal fein. Ann Surias.

San linn cheulhna deirse N. Ignatius sgoilair N. Pheadair,—‘ Cho 'n bheil iadsan (na Saturnian Eir-‘ eacaich) ag luighfasachadh breith-bhuidheachasan ‘ agus Iobaria no h ofrala; do bhri nach bheil iad ‘ ag ceideachadh gur i'n Eucharisid Feoil ar Slan-‘ muighorta ti d'fholing air arfon fa.’ In Epist. ad Simonium citat. apud Theodore. Dial. iii.

C. Creud a b' i creideamh an dara linn thaobh Iobart na h Eucharisid ?

F. Anns an-dara linn deir N. Ireneus,—‘ Cionnas ḫfheudas iad bhith cinnteach gu 'n d rinneadh an t' aran Corp ar Tigharna, mar aidich iadsan gur eisan Mac Cruthaichoир an t' saoghail.’ L. iv. 57.

C. Creud a b' i creideamh an treas linn ?

F. Anns an treas línn deir Origenes,—‘ Tha sibh creidfin sibh fein bhith ro chiontach agus sin go toillteanach, ma 'se gu caillar pairt air bith do 'n abhlainn choisreaghte trid bhar dearmadfa.’ Homil. xiii. in Exod.

C. Creud a b' i creideamh an cheathro linn thaobh Iobart na h Eucharisid ?

F. Anns an cheathro linn deirse N. Epiphanius,—‘ Ni 'm faidh thu go brath ar Tigharna na h Apsail fa no na h Athreachan ag radh, gur iomhaigh an Iobart neofhuleach a 'ta air ofraladh leis na Sagartan; ach gur e Corp agus Fuil fhirineach Chriosd ann.’ In disputat. cum. S. Greg. in 7° Sinod. general. actio. vi. tom. 3.

San linn cheudhna deirse N. Crisostom,—‘ Dh aor na daoine glioc eisan anns a mhaisair ni 'm bheil thusa 'g a fhaicin anns a mhaisair: ach air an Altair . . . agus an Spiorad go pailte air a dhorteadh amach air an Iobart ann sin foillsuichte.’ In 1. ad Cor. Agus ann aite eile deirse,—‘ Ain bheil ioma Chriosd ann, thaobl agus gu bheil e air ofraladh ann an iomad aite ? Nior bheil ; oir mar is aon Corp eisan a 'ta air ofraladh ann an iomad aite, agus cho 'n ioma Corp, is amhuiil sin is aon an Iobart.’ Homil. xvii. in Epist. ad Heb.

Anns an linn so fos deirse N. Ambros,—‘ An uair ata sinn' ag iobradh ata Chriosd fein a lathair. Giordh nach bheil Chriosd anois air a fhaicin

‘ dh ofraladh, giodheadh ata e fein air ofraladh air
 ‘ an talimh an uair ata Corp Chriosd air ofraladh,
 ‘ seadh, ata e fein soilleir ag ofraladh annine, oir is
 ‘ e bhriathran fein ata naomhachadh an Iobart a ’ta
 ‘ air ofraladh.’ In Psalm. xxxviii.

C. Creud a b’ i creideamh an chuig o linn thaobh Iobart Cuirp Chriosd san Aifrionn ?

F. Anns a chuiigo linn deirse N. Augustin,—‘ An trath ata sinn’ ag faicin anois an Iobart so, air a ofraladh do Dhia anns gach uile h aite tre sagart-achd Chriosd, do reir orduigh Mhelchisèdec, agus an Iobart Iudhach air sgiureadh ; carson ata siad fos an duil Criosd eile ?’ Tom. v. de Civitat. Dei. C. xxxv. Agus aris, ata e ’g innseadh dhuinne, —‘ Gu ’n d’ iarr a Mhathair fein Monica air leabaidh a bais, gu ’n deanadh cuimhnachan uirre aig an Altair, far am b’ aithne dhith an Iobart Naomh a bhith air a friothealach, leis an robh an lamh sgriobhaidh ’n arn aghai se air a dubheadh amach.’ L. ix. Confess. iii.

C. Am bheil Comhairle choitchionta fa bith agad mar thuilleadh dearbhaidh air so ?

F. Ata Comhairle Nicéin agus a shocruich an fhirinn so ’g radh,—‘ Tuigamid gu bheil Uan Dea a ’ta tabhairt air falbh peaccaidh an t’ saoghal air a shuidhachadh air an Altair naomh chum bhith air a h iobradh go neofhuleach leis na Sagarta,’ L. 3. Decret. de Divina Mensa, ann a blianadh ar Tigharna fa, 315. Dhaingnaich mor Comhairle na Treint an ni ceudhna. O so tha thu faicin gu bheil Iobart na h Eucharis, no na h Aifrionn go shean ris an chriosdachd fein, is e sin re radh, gu ’n d’ orduich Criosd i, gu ’n d’ ofrail na ’Apstail i, agus gu ’n d’ ofrail an Eaglais i anns gach uile linn o h am Chriosd gus an diugh.

C. Ach nach bheil an t' Apstal ag radh,—‘ Gu 'n d' rinn Criofd le aon Iobart,’ (eadhon Iobart no Crois) : ‘ choidhche fairfe iadsan ata air naomhachadh.’ Ciod an t' aite uime sin is urradh a bhith ann airson Iobart na h Aifrionn. Eabh. x. 14.?

F. Ata e ro fhior an ni a deir an t' Apstail gu 'm b' e Iobart Chriosd air a Chrois an aon lobart sin leis am bheil sinne choidhche air ar deanamh fairfe no h ionlan ; do bhri, gu 'm b' ann leis an aon Iobart sin shaoreadh an saoghal uile : agus ata e fios gu bheil spionnad agus efeachd uile air slainte fa frutheadh o'n aon lobart sin ; giodheadh mar nach bheil an aon lobart sin leis an d' rinn Criofd go brath fairfe iadsan a'ta air an naomhachadh, ann achd fa bith air a ciureadh trid eidear-ghuidhe Chriosd a'ta se deanamh do ghna mar Dhuine air ait son fa do Athair neamhaidh fa ; ni mo tha i air a ciureadh ann aon achd air bith, ach go mor air a h onorachadh tre taisbeanadh an ni cheudhna do Dhia ann Iobart na h Altair..

C. Ach nach bheil an t' Apstal fos ag innseadh dhuinne—‘ Nach bheil Criofd 'g a h ofraladh fein ‘ go tric ;’ ciod their thu ri so. Eabh. ix. 25.?

F. Ata t' Apstal ag labhradh ann so ma h ofraladh Chriosd ann an achd fuileach air a Chrois, tre basachadh airson faorsa 'n t' saoghal go ionlan, an ni bha gu tachairt aon uair amhain.. Ach ge nach robh luach ar faorsa fa gu bhith air a phraigheadh ach aon uair amhain : giodheadh bha toradh na faorsin go laithail re bhith air a cochuir r'arn ana-ma fa, tre meadhona ghras fin a dfhag Criofd aig' Eaglais fein, is e sin re radh, tre nan Sacramaidean agus na h Iobart.

C. ‘ Ma pheaccichas sinne go toileach thareis ‘ dhuion’ eolas na firinn fhaighail ni ’m fagar tuil..

‘ leadh dhuinn’ Iobart airson peaccaidh.’ Eabh. x.
26. Uime sin cho’n bheil idir Iobart ann, thareis air Iobart na Crois ?

F. Ata t’ Apstal ann fo ’n hain ag labhradh ma droing sin a threigeas agus a chuiras cul ris a chreid-eamh agus an fhior Eaglais mach as nach bheil fior Iobart air bith ri fhaotin : agus le sin cho’n bheil fo’n arn aghai fa, ach go mor air ar son fa : air faicin dhuinne go foilleir o ’n aite so, co fa bith neach thuitas o ’n creideamh agus threigeas an Eaglais, nach bheil Iobart reiteach no h ionad maitheanais peaccaidh aige re fhaotin amach as an fhior chreid-eamh agus Eaglais, ach innte fa ’ta sin aige gach aon neach do ni aithreachas agus feim do mliadhona na flainte.

C. Am bheil na creidmhaich ceangailte bhith a lathair aig’ Iobairt na h Aifrionn ?

F. Tha siad ceangailte trid aithne na h Eaglais a bhith lathair aig Iobairt na h Aifrionn air gach uile Diadomhnuich agus la Feile no naomh.

C. Carson ata na creidmhaich ceangailte bhith a lathair aig Iobairt na h Aifrionn air gach uile Diadomhnuich agus la Feile ?

F. Chum mar ata na Diadomhnuichean agus laan Feile air an cuireadh gu taobh airson aoradh Dheas, gu freagaradh iad na criocha sin uile tre cochuinn-nuchadh re cheile air na laan naomh sin, chuimhnachadh bas Chriosd, agus thoirt do Dhia t’ aoradh solamnach Iobairt fo, tre lamhan an t’ Sagairt agus an ard Shagairt Iosa Criosd. Air tus ; ann teisdeas ardfhlaitheas no h arduachdarachd Dea, agus an t’ urram tigharnail sin a ’ta dligheach da mhordachd dhiadhaidh fa. An dara aite ; thoirt buidheachas do Dhia airson a h uile bheannachaidh choitchionta agus airid fa. Treas aite ; ghuidheadh trocair agus

maitheanas airson an uile pheaccaidh fa. Ceathro aite; fhaotin gach gras feimail o thobar nan uile ghrais.

C. Creud an suidhachadh anaim anns an bu choir do fluagh bhith an uair theid iad dh eisdachd an Aifrionn naonil?

F. Bu choir dhoibh dhol ann sin, mar gu bithadh iad ag dol gu sliabh Chalmhari chum bhith ann sin a lathair aig pais agus bas an Slanuighoir fa, o 'n is i h Aifrionn an Iobart cheudhna a dh ofraladh ann sin. Agus bu choir do na creidmhaich uile diochall a dheanamh an anama fein a chuir anns an leithaid fhonn cheudhna h aoraidh, buidheachais, graidh agus aithreachais airson am peaccaidh fa, mar bhithadh aige deagh chriosduidh aig Iobairt na Crois nam bithadh e lathair ann sin.

C. Creud do bharraill dheth androing sin a' ta leagail dhoibh fein bhith air an giulainadh air falbh feadh am na h Aifrionn, le seachran anto iloil, ann aite aire thoirt do'n Iobart mhor so?

F. Ni 'm bheil leithaid sin do fluagh ag eisdachd Aifrionn idir, is e sin re radh, ni 'm bheil iad idir ag coillionadh aithne na h Eaglais, no fasachadh co-cheangal an la, ach na 's tocha deanamh fanoid air Dia, 'n uair, o 'n leath amuigh ata siad ag gabhail orra Dia dh onorachadh agus a dh aoradh; agus an criodheacha fad uaidhe san.

Ata dream so ciontach cho 'n e 'mlain, mar an ceud droing do bhriseadh aithne na h Eaglais, ach fos is eigin dhoibhse freagaradh airson an sgannal agus am maasladh a 'ta siad ag toirt, trid an droch eisamlair fa: agus airson bacadh luchd eile o 'n aire thoirt do'n dleasnasa dligheach fein; go maith agus airson am nionaoimhachadh fa nan diamhiran ro naomh sin, tre leithaid giulann miochriosdamhuil aig an am naomh so.

AM PEANAS NO 'M BREITH-AITHRIGHÉ,
AGUS AN T' AIDMHAIL, AIR AM MI-
NUCHADH.

C. **C**I O D ata thu tuigfin le Sacramaid am Pheanais?

F. Ordughadh Chriosd trid am bheil nam peaccaidh, anns am bheil finne tuitam ann deidh Baifde air am maithleadh dhuinne.

C. Ciod anns ain bheil an t' ordughadh so coiseasamh?

F. Air pairt an aithreacha **a**ta e coiseasamh ann a tri nithe, eadhon Briseadh-criodhe no dubhron, Aidmhail, agus Lan-sasachadh: agus air pairt an t' Sagairt no Mhinisdair, ain a Saoreadh no maitheanas air a labhradh amach trid ordughadh agus udharas Iosa Chriosd. Ionas gur Sacramaid am Peanas leis am bheil na creidmhaich a thuit ann a peaccaidh ann deidh Baifde, air an raoeachadh o'm peaccaidh fa le Minisdair Dea; an doibh na peaccaidh ceudhn' aideachadh mara fior aithreachas, agus runsfirineach Leoir-sasachadh a dhéanann do Dhia air an son fa, agus gan pheaccachadh ni's mo tre gras Dea.

C. Cionnas dhearbas thu gu bheil leithaid sin do chumhachd aige Sagartan Dea, ionas agus peaccaich shaoreadha o'm peaccaidh fa?

F. Dearb am sin o'n t' soisgeul far am bheil Chriosd ag radh ri Buachailean na hEaglais, eadhon na hEasbuigean agus na Sagartan,—‘ Gabhibh ‘ fe an Spiorad Naomh. Ge b' e air bith iad d’ ‘ am maith fibh am peaccaidh fa, ata siad maithte ‘ dhoibh, agus eo air bith iad a chumas fibh am ‘ peaccaidh fa gan am maithleadh, ata siad air am ‘ curaill.’ N. Eoin. xx. 22, 23.

Agus aris,—‘ Go deimhin a deiram ribh ge b’ e air
 ‘ bith nithe cheangalas sibhse air an talamh, bithidh
 ‘ fiad ceangailte air neamh ; agus ge b’ e air bith
 ‘ nithe dfhuasgalas sibhse air an talamh, bithidh fiad
 ‘ fuasgalte air neamh.’ N. Matth. xviii. 18.

C. An robh an cumhachd so air a thoirt do aon
 air bith eile osbar air nan Apstail ?

F. Bha e go cinnteach air a thoirt araon dhoibhse
 agus d’ an luchd leaneamhuin fa anns an Eaglais gu
 deireadh an t’ saoghal : a’nhuil agus mar thugadh
 ordugh seirmonachaидh agus baifdeaidh do na h
 Apstail ; giodheadh is ro chinnteach an ni gu ’m b’ e
 run firineach Chriosd gu mairtheadh an t’ ordugh
 sin gu deireadh an t’ saoghal maille re Foicheim-
 nuichoira nan Apstal anns an Eaglais go brath : do
 reir briathra Chriosd ag radh,—‘ Feuch, ata mi
 ‘ maille ribh gu deireadh an t’ saoghal.’ N. Matth.
 xxviii. 20.

C. An e bhar teagasc fe uime sin gur urradh duin’
 air bith peaccaidh a mhaitheadh ?

F. Thoir an aire, ni ’m bheil finn’ ag creidfin
 ann aon doigh air bith, gur urradh duine fa bith
 deth fein agus trid a chumhachd lom fein peaccaidh
 a mhaitheadh, na ’s moa na ’ta finn’ ag creidfin
 gur urradh duin’ air bith deth fein no trid a chumh-
 achd lom fein am marbh do thogail o bhlas gu
 beatha : do bhri gu buin an dara h aon agus an aon
 eile do chumha:hl Dia. Ach mar iion Dia air
 uaira feim do dhaoine mar inneala thogail no
 dhuasgadh nam mairbh gu beatha ; mar sin ata finn’
 ag creidfin, gu ’m bu toil le Dia orduchadh gu ’n
 saoreadh a Mhinisfaira fa na peaceach aithreacaithe ;
 ann a feart a h aithne fein, agus trid a chumhachd
 fein mar a h inneala fein. Oir ata se ceart go furasda
 do dhaoine tre cumhachd agus ordugh Dia peac-

caidh mhaiteadh air an talaith, agus ata e dhoibh nam mairbh thogail o bhas gu beatha.

C. Ach nach bheil na Protestanaich ag cuir rom-pasa nach tug Dia cumhachd maitheaidh peaccaidh do neach air bith riagh?

F. Ata siad ag radh sin fein agus sin fos ann aghaidh am Bibal fein, mar chunnic thu osarde far an tug Criod fein an cumhachd maitheaidh peaccaidh do na h Apstail agus bu dhaoine na h Apstail. Agus feuchidh mi dhuit anois gu 'n d' rinn Criod miorbhuille dhearbhadh na cuis fo; ag radh ri fear na pairilis,—‘ Bithadh agad deagh ‘ mhisneach a mhic ata do pheaccaidh air am maitheadh dhuit.’ N. Matth. ix. 2. Nois ann so mhaith Criod a pheaccaidh do na phairilis mar Dhuine do fhuair cumhachd o Dhia agus cho 'n ann mar Dhia mar chi thu o chuid eile.

C. Ciod thuairt na h Iudhaich an uair chuala iad Criod ag radh so?

F. Dubhlairt iad mar deir na Protestanaich an-diugh; ata fear so labhairt blasphem no dia-mhafladh, co dfheudas peaccaidh a mhaiteadh ach Dia 'mhai.

C. Agus ann sin ciod thuairt Criod riusan agus ciod rinn e mar dhearbhadh, gu robh cumhachd aig' an Duine mar Mhac an Duine o Dhia, agus cho 'n ann nuar Dhia 'nhain chum peaccaidh a mhaiteadh air an talamh?

F. Rinn e miorbhuille dhearbhadh na cuis fo; agus fhreagair se iad ag radh,—‘ Oir cia is usadh a ‘ radh ata do pheaccaidh air am maitheadh dhuit; ‘ no a radh, eirich agus imich?’—‘ Ach chum gu 'm ‘ bithadh fios agaibh gu bheil cumhachd aige Mac ‘ an Duine peaccaidh a mhaiteadh air an talamh, a ‘ deirse ann sin re fear na pairilis, eirich, tog do lea-‘ baidh agus imich do d' thigh.’ N. Matth. ix. 5, 6.

C. Ciod ata thu tarruing o fo?

F. Gu bheil e lan shoilleir gu'm b'e run ar Slanuighoir ann a deannamh am mhiorbhuille fo, dhearbhadh, do na Iudhaich, ge gu 'm buinadh an cumhachd maitheaidh peaccaidh amhain do Dhia tre naduir, gu bheil Dia fos ag gnathachadh an chumhachd fo air an talamh tre minisdralachd dhaoine, agus gu robh aige Criod fein mar Dhuin' an cumhachd so o Dhia. Nois is i'n fhirinn shoisgeulach so a 'ta sinne faicin air a daingnachadh le miorbhuelle, eadhon an fhirinn sin fein a dh aitha na ludhaich anachreidmhaich; ach air dhoibh miorbhuelle fhaicin deante 'g a daingnachadh, tha sinne 'g am faicin ag toirt gloir do Dhia thug a leithaid sin chumhachd do dhaoine eadhon peaccaidh a mhaiteadh air an talamh; giodeadh is i'n fhirinn fo fein. an ceart ponc creideimh a 'ta na Protestanaich go dian ag aitheadh.

C. Cho 'n bheil an earrunn fo deirse na Protestanaich ach amhain ag dearbhadh, gu robh cumhachd maitheaidh peaccaidh aige Criod, anti bha araon na Dhuine agus na Dhuine fan aon Phearsa, ach ci o 'n bheil e idir ag dearbhadh gu feudadh an cumhachd so choiphairtuichadh ri daoine teoraidh?

F. Freagairam gu bheil e foilleir o'n t' soisgeul gu 'n d' rinn Criod am miorbhuelle fo, cho 'n ann dhearbhadh gu robh cumhachd aige peaccaidh a mhaiteadh mar Dhia, no mar Mac Dea, ach go foilleir mar Dhuin' agus mar Mhae an Duine mar ata an t' soisgeul ag radh.— Ach chum gu bithadh ' fios agaibh gu bheil cumhachd aige Mac an Duine ' peaccaidh a mhaiteadh air an talamh, &c. Agus air an abhar sin ata an t' soisgeul ag innseadh dhuinne, gu ghabh an sluagh iongantas, agus thug iad gloir do Dhia, cho 'n ann chionn gu robh cumhachd a mhaiteadh peaccaidh aige Dia fein, an ni b' aithne

dhoibh a cheana go maith agus a chreid iad riamh ; ach bhri, gu 'n tug Dia leithaid sin chumhachd do dhaoine : eadhon peaccaidh inhaitheadh air an talamh.

C. Ata mi creidfin gan amharas gu 'n robh cumhachd mhaitheadh peaccaidh aige Criost mar Dhuine, agus fos gu b' urradh e nam b' aill leis an cumhachd cendhna thoirt do dhaoine, bhri gu 'm bu Dhia agus Duine e ann aon Phearsa : ach an dearbh thu gu 'n tug e an cumhachd sin fos do dhaoine ?

F. Dearbhidh mi sin gan amharas o bhriathran fein, ann deidh dhamh dfheuchuin dhuit creud an cumhachd aige Criost amhain mar Dhuine o Dhia agus uime sin deirse an t' foisgeul thaobh a chumhachd so do fhuair Criost,—‘ Agus air teachd do ‘ Iosa labhair e riu ag radh. Thugadh dhamhse ‘ gach uile cumhachd air neamh agus air talamh.’ N. Matth. xxviii. 18. Tha thu faicin o fo creud e cumhachd Chriost mar Dhuine ; feuchidh mi nois dhuit gu 'n tug e an cuinhachd ceudhna do dhaoine,—‘ Ann sin dubhaint iosa riu aris ; sith ‘ dhuibhse, mar a chuir an t' Athair uайдhe mise, ‘ is amhail sin ata mise 'g ar cuir fa uam fa. Agus ‘ air da fo a radh, theidh e orra agus a deirse riu ; ‘ Gabhribhse an Spiorad Naomh. Ge b' e air bith iad ‘ d am maith sibh am peaccaidh fa, ata iad maithte ‘ dhoibh : agus co air bith iad a chumas sibh am ‘ peaccaidh fa gin am maithheadh, ata siad air am ‘ cumail.’ N. Eoin. xx. 21. 22, 23.

C. Ciod ata thu tarruing o fo ?

F. Gu bheil e leoир thoilleir anns an t' foisgeul, gu 'n tug ar Slanuighoir do na h Apstail an cumhachd ceudhna sin inhaitheadh peaccaidh a fhuair e fein mar Dhuin' o h Athair neanraigheadh fa : agus uime sin a deirse riu,—‘ Mar a chuir an t' Athair

‘ uaidhe misé, is amhuil fin ata misé ’g ar cuir fa ‘ uamfa.’ Leis an udharas agus an cumhachd ceudhna : ionas agus co air bith bha air a shaoreadh o pheaccaidh fa le aon do na h Apstail, ann deidh do Chriosd an cumhachd so thoirt do na h Apstail, deiram gu ’n robh se air a shaoreadh cheart go h efeachdach o pheaccaidh fa, ma ’se gu ’n robh e do riread aithreach air an son, agus ge gu ’n abairadh Criod fein risan ata do pheaccaidh air am maitheadh dhuit : amhuil mar ata an ti bhaisdeadh le aon Apstal go maith air a bhaisdeadh, agus ge gu ’m bainisdeadh Criod fein e : agus uime sin, ann deidh do Chriosd a leithaid fo chumhachd thoirt do Bhuachailllean na h Eaglais le briathra go daingean agus laidir, co, ach anachreidmhaich a their o fin suas nach tug Criod do na h Apstail agus do ’n luchd ionaid fa, eadhon Easbuigean agus Sagartan na h Eaglais, cumhachd ceangalaidh agus fuasgalaidh ? Le fin co-dhunamid gu bheil gan teagamh air bith aig’ Easbuigean agus Sagartan na h Eaglais cumhachd o Chriosd a shaoreadh nam peaccaich o ’m peaccaidh fa, a ’ta bronach dubhach air an son agus dh aidich-as iad, agus a chuiras rompasan go curamach an seachnad feadh na h uine re teachd : agus gu bheil iadsan tre leithaid fo shaorsa go cinnteach air am fuasgaladh o chionta bais fiorruidh.

C. Ach nach feud so misnachd a thoirt do pheaccaich dhol air ann aghai san ann a slighean siar am pheaccaidh, ann an duil gu bith iad air an faoreadh o ’m peaccaidh fa an uair is aill leo le Búachailllean na h Eaglais ?

F. Ni’ni bheil cumhachd aige Sagartan na h Eaglais aon neach shaoreadh gan fhior aithreachas, agus gan run laidir chum leasachadh beathai’ ; agus uime sin, cho ’n bheil an cumhachd so a ’ta air a

thoirt do Bhuachaillean na h Eaglais na mhifnachd chum peaccaidh ann a doigh air bith, na 's moa na 'ta an ni so deir Dia ris na peaccaich uile,—‘ Cia b' e ‘ la anns an iompichar am peaccach, ni cuimhnich ‘ mi ni 's mo h a pheaccaidh fa.

C. Creud e stugh an t' Sacramaid so ?

F. Tha Peaccaidh agus Aidmhail an Aithreach.

C. Creud is foirm dha ?

F. Saoram thu o do pheaccaidh fa, ann an ainm an Athair agus am Mhic agus an Spioraid Naoimh.

C. Creud iad efeachda no toraidh na saorsin ?

F. Ata si 'g ar reituchadh fa ri Dia, agus an éara cuid ag aisagadh gras Dea no 'g a mheadachadh annine.

C. Cionnas dhearbas tu fin ?

F. O'n sgrioptuir far am bheil e 'g radh,—‘ Ma dh aidichas sinn' ar peaccaidhne, tha eisan firineach agus ceart chum ar peaccaidhne mhaiteadh dhuinn' agus ar glanadh o gach uile neofhireantachd (no eagcoir).’ 1. Eoin. i. 9. Agus creud e gealladh Dhea, chum e bhith firineach agus ceart gu feasamh ris, ma choilionas sinn' a h ordugh fa ? Tha cumhachd a thug e do Bhuachaillean na Eaglais chun an maitheadh dhuinne ma dh aidichas sinn' iad, ag radh,—‘ Ge b' e air bith iad d' am maith sibh am peaccaidh fa, 'ta fiad maithe dhoibh. Agus ge b' e air bith nithe fhuasgalas sibh air talamh, bithidh fiad fuasgailte air neamh.’ N. Eoin. xx. N. Matth. xviii.

C. Coillion pairt aige Sacramaid am Pheanais ?

F. Tha tri phairt aig' eadhon Cobhrughadh-criodhe, Aidmhail no Faosdin, agus Leoir-shasachadh.

C. Creud is Cobhrughadh no dubhron-criodhe h ann ?

F. Tha fior bhrön ag teachd o'n chriodhe airson ar peaccaidh ne, teachd air ball o ghradh Dhea, agus ceangailte le run laidir leafachaidh beathai' feadhl an am re teachd.

C. Creud is Doilgeas ann?

F. Ata Cobhrughadh neo-iomlan ag eirigh o smuaintuchadh grainealaichd am pheaccaidh no eagal pianais fiorruidh, agus 'm ata e cumail ann fuath do na pheaccadh, agus dochas no h earbsa maitheanais fhaotin, a 'ta doilgeas fo fad o bhith olc ann fein: agus ge nach bheil e firineachadh am pheaccach dheth fein, giodeadh ata se deasachadh an t' slighe chum firineantach agus ag gleus-eadh an anam chum gras Dea fhaotin anns an t' Sacramaid.

C. Cionnas dhearbas tu gu bheil an Cobhrughadh no bron an chriodhe feimail?

F. Dearbham fin o'n sgrioptuir far bheil Dia a labhairt ris na peaccaich uil' ag radh,—‘ Uime fin,
 ‘anois deirse an Tigharna, pillibh chugamfa maille
 ‘ri bharn uile chriodhe, agus le trosgadh, agus le
 ‘gul, agus le dubhron, agus reubibh bhar criodh-
 ‘eachean agus ni 'm b' iad bhar aodaich fa, agus
 ‘pillibh chum an Tigharna bhar Dia fa, oir ata se
 ‘grasmhor agus lan do throcair, mall chum feirge
 ‘agus lan do chiuinal agus ata aithreachas air ma
 ‘n olc.’ loel. ii. 12, 13.

C. Cionnas ata thu dearbhadh gu bheil run laidir leafachaidh beathai' feimail?

F. Fos o'n sgrioptuir,—‘ Treigeadh an droch
 ‘dhuin' a slighe fa, agus an duine neofhirineach a
 ‘smuaintean fa, agus pilleadh e chum an Tigharna,
 ‘agus do ni se trocair air, agus chum ar Dia fa,
 ‘oir maithidh se go lionor.’ Ifaias. lv. 7. Agus aris,
 —‘ Ionulibh sibh fein, glanibh sibh fein, cuiribh

‘ uaibh’ olc bhar gniomh as mo radharc, sguiribh
 ‘ dheanamh uilc, foghlumibh am maith a dhean-
 ‘ amh. Ann sin thigibh agus deanibh deaspoirachd
 ‘ rium, a deir an Tigharna, agus ’m ata gu bheil
 ‘ bhar peaccaidh ne anhuil scarlaid, bithidh siad
 ‘ go geal re sneachda; ma ’ta go bheil iad dearg
 ‘ mar chrimson, bithidh siad anhuil olann.’ Ifaias.
 i. 16, 17, 18.

C. Ciod ata thu tarruing o so ?

F. Nach leoir bron amhain airson peaccaidh
 chuaidh seachadh chum maitheanas peaccaidh fhaotin,
 ach fos gur eigin do neach feadh a bheatha fa re
 teachd a leafachadh, se sin re radh, nach leoir dha
 na sean pheaccaidh a threigsin, ach is eigin dha feadh
 a bheatha fa re teachd ar aon am peaccaidh agus fath
 a pheaccaidh sheachnadh go ro churamach agus am
 maith a dheanamh o so suas.

C. Creud ma bhithas duine ag basachadh ann a
 peaccaidh bais, agus nach urradh e Sagart fhaotin ?

F. Ann sin, cho dean ni sam bith an ghnothach
 ach Cobhrughadh firineach criodhe frutheadh o
 ghradh Dhea, air dha bhith dochomasach bhith
 fabhailte gan ghradh Dhea oscionn gach aon ni.

C. Creud is Run laidir leafachaидh beathaidh ann ?

F Cho Run amhain ata h ann am pheaccaidh
 sheachnadh, ach fos fath am pheaccaidh.

C. Cia fad o na bha t’ Aidmhail ann a feim ?

F. Riamh o h am nan Apstal do reir N. Sheu-
 mais. v. 16.—‘ Aidichibh bhar peaccaidh ne da
 ‘ cheile, agus deanibh urnuidh airson a cheile,
 ‘ chum agus gu flanuichar fibh.’—Agus aris, ‘ Tha-
 ‘ nic moran dhiubhsin a chreid ag aideachadh agus
 ‘ ag innseadh an gniomhara san.’ Gniomh. xix.
 18. Agus co da dh aidaich iad ami peaccaidh san,
 agus co da bu choir dhuinn’ an aideachadh do reir

orduigh an Apstail? Ach do dream sin a fhuair ordugh agus cumhachd ar peaccaidh ne mhaitheadh dhuinn' agus ar fuasgaladh uathasan: agus b' è sin na Apstail agus am Fèicheimnuichoira fa Buachail-lean na h Eaglais agus cho 'n aon eile: bhri nach tug Criosd an cumhachd sin ach dhoibhsin amhain.

C. Creud is Aidmhail ann?

F. Tha fosgaladh foilleir sacramaideach d' ar peaccaidh ne do Shagart aig' am bheil cumhachd ac faoreadh, chum saorsin no maitheanas ar peaccaidh ne fhaotin.

C. Cionnas a dhearbas tu gu bheil aithne Chriosd no h ordugh idir ann airson aideachadh ar peaccaidh ne do Mhinisdaira Chriosd?

F. Dearbham sin o'n ordugh a thug Criosd do Shagartan na Eaglais; oir ata e leoir shoilleir nach b' urradh an t' ordugh ceangalaidh no fuasgalaidh, mhaitheadh no chumail peaccaidh do reir toillteanais na cuis, agus foinn no gleufaidh an aithreach, bhith go ceart air a chuir ann gniomh, gan eolas air fdaid anaim an neach sin a's aill bhith air a fiaoreadh o pheaccaidh tre feart an orduchaidh so: agus do lorg sin, ni feud sin bhith deante go ceart, gan Aidmhail: oir is iadsan amhain a shuidhaich Criosd nan luchd breith air ar coguisa ne; ach cionnas bheir iad breith air ar coguisa ne, mar foillsuichar dhoibhse fdaid arn anama sa, ni nach gabh deanaanh gan Aidmhail foilleir? Uime sin, ata t' Aidmhail chum an fochar so, do thug Criosd do'n Eaglais, fhaotin feimail, eadhon maitheanas ar peaccaidh ne 'g radh—' Ge 'b' e air bith iadsan d' am maith sibh am peaccaidh 'fa, ata siad maithte dhoibhse.'

C. An robh Aidmhail nam peaccadh am measg Pobal Dea fo t' sean lagh do reir orduigh Dheanfein?

F. Bha e mar chi sinn' o h ordugh Dhea fein
 anns an sgrioptuir, far am bheil Dia ag radh—‘ Ab-
 air re Clainne Isracil an uair do ni fear no bean
 peaccadh air bith, a ’ta daoin’ ag deanamh, dhean-
 amh peaccadh ann aghai an Tigharna, agus gu
 bith am Pearfa sin ciontach. Ann sin aidichidh
 siad am peaccaidh do rinn siad.’ Num. v. 26.

Agus aris,—‘ Do chuaidh Ierusalem amach da
 ionnsuidh fa (Eoin Baisde) san am sin agus Iudea
 uile, agus luchd aiteachaidh nan duthchan uile
 tiomchioll Iordan. Agus bha siad air am baisdeadh
 leisan ann Iordan ag aideachadh am peaccaidh ne.’
 N. Matth. iii. 5, 6.

C. Ciod ata thu tarruing o ’n aite so ?

F. Gu bheil e lan shoilleir o ’n sgrioptuir naomh,
 gu’m b’e nos nan Iudhach do reir an orduigh so, am
 peaccaidh san aideachadh araon aig am Mhaois agus
 aig am Eoin Bhaisque ; eadhon anns an ceart am, anns
 an robh Criod air an t’ saoghal : agus cho do
 chronuich e nos so, ni dheanadh e, nam bithadh e
 ann aghai orduigh Dhea ; nois thanic Criod mar
 deir e fein, cho ’n ann bluiriseadh an lagh, ach gu ’n
 lagh choillionadh. Agus ata finne ’g a fhaicin air a
 choillionadh, o na thug Criod cumhachd a mhaith-
 eadh peaccaidh do na h Apstail mar chunnic thusa
 cheana : agus thanic na ceud chreidmhaich fos ionn-
 suidh nan Apstail ag aideachadh am peaccaidh ne ;
 agus dh orduich N. Sheumas Aidmhail nan peac-
 cadh, ni nach deanadh e go cinnteach mar bithadh e
 roimh sin air orduchadh le Criod fein : na ’s
 lughe na their thu gu ’m bu mhealtoir uabhasach
 an t’ Apstal Sheumas. Osbar bha t’ Aidmhail riamh
 anns an Eaglais o ’n am sin gus an diugh.

C. Am bheil maith mor no solas idir aig’ an duine
 teachd o ’n Aidmhail ?

F. Ata maith ro mhór aig' an duin' o'n Aidmhail: do bhri, mar dha inntinn bhith fuidh uallach broin uaigneach, is e'n solas is fearr a chor fa fhosgaladh do chairaid airid dilis; amhuil sin air dha'n anam bhith fuidh uallach peaccaidh uaigneach, is e h aon do na solasan agus leagheasan is moa'ta h ann, Pearsana taoghte bhith ann, air an orduchadh le Criod fein chum na crioch sin fein, daoine sonruighe araon airson foghlum agus diadhachd, agus gan an amhrasach le lagh air bith deth an ni'ta siad ag eisdachd ann Aidmhail, dream d'am feúd an t'anam a pheaccaidh fa fhoillsuichadh agus aideachadh le cinnte solais innachduchaidh agus sdiureaidh no feolaidh chum leasachadh beathai.'

C. Creud iad coicheangail no cumhnannta feimail an deagh Aidmhail?

F. Gu bith e gairrid, diochalach, ioriseal, narach, firineach agus ionlan.

C. Cionnas Gairrid?

F. Tre seachnadh anabar bhriathran agus tiomchiollaidh suarach.

C. Carson Diochalach?

F. Tre gnathachd am na's leoир agus curam roimh laimh, ann a ceusnachadh na coguis chum na peaccaidh sin anns am feudadh neach bhith ciontach am faotin amach gu'n aideachadh.

C. Cionnas Narach?

F. Tre dusgadh suas no gluasadhl annine sa naire airson ar peaccaidh a'ta graineal agus maflach ann a lathair Dhea; agus fos a'ta deanamh arn anaimé fein grainealeach agus fuathach do Dhia.

C. Cionnas Firineach?

F. Trid aideachadh ar peaccaidh go soilleir foigialte gan iarreadh an lughachadh no'n leathsgeul a ghabhail no'n coire sa do chuir air fluagh eile.

C. Cionnas Iomlan ?

F. Trid aideachadh soilleir, cho 'n e 'mhain anns na nithe fin anns na pheaccaich finne go basmhor, ach fos cia tric do pheaccaich finne, go fogus agus ata finne comasach an cuimhnachadh fa.

C. Creud thachaireadh, nam fagadh duine mach as Aidmhail sa peaccadh air bith basmhor, trid eagal no naire h ann innseadh ?

F. Ata leithaid fin do neach ag deanamh Aidmhail sa falamh agus neonithach, agus ata se ciontach do naoimh-ghaoidh, agus do bhreug innseadh do na Spiorad Naomh, agus fos ag mioghnathachadh an t' Sacramaid.

C. Cionnas ata thu dearbhadh fin ?

F. Trid eisamlair Ananiais agus Saphira bhean fa, bha le cheile air am bualadh marbh aig cosan N. Pheadair, airson a bhith go dann agus breug innseadh do na Spiorad Naomh.—Ach dubhaint Peadar,
 ‘ Ananias carson a lion Satan do chriodhe fa dhean-
 ‘ amh breug do na Spiorad Naomh, agus chealeach-
 ‘ adh cuid do luach an fhearaínn.—Carson a finu-
 ‘ aintuich thu ann do chriodhe an gniomh so ; cho
 ‘ d’ rinn thu breug do dhaoine ach do Dhia.’
 Gniomh. v. 1, gus 10.—Nois ma ’ta se na pheac-
 cadh go mor ann lathair Dhea breug innseadh do Bhuachaillean nà h Eaglais, luchd ionaid Chriosd fein air talamh ma nithe saoghalta, cia uabhasach am peaccadh breug innseadh ann a cuij coguis dhoibhfin.

C. Am bheil eisan a chealichas peaccadh air bith basmhor ann Aidmhail sa ceangailte a pheaccaidh san uile aideachadh thareis aris ?

F. Tha se go deimhin ceangailte gach uile peac-
 cadh basmhor aideachadh marris am pheaccadh fin a chealaich e.

C. Cia lion nithe bu choir do neach dheanamh chum deagh Aidmhail a dheanamh ?

F. Sia nithe. Air tus ; urnuidh dhiochalach agus dhurachdach dheanamh ri Dia chum follus fhaotin uaidhesan dfhaicin fdaid na coguis. An dara aite ; an choguis cheusnachadh go ro churramach thaobh gach seorsa peaccaidh anns am feudadh neach tuitamh, agus go airid na peaccaidh sin anns an tric le neach tuitamh. An treas aite ; fior dhiochall do dheanamh chum bhith bronach dubhach air son a pheaccaidh fa. An ceathro aite ; dh iarreadh air Dia go durachdach gu'n tugadh e dha criodhe briste bruit' air an son fa. An cuigo aite ; smuaintuchadh air mor uile a pheaccaidh. An fiao aite ; urnuidhean doilgich bronach a dheanamh ann a lathair Dhea maille re run laidir nach peaccichar ni's mo tre comhnadh grais Dhea fein.

C. Creud iad uilc am pheaccaidh chum smuaintuchadh orra ?

F. Feudar an toirt asteach fo na chuig fo leanas. Air tus ; an eagcoir ata peaccadh ag deanamh air Dia fein. An dara aite ; am mafladh no dimeas ata se deanamh air Criod tre saltaradh a fhuilse fo chois mar nach bithadh buaidh no feart air bith innte. An treas aite : an t' olc a 'ta peaccaidh ag deanamh air an anam anns an t' saoghal so, le cailleadh leisan araois gras agus gradh Dhea ni'se beatha 'n anam. An ceathro aite ; gu bheil e cuir an anam ann cunnartas neamh chailleadh maille ris an t' solas sin uile nach chuala cluas, nach fac suil agus nach tanic riainh asteach gu criodhe duine, smuaintuchadh creud an duais a bheir Dia do dream sin a choimheadas aitheanta fa agus gheibh bas'n a ghradh fa. An cuigo aite ; gu bheil am peaccadh fos ag cuir an anam ann a cunnartas bhith caillte go fiorruidh ann Ifrionn.

C. Creud is Leoир-shasachadh ann ?

F. Is e, ag labhradh air mar phairt do'n t' Sacramaid so, am Peanas Sacramaideach air a chean-galadh riunn leis an t' Sagart aig an Aidmhail : agus osbar air so, feudidh sinne fos Leoир-shasachadh a dheanamh l' arn urnuidhean, ar trosgaidh fein, agus ar deagh oibre uile fhlolangais.

C. Ciod airson fa bheil sinn' ag deanamh Leoир-shasachadh leis am Pheanas sin ?

F. Airson leithaid sin phiantan aimsirail agus ata mairtheadh air uaira dligheach d' ar peaccaidh ne, ann deidh nam peaccaidh fein bhibh maithte dhuinne.

C. Cionnas ata thu dearbhadh, gu bheil cumhachd aige na Sagarta Peanas a chuir oirne ?

F. O'n sgrioptuir far am bheil sinn' ag leabhadh gu 'n do chuir N. Pol as communn na h Eaglais an Collnach Corinthianach, am Peanas is moa dfheudas tuitamh air neach, oir deir se,—‘ Go deimhin ‘ air dhamhsa bhith uaibh’ a m’ Chorp, ach a la- ‘ thair agaibh ann Spiorad, thug mi breith cheana, ‘ mar gu bithin a lathair air an neach a rinn an ‘ gniomh so, ann ainm ar Tigharna Iosa Criofd, ‘ agus ann a cumhachd ar Tigharna Iosa Criofd, ‘ an samhail so do dhuine a thoirt thareis do Sha- ‘ tan chum sgrios na feola, chum gu bithadh an ‘ t’ anam air a shabhaladh ann an la ar Tigharna- ‘ Iosa.’ 1. Cor. v. 3, 4, 5.

C. Cionnas dhearbas tu gu bheil piantan aimsirail ag feasamh dligheach d' ar peaccaidh ne ann-deidh do na peaccaidh fein bhith maithte dhuinne ?

F. Dearbham sin, air tus ; do bhri, gu 'n robh Adhamh ann deidh a pheaccaidh fa bhith maithte dha ; giodheadh bha se air a theilgeadh amach as am Pharais go brath, agus a shliochd fa go iomlau air an deanamh fo smachd bais agus ioma truaidha

na beathaidh ann a pian a pheaccaidh fin. Gen. iii. 24.

An dara aite; do bhri gu 'n robh Daibhidh ann deidh a pheaccaidh adhaltranais fa bhith maithte dha, go h ainsfirail air a phianadh agus air a smachduchadh le bas a leanaibh fa,—‘ Thug an Tigharna ‘ (deirse Nathan ris) air falbh do pheaccaidh fa; ‘ giodheadh basichidh do leanabh fa, agus ni treig ‘ an claidheamh do thigh fa.’ 2. Sam. xii. 13, 14. San treas aite,—‘ An ti a 's ionmluin leis an Tigh- ‘ arna smachdichidh se e, agus sgiursidh se gach ‘ mac ris an gabh e.’ Eabh. xii. 6.

C. Am bheil sinne ceangailte chum Peanas a dheanamh airson ar peaccaidh ne, osbar air bron agus fior dhoilgeas?

F. Tha sinne ceangailte go deimhin, agus ata ceartas Dea fos ag iarreadh sin dhinn, agus ata an reasun fein ag teagafgadh sin dhuinne mar an ceudhna.

C. An dearbh thu o 'n sgrioptuir gur coir dhuinne Peanas a dheanamh airson ar peaccaidh ne?

F. Dearbhidh mi, air tus,—‘ Threig thu do ‘ cheud gradh; cuimhnich air an abhar sin, cia ‘ uaidhe do thuit thu, agus dean Peanas, agus ‘ dean na ceud oibridh, no thig mi ort go grad, a- ‘ gus atharrichidh mi do choinleir as aite, mar ‘ dean thu Peanas.’ Taifb. ii. 4, 5.

An dara aite,—‘ Thoifisch Iosa re fearmoia a dhean- ‘ amh agus ag radh; deanibh Peanas, oir ata riogh- ‘ achd neimh am fogus.’—Agus aris, ‘ Ni h eadh ‘ ach deiram ribh, mar dean sibh Peanas, sgriosar ‘ sibh uile mar an ceudhna.’ N. Matth. iv. 47. N. Luc. xiii. 5. Ionas gu 'n robh, gu bheil, agus bith- idh feart am Pheanais go iomlan feimail do gach uile h anam a thuit aig am air'bith do bheathaидh o

Dhia le peaccadh basmhor ; is i so 'n aon deile no clar is urradh an fabhaladh ann deidh dhoibh an neochiontas a chailleadh le peaccadh.

C. Ach nach leoir fulangas Chriosd air son gach aon neach, agus le sin creud am feim ata 'n ar Peanas fa ?

F. Is ro fhior gur leoir fulangas Chriosd, ach ni leoir e mar cochuairar toradh fulangais Chriosd ris anam ; agus is aon mheadhon efeachdach am Peanas gu toradh a bhais fa chochuir ris an anam ; agus ma dfhuling Criod air ar son se, dfhuling se chum gu fulangamid marris, agus cho 'n ann gu saoreadh bas Chriosd sinn' o gach Peanas agus fulangas, ach chum gu leanamid a lorg fa mar deir N. Peadar, — ‘ Oir is aon chuge so do ghairmadh fibh ; do ‘ bhrl, gu ’n do dfhuling Criod mar an ceudhn’ air ‘ bhar son ne, ag fagail agaibh eisamlair chum gu ‘ leanadh fibh a cheimna fa.’ 1. Peadar. ii. 24. Ata thu faicin o 'n earrunn so ciod bu choir dhuit a dheanamh chun pairt bhith agad ann a Criod, ionas agus mar dfhuling agus mar rinn eisan Peanas air do shon so ; rinn e so chum an slighe fheuchuin dhuit, gu leanadh tu a lorg fa, chum gu deanadh tu fein an ni ceudhna air do shon fein.

C. Creud na meadhonan eile leis am bheil na piantan aimfirail air am fuasgaladh ?

F. Tre Logha no Deonachadh Eaglais.

C. Creud is Logha h ann ?

F. Cho n' e maitheanas ata h ann airson peaccaidh re teachd na comas peaccaidh a dheanamh, mar ata na Protestanaich no luchd na creideamh dhroch-leasaichte go mealltach, maslach agus go ro chealgach ag teagascadh do 'n luchd leaneamhuin fa, agus go breugach'g a chuir as leath na Caitholaich, chum an deanamh fa uabhasach do Phrotestanaichi : ach

amhain is e h ann fuasgaladh do leithaidin sin phian-
tan aimsirail agus a 'ta fantin no mairtheadh dlich-
each do na peacecaidh sin a cheana maithe tre Pea-
nas, aithreachas agus aidmhail no faoisdin ghlan.

C. Cionnas ata Logha no Deonachadh na h Eag-
lais ag fuasgaladh nam piantan aimsirail sin ?

F. Tre toillteanasan anabharach Chriosd agus
a Naoimh sa, a 'ta e cochuir r' arn anama tre bronnn-
tas no deonachadb airid na h Eaglais.

C. Cuine thug Criosd da h Eaglais fa cumhachd
Loghai no Deonachaideh ?

F. An uair do thuairt se ri N. Peadar Ceann faic-
finach na h Eaglais,—‘ Agus bheir mi dhuit euch-
-raich rioghachd neimh, agus ge b' e ni cheangalas
thusa air talamh, bithidh iad ceangailte air neamh ;
agus ge b' e ni a fhuasgalas thusa air talamh,
bithidh se fuasgailte air neanib.’ N. Matth. xvi. 19.

C. Ciod ata thu tarruing o fo ?

F. An ni fo ; an cumhachd sin is urradh ni
cheangaladb, is urradh e fos fhuasgaladh, ach ata
cumhachd aig' an Eaglais o Dhia fein a cheangal-
adh mar ata thu faicin, agus fos chum finne chean-
galadh ann cuirt Sacramaid am Pheanais ri cuid eigin
phian aimsirail ; air an abhar sin fein ata cumhachd
aig' an Eaglais ann a cuirt Sacramaid am Pheanais,
chum finne shaoreadh no fhuasgaladh o na piantan
aimsirail sin air an roi-labhradh.

C. An dearbh thu gu 'n do ghnathaich riamh
na h Apstail an cumhachd fo ?

F. Dearbhidh mi sin o 'n sgrioptuir, far am bheil
finn' ag leabhadh, gu 'n do fhuasgail N. Pol. an
Collnach Corinthianach o phairt no cuid do 'n
Pheanas, no pian aimsirail do chuirar air airson a
pheaccadh ag radh,—‘ Ge b' e d' an toir sibh (na
' Sagarta) maitheanas ann u:i sam bith, bheiram se

‘ e mar an ceudhna. Oir ma thug mise maitheanas
 ‘ ann ni sam bith, is ann air bhar son fa thug mi e
 ‘ am fiadhnuis Chriosd, d’ eagal gu ’n tarladh gu
 ‘ ’m bithadh a leithaid so do dhuin’ air a shlugadh
 ‘ fuas le anabar doilgeas. Is leoир da leithaid sin do
 ‘ dhuine am Peanas so, a leageadh air le moran. 2.
 Cor. ii. 6, 7, 10.

C. Ciod ata air iarreadh chum Loghai na h Eaglais a bhuingeadh no sholaradh ?

F. Gu deanadh no gu coillionadh sinne na oibridh air an ceangaladh riunne, mar ata urnuidhean tros-gaidh agus deirc do na bochdan, agus gu bithadh am pairt deirionach dniubh deante ann sílaid gráis.

C. Am bheil dearbhadh air bith eile agad air an ni so o h udharas air bith eile ?

F. Tha go deimhin, oir dh orduich ceud Chomhairle Niccin ag radh,—‘ Gu deanadh an leithain din sin do dhaoine agus a dh aitha an creideamh,
 ‘ Peanas feadh ioma blianadh : giodheadh air dha
 ‘ bhith ann a cumhachd no comas nan Easbuigean
 ‘ do ghna ma chunnic siad iad ag deanamh Peanas
 ‘ agus ag caoidheadh am inciarachd o’nchriodhe na’s
 ‘ trocaireach buinitin riusan agus an gabhail asteach
 ‘ gu communachadh.’ Can. xi. Anno 326.

Agus dh orduich fos Comhairle Ancirain,—‘ Gur
 ‘ coir cumhachd bhith aige na h Easbuigean ag meas-
 ‘ eadh giulanadh gach aite, am Peanas fa ghearradh
 ‘ gairrid no shinneadh amach.’ Can. v. Anno 3c8.

C. An do chreid na ceud chreidmhaich gu ’n robh cumhachd maitheaidh peaccaidh aig’ an Eaglais ?

F. Chreid iad mar dfheuchas mi dhuit: ann dara linn deirse N. Clemaint deisciobal N. Phoil an Apstail,—‘ Ach ma tharlas, gu ’n do shnag fearmad
 ‘ asteach no h anachreideamh no olc air bith eile
 ‘ chum criodhe aoin neach : an ti aig’ am bheil

‘ curam do h anam fein, na gabhadh e naire na
 ‘ nithe sin aideachadh dhafan a ’ta gu sdiureadh sa
 ‘ chum gu flanichadh e leisan, tre focal Dea
 ‘ (eadhon le briathra na saorsin air an orduchadh
 ‘ le Criosd fein) agus deagh chomhairle : oir thea-
 ‘ gaifg N. Peadar dhuinn’ an droch smuainte ag
 ‘ teachd gur criodheachan air Criosd, a bhriseadh
 ‘ agus a thoilleirachadh do Shagartan ar Tigharna
 ‘ fa. Epist. i. 2.

C. An do chreid creidmhaich an treas linn ann
 cumhachd maitheaidh peaccaidh anns an Eaglais,
 agus na ghnathaich iad Aidmhail nan peaccadh a
 dheanamh do na Sagarta san am sin ?

F. Chreid iad go deimhin, anns an linn so tha
 Tertullian,—‘ Go mor ag cronachadh na muintir
 ‘ sin, a ’ta faillighadh am peaccaidh san aideachadh
 ‘ tre naire shaoghalta.’ L. de Poenitent.

Anns an linn cheudhna deirse Origenes,—‘ Tha
 ‘ maitheanas peaccaidh ann tre Peanas an uair ata
 ‘ se nigheadh a leaba sa le deoir, agus nach gabh se
 ‘ naire a pheaccaidh fa innseadh do Shagart ar Tigh-
 ‘ arna ne.’—Agus aris, ‘ Is leighean Peadar agus
 ‘ Pol, agus an leithaidin sin uile a bha air an
 ‘ suidhachadh anns an Eaglais ann deidh nan Ap-
 ‘ stail, d’ an robh eolas leighfaidh nan creuchdan
 ‘ agus nan loitan air an toirt, &c. do bhri nach aill
 ‘ le Dia bas nam peaccach, ach an aithreachas fa
 ‘ Hom. 2. in Levit. Hom. 1. in Psal. 37.

Anns an linn so fos deirse N. Ciprian,—‘ Guidh-
 ‘ am oribh a bhraithre, aidichadh gach aon agaibh
 ‘ a pheaccaidh fa, feadh ata se fos anns a bheatha
 ‘ fo, feadh a dfheudas a h Aidmhail fa bhith air a
 ‘ ghabhail, am feadh ata maitheanas agus Leoir-
 ‘ shasachadh gach uile neach air dheanamh leis na
 ‘ Sagarta, taitneach l’ ar Tigharna fa.’ Tract. de
 Lapis.

C. An do chreid creidmhaich an cheathro lion ann Aidmhail, agus ann cumhachd maitheanais peaccaidh anns an Eaglais, mar ata na Caitholaich an diugha ag creidsin?

F. Chreid iad go deimhin agus uime sin, a deir N. Athanasius anns an linn so,—‘ Mar bheil do ‘ bhainn pheaccaidh fa fos air am fuasgaladh, bheir ‘ ort fein ionnsuidh deisciobail Iosa; ann sin ata ‘ iadsan a’s urradh thusa f’ huasgaladh uatha, leis am ‘ cumhachd sin a’ fhuair iad o’r Slanuighoir su’n ‘ uair a thuairt se riu. Ge b’ e air bith nithe chean- ‘ galas sibh air talamh; bithidh siad ceangailte air ‘ neamh; agus ge b’ e air bith nithe fluasgalas sibh ‘ air talamh, bithidh siad fuasgalite air neamh.’— Serm. in illa verba, Invenietis pullum.

Anns an linn cheudhna deirse N. Ambros,— ‘ Aidich go saor do ’n t’ Sagart uaigneasan agus ‘ diamhira folluichte an anaim, agus foillsuichdha iad ‘ mar dfhoillsuichadh tu do chreuchdan uaigneach ‘ agus folluichte dha do Leigh.’ Orat. in mulierem peccatricem.

Anns an linn ceudhna deirse N. Ierom,—‘ Mar ‘ ann sin, (san t’ sean lagh) ata Sagart ag deanamh ‘ am Pearsa lobhrach glan no neoghlan; amhuil sin ‘ (anns an nuadh lagh) ata t’ Easbuig no ’n Sagart ag ‘ ceangaladh agus ag fuasgaladh. In c. xvi. Matth.

C. An do chreid creidmhaich an chuigo linn ann Aidmhail agus ann a cumhachd maitheanais peaccaidh anns an Eaglais mar ata sinn’ ag creidsin?

F. Chreid iad go deimhin, oir deirse N. Augustin aon do Easbuigean na linn so,—‘ ’Se toil ar ‘ Dia fa gu ’n aidichadh sinn ar peaccaidh ne san t’ ‘ saoghal so, chun agus nach nairichtadh sinne san ‘ t’ saoghal eil’ air an son fa.’—Aris, ‘ Ma ’s e gu ’n ‘ deanadh mort le Ceisdanaiche (no fear fo theagast)

‘ata ’m peaccadh sin air ionnladh air falbh leis am
 ‘Bhaisde : ach nia ’s ann te h aon air a bhaisdeadh
 ‘a dheanadh am mort ata e ’g iarreadh Peanas agus
 ‘reite.’ L. 1, 2. de adulterinis conjug. c. 16.

C. Ciod bu choir tharruing o chreideamh nan
 ceud chuig linnin ?

F. Tha gu bheil e go foilleir ri foillse na greine
 gu b’ ionnann creideamh anns am phonec fo, go maith
 agus anns gach ponc eile creideimh, do na ceud
 creidmhaich agus do na Caitholaich an diugh : ach
 b’ iad sin na linnin fiorghlan do reir na Protestanaich
 fein, anns an robh araon an Eaglais agus a teagasc
 fa gan smal gan gho sam bith. Giodheadh chreid iad
 mar ata finn’ ag creidsin, gu ’n dfhag Criod cumh-
 achd maitheaidh peaceaiddh anns an Eaglais tre Peanas
 agus Aidmhail : agus ghnathlaich iad fos an
 cumhachd ceudhna mar ata finn’ ag deanamh chum
 maitheanas am peaccaidh fa fhaotin tre Peanas a-
 gus Aidmhail : mar ata e foilleir o sgriobhuina fein.

AN T’ OLA DEIRIONACH AIR A MHI- NUCHADH.

C. C REUD e an cuigo Sacramaid.

F. Tha ’n t’ Ola deirionach.

C. Cia ’n uair dh orduich Criod an Sacramaid
 fo ?

F. Ata ’n t’ am neochinnteach, ata cuid ag saol-
 fin gu ’n d’ orduich se e aig a shuipair dheirionach,
 agus cuid eile gu ’n d’ orduich se e eidear a h Ais-
 eirigh fa agus a Dheas-ghabhaill.

C. Cionnas ata thu dearbhadh gur fior Shacra-
 maid an t’ Ola deirionach ?

F. O’n sgrioptuir naomh far am bheil e ag radb,

—‘Am bheil duine sam bith tinn’n ar measg fa? Cuireadh e fios air Sagarta na h Eaglais, agus deanadh iad urnuidh thareis air ’g a h ungadh le Ola ann ainm an Tigharna; agus flanuichidh urnuidh an chreideimh an duine tinn, agus togidh an Tigharna suas e, agus ma rinn e peaccadh maithar dha iad.’

N. Seumas. v. 14, 15.

C. Ciod ata thu tarruing o so?

F. Gu bheil gach ni feimail chum Sacramaid do dheanamh air a chuir fios anns an sgrioptuir so leis an Apstal Seumas. Air tus; ata thu faicin an cothar folluis o leath amuigh air a chuir fios ann ungadh le Ola agus urnuidh an t’ Sagairt,—‘Agus deanadh iad urnuidh thareis air ’g a h ungadh le Ola ann ainm an Tigharna?’ Feuch an cothar folluis o leath amuigh. Dara aite; gu bheil an cothar iomollach so mar mheadhon iomchuidh chum gras Dea thoirt ionnsuidh an anam,—‘Agus mar rinn e peaccaidh maithar dha iad, agus togidh an Tigharna suas e,’ Feuch an gras. An treas aite; gu bheil e air ordughadh le Dia,—‘Am bheil duine sam bith tinn’n ar measg fa? Cuireadh e fios air Sagarta na h Eaglais,’ Feuch an t’ ordugh agus an aithne air son an Ola dheirionach. Ach thoir an aire ann fo, gu ’n chuir na Protestanaich astigh ann fo do reir an ceilg nosail, am focal Seanoiran ann aite an fhocail Sagarta na h Eaglais, mar gu bithadh tuille cumhachd anns an Eaglais aig’ an tuath, no aig’ a Chleir fein, ni nach do bhruadair duine riagh.

C. Co iad ata comasach air an t’ Sacramaid so ghabhail?

F. Ata gach uile fior Chriosduidh agus creidmhach comasach air a ghlaicadh a’ta ann a morthunnartas bais tre tinnas, saor o naoidheanan, amadan, agus an leithaidin sin ata do ghna air baoil, no as an ceil.

C. Creud is foirm do 'n t' Sacramaid so ?

F. Trid an ungadh naomh so, agus trid a threoir ro h iochdor fein, gu 'm maithedh ar Tigharna fa dhuit, ciod sam bith anns na pheaccaich thu le do shealladh fa, &c.

C. Creud iad toraidh an Cla dheimionaich?

F. Ata e toirt solas do 'n anam ann a spairnadh deirionach fa 'n aghaidh eadachais, ata e maithedh nam peaccaidh fologhte no beag agus fos sbruileach am peaccaidh, agus ag toirt flainte cuirp, ma's e gu bith sin feimail no iomchuidh airson flainte an anaim.

C. Ach nach ann amhain air eaflainta corporra agus air gibhta miorbhuiilleach leigheais ata t' Apstal Seumas ag labhradh ann so ?

F. Cho 'n ann, oir na b' e sin bha 'nn cho 'n orduichadh e na Sagartan amhain a ghairmadh, ach iadsan uile aig' an robh tiodhlacadh leighfaidh, an dream nach robh do ghna na Sagarta ; agus moran na bu lugh a na sin theiradh e, agus ma rinn e peaccaidh maithar dha iad, an ni bhuinas go h airid do flainte 'n anaim.

C. Carfon ata go beag ag faotin an flainte fa ann deidh glacadh an t' Sacramaid so ?

F. An dara cuid bhri, nach bheil flainte a chuirp iomchuidh airson flainte 'n anaim ; no do bhri, gu 'n chuir am pearsa tinn dail fhad ann glacadh an t' Sacramaid, mar ata moran ag deanamh ; no airson modheasachadh air bith eile.

C. Creud an fdaid anns am bu choir an Sacramaid so ghlacadh ?

F. Ann fdaid an ghrais, is e sin re radh, bhith faor o gach uile peaccaidh bais, agus chum bhith anns an fdaid so 's eigin aidmhail agus aithreachas glan roi laimb bhith ann.

C. Ann do chreid na ceud chreidmhaich gu bu
choir an t' Ola deirionach a thoirt do 'n t' fluagh
thinn.

F. Chreid iad, oir a deir Origenes an neach a bha
h araon anns an dara agus treas linn, gur coir dha na
Sagarta dheanamh aig gach am, an ni dh orduich
Seumas ag radh,—‘ Am bheil duine sam bith tinn
‘ ‘n ar measg fa? Cuireadh e fios air Sagarta na h
‘ Eaglais, agus deanadh iad urnuidh thareis air ‘g a
‘ h ungadh le Ola ann an ainm an Tigharna, &c.’
Homil. ii. in Livit.

Anns an cheathro linn deirse N. Crifostom. Is
e fiacha no dleasdanas nan Sagartan aithne Sheum-
ais a coimheadh ag radh,—‘ Am bheil duine sam
‘ bith tinn’n ar measg fa? Cuireadh e fios air Sagarta
‘ na h Eaglais, &c.’ L. iii. de Sacerd.

Anns an chuigo linn—‘ Ata N. Augustin ag guidh-
eadh air an t' fluagh thinn bhith cuimhnachail
air aithne ‘n Apstail a choimheadh ag radh, Am
bheil duine sam bith tinn ‘n ar measg fa? &c.’
Serm. ii 15. de tempore.

C. Am bheil dearbhadh air bith eile agad airson
an Ola dheirionach?

F. Ata h iomad, ach is leoир so measg moran, eadh-
on an dara Comhairle Chabiloin a dh orduich,—
‘ Gu’m bu choir, do’n luchd thinn do reir teagaf-
gan an t' Sheumais bheannuichte an Apstail, ris am
bheil orduigha nan Athreachan ag cordadh, bhith
air an ungadh le Ola beannuichte leis an Easbuig:
uime fin ata leithaid fin a leigheas go mor re
mheaseadh, ata araon ag flanuchadh creuchdan
an anaim agus a chuirp.’ Can. 48.

AN T' ORDUGH NAOMH AIR A MHI-
NUCHADH.

C. CREUD e an siao Sacramaid ?

F. Ordugh Naomh.

C. Co da bhuiñas an t' Ordugh so ?

F. Do Bhuachail'ean agus Minisdaира na h Eaglais mar ata h Easbuigean, Sagarta, Deacoine agus Foidheacoine.

C. Creud an dearbhadh ata agad airson Easbuigean, Sagartan agus Deacoine ?

F. Airson Easbuigean agus Deacoine ata dearbhadh so agam amach o Philemoin i. t.—‘ Chum nan ‘ naoimh uile ann Iosa Criod a ’ta ann Philippi ‘ maille ris na h Easbuigean agus na Deacoine, gras ‘ dhuibhse agus fioth-chaint’ o Dhia an Athair, agus ‘ o ’n Tigharna Iosa Criod.’ Agus airson nan Sagartan o naomh Seumas—‘ Am bheil duine sam bith ‘ tinn ’n ar measg fa ? Cuireadh a fios air Sagartan ‘ na h Eaglais, &c.’ N. Seum. v. 14.

C. Cuine dh orduich Criod an Sacramaid so ?

F. Aig an t' Suispair dheirionach 'n uair rinn e h Apstail fa nan Sagartan, ag radh riu,—‘ ’Se fo mo ‘ Chorp fa, deanibh so mar chuimhnachan ormsa.’ N. Luc. xxii. 19.

C. Creud an cumhachd a thug Criod dhoibhse annsin re dbeanamh ?

F. Thug e dhoibh cumhachd a dh ofraladh suas iobart neofhuileach a Chuirp agus a Fholase, a dh orduich e' fein annsin, agus dh ofrail e fo fhuirm iomollaich arain agus fhion.

C. Carson a thuairt e—‘ Deanibh so ann a cuimhnachan ormsa ?

F. Do bhri, gur cuimhnachan iobart neofhuileach na h Aifrionn air iobart f' huileach Chriosd deanta air a Chrois.

C. Creud iad efeachda no toraidh an Orduigh Naoimh ?

F. Ata e toirt cumhachd spioradalta chum Sagartan orduchadh no dheanamh, gu Corp agus Fuil Chriosd choisfreagadh, gu na Sacramaidean fhrioth-ealadh agus an riarchadh, gu 'n Altair fheitheadh, agus chum am focal shearmonachadh.

C. Creud eile ?

F. Ata e fos ag toirt gras airid chum deagh dheanamh nan roi raite h oiffiga.

C. Cionnas dhearbas tu fin ?

F. Dearbham fin o'n sgrioptuir, far am bheil e 'g radh, — ' Na dearmadh an gras a 'ta annad a thug-
adh dhuit tre faidheadoireachd maille re leagadh
lamha na Sagartachd ort.' I. Tim. 14.

C. Creud i h oiffig cheart an Easbuig ?

F. Is i h oiffig cheart an Easbuig Ordugha Naoimh, an Codhaingnachadh a thoirt, searmoin a dheanamh, agus an Eaglais do riaghluachadh.

C. Cionnas ata thu dearbhadh fin ?

F. Chodhaingnachadh amach o Ghnionih. viii. roi raite, far am bheil finn' ag leabhadh, gu 'n chuir-eadh da h Easbuig sios chodhaingnachadh nan Samarianaich.

C. Cionnas dhearbas tu gu bheil Easbuigean do reir dligie no h orduigh diadha, agus gu bheil cumhachd agus udharas acasan o Dhia chum an Eaglais a riaghluachadh.

F. O'n sgrioptuir, far am bheil e 'g orduchadh nan Easbuigean bhith faireach air an treud chum an Eaglais a dheagh riaghluachadh, ag radh, — ' Air an abhar sin thugibh aire dhuibh fein agus do 'n treud

‘ uile, anns na fhuidhaich an Spiorad Naomh ’n ar
 ‘ Easbuigean sibh a bheathachadh (no riaghluachadh)
 ‘ Eaglais Dhe, a cheannaich e le fhuil fein.’
 Gníomh. xx. 28.

C. Cionnas ata thu dearbhadh gur Easbuigean amhain is urradh Sagartan orduchadh no deanamh?

F. Dearbham sin fos o ’n sgrioptuir, far am bheil N. Pol ag radh ri Titus an ti bha na Easbuig ann Crete—‘ Airson so dfhag mi thu ann Crete, chun ‘ gu ’n cuireadh tu, ’n ordugh na níthe a dfhagadh ‘ gan deanamh : agus gu ’n orduicheadh tu Sagartan anns gach baile reir mar dh orduich mise ‘ dhuit.’ Titus. i. 5.

C. Creud am peaccadh uime sin ann, cuir ann aghai naoimh-riaghail Eaglais agus Easbuigachd, an dara cuid anns an Eaglais iomlan no ’n Eaglaisan airid airson criochan uaigneach?

F. Is peaccadh ceannaire sin agus ard-mhearliochas ann aghai sioth, sonas agus tearuinteachd rioghaichd spioradalta Chriosd an Eaglais.

C. Cionnas a dfheuchas tu sin?

F. Do bhri nach urradh lagh air bith seafamh gan luchd coimhaidh agus faire air: uime sin, o na dh orduich Chriosd fein Easbuigean gu bhith nan luchd coimhaidh agus nan luchd teagasgaidh a lagh fa, tha iadsan uile a bhualas aig Easbuigean agus a cheannaircas nan aghai san, ag bualadh agus ag ceannairceadh ann aghai laigh agus foisgeil Chriosd agus tearuinteachd am phobail uile san aon am.

C. Creud i h oifig no dreachd airid an t’ Sagairt?

F. Iobart dh ofraladh agus a chuid eile do na Sacramaidean a fhriothealadh no riaruchadh n’ am minisdralachadh ; saor o Naomh Ordugh agus an Codhaingnachadh no dol fo lamhan an Easbuig, noch bhuiñas do ’n Easbuig.

C. Cionnas ata thu dearbhadh gu bheil iobart anois ann fo nuadh lagh?

F. Dearbham sin o so, do bhri, gu bheil Sagartachd ann mar chuala thu cheana, agus Altair mar deir N. Pol, agus far am bheil Altair annsin fos ata iobart; tuille fos bha h iobart an Tiomnai' nuaidh air a roimh innseadh anns an sgrioptuir leis an Fhaidh. Mal. i. 11. Faic na dearbhaidh agus na sgrioptuira airson so ann artoigal na h Aifrionn.

C. Ach carlón nach bheil an Chleir Chaitheolach ag posadh, agus creud an reasun airson so?

F. Do bhri, air dhoibh dol asteach chum an Ordugh Naomh, gu bheil iad ag toirt moid no gealladh solamunta do Dhia agus do'n Eaglais bhith beo go geamnuidh. Nois b' uabhasach am peac-eadh a bhithadh ann a leithaid so mhoid no ghealladh solamunta bhriseadh; mar fhiadhnuis airson sin N. Pol, far am bheil e labhradh ma bhantreibhaich air an robh miann posaidh ann deidh dhoibh iad fein chuir fo mhoid geamnuidhachd; deir se gu bheil dannadh aca do bhri gu 'n theilg iad dhiubh an ceud creideamh, is e sin re radh, am moid sholamunta deante do Dhia.

C. Carson nach gabh an Eaglais aon neach chum Ordugh Naomh, ach iadsan ambain a 'ta toileach ain moid solamunta so dheanamh?

F. Do bhri, nach bheil i faicin sin iomchuidh, gu 'm bithadh iadsan a 'ta trid an dreachd agus an oiffig coisfreaghte ri seirbhais Dhe, air an tarruing o nan dleasdanasa sin trid iomluas agus seachrana na beathai' phosda, oir deir an sgrioptuir—‘ An ti ‘ nach bheil posda bithidh curam nan nithe sin air, ‘ a bhuiñas do'n Tigharna, cionnas a thoilichas e ‘ an Tigharna. Ach an ti a 'ta posda, bithidh cu- ‘ ram nithe an t'saoghail air, cionnas a dfheudas e ‘ a bhean fa thoileachadh.’ 1. Cor. vii. 32, 33.

C. Ach nach robh na h Apstail posda?

F. Bha cuid dhiubh posda roinibh an gairm; ach ni 'm faidh sinn' amach, gu 'n chaith fiad ann beatha sa marriu ann deidh an gairm: agus ata so foilleir o'n sgrioptuir, far am bheil N. Peadar ag radh r' ar Tigharna fa—‘ Feuch do threig sinne gach uile nithe, ‘ agus lean sinne thusa.’ Nois bha go cinnteach na mnaan ann a measg nan uile nithe sin, a threig iad, oir neo cho b' fior e re radh, gu 'n do threig iad gach nithe airson sga' Chriosd: agus ata e fos ro shoilleir o fhreagar ar Tigharna, gu 'n do threig, a mhead agus bha posda dhiubh, am rhnaan fa. Faic N. Matth. xix. 27, &c.

C. Ach nach bheil N. Pol ag radh—‘ Nach bheil ‘ againe cumhachd piuthar no bean (bean phosda ‘ mar deir na Protestanaich anns an aite so) a thoirt ‘ leine fa 'n cuairt, amhuil mar na h Apstail eile,’ &c. 1. Cor. ix. 5.?

F. Thruaill na Protestanaich ann so an earrunn, chum an caint fein labhradh, agus bu choir dha 'n earrunn bhith air eidertheangachadh piuthar, bean, agus cho b' e bean phosda, mar rinn iad go narach; ni 'm bheil an t' Apstal ag luaidheadh bean phosda, oir cho robh aon air bith aige fein, mar ata e fein go foilleir ag innseadh, ag radh—‘ Oir bu mhian leam, ‘ gu 'm bithadh gach uile duine mar-mi fein. Uime ‘ fin, deirain ris an droing nach bheil posda, agus ris ‘ na bantreibhaich, is maith dhoibhsin, ma dh' hanas ‘ iad, eadhon mar ata mise, (gan phosadh).’ 1. Cor. vii. 7, 8. Uime sin is ann air mnaan crabhaich diadha' fa 'm bheil an t' Apstail ann fó labhradh, a blia feitheadh reir nos nan Eabhrach air na h Apstail, agus luchd teafgaidh eile ann nithe feimail, mar rinn iad d' ar Tigharna fein ann aimsir a bheathair bhafnighoir.

C. Ach nach bheil am posadh onórách anns gach uile, agus uime sin, laghail do gach neach?

F. Tha go deimhin am posadh onorach, agus naomh, ach cho'n bheil posadh Shagarta naomh-ghaoideach agus bríeach mhoida, mar phosadh Lutheir, onorach no naomh; ach diabhalach, dona agus grainealach.

C. Ach nach e teagasga Dheamhainan ann toir-measgadh posaidh? i. Tim. iv. 3.

F. B'e go firineach anns an droing sin, air am bheil an t' Apstal annsin ag labhradh, eadhon na Gnostaich, nan Manicheanaich, agus iomad Eireacaich eile h a dhith go iomlan agus dhamnaich am posadh mar gniomh agus obair an Diabhail; agus fos mheas nam mnaan mar obair an Deamhain. Ach air ar son fa, ni'm bheil aon neach ag onorachadh am phosadh go mor riunne, oir ata finne 'g a mheaseadh mar Shacramaid nior air orduchadh le Criod, agus ni'm bacadh e do h aon neach, ach dhoibhfin an hain a chuir cul ris le'n toil iomlan shaor fein, tre moid geamnuidhaichd do Dhia agus an Eaglais, chum iad fein choisreagadh na's dlu ris an t' scirbhais dhiadha. Dhith na h Eireacaich sin mar an ceudhna, go h iomlan gach seorsa beidh no feola, cho'n e amhain air laan trosgaidh mar bha'n Eaglais do ghna gnathachadh, ach fos anns gach uile h am: do bhri gu'n mheas iad an fheoil bhith o'n droch Bhith: ionas gu bheil e foilleir, gu b'e sin na daoine ma bheil an t' Apstal Pol ag labhradh.

i. Tim. iv. 3.

C. Ach nach bheil Criod ag radh thaobh feart na geamnuidhaichd—‘ Ni'm bheil gach uile dhaoine ‘ comafach air a chaint so a ghabhal.’ Agus aris, nach bheil N. Pol ag radh—‘ Mar fheudar leo, ‘ iad fein a choimheadh geamnuidh, posadh iad; oir

‘ is fearre posadh no losgadh.’ Matth. xix. 11.
1. Cor. vii. 9. ?

F. Cho dubhaint e ; oir ata ’n da h earrunn so, go uabhasach air an truailleadh leis na Protestanaich, chum ainnhiannan an ceud Apstail sa Lutheir, Eoin Cnoics, agus Sagartan eile, a threig an Chreideamh Chaithclach, a bliris am moida fa do Dhia agus do ’n Eaglais, a cheadachadh, agus le sin am posadh a bhith laghail ; oir cho ’n bheil Criosd ag radh ann so—‘ Ni ’m bheil gach uile dhaoine comafach ‘ air a chaint so ghabhail :’ ach deirse—‘ Ni ’m bheil ‘ gach uile dhaoin’ ag gabhail a chaint so.’ Cho ’n bheil guth no smid air dochomas ann, ach ata e go foilleir ag feuchuin, ma ’se gur aill le daoine bhith geamnuidh, gu bheil sin lan comafach dhoibh le gras Dea. Agus ni ’m bheil N. Pol ag radh—‘ Mar ‘ fheudar leo, iad fein a choimheadh geamnuidh, ‘ posadh iad.’ Ach deirse—‘ Mar bheil iad ’g an ‘ cumail fein geamnuidh, posadh iad, oir is fearre ‘ posadh no losgadh.’ Tuille fo’ cho ’n ann mu ’n dream a thug moid na geamnuidhaichd air am bheil an t’ Apstal ag labhradh ann so, ach ma chriosduidh-ean eile d’ an chomhairlaich e posadh, na’s fearre na losgadh anns an t’ faoghal so, le ainmhiann miolaghail, agus airson nan ainmhiann drusamhail sin, losgadh ann deidh so : agus ata ’n chomhairle cheudhna so, go tric air a thoirt leis na Diadhaira Caitholaich, d’ an dream sin ata neogheamnuidh : ach airson an dream sin a thug moid na gearr-nuidhaichd, is eigin dhoibh se feim a dheanamh do mheadhoin eile, chum an losgadh so roi-bhacadh, go airid trid urnuidh agus trosgadh.

C. Creud an reasun eile tha agad chum nach posadh na Sagarta ?

F. Do bhri, gu bheil na Sagarta do ghna ag radh

Aifrionn, agus froithealadh na Eucharisfd. Nois ma tha luchd eile reir comhairle 'n Apstail, gu feim an phosaidh, a threigeadh, chum iad fein thoirt do thros-gadh agus urnuidh feadh tamal roimh, agus ann deidh Communachadh : uime sin chunnic an Eaglais iomchuidh e gun seachnadh a Cleir se 'm posadh, do bhri, gu bheil iad an dara cuid go laithail ag radh Aifrionn, no froithealadh nan Sacramaidean naomh.

C. Am bithadh e na pheaccadh mor, na briseadh Sagart amhoid geamnuidhaichd, agus gu 'm posadh e, mar rinn Luther, Eoin Cnoics, agus iomad Sagarteile?

F. Bhithadh e na pheaccadh uabhasach go deimhin, bhri, gu bheil lagha Dhea agus an naduir ag jarreadh tean choimheadh ar moida do Dhia. Oir ma 'ta e na chionta go mor créideas, no gealladh bhriseadh ri daoine, cia mor na 's moa na sin ri Dia, uime sin deirse Dia fein—‘ An uair bheir thu moid ‘ do 'n Tigharna Dia, na cuir dail a coillionadh : oir ‘ iarridh go deimhin do Thigharna Dia cunntas ort ‘ ann, agus bithidh sin na pheaccaidh ort. Ge b'e ‘ ni chuaidh amach as do bheul fa, cumidh agus ‘ coillionidh tu e—do reir mar thug thu moid do t’ ‘ Tigharna Dia, a gheall thusa le do bheul.’ Deut. xxiii. 21, 22, 23.

C. Ach nach bheil e laghail do Shagarta posadh ann a cor sam bith?

F. Cho 'n bheil e, air da h aithn' Eaglais bhith 'n aghai sin dheanamh, ag teachd anuas d' ar n ionnsuidh ne tre buan bheuloideas, no toirbheartas o 'n a h Apstail. Oir ata e ro reasuntach, gu bithadh iadsan, a 'ta ceangailte trid an gairmsa, chum fluagh eile thárruing o shuaimhnas an t' faoghail so, agus gu 'n criodheacha fa thogail suas chum nithe neamhaidh, gu 'm bithadh iad, deiram, geamnuidh agus faor o dhragh na sdaid phosaidh.

C. Cia iad Ordugha beag no lugh Eaglais?

F. Acolit, no Cleir Aifrionn, Leabhadair, Ecsorisd, no fear cuir amach Dheamhainan, agus Dorfair, do reir cheathro Chomhairle Charthaigh Can. vi.

C. Am bheil e laghail do mhnaan searmoin a dheanamh, no bhith nan Sagarta?

F. Ni 'm bhell e do reir an sgrioptuir ag radh, — ' Bithadh mnaan nan tosd anns na h Eaglaisan ; ' oir ni 'm bheil e ceadaichte dhoibhfe labhairt, ach is ' coir dhoibh bhith umhal, mar a deir an lagh mar ' an ceudhna.' 1. Cor. xiv. 34.

C. Am bheil e laghail do dhuin' air bhith an cumhachd sagarteach a ghabhail air fein, gan orduchadh Eaglais?

F. Ni 'm bheil e laghail do reir focal Dea,— ' Oir ata gach uile Ard-Shagart air a thoirt o mheasg ' dhaoine, air orduchadh airson dhaoine, anns na ' nithe bluinas do Dhia, chum gu 'n iobair e araon ' Tiodhlacaidh agus Iobartan airson peaccaidh. A- ' gus ni 'n gabh aon duine an onoir so dha fein, ' ach an ti a 'ta air a ghairmadh o Dhia, mar a bha ' Aaron. Is amhuil fin cho do ghlorach Criosd e ' fein, gu bhith air a dheanamh na Shagart : ach an ' ti a dubhaint ris, is tu mo Mhac, an a diugh, do ' ghin mi thu.' Eabh. v. 1, 4, 5.

C. Creud an dearbhadh eile 'ta agad airson so?

F. Ata dearbhadh eile so agam, o'n t' soisgeul, far am bheil Criosd ag radh,— ' Go deimhin, deimhin ' a deiram ribh, an ti nach teid astigh tre 'n dorus, ' ach theid suas air sheoleile, is gaduiche agus creach- ' adair eisan.' N. Eoin. x. 1. Oir co sam bith, nach teid asteach tre dorus (an Orduigh Naoimh) agus nach fan anns an Eaglais do reir an Orduigh Naoimh ; ach theid suas trid ur theagasc air slighe eile ; creud ata hannta, ach gaduichean agus creachadairan, a 'ta

creacheadh Eaglais Chriosd, agus ag mortadh anaman dhaoine? Agus uime sin, deirse Chriosd,— ‘ Coimheadibh sibh fein o na Faidhean breige’ (luchd teagaifg nan breugan) ‘ a thig d’ ar ionnsuidh sa,’ (cho’n ann tre’n dorus no gairm Dea) ‘ ach ann ‘ an culaidh chaorach,’ (tre cealgoirachd mar gaduiche ’g imeachd air an t’ flighe fhiar). Agus uime sin,— ‘ Ata iad o leath astigh ’n am madaidh allta,’ (comasach air na caoraich mhilleadh). N. Matth. vii. 14.

C. Creud ma chuiras duine roimh gairm iongantach o Dhia?

F. Ann sin is eigin dha h an gairm sin dhearbhadh le miorbhuilean, mar rinn na Faidhean agus na h Apstail, no eisan a bhith air a mheaseadh mar Fhaidh breige, agus mar mhór mhealltoir.

C. Creud na h eisamlairan ata agad ann aghaidh luchd foir-ghlacaidh an chumhachd shagarteach, gan gairm Dea chum na h oiffig sin?

F. Ata agam eisamlair Riogh Osias; a bha air ball, air a bhualadh le lobhradh, le Dia fein ann a clar aodain, chionn pairt do’n oiffig shagarteach a glacadh dha fein, gan ordugh, dh ofraladh no losgadh tuis anns an Teampul. 2. Paralip. xxvi. 9.

C. Creud eile?

F. Tha eisamlair Chorai, Dhathain, agus Abiroin, an droing a bha, chionn foir-ghlacadh dhoibh fein oiffig nan Sagarta, ge gu’m bu fhior chreid-mhaich iad, air an flugadh suas beo leis an talainn, agus da chead eile gu leath, a bha ’g ofraladh tuis marriu, air an milleadh le teine o neamh; marri- ceithair mille deug agus seachd cead thuille sin, air an losgadh beo le teine o neamh; agus sin amhain airson bhith taobhach leofan a rinn an ceannaire ann sin, ann aghaidh udharas Eaglais na h aimsir sin; agus

le fin, cia mor ceannairc na muintir fin a 'ta dean-amh an t' shamhuil cheudhna 'n aghaidh Eaglais Criostd, mar a rinn no Protestanaich gan ghairm o Dhia no h Eaglais fa.' Num. xvi. 32, 35, 49.

AM PÒSADH AIR A MHINUCHADH.

C. **C**REUD e an seachdo Sacramaid ?
F. Tha Posadh.

C. Caite an robh an Posadh air tus air orduchadh ?

F. Anns sam Pharais thalmhuin leisan Dia uile-chomasach, an uair thug e Ebha 'n a bean da Adhamh, an ti thuairt air ball,—‘ Uime fin treigidh ‘ an duine Athair agus a Mhathair, agus dlu leanidh ‘ se'r a mhnaoi fa, agus bithidh siad araon 'n an aon ‘ fheoil.’ Gen. ii. 22, 24.

C. Cuine rinn Criostd am Posadh na Shacramaid anns an nuadh Lagh ?

F. An uair dhaingnaich se ceud orduchadi am Posaidh ag radh,—‘ Air an abhar fin, cho dias iad ‘ ni 's mo, ach aon fheoil. Uime fin, an ni do ‘ cheangail Dia, na dealichadh duine sam bith.’ N. Matth. xix. 6.

C. Cionnas a bha e feimail gu deantadh am Posadh na Shacramaid ?

F. Do bhri, gur cocheangal am Posadh, air am bheil sonas airid na beathai' phosda ann crochadh, air dha bhith air orduchadh chum ceannsachd ain-mhiann pheaccaich, chum mor mhaitheas an iarmaid, no 'n sliochd, chum deagh orduchadh ar cuiastighe, agus aolain no foghlum ar clainne 'n eagal agus ann a seirbhais Dea : agus uime fin, bu choir dha bhith air a mheàseadh anns an ordugh is airde deth na gniomhara fin, a naomhaich Criostd air son feim, agus maith an duine.

C. Cionnas ata thu dearbhadh gur Sacramaid am Posadh ?

F. Do bhri, mar chuala thu, gur cocheangal tean am Posadh, deante, agus naomhaichte le Dia fein ; agus nach feudar a bhriseadh no sgaoileadh le cumhachd duine sam bith, air dha bliath fos na chothar naomh, no na thaisbeanadh diamhireach air cocheangal neofhuasgailte Chriosd agus a h Eaglais fa.

C. Creud an coduchadh eile 'ta agad gur Sacramaid am Posadh ?

F. Ata coduchadh laidir eil' agam o'n sgrioptuir, far ambheil e 'g ainmuchtadh am Phosadh na Shacramaid mor ag radh,— 'Agus bithidh an dias 'n ' an aon fheoil : is Sacramaid mor so ; ach labhram ' ann Chriosd, agus anns an Eaglais.' Ephes. v. 31, 32. Uime sin is Sacramaid mor am Posadh, do reir briathran an Spioraid Naoimh fein, air ordughadh le Chriosd ar Tigharna ne.

C. Creud e stugh an t' Sacramaid so ?

F. Ata h aontuchadh aifreiminigbeach, no toil-each nam pairtaichean do cheile, tre tabhairt an cuirp sa da cheile.

C. Creud is foirm do na Phosadh ?

F. Tha na briathra, no na cotharan ata cialluchadh an aontuchadh air a roi-radhd, agus tabhairt an cuirp sa do cheile.

C. Creud iad toraidh am Phosaidh ?

F. Ata se toirt gras airid, sonruighe do 'n lanamh-un phosda, ghradhachadh agus a ghiulanadh le cheile, agus fos gras chum an clainn' sa a thogail suas ann a gradh agus eagal Dea.

C. Creud is crioch airid do 'n Phosadh ?

F. Clann ghineadh, agus an togail suas ann a feirbhais Dea, agus an ath ni re so, 'se, gu 'm bithadh am Posadh mar leigheas aig' an duine 'n

aghaidh ainmhiann, agus gu 'm bithadh banchuid-eachaidh aig' ann a fligne na flainte.

C. Cia mor agus cia tean' ata ceangal am Phosaidh?

F. Go mor agus go tean, agus nach feudar a sgaoileadh go brath le aon chunihachd air talamh; ionas agus nach briseadh e, ach leis am bhas, mar chuala thu cheana o 'n t' soisgeul.

C. Creud iad comaina no ceangail duin' agus bean do cheile fan fdaid Phosaidh?

F. Gradh, onoir agus cofurtachd a thoirt do cheile ann Criod.

C. Ciod a thuille fin?

F. Gu bheil na feara posda fo cheangal a mnaan posda fa dh alramadh agus an coifurtachadh; agus na mnaan bhith umhal, agus urramach d' am feara posda fa.

C. Cionnas a dhearbas tu fin?

F. O 'n sgrioptuir naomh far am bheil e 'g radh,
 — 'A mhni, bithidh umhal d' ar feara posda fein,
 ' mar is cubhaidh anns an Tigharna. Fheara posda,
 ' gradhichibh bhar mnaan, agus na bithidh searbh
 ' no grad 'n an aghai fan.' — Agus aris, 'A mhni,
 ' bithibhse umhal d' ar feara posda fein, mar do 'n
 ' Tigharna; oir is e am fear ceann na mnaoi, eadh-
 ' on, mar is e Criod ceann na h Eaglais, agus
 ' eisan flanuighoir a cuirp; uime fin, amhuil mar
 ' ata 'n Eaglais umhal do Chriod, mar fin, bithadh
 ' nam mnaan d' am feara fein mar an ceudhna
 ' anns gach ni. Fheara, gradhichibh bhar mnaan
 ' posda fein, eadhon mar a ghradhaich Criod fos an
 ' Eaglais, agus thug se e fein air a son. Thugadh
 ' gach aon agaibh fa leath gradh di mnaoi, amhuil
 ' mar dha fein: agus feuchadh a bhean gu 'n toir
 ' ise urram da fear fa.' Col. iii. 18, 19. Ephes. v.
 22, gus 25. agus 33.

C. Ciod eile ?

F. An dlighe Posaidh a thoirt do cheile do reir sin,— ‘ Thugadh am fear an deagh-ghean dligheach do ’n mhaoi, agus a bhean mar an ceudhna do ’n duine. Na cumibh bhar dlighe o cheile, ach le toil a cheile re tamal, chum sibh fein a thoirt do throsgadh agus do urnuidh, &c.’ 1. Cor. 3, 4.

C. Am bheil e laghail do chlann posadh gan chead agus toil am Paranta fa ?

F. Cho ’n bheil e, ni ’m moa tha se laghail do Pharantan iadsan dh eignachadh a phosadh ann aghaidh an toil fa.

C. Cionnas uime sin ata coillion Posadh ann miofhana ?

F. Do bhri, gu bheil a chuid is mogha glacadh am Phosadh ann fdaid no suidhachadh mio-iom-chuidh, agus gan fhonair bith ceart ; ni ’m bheil iad ag cuir an comhairle ri Dia ’n an raoghain fa, ach ata siad amhain ag iarreadh an ainmhianna fein, no buanachd aimsirail, agus ni ’n ann airson criocha ceart am Phosaidh : ni m’ bheil iad ’g an deasachadh fein air a shon, le bhith ’g an cuir fein ann fdaid an ghrais : agus is e so abhar tric eile miofhanais am Phosaidh, gu bheil siad go ro mhinic ciontach do mhor dhanadais re cheile roimh Posadh ; an ni nach bheil ceadaichte le lagh Dhia air dhoigh sam bith.

C. An dearbh thu gur bacal sin air gras Dea fhaotin ?

F. Dearbhidh mi sin o ’n sgrioptuir naomh far am bheil e ’g innseadh dhuinne, gu bheil an droing sin a ’ta dol asteach air an fdaid Phosaidh, go neo-chriosdamhui, agus gan smuaintuchadh air bith air Dea, no air an leas fein, ann a mor thomhas air an toirt thareis chum cumhachd an Diabhail ;

ann aite beannachd Dhea ghlacadh.—‘ Eisd mise, (deirse ’n naomh Aingeal Raphael ri Tobias) agus ‘ innfidh mise dhuit se, co iadsan, thareis air am ‘ bheil cumhachd aig’ an Diabhal. Óir iadsan ata ‘ glacadh am Phosadh, ann leithaid sin do dhoigh, ‘ agus gu druid iad amach Dia uatha fein, agus ‘ uайдhe ’n inntinnin, agus a bheir iad fein thareis, ‘ gu ’n ainmhianna fein, mar an t’ each agus am ‘ maolluin aige nach bheil tuigse : thareis orrasan ‘ ata cumhachd aig’ an Diabhal.’ Tobias. C. iv.

C. Creud an gleus no suidhachadh anns am bu choir le sin Pearfana an Sacramaid so ghlacadh ?

F. Bu choir dhoibhse bhith an sdaid gráis tre fíor aithreachas, bron criodhe, agus aidmhail glan roi’ laimh. Bu choir d’ an run fa bhith glan, eadhon an sdaid naomh so ghabhail, airson nan criochan sin, fa ’n d’ orduich Dia e : agus ma tha siad fo churam Paranta, bu choir dhoibh am comhairle fan iarreadh, agus gan aon ni dheanamh ann a cuis mar so, gan an aontuchadh fa.

C. Ciod is ciall do bheannachd nan Sagartan air a thoirt anns a Phosadh ?

F. Ata se ’g iarreadh beannachd Dea air son an nuadh lanamhuin phosda.

C. Carson chuirar faine air a cheathro meur ?

F. Do bhri, gu gairmar meur an chriodhe dheth, agus gu ’m bheil feith ann, a ’ta ruigsin a chriodhe, ionas agus gu bheil sin ag cialluchadh, an gradh criodhoil bith-bhuan sin, bu choir bhith eadear fear agus bean phosda.

C. Ciod is ciall do ’n fháine fein ?

F. Is cothar no fioghair e air iomlanachd agus air siorruidhachd ; air dha bhith ionnann ann am pairtean, agus cruinn ann fioghair, gan toisach gan chrioch, a thaifbeanadh gradh iomlan agus búan an fhír agus a mhnaoi da cheile.

C. Creud nam meadhoin is fearre chum deagh chlann fhaotin?

F. Tha trosgadh, urnuidh agus deirc; oir is amhuil sin fhuair N. Ioachim agus Anna, 'n Oigh bheannuichte chum bhith na Mathair do Dhia.

C. Creud iad comain agus fiacha nam Paranta do 'n clainn' fa?

F. Iadsan theagascadh ann a creideamh Chriosd, agus deagh eisamlair a chuir rompasan, am beathachadh agus an altramadh, agus solaradh a dheanamh air an son ann Posadh, agus an ciontan a chronachadh.

C. Creud iad bacail gnathaichte agus airid a phosaidh?

F. Tha Daimh, no Coi-fhuil, agus Cleamhnas ionnsuidh a cheathro ceim; agus anns an line dhireach ata gach uile ceim toirmeargste le lagh an naduir agus le sin neofhuasgalte.

C. Am feud an Eaglais cead Posaidh a thoirt anns na ceimeana coithaobhach sin?

F. Is urradh i, saor anfhain o 'n cheud ceim coithaobhach Daimh no Coifola, is e sin re radh, eadear Braithair agus Piuthair, ni ata do fhuasgalte.

C. Cionnas ata thu dearbhadh in?

F. Air tus; o Ghinealachd. ii. 2, 29. far am bheil finn' ag leabhadh : air do Jacob air tus Lia phosadh, ghabh e fos dha fein Rachel a Piuthair, gan cnaoid coguis air bith, agus gan achmhufan airson sin a dheanamh, ge gu'm b'e fo an ceud ceim coithaobhach cleamhnais.

An dara aite; o Ghinealachd, xi. far na ghabh Abraham nian a Bhraithair Aaroin, ni 'se 'n dara ceim coithaobhach Coifola.

C A I B. XII.

Na Subhailein air am minuchadh.

C. CIA lion subhaile ard ata li ann?

F. Ata ceithair; eadlion, Crionnachd,
Ceartas, Misnach, agus Meafarrachd.

C. Creud fa'n gairmar ard shubhailein dhiubh?

F. Do bhri, gur iad tobair, agus mar gu'm b'
iad lub-cheangail gach uile deagh oibrídh.

C. Creud is Crionnachd no Gliocas ann?

F. Tha subhaile a 'ta 'g ar deanamh fa crionnach
faicileach, agus curamach 'n arn uile gniomhara fa,
chum agus nach meallamid neach sam bith eile, a-
gus nach bithadh sinne fein meallta; no's rud i do
reir riaghait na coir, a ta 'g innseadh dhuinne creud
ata re níhiannachadh leine, agus ciod bu choir
dhuinne sleachnad.

C. Cionnas a dhearbas tu sin?

F. O 'n sgrioptuir a 'ta 'g radh,—‘ An criodhe
‘ aig' am bheil twigfe coimheadidh se e fein o gach
‘ uile peaccadh; agus ann oibrídh na fircantachd
‘ bithidh buannachd aige.’ Eccles. iii. 32.

C. Creud is Ceartas ann?

F. Tha subhaile, a bheir do gach duin' a dhlighe
ceart fein, do reir sin,—‘ Thugibh do gach uile
‘ neach an dlighe fein, cis dhafan d' an dlighar cis,
‘ eagal dhafan d' an coir eagal, agus onoir dhafan
‘ d' an coir onoir.’ Rom. xiii. 7.

C. Creud is Meafarrachd ann?

F. Tha subhaile, a 'ta deanamh ar miannan, a-
gus ar togaraidh meafarda reir an reasuin a thug Dia
dhuinne; agus cho'n ann gu'm bithadh iad neo-
mheafarda no'n agbai reasuin,—‘ Eisan à 'ta mea-
farda gnathichidh sc bheatha.’ Eccles. iii. 7.

C. Creud is Misnach ann ?

F. Tha subhailce trid an glacar go misnachail, agus gu 'n giulanar le crualal gach uile saothair agus cunnart, a 'ta 'n aghai na subhailce so ; eadhon am bas fein na 's luathe : agus uime sin, deir Solom, — 'Teithidh na ciontaich an uair nach bheil aon 'duin' air an toir ; ach bithidh na daoine glioc 'misnachail (no dana) gan eagal amhuil mar leo-ghan.' Sean. xxviii. 1. Agus aris, a deir an sgrioptuir, — 'Ma dfhulingas sibh air sga' fireantachd, is 'sona sibh, agus na bithadh siamh an eagal sin 'oribh; agus na bithibh mio shuaimhneach, ach 'naomhichibh an Tigharna ann bhar criodheacha 'fa.' 1. N. Peadar. caib. iii. 14, 15.

C. Am bheil e feimail do chriosduidh bhith gniomhach sna subhailcin sin ?

F. Ata,--- 'Oir is eigin dhuinne, cho 'n e 'mhain 'an t' olc a sheachnad, ach fos am maith dhean- 'amh.' Salm. xxxvi. 27.

C A I B. XIII.

Tiodhlacaidh an Spioraid Naoimh air am minuchadb.

C. C^IA lion tiodhlacadh an Spioraid Naoimh a 'ta h ann ?

F. Tha seachd ann ; eadbon, i. Gliocas no Eagnaidh,—ii. Tuigse,—iii. Comhairle,—iv. Treunas,—v. Eolas,—vi. Diadhachd,—vii. agus Eagal ar Tigharna ne.

C. Creud is Gliocas ann ?

F. Tha tiodhlacadh Dhea, ata teagascadh dhuinn' ar 'n uile bheatha, agus ar gniomhara sliureadh chum mor onoir Dhea, agus flaint' arn anama fein.

C. Creud is Tuigse h ann ?

F. Tha tiodhlacadh Dhea, trid an deantar sinne comasach air ard dhiamhiran ar creideimh ne lean-mheaseadh no ransuchadh.

C. Creud is Comhairle h ann ?

F. Tha tiodhlacadh Dhea, leis am bheil finn' ag faighail amach ceilg, mealltoirachd, agus cealgoirachd an Diabhail, ionas nach mealltadh sinne leofan.

C. Creud is Treunas no Neart ann ?

F. Tha tiodhlacadh Dhea, leis an neartichar sinn' a ghabhail ofslaimh gach cunnart airson Dea, agus fos taire dheanamh orrasan uile.

C. Creud is Eolas no Fios ann ?

F. Tha tiodhlacadh Dhea, leis am bheil aithne agus fios againe air toil Dea, no leis an tig sinne gu eolas a ghabhail air toil Dea.

C. Creud is Diadhachd ann ?

F. Tha tiodhlacadh Dhea, a 'ta 'g ar deanamh fa crabbach eudmhor 'n a sheirbhais naonih fa.

C. Creud e h Eagal ar Tigharna fa ?

F. Tha tiodhlacadh Dhea, a 'ta cuir bacadh air ar 'n obbuinne fa, tha 'g ar cumail fa o pheaccadh agus 'g ar deanamh umhal do lagh Dhea.

C A I B. XIV.

Da Thoraidh deug an Spioraid Nasimb air am minuchadh.

C. CIA lion iad Toraidh an Spioraid Naoimh ?

F. Tha da Thoraidh dheug ann.

C. Creud iad ?

F. i. Gradh,—ii. Aoibhneas,—iii. Sioth-chaint,—iv. Foighidin,—v. Fadfhalangas,—vi. Maitheas,

vii. Caomhalachd,—viii. Macantas,—ix. Creideamh,—x. Stuamachd,—xi. Measarrachd,—xii. Geamnuidhachd.

C. Creud an ceud Toradh?

F. Gradh, trid am bheil againe do Dhia, gradh oscionn gach uile ni, agus d' ar coimhearsnach mar dhuinne fein.

C. Creud an dara Toradh?

F. Aoibhneas, trid an neartuchadh sinne chum feirbhais dheanamh do Dhia le criodheacha suilbhireach.

C. Creud an treas Toradh?

F. Sioth-chaint', a chumas sinne neogluasta 'n arn inntinnin fein, ann meadhon stuirm agus buaircaidh an t' saoghail so.

C. Creud an ceathro Toradh?

F. Foighidin, a 'ta 'g ar neartuchadh sa dfhulan-gadh gach amhghara, agus triobloidair son gradh Dheas.

C. Creud an cuigo Toradh?

F. Fadfhulangas, an ni is e muingin neosgiotheach inntinn ann duil nithe maith na beathai 're teachd.

C. Creud an siao Toradh?

F. Maitheas, a bhéir oirne gan dochann a dheanamh air aon neach, agus maith dheanamh do gach uile neach.

C. Creud an seachdo Toradh?

F. Caomhalachd, ata 'g abhradh milse cuirtail ann ar beusan, agus ar comhraigdh.

C. Creud an t' ochdo Toradh?

F. Macantas, no ciuinas a 'ta caisgadh annine gach uile gluasaidh, pais agus feirge.

C. Creud an naoidh Toradh?

F. Creideamh, no h ionnracas, an ni sinne 'n ar luchd coimhaidh poncail agus firineach 'd ar comhnanntan agus ar geallaidh ne.

C. Creud an deicho Toradh?

F. Stuamachd, no seamhachd, a 'ta coimheadh modh no meadhon iomchuidh 'n arn uile gniomh-aran, agus deandasa ne.

C. Creud an t' aon Toradh deug?

F. Meafarrachd, a 'ta 'g ar deanamh, cho 'n e 'mhain stuama, agus meafarra, ann biadh agus deoch; ach fos anns gach toileachas intinn eile.

C. Creud an dara Toradh deug?

F. Geamnuidhachd, a 'ta coimheadh anam glan, ann a corp fiorghlan.

C. Co iadsan aig' am bheil na Toraish fin?

F. Amhain clann Dea,—‘ Oir a mhead is ata air ‘ an treoruchadh le Spiorad Dhea, is iad mic Dhea.’ Rom. viii. 14.

C A I B. XV.

Oibridh na Trocair araon Corporra agus Spioradalta air am minuchadh.

C. C^IA lion oibridh corporra na Trocair a ta li ann? F. Seachd.

C. Creud iad?

F.—i. An t' Ocrach bheathachadh.—ii. Deoch thoirt do 'n Tartuñhor.—iii. An Nochd dh aodachadh.—iv. An Neodhionach a dhionadh.—v. An Tinn fhaicin, no thathaicheadh.—vi. Nam Priosun-aich dh amhaircadh.—vii. Agus nam Mairbh dh adhlaccadh.

C. Cionnas ata thu dearbhadh gur fiu, no gu bheil na oibridh fin toillteanach air duais?

F. Do bhri, gu 'n gheall Criodh rioghachd neimh mar dhuais dhoibhsin, a ni na h-oibridla

fin, ag radh,—‘ Thigibh a fluagh a ’ta beannuichte
 ‘ le m’ Athair se, fealbhichibh mar oighreachd
 ‘ an rioghachd, &c. (deirse Criosd) ‘ Oir bha mi
 ‘ ocrach, agus thug sibh dhamh biadhl; bha mi
 ‘ tartmhòr, agus thug sibh dhamh deoch; bha mi
 ‘ a m’ choigreach, agus thug sibh aoidheachd
 ‘ dhamh; lomnochd, agus dh aodaich sibh mi; bha
 ‘ mi eaflan, agus thanic sibh do ’m amharc, &c.’
 N. Matth. xxv. 34, 35, 36.

C. Cia ’n uair deirar gu bheil finn’ ag beathachadh agus ag aodachadh Chriosd?

F. Go tric agus ata finn’ ag beathachadh nam bochdan, agus ag cuir aodach orra,—‘ Oir gu
 ‘ deimhin deiram ribh (deirse Criosd) a mhead agus
 ‘ gu ’n do rinn sibh e do h aon do na braithran a ’s
 ‘ lugha agam fa, rinn sibh dhamhsa e.’ N. Matth.
 xxv. 40.

C. An e duais nan oibrídhi finn, duais na Ceartais?

F. Is i do reir radh N. Phoil ag radh,—‘ Chog
 ‘ mi an deagh chogadh, chriochnaich mi mo chursa,
 ‘ ghleidh mi an creideamh; o fo amach, taifgar fa
 ‘ m’ chomhairfa crun na ceartais, a bheir an Tigh-
 ‘ arna am Breithamh cothromach dhamhsa: agus
 ‘ ni e dhamhsa amhain, ach dhoibhfinn uile mar an
 ‘ ceudhna, leis an ionmhuin a theachd fan.’ 2.
 Tim. iv. 7, 8.

C. Creud an dearbhádh eile ’ta agad air fin?

F. So,—‘ Oir ni bheil Dia neochothromach, gu
 ‘ ’n diochuimhnicheadh e obair agus saothair bliar
 ‘ graidh, a nochd sibh thaoblh ainm fin, am feadh
 ‘ gu ’n rinn sibh friothealadh do na Naoimh, agus
 ‘ gu bheil sibh ag friothealadh.’ Eabh. vi. 10.

C. Cia lion oibrídhi na Trocair Spioradalta a ’ta h
 ann?

F. Fos seachd eile.—i. Comhairle thoirt do ’n

Teagmhach.—ii. An t' Aineolach theagafgadh.—iii. Na Peaccaich chomhairluchadh.—iv. An Leontach choifurtuchadh.—v. Coirean no h eagcoira mhaitheadh.—vi. An Triobloideach ghiulanadh go foighidinach.—vii. Ghuidh airson nan beo is nam mairbh.

C. Ciod an teagafg ata agad, re thoirt thaobh comhairle thoirt do 'n Teagmhach?

F. Tha, na bith rag, no mal gu do chomhairle 's fearre thoirt dhoibh, go airid dhoibhse a 'ta mach as flighe na slainte tre 'n mearachdan agus am peaccaidh fa; bith mar neach ag deanamh obair Dhea, tre toirt rabhadh, agus labhradh riusan, a 'ta dol am mearachd, agus deanamh an uilc, chum gu 'n treig siad an slighean olc, agus gu 'n fabhalar iad; agus chum na crioch so, eisd ris an sgrioptuir.—‘ A bhraith-
 ‘ re, ma theid aon neach agaibhse air seacharan
 ‘ o'n fhirinn, agus gu 'n iompoich neach, bithadh
 ‘ fios aig' an duine a dh iompoichas peaccach o
 ‘ sheacharan a shlighe, gu 'n saor e anam fa o bhas,
 ‘ agus gu 'm folich e moran peaccaidh.’ N. Sheum.
 v. 19, 20.

C. Ciod their thu thaobh an Aineolach theagafgadh?

F. So, na diuit saothair air bith ghlaicadh, chum an t' Aineolach theagafgadh; le so feudidh moran bith sabhaiite, agus Dia air a ghlorachadh go brath. Air so, thugadh Parantan, agus Uachdarain fanear, oir is mor am fiacha fa 'm bheil iad, an dream fuidh curam, araon an smachduchadh, agus an teagafgadh; mar is eigin dhoibh cunntas thoirt aon la mu 'n mhuintir sin fuidh curam se: ach chum misnach thoirt dhuit san, chum an obair ghradhach so deanamh; faic ciod ata Dia gealltin,—‘ An droing fin a
 ‘ theagaisgas moran chum fireantachd, dealrichidh
 ‘ siad mar na reulta feadh na siorruidhachd?’ Dan.
 xii. 3.

C. Ciod ma comhairle thoirt do Pheaccaich?

F. Tha, na failig rabhadh thoirt dhoibh, agus an cronachadh, an uair dfheudas duil bhith agad le so dheanamh, gu cuir thu fad air am pheaccadh; feudidh so moran chumail o'n anama fein dhaninadh, agus ciod an gradh is moa na so? Agus uime sin deir an sgrioptuir air a cheann so,—‘ A bhraithre, ‘ ma ghlacar neach ann am peaccadh (no coire) ‘ sibhse a ’ta spioradalta togibh suas an samhul sin ‘ do dhuine, ann spiorad na macantais (no ciuin- ‘ ais) ag toirt aire dhuit fein nach buairar thu mar ‘ an ceudhna.’ Gal. vi. 1.

C. Ciod their thu thaobh an Leontach choifurtuchadh?

F. Tha, rach fhaicin iadsan a ’ta fuidh amhghara, agus tinnas, agus coifurtich iad; agus an solas a bheir thu dhoibh, pillidh e chugad fein; oir is fearre dhol gu tigh bhroin, na gu tigh na gairdeachas; agus air an abhar sin deir N. Pol,—‘ Deanibh caoi’ maille ‘ riusan a ’ta re caoi.’ Rom. xii. 15.

C. Ciod a deir thu thaobh coirean mhaiteadh?

F. Tha, thusa thoirt fanear, gan olc go brath dheanamh airson an olc rinneadh ort; ach thoir maiheanas, agus mithidh Dia dhuitse mile, airson aon, oir deir Criosd san t’ soisgeul—‘ Thug- ‘ ibh maiheanas, agus bheirar maiheanas dhuibh. ‘ —Gradblichibh Bhar naimhde, deanibh maith ‘ orrasa le ’m fuathach sibh.’ N. Luc. vi. 37, 27.

C. Ciod ata thu tuigfin le ghiulan go foighidinach leis an Triobloideach?

F. Tuigam, gur coir dhuinn’ achdan agus dean-dasa triobloideach luchd eile ghiulanadh, ag smuain-tuchadh air arn anmhuiinneachd fein, agus cia fearbh dfheudas sinne bhith do luchd eile, oir deir an sgrioptuir.—‘ Uime sin, is coir dhuinn’ a ’ta laidir,

' giulan le anmhuinneachd na muintir sin a 'ta lag.'

Rom. xv. i.

C. Carson guidheadh airson nan Beo, agus nam Mairbh?

F. Do bhri, gu bheil sin mar fhiachan air gach aon neach, ghuidheadh airson nan uile dhaoine, co acca is cairaid no namhadh e; ma's namhadh, ata tuille feim aig' air do h urnuidhean fa, agus ata do ghradh fa na's moa dhafsan, mar as moa tha se'm feim air. Guidh go sonruighe airson peaccaich agus anachreidmhach, chum gu 'm fosgaladh Dia an fuan fa dfhaicin firinn uaidhe mhlearachd, agus a dheanamh aithreachas, agus peanas airson am peaccaidh fa. Guidh do ghna airson nam Mairbh, airson do braithre dh eug; 'se so'n deirc, agus an gradh deirionach is moa 's urradh thu dheanamh air an son fa; oir air dhuinne bhith san aon Eaglais fos, giadh ann sdaid dealachte, tha cuid agus pairt aca 'n arn uinuidhean; tha cochommunn eadear finn' agus iadsan; oir cho sguir an gradh am feasd.

C. Ciod ata re chodhunadh uaidhe so?

F. Tha, mar bhuias oibrigh chorporra na Trocair amhain ris an chorp, ata oibrigh spioradalta na Trocair ag buintin ris an anam; agus mar ata t'anam neobhasmhор ag dol go mor thareis air an chorp bhasmhor; amhail sin ata oibrigh spioradalta na Trocair, ag dol thareis air na oibrigh sin eile, agus uime sin, bu choir dhoibh bhith na bu churamaiche, agus na bu chrabhaiche deante: agus ma tha duais air a ghealltin dhoibhse, a ni'n obair chorporra Throcair is lugha do luchd eile, ciod is eigin duais nan aondan spioradalta bhith? Tha ceim is airde gloir mar luach saothair aca: fogus do shlainte, agus fabhail siorruidh t'anaim fein, 'se ni's fearr edfheudas tu dheanamh, co-obair dheanamh airson flainte sgor-

ruidh luchd eile : bith deansasach anns na oibrídh so,
agus cho 'n fhailig thu trocair fhaotin dhuit fein.

C. Cia lion Beannachda 'ta h ann ?

F. Ata ochd Beannachda h ann.

C. Creud iad ?

F.—i. Is beannuichte siad a 'ta bochd nan spiorad,
oir is leo rioghachd neimh.—ii. Is beannuichte siad
a 'ta re bron, oir gheibh iad solas.—iii. Is bean-
nuichte na daoine macanta, oir sealbhichidh iad
an talamh.—iv. Is beannuichte an dream air am bheil
ocras, agus tart na fireantaichd, oir fasichar iad.
—v. Is beannuichte na daoine trocaireach, oir
gheibh iad trocair.—vi. Is beannuichte na daoine,
'ta glan 'n an criodhe, oir chi siad Dia.—vii. Is
beannuichte luchd deanamh na sioth-chaint, oir
goirar clann Dea dhiubh.—viii. Is beannuichte an
dream a 'ta fulang geur-leaneamhuin airson na co-
rach, oir is leofa rioghachd neimh. N. Matth. v.

C. Ciòd ata thu tuigfin leis am bheannachd so,
is beannuichte siad a 'ta bochd 'n an spiorad ?

F. Tuigam, gur beannuichte eisan ata deanamh
a mhór agus a phriomh ghnothach do 'n t' saoghal
re teachd, a 'ta beo ann dimeas dheth fein, agus do
gach ni 'ta dol thart ; agus cho 'n e eisan a 'ta suidh-
achadh a shonas fa, ann suaimhneas, ann ard inmhe,
ann pailtas, ann beartas, agus onoira saoghalta tha-
reis air luchd eile : ach eisan amhain a 'ta tarruing
a chriodhe, agus a thugaraidh o bheartas fa ; no tha
do riread bochd ann maoin, agus toilaichte le fdaid:
oir dhafan ata rioghachd neimh air a gealltin—‘ Is
‘ beannuichte siad a 'ta bochd 'n an spiorad ; oir is
‘ leofin rioghachd neimh.’

C. Ciòd ata thu tuigfin leis fin, is beannuichte
iad a 'ta re bron ?

F. Tuigam, cho 'n iadsan aige 'm bheil an solas,

ann toileachas inntinn, agus aige 'm bheil duil solas fhaotin anna, 'n aghai triobloidean, agus amhghara na ·beathai' so : ach eisan amhain ata treigfin uile shuaimhnasa faoghalta ; agus ata go laithail ag dubh-eadh eachdruin a pheaccaidh se, le ghul, le bhrón, agus le a dheura fa, mach as cuimhne Dhea ; do bhri gu bith e go siorruidh solasach—‘ Oir is bean-nuichte iadsan a ’ta re bron ; oir gheibh iad solas.’

C. Ciod ata thu tuigfin le fin, is beannuichte na daoine macanta ?

F. Tuigam, gur beannuichte, cho ’n iad luchd graidh an t’ faoghaile so, aige ’m bheil duil an tearuinteachd dhaingnachadh, tre cogaidh agus coiftri, chum iad fein dheanamh ainnmol ann eachdruin an t’ faoghaile : ach eisan a ’ta smachduchadh a chorruich, agus a fhulang, agus aige ’m bheil fois agus sioth amuigh agus asteach do ghna, agus a’ta toirt buaidh air an olc le deanamh mhaith : do bhri gu ’n sealbhich e rioghachd, air nach tig crioch—‘ Is beannuichte na • daoine macanta, oir sealbhich iad an talamh.’

C. Ciod ata thu tuigfin le fin, is beannuichte, an dream air am bheil ocras agus tart na fireantaichd ?

F. ‘Tuigam, cho ’n e iadsan a’ta air an togail suas le guth phobail, chum ard inmhe, urram, agus onoir, agus aige ’m bheil an sonas ’n an sealbh shaoghalta ; cho ’n e iadsan air am bheil tart agus ocras ann deidh nithe na bheathai’ so, agus mor mheas dhaoine : ach amhain eisan, nach faidh amach san t’ faoghal, aon ni fiuntach no toillteanach air a chriodhe fa ; ach eisan nach bheil siarreadh sonas ionlan ann so bhos, ach ann a subhalce agus fireantachd, do bhri gu’n fasichar e,—‘ Is beannuichte, an dream air am bheil ocras, ‘ agus tart na fireantaichd ; oir fasichar iad.’

C. Ciod ata thu tuigfin le fin, is beannuichte na lapine trocaireach ?

F. Tuigam le fin, cho 'n e eisan d' an tug an saoghal nah ainmeana glormhor uaibhreach gaif-gaich, laoich agus buaidhaich: ach eisan amhain a 'ta grad chum trocair fheuchuin do gach neach ann fulangas, agus fo thriobloid, co'acca corporra, no spioradalta; ach eisan d' an toirar dha leis na daoine daoine fein, ann lathair Iosa Criod, ainm Athair na trocair, do bhri gu 'm buinar ris le mor throcair.—‘ Is beannuichte na daoine trocaireach, oir gheibh ‘ iad trocair.’

C. Ciod ata thu tuigfin le fin, is beannuichte na daoine a 'ta glan 'n an criodhe?

F. Tuigam le fin, cho 'n e eisan ata deanamh gach uile ni chum moladh agus meas fhaotin o bheul an t' fluaigh, agus a 'ta toilaichte le 'n gniombhara bhith glan ann fiadhnuis dhaoine: ach eisan amhain, nach bheil air a shialachadh le peaccadh no pais olc air bith, ann fiadhnuis Dhe, agus aige 'm bheil an chogus ghlan, ag deanamh gach ni chum Dia thoileachadh, agus anam fein shabhaladh, dhafan ata air a ghealltin, ni nach urradh bbith aige aon do na h aingidh salaichte le peaccadh, Dia fhaicin tre sealla' glan dheth, feadh na fiorruidhiachd—‘ Is beannuichte na daoine a 'ta glan 'n an criodhe, oir chi ' siad Dia.’

C. Ciod ata thu tuigfin le fin, is beannuichte luchd deanaimh na sioth-chainte?

F. Tuigam le fin, cho 'n e eisan a thug sioth-chainte do naimhde san aon deidh an cuir fuidh sinachd dha, no thug sioth-chainte do 'n t' saoghal go tric, ann deidh cogaidh: ach eisan d' am b' urradh sioth-chainte thoirt dha fein, agus gach dubhailcin, agus togaraidh olc fhogaradh o chriodhe fa, a 'ta briseadh a sioth-chainte, eisan a 'ta do ghna ann sioth maille re Dia, maille ris fein, agus ris gach

aon duine, agus ata deanamh a dhubh-lan go fada,
 agus ata sin 'n a chomas, sioth-chainte dheanamh
 ameasg luchd-briseaidh na sioth-chainte; do bhri gu
 goirar dheth mac Dhea,—‘ Is beannuichte luchd-
 ‘ deanamh na sioth-chainte ; oir goirar clann Dhea
 ‘ dhiubh.’

C. Ciod ata thu tuigfin le sin, is beannuichte an dream ata fulang geur-leanamhuin airson na corach?

F. Tuigan le sin, cho 'n e eisan a 'ta fulang geur-leanamh uin airson a theagasc mhealitach, no h eisan fos ata fulang airson droch ghniomh araon a laimh, no chinn fa; ach eisan amhain a 'ta fulang geur-leanamhuin airson na firinn, agus na corach, eadhon, gu bas ; agus dhosan ata maitheanas a pheaccaidh fa, agus na pianta dligheach dhoibh air a ghealltin, agus dol asteach air ball chum neamh, ma bhaisichas e air a son,—‘ Is beannuichte an dream a 'ta fulang ‘ geur-leanamhuin airson na corach, oir is leosa ‘ rioghachd neimh. Is beannuichte bhithas sibh, an ‘ uair bheir daoine an-cainnt dhuibh, agus ni siad ‘ geur-leanamhuin oribh, agus a labhras iad gach ‘ droch fhocal ribh go breugach air mo sgath fa ; ‘ ann sin deanibh gairdeachas, agus bithibh ro ‘ shubhach, oir is mor bhar duais air neamh.’ N. Matth. v. 11.

C A I B. XVI.

Nu Gnean no na Seorsa Peaccaidh air am mi-nuchadh.

C. C. P. EUD is Peaccaidh ann?

F. Briscoadh Laigh Dhea, no bhith ag cuir na h aghaidh fan.

C. Creud is briseadh Laigh Dhea ann ?

F. Tha anacreideamh 'n a dhleasdanasa.

C. Carson is Peaccadh briseadh Laigh Dhea?

F. Do bhri, gu bheil eisan a 'ta briseadh Lagh Dhea ciontach do h anachreideamh thaobh Dhea : oir ata se treigfin a Chruthaichoir, agus 'g a chuir fein air taobh an Diabhail : feuch gan amharas air bith, mor anacreideamh.

C. Cionnas is aithne dhuinne Lagh Dhea ?

F. Tre na h Aitheantean, a thug e fein dhuinne.

C. Cionnas ata thu 'g eiderdhealachadh Lagh Dhea?

F. Ann tri.

C. Creud iad ?

F. Lagh an naduir, an Lagh sgriobhta, agus an nuadh Lagh, no Tiomnai' nuadh.

C. Creud e Lagh an naduir ?

F. An Lagh sin a shuidaich Dia ann a criodhe gach aon duine ; agus cho ni sam bith eile an Lagh so, ach sollus an reasuin, agus na coguis.

C. Creud e an Lagh sgriobhta ?

F. Tha Lagh sin a thug Dia do na h Israelaitaich, sgriobhta air da chlar cloiche, agus is gann ata 'n Lagh so, ag cumail tuilleadh, na Lagh an naduir : agus bha Lagh so air a fhoillsuichadh amach air la na Coinguis, air fliabh Sinai', agus air a thoirt do Mhaois.

C. Creud fa 'n tug Dia a Lagh sa do dhaoine ?

F. Chum bhith na riaghait d' an gniomhara san, agus ge gu 'n robh an Lagh so, air a thoirt air uaira eiderdhealaichte, agus ann an am fa leath, giodeadh ann a briogh, no fusbuin, is aon Lagh a 'ta h ann.

C. Creud an uair ata 'r gniomhara sa maith ?

F. An trath a 'ta siad coimhaontuichte re Lagh Dhea ar Tigharna ne.

C. Cia 'n uair ata siad olc ?

F. An uair ata siad ag bualadh ann aghai naoimh Laigh Dhean.

C. Cionnas a ghairmar am foirmheangeadh, no 'm briseadh so ?

F. Gairmar Peaccadh deth.

C. Cia lion gne Peaccaidh ata h ann ?

F. Tha da ghne, eadhon Peaccadh Gineaidh, no freamhach, agus Peaccadh Gniomhach.

C. Creud is Peaccadh Gineaidh ann ?

F. Tha Peaccaidh sin anns na ghineadh sinn, do 'n d' rinn ar ceud Athair Adhamh, finne ciontach trid casumhlachd fa do Dhia.

C. Na ghineadh gach uile dhaoine, sam Pheaccadh so ?

F. Ghineadh iad go deimhin, saor o'r Slanuighoir, agus an Naomh Oigh ; ar Slanuighoir, thaobh ceart dhlighe ; an Naomh Oigh, thaobh sochar airid o Dhia ; oir cho b' urradh ar Slanuighoir am Peaccadh so, go ionlan tharruing air fein : ach b' urradh an Naomh Oigh a tharruing, agus ghineadh i go cinntach ann, mar coimhideal Dia i le ghras o sin ; is pone creideinibh an ceud ni : ach is creidadh chrabhach Eaglais an dara ni.

C. Creud am Peaccadh a 'ta gach neach ag toirt leis ionnsuidh an t' faoghal ?

F. Ata 'm Peaccadh Gineaidh, saor o N. Eoin Baisde, agus fos am Faidh Ieremia naomhaichte am broin a Mhathair fa, reir barrail morain.

C. Carson a ghairmar ati Peaccadh Gineaidh deth ?

F. Do bhri, gu bheil sinne 'g a tharruing o ar gineadh, agus 'g a ghlacadh o h Adhamh, an ti 's e tobar agus toisach gach uile dhaoine : oir an uair ata 'n tobair salaichte, tha gach uile fruthan a 'ta teachd uaidhe fos air an salachadh.

C. Creud iad iaregaíra no coileanailtean am Pheaccaidh Ghineaidh, no na truaidhean ag eireadh as?

F. Aineolas, agus ainmhiann, is e sin re radh, claonadh dian chum Peaccaidh, truaidhean na beathai' so, agus eigean básfachaidh.

C. Carson ata coileanailtean an Pheaccaidh Ghineaidh ag mairtheadh, ann d'cidh dh' a bhith air a dhubheadh a'nach tre Baisde?

F. Ata siad mairtheadh chum cleachdin ar subhailce sa. Aineolas chum ar deanamh fotheagaisghe, agus saothreach ann obair ar flainte. Ainmhiann chum ar deanamh aireach, faicileach, agus furachar oirne fein. Ainnise, no truaidhean na beathai', chum ar deanamh foighidineach agus umhal. Eigean básfachaidh, chum ar deanamh ioriseal, agus dealaithe o'n t' saoghal.

C. Cionnas a dhearbas tu, gu bheil gach duine air am breith, no teachd ionnsuidh an t' saoghal ann am Pheaccaidh Ghineaidh?

F. O'n sgrioptuir far am bheil e 'g radh,—‘Uigne ‘sin, mar thanic Peaccaidh asteach do n t' saoghal, ‘trid aon duine, agus bas tre Peaccaidh: agus mar ‘sin thanic bas air na h uile dhaoine, do bhri gu 'n ‘do pheaccaich iad uile?’ Rom. v. 2.

C. Creud is Peaccaidh Gniomhach ann?

F. Tha 'm Peaccaidh sin a 'ta sinn fein, ag cuir ann a ceil le'r saor thoil fein, ann deidh dhuinne teachd chum aois reasfuin.

C. Carson deir thu Peaccaidh Gniomhach ris?

F. Do bhri, gu bheil sinne 'g a dheanamh tre gniomh d' ar saor thoil cheart fein; agus aseugmhais an gniomh so, d' ar saor thoil cheart fein, ni 'm bheil Peaccaidh Gniomhach idir ann; agus chorud eile an gniomh so, ach an t' aontuchadh a bheir sinne fein go saor do'n a Pheaccaidh: agus is e so,

a'ta'g a dhealachadh o na Pheaccadh Ghineaidh, a'ta againe go maith, mar oighreachd o h Adhamh, ach cho 'n bheil finne fein le'r faor cheart thoil fein'g a chuir ann a ceil.

C. Cia lion achd, anns an deanadh neach am Peaccadh Gniomhach ?

F. Ann a ceithar achdan, eadhon, tre Smuaintean, Briathra, Gniomharan, agus Dearnaidh. Tre Smuaintean, an uair sinuaintichas neach go toileach air meadhona na dioghais : tre Briathran, an uair thig neach chum eageoir, agus bagraidh : tre Gniomharan, an uair thig neach gu gniomh : tre Dearmadh, an uair b' urradh, agus bu choir do neach an dioghalas bhacadh, agus nach d' rinn se fin. Amhail fin thaobh nam Peaccadh eile.

C. Coillion Peaccadh Gniomhach ata h aon ?

F. Tha da sheorsa h ann, eadhon Peaccadh Basmhor, agus Sologha.

C. Creud is Peaccadh Basmhor ann ?

F. Iba'm Peaccadh sin, trid an cailleadh finne gras Dea, agus a'ta'g ar deanamh fiuntach air damnaidh fiorruidh.

C. Creud an t' olc no dochar a 'ta 'm Peaccadh Basmhor ag deanamh air arn anama ne ?

F. Tha e toirt uatha gras Dea, ni's e beatha an anaim.

C. Creud an dimeas, no talach a 'ta 'm Peaccadh Basmhor ag deanamh air Criosd ?

F. Ata se ceuseadh Chriosd 'n ar criodhe as ur ; faic cia mor am Peaccadh Criosd a cheuseadh as ur 'n ar criodhe, nois, an uair ata Criosd neobhasmhor, agus ata finne'g a h aideachadh mar ar Dia, agus ar Slanuighoir. Oir an uair do cheus na Crochadairan Iudhaich eisan, bha eisan basmhorr, agus cho b'

aithne dhoibh, gu 'in b' eisan an Tigharna : uime sin, ghuidh e h Athair neamhaidh air an son fa.

C. Creud an tairchuis, no spiod ata 'm Peaccadh Basmhorr ag deanainh air an Spiorad Naonih ?

F. Ata fe 'g a ruagadh as arn anama, agus ag toirt astigh nan Deamhaina na h aite fa, ionas agus gu bheil an t'anam sin, a b' e Teampul an Spioraid Naoimh tre gras, air teachd mar ionad comhnuidh nan Deamhaina.

C. Carson ata 'm Peaccadh so gairmte Basmhorr ?

F. Do bhri, gu bheil e cuir an anam gu bas, tre glacadh air falbh gras Dea, noch is e beatha spiorad-alta 'n anaim.

C. Cia 'n uair uime sin, ata t' anam marbh ?

F. An uair chailleas neach gras Dea.

C. Ciod an gras ata t' anam ag cailleadh ?

F. An gras sin a 'ta naomhachadh an anain, agus a 'ta 'g a dheanamh araon ciatach, agus taitneach ann lathair Dhea.

C. Co da, d' am bheil ani Peaccadh Basmhorr 'g ar deanamh fiuntach air ?

F. Air damnadh fiorruidh.

C. Ciod anns am bheil an damnadh fiorruidh ag coiseasamh ?

F. Nach faicar Dia go brath, agus gu loisgar go fiorruidh an t'anam, ann Ifrionn.

C. Coilion Peaccadh Basmhorr a 'ta feimail, chum neach bhith fiuntach, no toillteanach air damnaidh fiorruidh ?

F. Is leoир aon amhain ; ionas, ge gu caitheadh neach a bheatha fa go ionlan mar naomh, agus gu 'in basfichadh e le aon Peaccadh Basmhorr amhain, bhithadh eisan damnaichte go fiorruidh.

C. Cia 'n uair ata 'm Peaccadh Basmhorr ?

F. An uair ata stugh am Pheaccaidh mor, no trom ;

agus ata neach ag peaccachadh le h aontuchadh iomlan.

C. Cia 'n uair ata stugh am Pheaccaidh mor ?

F. An uair ata Peaccadh trom ann a fein, mar ata naomh ainm Dhea dhiamhasladh ; neach Athair, no Mhathair fa bhualadh, no 'm puifonachadh, no neach air bith eile nihorteadh letoil. Feuch go deimhin Peaccaidh Basmhor, do bhri, gu bheil iad lan trom annta fein ; agus mar sin thaobh gach Peaccaidh eile.

C. An leoир an stugh bhith trom, chum am Peaccadh bhith Basmhor ?

F. Ni 'n leoир, oir is eigin, gu cuireadh neach ann a ceill e, le h aontuchadh iomlan na toil.

C. Cia 'n uair sam bheil an t'aontuchadh iomlan ?

F. An uair ata 'n toil go iomlan suidhaichte, chum am Peaccadh chuir ann a ceili ; mar eisamlair. Is aithne do neach airid, gur droch gniomh duine mharbhadh, ata lan toil, agus saorsa aige gan sin dheanamh, giodheadh ata se 'g a shuidhachadh fein le leoир aire, agus roisimaintuchadh chum marbhadh. Faic ann so, Peaccadh Basmhor fiuntach air damnaidh fiorruidh ; do bhri, osbar gur Peaccadh trom e ann a fein, ata 'n t' aontuchadh fos iomlan ; oir na 'm bithadh aontuchadh na toil neamhiomlan ; cho bhithadh e na Peaccadh Basmhor : agus mar bithadh aontuchadh iomlan ann, cho bhithadh Peaccadh air bith ann ; mar an uair ata duin' as ceill ag marbhadh neach eile, no gu marbhadh e neach eile 'n a chodal fa.

C. Am bheil e ann a comas duine, gach uile Peaccadh Basmhor do ghna sheachnadh tre gras Dea ?

F. Thà go deimhin, do bhri, nach ni sam bith eile soisgeul uile Chriosd, ach buan earal, agus brosgadh, am maith dheanamh, agus an t' olc sheach-

nadh; nois, cho bhithadh ni na bu dhiamhaoinaiche, na 'm buan earal fo, mar bith e do ghna ann a faor thaoghadh, agus comas an duine, air a neartuchadh le gras Dea, an t' olc sheachnad, agus am maith do dheanamh.

C. Creud an sgrioptuir ata agad airson sin?

F. Tha na sgrioptuir so, far am bheil Dia 'g radh,
 —‘ Ma ni thu go maith, nach faidh thu duais, agus
 ‘ ma ni thu t' olc, nach bith do Pheaccadh air ball
 ‘ a lathair aig an dorus? Agus bithidh a mhiann fa
 ‘ fuidhadh fa; agus bithidh cumhachd agad fa
 ‘ thareis air.—Aris; Gairmam neamh agus talamhan
 ‘ diugh dhiadhnuiseadh, gu 'n do chuir mi roimh-
 ‘ ibhise beatha, agus bas, beannachd agus malluchadh,
 ‘ raognichibh, uime sin, beatha, chum agus gu 'm
 ‘ bithadh sibh beo ’ Gen. iv. 7. Deut. xxx. 19. Tha
 thu faicin go soilleir o so, gu bheil lan chomas, no
 faor thoil aig' an duin' am maith dheanamh, agus an
 t' olc sheachnad tre gras Dea: do bhri gu bheil e
 'na chomas beatha raognachadh roimh bas, agus ann
 lorg sin, ata se an comas an duine tre cuideachadh
 Dea, Aitheanta D'he a choimheadh agus an coilionadh.

C. Ach nach bheil lan comas gras Dea, deanamh dochair air ar faor thoil fa?

F. Cho 'n bheil idir; oir deirse N. Pol—‘ Shaoth-
 ‘ raich mi ni 's pailte no iadsan uile, giodheadh cho
 ‘ mhise, ach gras Dea a bha maille rium.’ 1. Cor.
 xv. 1c. Tha thu cluintin nach do bhac gras Dea,
 agus nach d' rinn e dochair sam bith air faor thoil N.
 Phoil, ach ann aite sin, dh ionilanaich sin oibriddh fa.

C. Cionnas dhearbas tu gu bheil corr Pheaccadh Basmhòr ann?

F. O 'n sgrioptuir,—‘ Oir an uair bha sibh 'n
 ‘ ar feirbhaifaich do 'n Pheaccadh, bha sibh faor o
 ‘ fhireantachd. Air an abhar sin, creud an toradh

‘ a bha agaibh ann fin, anns ná nithe ud, a ’ta nois
 ‘ ag cuir naire oribh ? Oir is e crioch nan nithe fin
 ‘ am bas. Oir is e tuarasdal a Pheaccaidh am bas.’
 —Aris, ‘ Tha peaccadh chum bas ann.’ Rom. vi.
 21, 22, 23.—1. Eoin. v. 16.

C. Creud is Peaccadh Sologha no Beag ann ?

F. Tha Peaccadh a ’ta lughachadh annine gras
 Dea, ge nach bheil e ’g a thoirt air falbh uainne :
 agus ata se ’g ar deanamh fiuntach, agus toillteanach,
 air piantan aimsirail.

C. Am bheil am Peaccadh Sologha toirt oirne an
 gras a chailleadh ?

F. Cho ’n bheil, ach ata se ’g a lughachadh.

C. Carson ghairmar Peaccadh Sologha dheth ?

F. Gairmar Peaccadh Sologha dheth, do bhri,
 gu ’m faidh neach maitheanas ann ni ’s furasda, no
 do Pheaccaidh Basmhoir.

C. Carson gheibh neach maitheanas am Pheac-
 caidh so, na ’s luaithe ?

F. Do bhri, gur ciontan anmhuiinneachd agus
 failneachaighd amhain ata annta go ro mhinic. Ach
 oir son na muintir sin ata coirtheach annta do run
 fuidhaichte : is ro mhor an t’ eagal, nach faidh iad
 maitheanas annta go furasda ; do bhri, gu ’m bheil
 pairt aig’ ami toil annta, ni ’s mo na tha aig’ anmh-
 uiinneachd, agus failneachadh ambain.

C. Creud na piantan d’ am bheil am Peaccadh
 Sologha, no Beag ’g ar deanamh fe toillteanach air ?

F. Ata se ’g ar deanamh toillteanach air piantan
 aimsirail.

C. Ciod ata thu tuigfin le piantan aimsirail ?

F. Tuigam na pianta sin, nach mairth, ach tamal ;
 chum an eiderdhealachadh o phianta fiorruidh, a
 mhaitheas do ghna, agus nach criochnich am feasd.

C. Cait’ am fuling neach nam piantan aimsirail sin ?

F. Anns a bheatha so, neo fan ath bheatha : anns a bheatha so, tre na amhghara, no na triobloidean, leis am bheil Dia 'g ar pianadh, mar bheil curam againe sinne fein pheanasachadh. Anns an ath bheatha, tre pianta cruidha Piúrgadoir ; d'an nach bheil na piantan is oiltoile, sam bheatha so, ach mar sgail' eatrom.

C. Creud an uair, ata 'm Peaccadh Sologha ?

F. An uair ata a stugh fa, beag, no h eatrom, no 'n uair ata t' aontuchadh inntinn neo-iomlam ; ge gu 'm bitadh an stugh trom.

C. Creud an uair ata stugh a Pheaccadh eatrom ?

F. An uair nach bheil am Peaccadh trom ann a fein ; mar eisamlair : corr sheachrain inntinn, ann am urnuidh feadh tamal beag, corr fhocail diamhaoine, caill beag aimsir, leisge beag chum umhlachd. Feuch ann so Peaccaidh Sologha, no Beag, bhri, nach bheil iad trom annta fein ; deiram annta fein, oir ann a daimh ri Dia, tha 'm Peaccadh is lugha sam bith, do ghna, do chuid-throim eigin, agus ni 'm bu choir le fin do neach go brath bhith ciontach deth na Pheaccaidh is lugha sam bith.

C. An dearbh thu gu bheil Peaccadh Sologha, no Beag ann ?

F. Dearbhídh mi fin o'n sgrioptuir far am bheil e 'g radh,—‘ Is Peaccadh gach uile eagcoir ; ‘ agus ata Peaccadh ann, nach bheil chum bais.’ 1. Eoin. v. 18. Uime fin, ata Peaccadh ann, nach bheil ag toirt gras Dea o'n anam, no toillteanach air bas fiorruidh ; mar ata focal diamhaoine, agus le fin ata Peaccadh Sologha, no Beag ann, nach bheil chum bais.

C. Creud an dearbhadh eile tha h agad air so ?

F. Air tus ; ata dearbhadh so agad o'n sgrioptuir, far am bheil an t' Apstal N. Eoin ag labhairt

mu 'n dream sin ata 'g imeachd anns an t' follus,
 agus ann gras Dea, ag radh,—‘ Ma their finne nach
 ‘ bheil Peaccadh againe, tha sinne 'g ar mealladh fein,
 ‘ agus ni bheil an fhirinn annine.’ I. N. Eoin. i. 8.

C. Creud an dara dearbhadh ata agad ?

F. Tha so,—‘ Oir ann moran nithe ata finn’ uile
 ‘ ciontach.’—Aris, ‘ Ata firineach ag tuitam seachd
 ‘ uaira :’ cho 'n ann go basmhor, oir ann sin cho
 bithadh e ionnruic no firineach ; uime sin, ata firineach
 ag peaccachadh amhain go sologha no beag.
 Agus aris deirse Criod,—‘ Deiriam ribh, gu 'n
 ‘ tabhair daoine cunntas ann la bhreatheanais, air-
 ‘ son gach focal diamhaoine a labhras iad.’ N.
 Seumas. iii. 2. Seanr. xxiv. 16. N. Matth. xii. 36.
 Nois nar leigeadh Dia, gur Peaccadh Basmhor, gach
 uile focal diamhaoine a labhras neach anns an la ;
 uime sin, is Peaccaidh Beag, no Sologha no focal
 dhiamhaoine sin, nach bheil toillteanach air damnaidh
 fiorruidh.

C. Creud an treas dearbhadh a 'ta agad ?

F. So, gu bheil Criod ag feuchuin go foilleir, gu
 bheilaraon Peaccadh Basmhor, agus Peaccadh Beag,
 no Sologha h ann, le bhith cosamhluchadh Peaccadh
 Basmhor re fail, agus Peaccadh Beag, no Sologha re
 caimein, ag radh,—‘ A Chealgoir buin air tus, an
 ‘ t' fail as do shuil fein ; agus ann sin, is leir dhuit go
 ‘ maith an caimein a bhuinead a suil do bhraithair.’
 N. Matth. vii. 5.

C. Am bheil sinne ceangailte nam Peaccaidh Solo-
 gha, no Beag sheachnad?

F. Tha sin go deimhin, do bhri,—‘ An ti ni di-
 ‘ meas air nithe beag, tuitidh e tre beag agus beag
 ‘ ann am Peaccaidh mor.’ Aris do bhri,—‘ Nach
 ‘ teid air chor sam bith asteach innte,’ (an Ierusal-
 lem neamha) ‘ ni sam bith, a shalichas,’ (bithadh e

falaichte le Peaccadh Basmhor, no Sologha, no Beag.) Eccles. xix. 1. Taifb. xxi. 27.

C. Cionnas ata 'm Peaccadh Basmhor air a mhaitheadh dhuinne ?

F. Tre peanas criodhoil, cobhrugadh, no briseadh criodhe, agus aidmhail glan.

C. Cionnas ata 'm Peaccadh Sologha, no Beag, air a mhaitheadh dhuinne ?

F. Tre nan Sacramaiden uile, trid urnuidhean, agus gnathachaidh crabhach, no diadhaidh uile.

C. Cait' an teid iadsan a gheibh bas ann a Peaccadh Basmhor ?

F. Chum Ifrionn na dorain go siorruidh mar chuala thu cheana san Chreidh.

C. Cait' an teid iadsan a gheibh bas ann a Peaccadh Sologha, no Beag, no iadsan nach d' iinn leoир-shafachadh airson nam piantan aimsirail dliogh-each d' am Peaccaidh Basmhor fa, cheana maithte dhoibhse, tre peanas agus aidmhail ghlan ?

F. Theid iad do 'n Plurgadoir, gus an dean iad leoир-shafachadh air an son ; ann deidh sin, theid iad chum Flaitheanas na gloir.

AM PURGADOIR ARAON AIR A MHINUCHADH, AGUS AIR A DHEARBHADH.

C. CREUD ata thu tuigsin le Purgadoir ?

F. Tuigam le sin, gu bheil treas ionad, no aite h ann ; an t' aite, nach e Flaitheanas, no Ifrionn ; far am bheil cuid, no corr anaman air an glanadh, agus air am pianadh ann deidh na beatha fo ; agus is e fo an t' aite ris an abair finn' am Purgadoir ; oir tre Purgadoir ata finn' ambain ag tuigsin priosun peanasach, no h aite pian aimsirail, ann deidh na

beatha fo. Agus gu bheil leithaid fo h aite aon, ata finn' ag dearbhadh ann aghai nam Protestanach araon o na sgrioptuira, na h Athreacha naomh, agus o'n reasun.

C. Creud an grunnt no bunachar ata agad airson am Phurgadoir o'n sgrioptuir?

F. Air tuig; do bhri gu bheil an sgrioptuir ag teagascadh dhuinn' ann iomad aite deth; gur e riaghailt suidhaichte ceartais Dea, thoirt do gach duin' a reiroibríd se. Faic airso, Salm. lxii. 12. N. Matth. xvi. 27. Rom. xi. 6. Taibh. xxii. 12, &c.—Ionas agus a reir nan oibríd a rinn gach duin' ann aimfir a bheathai' bhafmhoir fa, agus a reir na fdaid anns na ghlacar e aig uair a dhol amach san, as a bheatha fo, gheibh fe duais no pian o Dhia; o fo tha e leantin go foilleir, leis an riaghailt fo do cheartais Dea, gu'm bith iadsan a 'ta basachadh ann a peaccaidh mor agus basmhóir, air am pianadh go fiorruidh ann Ifrionn. Mar sin, leis an riaghailt cheudbna bithidh iadsan a 'ta basachadh, ann a peaccaidh fologha no beag, an ni 's e cor morain dhaoine go cinnteach, air am pianadh ann aite airid feadh tamal, gus am bith ceartas Dea lan fasachte; agus is e so 'n t'uile, mar a dubhaint mi ris an abair finn' am Purgadoir.

An dara grunnt; do bhri gu bheil an sgrioptuir 'g ar deanaadh fa cinnteach deth,—‘ Nach teid ‘ air chor sam bith, aon ni astigh gu neamh, a 'ta ' salachadh no salachte.’ Taibh. xxi. 27.—Ionas agus ma gheibhar aig' anam air bith an final no'n salachar is lugh' aig uair a trial fa mach as a bheatha fo; cho 'n urradh i san fdaid sin dol direach Fhlaitheas. Nois cia tearc iadsan a 'ta dol amach as a bheatha fo, go h iomlan glan, agus saor o dhrabbagan agus salachara 'm pheaccaidh, d' am bheil finn' uile buailte

do ghna san fdaid bhasmhorachd so ? Agus giodeadh, nar leigeadh Dia gu damnadh gach smal, no falachar beag an t' anam, chum dorain siorruidh Ifrionn. Uime sin, is eigin aite, no h ionad inmheadhonach bhith ann, airson a leithaid sin dh' anaman, agus a gheibh bas fo na smala beag sin.

An treas grunnt ; do bhri gu bheil an sgrioptuir ag deimhnuchadh dhuinne, gu'n toir sinn' uile cuntas ann deidh so, do'n ard Bhreithamh, eadhoi airson gach focal diamhaoin a labhair finne riamh : agus ann a lorg sin, gach focal diamhaoin, nach do dhubbadh amach, tre fior aithreachas ann so, 'ta fe buailteach a bhith air a phianadh ann deidh so le ceartas Dea. Nois cho'n urradh aon neach a radh gu'n damnich, no gu'n dith Dia anam air bith gu Ifrionn, airson aon fhocal diamhaoin. Oir co neach a 'ta go glan aig' am o bhais, ionas agus bhith saor o gach uile focal diamhaoin ? Agus is leoир aon fhocal diamhaoin, chum an t' anam a bhacadh dhol asteach gu neainh. Uime sin, is eigin aite pianaidh eile bhith ann, fa chomhair na muintir sin a gheibh bas ciontach deth na peaccaidh fologha, no beag sin.

C. Ach nach bheil na Protestanaich ag cumail amach, nach bheil Purgadoir, no treas aite, no fdaid inmheadhonach fulangaidh anaman idir anns an t' saoghal eile, osbar air Ifrionn ; agus uime sin, ag radh gur gnathachd diamhaoin agus saobh-chrabhach ghuidheadh airson nam mairbh ?

F. Deir siad sin fein go deimhin, agus fos sin go direach ann aghai focail sgriobhta Dea.

C. An dearbh thu do riread o'n sgrioptuir, gu bheil Purgadoir, no treas aite fulangaidh anaman anns an t' saoghal eile ?

F. Dearbhidih mi ; oir deirse Criod anns an t' lisgeul,— ' Ge b'e neach a labhras focal ann aghai

‘ Mhic an duine, maithearr dha e; ach ge b’ e neach
 ‘ a labhras ann aghaidh an Spioraid Naoimh, ni ’m
 ‘ maithearr dha e fan t’ faoghal so, no fan t’ faoghal
 ‘ chum teachd.’ N. Matth. xii. 32.

C. Ciod ata thu tarruing o’n earrunn so?

F. Tha, nach bheil na briathran so aige Criosd, ag fagail aite sam bith amharais ann, nach b’eil cuid pheaccaidh air am maitheadh anns an t’ faoghal eile. Ach cho ’n bheil peaccaidh sam bith air Neambh chum bhith air am maitheadh, do bhri, nach teid aon ni salaichte asteach ann sin go brath; agus ni ’m feud iad blith air am maitheadh ann Ifrionn, oir as sin, ni ’m bheil saorsa sam bith. Uime sin, is eigin gu bheil treas aite, no sdaid inmh-eadhonach anaman anns an t’ faoghal eile, ni nacli e Ifrionn no Flaitheanas.

C. Creud an dearbhadh eil’ ata agad?

F. So, —‘ Reir grais Dea, a thugadh dhamhsa mar Mhinisdairoibre ghlioc, leag mi am bunachar, agus ata neach eile ag togail air; ach thugadh gach neach fanear cionnas thogas e air; oir bunachar eile cho ’n uarradh duine sam bith a leagail, ach am bunachar a leageadh a cheana, eadhon Iosa Criosd. Nois e ma thogas neach sam bith, air a bhunachar, or, airgead, clocha priosail, fiadh, feur, connlach. Nithar obair gach duine folluifach; oir foillsuichidh an la i, do bhri gu ’m foillsuichar i le teine, agus dearbhidh an teine, obair gach aon neach, ciod is gne dhi. Ma dfhanas obair neach sam bith a thog se air (a bhunachar) gheibh se duais; ma loisgear obair duine sam bith fulingidh se caill, ach saorar e fein, giadh-eadh amhuil mar tre teine.’ 1. Cor. iii. 10. gus 15.

C. Ciod ata thu tarruing o na sgrioptuira so?

F. Tha gur cinnteach an ni, gur peaccaidh airid

cuid Chriosduidhean a 'ta cumail bunachar na fior chreideimh, giodheadh buailteach le neo-iomlancha beag, a 'ta air an cialluchadh leis na briathran so, fiadh, feur agus connlach, nach bheil toillteanach air damnaidh fiorruidh : giodheadh airson nam peaccaidh beag sin, bithidh siad air am pianadh anns an t' saoghal eile, bhri, gu 'm bheil an t' Apstal ceudhn' ag innseadh gu 'n teid iad tre 'n teine ; agus co acca thiuigar an teine so, mar theine stughail ele-maideach, no mar theine sioghairach, is e sin re radh, geur-chradh, no pian na h inntinn, is mor ata go cinnteach aige na h anama sin re fhulangadh, an trath ata siad ag dol tre 'n teine sin, far an loisgear an obair fa. Ge fadheoi sin, gu 'n faorar am pearsana fein, cho 'n ann gan phian mor, agus cruas, amhuil mar dhuine do 'n eigin, chum e fein shabhaladh, an uair ata thigh fa ann lasara ma thiombhioll se, dol tre 'n teine gu theasairgin. Uime sin, ata treas aite h ann, ann deidh bais, anns am bith iadsin a thog fiadh, feur agus connlach air a bhunachar, ni 'se Criod ; is e sin re radh, iadsin a gheibh bas ann a peaccaidh beag, gu 'm bith iad air an sabhaladh anns an t' saoghal eile, eadhon mar le teine. Agus cait' am bheil an teine so ? Air Neamh cho 'n bheile, agus o theine Ifrionn, ni 'm bheil faor sin ann. Uime sin, ata Purgadoir, no ionad glanaidh annsin ann, ann deidh na beatha so, san t' saoghal eile.

C. Creud an ath dhearbhadh a 'ta agad air son am Phurgadoir ?

F. An dearbhadh laidir so o 'n sgrioptuir, far am bheil N. Peadar ag radh ann a chend litir fa—‘ Oir ‘ dfhuling Criod fos aon uair airson peaccaidh, am ‘ firineach airson nan neofhirineach, chum gu 'n ‘ tugadh e sinne gu Dia ; air dha bhith air a chuise

‘ gu bas anns an fheoil ; ach air a bheothachadh
 ‘ trid an Spiorad. Leis an deachaidh e fos, agus
 ‘ do shearmonaich e do na spioradan ann am prio-
 ‘ sun, a bha o shean easumhal, an uair a dhileibh
 ‘ fadfhalangas Dea aon uair ann laethe Noa, am
 ‘ feadh fa bha an Airc ’g a h ulluchadh.’ I. N. Pea-
 dar. iii. 18, 19, 20.

C. Ciod ata tarruing o fo ?

F. Gu bheil e lan shoilleir o’n sgrioptuir fo, gu ’n robh aig am bais ar Slanuighoir fa, cuid anaman ann a sdaid fulangaidh, ann a priosun anns an t’faoghat eile, airson peaccaidh fologha no beag, nach bheil toillteanach air damnaidh fiorruidh. Oir is cinn-teach an ni, nach rachadh ar Slanuighoir bearinuichte shearmonachadh dhoibhse, mar bithadh iadsan a bha ’m priosun, comasach air flainte, agus air saorsin. Nois cho robh na h anama sin ann a Flaitheanas, far am bheil gach uile searmonachadh neofheimse, agus gan tairbhe ; no h ann Ifrionn far nach deanadh searmoin feim : ach bha siad anns an sdaid inmheadhonach fulangaidh anaman ; an ni is e ’m Purgadoir a ’ta na Caitholaich ag cumail ris. Agus is e fo am priosun sin air am bheil Criod ag labhradh anns an t’ soisgeul, ag radh—‘ Bith reite re t’ eascaraid gu luath, am feadh bhithas tu maille ris ‘ san t’ flighe, t’ eagal gu ’n toir an t’ eascarad tharcis ‘ thu do ’n bhreithamh, agus gu ’n toir am breith- ‘ ainh thu do ’n mhaor, agus gu tiligear thu do ’n ‘ phriosun. Deiram riut go firineach, nach teid ‘ thu as sin amach, gus am paigh thu am feorling ‘ deirionach.’ N. Matth. v. 25, 26. Uime sin, ata priosun, no Purgadoir ann, anns an teid na h anama sin, a gheibh bas anns na peaccaidh beag, no fologha ; mar ata focail dhiamhaoin, no gearan beag, no gan leoir aithreachais a dheanamh air an-

son : agus amach as a phriosun so cho teid iad, gus am paigh iad am feorling deirionach, is e sin re radh, gus an lan shasichar ceartas Dea.

C. Crcud an dearbhadh eile tha agad choduchadh gu bheil Purgadoir ann ?

F. An sgrioptuir so, far am bheil Dia'g radh gur eisan an ti,—‘ A bheir do gach aon neach a reir a ‘ ghniomhara fa. Agus ann sin bheir se (eadhon ‘ Dia) do gach aon neach do reir a ghniomhara fa.’ Agus aris,—‘ Feuch thigam go h aithghearr, agus ‘ ata mo luach-faoithreach maille rium, a thabhairt ‘ do gach aon neach (fa leath) do reir mar a bhithas ‘ a ghniomhara fa.’ Rom. xi. 6. N. Matth. xvi. 27. Taifb. xxii. 12.

C. Ciod ata thu tarruing o so ?

F. Gu'n toir Dia do gach aon neach a reir a ghniomhara fa, le tean cheartas, agus cothrom san t' sioghal eile ; eadhon airson gach focal diamhaoin, bheir gach aon neach cunntas do Dhia annta, so tha 'n sgrioptuir ann iomad ait' ag innseadh go foilleir. Aris ata fios again' o'n sgrioptuir, nach bheil neach air bith beo gan pheaccadh, agus ann an ioma nithe tha sinn' uile cionteach. Ach mar bheil neach air bith beo gan peaccadh ; cho 'n bheil teageamh sam bith ann, nach bheil moran do na Criosduidhean is fearre, ag basachadh rois dhoibh am peaccaidh sa go ionilan a nigheadh air falbh am Fuil an Uain. Ach co neach am measg nam milte 's urradh a radh aig uair am bais fa, gu'n do dhubh iad amach, tre peanas, agus fior aithreachas, gach uile peaccadh do sinuainte, do blriathair, agus do gnionmharan, a rinn iad, o'n am do thanic iad gu reasun gu crioch am beatha fa ? Nois is leoир aon fhocal diamhaoin, no mio-fhoighidin beag, air leabe bais, chum neach sam bith chumail amach as Flaitheanas,

far nach teid go brath asteach ni sam bith salachte. Ach ata focal diamhaoin, no gearan beag fan uair dheirionach ag salachadh an anam ; agus uime sin, cait' an teid an t' anam fo na smala beag so ? Ni 'm bheil aite aig air Neamh ; an dithearr an t' anam fo na smala beag so, chum Ifrionn ? Nar leigeadh Dia ; oir caite bithadh ann sin, ceart chothrom Dea ? Agus ann sin cionnas ata e fior, gu 'n toir Dia do gach aon neach, do reir a ghniomhara ? Nan tiligeadh Dia t' anam sin, a gheibh bas fo chionta focail faoin, no diamhaoin gu teine lasarach Ifrionn go siorruidh, maraon riusan a 'ta cionteach do mhort, do striopachas, agus briseadh nan uile h aitheanta naomh. Is deisteanach, agus is uabhasach an teagascg so, ach luchd-aithaidh agus amadain. Uime sin ata Purgadoir, no h ionad meadhonach glanaidh anns an t' saoghal eile, far am bheil iadsan a 'ta basachadh fo pheaccaidh fologha no beag, mar fo chionta focail diamhaoin, air am pianadh feadh tamal airid, gus am bith ceartas Dea diolte ; agus anns an chrioich, bithidh iad air an toirt gu Neamh. Nois is e so ni tha go direach air a chialluchadh leis am Phurgadoir.

C. Am bheil dearbhadh air bith eil' agad airson am Phurgadoir ?

F. Tha go deimhin,—‘ Ach dh earalaich an t' ‘ Iudas ro threun am pobal, iad fein choimheadh o ‘ pheaccadh, air faicin dhoibh roimh an suilan, creud ‘ a thacbair airson peaccaidh nam muintir sin a thuit ‘ anns a bhilar. Agus air tional a dheananadh, chuir ‘ e da mhile deug do phighinin mor airgeaid chum ‘ Ierusaleni, gu iobart ofraladh airson peaccaidh nam ‘ mairbh, ag smuaintuchadh go maith agus crabhadh ‘ air an Aiseirigh ; uime sin is naomh, agus is fallain

‘ an smuainte ghuidheadh airson nam mairbh, chum
 ‘ gu fuasgalar iad o’ m peaccaidh fa.’ Mac. xii. 42.
 C. Creud ata thu tarruing o’ n earrunn so?

F. Gu bheil e soilleir, gu’ m bu ghnathachd so-
 lamunta na h Eaglais Iudhaich urnuidhean, agus
 iobartan dh ofraladh airson nam mairbh, aig an
 am, agus an uair b’ i’ n fhior Eaglais, agus thea-
 gaifg i fior aoradh Dhea. Nois ma’s e, gu b’ e creid-
 adh treais aite, no Purgadoir, ponec na fior chreid-
 eimh annsin, foillsuichte o Dhia, agus air a thoirt
 do na h Iudhaich, tre beuloideas o na Naoimh; is
 ponec anois do’ n fhior chreideimh mar an ceudhna
 am Purgadoir.

C. Am bheil barantas air bith cil’ agad airson
 creidadh am l’Phurgadoir?

F. Tha udharas Eaglais Chriosd agam; oir
 dfhoillsuich an Eaglais, gu bheil Purgadoir, no treas
 aite h ann. Nois tha’ n sgrioptuir ann ionad aite
 dheth, ’g ar teagascadh fa go leoir shoilleir, gur
 eigin dhuinn’ an Eaglais eisdachd, agus a freagaradh
 fa; agus gu bheil, agus gu bith Chriosd, agus an
 Spiorad Naomh do ghna, maille ris an Eaglais,
 chum a treoruchadh ionnsuidh gach uile firinn; a-
 gus nach toir geatean Ifrionn am feasdbuaidh’ uirre.
 Ionas agus nach earraidh no mearachd an ni dfhoill-
 suich, no dh innis an Eaglais mar so, ach is eigin
 gur firinn ro chinnteach ata h ann.

C. Na chreid na ceud chreidmhaich gu bheil Pur-
 gadoir no treas aite h ann?

F. Chreid iad; agus uime sin, deirse Tertullian
 aon do Athreacha an dara linn,—‘ Air faicin gu
 ‘ bheil finn’ ag tuigsin, gur aitean fo’ n talamh am
 ‘ priosun sin a’ ta’ n t’ soisgeul ag soilleirachadh; agus
 ‘ am feorling deirionach a’ ta finn’ ag eidermhinuch-
 adh, gu bith gach uile coire air a pianadh tre daibh

‘ na h Aiseirigh ; ni nach cuir duine sam bith ann
 ‘ teageamh, nach bheil an t’ anam ag paigheadh ni
 ‘ eigin anns na h aitean sin fo. ’n talamh.’ L. de
 anima, c. 53.

Anns an linn cheudhna, deirse N. Clemaint,—
 ‘ Theagaifg N. Peadar, dhoibh, am measg oibridh
 ‘ eile na trocair, nam mairbh dh’ adhlacadh, agus
 ‘ fos ghuidheadh air an son sa, agus deirc thoirt air
 ‘ an son.’ Epist. i. de S. Petro.

C. Nachreid creidmhaich an treas linn gu ’n robh
 Purgadoir no treas aite h ann?

F. Chreid iad, agus air an abhar sin deirse N.
 Ciprian anns an treas linn so,—‘ Is aon ni bhith
 ‘ tiligte sam phriosun gan dol amach as sin, gus am
 ‘ paighidh e ’m feorling deirionach ; is ni eile air
 ‘ ball duais a chreideann fhaighail : is aon ni bhith
 ‘ air a chradheadh le pianta fad airson peaccaidh re
 ‘ leafachadh, agus re ghlanadh le teine ; agus is ní
 ‘ eile, gach uile peaccaidh do ghlanadh air falbh tre
 ‘ fulangasa. Epist. 52. ad Antonin.

San linn cheudhna deir Origenes,—‘ Ge gu bheil
 ‘ fuasgaladh amach as a phriosun sin, air a gheal-
 ‘ leadà (N. Matth. 5.) giodheadh ata e air a chial-
 ‘ luchadh, nach tig aon neach mach as sin ; ach
 ‘ eisan a ’ta paigheadh ain feorling deirionach.’ In
 Epist. ad Roman. et Hom. xxxv. in S. Luc.

C. An do chreid creidmhaich an h cheathro linn
 anns am phonc so?

F. Chreid iad, agus a deir N. Ambros anns an
 cheathro linn so,—‘ Ach o ’n tharladh gu bheil N.
 ‘ Pol ag radh, amhuil mar tre teine, ’ta fe feuchuin
 ‘ go deimhin, gu ’n fabhalar e, ach giodheadh ful-
 ‘ ingidh e pian an teine : chum, air dha bhith air a
 ‘ ghilanadh le teine, gu ’n fabhalar e, agus nach
 ‘ pianadh e go brath ; mar ata na h anachreidmh-

‘ aich air am pianadh le teine siorruidh.’ In c. iii.
Epist. ad Cor.

Anns an linn cheudhna so deirse N. Ierom,—‘ Is
‘ e so ni a deir se, cho teid thu mach as am phrio-
‘ fun, gus am paigh thu eadhon do pheaccaidh
‘ beag fa.’ In c. v. Matth. Aris deirse an Naomh
ceudhna,—‘ Cho robh na nithe sin ann a diamhaoin,
‘ air an orduchadh leis na h Apstail ; gu ’m bithadh
‘ cuimhnachan nan muintir a threig a bheatha so,
‘ air a dheanainh ann a diamhiran uabhasach ur-
‘ ramach na h Aifrionn ; oir b’ aithne dhoibh, gu
‘ ’n tigeadh buannachd mor d’ an ionnsuidh o sin.’
Homil. 3. Epist. ad Philip.

San linn fo fosdeirse N. Ciril dh’ Ierusalem—‘ Ata
‘ sinn’ ag deanabh urnuidh re Dia, airson an droing
‘ sin a fhuair bas roimhín se : ag creidsin, gur i
‘ dian ach-chuinge na h iobairt urramaich sin, a
‘ chuireadh air an altair, ro mhór chuideachd nan
‘ anama sin fa ’n ofraladh i.’ Catech. mistagog. 5.

~~C.~~ Na chreid muintir an chuigo linn ann a treas
aite, no gu ’n robh Purgadoir ann ?

F. Chreid iad, agus uime sin a deir N. Augustin
fan linn so—‘ Cho ’n fheudadh do ríread radh,
‘ thaobh cuid Pheaccaidh, ni maithar iad fan t’
‘ saoghal so, no fan t’ saoghal chum teachd, mar
‘ bithadh cuid, ge nach bheil iad maithte fan t’
‘ saoghal so, giodheadh air am maitheadh anns am
‘ bheatha clum teachd.’—Agus aris, ‘ Leis an teine
‘ h aimsirail sin, mu bheil an t’ Apstal ag labhairt,
‘ sabhalar e, giodheadh amhail mar le teine, cho
‘ ’n iad peaccaidh mor, ach beag a ’ta air an glanadh.’
—Agus aris ; ‘ Sabhalar e, giodheadh, amhail mar le
‘ teine : agus do bhri, gu ’n deireadh, sabhalar e,
‘ tha teine air a dhi-mheasadh, giodheadh bithidh
‘ an teine sin, ni ’s truiñe na gach ni dfheudas

‘ duine f’hlangadh anns am bheatha fo. Glan mi,
 ‘ o Thigharna ! sam bheatha fo, agus dean mi amh-
 ‘ uil mar aon, aige nach bith feim air an teine
 ‘ leasachaidh ud.’ L. 20. de Civit. Dei. c. 24, &c.

L. 21. c. 13. Serm. 41. de Sanctis. et in Psal. 37.

Agus aris, deirse an Naomh ceudhna,—‘ Cho’n
 ‘ fhéadar aitheadh, nach bheil anama nam mairbh air
 ‘ na eatromachadh tre diadhachd an cairdean beo fa;
 ‘ an uair ata iobart an Eidermheadhoinoir air a h
 ‘ ofraladh suas air an son fa.’ In Enchirid. 110. et
 L. de cura pro mortuis. c. 1.

Aris, ‘ Ata sinn’ ag leabhadh an Leabhracha
 ‘ nam Machabeis mu h iobart ofraille airson nam
 ‘ mairbh : ach ge nach leabhadh e ’n aite sam bith,
 ‘ san t’ sean ‘Tiomna’, giodheadh cho bheag an ni
 ‘ udharas na h Eaglais uile, a ’ta dealrachadh a-
 ‘ machi, anns a ghnathachd fo, far am bheil aite
 ‘ aig molladh, no cuimhnachan nam mairbh ann
 ‘ urnuidhean an t’ Sagairt a ’ta air am bruchdadh a-
 ‘ mach, d’ ar Thigharna Dia fa, aig altair fein.’ L.
 de cura pro mortuis. c. 1.

C. Am bheil tuille dearbhaidd agad airson a
 Phurgadoir, agus fos urnuidhean airson nam mairbh?

F. Ata h agam airson sin, udharas Eaglais an Dea
 mhoir cruinneichte ’n a Comhairleann coitchionta.
 Air tus ; shocruich ceud Comhairle Nicein—‘ An
 ‘ uair bnasichas Easbuig, thugadh rabhadh a bhais
 ‘ fa do na h Eaglaitan uile, agus manachda sam
 ‘ pharaist, chum gu ’n deantadh urnuidhean air a
 ‘ shon fa.’ Can. 65. Arab. Anno Dom. 325.

Shocruich Comhairle na Seins, — ‘ Air do na
 ‘ cionta bhith air an toirt air falbh tre peanas,
 ‘ is minic annu sin, mhairtheas corr phian aimsirail
 ‘ a ’ta re g’lanadh amach tre toradh am pheanais
 ‘ fhiuntaich.’ Decret. 12. Anno Dom. 1431.

Shocruich Comhairle Floreins,—‘ Gu ’m bheil
 ‘ anaina nani muintir sin, a gheibh bas ann a
 ‘ gradh Dhea, go firineach aithreach : roi’ dhoibh
 ‘ leoir shasachadh dheanamh, airson am peaccaidh
 ‘ deandais, agus dearmaidh tre toradh fiuntach am
 ‘ pheanais, air an glanadh le piantan glanaidh.’
 Seff. ult.

C. Am bheil dearbhadh air bith o’n reasun agad,
 airson creidadh am Phurgadoir ?

F. Tha, do bhri, gu bheil an reasun ag teagascadh dhuinn’ an da ni so. Air tus ; gu bheil gach peaccaidh, bith e riaghla go beag, do ghna na chionta ’n aghaidh Dhea, agus ann lorg sin, toillteanach air pian o cheartas Dea ; agus, ge cia b’ e pearfa a gheibh bas fo choire a leithaid chionta, gan aithreachas, is eigin duil bhith aige, gu ’m pianadh e le ceartas Dea. An dara h aite ; tha cuid pheaccaidh ann, anns an tachair neach basachadh, a ’ta go ro bheag, an dara cuid, trid eatromachd an stuigh, no airson di learsmuaintuchaidh, agus aontuchaidh, san ghniomh, ionas nach toill iad pianta siorruidh Ifrionn. O so leanidh e go foilleir, osbar air ionad nam pianta siorruidh, ris an abair sin Ifrionn ; gur eigin fos aite phiantan aimsirail bhith ann, airson na muintir sin a gheibh bas anns na cionta beaga sin, agus ris an aite so, deir sinne Purgadoir no h ionad glanaidh.

C. Creud e do dhara reasun ?

F. Gu bheil e foilleir, amhuil mar ata fdaid mheadhonach dhaoine san t’ saoghal so, muintir nach bheil go ionlan neochiontach, no fos ann a fdaid damnaidh siorruidh ; amhuil sin, is eigin fos fdaid mheadhonach fulangaidh, bhith san t’ saoghal eile, airson na muintir sin, nach bheil go ro ghlac, agus Flaitheanas a thoilltean air ball ann deidh bais, no go

ciontach agus a bhith air an tiligeadh fios chum Ifrionn, air ball ann deidh am bais fa. Chum so dheanamh soilleir, saoilamid, tri seorsa phearsana, bhith maille re cheil' ann aon aite. Air tus; leanabh go h ur air a bhaisdeadh, air neo firineach a thug amach deagh thoraidh an fhior aithreachais airson a h uile pheaccaidh fa. An dara aite; duine ciontach do h aon deth na peaccaidh sin ma bheil N. Pol ag radh,—‘ Nach sealbhich iadsan, a ni an ‘ leithaid sin rioghachd Dea am feasd.’ Gal. v. 19, 28, 21. An treas aite; Pearsa, an dara cuid, nach d' rinn leoир shasachadh airson a h uile pheaccaidh san, a chuaidh thart, do cheartas diadhaidh Dhea, no rinn cuid pheaccaidh beag, agus ni d' rinn e fos aithreachas air an son. Nois nam basichadh na tri seorsa pearsana so, san sfraid so go obbuin, mar eisainlair 'n an codal, no tre tuitam tighe. Tha 'n ceud neach, eadhon, an leanabh air ur bhaisdeadh, sona. Tha dara seorsa damnaichte go siorruidh chum Ifrionn gan teageamh sam bith. Ach ma bheir Dia do gach uile dhaoine do reir an gniomhara fa, mar is cinnteach gu 'n toir e, ciod thig air an treas seorsa so? Agus cait' an teid iadsan, nach bheil an dara cuid, ann a sfraid damnaidh siorruidh, no go iomlan neochiontach. Cait' an eigin dhoibhse bhith air an glanadh? 'N ann ann Flaitheanas? Ach ni teid aon ni tha salachadh no salaichte 'steach ann sin go brath. 'N ann ann Ifrionn? O na pianta sin, ni 'm bheil saorsa sam bith. Uime sin is ni ro chinnteach, gu bheil sfraid mheadhonach ann deidh bais ann. Agus ata e fos cinnteach, gu bheil eadhon na firineach fein go ro mhinic easbuidheach, agus gann nan dleasdanasa fein, agus gu 'n toir Dia, am bheatha so, do gach duine reir a ghniomhara fa; agus ata so go cinnteach agus gur firinn an t' soisgeul.

C. Ciod ata thu tarruinganois o na h argumaida so uile?

F. Tha, gu bheil an ni sin, a 'ta focal Dea 'g innseadh dhuinn', agus a theagaistg Eaglais Dea anns gach linn, gus an diugh, mar fhirinn foill-suichte le Dia, agus fos an ni tha reasun ag dearbhadh, agus ag foilleirachadh, araon fior, agus cinn-teach, mar an t' foisgeul. Ach ata focal Dea 'g innseadh, agus theagaistg Eaglais Dea anns gach linn, o h am Chriosd, agus an diugh, gu bheil Purgadoir na h aite meadhonach ann. Uime sin, is firinn chinnteach, agus dearbhta, gu bheil Purgadoir, no h aite meadhonach fulangais anaman ann deidh na beathai' so ; t' aite nach e Flaitheanas no Ifrionn.

C. Ach nach deir an sgrioptuir,—‘ Cho dean ‘ aingidheachd an aingidh dochair air, cia b' e la ‘ dh iompichar e o h aingidheadh fa?’

F. Aidaicham, nach dean sin dochair air, cia b' e la san iompichar e, o pheaccaidh fa, ionas agus eisan dhruidheadh amach o ghras Dea, agus a bheatha thiorruidh : ach deirar gu feud iad, iadsan a dhean-ainh ciontach, no toillteanach do phian aimsirail.

C. Nach deir fos an sgrioptuir,—‘ Ma thuiteas ‘ a chraobh gu tuath no deas, no cia b' e air bith ‘ aite san tuit i, san sin laidhas i?’

F. Freagairam, thaobh na 's aithne dhuitse, tha 'n tuath, agus an deas, ag cialluchadh Ifrionn agus am Purgadoir, agus ann sin, cho 'n bheil an earrunn dad 'n ar aghaidh san ; ach ma 's aill leat e Flaitheanas agus Ifrionn chialluchadh, giodheadh cho 'n bheil am Purgadoir air a dhruidheadh amach le sin : oir atasgrioptuir ag luigheasachadh no ceadeachadh aitean eile, 'g radh,—‘ No cia b' e sam bith aite san tuit i.’

C. Ach nach deir aris an sgrioptuir,—‘ Is b-ean- nuichte na mairbh a'ta faighail bas anns an Tigh-

' arna, o so mach deirfe an Spiorad, chum 's gu
 ' fuigh iad fois o'n saothair.' Taifb. xiv. 13.?

F. Freagairam, gu bheil am bas ag cuir crioch air gach saothair, agus obair, chum slainte, reir briathran ar Slanuighoir ag radh,—‘ Ata 'n oiche ‘ ag teachd, an uair nach urradh aon duine obair ‘ dheanamh.’ N. Eoin. ix. 4. Ach ni 'm bheil an uair sin ag cuir crioch air gach fulangas ; faor o'n mhuintir sin, a 'ta go ionlan neochiontach, no air an glanadh go ionlan, trid am fulangas anns am bheatha so lathair, ni 'ta go ro thearc ag tachairt.

C. Ach nach deir nam Protestanaich, gu bheil am Purgadoir ag deanamh dimeas air fulangas uile chomasach Chriosd, agus ag aitheadh ionlanachd a shasachaidh fa ?

F. Freagairam, ma 's e, gu bheil fulangas airson ar peaccaidh ne, san t' saoghal chum teachd dimeasach do lan-shasachadh, no dioladh Chriosd ; ann sin is eigin, gu bheil fulangas, air an son, sam bheatha so, mar ata buan-ghiulanadh ar crois, agus toirt amach bitheanta deagh thoraidh a pheanais, agus an aithreachais, chum am bheil, an t' soisgeul do ghna 'g ar n earaladh, fos oilbheimach agus dimeasach do fhublangas agus leoir-shasachadh Chriosd ; an ni 's damnaichte re radh.

Osbar, nach bheil an sgrioptuir ag radh, gu bheil an duine firineach ag tuitam, seachd uaira. Seanr. xxiv. 16. ann am peaccaidh beaga ; agus giodheadh ann deidh sin uile, tha focal Dea 'g a ghairmadh, mar dhuine firineach. Thoir fanear, anois na tachaireadh, mar is tric ata e tachairt go cinnteach, gu 'm basichadh an sainhuil sin do dhuine, air ball 'n a thuitani, sam pheaccadh bheag so ; oir ni bheil e na pheaccadh trom, air neocco ghairmar am firineach dheth. Cait' an teid

e fan sfaid fo? No caite fan cuir thu e? Ma their thu, gu 'n teid e air ball Flaitheanas; thoir fanear, nach teid am feasd, aon anam salaichte le peac-cadh, asteach ann sin, so a' ta focal Dea deimhnuchadh, agus ag innseadh anns na briathran is treis agus is laidire. Ma their thu gu 'n teid e chum Ifrionn, cuimhnich gur firineach e, ge ciontach do pheaccadh beag, agus sin reir an sgrioptuir fein, a' ta 'g a ghairmadh mar dhuine firineach, agus dilis do Dhia, eadhon ann deidh cheud tuitam, gus an seachdo. Nois ata Dia ceart agus firineach, agus le sin, cho 'n urradh do cheartas Dea, an duine sin leigail gu Ifrionn, oir is firineach an samhuil sin do dhuine, reir focal Dea, eadhon, ge gu 'n tuiteadh e, mar an focal faoin, no diamhaoiñ seachd uaira, agus gu 'm basichadh e sna peaccaidh bheaga sin gan am aithreachais aige ni's mo. Cho 'n urradh e dol Fhlaitheanas anns an sfaid fo, gegur firineach e; oir mar ata Dia ceart, ata e fos glan, agus mar nach leig ceartas Dea anam air bith a' ta firineach, bhith damnaichte ann Ifrionn; amhuil sin, cho leig glaoine Dhea anam air bith salaichte, ge ach leis an fhocal is diamhaoine, gu Flaitheanas, gus an glanar an final sin deth. Uime sin, tha aite meadhonach ann, airson leithaid fo dh anaman agus gheibh bas fo leithaid fo pheaccaidh bheag, ni nach e Flaitheanas no Ifrionn.

C. Tha e uime sin lighail ghuidheadh airson nam mairbh?

F. Tha e go deimhín laghail, agus maith ghuidheadh airson nam mairbh anns am Phurgadoir, mar deir an sgrioptuir a chuala thu cheana; oir ata ur-nuidhean airson nam mairbh na nos go shean ris chriosdachd fein, air a ghlaicadh o bheuloideas nan Apstail fein; agus bu gheathachd e anns an Eaglais

Iudhaich, noch b' i fior Eaglais Dea san t' sean lagh, mar ata e foilleir o dhara Leabhar nam Machabeis; nos air a ghrunteadh air gradh criosduidh a 'ta teagasgadh dhuinne ghuidheadh airson gach aon neach ann a feim, agus trocair Dhea dh iarréadh airson gach neach comasach air trocair: agus ata mór reasun againe chreidfin gur e so cor moran d' ar braithre a dh eug; agus air an abhar sin, ata sinne guidheadh air an son sa. Nois is mor an ni chum dearbhadh no ponc so, fios bhith againe, gu'n do chronaich ar Slanuighoir uile theagafgan olc agus beuloideasa nan Sgriobhaich agus nam Pharisaich; agus gu'n d'riam e confboid thaobh bas agus aiseirigh ann aghai nan Sadusaich; giodheadh cho do labhair e riamh aon fhocal ann aghai an ghnathachd fholluisach so, guidheadh airson nan mairbh: ach dfhag e e, mar fhuair se e; ni nach deanadh eisan go brath, a thanic chum an t' saoghal, dh innseadh dhuinne toil a h Athair sa; mar b'e, gu'n robh an nos no gnathachd guidheaidh air son nam mairbh araon neochiontach, diadha, lan do gradh, agus a reir toil Dea. Uime sin, ata e laighail agus naomh ghuidheadh airson nam mairbh, chum gu fuasgal-tadh iad o peaccaidh sa.

C A I B. XVII.

Na Seachd Peaccaidh Basmhoir, air am mi-nuchadh.

C. CIONNAS ata thu gairmadh na seachd Peaccaidh Basmhoir, no Ceannach?

F. Uàbhar, Sannt, Druis, Fearg no Corruich, Croas, Fearmad, agus Leisge.

- C. Creud is Uabhar no Uaill ann ?
- F. Tha miann anamheasarra d' ar feotheais no d' ar meais fein.
- C. Carson ghairmar an Uabhar na peaccadh ceannach agus basmhor ?
- F. Do bhri, gur i ceann agus tobar ioma' peaccaidh basinhor eile.
- C. Creud iad na peaccaidh eile fin ?
- F. Gloir-dhiamhaoin, Bragadh, Cealgoirachd, Gloir-mhiann, Ruchuis no Ceannardas, Andanadas, agus Tair do chach eile.
- C. Creud is Gloir-dhiamhaoin ann ?
- F. Tha miann anacneasta mollaidh dhaona.
- C. Creud is Bragadh ann ?
- F. Tha bruidhann amideach mioreasanta do ghna umaine fein.
- C. Creud is Cealgoirachd ann ?
- F. Tha tuilleadh crabhaichd, diadhaichd, agus subhailce dhealbhadh dhuinne fein, na tha do ri-read againe.
- C. Creud is Gloir-mhiann ann ?
- F. Tha miann anacneasta h onoir no inmhé.
- C. Creud is Ruchuis no Ceannardas ann ?
- F. Tha tair mhór air luchd eile, ceangailte ri miomhodh agus obbuinne.
- C. Creud iad nianan no fliochd eile na h Uabhair ?
- F. Tha Danartachd, Easaontas, Easumhlachd, agus Neothaingalachd.
- C. Creud is Danartachd no Ceandanadas ann ?
- F. Tha seafamh antoiloi, no tean leantin r' ar barrail fein ann aghai breitheanais ar luchd-feotheais fa.
- C. Creud is Easaontas ann ?
- F. Tha easaraid no coistrith ann a briathran no focail riusan d' am bu choir dhuinn' araon aon-tuchadh agus geilleadh.

C. Creud is Easumhlachd ann?

F. Tha crosantachd ri parantan agus uachdarain eile, no bhith neofhreagareach dhoibh.

C. Creud is Neothaingalachd ann?

F. Tha diochuimhne no dearmad nan focharan a fhuairar o Dhia no dhuine.

C. Cionnas ata thu dearbhadh gur peaccadh bas-mhor an Uabhar?

F. Do bhri gu bheil finn' ag leabheadh,—‘ Oir ‘ ata Dia ag cuir ann aghai ’n uaibhraich, ach ag ‘ toirt a ghras fa dhoibhsin ata ioriseal: uime sin, ‘ islichibh sibh fein fuidh laimh uilechumhachdach ‘ Dhea chum agus gu ’n arduich e sibh ann am iom- ‘ chuidh.’—Agus aris; ‘ Ata ’n Uabhar graineamhuiil ‘ ann lathair Dhea agus dhaoine.’ 1. N. Peadar. v. 5, 6. Eccles. x. 7.

C. Creud iad leigheasa na h Uabhair?

F. Deagh theagascg naomh Chriosd ghnathachadh go tric ag radh,—‘ Thigibh m’ ionnsuidhs’ uile ata ‘ re saothair, agus fo throm uallaich; agus bheir ‘ mise fois dhuibh; agus foghlumibh uam; oir ata ‘ mi macanta agus ioriseal ann criodhe, agus gheibh ‘ sibh fois d’ ar anama se.’ N. Matth. xi. 18, 19. Agus a smuaintuchadh go maith gur peaccaich dhuslach sinne go lear, agus gu pill sinne go grad aris gu duslach; agus ge cia b’ e sam bith ni a ’ta againe, no ’ta sinn’ ag deanamh, no ni sin: gur e sin tioldh-lacadh airid an Dea mhoir.

C. Creud an subhailce ’ta coineamh na h Uabhair?

F. Iorifalachd a ’ta teagascgadh dhuinne meas sur-rach, agus beag bhith againe dhinn fein,—‘ Oir ge ‘ b’ e neach dh ioriflichas e fein arduichar e.’ N. Matth. xxiii. 12.

C. Ciod is coir chodhunadh o fo?

F. Gu’m bu choir dhuinn’ air coguisa fein cheas-

nachadh go maith thaobh peaccadh na h Uabhair ; oir is olc ro h innleachdach i tha go minic ag meal-ladh moran do thruaidhean bhochd bhafmhor ; ann mead agus nach creid iadsan a 'ta ciontach di, go ro mhinic, gu bheil iad uaibhrach. O thugamid an aire nach meallar sinne leis an deamhain fholluis fo ! deanamid faire, agus urnuidh do ghna 'n a h aghai ; na caomhnamic faothai no pian sam bith, chum a tiligeadh as ar 'n anam, ma shaoilas sinne, nach bheil cuid aice annine ; ni 'm feud dearbhadh ni 's soilleir bhith ann, sinne blith uaibhrach, na sinne fein shaolsin mach as a ruigsin, agus a comais. Agus cuimhnichamid nach bheil Dia, no firinn, no gras, no sioth-chainte maille ris na h uaibhraich.

C. Creud is Sannt ann ?

F. Tha miann anacneasta beartais.

C. Creud an uair is peaccadh basmhor an Sannt ?

F. Dara cuid, an uair shantichas sinne go h eag-coirach an ni sin bhuinas do dhuin' eile, agus ata ni luach-mhor ; no'n ualr dhiultas finn' an ni sin bhuinas dhuinne fein thoirt dhoibhfin, a 'ta ann a feim agus ann a cruog mhor.

C. Cionnas dhearbas tu an ceud cuid ?

F. O 'n sgrioptuir, far am bheil N. Pol ag radh, — Ach an dream le 'n aill bhith beartach tuitidh iad ann ionma' buaireadh, agus an riob' an Diabhail, agus an iomad ainmhiann amideach, agus ciurail a bhathas daoine ann am milleadh agus ann sgrios : oir is e gaol an airgeaid freamh gach uilc.'

I. Tim. vi. 9, 10.

C. Cionnas dhearbas tu an dara pairt ?

F. Fos o 'n sgrioptuir, far am bheil N. Eoin ag gradh — Ach cia b'e neach aig' am bheil maoin an t' saoghail fo, agus a chi a bhraithair ann uireas-fhuidh (no eigeanas) agus a dhruidas a chriodhe

‘ ‘n a aghai, cionnas ata gradh Dea ag gabhail
comhnuidh annsan ? I. Eoin. iii. 17.

C. Ciod an dearbhadh eil’ ata agad airson an deirc ?

F.—‘ Ach thugibh uaibhe deirc do na nithe a ’ta
agaibh, agus feuch ata na h uile nithe glan dhuibh.
Aris,—‘ Saor do pheaccaidh le deirc agus t’ ain
gidheachd le trocair do na bochdan.’ N. Luc. xi.
41. Daniel. iv. 24.

C. Co iad niana no sliochd na Sainnt ?

F. Cruas-criodhe, Ainiochd do na bochdan,
Curam gan fhois, Dearmad nithe neamhaidh, agus
Muingin ann a nithe an t’ faoghaile.

C. Creid eile ?

F. Uisaircachd, Mealltoirachd, Cealgoireachd,
Spuiliuin, Gaoid, agus Braid.

C. Am bheil an Sannt na dubhailce olc ?

F. Tha go deimhin, oir ata duine sanntach ainiochdor, ata dubhailce so toirt air an nadur diochuinlnachadh ; ionas agus dol ann coistrith agus lagh, maille re Athair, a Mhathair, a Bhraithair, a Phiuthar, agus a luchd-daimh is dilise, tha se cruaidh chriodhe do na bochdan, ni gluasfar e le ’n urnuidhean no le ’n deura : ach ata ’g antromachadh gach uile ’n uair ata sin ’n a chomas clum a sporan lionadh leis an ni choisain an duine bochd feedh iona’ blianadh le fallas a ghnuis, agus obair a laimh fa, cho feasamh e aig eagcoir air bith ma ’se gu seud e buannachd fhaotin, ni caomhn e nithe naomh no faoghalta, uaigneach, no folluisach, ach tha suil aige air gach ni : tha e gan fhois gan tamh eadear miann bhith aig’ agus eagal cailleadh. Tha e claointe go iomlan agus suidhaichte air an t’ faoghal fo ; ni bheil curam aige ma ’n t’ faoghal eile, air dha mhuingin bhith suidhaichte san t’ faoghal fo ; agus ni ’m bheil earbsa Dhea ’n a chriodhe.

C. Creud iad leigheasa na Sainnt ?

F. Smuaintuchadh go maith, gur gne dh' iodoil aoraidh an Sannt a reir an sgrioptuir ag radh,—
 ‘ Uime sin claoibhibh bhar buill a ’ta air an talamh
 ‘ striopachas, neoghloine, fonn collaiddh, ainmhi-
 ‘ anan agus Sannt, ni a’s iodol aoraidh; nithe airson
 ‘ am bheil fearg Dea a teachd air clainne na h
 ‘ easumhlachd.’—Agus aris, ‘ Deiriam ribh gur fur-
 ‘ asde do ’n chamhail dol tre chro na snathaid na do
 ‘ dhuine saibhir dol asteach do rioghachd Dea.’
 Colof. iii. 5, 6. N. Matth. xxiv.

C. Creud iad na subhalcin a ’ta ann aghai na Sainnt ?

F. Tha feilach, a bheir air duine thoirt go faor do na bochdan. Fireantachd a bheir da gach duine a chuid fein : agus focal an Tigharna Iosa chuimh-nachadh, mar a dubhaint e,—‘ Is mo beannachd
 ‘ thabhairt no ghabhail.’ Agus aris, deir N. Pol,
 —‘ An ti chuiras go gann, buainidh e go gann ;
 ‘ agus an ti chuiras go pailte, buainidh se go
 ‘ pailte mar an ceudhna : oir is toigh le Dia an
 ‘ neach a bheir go suilbhar.’ Gniomh. xx. 35, 2.
 2. Cor. ix. 6, 7.

C. Ciod is coir dhuinne chodhunadh o fo ?

F. Bu choir dhuinne smuaintuchadh air fo,—
 ‘ Nach tug finne ni air bith leine do ’n t’ faoghal,
 ‘ agus is foilleir e, nach urradh finn’ ni sam bith
 ‘ thoirt as. Uime sin, air dhuinne biadh agus ao-
 ‘ dach bhith againe, bithamid toilichte le sin.’ Nois
 cho bhith na nithe feimail sin dhioth air aon neach
 a dh iarras air tus rioghachd Dea, agus a cheartas
 fa, tha gealladh agus focal Chriosd againe airson sin.
 Thoir eisdachd aris do ’n Apstal,—‘ Bithadh bhar
 ‘ caithe beatha as eugmhais Sainnt, agus bithibh
 ‘ toilichte leis na nithe a ’ta lathair agaibh ; oir

‘ a dubhairt sé, cho’n fhag, agus cho treig mi thu
am feasd.’ 1. Tim. vi. 7. Eabh. xiii. 5.

C. Creud is Druis ann?

F. Tha miann anacneasta peaccaidh, no toilleach-as inntinn na feola.

C. Cionnas dhearbas tu antromachd am pheaccaidh graineamhuil so?

F. Do bhri, gu ’n robh an saoghal go iomlan aon uair air a bhatheadh, agus bailte no cathreacha Shodoim agus Chomorrai, air an losgeadh le teine o neamh airson am pheaccadh so. Faic air so Gen. vii. 21. agus xix. 25.

C. Creud eil’ an dearbhadh a ’ta agad?

F. So,—‘ Oir ma chaitheas sibh bhar beatha fa
a reir na feola, gheibh sibh bas; ach ma mhar-
bhas sibh tríd an Spiorad gniomhara na feola, bi-
thidh sibh beo.’ Rom. viii. 13.

C. Creud iad ceimana na Druis?

F. Smuainte, Tlachd, Aontuchadh, agus Gniomh.

C. Creud iad niana no sliochd na Druis?

C. Striopachas, Meirdreachas, Adhaltrans, Truail-lagadh toileach, Sealladh neogheamnuidh, Fein-bhuintin, mear Phogan, agus Comhraidh suarach.

C. Cionnas ata thu dearbhadh gur peaccadh basmhóir fein thruaillagadh toileach.

F. O ’n sgrioptuir, far am bheil finn’ ag leabhadh gu ’n do mharbh Dia Onan, air an aite, airson dor-teadh an t’ shiol naduir as gnathachd dligheach a’ phosaidh chun gineadh a bhacadh; an gniomh a ’ta sgrioptuir ag gairmadh na ni grainealach,— ‘ Agus do chuir an gniomh rinn Onan, fearg air an Tigharna, uime sin mharbh an Tigharna Onan mar an ceudhna.’ Gen. xxxviii. 9, 10.

C. Carson is peaccadh basmhóir Pogan aimhian-nach agus fos mothaghaidh druifamhuil?

F. Do bhri, gu bheil iad go dian ag deasachadh chum striopachas agus fein thruaillagadh.

C. Am peaccadh air bith poga tre flighe siobhailtachd, mar a 'ta 'n uair thacharas neach re caraid no coigreach ?

F. Cho 'n bheil iad nam peaccaidh.

C. Creud iad leigheasa na Druis ?

F. Tha smuaintuchadh go maith air beisdalachd am pheaccaidh fo, agus leis am bheil sinn' ag deanamh ar cuirp fa a bha nam buill aige Criod ; gu bhith nam buill striopaiche,—‘ Nach bheil ‘ fios agaibh (deirse N. Pol) gur iad bhar cuirpsa ‘ buill Chriosd ? Uime sin, an gabh mise buill ‘ Chriosd, agus an dean mi buill striopaiche dhiubh ? ‘ Nar leigeadh Dia. Nach bheil fios agaibh, an ti ‘ a 'ta ceangailte re striopaiche, gur aon chorpa ria e ?

1. Cor. vi. 15, 16.

C. Creud eile ?

F. Tha smuaintuchadh gu bheil Dia fein; agus Aingil naomh fa nam fiadhnuisan air sin, cia uaig-neach sain bith a dfheudas e bhith.

C. Creud an subhailce ata dol annaghaidh na Druis ?

F. Geamnuidbachd, a bheir oirne, gach suaimhneas feoilmhor sheachnad. —‘ G' ar moladh mar ‘ minisdara Dea, ann mor fhoighidin, ann saothair, ‘ ann trosgadh, ann an geamnuidhachd no fior ‘ ghloine.’ 2. Cor. vi. 6.

C. Cionnas dhearbas tu mor inmhe, no feotheas no subhailce so ?

F. O 'n fgrioptuir, far an deir se ma'n luchd-gheamnuidh,— Is iad so an dream nach do shalaichadli ‘ le-mnaan ; oir is oighéan iad ; is iad an dream ‘ ata leantin an Uain, cia b'e aite an teid e ; shaor-eadh iad so o mheasg dhaoine.’ Taisb. xiv. 4.

C. Creud is coir chodhunadh o so ?

F. Teitheadh o neoghloine na 's moa na o'n bhas, agus o gach cuideachd chunnardach, no fathan eile a dfheudadh sinne chuir ann a cunnartas buaireaidh san ghne fo, ni 's mo na o thigh buailte le plaigh, no galar basmhор ; cho 'n urradh plaigh thoirt air falbh, ach beatha aimsirail a chuirp amhain, ach marbhidh neoghloine t' anam go fiorruidh. Uimé sin, is eigin dhuijane teitheadh anns gach uile h am ; oir is cogadh fo, anns neach ceadichar dhuinne tachairt ris an namhaid, no 'n aghai thoirt dha, ach saothrich le t' uile neart bhith glan agus geannuidh ; oir is e fo arn aon dion, agus guidhamid air Dia an subhailce fo thoirt dhuinne.

C. Creud is Fearnaid ann ?

F. Tha dubhachas, no gearan mu mhaoin luchd eile ; ann mead agus gu 'n saoilar, sin ar feotheas fein lugachadh no dheanamh na 's lugha.

C. Cionnas dhearbas tu gur peaccadh basmhор am Fearmad ?

F. Do bhri,—‘ Tre Fearmad an Diabhail a thanic ‘ am bas ionnsuidh an t' saoghal, agus b' e 'm Fear- ‘ mad abhar gach uile peaccadh.’ Gliocas. iii. 24.

C. Creud iad nianá na Fearnaid ?

F. Fuath, Cul-chainaidh, Dimeas, Tairchuisne, Breith-obhuin, Mafladh, Coistrith, agus Aoibh- neas mu dhochair, agus olc luchd eile.

C. Creud iad leigheasa na Fearnaid ?

F. Tha smuaintúchadh, gu 'n spuilin am Fearmad sinne do gradh Dhea, agus ni finne mio-dhealbhite coslach ris an Diabhal.

C. Creud i an subhailce a 'ta 'n aghai na Fearnaid ?

F. Tha gradh braithrail, an ni is e cothar agus dealbh an chriosdachd, agus uime sin, deirse Criosd, —‘ Aithne nuadh bheiram dhuibh, gu gradhich ‘ sibh a cheile mar ghradhaich mise sibh, gu 'n

‘ gradhich sibh fein a cheile mar an ceudhna. Leis
 ‘ so aithnichidh na h uile dhaoine, gur sibh mo
 ‘ dheisciobail se, ma bhithas gradh agaibh fein da
 ‘ cheile.’ N. Eoin. xiii. 14, 15.

C. Creud is coir tharruing o fo?

F. Tha fuath thoirt do ’n daoifhear fo, agus a h
 uile dheamhaina fa; agus le t’ uile neart cuir ann
 aghai a cheud gluasaидh fa, agus air gach uile fath,
 f’im a dheananidh dheth na tri leigheasan airid fo na
 ctioslachd, eadhon gradh, iorislachd, agus urnuidh
 bith-bhuan ri Dia, agus le fo, dionar an t’ anam o
 dhubhailee na Fearinaid.

C. Crcud is Craos ann?

F. Tha anabarachd anacneasta beidh no deoch.

C. Cionnas ata thu dearbhadh gur peaccadh
 basnhor an Craos?

F. O ’n sgrioptuir far am bheil e ’g radh,—‘ Nach
 ‘ sealbhich meisgairan rioghachd Dea?’—Agus aris,
 ‘ Thugibh an aire dhuibh fein, an d’ eagal uair air
 ‘ bith, gu ’m bith bhar chriodhe fuidh uallach le
 ‘ Craos (no geocairachd) agus le meisg, agus gu ’n
 ‘ tig an la ud oribh go obhuin.’ I. Cor. vi. 19.
 N. Luc. xxi. 34.

C. Creud iad niana no sliochd na Craois?

F. Caibhais no Ceileirachd, Anachaint, Bualaidh,
 Coisfri, Mionnan, Diamhaflidh, Dortadh fola, agus
 Muirginas no neomhoothaghadh cuirp agus anaim.

C. Creud iad leigheasa na Craois?

F. Tha smuaintuchadh air treigeanas Chriosd, a-
 gus measarrachd a Naoimh san, agus nach sealbhieh
 luchd-misg agus Craois rioghachd Dea go brath,
 ‘ —Oir ata moran ag gluasadhl, (deirse N. Pol)
 ‘ mu ’n labhair mi go minic, agus mu ’n bheil mi
 ‘ nois eadhon ag gul ag labhairt ribh; gur iad
 ‘ naimhde crann ceusaidh Chriosd. Dieam d’ an

‘ deireadh bhith air an sgriosadh, d’ an Dia am bru ;
 ‘ aig’ am bheil an gloir’ n an naire.’ Philip. iii. 18, 19.

C. Creud is coir chodhunadh o fo ?

F. Tha gur coir smuaintuchadh go maith air na firinnin sgrioptuirach so, tha go minic air an labhradh amach ann aghaidh dubhailce ‘na Craois, agus anamheasarrachd, agus air nan anaoibhinean ceangailte riu. Agus uinne sin, na bithamid am feasd go curhaiche, agus amidach, no go mio-reasanta, agus ar coir dhligheach fa air rioghachd fiorruidh Dea, maille ris gach uile aoibhneasan eigineach sin ata re fhaotin ann rioghachd neimh, chreiceadh airson ni go suarach, agus go bruidail ri fasachadh feadh tiotadli beag ar miann feoilmhor fa. Deanamid peanas agus marbhamid finn’ fein tre meafarrachd ann a biadh agus deoch ; agus cuimhnichamid do ghna air so,—‘ Nois ata oibre na feola follui- ‘ sach ; a ’s iad so iad, adhaltranas, striopachas, ‘ neoghloine, meisg, geocairachd (no Craos) agus ‘ an leithaidin sin ; mu bheil mi ’g iunseadh dhuibh ‘ roi’ laimh, mar dh innis mi dhuibh cheana mar ‘ an ceudhna, nach scalbhlich iadsan a ni an leith- ‘ aidin sin rioghachd Dea mar oighreachd.’ Gal. v. 19, 21. Faicibh o gheocairan, agus a mhéisgaira naimhde crois Chriosd, caite re coslach am bith Bharcuidbhroinn deirionach, o nach bheil pairt agaibh ann rioghachd Dea,—‘ Uime sin, cuiranid dhinn ‘ oibre an dorchadais, agus cuiramid umaine ar- ‘ machid an t’ follnis ; gluaisainid go cubhuidh mac ‘ anns an la ; ni h ann, ann ruidhteireachd agus ann ‘ a meisg.’ Rom. xiii. 12, 13.

C. Creud is Corruich no Fearg ann ?

F. Tha miann anacneasta dioghaltais.

C. Cionas ata thu dearbhadh gur peaccadh bas- mhor an Chorruiuch no’m Fearg ?

F. O'n sgrioptuir, far am bheil e'g radh,—‘ Ge
 ‘ b’ e neach aig’ am bith fearg r’ a bhraithair gan
 ‘ abhar, bith se ann cunntart am bhreitheanais :
 ‘ agus ge b’ e neach a deir r’ a bhraithair Raca,
 ‘ bithidh se ann a cunntart na comhairle ; agus ge
 ‘ b’ e neach a deir amadain, bithidh se ann cunntart
 ‘ teine Ifrionn.’ N. Matth. v. 22.

C. Creud iad nian no fliochd na Corruich ?

F. Fuath, Att no Bord, Cuthach, Glaodhaich, no
 mor bhruidhann, Bagraidh, Tuailas no Aimhleas,
 Malluchadh, Diamhasadh, agus Mort go tric.

C. Creud iad leigheasa na Corruich no ’m Feirg ?

F. Thachuimhnachadh air naomh theagasc Chriosd
 a deir,—‘ Ann bhar foighidin sealbhichidh sibh bhar
 ‘ ’n anamia fein.’—Agus aris, ‘ Bithibh caoimhnail
 ‘ teochriodheach do cheile, ag tabhaint maitheanas
 ‘ do cheile, eadhon mar thug Dia mar an ceudhna
 ‘ maitheanas dhuibhse ann Criosd.’ N. Luc. 21. 19.
Ephes. iv. 32.

C. Creud an subhailee a’ta ann comhair na Corruich ?

F. Tha feart na foighidin a’ta cumail fuidh ann-
 ionse, gach uile pais, agus miann dioghaltais.

C. Cionnas ata thu dearbhadh feim agus spion-
 nadh na foighidin.

F. O’n sgrioptuir a deir,—‘ Oir ata feim agaibh
 ‘ air foighidin, chum ag deanamh toil Dea gu’ m
 ‘ faidh sibh an gealladh.’ Eabh. x. 36.

C. Creud is coir dhuinne chodhunadh o so ?

F. Tha eisdachd a thoirt do na leafona neamhai’
 so air an cuir fios go tric san sgriobhuin naomh ann
 aghai Corruich agus dioghaltais ; iadsan flioghlum-
 madh go maith, agus an leantin ann a gnathachd,
 —‘ Na diolibh olc airson uilc, do dhuine sam bith.
 ‘ Ma dfheudas e bhith, mhead ’s a’ta ann comas
 ‘ dhuibhse, bithadh sioth-chaint agaibh ris gach uile

‘ dhaoine. A chairdean gradhach na deanibh dio-
 ‘ ghaltas air bhar son fein, ach thugadh aite do ’n
 ‘ fheirg ; oir ata fe sgriobhta, is leams’ an dioghaltas
 ‘ agus iocidh mi e deir an Tigharna. Uime sin, ma
 ‘ bhithas do namhad atrach, thoir biadh dha ; ma
 ‘ bhithas e tartmhòr, thoir deoch dha ; oir le so
 ‘ dheanamh, carnidh tu eibhle teine air a cheann : na
 ‘ tugadh an t’ olc buaidh ort, ach beirfe buaidh air
 ‘ an olc leis a mhaith.’—Aris, ‘ Cuiribh umaibh an
 ‘ nuadh dhuine. Bithadh fearg oirbh, agus na peac-
 ‘ cichibh, agus na laidheadh an ghrian air bhar Cor-
 ‘ ruich, agus na tugibh aite do’n Diabhal. Bithadh
 ‘ gach uile fearbhas, agus Corruich, agus fearg, agus
 ‘ garrthaich, agus toibheum air an togail uaibh, mail-
 ‘ le ris gach uile mhirun, agus bitibhbse caoimhnail
 ‘ do cheile.’ Rom. xii. 17, gus 21. Eph. iv. 24, gus 32.

C. Creud is Leifg’ ann ?

F. Tha sgiothas inntinn ag dearmadadh toisach
 agus rachadh air aghaidh ann a nithe maith.

C. Cionnas dhearbas tu gur peaccadh basmhòr
 an Leifge ?

F. O’n sgrioptuir a ’ta ’g radh,—‘ Uime sin do
 ‘ bhri gu bheil thu meagh-bhla, agus nach bheil
 ‘ thu aon chuid fuar no teath sgeithidh mi thu mach
 ‘ as no bheul.’—Agus aris, ‘ Tiligidh se an fear-
 ‘ bhaifach mi tharbhach sin chum dorchadas iomal-
 ‘ lach, ann sin bith gul agus giosgan fhiacail.’ Taifb.
 iii. 17. N. Matth. xxv. 30.

C. Cia ’n uair ata ’n Leifge na peaccadh basmhòr ?

F. Go tric agus a leasa bhrifas sinn’ aon air bita
 deth aitheanta Dhea agus na h Eaglais.

C. Creud iad niana no Leifge ?

F. Meagh-bhlàthas, Leanabidhachd, Neo-chra-
 bhachd, Sgiothas beathai’, Fuath do nithe spioradail
 agus Mimhuingin as trocair Dea.

C. Creud iad leigheasa na Leisge ?

F. Tha go tric briathran an Faidh Ieremia chuimhnachadh ag radh,—‘ Gu ma malluichte gu’n robh an ‘ ti do ni obair an Tigharna go cealgach.’ Ier. xlvi. 10.—Agus smaintuchadh ciod an curam leis am bheil daoin’ ag deanamh an gnothachan saoghalta fein.

C. Creud an subhaile tha ann comhair na Leisge ?

F. Tha diochal, an ni, do ni sinn’ curamach eudmhòr ann ar dleasdanasa araon do Dhia agus dhuine, —‘ Thugibh fanear, deanibh faire agus urnuidh : ‘ oir ni ’m bheil fios agaibh cuine thig an t’ am sin ; ‘ no cia ’n uair a thig Maisdair an tighe, ’n ann air ‘ feasgar, no air mheadhon oiche, no anns am mhaindin ? An d’ eagal air teachd dhafan go h obhuin, gu ‘ faidh e sibh ’n ar codal.—Deanibh spairn chruaидh ‘ gu ’dol astigh air a gheata chumann : oir deiram ‘ ribh, gu ’n iarr moran dol asteach air, agus nach ‘ urradh iad.’ N. Mar. xiii. 33, 35, 36. N. Luc. xiii. 24.

C. Creud is coir dhuine tharruing o so ?

F. Go minic chuir an lathair ar suilan, beatha, fulangas agus bas Mhic Dea ; neach nach robh riagh diamhaoine, ach do ghna deanamh toil a h Athair fa. Uime sin, cuimhnichamid, gu bheil suil ar Maisdair do ghna oirn’ agus le sin, thugamaid fanear eisan thoileachadh, cho ’n e ’mhain tre ni eigin dheanamh, bhri gur e sin araon a thoil, agus a h ordugh fa ; ach fos arn uile shaothair, agus obair dheanamh go maith. Smaintichamid gur eigin dhuinn ’an t’ am gaorrid, an t’ am priosoil so chaitheadh chum am buannachd a’s moa tharruing as,— ‘ Ag saothreachadh le deagh oibre ar gairm agus ar ‘ taoghadh fa dheananib cinnteach.’ 2. Peadaf. i. 10. Cuimhnichamid, ciod an cunntas air aon la dh iarrar oirne thaobh caitheadh ar ’n aimsfir uile ; agus caite sam folich na leisgaich an cinn fa aig an la sin ?

C A I B. XVIII.

*Nam Peaccaidh ann aghai Spioraid Naoimh
air am minuchadh.*

C. **C**IA lion peaccadh ata 'nn, ann aghai Spioraid Naoimh ?

F. Tha sìa, eadhon, Eadóchas flainte, Andanadas air trocair Dea, An fhírinнchinnteach chonspoidéadh, Fearmad ri maith aithníchte luchd eile, Antoilealachd sam pheaccadh, agus Neo-aithreachas deirionach.

C. Creud is Eadóchas flainte ann ?

F. Tha mi-mhuingin no lag earbs ann a trocair agus cumhachd Dea ; mar nach bithadh iad neartor ni 's leoир chum ar fabhaladh ne. B' e so peaccadh Chain an uair dubhairt e,—‘ Tha mo pheaccaidh fa ‘ ni 's moa na gu feudin maitheanas fhaighail anna :’ b'e so fos peaccadh Iudais an uair a dubhairt e,—‘ Do ‘ pheaccaich mi ann am brath na fola neochiontaich. ‘ Agus air tiligeadh uaidhe nam piofa airgeaid annsan ‘ teampul dfhalbh se, agus air im-eachd dha, chroch ‘ se e fein.’ Gen. iv. 13. N. Matth. xxvii. 4, 5.

C. Creud is Andandas air trocair Dea ann ?

F. Tha muingin no earbs' amidach flainte, gan deagh beatha, no gan churam air bhith na aitheanta choimheadh : mar ata acasan leis an aill bhith fabhailta tre creideamh amhain gan deagh obair sam bith.

C. Creud is Conspoid a dheanamh ann aghai na firinn chinnteaich ?

F. Tha go h antoiloi bhith ag cuir ann aghai puinc fhoillsiuchte na creideimh, no slighe an Tigharna chlaonadh tre cumadh, agus dealbhadh bhreugan agus mafaidh : mar ata na li Eireacaich ag deanamh, an uair ata siad ag teagascadh an t'fluagh ain-eolach

gu bheil na Caitholaich ag aoradh iomhaighan mar Dhee; agus ag toirt do h Aingil agus Naoimh an onoir, fin a 'ta dligheach amhain do 'n Dia bheo, no gu bheil am Papa airson beagan airgeaid ag toirt maitheanas, agus comas gach peaccaidh is aill leine dheanamh: nois breugan ni 's moa na fo, ni 'm feudar le neach air bith an dealbhadh.

C. Creud is Fearmad ri math luchd eile ann?

F. Tha dubhachas no doilgeas aig fas, no teachd amach luchd eile ann subhailce agus iomlanachd; mar chiar aig Eireacaich, an uair ata siad re fanoid agus fo mhór thriobloid ma throsgaide tric, urnuidhean, feisdean, gniómhara dheirc, moidan agus ordugha naomh na h Eaglais Caitholaich, 'g an gairmadh faobh-chrabhadh agus diamhaoinas: do bhri nach bheil aca fein 'n an Eaglais leithaidin ghnathachdan diadha'.

C. Cionnas dfheuchas tu truime pheaccaidh so?

F. O'n sgrioptuir, far am bheil e 'g radh,— 'Oir ma pheaccichas sinne le 'r lan toil thareis dhuinn' 'eolas na firinn fhaighail, ni 'm fagar tuilleadh dhuinn' Iobart airson peaccaidh, ach duil eaglach 're breitheanas, agus feirg tincintach a sgriosas an t-eascraid.'—Agus aris, 'Oir b'fearre dhoibhse bhith, gan eolas bhith aca air flighe na fireantachd, na thareis a h eolas fhaighail, pilleadh o'n aithne naomh a thugadh dhoibh.' Eabh. x. 26. 2. Peadar. ii. 21.

C. Creud is Neo-aithreachas deirionach ann?

F. Tha bas fhaighail araon gan aithreachas, gan aidmhail, no cobhrughadh criodhe airson peaccaidh; mar ata iadsan ag basachadh mu 'n deirar,— 'A dhaoine cruaidh-mhuinealach, agus neo-thiom-chioll-gheart ann criodhe, agus ann an cluasan, ata fibh a ghna ag cuir ann aghai an Spioraid Naoimh.' Gniomh. vii. 51.

C. Carson a deirar nach maithearr na peaccaidh sin anns an t' faoghal so, no san t' faoghal eile.

F. Cho 'n ann do bhri, nach bheil comas no cumhachd ann an Dia, no sna Sacramaidean chum am mhaithheadh, ma dh aidhichas finn iad, agus ma bhithas sinne bronach air an son fa : faor amhain o Neo-aithreachas deirionach ma bheilar ag leabhadh, — ‘Tha peaccadh ann chum bais, ni 'm abram, gur ‘coir dha neach guidheadh airson fin.’ I. Eoin. v. 16. Ach deirar sin do bhri, gur tearc ni daoine pean-as criodhoil agus fior aithreachas air an son.

C. Cionnas dhearbas tu gu 'n toir Dia maitheanas dhuinn' annta, ma bhithas finne do riread bronach air an son, agus ma dh aidichas finn' iad ?

F. O 'n sgrioptuir naomh a deir,—‘ Ma dh ‘aidichas finn’ ar peaccaidh, ata eisan firineach agus ‘ceart chum ar peaccaidh ne mhaithheadh dhuinn’, ‘agus ar glanadh o gach uile neo-fhireantachd.’ I. Eoin. i. 9.

C. Cia lion peaccadh a 'ta glaodhach chum neamh airson dioghaltas ?

F. Ceithair.

C. Creud iad ?

F. Mort antoiloil, Peaccadh Sodoim, Antromachadh, no foireignadh nan bochdan, agus Mealladh luchd-oibrigh deth truarasdal fa.

C. Creud is Mort antoiloil ann ?

F. Tha toirt air falbh go fairnearteach, agus eag-coirach beatha luchd eile.

C. Cionnas dfheuchas tu truime pheaccaidh so ?

F. O 'n sgrioptuir, far an dubhairt Dia re Cian, — ‘Ciod a rinn thu ? Ata guth fola do Bhraithair ‘ag eisheadh ormsa as an talamh ; air an abhar sin, ‘anois bith tu malluichte air an talamh a dfhosgail ‘a beul fa ghlaicadh ful do bhraithair as do lamh fa.’

Agus aris,—‘ Iadsan uile a ghlacas an claidheamh,
‘ tuitidh siad leis a chlainneamh.’ Gen. iv. 10, 11.
N. Matth. xxvi. 52.

C. Creud e Peaccadh Sodoim?

F. Tha peaccadh colla ‘n aghai naduir, an ni se
dortadh toileach an t’ fiol naduir as gnathachd dlighe-
each am phosaidh; no h ainmhiann bruidail marri-
cineal neo-dhligheach.

C. Ciod ata h agadh ann aghai so?

F. Tha ni sin, tha sinn’ ag leabhadh mu’n na Sodo-
maich, agus am peaccaidh fan—‘ Sgriosidh sinn’ an
‘ t’ aite so, do bhri gu ’n dfhas an glaodh acasan mor
‘ an lathair ar Tigharna.’ Gen. xix. 13. Agus
bha siad air an losgadh le teine o neamh.

C. Creud is Antromachadh no foireignadh nam
bochdan ann?

F. Tha buintin cruadalach aintigharnail agus
eagcoirach ri iochdarain agus bochdan.

C. Ciod ata h agad o’n sgrioptuir ann aghai so?

F. Tha na sgrioptuira so—‘ Ni dean thusa lea-
‘ trom air bantreibhach agus dileachan air bith, ma
‘ ghoirtichas tu iad air aon chor, glaodhidh iad
‘ chugamfa, agus eisfidh mi an glaodh fa, agus lasidh
‘ m’ fhearg, agus níarbhidh mi sibhse leis an chlainne-
‘ eamh.’—Agus aris, ‘ Anoibhine dhoibhse a ’ta
‘ deanamh reachdan eagcoirach chum gu ’n an-
‘ tromichadh iad na bochdan ann breitheanas; agus
‘ ni fairneart air cui s bochda mo mhuintir fa.’
Exod. xxii. 22, 23, 24. Ifaias. x. 12.

C. Creud is Mcalladh luchd-oibhidh deth an tua-
rasdal ann?

F. Tha ’n truarasdal fa dheanamh na ’s lugha no
go mio-cheart a chumail uatha.

C. Ciod ata h agad ann aghai sin?

F. An sgrioptuir so—‘ An ti dhortas ful, agus

‘ eisan a mheallas am fear-tuarasdail, is braithran iad.’—Agus aris ; ‘ Feuch ata tuarasdal an luchd-t oibrigh a bhuan fios bhar ’n achaidh; ni a chumadh air ais leibhse le feill ag eigheach, agus ata glaoedhaich na muintir a bhuan, air dol asteach, ‘ chum cluasa Tigharna na sloigh.’ Eccles. xxxiv. 27.

N. Seumas. v. 4.

C A I B. XIX.

Na ceithair nithe deirionach air am minuchadb.

C. CREUD iad na ceithair nithe derionach ?

F. Bas, Breitheanas, Ifrionn, agus Flaitheanas.

C. Ciod ata thu tuigfin tre Bas ?

F. Gu ’m bheil sinn uile basmhor, agus aon uair basfichidh sinn’ uile ; agus uime sin is eigin dhuinne do ghna bhith ullamhaichte, agus deas air a shon fa.

C. Cionnas dhearbas tu sin ?

F. O fhocal Dea a deir,—‘ Tha e air orduchadh do dhaoine Bas fhaighail aon uair ; ach ann deidh so breitheanas.’—Agus aris ; ‘ Deanibh faire air an abhar sin, do bhri nach aithne dhuibh an la no ’n uair, air an tig Mac an Duine.’ Eabh. ix. 27.

N. Matth. xxv. 13.

C. Ciod an deasachadh is fearre chum Bais ?

F. Deagh bheatha, agus go tric bhith ag deanamh peanas airson ar peaceaidh ne : agus bhith go minic ag radh maille re N. Pol,—‘ Is miann leam bhith air mo fluaegaladh, agus bhith maille re Criosd.’—Agus aris, chuimhnachadh go minic air briathran Chriosd ag radh,—‘ Ge b’ e neach le ’r b’ aill anam fa ghleidheadh, caillidh se e : agus ge b’ e neach chaillas anam air mo sgath fa, gheibh se e. Oir creud an tairbhe ata ann do dliuine, ge do

‘ chosnadh e an saoghal uile, agus anam fein a chall ?
 ‘ No creud e an t’ iomlait a bheir duine airson ana-
 ‘ ma ? Phil. i. 23. N. Matth. xvi. 25, 26.

C. Creud bu choir dhuinne tharruing so ?

F. Tha, nach bheil aon ni, ni’s cinntaiche na ’m Bas : ata gach uile nithe sam bheatha fo, neo-chinn-tach mar ata, co acca blithas finne beartach no bochd, flaintail no easlan, fada beo, no gear, ni ’n aithne dhuinne ; ach ata’n Bas ro chinnteach, go cinn-teach, agus ata na h uile dhaoine air am breith chum Bas fhaighail. ’Se ’m Bas pian ceart a pheaccaidh air a labhradh amach le Dia ’n aghai Adhaimh, agus a fhliochd go iomlan, ag radh,—‘ Is duslach thu,
 ‘ agus gu duslach pillidh tu.’ Gen. iii. 19. Uime sin deanamid solar fa chomhair ar ’n uair dheirionach : na caithamid ar ’n aimsir ann diamhaoinas, mar rinn, agus mar ata moran ag deanaadh, chum am bion fiorruidh. Deanamidanois an ni sin, bu mhiann leine dheanamh, agus bhith deante ’n uair thig am Bas. Deanamid faire do ghna, chum an uair thig am Bas, nach glac e sin laimh fhalamh : buannichamid ann deagh obair gu deireadh, agus cumamid ar ’n anam ann ordugh maith, agus gheibh sin nebheatha shiorruidh,—‘ Oir is beannuichte nam
 ‘ mairbh a gheibh bas anns an Tigharna ; oir leanidh
 ‘ an oibrídh iad.’

C. Ciod ata thu tuigfin tre Breitheanas ?

F. Tuigam, osbar air am Bhreitheanas choit-chionta aig an la dheirionach, gu ’m faidh arn anama, go luath agus ata finne marbh, am Breith airid san aig cathair Bhreitheanas Chriosd do reir sin,—‘ Is
 ‘ beannuichte nam mairbh a ’ta faighail bas san
 ‘ Tigharna, o so amach : seadh, deir an Spiorad,
 ‘ chum agus gu ’n faidh iad fois o ’n faothair, agus
 ‘ leanidh an oibrídh iad.’ Taifb. xiv. 13.

C. Creud an deasachadh is fearre chum na Breitheanais fo ?

F. Chuimhnachadh go minic air an radh fo — ‘ Is ni ‘ eagalach tuitam ann lamhan an Dea bheo.’ — Agus aris air fo, ‘ Oir nan d’ thugamid breith oirne fein, ‘ cho tugadh breith oirne.’ Eabh. x. 31. 1 Cor. xi. 31.

C. Am bheil da la Bhreitheanais ann ?

F. Tha go deimhin, bithidh an ceud la ann; go luath agus dh imichasant’ anam as an chorp, ann bas; ann sin giulanar an t’ anam gu ionad a thoillteanais, tre binn o’n Ard-bhreitheamb. Bithidh an dara Breith aig an la dheirionach, an uair dh eireas gach uile o’n uaighean fa : agus taifbeanichar iad eadar chorp agus anam, chum am binn deirionach fhaotin : thigibh, sibhse ata beannuichte, no rachibh, sibhse ata mallauchte uam. Amhuil mar bha t’ anam agus an corp nan companaich sam bheatha fo ; is amhuil sin bhithas iad nan companaich fiorruidh ann a sonas-fiorruidh, no ’n dorain fiorrudh.” Agus ciod ata nois againe re dheanamh, ach ar beatha agus ar bas a dheanamh sona ; an ti aige nach bheil reasun sam bith eagal ghabhail as a bhlas, ni ’m bheil abhar-eagail Breitheanais aige : an ti air am bheil eagal Dea, an trath ata se beo, ann an am a throcair si, feudidh dochis a bhith aig’, ann am a cheart Bhreitheanais. Oir is beannuichte an ti air am bheileagail an Tigharna.

C. Ciod ata thu tuigfin trid Ifrionn ?

F. Gu’m bith an leithaidin sin do dhaoin’, agus a gheibh bas ann peaccadh basinhor, agus nan naimhde do Dhia, air am pianadh a la agus a dh’ oiche ann teine—‘ Ifrionn gu saoghal nan saoghal, san locha ‘ theineagus phroanuisc.’ — Agus aris, ‘ Tiligar clann ‘ na rioghachd ann dorchadas iomallach, ann sin ‘ bithidh gul agus gearradh fliacail.’ — Aris, ‘ Is fearre ‘ dluit dol do’n bheatha air leith laimh, na da laimh,

' bhith agad, agus dol gu Ifrionn, do 'n teine nach
 ' muchar a choidhe ; far nach basichar an cnuimh,
 ' agus nach teid an teine as.' Taifb. xx. 10. N.
 Matth. viii. 12. N. Marc. ix. 43, 44.

C. Creud iad pianta nan damnaichte ?

F. Tha pian na ceadfuidh, pian na caill, agus pian
 na fiorruidhachd.

C. Creud is pian na ceadfuidh ann ?

F. Bith air phianadh le teine gu brath.

C. Ciod is pian na caill ann ?

F. Tha sealbh agus aoibhneas Dea chailleadh go
 fiorruidh.

C. Creud is pian na fiorruidhachd ann ?

F. Tha fios no eolas, nach criochnichar dorain
 nan daoí go brath.

C. Co dha d' am bheil an t' aite so deasaichte ?

F. Do na Diabhail agus anama damta, airson
 peaccaich a gheibh bas 'n am peaccaidh, agus 'n 'an
 anachreideamh sa gan aithreachas. Uime sin is aite
 ceart pian Ifrionn, a chuir Dia gu taobh airson peac-
 cadh, agus nam peaccaich. Is aite no fdaid ceart
 damnaidh Ifrionn, airson anaman agus spioraid,
 a 'ta re ceannareach ann aghai an uile chumhach-
 daich. Mar so bha Satan agus achoimh-oibraich sa, air
 antiligeadh chum Ifrionn chionn miannachd bhith nan
 Dee; mar so bha Adhamh agus a sliochd air an dam-
 nadh airson ubhar ceannareach agus easumhlachd.
 Ach tre trocair Dea ar Slanuighoir, bha cheud binn
 so air a gairmadh air ais, agus ata duive deante co-
 masach aris air Neamh consnadh tre gras Dea, nach
 duiltar dh' aon neach a dh' iarras e.

C. Creud is Flaitheanas ann ?

F. Is e Flaitheanas ionad nan Aingil, agus nan
 Naoimh bheannuichte, no fdaidh na sonais fiorruidh.

C. Creud anns am bheil gloir Neimh ag coiseasamh
 ann ?

F. Ann a sealladh soilleir, agus ann a sealbh buan mhairtheanach Dea.

C. Cia fada mhairthas an gloir so ?

F. Go fad agus ata Dia na Dia. Oir air a rioghachd fa, ni tig crioch am feasd, agus ann fan rioghachd so, rioghidh na daoine taoghta, agus feir-bhaifaich dhilis Dea maille ris go fiorruidh.

C. Creud i aoibhneas Neimh ?

F. Dia mhealain go brath ; oir ata gloir, aoibhneas, beartas, agus ailne na rioghachd so, ag dol go fada thareis air gach smuainte agus saoilfin ; uime fin, ni 'm b' urradh N. Pol aoibhneas agus gloir Neimh innseadh air achd eile, ge gu'n thogadh suas e chum an treas Neamh, ach tre 'g radh,—‘ Cho 'n fhaca ‘ suil, agus cho chuala cluas, agus cho tanic ann ‘ criodhe duine, na nithe a dh ullamhaich Dia ‘ dhoibh fin aig' am bheil gradh dha.’ Cor. ii. 9. Jonas agus, ciod sam bith saothair a ni sinne, no ciod sam bith a dfhulingas sinne, chum sonas rioghachd Dea shealbhachadh, ata sinne fhosda air ar deanamh cinnteach,—‘ Nach fiu fulangas na h aimsir a 'ta la-‘ thair, ann coimeas ris a ghloir a 'ta re teachd.’ Rom. viii. 18.

C. An tig crioch no caochladh am feasd air aoibhneas agus sonas Neimh ?

F. Cho tig, oir ann fin.—‘ Ata pailluin Dea ‘ maille re daoine, agus ni se comhnuidh maille riu ; ‘ agus bithidh iadsan (na Naoimh) nam poball aige, ‘ agus bithidh Dia fein maille riu, agus na Dhia ‘ dhoibhse. Agus tiormichidh Dia gach uile dheur ‘ o 'n suilan, agus cho bhith bas ann ni 's mo, no ‘ bron, no glaoighaich, agus cho bhith pian ann ‘ ni 's mo ; oir chuaidh na ceud nithe thareis.’ Taifb. xxi. 3, 4.—Oir cho bhith comas aige teas, no fuachd, no fearthuin, no uisge, no stoirm, no easlainean,

no pianta, no ainneis, no comhraca, no cogaidh, no naimhde sam'bith, dol asteach chum na Cathair naomh so, no comas teachd am fokus go siorruidh ionnsuidh an ionad chomhnuidh bheannuichte so. Ach ata'n la 's ro shoilleir, an ciuinas is ro fheathail, agus is aluin, agus sioth-chaint shiorruidh do ghna riogheadh ann sin go brath. Sioth-chaint tharbhach, sioth-chaint nach gluasfar go brath, ach a 'ta do ghna dionach, sioth-chaint araon asteach agus am amuigh, sioth-chaint air gach doigh tean agus daingean.

C. Creud is coir chodhunadh o so?

F. Arn aire do ghna chumail air Neanbh, agus faothair dheanamh chum teachd aon la dh' ionnsuidh na nithe maith a dh ullamhaich Dia dhoibh sin, aige am bheil gradh dha, agus air an abhar sin, eisdamid ris an Apstal ag earaladh oirne—‘ Iarridh na nithe ‘ a 'ta shuas, far am bheil Criod na shuidhe aig deas ‘ laimh Dhea. Suidhichibh bhar 'n inntinn air na ‘ nithe a 'ta shuas, agus ni h ann air na nithe a 'ta air ‘ an talamh ; oir ata sibh marbh, agus ata bhar beatha ‘ foluichte maille re Criod ann Dia. ’N uair dfhoill- ‘ suichar Criod, neach a 's e ar beatha ne, ann sin ‘ bithidh sibhse mar an ceudhn' air bhar follsuichadh ‘ ann gloir maraon ris.’ Col. iii. 1, 2, 3, 4.—Iarramid am briogh mairtheanach, nie sgail' a tha dol seachadh, bithamid dilis ann a feirbhais ar Dea gus an chrioch, agus gheibh finne crun aluin na beathai, shioruidh.

C. Creud am feim ata ann cuimhnachan bitheanta nan nithe deirionach?

F. Tha feim agus tairbhe mhór ann a reir sin,—‘ Ann a t' uile oibre sa, cuimhnich do nithe deirionach, agus cho pheaccich thu go brath.’ Ec. vii. 40. Chriosduidh ! cuimhnich do chrioch dheirionach, na ceithair nithe so, Bas, Breitheanas, Ifrionn, a-

gus Flaitheanas ; agus uime fin, quir do thigh, t' anam fein ann deagh ordugh, agus bith dilis dho do Dhia, seachuin am peaccadh, choimhead aitheanta Dhea, imich 'n a lathair fa, agus bith coillionte ; oir ann uine ghairrid gheibh thu bas, agus ann deidh bas, theid breith thoirt ort, leis an Dia bheo, air nach urradh an gniomh is uaignaiche a rinn thu riamh, no focal is deamhaoine a labhair thu bhith foluichte. Agus cuimhnich gur e la do bhais, la do bbreitheanais mar an ceudhna ; agus ma gheibhar thu san uair fin ciontach do pheaccaidh bhasmhoir, gur e Ifrionn t' ionad comhnuidh fiorruidh. Caith do bheattha go diadha, smuaintich go tric air am bhas, agus air an chunntas mhor is eigin dhuit thoirt do Dhia san uair fin : oir is e so 'n sligh' is cinntaiche chum do bhas dheanamh sona, agus Neamh chosnadh dhuit fein. Nois gu 'n tugadh Dia dhuinne tre mhor throcair fein, gras chum fo dheanamh do ghna. AMEN.

MEARACHDAN A CHLO-BHUALAIDH.

<i>Taobh</i>	<i>Line</i>	<i>Leabhbh</i>
29.	2.	luach-saothair
34.	32.	Apstail
51.	24.	thiomchoill
57.	15.	Sacramaidean
57.	26.	fliabh
160.	33.	iomlanachaидh
246.	36.	Dhea
265.	6.	chum
303.	3.	achd
376.	12.	fguireadh
382.	22.	'mhain
469.	17.	lughachadh.

X

